کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

انتشارات دانشگاه تهران

٦٦٥

انتشارات دانشگاه تهران
٦٦٥

فهرست

کتابخانهٔ مرکزی دانشگاه تهران

مجلد هشتم

نسخه‌های خطی شماره‌های ۱۳۲۱ - ۲۱۲۰

نگارش

محمد تقی دانش پژوه

Cat. 0-491/8

۶۴۱۶۶
۲۰۱۷۱۸

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

عالم المخطوطات والتراث

تهران
۱۳۳۹

چاپخانهٔ دانشگاه تهران

بها ۳۰۰ ریال

دیباچه

کتابخانهٔ مرکزی دانشگاه

در ۲۶ بهمن ۱۳۲۸ با اهداء ۱۳۲۰ مجلد کتاب ازطرف استاد دانشگاه آقای سیدمحمد مشکوة بیرجندی کتابخانهٔمرکزی دانشگاه بنیاد گرفت و فهرست این کتابها در هفت مجلد که پنج مجلدآن بخامهٔ نگارنده آماده شده و در ۱۳۳۲ ـ ۱۳۳۸ بچاپ رسیده و اکنون در دسترس هست بنگارش درآمده‌است. از این پس تا این تاریخ گذشته ازفیلم نسخ کتابخانه های جهان و عکسهای آنها و نسخ چاپی ، مقدار ۳۵۹۰ جلد نسخهٔ خطی از راه خرید و اهداء بکتابخانه مرکزی آمده و اکنون بر رویهم در این کتابخانه ۴۹۱۰ مجلد نسخهٔ خطی موجود و این مجلدات از فهرست که اکنون نشر میگردد (ازص۱ تاص۱۵۰۴) وهمچنین مجلدات دیگر که زیرچاپ‌است مربوط بکتابهاایستکه پس از کتب اهدایی آقای مشکوة تحصیل شده است.

چگونگی تحصیل نسخ

چنانکه یاد شده‌است این نسخ برخی اهداء اشخاص نیکوکاری است که نام آنها در ذیل شرح مربوط بآن نسخ یاد خواهد شد وبیشتر آنهارا دانشگاه بتفاریق باطی تشریفات لازم خریداری کرده است . دوقلم عمده از نسخ خریداری شده را دراینجا یاد میکنیم :

۱ـ نسخ خریداری دانشگاه تهران‌از آقای‌فخرالدین‌نصیری امینی که به ۵۵۰ جلدمیرسدو طبق دستور شمارهٔ ۲۲۷۰۷/۳ مورخ ۳۶/۶/۲۷ دانشگاه تسلیم کتابخانهٔ مرکزی شده است واین مجموعه ازشمارهٔ ۱۷۶۳ تاشمارهٔ ۲۳۱۲ این فهرست‌میباشد.

۲ـ نسخ خریداری شدهٔ از آقای باستانی راد که به پیشنهاد کتابخانهٔ مرکزی با تشریفات لازم خریداری و در۳۷/۱۰/۸ بکتابخانه تسلیم گردید . این مجموعه که بیشترمتون منظوم ومنثورفارسی‌است ازشمارهٔ ۲۳۸۷ تا شمارهٔ ۴۸۴۵ و بالغ بر ۲۴۵۸ مجلد میباشد.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران library.ut.ac.ir

اهمیت پاره‌ای از این نسخ از خواندن این مجلدات از همین فهرست آشکار میگردد و امید که توفیق رفیق شود و این فهرست بپایان برسد و خوانندگان گرامی با مجلدات دیگر آن یا نسخی که مانده و باید توصیف شود آشنا گردند.

چگونگی نگارش این فهرست

در مجلدات پیشین که مربوط بکتابهای اهدای آقای مشکوة بوده است روش موضوعی پیش گرفته شده و شمارهٔ نسخ ماخذ کار نبوده است ولی در این مجلدات کنونی و مجلدات آینده چون نسخ رویهمرفتی است با مشاورهٔ با کتابشناسان صلاح در این دیده شده است که روش شماره‌ای پیش گرفته شود و برای هرچند جلدی فهرست نامها تنظیم گردد بنا بر این خوانندگان مترصد باشند که در پایان این مجلدات، فهرست کامل نامهای کتاب و مؤلف وجز آنها را ببینند.

در این مجلدات از فهرست که برحسب شماره است نخست نسخه شناسی است و سپس کتابشناسی یادرست بگویم برعکس مجلدات پیشین نخست شمارهٔ نسخ است و پس از این نشانه‌ها و مشخصات آن و آنگاه نام کتاب و مؤلف و مشخصات لازم آن و اگر مجموعه باشد رساله های آن و اگر جنگ یا منشآت باشد محتویات آن شناسانده میشود و کوشش شده است که در زمینهٔ نسخه شناسی و کتابشناسی آنچه مقدور باشد فرو گذار نشود و اگر در جایی کتاب شناسانده شده باشد مدرك آن یاد شده و شرح ووصف آن باز گو نگردد.

مآخذ این فهرست

چنانکه میدانیم این فهرست مانند دیگر فهرستهای مهم بروش علمی کتابشناسی تنظیم شده و توصیفی و مستدل(۱) است و برای نسخه شناسی دست کم دوبار خود نسخ دیده شده و طبق اصول فنی وصف شده است. برای کتابشناسی کوشش شده که اگر در ماخذ دیگری نام

1 - Méthodique, descriptif et raisonné

کتاب یاد شده باشد آن ماخذ نام برده شود بلکه در برخی از موارد بکتابخانه های تهران سری زده شد و نسخه ها همانند نسخه‌های این کتابخانه دیده شده تا یقین گردد که کتاب چیست و حتی در یك مورد که کتاب الوافیة فی شرح الکافیة الشافیة باشد بکتابخانهٔ آستانه قدس نامه نگاری شده و مشخصاتی از آن کتابخانه گرفته و برای من روشن گردید که نسخهٔ این کتابخانه(ش ۱۷۷۸) و نسخهٔ کتابخانهٔ دانشکده ادبیات (ص ۵۱۸ فهرست آن کتابخانه بخامهٔ نگارنده) یکی است و از ابن مالك است. اینکار مسبوق بیکی دو ماه مطالعه درخود این دو نسخه بوده است. خلاصه اینکه من روا نمیدانستم که بصرف آنچه مالکان پیشین در پشت نسخه‌ها نوشته‌اند اکتفا کنم از این روی تا اندازهٔ ممکن بررسی کردم و نتیجهٔ بررسیهای خود را در این فهرست آوردم و ادعائی هم ندارم که همهٔ نوشته‌های من درست است.

در مورد کتابشناسی ونسخه شناسی عمده ماخذ نگارنده عبارت است از:

۱ـ مشاهدهٔ شخصی و خواندن نسخه‌ها و کتابها وتطبیق با آنچه درمدارك دیگر آمده است.

۲ـ مراجعه بفهرستهای عمومی مانند کشف الظنون و کشف الحجب و الذریعه و فهرست ابن ندیم وفهرست طوسی و رجال نجاشی و معالم ابن شهراشوب و فهرست منتجب الدین ورجال ابن داود وخلاصهٔ علامهٔ حلی و کتابهای رجال عمومی مانند الاعلام زرکلی واعیان الشیعه واعلام الشیعه ولسان المیزان ومانند اینها وهمچنین تحقیقات دانشمندان پیشین مانند مجلسی درجلد نخستین بحار ودرجلد اجازات آن و حر عاملی درخاتمهٔ تفصیل وسائل الشیعة ونوری درمستدرك وعبدالرحمن بدوی دردیباچه پاره‌ای از انتشارات خود ودیگران.

۳ـ فهرستهای عمومی اروپایی مانند تاریخ ادبیات عرب بروکلمن بآلمانی و تاریخ ادبیات فارسی استوری بانگلیسی وهمچنین تحقیقات برخی از مؤلفان در بارهٔ سرگذشت ونگارشهای دانشمندان مانند کتاب جامی آقای علی اصغر حکمت وسرگذشت

شیخ بهایی و کاشانی از آقای سعید نفیسی و سر گذشت غزالی از آقای همایی وفهرست کتب غزالی ازموربس بولیژو سر گذشت بهبهانی و دوانی وشیخ احسایی ومانند اینها .

٤ـ فهرستهای خصوصی کتابخانه های جهان که در دیباچهٔ کتاب بروکلمن و استوری وفهرست فهرستهای عربی[1] تألیف ژرژوجداچاپ پاریس در ۱۹٤۹ و کتابشناسی فهرستهای نسخه های خطی فارسی تألیف آقای ایرج افشارچاپ تهران در ۱۳۳۷ ازعمدهٔ آنها نام برده شده است وخود من هم دردیباچهٔ مجلدات پیشین این فهرست وفهرست کتابخانهٔ دانشکدهٔ ادبیات ازپاره‌ای از آنها یاد کرده‌ام . دراین فهرست ازدوچیزهم بهره بردم :

۱ـ فهرستی که آقای فخرالدین نصیری برای ۵۵۰ جلد کتاب خود ساخته و تسلیم کتابخانه داشته‌است : نسخه‌ای ماشین شده ازاین فهرست دستی یا Hand Liste یا سیاهه که خود ایشان آن را « ثمرة العمر » نامیده و بامضای ایشان هم رسیده است در کتابخانه هست . من دراین فهرست بدقت نگریستم وباخود نسخ تطبیق کردم وآنچه لازم بود بران افزودم وباماخذ وفهرستها سنجیدم ونتیجهٔ مطالعات خودم که متکی بتشخیص خودم است دراینجا آوردم البته در بسیاری ازجاها با این فهرست دستی در تشخیص اختلاف پیدا کردم وبخصوص درتعیین سن وسال نسخه آنچه مطالعهٔ شخصی من ایجاب میکرده است دراینجا آوردم ودرتعیین نام کتابها هم آنچه مدارك اقتضا میکرده و خود کتاب بران گواهی میداده است در اینجا یاد کرده‌ام . خلاصه اینکه من تابع روش علمی کتابشناسی بودم واصل توصیفی واستدلالی بودن فهرست بمن اجازه نمیداده است که استقلال فکری خود را ازدست بدهم البته هم نمیگویم که در همه جا درست گفته‌ام .

۲ـ یادداشتهائی که آقای باستانی راد درپشت بسیاری ازنسخه‌های خودنوشته بود وبرای من راهنمای خوبی بوده است چه اوبیشتر نسخه‌ها را بدقت خوانده وبرای بسیاری از آنها فهرست مطالب نوشته و درمورد جنگها ومنشآت و تذکره‌ها فهرست تفصیلی پاره‌ای ازنسخ را داده است . من باین یادداشتها درست نگریستم واز آنها بهره

1 — Répertoire des Catalogues et Inventaires de Manuscrits Arabes par G. Vajda et M. Durantet

بردم وآنها را باخود نسخه سنجیدم ودرصورت صحت وموافقت باماخذ و فهرستها از آنها بر گزیده ودراین فهرست آوردم . دراین مورد هم من نتوانستم ازروش علمی تجاوز کنم وبصرف آن نوشته‌ها اکتفا نمایم واستقلال نظروروش منطقی را ازدست بدهم این راهم بگویم که دربرخی ازجاها درمورد سن وسال نسخه آنچه در آن بوده‌است آوردم وضامن صحت آن نیستم وممکن است نسخه شناسان درتعیین تاریخ حقیقی نسخه روی مبانی علمی نظرویگری آشکاربدارند .

درپایان ازمقام شامخ ریاست دانشگاه تهران که عنایت خاصی بکتابخانهٔ مرکزی دارند وازجناب آقای دکتر شیبانی مدیر کل دانشگاه که درتسهیل وسائل مقدماتی این فهرست توجهی خاص بذل فرمودند و از جناب آقای دکتر صفا رئیس ادارهٔ کل انتشارات که مشوق اصلی بنده درتنظیم این فهرست هستند و از جناب آقای دکتر امینه‌ای معاون این اداره که بکتابخانهٔ مرکزی توجهی کامل میفرمایند بسی سپاسگزارم و از همکاران صمیم اداری خود در کتابخانهٔ مرکزی دانشگاه که در پیشرفت کار کتابخانه کوشا ومجد وساعی هستند نیز امتنان دارم .

محمدتقی دانش پژوه
دبیر دانشگاه تهران
اسفند ماه ۱۳۳۹

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران library.ut.ac.ir

یادداشتها

۱ـ از نشانهٔ «ف» که در این فهرست می‌بینیم مراد مجلدات پیشین فهرست دانشگاه تألیف این جانب است.

۲ـ ص ۱۹۸ س ۹ بخوانید: ۱۶۰۲.

۳ـ ص ۱۹۸ در پائین: از کتاب شماره ۱۶۰۳ (معنی اللبیب) باشتباه وصفی نشده است و در پایان بیافزایید:

معنی اللبیب عن کتب الاعاریب که از ابن هشام است و او آن را در ذی‌قعدهٔ تا رجب ۷۵۶ در مکه ساخته است.

۴ـ در ص ۳۵۴: شمارهٔ ۲ و ۳ پس و پیش چاپ شده است.

۵ـ ص ۴۹۱ س ۴ رقم «۹» زائد است و این نسخه گویا از سدهٔ ۸ و ۹ باشد. از المجالس (ش ۱۸۸۸) که در همین ص ۴۹۱ از آن یاد شده است نسخه‌ای در کتابخانهٔ مجلس بشمارهٔ ۶۷ هست و آن در فهرست این کتابخانه (۳۱:۲) بنام «الفصول» خوانده شده. از سورهٔ مریم است تا سورهٔ توحید و در عنوانها و مطالب و روش تفسیر درست مانند نیمهٔ نخستین آن که در نسخهٔ ما هست و با هم کتاب کامل خواهد شد و مؤلف آن چنانکه انگارنده حدس زده‌ام باید همان ابوزرعه عبدالوهاب اردبیلی باشد چنانکه چلبی در کشف الظنون (۱۹۶:۲) نیز از الفصول امام نورالدین عبدالوهاب یاد کرده و در صفحهٔ عنوان نسخهٔ مجلس هم آمده است: «فصول [۲] عبدالوهاب حنفی جزوثانی». از روات مؤلف هم

۱ـ در فهرستها از الفصول فی الاصول عبدالکریم بن هوازن قشیری (۳۷۶ ـ ۴۶۵) (ذیل چلبی ۴۲۴:۱ و ۱۹۴:۲ بنام حیات الارواح ـ برو کلمن S ۲:۷۷۲ ـ قاهره دوم ۲۰۰:۱) و الفصول فی الاصول یا آداب المریدین ابن خفیف شیرازی (ذیل چلبی ۴۰۱ و ۱۹۴:۲) یاد شده است

پیداست که باید او از قدمای صوفیان باشد و این کتاب مجالس یا فصول[۱] و خطابه‌ها و امالی است که او برای مریدان میگفته است.

آغاز نسخهٔ مجلس: بسمله. قوله تبارك وتعالی وهزی الیك بجذع النخلة تساقط علیك رطباجنیا ... (چهار کلمه سفید مانده) ابوحنیفه عبدالوهاب ابن محمد رحمه الله هذه الآیة فی سورة مریم وهی مکیة وهی ثمان وتسعون آیة ومن اول السورة الی ههنا اربع و عشرون آیة وفی الخبر ان من قرء هذه السورة اعطی بعدد کل من صدق کل نبی ... وروی عن جعفربن محمد الصادق رض.

در آن آمده (ص ۱): «حدثنی والدی رحمه‌الله قال حدثنی علی‌بن نصرویه عن ابی محمد السجزی عن علی‌بن اسحق باسناده عن ابن عباس».

نیز در ص ۵ آمده: «والبراق الرهوار وجبریل غاشیه دار ومیکائیل رکابدار و حدیث حدیث بندهٔ گناهکار واما البیع خریدار ملك جبار وفروخت کار بندهٔ گنه کار وجبرئیل سمسار ودلال محمد مختار والثمن الجنة والانهار و آرام لقاء دیدار واما الحال فحال العارف دل در پوشش تن در کوشش معرفت در بینش محبت در جوشش عاصی در خواهش مولی در بخشش».

نیز در آن آمده: «فقد ذکرنا فی کتاب السئوالات عشرین حکمة» (ص ۱۲) چنانکه در نسخهٔ ما هم از این کتاب یاد شده است (ص ۹۲ این فهرست).

نیز (ص ۲۵): «حدثنی والدی رحمه‌الله قال حدثنی احمدابن المهدی عن احمدبن عبدالله عن عبدالله‌بن معدان الازدی عن انس بن مالك» در جای دیگر «عن الحسن عن ابن عباس» در آن از «الاستاد ابومحمد» یاد شده است.

شعر ابی‌ذر نورجانی (گویا: بوزجانی) در آن هست:

هر که زپس کام وهوی گشت زبان کرد

زود این تن بی حرمت رسوای جهان کرد

۱ـ اینجا «فصول» حسن صباح وحسن علی ذکره السلام بیاد میآید.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

بسیار تهی کرده هوی صومعه ها را

بس عابد و بس زاهد خدام بتان کرده

(فصل تبکیه در تفسیر «وتهی النفس عن الهوی» در سورهٔ نازعات)

انجام : و هذه السورة رد علی المشرکین وخاصة علی الدورانیه (الزروانیة؟) من المجوس فانهم یقولون: «یزدان واهرمن اثنان یدوران (بزروان؟) الکبیر فکانا من بطن واحد فشق اهرمن من بطن امه وخرج قبله لیغلبه والان یزدان فی حربه واذا غلبه یخلص الملک لنا» کذب اعداء الله لعنهم الله فی الدارین والحمد لله الذی جعلنا من الموقنین الموحدین وشرفنا باتباع نبیه محمد سید المرسلین (سورة التوحید).

(نوشتهٔ درمشهد رضوی بدستور آصف الدوله بدست محمدمهدی در ۱۳۰۳).

باری من باین نیمهٔ دوم کتاب (نسخهٔ مجلس) درست نگریستم و برای من شکی نمانده که با نسخه مایك کتاب کهنی ازان بدست میآید و بسیار تفسیر عرفانی لطیف و پر از نکات ادبی و عرفانی و رجالی و عبارات و اشعار فارسی است و اگر از اردبیلی باشد کهن تر از مجالس غزالی خواهد بود و جادارد که دوستاران تصوف و عرفان بیشتر بآن بنگرند و سودهای فراوان ازان بر گیرند.

۶ـ در ص ۵۲۲ در پایان بخوانید: «پایان ذکری الشیعه ش ۱۹۰۶».

۷ـ ص ۵۳۸ برای بحر الفوائد نیز بنگرید به طوس ۴: ۳۹۰.

۸ـ ص ۶۲۱ س ۹ بخوانید: انسجم.

۹ـ ص ۶۳۲ س ۲ بخوانید: شرف الدین علی.

۱۰ـ ص ۶۳۹ ش ۴: از رسالهٔ همدانی نسخه‌ای در کتابخانهٔ دانشکدهٔ حقوق هست (ص ۴۹۹).

۱۱ـ ص ۶۶۰: از روح الله منشی فتوحی شیرازی در فهرست کتابخانهٔ ادبیات (ص ۲۲۳ـ۴۴۸ـ۴۵۰ـ۴۵۱) یاد شده است.

۱۲ـ ص ۷۰۰ س ۲ ازپایین: بخوانید: آغاز: بسمله الحمدلله.

۱۳ـ ص ۷۱۲ ش ۲: بنگرید به ف ۵۳۶.

۱۴ـ ص ۷۳۵ ازپایین: بخوانید ص ۱۵ و ۱۶.

۱۵ـ ص ۷۶۸ ازپایین بخوانید: ص ۲ و ۳.

۱۶ـ ص ۷۶۹ ازپایین بخوانید ص ۱.

۱۷ـ ص ۸۱۳ س ۱۰: بخوانید: للناس.

۱۸ـ ص ۸۵۹ و ۸۶۰ ازپایین بخوانید: آداب الفلاسفة.

۱۹ـ ص ۸۸۰ س ۱۷ بخوانید: (ش ۲۴۰۱/۲۳).

۲۰ـ ص ۸۹۶ س ۱۱ و ۱۲ زائد است و مربوط بشماره ۲۲۲۷ و در ص ۸۹۷ آمده است.

۲۱ـ ص ۹۳۰ س ۵: بخوانید: منطق.

۲۲ـ ص ۹۳۶ و ۹۳۷ و ۹۳۸ ازپایین بخوانید: مراصد التدقیق.

۲۳ـ ص ۹۷۷ و ۹۷۸ ازپایین بخوانید: ش ۲۳۸۷/۱.

۲۴ـ ص ۱۲۳۵ س ۴ ازپایین بخوانید: ۷ رجب ۸۹۳ چنانکه در نسخه دیده میشود، این تاریخ هم شاید ساختگی باشد (به تصویر ص ۱۲۳۸ بنگرید) تاریخ تألیف در نسخهٔ ما ۲۷ شوال ۸۹۲ است، اقبال در فهرست کتابخانهٔ گلستان، ۲۸ شوال نوشته است (دفتر نخستین نشریهٔ کتابخانهٔ مرکزی دانشگاه ص ۱۶۹).

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۳۲۱

شکسته نستعلیق وسیاق مورخ ۱۲۹۲ ، سطر و اندازه مختلف، ۱۴۱ گ
۱۴/۵×۱۹، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج کبود ضربی

کتابچهٔ مالیات ملایر

در صفحهٔ عنوان این کتاب نام «کتابچهٔ مالیات تنکوزئیل ۱۲۹۲» داده شده ولی در آغاز آن آمده است « کتابچه جزو جمع دعات ملایر از قرار تعدیل و ممیزی مرحوم میرزا کی ساوجی ت (نشان تاریخ) شهر شوال ۱۲۹۲ هذه السنه تنکوزئیل سه هزار تومان (به سیاق) اربابی هزار تومان (به سیاق) . . . . . .

در بر گ نخست از اسکنان ده اشترئل ده آغاز گشته و بهمین ترتیب از : امیر آباد، ارته بلاغ، آب هندو . . . جو کاره جعفر آباد . . . دشت آباد . . دوزبجان . قلعهٔ میر آخور . . . شاهسون صورت حساب داده شده است .

بر بر گ ۵۹ر آمده: قیمت کاه هزار تومان (به سیاق) تحویل صندوقخانه (طبق صورت ریز)

در بر گ ۶۰ پ: موافق جمع قدیم بعداز وضع مخارج دستور العمل دیوان سه ـ هزار وصدودوازده تومان وششهزار ششصدوپنجاه ونه دینار (به سیاق)، دریافتی عباسقلیخان دوهزار وهفتصدو ونودوشش تومان وهشت ریال . . . .

انجام : (گ ۷۴ ر) : مریم خانم صبیهٔ احمد میرزا پانزده تومان (به سیاق) (باعلامت منها) حوالهٔ عباسقلیخان هشت هزار وپانصد دینار (باعلامت الباقی) چهار تومان و سی شاهی ت (تاریخ) ۵ شهر صفر حواله شد به میرزا محمدعلی ورثهٔ میرزا رضاخان چهل تومان (منها) دریافتی از عباسقلیخان وسه تومان (باعلامت الباقی) هفده تومان، ت (تاریخ) شهر صفر حواله شد

(بقیهٔ کتابچه سفید است)

۱۳۲۲

شکسته نستعلیق وسیاق سدهٔ ۱۳، سطر و اندازه مختلف، ۱۴۲ گ، ۲۰/۵×۲۳
کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج زرد درون سرخ

کتابچهٔ جمع و خرج دستور العمل سیچقان ئیل آذربایجان

آغاز : کتابچهٔ جمع وخرج دستور العمل سیچقان ئیل آذربایجان ابواب جمعی

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

مظفرالدین میرزا ولیعهد آذربایجان (نقدی) ششصد و هشتاد وششهزار و نه تومان وسه‌هزار هشتصدو پنجدینار (به سیاق) جنسی : پنجاه وسه‌هزارو چهارویست وسه خرواروپنجاه وشترمن تبریز وغیره (به‌سیاق)

ذیل تمام صفحات مهر «یوسف ابن محمدحسین» است. درصفحهٔ ۹۹ آمده:موضوعی سنهٔ‌ماضیه‌دوازده‌تومان‌وپنجریال . . . . اهالی‌مسکین: نقدی هشتصدوهشتاد ونه تومان و یکهزارو پانصد دینار، جنسی پنجاه وپنج خروار .

درصفحهٔ ۱۹۱ آمده: مظفرمرا تفدای ابوایجمعی آقاخان سرتیپ . .

دربرگ یکم آمده: این کتابچه دستورالعمل آذربایجان است که بمهرمرحوم میرزا یوسف مستوفی‌الممالک صدراعظم و بخط ناصرالدین‌شاه مزین شده است.

درصفحهٔ آخر بخط ناصرالدین شاه آمده: هزارمن(به‌سیاق)ازبیست ودوهزارو سیصدوشصت ونه خروار (به‌سیاق) بولیعهد بدهد یعنی قیمتش بولیعهد بفرستد برای مخارج ـ سپس نوشته شده: صحیح‌است ـ بامهر(یوسف‌بن محمدحسین)مستوفی‌الممالک صدراعظم ـ وجزوصورت خرج : ازقرارمتخط مبارک درحق‌نواب‌والاولیعهد هزارمن (به‌سیاق)

انجام : درس ۲۷۹:هفتصد تومان(به‌سیاق) به دونفرپسرهای بیگم‌خانم خاله داده شود،امین‌الدوله دوهزارتومان،تاج‌الدوله هزارتومان،الباقی‌نوزده‌تومان ونه‌قران وسیصدویازده دینار، صحیح‌است (مهرمستوفی‌الممالک)

۱۳۲۳

شکسته‌نستعلیق وسیاق سده ۱۴،سطروالدازه مختلف،۴۹گ ۱۷/۵×۲۸
کاغذ فرنگی ـ جلد مقوا

کتابچهٔ جمع و خرج مالیات فراجه داغ اوردئیل ۱۳۱۹

گ۱ر مهرنقةالدوله ، گ ۱ پ (درحاشیه): بسم‌الله‌الرحمن‌الرحیم که جمع و خرج مالیات اوردئیل ولایت فراجه داغ بقرارزیست . . . . که مشخص نموده‌اند میباید کتابچهٔ مبارکه را . . . ضبط نموده‌نگاهدارد،شهرذیحجةالحرام۱۳۱۹باامضاء ناخوانا

آغاز : کتابچهٔ جمع وخرج اوردئیل فراجه‌داغ ابوایجمعی . . . مقتدرالدوله نقدی سی‌وششهزاروسیصدهفتادو دوتومان وهفتهزاروپکصدوچهل دینار،جنسی‌هشتادو نه هزار وشانزده خروار هفده تبریزی

ذیل همهٔ صفحات مهر « وزیرمالیه مشیرنظام »

در گ۲۲: مواجب حساب حاجی‌میرزاسلیمانخان مستوفی واولادواعیال‌مرحوم میرزا داود وقایع نگار مطابق کتابچهٔ خرج آمده و دستورالعمل سنهٔ ماضیه ازقرار قپس که دردفترمشیرنظام‌وزیرمالیه ضبط‌است‌هزاروسیصدوشصت ونه‌تومان (به‌سیاق) درذیل برگ ۴۵ ربه چلیپانوشته شده: جمع وخرج اوردئیل فراجه داغ‌ابوایجمعی، مقتدرالدوله موافق این کتابچه پرداخت اسنادخرج درده‌فترخانهٔ مبارکه ضبط و خط نسخ وبطلان کشیده‌شد، مبلغ‌دوهزاروپانصدونودونه‌تومان و کسری فاضل ازقرارقپس نواب ممزی‌الیه . . . شهرذی‌قعدةالحرام۱۳۱۹(بامهروزیرمالیه مشیرنظام)و کتابچه جمع وخرج . . . مقتدرالدوله بطوریکه جناب . . . مشیرنظام وزیرمالیه رسید کرده‌اند صحیح است فی۲۳شهرمحرالحرام ۱۳۳۰ (بامهر امیرنظام)

۱۳۲۴

شکسته نستعلیق وسیاق‌سدهٔ ۱۳،سطروالدازه مختلف،۱۵۳گ ۱۶×۲۲
کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج‌سرخ‌ضربی

کتابچهٔ جمع و خرج مالیات بارس ئیل ۱۲۹۵ ولایت نیشابور

آغاز هوالله‌تعالی کتابچهٔ جمع وخرج مالیات بارس ئیل ولایت نیشابور ۱۲۹۵

گ۲ ر : اصناف هزاروشصدونودوپنجتومان ـ گ ر : واقعات نهصدوهفتادتومان ـ گ ۹۹ پ : قریهٔ آباد ملکی میرزا ابوالقاسم مستوفی سه تومان و هفتهزار و پانصد دینار

انجام : ـ وجه تفاوت عمل سر کار نواب اشرف و الا با ایالت کبری روحی فداه که بخرج خود توفیر عمل شده حواله ذوالفقارخان شهرذی‌حجة الحرام سعید ویکتومان وپنجهزار دویست وپنجاه دینار

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۳۲۵

شکسته نسعلیق وسیاق سدهٔ ۱۴، سطر و اندازه مختلف، ۲۸ گ ۱۴/۵×۲۲
کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج سرخ ضربی

کتابچهٔ دستور العمل توشقان ئیل ۱۳۰۸

آغاز کتابچهٔ دستور العمل هذه السنه توشقان ئیل ۱۳۰۸ خیریت دلیل فیروزی ابوابجمعی جناب معتمد السلطان سعد السلطنه، نقد نود و سه هزار هفتصد و پنجاه و هفت تومان و هشتصد و هفتاد دینار (به سیاق) از باب مالیات و فروعات و منافع حکومتی شصت و شش هزار...
از بابت تفاوت عمل و منافع حکومتی قریهٔ رحیم آباد که بملکیت سعد السلطنه مرحمت شده در حشو جمع موضوع میشود نهصد و شانزده تومان و چهار هزار (سیاق)

انجام در بر گ ٤٤ ر : انعام نواب اسحق میرزا بموجب یکطغرا برات و نوشتهٔ حضرت مستطاب اشرف اکرم وزیر اعظم مقرر شد بخرج قزوین نوشته شود یکصد تومان (به سیاق)

ذیل صفحه نوشته شده : مهر جناب مستطاب اجل مستوفی الممالك

۱۳۲۶

شکسته نسعلیق وسیاق سدهٔ ۱۴، سطر و اندازه مختلف، ۹۱ گ ۱۷ × ۲۱
کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج سرخ ضربی

کتابچهٔ ثبت اسلحه خانه و اسباب اطاق در ۱۳۱۸

آغاز : بسم الله الرحمن الرحیم صورت (برمز) ثبت اسلحه خانه که بتاریخ شهر شعبان المعظم ۱۳۱٤ درحضور مبارك بند گان ... باز دید شده بعد از وضع آنچه بمردم مرحمت فرموده و بمصارف دیگر رسیده در اینصفحات کتابچه ثبت میشود و این ثبت صحیح و خالی از کسر و نقصان است جزو سال بملاحظهٔ مبارك رسیده است:
بیست و شش قبضه (به سیاق) دولول گلولهزنی ، ته پرسی قبضه ...

ذیل صفحه مهر محمد اسمعیل و در بر گ ٤ ر صورت ثبت کتابخانه و اسباب اطاق وغیره که بتاریخ روز چهارشنبه ۲۳ شهر شعبان المعظم ۱۳۱٤ درحضور مبارك آقا روحی فداه بدقت بازدید شده و در این کتابچه ثبت میشود بعد از وضع آنچه خارج شده تحویلی

عالیجاه خانمحمد بیك است ـ مهرهای خان محمد (خاتم) ذیل صورتها تا آخر بر گ ۱۲ پ دیده میشود و نیز مهرهای محمد ابراهیم ، یا محمود ، عبده ابوالقاسم ، خان محمد ، یا محمد

انجام (طرف دیگر کتابچه) : صورت ثبت کتابخانه ات که در اینجا نوشته میشود هرچه کم یا زیاد میشود بخط خود مزبور در اینجا نوشته میشود. صحیح است شهر رجب پوئت ئیل ۱۳۱۲ ابوابجمع حسینقلیخان تحویل احمد وجانمحمد است.

۱۳۲۷

شکسته نسعلیق وسیاق سدهٔ ۱۴، گ ۱ پ ـ ۴۱ پ و ۴۴ پ، ۴۴ گ سطر و اندازه مختلف ۱۴ × ۲۱، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج سبز

کتابچهٔ جمع و خرج حاجی لطفعلی بیك از صفر تا ۱۹ ع ۱ ر ۱۳۰۱

آغاز صورت جمع و خرج عالیجاه حاجی لطفالله بیك از تاریخ شهر صفر ـ المظفر لغایت ۱۹ شهر ربیع الثانی قوی ئیل ۱۳۰۱ یکهزار و پنجاه هفتومان و ششهزار (به سیاق) ....

بر گ ٤١ پ : از بابت مخارج شهر صفر المظفر نوودنه تومان و پانصد دینار (به سیاق) ـ صورت ریز خرج الباقی (برمز) بیست و چهار تومان و نه هزار و هفتصد دینار (به سیاق)

انجام در پائین گ ٥٤ پ : وارونه نوشته شده صورت حساب آقا محمد جعفر صراف لغایت غره شهر ربیع الاول ۱۳۰۵ ....

۱۳۲۸

خط نسخ سدهٔ ۷، خط سه برگ آخر نو یس، عنوان و نشان شنگرف، در ۱۵۵ آمده که نسخه در ج ۶۴۳/۱ در مدرسهٔ مقربیه در شهر شیراز نوشته شده است، ۱۳ س ۷۵ × ۱۰/۵ ـ ۴۲۲ گ ۱۶ × ۲۲، کاغذ سمرقندی مورياله خورده ـ جلد مقوا گوشه‌ها تیماج

المصادر

المصادر فرهنگی است عربی بفارسی از حسین بن احمد زوزنی (در گذشتهٔ ٤٨٦)

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

(فهرست دانشگاه از منزوی ۳ : ٤٥٢ ـ فرهنگنامه‌های عربی بفارسی ص ۹)

آغاز نسخه: و دندان بر چیزی نهادن تاسخت است یاست . والغابر یعجم العزامة والعرام شوحی کردن شوحك والماضی عزم القدم و القدوم درپیش رفتن ، الکتمان پوشیدن راز . الکدم گزیدن والمستقبل یکدم اللحم ...

انجام : د : الاسمیداد از حشم بس آرامیدن ، الازبیراه موی برپای خواستن ، الاشمیراز فراهم آمدن و برچیدن . ک: الاشمئکال سخت شدن م: الازلیمام فراهم آمدن ن: الارفیقان بیارامیدن الاطمینان مثله الافتینان سخت شدن از پیری الاکتیتان فراهم آمدن والله اعلم . تمت .

۱۳۲۹ /

تعلیق سده ۱۰ و ۱۱ ، عنوانها شنگرف ، هر صفحه در جدول زرین ، صفحهٔ آخر کاره‌تر از پایان و ازمیان نسخه افتاده ، ۱۵ س ۷/۵×۱۴/۵ ـ ۳۴۱ ص ۱۲/۵×۱۹/۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج قهوه‌ای ضربی

بیان الصناعات

این کتاب از حبیش بن ابراهیم بن محمد تفلیسی ادیب وپزشك وستاره شناس سدهٔ ششم است و در فرهنگ ایران زمین دفتر ٤ سال ٦ از روی همین نسخه ونسخهٔ موزهٔ ایاصوفیه مورخ ۸۸٤ بچاپ رسید واکنون در کشور روس بترجمهٔ آن بزبان روسی میپردازند . سر گذشت حبیش در دیباچهٔ این چاپ ودر فرهنگنامهٔ عربی بفارسی منزوی (ص ٦٥) آمده است .

آغاز : بسم الله الرحمن الرحیم سپاس و شکر خدایرا که بیافرید هردوعالم و اختیار کرد از همهٔ جانوران مردم را واژخرد و دانش وبرابهرمند

انجام : اگر ریوند چیزی را بکوبند و در آب ریزند وسرش را مهر کنند چون روز دیگر شود سرش را بگشایند واندر کوزه دیگر ریزند همچون شرابی صاف بیرون آید . اگر مردار سنگ را کوفته درسر که ریزند درحال شراب شود .

۱۳۳۰ /

نسخ سده ۸ ـ سوان و جدول شنگرف ، نشان وقف دارد در ۱۲۶ ر ، ۱۵ س ۱۱/۵×۱۸/۵ ـ ۱۶۳ ص ۱۸/۵×۳۶/۵ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج عنابی ضربی مقوائی

مجموعهٔ نحوی

۱ کتابی است درنحو وشرح ومتن است ازیکتن (۲ ر ـ ۱۲۶ ر) وباید هردو از ابن الهائم شهاب الدین ابوالعباس احمد بن محمد بن عماد الدین بن علی بن الهائم قرافی مصری مقدسی شافعی فرضی حاسب (۷۵۳ ـ ۸۱۵) باشد(۱) این دانشمند ادیب ریاضی دان درنحو وتفسیر کتابهای زیررا نگاشته است :

۱ ـ نظم سماط که قصیدهٔ میمیه ایست در ۳۰۵ بیت

۲ ـ الضوابط الحسان فیما یتقوم به اللسان که خود آنرا شرح کرده است . و گویا نسخهٔ ما (۱۳۳۰/۱) همان باشد

۳ ـ خلاصة الخلاصة

٤ ـ نظم قواعد الاعراب ابن هشام بنام تحفه الطلاب که خود او بر آن دو شرح کوچك وبزرك نوشته است یکی ازاین دو شرح درفهرست برلین ش ٦٧١٨ یاد گشت

٥ ـ التبیان فی تفسیر القرآن (۲)

---

۱ ـ در آن ازاین مالك (۳٤ ر و ۳۸ ر) یادشده ودارد دلایلین بهذا الأملاء (۳۸ ر)

۲ ـ بنگرید : الضوء اللامع ۲ : ۱۵۷ ش ۵٤۹ ـ فهرست خزانهٔ تیموریه ۳ و ٤ : ۳۰۹ ـ فهرست برلین (فهرست نامها) ـ معجم المطبوعات ص ۲٦۹ ـ هدیة العارفین ص ۱۲۰ ـ بروکلمن G ۱ : ٤۷۱ و ۲ : ۲٤ و ۲۵ و S ۱ : ۱٦٤ ـ این دانشمند جز احمد بن محمد بن المنصوری است که بروکلمن (G ۲ : ۹۱ و S ۲ : ۱۲) از او یاد کرده است ـ فهرست دانشگاه از نگارنده ص ۹۳٤

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

آغاز نسخه: فی اللغة علی الحمل المفیده کقوله‌تعالی« کلاانها کلمة» اشارةالی قوله: رب ارجعونی لعلی اعمل صالحا فیماترکت ...من وعلی اسم وفعل وحرف بن؛ لماذکرت حدالکلمه بینت انها جنس تحته انواع ثلاثه

انجام: وذلك اصل الباب وهذا آخر ماارونا املاءه علی هذه‌المقدمه وقدجاء بحمدالله مهذب المبانی مشیدالمعانی محکم الاحکام مستوفی الانواع والاقسام تقربه عین الوجود وتکمدبه نفس الحسود

شعر:

ان یحسدونی فانی غیر لائمهم قبلی من الناس اهل الفضل قدحسدوا

... والی‌الله ارغب ... ولایفضحنا یوم‌الاشهاد بمنه‌الله کریم جواد و صلی‌الله علی سیدنا محمد وعلی آله وصحبه وسلم وحسبنا‌الله ونعم الوکیل

۳ شرح مختصر تحفة الطلاب فی نظم قواعد الاعراب (۱۲۶ پ - ۱۶۲ پ) بخط خود مؤلف در قدس شریف بسال ۷۹۵ در نسخهٔ ما حاشیه ایست بران (۵۹ پ) از احمد بن محمد ... شعرانی مدنی،

آغاز تحفة:

الحمدلله علی التعلیم و افضل الصلوة و التسلیم
علی‌النبی المصطفی محمد و آله والصحب طول الابد
و هذه مقاصد الاعراب منظومة من بین ما اشتهر
والله استعین فی التکمیل و ارتجی فی النفع و التسهیل

شرح الجملة واقسامها

کلامنا مرادف الجملة فی رای قوم و عوعند زجلة

انجام: وقدتقفت تحفة‌الطلاب ودعته قواعد الاعراب

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

المصادر زوزنی ک ۷۹ وش ۱۳۲۸ (ص۶ این‌فهرست)

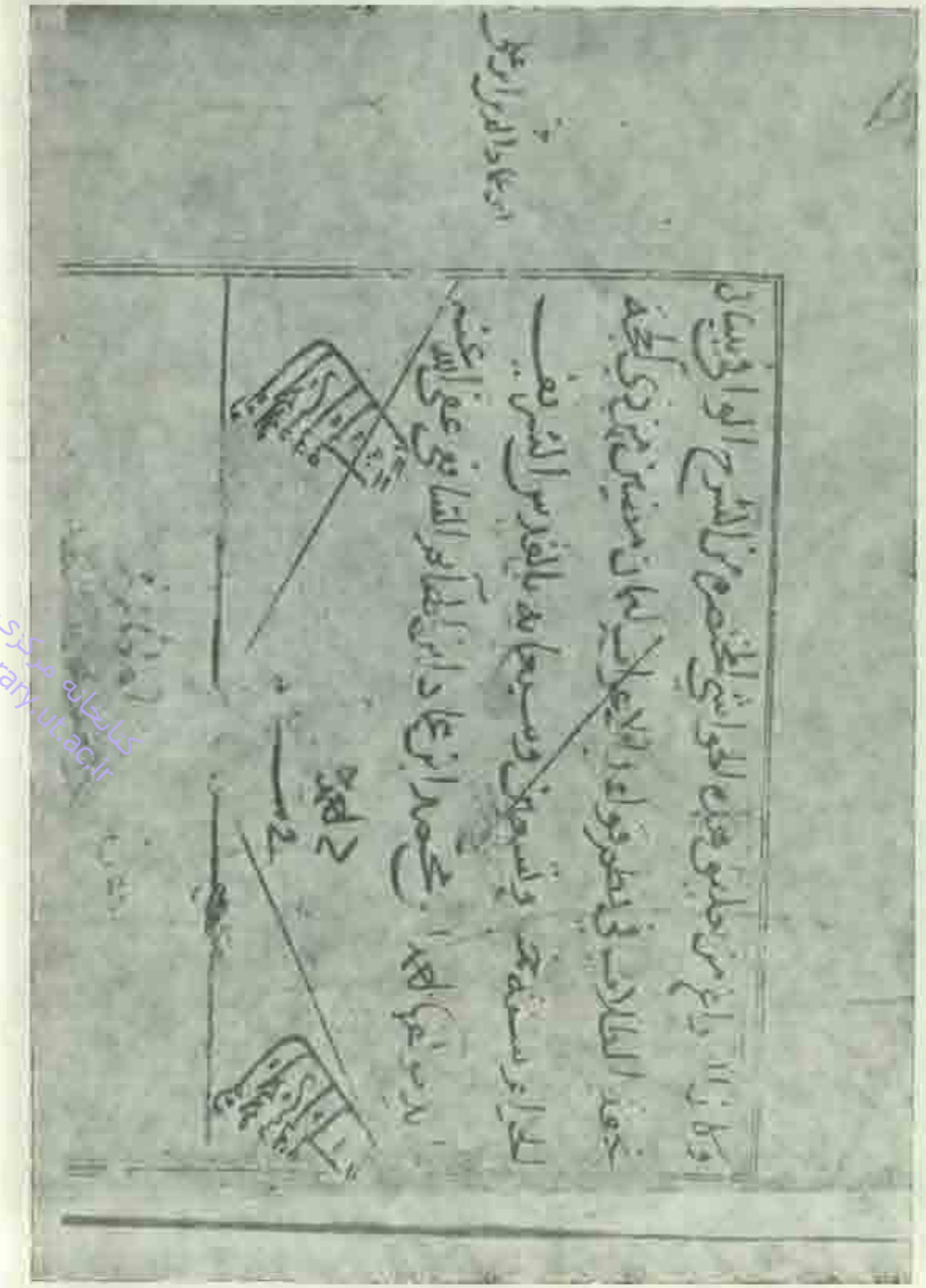

انجام شرح مختصر تحفة الطلاب في نظم قواعد الاعراب از ابن الهائم ش۲ر ۱۳۳۰ (ص۸)

نظم الفقير احمد بن الهائم يرجو بها ثواب رب راحم
حامدا الله على التمام و مردف الصلاة بالسلام

آغاز شرح: بسمله . اما بعد حمد الله ذى الجلال الباهر والشكر له على تراوف نواله المتظافر . . فان منظومتى فى قواعد الاعراب المسماة بتحفة الطلاب لما وافقت غرض الراغبين فى حفظ النظم الوجيز الجامع و كنت قد ارد فتها بشرح مستوف واسع احببت ان اقصر على مقاصده الجليلة فى اوراق قليلة

انجام شرح: انك حميد مجيد قال مؤلفه عفى الله عنه: و كان الفراغ من تعليق هذه الحواشى المختصرة من الشرح الوافى ببيان تحفة الطلاب فى نظم قواعد الاعراب لثمان مضين من ذى الحجة الحرام سنة خمس وتسعين وسبعمائة بالقدس الشريف على يد مؤلفها احمد بن محمد بن عماد (الدين ابن على) ابن الهائم الشافعى عفى الله عنه ـ وقف صحيحاً شرعياً علياً

۱۳۳۱

نسخ کهن سدهٔ ۷ و ۸ سجاوندیها و ارقام زرین گرد آن مشکی، سیزده شجهٔ جغرافیایی رنگی دارد، صفحهٔ یکم حاشیه سازی شده بر ر ۲۱۰ س ۱۳ × ۱۹ ، ۵۸ س ۱۹/۵ × ۲۸ کاغذ سمرقندی ـ جلد لیماج تریاکی ضربی کهنه

ترجمة المسالك والممالك

این کتاب (۳ پ ـ ۵۶ ر) ترجمه کونه‌ایست از صور الاقالیم اصطخری ساختهٔ نزدیك ۳۴۰ از روی صور الاقالیم ابوزید بلخی ساختهٔ ۳۰۸ و ۳۰۹ و در نسخه‌ای آمده که از ابن ساوجی ابو المحاسن محمد بن سعد بن محمد نخجوانی (سدهٔ ۱۰ و ۱۱) است (بیام نوین ش۲ ش۳ س۱۰) و گویا درست نیست چه در نسخهٔ مشهد از تاریخ ۸۹۸ یاد میشود و در برخی از نسخه‌ها از خواجهٔ طوسی دانسته شده است (مدرس ص۳۱۷) و تحریر آنهم در نسخه‌ها یکسان نیست. اکنون در کتابخانهٔ ما چهار نسخهٔ عکسی از این کتاب: وین (ش۳۴۴) و ترکیه (ش ۳۱۵ ایا صوفیه) و مشهد (ش ۱۷۸) و موزهٔ تهران هست. استوری (۲: ۱۱۷) از این کتاب یاد نموده است.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

آغاز ترجمة المسالك والممالك ش۱۳۳۱(ص۱۱)

در صفحهٔ عنوان دارد «ترجمة المسالك والممالك»

آغاز : بسمله . الحمدلله مبتدی النعم وولی الحمد وصلی الله علی سید المرسلین محمد وآله اجمعین . اما بعد چنین گوید خداوند سخن که مراد ما از تصنیف اینکتاب آنست کی اقلیمهای روی زمین یاد کنیم آنچه دائره اسلام بدان محیط است وقسمت این چنان ساختیم کی هر موضعی معروف را اقلیمی نهادیم

انجام وسلاب (سلات ـ درعربی) بیلکند (بیسکند ـ درعربی) این دو جایکه قصبه ندارد بسبب این یاد کردیم که هریکی ثغری است ودرپیش کافرستان . اینست حدود مسالك وممالك اسلام که یاد کردیم وبواسطهٔ عموم معانی وخصوص فوائد این کتاب را که مشهور به مسالك وممالك وموسوم گشت بکتاب «ترجمة المسالك والممالك» تمت . الحمدلله رب العالمین والصلوة والسلام علی خیر خلقه ومظهر حقه محمد المصطفی رسول الثقلین وامام الخافقین وعلی آله الطیبین الطاهرین والحمدلله رب العالمین .

۱۳۳۲ /

خط نسخ سدهٔ ۸ عنوانها وزشت‌تر. در ۹۸ پ یادداشتی است از عبدالله بن عمر بن محمد تبریزی طبیب مالك نسخه و شعری بعربی از پدر خود آورده پس از چند روایت. در ۱۴۲ر یادداشتی است از ابی الوفا شمس‌الدین بن شیخ علی بن بدر الوفائی المقدسی که بکتاب نگریسته‌است . در ۱۴۳ پ عبارتی است از ابوالقاسم جنید. در ۱۴۳ر فوائدی است ورقال از امام صادق بخط عبدالله عمر بن محمد تبریزی شافعی که مالك نسخه بوده است . محمدبن احمد بن لعیمی شافعی نسخه را خوانده است ـ ۱۳ س ۱۰×۱۸ ـ ۱۴۴ ک ۱۵/۵×۲۲/۵ کاغذ سمرقندی ـ جلد مقوا عطف تیماج مشکی با اولا و برگردان

کتاب المعانی والاشتقاق

کتاب المعانی والاشتقاق لتسمیة الزهد و المحبة والاشتیاق از امیر مجدالدین مؤید الدوله ابوالمظفر اسامة بن مرشد بن علی بن مقلدبن نصربن منقذ کنانی کلبی

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

شیزری (٤٨٨ ـ ٥٨٤) است (زر کلی ١ : ٩٤ ـ فهرست دارالکتب ٣ : ٣١٦)

برو کلمن (S ١ : ٥٥٢ و٩١٦) ازچند کتاب دیگراو یاد کرده است ازدیباچه برمیاید که در ٩٤ سالگی این کتاب را ساخته است

در این کتاب سه کتاب است : نخستین اقوال العلماء فی الزهد (٢پ ـ ٩٨ر) دوم کتاب المحبة (٩٩ پ ـ ١٢٣ پ) سومی کتاب شوق الاولیاء (١٢٤ پ ـ ١٤٢ ر)

آغاز: کتاب نخست :

الهی الهدایة والتوفیق بسمله : رب یسر ـ الحمدلله رب الارباب مالك نواصیهم خالق الخلق و رازق جمیعهم و عاصیهم مقدم الارزاق والاجال فلایقدمها ویوخرها حول محتال . . . و بعد فانی اثبت فی هذه الاوراق نبذة مماورد فی الزهد و المحبة و الاشتیاق

انجام : ـ وقال ایضاً :

اصطبر للزمان ان خاف حیناً و تلقاك بالمکاره حینا
ان صبر الحلیم وهو طویل الخو ف افضی به الی طور سینا

انتهی القول فی الزهد انتهاء ملال لاتمام و کمال والحمدلله وحده وصلواته علی سیدنا خیر خلقه و حسبنا الله ونعم الوکیل ولاحول ولاقوة الابالله العلی العظیم .

آغاز کتاب دوم : بسمله سبحان عاصم الاولیاء عن معاصیه و موفقهم بما یرضیه هادی الخلق ومضله والیه یرجع الامر کله بفضله و یعاقب بعدله . . . و بعد فان المحبة اصل والشوق فرع

انجام : ـ فدق الجنید برجلیه علی الارض و قال ماجری من یحب الایحب ولم یزل یکلمه حتی بکی الشبلی رحمه الله فلما اخذ الشبلی فی البکاء قال الجنید لامراته استتری الان فقد افاق الشبلی من غیبته ه

آغاز کتاب الشوق : بسمله ـ الحمدلله الخالق الرازق رب السموات والارض

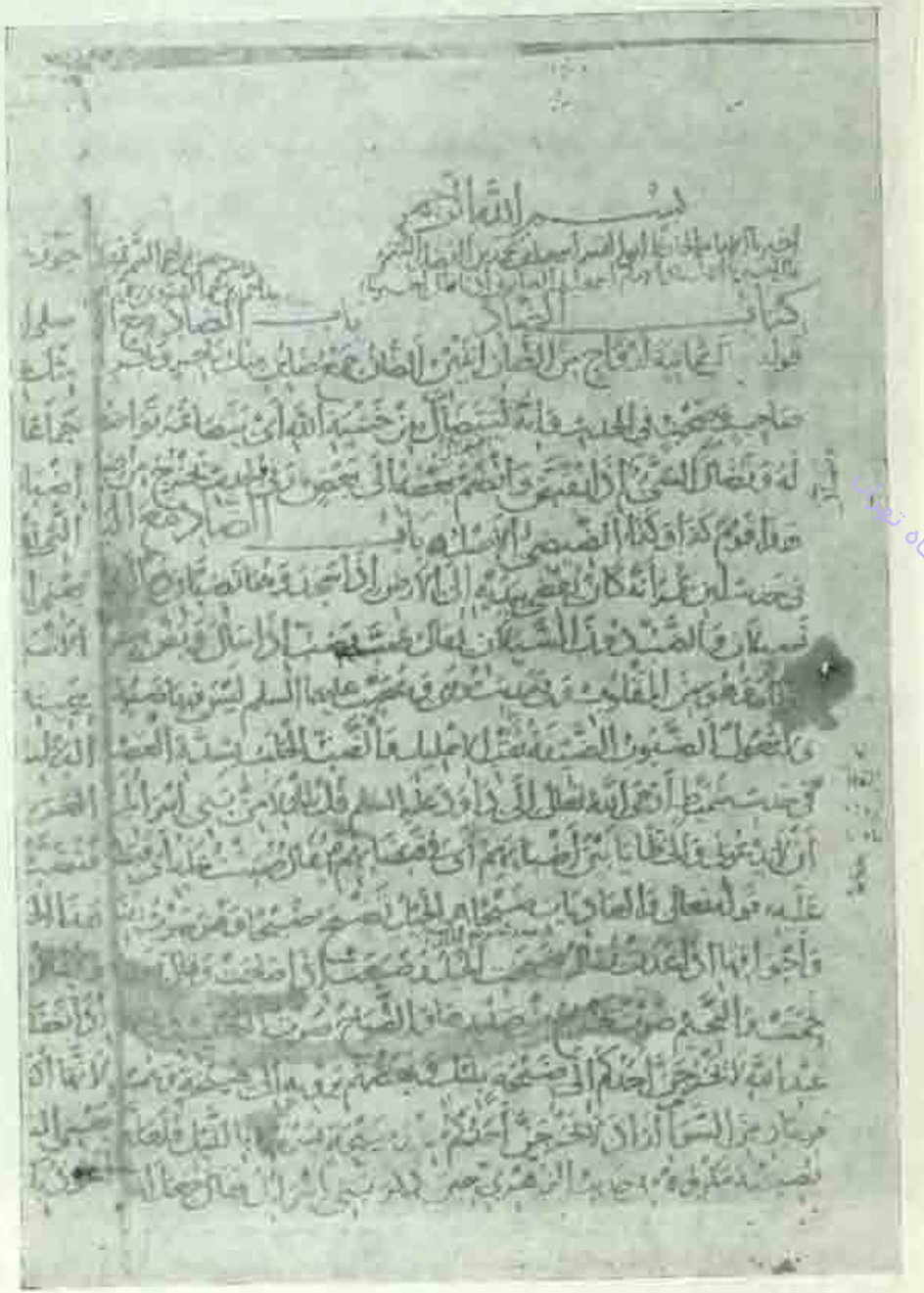

الغریبین ش١٣٣٣ (س١٦)

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

ورب العرش العظيم خلق سجانه خلقه كالثمار تسقى بماء واحد . . . وبعد فانى موره نبذة من شوق الاولياء الى رب الارض والسماء

انجام : قيل ان الحجاج بن يوسف الثقفى لما توفى رآه بعض اصحابه فى المنام فقال له عافاك الله بك فقال غفر لى ببيتين قلتهما عند النزع لما التفت يميناً وشمالا فلم ار لى معيناً فجرت دمعتى وانشدت :

يارب قد حلف الاعداء و اجتهدوا	بانني رجل من داخلي النار
هم يحلفون على عمياء و يحهم	ما ظنهم بعظيم العفو غفاري

١٣٣٣

نسخ ٥٤٩ عنوانها شنگرف ، مالك محمد رسول بن عبدالعزيز كاشانى با مهر او در ١٣٦٠ ـ نسخه جلد دوم است از شمار تا پايان ١٨ س ١٢ × ١٥/٥ ـ ٥٤٩ ص ١٩/٥×٣٠/٥ كاغذ سمرقندى ـ جلد تيماج سرخ ضربى عطف پشمى

التقريبين

كتاب التقريبين از ابى عبيد احمدبن محمد هروى (در گذشتهٔ ٤٠١) است ودر آن از الفاظ غريب قرآن وحديث بحث شده است (چلبى ٢ : ١٥٩)

آغاز : بسمله اخبرنا الامام الحافظ ابوالقسم اسمعيل بن محمدبن الفضل التيمى.. (پار گى دارد) بن احمد السمرقندى فى كتابه قال اخبرنا الاستاذ الامام اسمعيل الصابونى اذ قال اخبرنا ... (پار گى دارد) [ابى] عبيد احمدبن محمد الهروى رحمهم الله **فقال :**

كتاب الضاد، باب الضاد مع الهمزة قوله تعالى ثمانية ازواج

انجام : باب الياء مع الهاء فى الحديث كان النبى صلى الله عليه وسلم يتعوذ بالله تعالى من الايهمين، هما السيل والحريق لانه لا يهتدى فيهما كيف العمل كما لا يهتدى ..... والايهم البلد الذى لا علم به . تم الكتاب والحمد لله على تسهيله وصلواته على.. (پار گى دارد) مصنف الكتاب رحمه الله . . . . . فرغ من نسخه الفقير الى رحمة الله تعالى ورضوانه

ابوطاهر بن محمدبن ابى طاهر بن عبدالواحد المؤدب المعروف بالعفا ر . . . يوم الاثنين العشرين من ربيع الاخر سنة تسع وثلثين وخمس مائة وانتسخته من نسخة عتيقة معارضة بنسخة مقروءة على مصنفه رحمه الله، رحم الله من دعا لكاتبه . . . حسبنا الله كافيا ومعيناً .

١٣٣٤

نسخ سده ٧ و ٨ عنوانها شنگرف، جدول لاجورد، چهار برگ در ميان، وشش برگ در پايان و چهار برگ در آغاز نو نويس از سدهٔ ١١، در پايان برگها وصالى شده است، نسخه داراى جنس سوم است در دريا نا علاج ريا بطاعت و عبادت ، ٣٢ س ١٣/٥ × ١٨/٥ ـ ١٤٨ ص ١٧ × ٣٢/٥، كاغذ سمرقندى ـ جلد تيماج مشكى مقوائى

كيمياى سعادت

كيمياى سعادت از امام غزالى است (چلبى ٢ : ٣٤٦) وچند بار بچاپ رسيده است (مشار ١٢٩٤)

١٣٣٥

نسخ احمدبن جعفر بن على بن مظهر حسنى يمنى براى توفيق بن صفى الله طبيب گيلانى روز دو شنبه ١٢ ج ١/ ١٠٢٨ ، عنوانها شنگرف ، فهرست كتاب ورآغاز هست . مالك محمد على گيلانى در ١٢٣٩ گويا ١٢٠٩، نسخه را اسماعيل نامى در ماه ششم ١١٣٦ خريده بود ومهر او هم هست.

٣١ س ١١/٥ × ٢١ ، ٤٤٣ ص ١٨/٥ × ٢٩، كاغذ سپاهانى ـ جلد تيماج سرخ مقوائى

كامل الصناعة

كامل الصناعة يا الطب الملكى از ابوالحسن على بن عباس مجوسى اهوازى ارجانى است (قص ٢٧٦٩)

كتابخانه مركزى دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۳۳۶

نسخ سدهٔ ۱۸ مهر «عبدالمعز الدین محمد الحسینی» در ۳ ر ۵۷ ر و ۸۱ ر و ۸۸ ر و ۹۳ ر و ۱۰۳ ر و ۱۴۵ پ و ۱۸۰ مهر «در رهن بحر حکمة شحنة النجف» در پایان هست، ۳۵س×۸/۵×۱۶/۵ س‌م، ۳۴/۵×۱۲/۵ س‌م، کاغذ سمرقندی ـ جلد لیماج لر با کی ضربی

مجموع ۵۵

۱ ـ شرح اسماء الله (۲ پ ـ ۵۵ پ) [۱] از روی مقصد اقصی و لوامع البینات غزالی و فخر رازی ساخته شده و درسه بخش است: مبادی و مقاصد و زواید

آغاز: بسمله و بالله التوفیق وعلیه التکلان

سبحان من تقدست عظمة حضرته عن سمة الاحساس و تفرست اسرار حکمته اعناق العزایم فی الاقتباس. قوادم الافکار مخصوصة فیها بالانتظام ومناکب الحدوس مقصوصة فی الاقتباس ... وبعد فقد التمس منی بعض اصحابی ان اکتب فی شرح اسماء الله تعالی کتابا مختصرا یشتمل علی ما هو من اللوازم معرفته فی هذا الفن من الفوائد النقلیة و الفرائد العقلیة فالتزمت ذلک وان سبقنی الی شرح هذه الاسماء کثیر من العلماء بل الحکماء

انجام: ـ ولا یبعد ان یکون الاسم الاعظم فی ضمن تلک الالفاظ لکنه مبهم فیها فلا یعرفه بعینه الا من اولی فلذلک تظهر علیها ما لا یظهر علی غیره من التاثیرات التی تعد من الکرامات. والله اعلم بالصواب والیه المرجع والمآب. الحمدلله علی التوفیق بالاتمام ... علی ید العبد ... خلیل بن بوعلی بن اسمعیل الشلیقدفهی الروحی بمدینة بغداد ... یوم الاربعاء ثامن وعشرین ربیع الآخر سنة عشر وسبعمائة حامدا لله تعالی ومصلیا علی نبیه وآله اجمعین وتسلیما کثیرا

۱ ـ بخط نسخ خلیل بن بوعلی بن اسماعیل در بغداد در روز چهارشنبه ۲۸ ع ۲ ر ۷۱۰

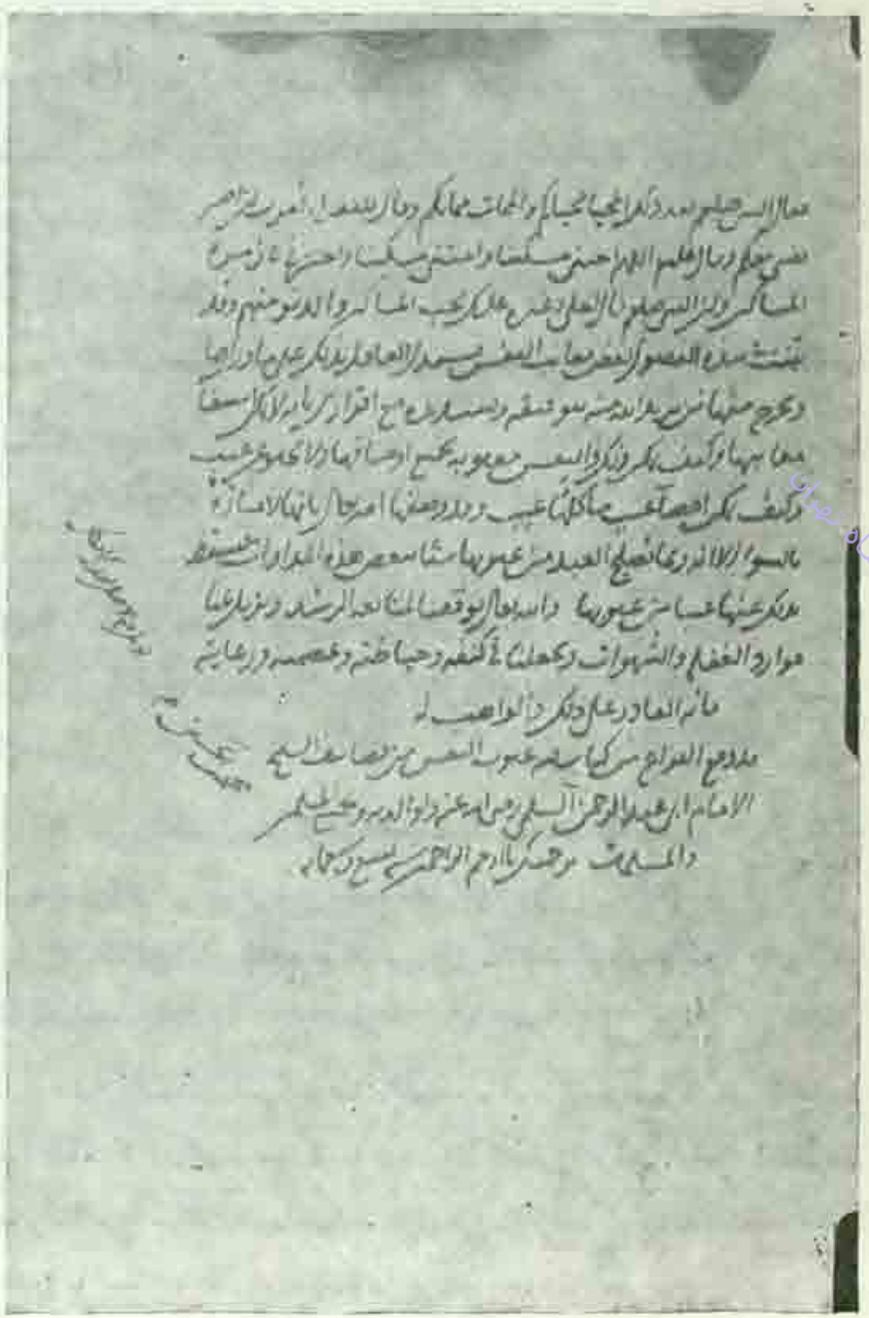

انجام عیوب النفس ومداواتها اُرسلنی نیشابوری ش ۱۳۳۶/۳ (من ۲۰)

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

در ۵۷ ر غزلی است از خسرو بفارسی .

۳ الکلم الفارقیة فی الحکم الحقیقیة (۵۷ پ ـ ۸۱ ر بهمان خط شمارۀ پیش) که سخنان منظوم ومنثور محمدفارقی در آن گرد آمده است . نام فارقی واین کتاب در دیباچه یاد شده است

آغاز : بسمله وما توفیقی الا بالله علیه توکلت والیه انیب. الحمدلله الذی خص نوع الانسان بفضیلتی العقل واللسان، وجعل محمدا صلعم صفوة الوجود والداعی الی المعبود

انجام : من لؤم نفس ولوم لائم هذا ماتیسر لنا من جمع الکلم الفارقة فی الحکم الحقیقیة اردناك انموذج ببدرها و ابهرناك علی خلاصة وقرها و هدیناك بالتقاط منثورها واستنباط مستورها لیکون الرائع فی ریاضها والکارع من حیاضها من یقرا سننها و یقروا سننها و یستقری اصنافها ویقری اضیافها وصلی الله علی سیدنا محمد وآله اجمعین

۴ عیوب النفس و مداواتها (۸۱ پ ـ ۸۸ ر بهمان خط ومورخ ۷۰۹ و مقابله شده با اصل) از ابی عبدالرحمن محمد سلمی نیشابوری (ف ۴۷۷)

۴۰ حقائق الاداب (۸۸ پ ـ ۹۳ ر بهمان خط ومقابله شده با اصل) که در آداب متصوفان است در بارۀ:

« لباس الصوف ـ لبس المرقعة ـ الصحبة ـ المجالسة ـ الجلوس علی الوحدة ـ المواکلة ـ الاکل علی الوحدة ـ المذاکرة ـ الذکر علی الانفراد ـ المواخاة ـ الخلوة ـ السفر ـ الغربة ـ الفراسة ـ الحکمة ـ السماع ـ الوجود ـ الحرکات ـ المراقبة ـ الحضور ـ المشاهدة السر ـ الحقیقة ـ القرب ـ الغیرة ـ المعرفة »

آغاز : بسمله . رب اعن علی اتمامه تسمیقا وتحقیقا ! الحمدلله الذی خص

المخلصین بخصائص الصفا . . . قال الشیخ ابومنصور معمر بن احمد بن محمد بن زیاد رحمه‌الله لماخص الله عزوجل اولیاءه بحقایق التصدیق . . . و ساشرح ذلك فصلا فصلا و بابا بابا بالتفریق بین الاداب والحقائق والاشارات وبالله التوفیق

انجام : فقاموا بالحق للحق . جعلنا الله برحمته بآداب العلم عاملین وبحقائق الوجود قائمین وبعزیز المعرفة مبشرین انه خیر المعین وارحم الراحمین وصلی الله علی نبیه محمد وآله اجمعین (قوبل مع الاصل)

سپس پنج بیت شعر عربی و یك بند نثر بعربی است بدین گونه:

تعلل بالدواء اذا مرضنا و هل یشفی من الموت الدوا ؟

. . . قال الله تعالی اذا ابتلیت عبدی . . . فالی رحمتی

۵ مسندات انس بن مالك (۹۳ پ ـ ۹۸ پ بهمان خط)

آغاز : بسمله رب اعن بفضلك هذه احادیث صحیحة استخرجتها من مسندات انس بن مالك رضی الله عنه قال : قال رسول الله . . . لیس للمؤمن المستقیم غم الموت ولا وحشة القبر

انجام : وعنه صلعم : من اکل طعاما بشهوة حرم الله الحکمة علی قلبه و من ترکها رزقه الله الحکمة (تم بحمدالله وحسن توفیقه وصلاته علی سیدنا محمد وآله اجمعین. روی عن رسول الله صلعم انه قال سالت جبرئیل عن صدقة المؤمن قال : . . . الواحد بمائة الف هوان تدفعها الی طالب العلم والواحد بسبعمائة الف هوان تدفعها الثواب المیت. تم)

۶ مسندات علی بن ابی طالب (۹۹ ر ـ ۱۰۱ پ بهمان خط) بروایت قطب الدین سید الحفاظ ابو العلماء الحسن بن احمد بن الحسن بن احمد بن محمد بن سهل العطار

آغاز : بسمله ایاك نستعین الحمدلله رب العالمین . . . اما بعد فهذه احادیث نبویة استخرجتها من مسندات علی بن ابیطالب کرم الله وجهه یرویها قطب الدین سید

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

الحفاظ ابوالعلاء الحسن بن احمد بن محمد بن سهل العطار . . فمنها ما اسنده علی بن ابی طالب . . . الی النبی . . . قال رسول الله . . . یقول الله: لا اله الا الله حصنی، فمن دخله امن عذابی

انجام : وقال ایضا یقول ابی من احبنی وجدنی عند مماته حیث یحب، ومن ابغضنی وجدنی عند مماته حیث یکره . تم بحمدالله وحسن توفیقه .

در ک ۱۰۲ پ عبارتی است عرفانی باعنوان «تحقیق شریف» بعربی دربارهٔ «واجدون» و در ۱۰۳ رآمده « من کلام سلطان المشایخ والعارفین سعدالملة فاضی الحموی قدس الله سره» دربارهٔ واصل کامل

۷ عیون الحقایق فی رموز المعانی و کنوز الرقایق و الدقایق با اصطلاحات الصوفیة (۱۰۳ پ - ۱۳۵ پ بهمان خط تردید پایان شوال ۷۰۸) که از روی حقائق سلمی والتعرف وجزاینها بترتیب حروف تهجی ساخته شده است

آغاز : بسمله رب تمم بالخیر ووفق المستعدین بالتحقیق به الحمدالله الذی اطلع شموس حقایقه علی سموات اسرار اصفیائه وزین باقمار دقایقه ورقایقه افلاک قلوب اجل خواص اولیائه، وشرح بنجوم انوار الاسلام والایمان والاحسان صدور عامة المؤمنین واحبائه ثم الصلوة و السلام علی النفوس القدسیة . . . وبعد فهذه حدود ورسوم و تعریفات بعض حقایق الکلام المجید والقرآن الکریم . . . انتخبتها من الکتاب المسمی بحقایق السلمی تصنیف الشیخ الامام الربانی ابی عبدالرحمن السلمی

انجام : و وجود الیقین مکاشفة الحق بشهادة الیقین، وحق الیقین بما شهد الحق لنفسه، فانه الحق المبین عزوعلا . تمت عیون الحقایق فی رموز المعانی و کنوز الرقایق والدقایق، جمعها و کتابتها علی ید العبد الفقیر . . خلیل بن بوعلی بن اسمعیل الرومی المفید فهی اصلح الله شأنه و شان جمیع اسلافه . . . . اواخر شوال سنة ثمان وسبعمائة هجریة بمدینة همدان . . سنه ۷۰۸

۱۴۳۷ /

نسخ زیبای زین العابدین بن حاجی محمد رازانی که درچاشت روز یکشنبه ۲۲ ج۴/۱۰۷۷ بپایان برده است ، صفحات در دو جدول زر ولاجورد وعنوانها لاجورد ونشانه‌ها زروشنگرف، حواشی با نشانهٔ «سلط ، م ت ق ی رحمه‌الله» س ، س، حبل المتین» در آغاز فهرست بابها است با لاجورد وشنگرف، پشت ر ک آغاز مهرهای محمدبن باقربن زین العابدین الموسوی ومهر ابوالقاسم الرضوی ومحمد حسین الرضوی در آغار و انجام نسخه دیده میشود. در پایان دوازری است و در آن سلسلهٔ سند راویان این بابویه آمده است

تاریخ تالیف ابن بابویه در ۳۷۳ در نسخه میشود .

در پایان مقدمهٔ این کتاب مجلسی دوم بخط خود گواهی میدهد که نویسنده این نسخه آن را از روی نسخهٔ ورسمی که من نزد پدرم آقا خوانده‌ام وشنیده است . سماع شریف أبی عبدالله موسوی این کتاب را در پایان نسخه بدینگونه دیده میشود :

یقول محمد بن علی موسی بن بابویه القمی مصنف هذا الکتاب: قد سمع السید الشریف الفاضل ابوعبدالله محمد بن الحسن العلوی الموسوی المدنی المعروف بنعمة ارام الله تاییده وتوفیقه وتسدیده، هذا الکتاب من اوله الی آخره بقراءتی علیه، وروینه له عن مشایخی المذکورین و ذلک بارض بلخ من ناحیة ایلاق، وکتبت بخطی حامدا لله و شاکرا لو علی محمد و آله مصلیا وذلک فی ذی القعدة من سنة اثنین وسبعین وثلثمائة

کتاب من لایحضره الفقیه

کتاب من لایحضره از ابن بابویه قمی رازی ایلاقی است (ف ۱۵۴۶)

۱۴۳۸

نسخ کهن سدهٔ ۷ ورحلی ، بر گهانو نویس، ۲۵ س ۹ × ۱۹ - ۱۴۶ ، ۱۳ × ۲۲ ، کاغذ سمرقندی - جلد تیماج سرخ ضربی

مجموعه

۱ الهادی للشادی فی الادویات از ابوالفضل احمدبن محمد المیدانی (۱ پ - ۳۷ پ نسخ سدهٔ ۷ مانند دوشمارهٔ دیگر و بر گهای ۳ و ۴ و ۱۲ و چند بر گ دیگر نو نویس ۱۱۶۹) است.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.utac.ir

(فرهنگنامه عربی بفارسی ص ٣٢ و٣٧ و١٤١)

آغاز : ـ قال الشیخ الامام الافضل ملك افاضل الشرق والغرب ابوالفضل احمد بن محمد المیدانی النیشابوری قدس الله روحه : اما بعد حمد الله الذی استأثر بالبقاء وتفرد بالعلاء وتوحد بالعظمة والکبریاء والصلوة علی محمد ... فانی لما فرغت من کتاب السامی فی الاسامی واقترح علی ان اجمع فی معنی الادوات کتابا مقنعاً واشرع فی شرحه مشروعا مشبعا اجبتهم الی ملتمسهم واسعفتهم بتحصیل مقترحهم وجمعت فی هذه الورقات مایتخرط فی سلك الادوات ومیزت الاسماء من الافعال والافعال من الحروف وجعلة ثلثة اقسام ..

انجام : و ازغین چون ضفادی بجای ضفادع وازکاف چون مکوك و مکاکی واصل مکاکیك وازثاچنانکه شاعر گوید : «قدس یومان وهذا الثانی» اراد بالثالث . هذا آخر کتاب الهادی للشادی والله سبحانه الموفق للسداد والهادی الی سبیل الرشاد (تمت هذا الکتاب سنه ١١٦٩)

٢ ـ الابانة فی شرح السامی فی الاسامی از میدانی (٣٨ پ ـ ٤٨ ر بهمان خط شمارهٔ پیش ٦×١٨/٥) (فرهنگنامه‌ها ٣١ و٣٧ و٣٤١)

آغاز : ـ بسمله وبه نستعین الحمد لله کاشف کل خطب ودافع کل کرب الذی بعث محمدا بالدین القویم والذکر الحکیم والبراهین الواضحة والدلایل اللایحة صلی الله علیه وعلی آله واصحابه صلاة تدوم علی مرور الایام وکرور الاعوام . وبعد فانی لما توسمت فی کتاب السامی فی الاسامی الفیت بعض ترجمات الفاظ بشعة شنعة یعسر علی المتعلمین فهمها وحفظها ، فدعتنی نفسی الی شرح ما استغلق منها فاجبتها اجابة المطیع وسمیته بکتاب الابانة والله تعالی ولی الاعانة .

انجام : ـ الباب السادس ـ فی الابنیة و الامکنة ... ح قال الکتانی والخلم جای آهو کوزن واراء بقوله کوزن البقرة الوحشیة واللغو واللغاسخن نافرزام وهو الباطل من الکلام ه (تم بحمد الله ومنه) .

٣ السامی فی الاسامی (٤٨ پ ـ ١٤٥ پ بهمان نسخ شمارهٔ پیش مورخ شام روز ٢١ ع ٦٨٢/١ نوشتهٔ محمد بن طالویه بن محمد) که از میدانی است (فرهنگنامه‌ها ٣١) و در پایان می نویسد من این کتاب را در ١٤ رمضان ٤٩٧ بانجام رسانده‌ام .

آغاز : بسمله رب یسر ولاتعسر ـ الحمد لله الذی لایتم امر دون حمده ولایدرك وصف کنه قدره و محمده والصلوة علی محمد نبیه وعبده وآله واصحابه من بعده وسلم کثیرا وبعد فان الله تعالی اذخر لکل قرن فضیلة اتخذوها مناهم وسیلة و جعل اللاحق طامحاً ببصر همته الی علو درجة السابق وسمو رتبته غیر راض بالتخلف عن مضماره ... وهذا افتتحت الکتاب باسمه واختتمته برسمه وسمیته بالسامی فی الاسامی وجعلته اربعة اقسام القسم الاول فی الشرعیات ومایناسبها ـ

انجام : قال الامام المیدانی تغمدا الفراغ بحمد الله وحسن توفیقه من جمع هذا الکتاب وتلفیقه فی الرابع عشر من رمضان سنة سبع و تسعین واربعمائة وهذا فصل اخلخل به الکتاب واوضح فیه العذر عما تخلل الابواب ... ومن ولاهما جمیعا صفحة الاعراش فعنان امره بیده والله المستعان وعلیه التکلان انه الملك الدیان (تمت الکتاب بحمد الله وحسن توفیقه، وقع الفراغ وقت العصر الحادی والعشرین شهر ربیع الاول سنة اثنتین وثمانین وستمائه و کتب علی یدی اضعف عباد الله واحوجهم محمد بن طالویه ابن محمد غفر الله ذنوبه ولابویه بحق محمد وآله الطاهرین سنه ٦٨٢)

١٢٣٩

تعلیق برهان در ٣ شعبان ١٠٠٦، عنوانها در زمینهٔ زر و آراسته بشنگرف ولاجورد، و هر صفحه‌ای زرباقی شده، جدولها رنگارنگ، ١٥٩ تصویر ومجلس داری سطرها در چهار ستون و در برخی جاها چلیپا اوشته شده است ـ وصفی که در پایان نسخه از آن شده است در کلیشه دیده میشود ؛ ٢٥ ب ١٣ × ٢١/٥ ـ ٢٠٩ گ ٢٥ × ٣٣/٥ ، کاغذ سپاهانی معن وحاشیه ـ جلد تیماج زرکوب مقوائی دوتن سرخ

شاهنامه

شاهنامه از فردوسی طوسی است واین نسخهٔ ما جلد دوم است از داستان لهراسب تا پایان کتاب .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

(وصف نسخه)
شاهنامهٔ فردوسی ش ۱۳۳۹

۱۳۴۰

نسخ مغرب سدهٔ ۹ عنوان و نشان شنگرف، و در پاره‌ای جاها مشکی ورشت‌تر، صفحات زرجدول زرو لاجورد، حواشی‌دارو، مالک محمدبن شیخ قاسم وجعفربن خضر، یادداشت ۱۳۶۲ دارد،
۱۶ س ۱۴/۵×۱۰/۵ - ۳۲۳گ ۲۵/۵×۱۸/۵، کاغذ سمر قندی متن و حاشیه - جلدلیماج مشکی‌مذوالی

نهج البلاغه

نهج‌البلاغه گردآورده است سید رضی موسوی است (ف ۱۵۹۵)

۱۳۴۱

نستعلیق سدهٔ ۱۱، عنوان و نشان‌شنگرف، آغاز ردیاچه‌افتاده، جای پاره‌ای ازشکلهاسفیدمانده، برگ آخر تازه ونوعویس‌است، قسم اول درروز پنجشنبه ۲۴ شوال ۱۰۶۰ بانجام رسیده است،
۲۷ س ۱۵/۵×۲۶-۴۰۷گ ۲۴ × ۳۶/۵، کاغذ سپاهانی - جلد لیماج سرخ مذوالی

نفایس الفنون

نفایس الفنون فی عرایس الفنون دائرة المعارفی است از مولی شمس الدین محمد بن محمود آملی دانشمند سدهٔ ۸ که بنام جمال الدین شاه شیخ ابواسحق بن محمود شاه اینجو فرمانروای سپاهان وشیراز (۷۱۹ - ۷۵۸) ساخته است، او آن را در ۷۳۶ آغازوپس از ۷۴۲ بپایان‌رساند و ۸۵ علم ازعلوم اواخر و ۷۵ علم از علوم اوائل درآن گنجانده است وآن دوبار بسالهای ۱۳۰۹ و ۷ - ۱۳۱۶ بچاپ سنگی رسیده است (طوس ۳ : ۱۹۸ - مشار ۱۵۹۰ - تاریخ مفصل ایران اقبال ص ۵۲۵ - طبقات سلاطین اسلام ص ۲۱۸-۲۲۲ - زتباور ص ۳۸۰) باز هم در ۱۳۳۸خ در تهران زیرچاپ رفته است.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۳۴۲/

نستعلیق ۱ ذی‌حجهٔ ۱۲۱۰ در سپاهان، عنوان و نشان وجدول لاجوردی، ۲۸۵ برگ، گذاری دارد، پشت برگ نخستین مهر (علی‌نقی ابن محمد) دارد، در سال ۱۳۴۶ بدار السلطنهٔ اصفهان منتقل شده، از گ ۱ در فهرست کتاب است تا گ ۷ پ، ۷ س ۷ × ۱۲/۵-۱۲۸۹ گ ۱۲ × ۱۸/۵، کاغذ سپاهانی جلد سرخ متوالی عطف و گوشه‌ها تیماج.

الاغراض الطبیه و المباحث العلائیه

از سید اسمعیل جرجانی است

آغاز: کتاب الاغراض الطبیه و المباحث العلائیه من تألیف السید الامام الاجل شرف الزمان فخر العتره ابی الفضائل اسماعیل بن الحسن الحسینی الجرجانی برد الله مضجعه: بسمله اما بعد حمد الله سبحانه والثناء علیه والصلوة علی رسوله محمد المصطفی و آله و سلم تسلیما کثیرا کثیرا بباید دانست که ... پادشاه ... ملک عالم ... کریم الطرفین نصرة الدین علاء الدوله فخر السلاطین ابوالمظفر اتسز بن خوارزمشاه حسام امیر المومنین ... ایزد عزوجل عین الکمال از ساحت بزرگ او دور دارد ... خادم دعا گوی اسماعیل بن الحسن بن الحسین الجرجانی ... را ... هروقتی دلیر کنند و خدمت علمی سازد و بر مجلس عالی چنین خدمتی به چنین خداوندی عرضه کند ... سرمایهٔ خادم علم طب است و بیش ازین مختصر خفی ساخته بوده است و اکنون بحکم فرمان و دستوری ... امام اجل مجد الدین ابومحمد صاحب بن محمد البخاری ... و بحسب بحث و تفتیش آن جاوید زیاد و بحسب آرزو و درخواست این سفیر این خدمت ساخته آمد. این کتاب بحجم کوچک است و بمعنی بزرگ و بصورت مختصر است و بکثرت فواید و شرح مشکلات مبسوط هیچ نکته و فایدهٔ علمی ازین کتاب بیرون نیست و هیچ فرو گذاشته نیست بلکه اندر مضایق و مواضع بحث تصرفها کرده است و بتحقیق رسانیده و کشف تمام کرده و بدین سبب این کتاب را الاغراض الطبیه و المباحث العلائیه نام کرده شد و دعوی خادم آنست که امروز در علم طب مختصری بدین کمال موجود نیست.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

انجام: ـ وعلاج کردن تمساح و سگ آبی و ماهی سیاه موضع کردن را بعسل و بورهٔ ارمنی طلا کننده و نمک و سر که در آن بمالند بعد از آن که پاک شود پیه مرغان و پیه گاو کوهی نهند و اگر پیه تمساح بدست آید بهتر بود و باقی علاج کردن کلب بود بآن طریقه بعمل آورند (تمت الکتاب بعون الله الملک الوهاب فی غرة شهر ذیحجة الحرام سنة ۱۲۱۰ در دار السلطنه اصفهان سمت تحریر یافت فی سنه ۱۲۱۰).

۱۳۴۳/

نسخ صدهٔ ۷ عنوان و جدول شنگرف و دو برگ آغاز لوله‌لوبس است، ۳۰۰ س ۱۳ × ۱۹-۱۵۱ گ ۱۵ × ۲۲/۵، کاغذ سمرقندی - جلد تیماج قهوه‌ای ضربی متوالی

مجموعه

۱ ـ دستور اللغة یا کتاب الخلاص از بدیع الزمان ابوعبدالله حسین بن ابراهیم نطنزی (در گذشتهٔ محرم ۴۹۷) است (فرهنگنامه‌ها ص ۱۹).

نسخهٔ ملکی ش ۱۷۱ آقای نصیری که نه سطر از دیباچهٔ دستور اللغة را دارد و سپس مطلب در آن آغاز میگردد گزیده ایست از آن و بسیاری از مطالب کتاب در آن دیده نمیشود و چنین است آغاز آن: «بسمله. الحمد لله الذی ابدع العالم. نجوم همته سامیة. کتاب الالف المفتوحه آس مورد» و در پایان آن دارد: «تفعل تیمم قصد و تیمم کرد، تیمن خجسته داشت. اتمام بخیر رسید تهذیب بحسب الفرموده میان صاحب انار الله برهانه دعا گوی عبدالعزیز» نسخه بخط نسخ است در کاغذ هندی موریانه خورده باعناوین شنگرف از سدهٔ ۱۱ در جلد تیماج تریاکی ضربی مقوائی ۱۴۲ گ ۱۴ × ۲۵ ـ ۲۱ س ۸ × ۱۹

نسخهٔ ۷۲۶ نصیری دیباچه را ندارد و در مطلب نیز اندکی فرق دارد و در پایان هم تنها این بیت:

جزی الله ذالفظ یعاضد قائلا ... بطوع اغث شخص الحسین برحمتك

در آن دیده میشود.

کاغذ آن سمرقندی وجلد تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی است وخط آن نسخ درهامش عبارات صحاح جوهری دیده میشود عنوانها شنگرف است، ۱۸×۲۷ ـ ۲۳ س ۱۱/۵×۱۹/۵ پس از کتاب رساله امام اجل ابیوردی به حضرة عالیهٔ سلطانیهٔ غیاثیه، بنظم درسه صفحه بدینگونه:

«بدوام ملکك یبهج الاسلام و بفیض سیبك یطرد الاعدام

... و کلهم لاوامره مطیع والی اتباع مراسمه سریع» در آن دیده میشود سپس ۱۲ بیتی از امام غزی «اذا فاح انوار العقیق ورنده ـ سالت الصباعن نشر کم این و فده» آمده است ومطالب پیرا کندهٔ دیگر درپایان ودر آغاز هست، درپایان کتاب دراین نسخه آمده است:

نسخة المختصر المشتمل على شهادات ائمة العصر الناطق بكيفية هذا الكتاب وفوائده: الحسين بن ابراهيم التطنزي حضر عند الفضلاء الذين انتوا شها واتها آخر هذا الفضل وهم اعيان الادب والفضل، وقال: جمعت بعون الله تعالى جميع اللغة المستعملة مفسرة بالفارسية الدرية في نصف دستجة كاغذ على وجه تغنيني به عن اصول الادب و التصريف وادعى انه لا كلمة في القرآن واكثر الاخبار ورسائل المحدثين و دواوينهم الاوهي فيها. وسالهم ان يمتحنوه في ذلك بقراءة آية اوخبر او فصل من كتاب اوبيت من شعر ليبين حقيقة ذلك ففعلوا، و وجدوه صادقا في قوله، وذلك في شهور سنة **ثمان وستين واربع مائة**.

نسخة خط الشيخ الامام ابي المظفر المشطب بن محمد بن اسامة المعقود له المحضر: عرض ماصنفه وصنعه على المشطب بن محمد بن اسامة، فوجده كما ذكر و لقد اجاد و احسن واتعب نفسه، تقبل الله تعالى منه.

نسخة خط الشيخ الامام ابي بكر محمد بن ثابت الخجندي رحمه الله: امتحنت صاحب هذا الكتاب باقامة الدلالة على تصحيح ما ادعاه فاقام الدلائل الظاهرة والبراهين الباهرة ماشهد بتصديقه ودل على تحقيقة وبراعته، وتفرد بهذا الفن من العلم، والله المختص برحمة من يشاء.

سپس ۱۵ فائده کتاب که ازروی این نسخه ونسخهٔ ش ۱۳۴۳/۱ دانشگاه دراینجا آورده شده وآنچه درمیان دو کما نه گذارده شده از روی همین نسخهٔ شمارهٔ ۷۱۶ نصیری است.

فوائد مجموع كتاب الدستور (هذا الكتاب) خمس عشرة، تفصيل ذلك:

(۱) حفظه في مدة قريبه لصغر حجمه.

(۲) معرفة العربية المشهورة بأسرها.

(۳) معرفة الفارسية الدرية.

(٤) احسان قراءة الكتب والرقاع بالفارسية فاكثرها يكتب بالفارسية [۱]

(٥) الغنى عن اكثر كتب التصريف.

(٦) الغنى عن اكثر كتب النحو لاشتمال الادوات والخطبة على اصولها (لهما)

(۷) راحة المعلمين لغناهم عن التصريف والتفسير والاعجام.

(۸) راحة (فائدة) المعلمين لان كل من لم يمكنه حفظه بسنة يمكنه بسنتين اوبثلث الى عشر سنين (او اكثر).

(۹) امكان الاهتداء الى كل كلمة لان مضمون الكل مبني على حروف المعجم.

(۱۰) الامن من ان يبقى متعلمه جاهلا لان من كان في غاية البلادة يقدر على حفظه في عشرين سنة كل سنة طبقة (طاقة كاغذ).

(۱۱) تسارع الناس الى انتساخه وحفظه لصغر حجمه و كثرة فضائله

(۱۲) الغنى عن الكاغذ الكثير لانه يحصل باقل من دستجة كاغذ

(۱۳) الامن من التصحيف والتحريف لان معظم الكتاب مبني على الاوزان (الادوات) المعلومة.

(۱٤) رغبة اصناف الناس فيه لخلوه من العربية الغريبة واشتماله على الفارسية التي يحتاج اليها كل احد [۲]

---

۱ ـ این یکی در نسخهٔ ۱ر۱۳۴۳ در شمارهٔ ۸ آمده.

۲ ـ این یکی در نسخهٔ ۱ر۱۳۴۳ دو شماره شده

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران library.ut.ac.ir

(۱۵) اکثرها (۲) الصناعات یحتاج بها الی الکدو اتعاب الجدو من شانها ان تحذل (۲) صاحبها عند الکبیر الاهتم الصنعة (۱)

درپایان نسخه شماره ۱۳۴۳/۱ دانشگاه پس از ۵ فایدهٔ کتاب بقدری آمده که در آغاز نسخهٔ نصیری دیده میشود بدینگونه:

فمن طلب کلمة من العربیة فلیطلبها فی الباب المشتمل علیها فی الحرف (الحروف) المخصوص بها فان لم یجدها فلیطلبها فی الادوات والابواب الثلثة المتقدمة التی صدر بها الکتاب ولیتنوق (فلیتنوق) فی طلبها. فلن یخلو امتها اللهم الا ان یکون کلمة غریبة لم یرد فی الاصول المستعملة التی استخرج منها هذا الکتاب، سیما وقد شهد الائمة باشتماله علی جمیع اللغة المشهورة مثل الامام المطلب والخجندی [وغیرهما] رحمهما الله [والحمدلله رب العالمین وصلوته علی نبیه محمد وآله اجمعین]

(۲ پ ـ ۱۵۱ ر نسخ ابوالحسن بن محمدبن حسن مورخ ٤ ع ۶۸۹/۲)

نظنزی این کتاب را در ۴۶۸ برای خواجه نظام الملک ساخته است و این تاریخ در همان نسخه شمارهٔ ۷۱۶ آقای نصیری مورخ ذی حجهٔ ۸۶۱ نوشتهٔ محمدبن یار احمدبن جمال الدین دیده میشود و نام دو دانشمند مطلب و خجندی که بدرستی گفتار نظنزی در ستایش از این کتاب گواهی داده‌اند چنانکه یاد کرده‌ایم در آن آمده و نیز از پانزده گونه بهره‌ای که از این کتاب می‌توان برد در آن یاد کرده‌اند.

۳ ـ مثلث قطرب (نسخ کهن‌ترین در ۱۵۱پ، ۳۹س ۱۴ × ۲۲ و افتادگی دارد) یک صفحه بیش نیست

آغاز: بسمله. قال ابوعلی محمدبن احمد المستنیر المعروف بقطرب رحمة الله علیه: هذا کتاب الفناء یقال المثلث تراه فی الکتابة واحدا وینصرف علی ثلاثة اوجه. الغمر والغمر والغمر، فاما الغمر فالماء الکثیر الذی یغمر من نزل فیه واما الغمر فالحقد فی الصدر.

انجام: فاما الصقر فدود یکون فی البطن واما (افتاده).

۱ ـ این یکی در نسخهٔ ۱۳۴۳/۱ نیامده است.

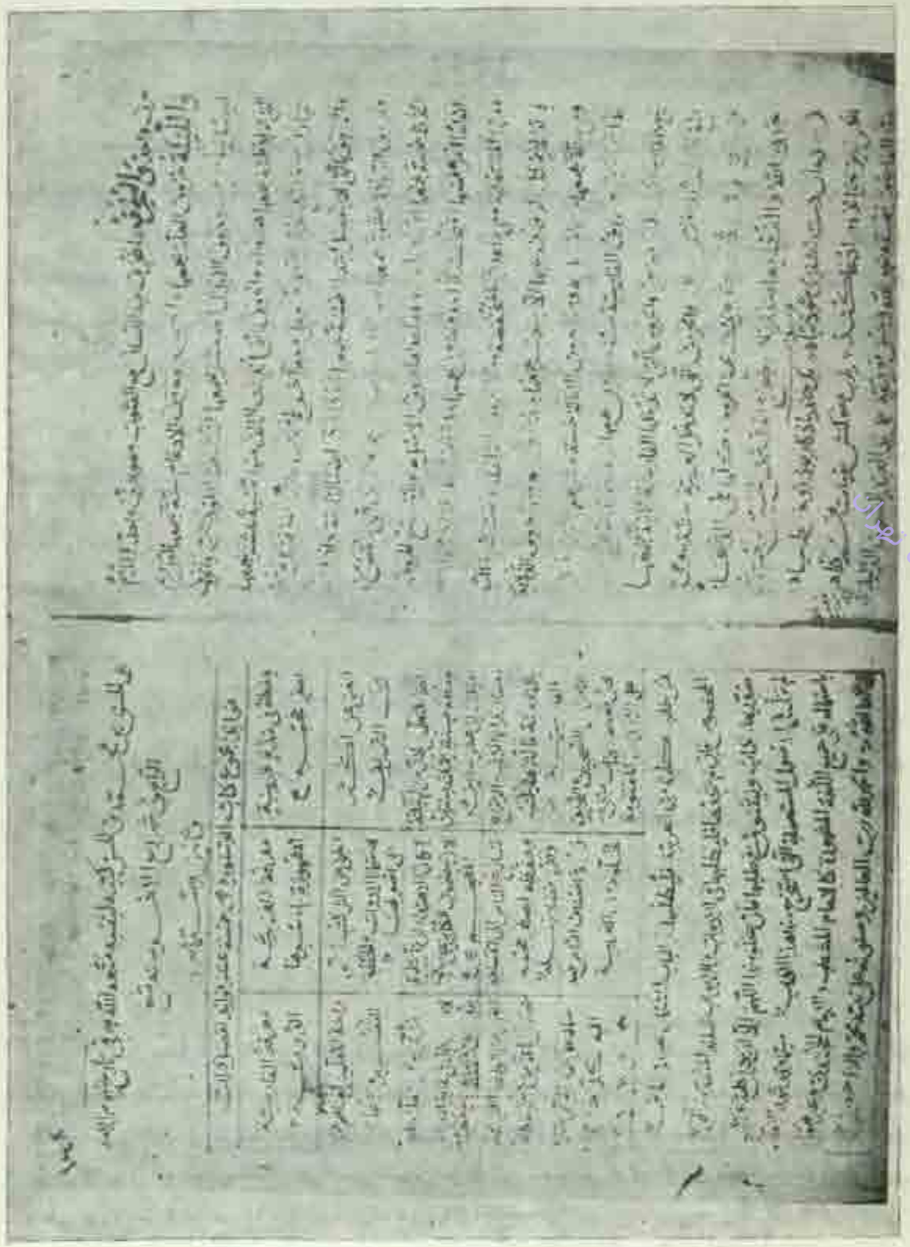

پایان دستور اللغة یا کتاب الخلاص ش ۱۳۴۳/۱

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۳٤٤

جلد نخستین مواهب علیه از فاتحه تا کهف، نسخ عبدالواحد بن عبدالصمد قدوائی برای میرزا محسن ورسیدهٔ ۱۱ عنوان و آیه‌ها بزر و شنگرف و لاجورد و جدولهای زر، دو سر لوح آراسته و رنگارنگ. در آغاز هست، در ۱۳۰۴ نسخه از آن ملک اصفهان قاضی بوده و در بغداد و در ۱۳۰۱ از آن سیف‌الدین جان سرآپ محمدمهدی بن سردار کل عزیز خان پیشخدمت ناصرالدین شاه و حاکم ساوجبلاغ که هر دو جلد را بسید محمد امین امین‌الاسلام بخشیده است، ۳۶۹ ر شمار دارد، ۲۷ س ۱۰ × ۲۱ - ۳۶۹ گ ۱۷ × ۲۹، کاغذ سپاهانی - جلد تیماج زرکوب مقوائی درون سرخ و زرین با لولا و ۳ گره‌وان.

۱۳٤٥

جلد دوم همین تفسیر از سورهٔ مریم تا پایان قرآن بهمان گونه خط قدوائی که در رجب ۱۰۰۲ بانجام رسانده است، از شمار دارد از ۴۷۰ س تا ۷۷۵، س ۹/۵ × ۲۱ - ۴۲۰ گ ۱۶ × ۲۹ شمانگونه کاغذ و جلد

مواهب علیه

مواهب علیه از مولی کمال‌الدین حسین بن علی واعظ کاشفی بیهقی سبزواری است که برای میرعلی شیر نوائی از محرم ۸۹۷ تا شوال ۸۹۹ ساخته است.

(سپه ۱ : ۱۷۸ - چلبی ۱ : ۳۰۸ - استوری ۱۲ و ۱۱۹۵ - مشار ۱۵۷۸)

۱۳٤٦

نسخ سدهٔ ۸ که تاریخ ساختگی روز پنجشنبه ۲ رجب ۶۳۲ در پایان معینیه گذارده‌اند، شکر و عنوان مشکی و شنگرف است، نسخه در ۹۵۰ از آن نجم‌الدین سید محمد در ۷۵۶ از آن محمدبن هندوشاه مشهور بشمس منشی نخجوانی مؤلف دستور الکاتب فی تعیین المراتب در ۷۵۹ از آن محمدبن اسمعیل لوری و در شوال ۱۰۳۳ از آن شهاب‌الدین علی حسنی حسینی طباطبائی شوستائی و نیز از آن محمدسعیدبن جعفر حلی عاملی بوده است، ۱۵ س ۱۰ × ۱۴ - ۱۰۸ گ ۱۵ × ۱۹، کاغذ سمرقندی - جلد تیماج سرخ مقوائی با لولا.

مجموعه

۱ رسالهٔ معینیه که از خواجهٔ طوسی است (۵ ر - ۸۷ ب نسخ و دارای ۸۳ بس کشمار)

(ف ۲۷۱۸) و من آن را با حل مشکلات معینیه در حشن باد بود طوسی در تهران بسال ۱۳۳۵ خ از روی نسخهٔ کتابخانهٔ ملک شمارهٔ ۳۵۰۳ بچاپ عکسی رسانده ام

۲ - حل مشکلات معینیه خواجهٔ طوسی (۸۸ ر - ۱۰۷ ر بهمان نسخ، دارای بر کشمار ۱ تا ۲۰) (ف ۲۷۱۹) در دیباچه آن چاپ از این دو رساله این نکته یاد شده است که طوسی در آغاز و انجام این دو رساله درست مانند اخلاق ناصری دست برده و بگونه دیگری در آورده تا رنگ اسماعیلی والحاد کمتر داشته باشد.

۱۳٤۷

شکسته‌نستعلیق سدهٔ ۱۳ عنوان شنگرف، ۲۱ س ۶ × ۱۱ - ۹۶ × ۱۰۴، ۵/۱۵ کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سرخ.

شرح دیوان انوری

این شرح از میرزا ابوالحسن حسینی فراهانی (کشتهٔ ۱۰۴۰ در شیراز) میباشد (مجلس ۲ : ۲۳۸ و ۳ : ۴۸۳ - طوس ۳ : ۱۸۰ - منزوی ۲ : ۱۲۵ - دیوان هند ش ۹۴۸ و ۹۴۹ - دانشکدهٔ حقوق ج ۲۳۰).

آغاز : هوالله تعالی شانه

شرح دیوان انوری اینست　　غایت شعر و شاعری اینست

(به زر نوشته شده).

بسمله ای نام تو قالب عبارت ارواح　　در راه تو پای عقل و دانش مجروح

عمرم همه صرف شرح گردید و نشد　　یک قطعه ز دیوان کمالت منشروح

تعالی الله چه قادر بست متعال... و بعد شیرازه بند حیرانی ابوالحسن الحسینی الفراهانی را قرار در خاطر چنان و اراده آن بود که قبل از شروع در شرح مقطعات این دیوان رفیع بنیان و در اصطلاح شرح قصاید...

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

شرح دیوان انوری این است مایهٔ شعر وشاعری این است

بسمله. بازاین‌چه جوانی و جمال‌است جهان‌را

وین حال که نو گشت زمین را و زمان

...شرح چمره بنابر مشهور بخاریست که در آخر زمستان اززمین بر آید.

انجام : شرح قصیده

ای قبله کوی خاکیی ای فخر همه قبیله ابی

در مدح میر اسمرو گفته ومراد از قبیله ابی قبیله میر ابیست که ممدوح باشد. اجرام زرشك مایه قدرت پوشیده لباسهای سیمابی یعنی ستارکان ازرشك بلندی قدر توبرخود میلرزند. اند بوزن چندعدد مجهول ودرادات الفضلاو بمعنی عدد مجهولیست که میان سه وده باشد. سطرلاب آلتیست معروف که ارتفاع آفتاب بدو گیرند ودر تفهیم مسطوراست که سطرلابون یعنی آینهٔ نجوم پس سطر آینه ولاب ستاره باشد، سطرلاب یعنی ستاره. محال خطا، قلابی بفتح قاف کسی که زر ناروا سکه کند محصلش آنکه درقول تووفعل توخطائیست. مصرابی بکسرمیم تعلیم کسی را چیزی آموختن ومراد از تعلیم رسن تابی تعلیم پس روی وبر گشتن است، دول بضمدال دلوآبی. اینست آنچه بی تامل درشرح قصاید برزبان قلم آمد توقع از رای صواب نمای صاحبدل فطرت و فطنت که این نسخه بمطالعهٔ شریف ایشان مشرف میشود آنستکه چون اول تألیفی است که در اوایل سن توجه بترتیب انگاشته وبواسطه بعضی موانع که لازمهٔ ایام جوانیست فرصت تفحص واستکشاف و عرض کردن بریاران صاحب انصاف نداشته و پیش از آنکه بانتشار آن راضی باشم منتشرشد خطاهای این فقیر کثیر الخطارا بذیل اصلاح پوشند ودر اعتراض بر کسی که خود معترف بخطاست نکوشند و السلام علی من اتبع الهدی والحمدلله اولاوآخرا (تمت)

شرح مقطعات

آغاز: آنجنان محمود سیرت مهتر مسعود طالع نام سیرت داد آنرا نام طالع کرد این‌را

یعنی پسران خود را مسعود محمود نام گذاشت.

انجام : ـ ای رای ملکشه معظم مه پرور وسال بخش ثانی

رای‌وزیر،مصرع ثانی مدح‌صریح از پادشاه و وزیر میتواند بود (تمت‌الکتاب بعون الملك الوهاب)

۱۳۴۸

نسخهٔ‌کامل دارای منطق وطبیعی وریاضی والهی در۱۱جزء نسخ سدهٔ ۵ و۶ عنوانها درشت‌تر، در صفحهٔ عنوان آمده است « لااله‌الاالله الملك الحق المبین عبده محمد اسمعیل» (مهر) نیز: «کتاب النجاة تألیف الشیخ الرئیس ابی‌علی‌الحسین‌بن عبدالله‌بن سینا رحمه‌الله بخزانة الملك الاجل السیدالمؤید المظفر المنصور شمس الملوك عضد الدین علاء الدولة و جمال الملة ظهیر الاسلام ابوکالیجارگرشاسب بن علی بن فرامرزحسام امیرالمومنین اعزالله نصره » پس این نسخه برای علاء الدولهگرشاسب (زندهٔ ۵۱۳) نوشته شده است (رنباور۴۲۸) همان مهریش ومهر «اقوض امری الی‌الله عبده ابوطالب » هم در روی برگ پیش ازاین دیده میشود.

شماره برگها درگوشه چپ بالایی روی آنها باحروف ابجد وشماره‌کراسه‌های ده برگی‌نیز در همانجا نوشته شده‌و پاره‌ای از آنها هنوز دیده میشود وسی چهارکراسه است وآخرین آن‌شش‌برگ‌است ۳۳ س‌ر ۱۶ × ۳۲۸،گ ۸ × ۱۹، کاغذ سمرقندی‌نخودی. جلد تیماج‌سادهٔ سرخ مقوائی

النجاة

کتاب النجاة از ابن سینا است (فهرست مهدوی ش ۱۱۸)

۱۳۴۹ /

نستعلیق عبدالواسع بن ابی طالب حسینی درسدهٔ ۱۱ عنوان ونشان شنگرف ۷ س۷×۱۷/۵ - ۳۳۲ گ، ۱۲/۵ × ۲۵،کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج پشمی مقوایی.

مهذب الاسماء فی‌مرتب المعروف و الاشیاء

این کتاب از محمود بن عمر ربنجنی سجزی است (فرهنگنامه ها ص ۱۳۱)

آغاز نسخه: سپاس دارنده، الشاهدوالشهیدوانابرهرچه‌بیند گان میکنند س . الصانع آفرید گار، الصبوربردبار که شتاب نکند بعقاب ، الصمد مهتر و پناه نیازمندان

انجام : ـ فی منازل القمر وله ثمانیةوعشرون منزلا ماینزل القمر کل لیلة بمنزل منها اولیها السرطان وهماقمر با الحمل ویقال لهما النطح والناطح ایضا والبطین والثریا والدبران ویقال له المجدح والهقعةوالذراع والنثرة والطرف والجبهة والزبره والصرفه والعواوالسماك والغفروالزبانی والاکلیل والقلب والشولة والنعائم والبلدة وسعد الذابح وسعدبلع وسعدالسعود وسعدالاخبیةوفرع الدلو المقدم وفرع الدلو المؤخر وبطن الحوت وهوالرشاء دومنزل وثلثی از منزل برجی باشد ، والله اعلم بالصواب والیه المرجع (تم هذه النسخه الشریفة علی ید عبدالواسع بن ابوطالب الحسینی عفی عنهابمحمد وعلی وآلهما)

۱۳۵۰/

نستعلیق سده ۱۳ عنوان و عبارات عربی و جدول شنگرف ، دوسرلوح آراسته وارده در آمده کتاب است نخستین از ۱ پ تا ۷۹ پ دومی از ۸۰ر تا ۱۰۶ ر، ۱۷ س ۷/۵ × ۱۵ و ۹ × ۱۴/۵ ـ ۱۱۰ ص ۱۳/۵ × ۲۱ کاغذ فرنگی کبود وسفید جلد تیماج سرخ مقوائی فرسوده

مجموعه

۱ کتابی است در دو باب و شاید گرفته از بیان سید علی محمد باب بنیاد گذار آئین بابی باشد از بیان گزیده‌ای بعربی هست ومتن فارسی آن در ایران بی‌تاریخ گویا پس از ۱۳۳۰ خورشیدی بخط نستعلیق از روی چندین نسخهٔ کهن بچاپ سنگی رسید در ۳۲۸ ص با فهرست مطالب ولغات واصطلاحات در ۸ + ۱۶ ص باندازهٔ فوزیری. نسخهٔ چاپ شده نه واحد است هر یکی ۱۹ باب جز نهمی که ۱۰ باب است . آ.ل.م.نیکولا A. L. M . Nicolas کتابی بنام سید علی محمد باب و کتابی دیگر بنام بیان عربی یا کتاب مقدس آئین

بهائی داره وخود بیان را هم همین نیکولا بنام بیان فارسی در چهار جلد بزبان فرانسه در ۱۹۱۳ ترجمه نمود .

این کتاب نخستین نسخهٔ ما شاید یکی از بخشهای بیان باشد یا کتابی دیگر از باب یا دیگری وبابیان چاپ شده ربطی نداره ودر آن از روی آیات واخبار مطلب ثابت میشود .

آغاز : باسم ربنا العلی الاعلی. الباب المذکور فی بیان ان العباد لن یصلن الی شاطی بحر العرفان الا بالانقطاع الصرف عن کل من فی السموات والارض فلتقدس انفسکم یا اهل الارض لعل تصلن الی مقام الذی قدرالله لکم وتدخلن فی سرادق الذی جعل الله فی سماء البیان مرفوعا . جوهراین باب آنکه سالکین سبل ایمان وطالبین کاوس ایقان باید نفوس خود را ازجمیع شئونات عرضیه پاك ومقدس نمایند .

انجام : و با اهل بغی و طغیان متبع ولکن الله یفعل بهم کماهم یعلمون . . . من قبل ان انتم تعقلون . المنزول من الباء و الهاء والسلم علی من سمع نغمة الورقاء فی سدرة المنتهی قسبحان ربنا الاعلی (تمت تمام شد شهر ربیع الاول)

در گ ۲۸ پ آمده : الباب المذکور فی بیان ان شمس الحقیقه ومظهر نفس الله لیکونن سلطانا علی من فی السموات والارض وان لن یطیعه احدمن اهل الارض

۲ کتابی است استدلالی و کلام بابیها است و باید چهار باب باشد .

آغاز : بسمله . حمد وسپاس وصف جمال ذاتی است که لم یزل بوده ویگانهٔ فرد بدون وجود شیئی با او ولایزال بکینونت خود بشأن علوی که بوده هست بدون تغییر و تحویل ممکن نیست .

انجام : و همین ابواب کافی کل را درمقام اعتقاد والله من ورائهم محیط . فی لوح محفوظ (فی یوم الاثنین الرابع عشر فی شهر جمادی الثانی قلمی گردید سنه ۱۲۸۰) (؟)

در این یکی عنوان «الباب الثانی فی بیان القسطاس بامرالله» و «باب الرابع فی بیان المعاد» دیده میشود .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

در آن از «انیس السراء» (؟) حدیثی از علی بن الحسین آمده است (۹۲) پس از این در ۶ صفحه عبارتی است از جنات الخلود محمد رضای امامی در بارهٔ رجال الغیب وعبارتی بدینگونه: فی جواب ملا ابوتراب فعلیك بالرجوع الاول مؤمن حلیم ... » و دودعا بروش بابیها

درحاشیهٔ کتاب نخستین درهامش آغاز نسخهٔ ما کسی چندسطری دربارهٔ انتقاد از این کتاب و اینکه اسلوب آن با قواعد دستور زبان عربی نمیسازد نوشته است چنانکه غلطهای آن را می بینیم. در یک ۶ رهم همین نویسنده از کتاب خرده گرفته است در کتاب دوم هم چنین آمده است: دو اینکه از بعضی از مقامات بتبدیل کلمات و در بعضی بخلاف اهل سبحات جاری گشته لاجل اینست که مردم یقین نمایند که صاحب این مقام بر سبیل تحصیل اخذ آیات وعلوم نکرده بل بنورالله صدر آن منشرح علوم الهیه شده وحکم تبدیل ایشان بدیع وخلاف قواعد را بقاعدهٔ الهیه راجع نمایند چنانکه امثال این کلمات در کتاب الله اکثر من ان تحصی نازل شده چنانکه کلمه‌ای که مقام تانیث است خداوند عالم ضمیر مذکر نازل فرموده و فی قوله «و کلمة منه اسمه المسیح» ودرمقام صفت مؤنث «احدی الکبر» نازل فرموده فی قوله جل «وانها لاحدی الکبر» واذن فرموده از برای هر کسی که ارادهٔ محو نموده قواعد الهیه را من شاء منکم ان یتقدم ای بقواعد اللهیه او یتاخر ای بقواعد قوة اذا نهم کانوا قوم سوء جاهلین وچنانچه نازل فرموده بخلاف قواعد کل اهل علم این کلمه را «ان لساحران» تا آنکه کل بیقین بدانند که مناط خلقت الفاظ حکم خداوندی است که وضع اهل بیان بل همین قسم که عوالم ترقی نموده چه قریب است که یومی طالع شود که کلمات واعراب هم ترقی نموده آیات الله بغیر قواعد واعراب معطلحه بین قوم قرائت شود رب عجل فرج الائمه.

پس ازین از اختلاف شیعیان دوازده امامی بحث شده واز «مرحوم شیخ احمد بن زین الدین» یاد کشته است

۱۳۵۱

نسخ کهن عنوان درشت ندارد و اگر نام مشکویه که درصفحهٔ عنوان دیده میشود از مشکویه راری باشد نسخه از سدهٔ پنجم یا چهارم خواهد بود. در آغاز آن بخط صدر الافاضل نوشته شده «شیخ الکتب» ودیباچه‌ای بر این کتاب واشعاری در وصف آن بخط او آمده است. کاغذ ۸۴ برگ آن کهنه است. درصفحهٔ عنوان لملك ۱۰۴۱ وتاریخ ششصد واندی دارد و درمیان آن نام مشکویه رازی است که در کلیشه می بینیم، ۱۱ س ۱۰ × ۱۴ ـ ۹۰ گ ۱۳ × ۱۸/۵، کاغذ سمرقندی، جلد مقوا.

الورقة

این کتاب از ابن جراح کاتب ابی عبدالله محمد بن داود بن الجراح کشته شده در ۲۹۶ است و برای ابن المنجم نوشته است و در مصر بسال ۱۳۷۲ از روی همین نسخه بچاپ رسیده است. کتاب درسر گذشت شاعران و برای هریکی در یك برگ نوشته است از این روی الورقه نامیده شده و در الوزراء صولی الاوراق خوانده شده است (فوات الوفیات کتبی ۲ : ۲۵۱) نام ۵۷ شاعر در نسخهٔ ماهست.

آغاز : ابوالعداء فروة بن سعد العمی. وردبن سعد العمی، لقیه دعبل، و حدثنی ابوالفوارس احمد بن محمد القمی انه وردبن عبدالصمد اخو عکاشه بصری رشیدی صالح الشعر مشهور.

انجام : وانشد دعبل لابی الجهم احمد بن یوسف فی کتاب الشعراء.

اعاذل لیس البخل متی سجیة و انی رایت الفقر شر سبیل

(یك برگ افتاده ودرهنگامی که چاپ میکرده‌اند در نسخه بوده و بچاپ رسیده است ودر آن دنبالهٔ شعرهای ابی الجهم وشعرهای عمر بن احمد یامی بوده است).

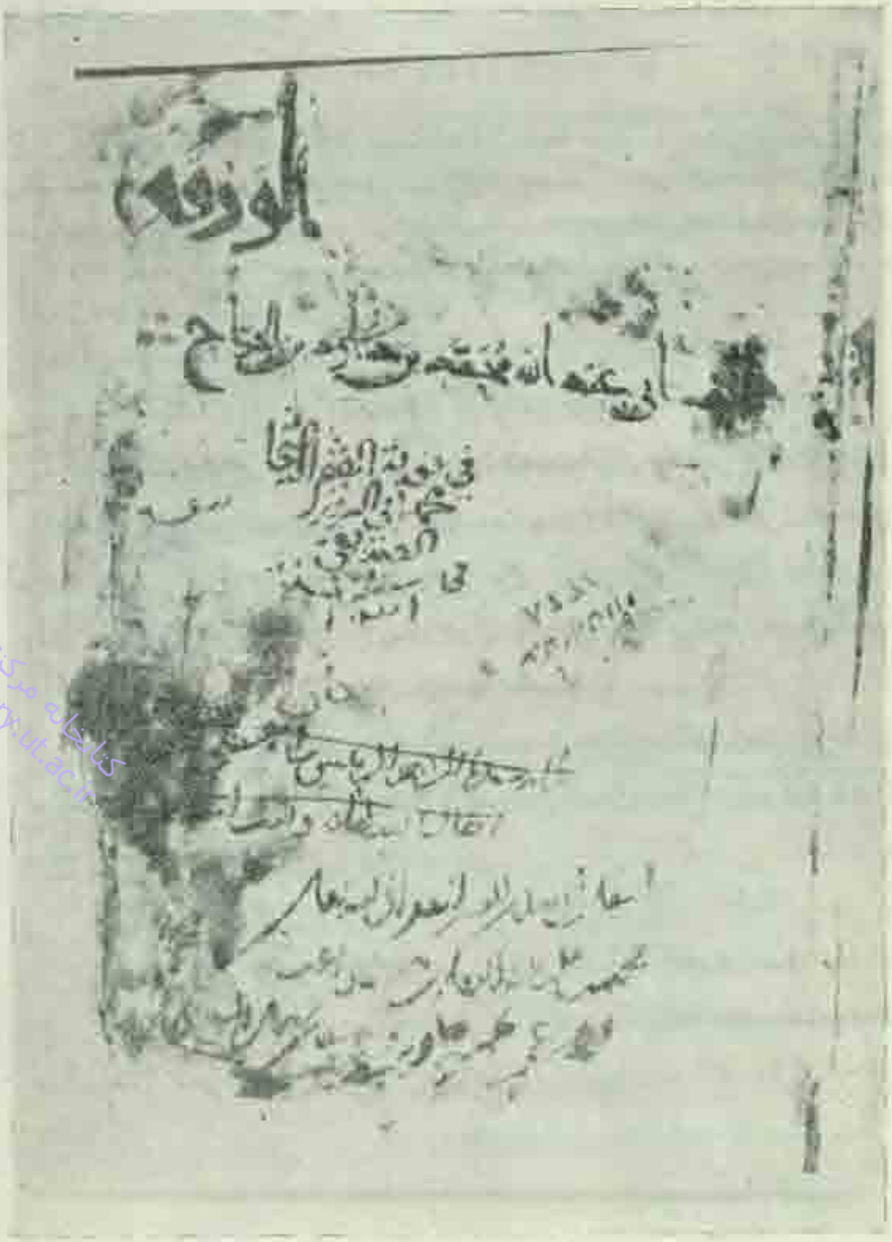

صفحة عنوان الورقه ش ١٣٥١

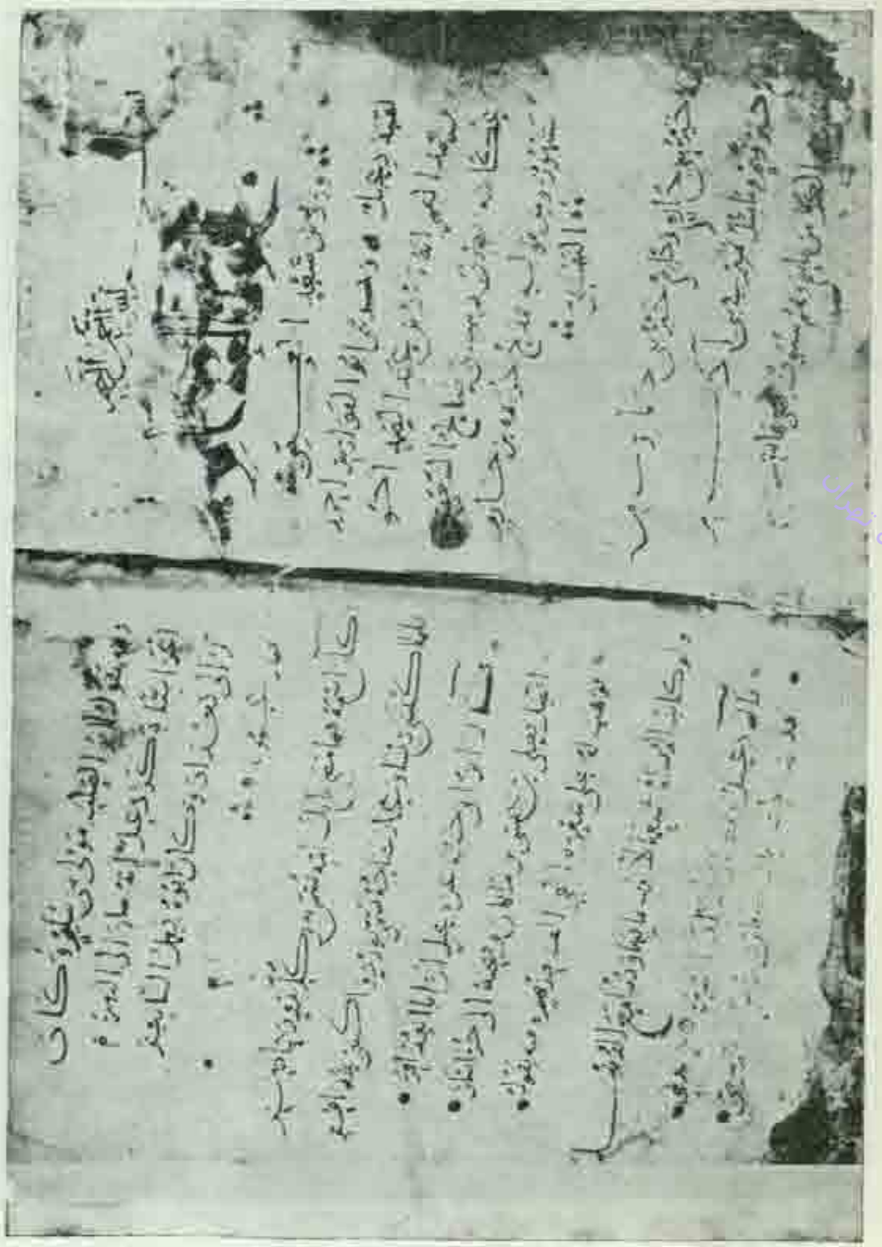

آخر الورقه ش ١٣٥١

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

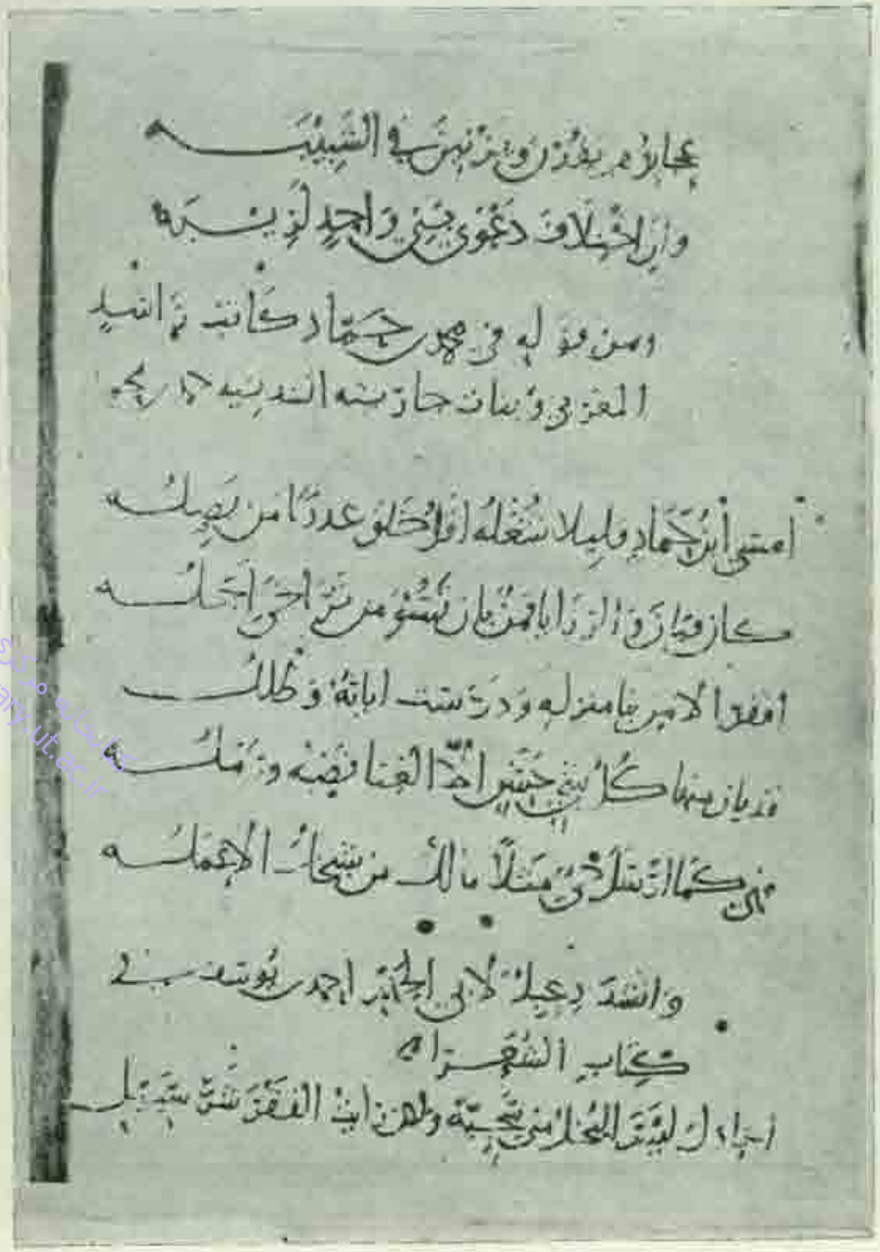

پایان الورقه ش۱۳۵۱

۱۳۵۲

تعلیق سیدصفی‌الدین محمدبن محمدحسنی‌حسینی ازروی خط خواجهٔ طوسی در سیاهان درروز سه‌شنبه ۴ ذی حجهٔ ۱۰۳۰، نویسندهٔ کتاب‌را ازروضات امیرمعزالدین محمدسیاهانی معاصرشاه عباس وشاگرد ابوجعفر کافی بن محتشم قاینی مؤلف درقنون حکمت خوانده ودر چاشت روز پنجشنبه ۱۸ (شهریکون قبل ما بعد قبله رمضان) ۱۰۳۰ مقابلهٔ آنرا بانجام رسانده است

عنوان زرباشنگرف ورقم و شکل وجدول‌شنگرف‌ولاجورد،صفحات‌دردوجدول‌شنگرف‌ولاجورد. در صفحهٔ یکم ودوم میان‌سطورزرباشی‌شده‌است؛ باسرلوح زیبا بازروآبی‌وشنگرف. مالک محمدتقی‌بن میرمحمدشیروانی ومظفرحسین بن‌محمدعلی‌منجم یامهر او: «مظفرحسین ۱۱۱۰» وجلال‌الدین در رمضان ۱۲۸۵که بدوازده تومان خریده است.

۱۹ س ۵×۱۲ - ۳۵۱ گ ۱۱×۲۰، کاغذسیاهالی جلد- سوخت زرکوب باگل وبولهٔ زرین‌درزمینهٔ خاکستری ودرون زرکوب باآرایش‌برجسته‌باگل وبوله زرین درزمینهٔ سُرخ‌بابرگردان و لولا ومورپانه خورده است

تحریر المجسطی

تحریر مجسطی ازخواجهٔ طوسی‌است‌وآنرا دردژالموت ۵ شوال سال ٦٤٤ برای حسام‌الدین وسیف‌المناظرین حسن بن محمد سیواسی ساخته است (ف ۸۵۰ ـ مدرس ص۲۰۲)

۱۳۵۳

نسخ‌سده۸/۷عنوان‌درمتن درشت‌ودرهامش شنگرف‌ولقاب‌شنگرف،کراسه‌شمار دارد،هرکراسه‌ای ده‌برگ،هشت‌برگ کراسهٔ‌دوم دارای‌دوتاه‌برگ کراسهٔ‌بیست‌ویکم، حواشی‌دارد.

۱۹ س ۱۱/۵×۲۱-۱۹۴ گ ۱۸×۲۸، کاغذ سمرقندی ـ جلد مقوائی

المستقصی

المستقصی فی‌الامثال‌از ابوالقاسم محمودزمخشری است وبترتیب حروف‌تهجی ودررمضان۴۹۹ بانجام‌رسانده است (چلبی۲:۴۲۸ـمجلس۲:۱۷۶ـفرهنگنامه‌ها ص۴۱)

کتابخانه دیجیتالی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

آغاز : ابلدمن ثور ، من سلحفاة . ابلغ من سحبان وايل
خطب في صلح بين حيين شطر يوم فما اعاد كلمة وهو القائل:

لقد علم الحي اليمانون انني اذا قلت اما بعد اني خطيبها

و قال في طلحة الطلحات:

يا طلح اكرم من مشى حسيا و اعطاء لتالد عنك العطاء فاعطني و على حمدك في المشاهد

فحكمه فقال فرسك الورد وقصرك بزرنج وغلامك الخباز وعشرة الاف درهم. فقال طلحة: اف لكم لم تسألني على قدري وانما سألتني على قدرك وقدر قيلتك باعلة والله لو سألتني كل فرس قصر وغلام لي لاعطيتك ثم امر له بما سأل وقال والله ما رايت مسئلة تحكم الا منها.

انجام : ـ هيج علي في وذر، اى ابعث القوم على الشرط وانتبذ جانبا و نظيره قوله: و كتيبة لبستها بكتيبة حتى اذا التبست نفضت لها يدي. عين لين واودت العين كانت لدنة المحنقه انساع جدن تيط اذا كبت فحسدتها صواحبها فقلن لها ويحك اذا سمع الناس اطيطها قالوا هذا ضرط وغفا رهيتها فهر الين لها و ابقى و يذهب عنك العار فحمل اليها السمن في الاقداح فقطرت على بعضها.

۱۳۵۴ /

خط نستعلیق سده ۱۲۷۸ عنوان شنگرف سرلوحی ۳۱ ل و ابونه در رمینه آبی در آغاز هشت سر فصلها با خط کوفی است؛ تصویر دارد و پیکره‌های انسانی آن بیشتر چهره چینی و مغولی را نشان میدهد، ۱۷ س ۱۰ × ۱۷٫۵ ـ ۳۴۰ ص ۱۵ × ۲۲ سانتی کاغذ کشمیری ـ جلد کیماج سبز مغولی

«مجموعه»

۱ ترجمهٔ کتاب معرفت خواص احجار وجواهر عرعس که رساله ایست در معرفت خواص احجار و جواهر در ۳۱ باب (۲ ر ـ ۲ پ) و برای قتلغ تر کان قراختایی کرمانی ساخته شده است.

آغاز : ـ بسمله ـ حمد و سپاس بی قیاس حضرت مقدس و جناب منزه پادشاهی را که مقیمان بارگاه قدرتش برای ما کنان ملاواعلی سرادق سپهر زنگاری مزین بصور و اشکال ثوابت و سیارات کواکب منقش مهیکل و تمثال نجوم و ثواقب بیان کردند بغیر عمد ترونها ...

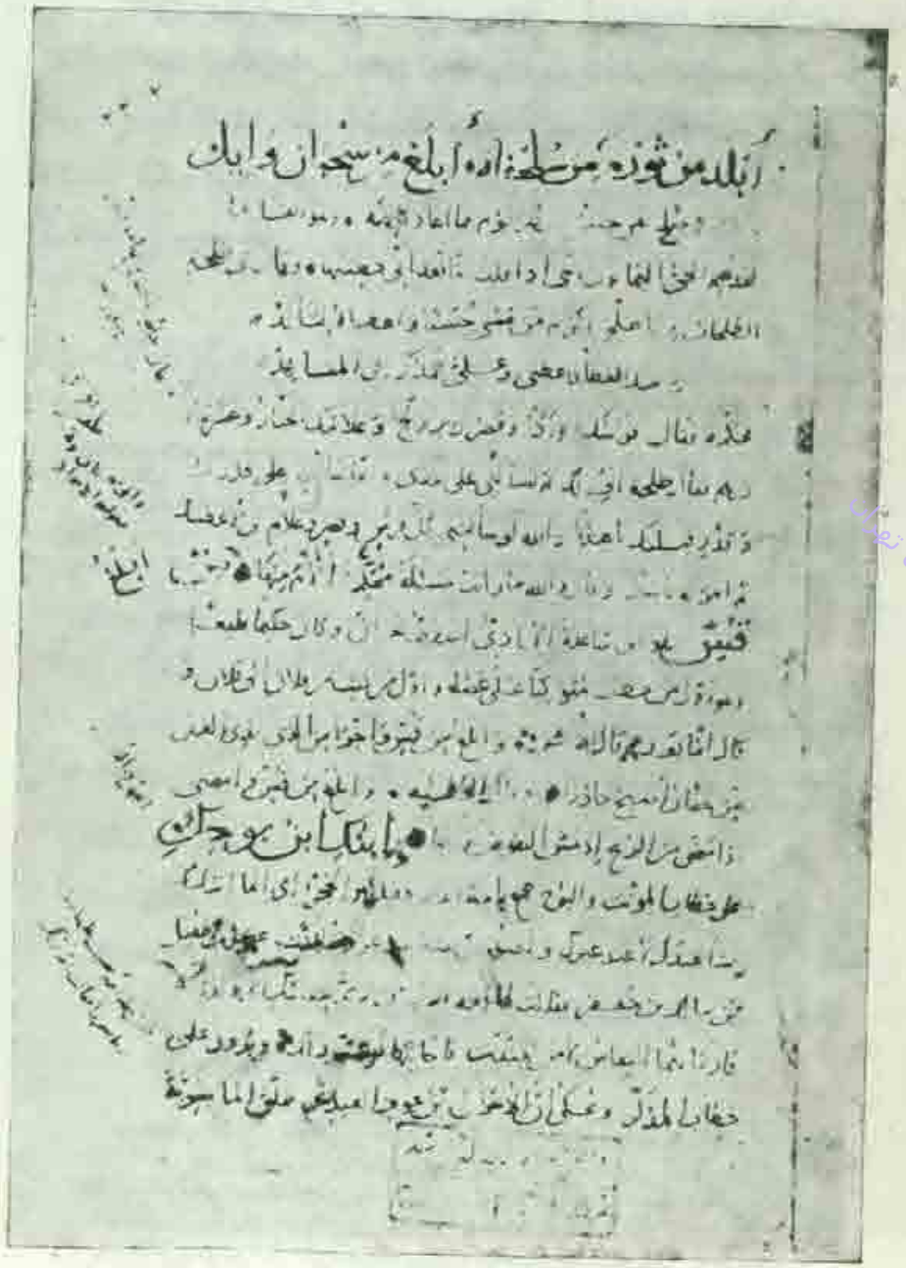

آغاز المستقصی ش ۱۳۵۳

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

انجام :- دیگر اگر کسی حروس سفید را که بروی هیچ نشان سیاه نبود بکشند وخون اورادر جامی آهنین کنند ونگاه دارند وبر کف دست بدان خون این حروف نویسند امانها وانالهاسلطس وکه دست کسی مالد که خواهد وباوسخن بگوید والتفات نکند آنکس در دنبال وی افتد وازوی نتواند که یکساعت جدا شود (تم الکتاب سنه سبعمائة)

فهرست ترجمهٔ کتاب هرمس:

باب اول : درشناختن اصلاح آنچه فاسده شده باشد ازسنگها
باب دوم : درشناختن سنگ یاقوت وخاصیت ومنفعت ونقش آن
باب سیوم : درشناختن در وخاصیت ومنفعت آن
باب چهارم : درشناختن سنگ یا دزهر وخاصیت ومنفعت ونقش آن
باب پنجم : درشناختن سنگ زبرجدو خاصیت ومنفعت ونقش آن
باب ششم: درشناختن سنگ الماس وخاصیت ومنفعت ونقش آن
باب هفتم : درشناختن سنگ دمنه وخاصیت ومنفعت ونقش آن
باب هشتم : درشناختن سنگ مغناطیس وخاصیت ومنفعت ونقش آن
باب نهم : درشناختن جوهر زر وخاصیت و منفعت و نقش آن
باب دهم : درشناختن سنگ بیجاده وخاصیت ومنفعت ونقش آن
باب یازدهم : درشناختن جوهر نقده وخاصیت ومنفعت آن
باب دوازدهم : درشناختن سنگ مرجان وخاصیت ومنفعت ونقش آن
باب سیزدهم : درشناختن سنگ عقیق وخاصیت ومنفعت ونقش آن
باب چهاردهم : درشناختن سنگ بلور وخاصیت ومنفعت ونقش آن
باب پانزدهم : درشناختن سنگ کوزك وخاصیت ومنفعت ونقش آن
باب شانزدهم: درشناختن سنگ پشم وخاصیت ومنفعت ونقش آن
باب هفدهم : درشناختن سنگ لاجورد وخاصیت ومنفعت ونقش آن

باب هجدهم : درشناختن سنگ جزع وخاصیت ومنفعت ونقش آن
باب نوزدهم : درشناختن مس وخاصیت ومنفعت و نقش آن
باب بیستم : در شناختن سنگ سنباده وخاصیت ومنفعت ونقش آن
باب بیست ویکم : درشناختن سندروس وخاصیت ومنفعت ونقش آن

۳ ـ تحفة الغرائب (۲۷پ-۵۸ پ) در ۲۷ باب است درنسخه ماولی ریو (۸۷۱:۲) می‌نویسد که ۲۸ باب دارد.

آغاز : بسمله حمدوسپاس پادشاهی را که عجائب صنع او بسیار وغرایب خلق او بیشمار است. ذرات موجودات وانواع مخلوقات را آفرید . . . اما بعد بدانکه این کتاب فراهم آوردهٔ ازسخنان حکماء و فیلسوفان و سیاحان جهان گرد وروندگان در بیان تحف وغرایب ولطف وعجایب و علمهای غریب ونواس عجیب... وبه تحفة الغرایب موسوم گردانیده مشتمل بربیست هفت باب.

انجام : ـ وا گر خواهند که هشت درم سنجدنه درم درنهند ودرمی پیش باز نهند وجملهٔ رابدین کردار بربن پنج باره بتوان سختن تاصد و بیست و یك درم وتاصد و بیست و یك دینار جمله بدین نسق باشد. الله اعلم (تمام شد کتاب تحفة الغرایب و الحمدالله تعالی)

فهرست تحفة الغرائب:

باب اول : درآفرینش حیوانات مختلف
باب دوم : درخواص چیزهای مختلف
باب سیوم : درخواص چیزها که از شکلها خیزد
باب چهارم : درخاصیت آن چیزها که ازبویها خیزد
باب پنجم : درخاصیت چیزها که از مزیدن خیزد
باب ششم : در بر آمیختن مدادها ونبشتهای ظریف نمودن
باب هفتم : درپاك کردن زنگها و آلایشها از جامه‌ها وفرشها
باب هشتم : درخاصیت آنچیزها که از دیدارخیزد
باب نهم : درحیلتها کردن که دزد بشناسند وبگیرند

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

باب دهم : در نمودن بازیها و نیرنگهای لطیف و چابك .

باب یازدهم : در حیلهای گرفتن جانوران بری وبحری .

باب دوازدهم : در شناختن حیلها که مردمان بری دار را بکار آید .

باب سیزدهم : در سنگها شکستن و رسنها گسستن و آهن دریدن .

باب چهاردهم : در افروختن آتشهای لطیف و آنچه تعلق بدو دارد .

باب پانزدهم : در چستن فواید شرابها خوردن و می‌زده گیها .

باب شانزدهم : در چستن آسایش از خمار ومی‌زده گیها .

باب هفدهم : در دوستیها نمودن و مهر دردل افکندن .

باب هجدهم : در کارهای مباشرت و چستن قوتها .

باب نوزدهم : در دانستن دوشیزه و حامله و چارهٔ آن .

باب بیستم : در شناختن عجایبهای و بازیهای چابك در مجلس‌ها .

باب بیست و یکم : درشناختن عجایبهای دنیا .

باب بیست ودوم : در پیدا کردن عجایب البحر .

باب بیست وسوم : در پیدا کردن عجایب نهر .

باب بیست وچهارم : در پیدا کردن عجایب البر .

باب بیست وپنجم : در پیدا کردن عجایب الجبل .

باب بیست وششم : در پیدا کردن عجایب البلد .

باب بیست وهفتم : در اصول شناختن طلسمهای چابك و لطیف .

۱۳۵۵/

نسخ محمدبن احمدبن علی قضاعی در روز پنجشنبه ۱۲ع۲/۷۶۰، عنوان شنگرف و درشت، ۱۶ س ۱۰×۱۴ - ۳۶۰ ص ۱۳/۵×۱۸/۵، کاغذ سمرقندی - جلد مقوایی گرد، تیماج مشکی عطف تیماج حنایی با لولا

العشرات

العشرات از ابن خالویه ابوعلی حسین‌بن عبدالله نحوی (۳۱۴ - ۳۷۰) است (چلبی ۲ : ۲۸۸ - برو کلمن ۱ : ۱۸۳ و ۱۹۰) .

آغاز نسخه: - التی لاالبان لها واذا ماتت ولد الشاة حین تضعه فهی شاة جلد و جلدة، والجلد جمع جلدة وهی هذه الشاة التی یموت ولدها حین تضعه یقال جلدة و جلد مثل اکمه و اکم .

انجام : - وقلت :

معول امثالی علیك و کلهم — فریقان منهم ناطق و صموت

فمن ناطق فوق الغنی فضل ماله — و من صامت یغنیه عنك قوت

و کل کریم یغمر الناس فضله — سوا لدیه منطلق و سلوت

تم کتاب العشرات بحمدالله وعونه وتوفیقه ولطفه ومشیته وعطفه و وافق الفراغ من نسخه فی مدة آخرها یوم الخمیس لثنتی عشرة لیلة خلت من ربیع الآخر سنه ستین وسبعمائة کتبه العبد الفقیر الی الله تعالی محمد ابن احمد بن علی القضایی غفرالله له ولوالدیه ولجمیع المسلمین یا رب العالمین .

۱۳۵۶/

نستعلیق محمد جعفر کاشانی در ۱۳۷۷ عنوان شنگرف، ۱۸ س ۷ × ۱۶/۵-۳۶۰/۱۴/۵×۲۱، کاغذ فرنگی - جلد تیماج یشمی مقوایی .

صدرالحساب

فرج‌الله حسینی کاشانی این کتاب را ازروی خلاصة الحساب شیخ بهائی برای میرزا داودخان وزیر لشکر ساخته است .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

آغاز: ـ بسمله وبه نستعین : جواهرزواهر حمد وستایش چندانکه‌از گزارش اعداونگران بیرون باشد ولئالی متلالی شکروسپاس چنانکه ازشمارش حساب‌جویان افزون گردد نثارپیشگاه‌اقدس وجناب مقدس خداوند یگانه وکارپرداز زمانه‌جل‌وعلا وتبارك وتعالی . . . . این‌بندهٔ بی‌بضاعت فرج‌الله حسینی را که در اضاعت وقت کوشیده و همه عمر کاس یاس و قنوط کشیده بود از خاك کاشان برآورد . . . تا اینوقت که سال هجرت‌بر ۱۲۷۴ میرود . . . . وبتحریر کتاب اشتغال جست وآن راصدرالحساب نام کرد تا انموذج نام صدرالصدور باشد . . .

انجام: ـ و کان الفراغ فی الشوال المکرم من شهورسنة اربعة وسبعین وماتین بعد الالف من الهجرة النبویة علی هاجرها الف سلام و تحیة و الحمدلله اولا و اخرا وباطنا و ظاهرا و درشب پنجشنبه بیست وپنجم ماه ربیع‌الثانی از سال هزارودویست‌و هفتادوهفت هجری در دارالخلافه تهران لازالت مصونة عن طوارق الحدثان‌درد‌ولتخانهٔ جناب اجل . . . . صدر اعظم در حالیکه جناب معظم‌الیه در بلدهٔ سلطان آباد عراق گرفتار بودند و از اینمعنی توزع خاطر و تفرق بال بینهایت بود از روی نسخه اصل تحریرو کتابت شد . . . . و انا العبد الاحقر محمد جعفر الکاشانی .

۱۳۵۷ /

نستعلیق سدهٔ ۱۱، عنوان‌شنگرف،۱۸ س ۶×۱۳-۱۶۴ گ ۱۱/۵×۱۸/۵، کاغذسپاهانی ـ جلدلیماج قهوه‌ای مقوائی وصالی شده .

ریاض‌الملوك فی ریاضات‌السلوك

این کتاب در حکمت عملی از نظام تبریزی است و در یك مقدمه و پنج باب وترجمه‌ایست از سلوان المطاع فی عدوان الطباع ابن ظفر مکی (م ۵۹۸) (چلبی ۲ : ۳۰) که در روزگار شیخ‌اویس بهادرخان ساخته شده است ونام‌اودرپایان‌دوجاپاد

گردید و درخاتمة‌الکتاب یاد شده که‌آن ترجمهٔ سلوان‌المطاع و در بغداد سال ۷۶۸ بعرض همایونی رسیده است .

آغاز: ـ بسمله و به‌نستعین .

علیك و الا لاتساق الرکائب — و منك و الا لاتزام المواهب

وفیك و الا فالرجاء مخیب — و عنك و الا فالمحدث کاذب

اگرچه فواتح کتاب خطاب مقدم ذکر سوانح منائح فضل ایزدی میسر نشود وروایح فوایح . . . بالوایح لطف‌الهی منتشر نگردد . . . سبب تألیف کتاب چنین گوید نظام در این‌عبارت نظام اصلح‌الله شانه .

انجام : ـ بدین باب کتاب ریاض‌الملوك بآخر رسید . . . وازنکبات در حفظ و امان بمحمدالنبی . . . و صحبه‌الاکرمین. خاتمة الکتاب . بسمله . حمد و سپاس آفریدگاری را . . . .

نه‌تو کمی‌ز‌سلیمان‌نه‌من کم‌ازمورم — قبول کن‌چوسلیمان‌عطای مورانرا

ودعای این حضرت که‌آمین ازروح‌الامین می‌آید‌برقصیده‌ای‌اقتصارافتاد، نظم :

هوای لعل توخون درنهاد کان‌آورد — نسیم لطف‌تودرخاك‌مرده جان‌آورد

(کم دارد) .

۱۳۵۸ /

نستعلیق سدهٔ ۱۱ وتاریخ۹۶۷ دارد، عنوان شنگرف، یادداشت‌یوسف نامی مورخ ۱۳۰۵ درپایان ویدمیشود ـ ۱۷ س ۹/۵×۱۸ ـ ۳۱۲ گ ۱۵/۵×۲۷، کاغذ سپاهانی ـ جلد لیماج مشکی ضربی‌مقوائی .

نگارستان

نگارستان ازمولانا معین‌الدین‌اسفزاری یزدی‌آوه‌یی جوینی عارف‌است‌وبروش گلستان سعدی درهفت باب و بنام سلطان ابوسعید بهادرخان (۷۱۶ ـ ۷۳۶) و استاد خودابوالفتح هبة‌الله‌بن سعدالدین‌یوسف جموبی وصدرالمسلمین وغیاث‌الدین محمدبن رشیدالدین‌فضل‌الله دره۷۳۵ ساخته‌است .

کتابخانه دیجیتالی طبرستان library.tabarestan.ac.ir

(تاریخ مغول اقبال ص٥٢٥و٥٤٣ ـ فهرست اته ش ٧٥٥ ـ ریو ٢: ٧٥٤ـش٣٦ ج دانشکدهٔ ادبیات ـ ش ١٧٤ ج دانشکدهٔ حقوق)

١٣٥٩/

نستعلیق عبدالحسین بن عنایت‌الله خطیب نجفی در١٠٤٥، عنوان و نشان و رقم و شنگرف، بر سر باندازهٔ کوچکتر درمیان نسخه هست.

٢٤ س ٨ × ١٧/٥ ـ ٨١ ـ ١٦ ج ٣، ٢٥/٥ × ١٦، کاغذ سپاهانی آهارمهره، مورپاره خورده ـ جلد مقوایی.

تحریر الاکر

خواجه طوسی اکرمانالاوس را تحریر نموده‌است. (مدرس رضوی ش ١)

١٣٦٠/

نستعلیق سدهٔ ١١ و در پایان تاریخ ٣٠ شوال سال گویا ١٠٨٤ (درست خوانده نمیشود) و اوراد، شعرها در دو جدول زرین و شنگرف و زرنگار و لاجورد.

١٢ س ٩ × ١٦ ـ ١٨١ ـ ١٤ ج ٣، ٣٦ × ١٤، کاغذ سپاهانی متن و حاشیه ـ جلد تیماج قهوه‌یی ضربی مقوایی

ثمرنامه

ثمرنامه باطف نامه یکی از مثنویهای خمسهٔ عبدالله هاتفی خبوشانی جامی در گذشتهٔ ٩٢٧ است و نزدیک به ٤٦٥٦ بیت دارد.

(سپه ٢: ٥٤٢ ـ مجلس ٣: ١٦٤).

١٣٦١

نستعلیق میرزا قلی برای امام قلی بیک ارنگه پسر علی قلی آقا در محرم ١٠٦٠. نسخه در رجب ١٠٤٧ (؟) از آن محمد کاظم چوبدار بوده و در ١٢٤٦ ق ١٢٩٨/٣ خریده شده‌است.

١٩ س ٩/٥ × ١٩/٥ ـ ٣٠٦ ـ ١٦ ج ٣، ٢٨/٥ × ١٦، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج قهوه‌یی کهنه.

تذکرهٔ شعرا

تذکرهٔ شعرا از دولتشاه بن علاءالدوله بختیشاه غازی سمرقندی است که در ٢٨ شوال ٨٩٢ ساخته است.

(سپه ٢: ٤٧٥ ـ منزوی ٢: ٥٣٤ ـ مشار ٣٨٠).

١٣٦٢/

نستعلیق سدهٔ ١١ و ١٢، عنوان شنگرف، جدول زر و لاجورد و شنگرف با سرلوح زرین، نسخه جزو چهارم مجلد سیم است و تا پایان بخش جغرافیایی، ٢٥ س ١٤ × ٢١ ـ ١٥٧ ج ٣، ١٩ × ٣٢/٥، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی.

حبیب‌السیر

حبیب‌السیر فی اخبار افراد البشر از غیاث‌الدین بن همام‌الدین خواند میر است که بنام کریم الدین حبیب الله ساوجی فرمانروای هرات ساخته و در ٩٣٠ بدان میپرداخته است.

(استوری ١: ١٠٤ و ١٢٣٧ ـ مشار ٥٥١).

١٣٦٣/

نستعلیق خوش سدهٔ ١٢ عنوان و نشان شنگرف، فهرست در آغاز هست، جای شکل در بخش ریاضیات و شطرنج و ترسیم است.

٣٣ س ١٢/٥ × ٢٢ ـ ٣١٥ ج ٣، ١٢/٥ × ٢٢، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی.

نفایس‌الفنون

نفایس‌الفنون فی عرایس‌العیون از مولی شمس‌الدین محمد بن محمود آملی است (ش ١٣٤١).

کتابخانه تخصصی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

١٣٦٤

نسخ سدهٔ ١٠ و ١١ نسخه جلدیکم است وچندبرگ از آغاز افتاده است حواشی فراوان دارد.
٢٢س١٣×٢٤/٥-٣٦٤ـگ١٧×٣١/٥، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج عنابی مقوایی ـ

الکشاف

الکشاف عن حقایق غوامض التنزیل و عیون الاقاویل فی وجوه التأویل از امام محمودبن عمر زمخشری ادیب مفسر معتزلی ایرانی است.

١٣٦٥

بخط نسخ و در پایان تاریخ ٤٣١ و درمیانه خط محمدبن یعقوب مطلب مورخ ٧ شعبان ٤٣٣ وتاریخ ٤٧٠ دیده میشود (کلیشه) خورد نسخه گواهی برکهنگی آن میدهد وپائین تر ازسدهٔ ششم نخواهد بود.
١٧س١٣×١٩/٥، ٢٧٨ـگ١٨×٢٥ کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج سرخ مقوایی

الکناش المنصوری

از ابوبکر محمدبن زکریای رازی است (ف ٨٠٠).

١٣٦٦/

نسخ ٩ ذی قعدهٔ ٩٥٤ عنوان شنگرف ومشکی ودرشت، جدول شنگرف، ٣٢ برگ شمار دارد، جلد دوم.
٢٩س١١×٨×١٥، ٢٣٠ـگ ١٦×٢٣، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج یشمی مقوایی ـ

القاموس المحیط و القابوس الوسیط

از مجدالدین فیروزآبادی است (مقزوی ٢ : ٤٣٤).

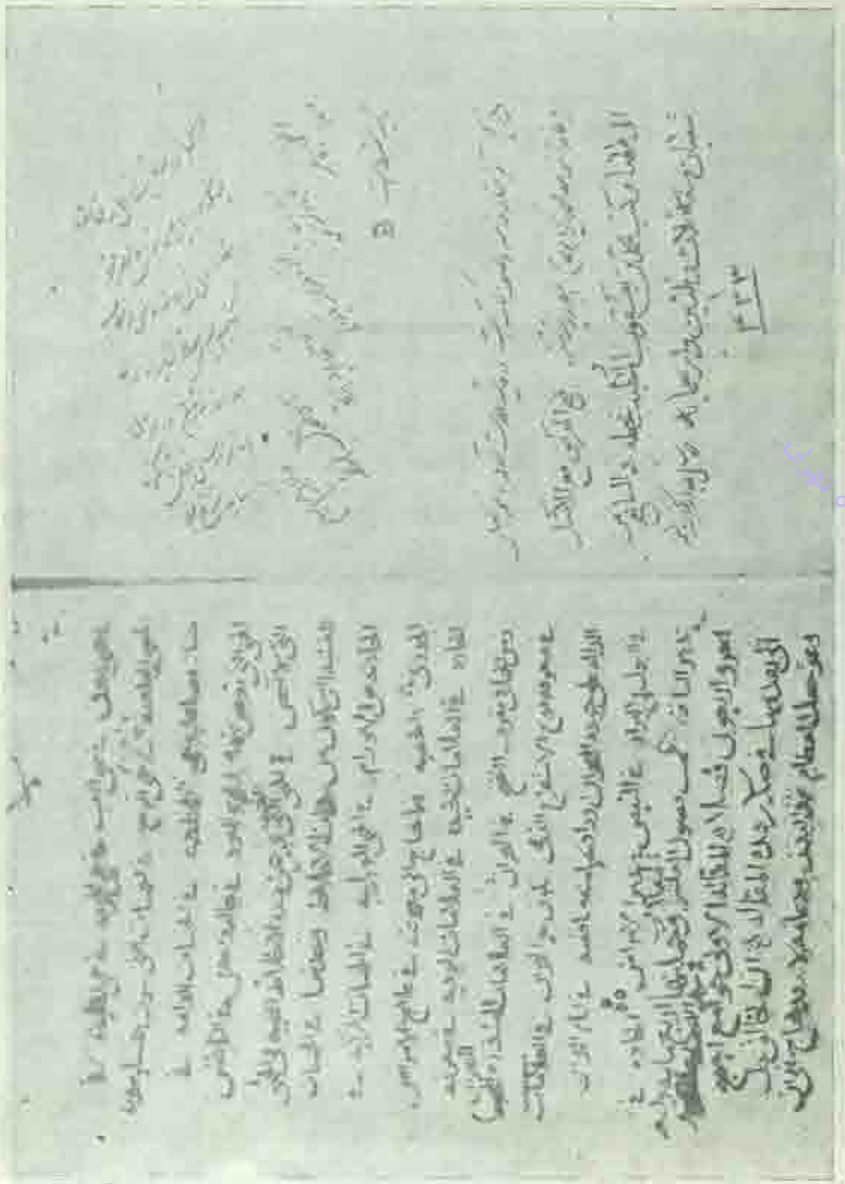

آغاز المنصوری ش ١٣٦٥

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

از المنصوری ش ۱۳۶۵

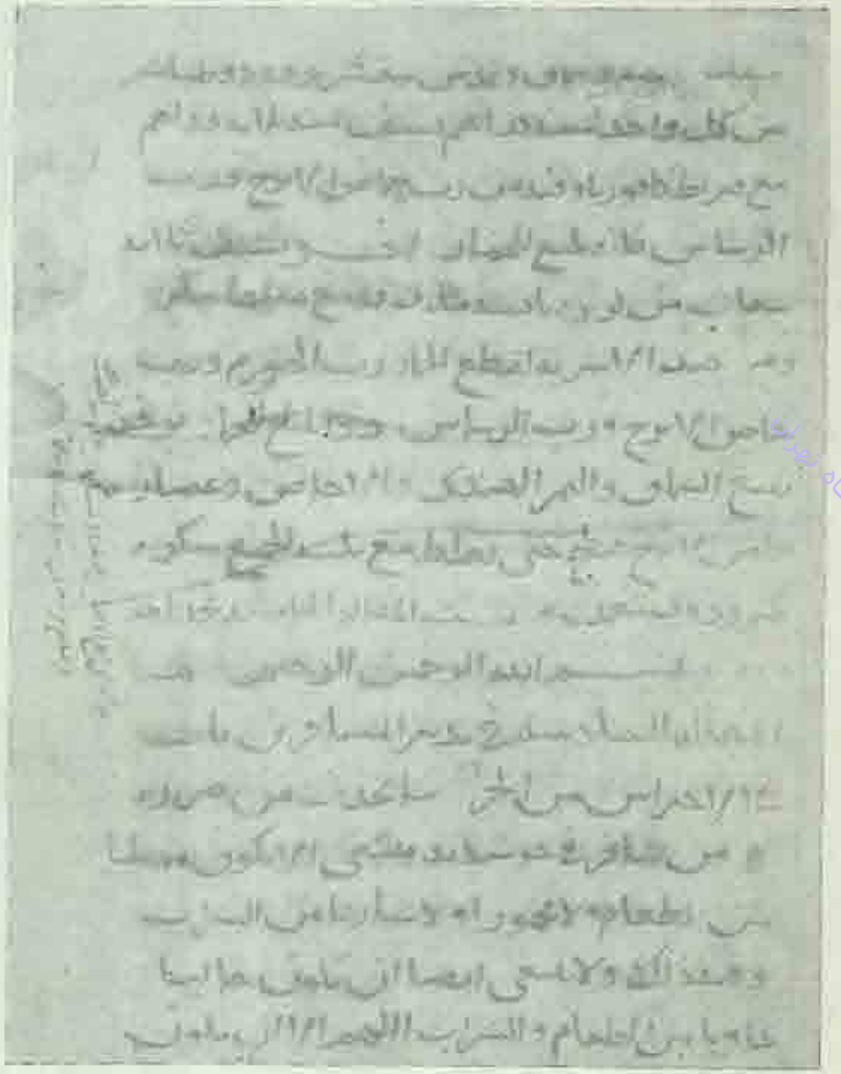

از المنصوری ش ۱۳۶۵

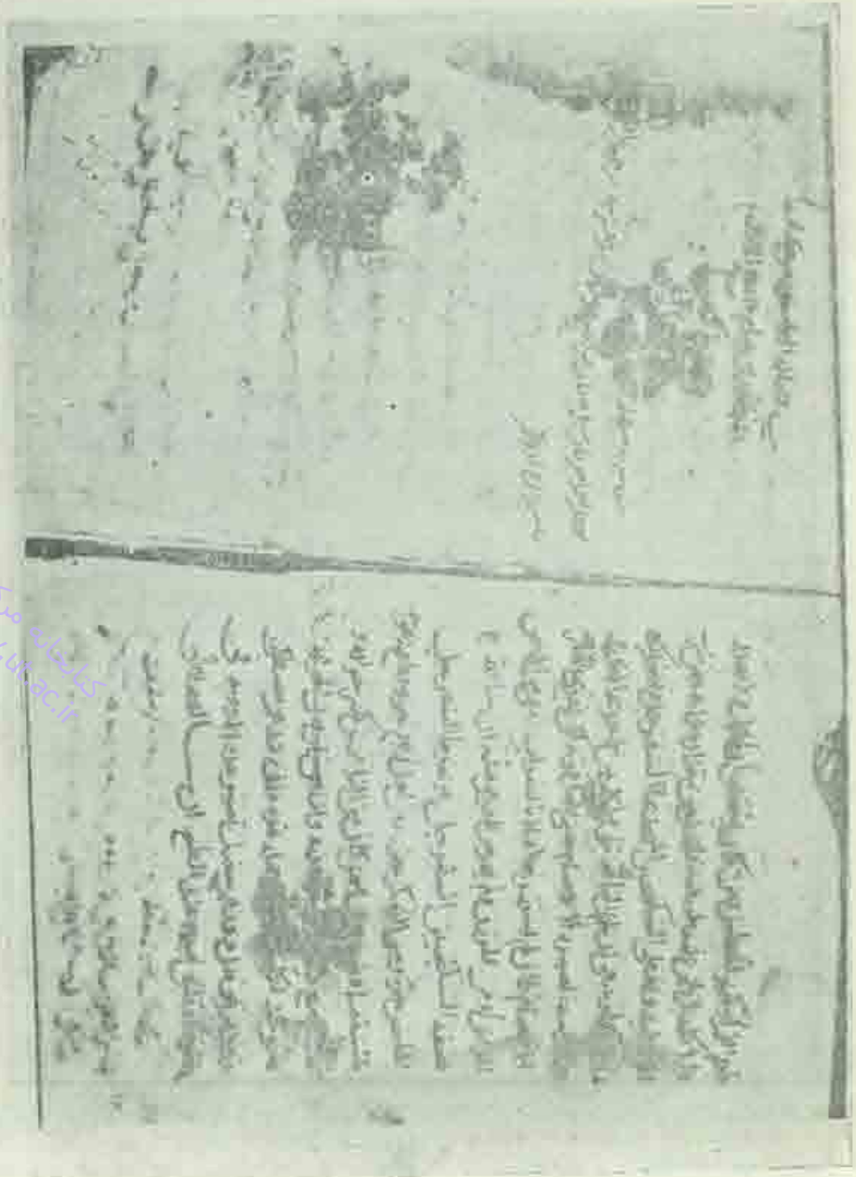

پایان المنصوری ش ۱۳۶۵

۱۳۶۷

نستعلیق محمد یحیی‌بن رستمگیادر۱ج۲/۱۰۴۵، عنوان شنگرف ولاجورد ، جدول زر ولاجورد وشنگرف، آغاز ریاچه افتاده .

۱۹س۱۰×۱۵گ۵۶۳۰۱۹ × ۳۵۵، کاغذ سپاهانی زرد متن وحاشیه وکبود - جلد لیماج تریاکی ضربی مقرابی .

فرهنگ جهانگیری

از جمال‌الدین حسین‌بن‌فخرالدین‌حسن اینجوشیرازی است که در۱۰۱۷وبنام جهانگیر پادشاه پسر اکبرشاه هندی ساخته است .

(سپه ۲: ۲۱۲ ـ ۲۱۷ ـ مشار ۱۱۷۳)

۱۳۶۸

نسخ وشکسته نستعلیق ۱۴۳۶/۱گ۱۸ ، صفحات آراسته بگل و بوته و متون‌بندی زر و شنگرف ولاجورد و زنگار ومشکی .

۵ س ۱۳×۲۰ ـ ۳۶گ ۹×۲۷/۵ کاغذ فرنگی - جلد مخمل سرخ ضربی .

صداق‌نامه

در باره زناشویی میرزا مصطفی‌خان مستوفی پسرمیرزا محمدعلی‌خان مستوفی با معصومه خانم ابتهاج‌الملوك دختر سردار منظم باکابین هزارتومان دوهزاری نقره وپنج‌عدد یکتومانی محمدعلی شاهی بایك جلد قرآن .

بامهر چندفقیه بنام‌محمدتقی‌وعبدالنبی‌نوری ومحمدحسین ومهرمستشارالملك ومحمدعلی‌بن محمود گرکانی و زین‌العابدین محمود و فتح‌الله بن نصرالله ومصطفی بن محمد علی .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۳۶۹

نسخ ۱۰ق/۶۵۵ عنوان ورشت و نشانها شنگرف، مالک مظفرحسین بن حیدر خادم رضوی نقوی موسوی در پایان رجب۹۸۹، کاتب نسخه را ابا حمد بن علی در ع۲/۷۰۰ داده است و آن در میانه شعبان ۹۲۴ بعبدالمؤمن بن عبدالمطلب بهرام فروخته شده، در ۱۷ق/۹۵۹ حسن بن علی بن حسین بن محمد بن عبدالعالی نسخه را خریده است و در روز شنبه ع۲/۹۹۵ از آن علی بن حسین حسینی جرجانی بوده است و در ع۴/۷۴۰ از آن علی بن عبدالجبار مرداس بیهقی در شیراز بوده و نیز از آن محمدحسینی و در ۱۰۴۴ از آن وانگری بوده است. شمارهٔ بیتها در صفحهٔ عنوان آمده است.

۳۹س۲۶×۳۸ - ۴۴۴ گ ۳۶×۵۰، کاغذ سمرقند - جلد تیماج مشکی ضربی علوایی

الصحاح

فرهنگ عربی جوهری لغوی معروف است.

۱۳۷۰/

نسخ سدهٔ ۸ عنوار شنگرف آغاز و انجام افتاده است.

۱۴س۸×۱۰-۱۰۲گ۱۴×۱۶، کاغذ کشمیری - جلد علوا.

الطوالع و المراید

از ابو معشر جعفربن محمد فلکی بلخی واین نام در نسخه و نام مؤلف درصفحه عنوان آن آمده.

نسخه از درجه ۱۲ برج حمل آغاز و بدرجه ۳۰ حوت پایان میابد.

آغاز: الدرجه الثانیه عشر یطلع فیها شجرة رمان و ناقة شول وعن یمینها جزرة بقل وعن یسارها سفط فیه مناقب اللصوص

انجام: الدرجة الثلثون یطلع فیها رجال مرضی فی موضع قدجمعهم جامع فیه... فی جمع المال فیجمع مالا کثیرا

۱۳۷۱/

تعلیق سدهٔ ۱۱ حواشی وارد.

۱۷س۱۳×۱۲ - ۳۷۷گ ۱۴×۱۸ کاغذ سپاهانی - جلد تیماج قهوه‌یی ضربی.

شرح الهدایة

از مولی احمد زاده هروی است و او از متأخران باید باشد.

آغاز: بسمله. و به نستعین. باسمك اللهم یا اهل الحمد و الثناء و یاذا العظمة والکبریاء... وبعد فهذه مجلة مشتملة علی شرح ماسوی المنطق من ... الهدایة للامام... اثیر الحق والدین الابهری.

انجام: ولکن الله یمن علی من یشاء من عباده الحمدلله.

۱۳۷۲/

تعلیق سدهٔ ۱۲ حاشیه دارد با اضافهٔ «نمله» جای عنوانها سفید مانده.

۱۶س۵×۱۲/۵گ۳۷-۹/۵×۱۵، کاغذ فرنگی - جلد تیماج عنابی علوایی.

الرسالة الوجودیة

این رساله دارای ده مطلب است و مؤلف آن از متأخران میباشد

فهرست مطلبها

۱- فیجب ان یعلم ان لکل علم لابد من ثلثة امور.

۲- فی توضیح ما قاله المتأخرون فی تقسیم الموجود الی الواجب والممکن.

۳- فی تقسیم الموجود الی الواحد والکثیر

۴- فی لواحق الوحدة و الکثرة.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

٥ـ فی الکلی و الجزئی.

٦ـ فی تحقیق الجنس و الفصل.

٧ـ فی تقسیم الموجود الی الجوهر و العرض.

٨ـ فی اثبات العقل و النفس.

٩ـ فی تقسیم العلة و بیان اقسامها.

١٠ـ فی ترتیب صدور الاشیاء عن فاعلها و رجوعها الیه.

آغاز: بسمله. و به نستعین. الحمدلله الذی هدانا الصراط المستقیم... فیجب ان یعلم ان لکل علم لابد من ثلثة امور.

انجام: الذی هو الفاعل والغایة بذاته فسبحان الذی بیده ملکوت کل شیء... والحمدلله رب العالمین.

١٣٧٣

نستعلیق سدهٔ ١٣ و آغاز نسخه در رو و جدول شنگرف.

١٨س×٥/٥-١٣×٩٧-١٠/٥×١٨ کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی.

مجموعه

١ـ حاشیهٔ آقاجمال خوانساری بر حاشیهٔ محقق حفری بر الهیات شرح تجرید قوشچی (ف ٢٣٠) (١ پ ـ ١٤ ر)

٢ـ حاشیه ایست از آقاجمال بر حاشیهٔ شرح تجرید قوشچی (بهمان خط ١٧ ر ـ ٣٠ ر).

آغاز: هذا مما الحق المحقق المتین جمال الملة والدین علی مبحث العلم من الحواشی الفخریه الکسرائیه. بسمله. و به نستعین (قوله) ثم بواسطته یدل علی علمه تعالی بذاته قال بعض الفضلاء لان کل من علم شیئا یعلم انه هو الذی یعلمه.

انجام: وابعد منه تطبیق تمام الکلام علی مذهب القائلین بالصور.

٣ـ حاشیهٔ حاشیهٔ تهذیب المنطق (٣١ پ ـ ٩٦ پ).

از میرزا علی رضا است که برای شاگرد خود میرزا ابراهیم خان نوشته است و گویا اوهمان میرزا علی رضای تجلی در گذشتهٔ ١٠٨٥ باشد (ذریعه ٦ : ٦١).

١٣٧٤

نسخ رین العابدین بن حاجی مرتضی دور پنجشنبه دههٔ دوم ماه ١١ سال ١٣٠٢ با حاشیه‌ها بخط نستعلیق با نشانهٔ «منه» عنوان شنگرف.

٩س×١٥-٩٩-١/٥×٢١ کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج عنابی

١ـ اللمعة الالهیة فی الحکمة المتعالیة

از مولی محمدمهدی بن ابی ذر نراقی است با عنوانهای لمعه و در پنج باب.

١ـ الوجود و الماهیة.

٢ـ الافاضة

٣ـ اثبات الواجب و صفاته.

٤ـ احوال النفس و نشأتیها.

٥ـ النبوة (ف ٢٧٧٨)

(١ پ ـ ٧٥ پ مورخ روز پنجشنبه دههٔ دوم ماه ١١ سال ١٣٠٢).

آغاز: هذه لمعة الهیه. بسمله. بعد تقدیس واجب الوجوه و تمجیده.. یقول.. مهدی بن ابی ذر هذه لمعة الهیة فی الحکمة المتعالیه.. ورتبتها علی خمسة ابواب.

انجام: باجنحة الکر و بیین فلیکن هذا آخر الکتاب والحمدلملهم الحق و الصواب.

٢ـ الکلمات الوجیزة.

از مهدی بن ابی ذر نراقی است در شش کلمه:

الکلمة الاولی فی الوجود و الماهیة.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

الكلمة الثانية في الواجب.

الكلمة الثالثه في الافاضة.

الكلمة الرابعة في المعاد.

الكلمة الخامسة في النبوة.

الكلمة السادسة في الامامة.

(٧٦ پ ـ ٩٩ پ بهمان خط همان نویسنده در روز آدینه نخستین هفتهٔ ماه محرم ١٢٠٧).

آغاز: هذه كلمات وجيزة بسمله. بعد الحمد لواهب الكمال . . . يقول . . . مهدی بن ابی ذر هذه كلمات وجيزة في الحكمة الالهية.

انجام: لحكمة خفية لايعرفها الاالراسخون هذا آخر ماارد نا ايراده في هذه الرساله الحمدلله على اتمامه.

١٣٧٥/

نستعلیق ٩٨٠ عنوان و نشان شنگرف و لاجورد؛ جدول زر و لاجورد؛ سرلوح زیبا در زمینهٔ لاجورد باگل و بوتهٔ زر و سرخ و سبز؛ مالک محمد معروف و عبدالباقی مورخ القنوی ابن افضل و محمدجواد شهشهانی با مهر مورخ ٢ ج ١٢١٧/٢ که در مکه بسال ١٣٣٨ نسخه را خرید.

١٥س٦×١٣ـ٣١٥٠ـ١١/٥×١٩، کاغذ سمرقندی ـ جلد گالینگور با ضمافی قرمز.

مناظر الانشاء

از خواجه جهان عمادالدین محمود بن شیخ محمد گیلانی معروف بخواجه محمود جوان و وزیر سلطان محمد شاه بهمنی است. در یك مقدمه در ماهیت انشاء در هشت فصل و دو مقاله و در پنج مناظر:

المقاله الاول في تقسيم الكلام على طريق اهل الانشاء.

المقالة الثانية في بيان الاقسام والاركان.(١)

(سپه ٢: ٩٩ ـ فهرست دیوان هند ش ٢٠٤٢).

١٣٧٦/

نسخ و نستعلیق سدهٔ ١١، عنوان و نشان شنگرف با حواشی در فرهنگ شماره با نشانه های «منه» و «منه رام ظله» و جز آن؛ یادداشت محمد جواد سبزواری قزوینی در صفحهٔ عنوان هست و از ملك لطفعلی بن محمدکاظم در ١٣٣١.

٣٠س٨/٥×١٤/٥ ـ ٣٦١ ف ١٢×١٩، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج عنابی مقوایی عطف سرخ.

مجموعه

١ـ الوجيزة في الدرايه (٣ پ ـ ٦ پ بخط نسخ ج ١ـ١٠٨٢) از شیخ بهائی است.

٢ـ الحبل المتين (٦ پ ـ ٢٥٦ پ بخط نسخ) از شیخ بهائی و فهرست نیز در آغاز هست.

٣ـ الفرائض البهائيه من الحبل المتين (٢٥٧ پ ـ ٢٦١ پ بخط نستعلیق).

١٣٧٧

نسخ خوش سدهٔ ٩ و ١٠ عنوان شنگرف، جدول زر و شنگرف و لاجورد با سرلوح زیبا در زمینهٔ زر با آرایش رنگارنگ؛ در صفحه عنوان تاریخ چهار حاشیه جنگی هند وارد.

١٨س١٤×٢١ـ٣٢٨٦ـ٢٠×٣٠، کاغذ سمرقندی مقی و حاشیه ـ جلد تیماج سرخ زرکوب.

نفحات الانس

از مولی عبدالرحمن جامی که در ٨٨٣ تألیف کرده است.

١ـ انجام در نسخهٔ ما: و لفظ قفس که در پارسی بسین می‌نویسند و در عربی بحرف صاد نوشتن اولی است تم الكتاب بعون الملك الوهاب.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۳۷۸/

نستعلیق سدهٔ ۱۱، عنوان شنگرف یادداشت ۱۳۶۱ و ۱۳۶۲ و ۸ صفر ۱۳۶۵ دارد.

۴۴س۱۶×۲۴-۴۴۴ف۲۲/۵×۳۳/۵، کاغذ سیاهانی ـ جلد تیماج ترباکی ضربی متوالی از یکسوی.

حبیب السیر

از غیاث الدین خواندمیر است. (جلد یکم و دوم)

۱۳۷۹/

نستعلیق خوش عبدالوهاب بن میرعبدالستار در ۱۴ ج ۱ ۱۳۷۲ عنوان درشت و شنگرف ورز، نشان شنگرف.

۲۱س۱۲/۵×۲۴ ـ ۳۵۰ف۱۹×۳۱/۵، کاغذ فرنگی کبود ـ جلد تیماج مشکی ضربی متوالی.

مفاتیح الاعجاز

شرح گلشن راز است از شمس الدین محمد بن یحیی لاهیجی جیلانی نوربخشی متخلص باسیر (مشار ۱۴۶۴).

۱۳۸۰/

نستعلیق روز سه‌شنبه ۴ شعبان ۱۱۶ (؟ یا ۱۰۱۶ یا ۱۱۰۶) عنوان و نشان شنگرف، در پایان یادداشتی است از محمدرضا بن محمدنصیر فراهانی در ۱۰ ذی‌قعده ۱۱۱۲.

۱۵س۱۱×۱۵-۴۹۹ف۱۸×۲۴، کاغذ سیاهانی ـ جلد ندارد.

روضة الصفا

از خواندمیر محمد بن خاوندشاه است. (جلد دوم)

۱۳۸۱

نستعلیق خوش شیخ محمود بن محمد بن عماری در ع ۱/ ۸۸۳ در متن و هامش و مقطعات تاریخ ذی‌قعدهٔ ۸۷۲ دارد، عنوان شنگرف، جدول و ستون بندی زرولاجورد، هامش صفحات با گل زرین آراسته، برخی از عنوانها آراسته بزر، آغاز افتاده.

۱۵س۱۲×۱۷/۸ ـ ۱۵۶ف۱۹×۳۳/۵، کاغذ سمرقندی ـ جلد ندارد.

دیوان

از شیخ کمال الدین خجندی است و غزل و مقطعات و مثنوی

آغاز نسخه:

پری را دلبری چندین نباشد — ملك را بدخویی آئین نباشد

انجام:

بدل او را بذکر عادت کن — کار او ختم بر سعادت کن

۱۳۸۲

نسخ مجدالدین اسمعیل بن عبدالله بن جمال الدین محمدشجاعی در ع ۲/ ۹۴۸ که برای کتابخانهٔ سلطان نظامشاه نوشته است، عنوان و سرلوح زر و جدول زر و لاجورد و مشکی، ۷۴۳ صفحه‌شمار دارد، با حواشی لغوی.

۲۱س۱۰/۵×۱۸ ـ ۳۷۵ف۱۷×۲۸/۵، کاغذ کشمیری ـ جلد تیماج مشکی متوالی باشیرازه.

قواعد الاحکام

از علامهٔ حلی است.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۳۸۳

نستعلیق سدهٔ ۱۱ودرپرحی ازجاها ولاجورد نوشته شده، صفحات در دوجدول بزروشنگرف ولاجورد وسرخ زرنگار یاسفون‌بندی - عراوح ورآغاز هست، عنوان‌شنگرف، هشت‌مجلس زیبا دارد، ۱۴س۷/۵×۱۳/۵ ص۱۵۴ - ۱۱/۵×۱۸۵ ،کاغذ سپاهانی - جلد لدارد .

یوسف وزلیخا

از مولی عبدالرحمان جامی است که در ۸۸۹ سروده است (مفزوی ۲ : ۳۲۸ـ مشار ص ۱۶۸۶).

۱۳۸۴

شکسته نستعلیق و نستعلیق مورخ روزچهارشنبه ۲۰ شعبان ۱۰۷۹، نشان وعنوان‌شنگرف.
۱۴س۶×۱۰ص۹۰ـ۱۴×۲۰، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی ملوایی.

جام‌جهان‌نما

از غیاث‌الدین منصور دشتکی‌است . (ف ۲۱۸).

۱۳۸۵

نسخ دوست‌محمدبن‌علی‌اصفر درروز یکشنبه۱۷رجب۱۰۸۴، عنوان‌ونشان‌شنگرف، درپایان‌چندبندیست درپزشکی بفارسی درخصاص و معجون وجزآن، یادداشت محرم ۱۱۱۹و۱۱۸۸/۳ق۱۰ (از مالک نسخه محمدرضابن محمدامین باردومهراو) ومهرمحمد حاتم‌دارد .
۱۴س۷×۱۲ـ۲۱۱ص۱۲×۱۸/۵، کاغذ سپاهانی نخودی آهارمهره ـ جلدتیماج‌عنابی ملوایی.

قرابادین شفایی

از مظفربن محمدحسین شفایی‌است بترتیب حرف تهجی مرتب ازالف یا یاء .

آغاز: بسمله . الحمدلله الحکیم‌العلم ... و بعد پوشیده نماند . که فقیر حقیر مظفربن محمدالحسینی الشفائی در مدت مدید تر کیبی چند که در معالجات امراض ازآن گزیری‌نبود جمع کرده بود .

انجام : شربتی یك مثقال بعداز چهل روزتمام .

۱۳۸۶

نسخ روز ۱۷ صفر ۱۳۶۰، عنوان ونشان شنگرف،مالك فرهاد میرزا در۱۳۰۴.
۱۶س۹×۱۴/۵ـ ۵۶ص ۱۴/۵×۲۰/۵، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج پشمی‌خرابی .

شرح القصاید السبع العلویات

شرحی است برالقصاید السبع العلویات سرودهٔ ابن ابی‌الحدید معتزلی مدایتی که‌از سید محمد عاملی نویسندهٔ مدارك یا ازابن وشاح دانسته‌اند (طوس۳ : ۱۷۹ ـ ذریعه ۹ : ۱۷).

۱۳۸۷

نسخ سیدابوالقاسم‌موسوی، در۱۲۹۱، متن‌زیرخط سرخ‌درمتن‌وزیربالای صفحات‌هم هست .
۱۹س۸×۱۶/۵ ـ ۵۸ص ۱۳/۵×۲۱ ،کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج عنابی ملوایی.

اللئالی المنتظمة

از حاجی ملاهادی سبزواری است و شرحی است بر منظومهٔ منطق او بعربی و بچاپ رسیده است .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۳۸۸

نسخ مؤلف در روز آدینه رجب ۱۲۵۶، عنوان شنگرف، در آغاز اجازهٔ اجتهادی است از حجة‌الاسلام شفتی مورخ ۲۰ شعبان ۱۲۵۴ .

۱۶س×۹×۱۵-۱۷۳ف×۱۵/۵×۲۱، کاغذ فرنگی آهارمهره - جلد لیماج مشکی مقوایی نیمان ترنجی.

شوارع الشرایع

از سیدحسن بن میرزا محمدعلی مدرس یزدی است و نسخهٔ ما تنها مبحث وضو را دارد

آغاز: بسمله . قوله فالواجب من الوضوء ما کان لصلوة واجبة. وجوب الوضوء فی الجملة للصلوة الواجبة و فاق المسلمین .

انجام: رباعیة للعصر و العشاء و الحمدلله علی الابتداء و الانتهاء تمت مجلدة احکام المیاه و الوضوء من مجلدات النسخة الموسومة بشوارع الشرائع بید مصنفها... سید حسن بن العلامة المیرزا محمد علی المدرس الیزدی فی یوم الجمعة من شهر رجب من عام ۱۲۵۶ .

۱۳۸۹

نسخ سدهٔ ۱۳ عنوان شنگرف و نشان شنگرف .

۲۴س×۹×۱۵ - ۹۲ف×۱۷×۲۳، کاغذ فرنگی آهارمهره مجلد روغنی آراسته در زمینهٔ زرد و حاشیه سبز.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

مجموعه

۱ـ الامان من اخطار الاسفار (۲ پ ـ ۷۴ ر) بخط نسخ مانند شماره ۲) از ابن طاوس رضی‌الدین ابوالقاسم علی (منزوی ۱ : ۱۱) .

۲ـ المجتنی من الدعاء المجتبی (۷۴ پ ـ ۹۲ ر نسخ روز ۶ رجب ۱۲۲۰) از ابن طاوس رضی‌الدین ابوالقاسم علی (منزوی ۱ : ۱۹۴) نسخهٔ ما در آغاز مانند نسخهٔ سپه (۱ : ۶۳) است .

۱۳۹۰

خط نستعلیق سدهٔ ۱۱، عنوان شنگرف وجدول زرد ولاجورد و ستون‌بندی زرد و مشکی با یك سرلوح آراسته و برای میرآقایی نوشته شده و در پایان مهر « المتوکل علی‌الله عبده محمد حسین ۱۲۶۱» دارد .

۱۱س×۹×۱۴/۵ - ۶۹ف ۱۴/۵×۲۳، کاغذ سپاهانی رنگارنگ متن و حاشیه ـ جلد لیماج عنابی ضربی مقوایی .

دیوان قاسم انوار

سرودهٔ معین‌الدین علی‌بن نصیر بن هارون‌بن ابی‌القاسم حسینی متخلص بقاسم وقاسمی است و غزل و قطعه و مثنوی او است . (سپه ۲ : ۶۵۳)

آغاز:

من بی‌چاره سودا زده سر گردانم — که ز اوصاف خداوند سخن چون رانم

انجام :

جمیل جزیلی کریم کفیلی — تو را قاسمی بیتدای جاودانی

۱۳۹۱

نسخ نیمهٔ روز شنبه پایان محرم ۹۰۰ در سبزوار عنوان و نشان شنگرف باحواشی بخط نستعلیق. در صفحهٔ یکم رباعی خواجه افضل‌الدین کاشی است - مهر محمد سعید طباطبائی بورخ ۱۰۷۳ دارد. نسخه از طبیعی است تا پایان کتاب .

۸س۱۲×۱۶-۴۶ف×۱۳×۱۷/۵، کاغذ سمرقندی ـ جلد مقوای فرسوده.

الهدایة

از اثیرالدین ابهری است .

١٣٩٢ /

نستعلیق سدهٔ ۱۳ عنوان‌شنگرف .

۱۷ س‌۸×۱۴ ، ۱۰۵ گ ۱۵×۲۱، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج‌ترباکی .

منتخب

در اخلاق است در سی‌باب که‌باقربن‌ابراهیم شاگرد سید جعفر نجفی‌از کتاب تحفة‌الملوك او بر گزیده است . از تحفة‌الملوك در ذریعه (۴۷۱:۳) یاد گردید.

آغاز: بسمله و به نستعین الحمدلله‌الذی لم یتخذولدا ... امابعدچنین گوید ... باقربن ابراهیم

انجام: وآن جدولها آنست که درصفحهٔ عقب کشیده شده است

١٣٩٣

خط نستعلیق فضل‌الله حسینی در روزشنبه ۱۴ شعبان ۱۳۳۰ در مش دردوستون و هامش چلیپا نوشته شده، دوصفحهٔ نخستین‌بزر حاشیه سازی شده، صفحات دردوجدول‌شنگرف وباستون‌بندی بزر و شنگرف . محمدحسین حکیم باشی‌نسخه را در ۱۳۰۷ خریده است .

۱۵س۱۳×۲۵ ـ ۲۴۵ گ ۱۹/۵×۲۹ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج ترباکی .

دیوان

از حکیم اوحدالدین انوری ابیوردی است .

١٣٩٤

نسخ ابومحمدبن محمدبن‌بنیمان کاتب همدانی بکم «شهرالله‌الاصم» تاریخ سال‌حلشده وبجای آن‌تاریخ رجب ۵۴۶ نوشته‌اند وگویاساختگی باشد.عنوانهای کتابهابخط کوفی ومشکی وعنوانهای دیگر بنسخ شنگرف‌ومشکی،یوسرلوح‌وارد درصفحهٔ عنوان نام‌کتاب‌بنسخ نوشته شده وگرداگروآن‌بزرآراسته شده‌است نسخه ازسدهٔ ۷و۸ است .

۲۷س۱۷×۲۴/۵-۳۲۸ گ ۲۳×۳۳، کاغذسمرقندی‌ـ جلدمخمل کناره تیماج قهوه‌ئی ضربی.

ذخیرهٔ خوارزمشاهی

از سید اسمعیل جرجانی است (ف ۷۵۵) نسخهٔ ما تا ازآغاز است تا پایان گفتار دوم کتاب ششم .

١٣٩٥ /

نسخ ملامحسن‌فیض‌کاشانی‌در۱۰۲۳/۱۰/۱۵، عنوان‌شنگرف، حاشیه‌ها بخط نستعلیق بانهایهٔ سرخ. دومهر «الراجی محمدمحسن‌الفیض» و «انه من سلیمان» مورخ ۱۱۸۲ در آغازنسخه دیده میشود .

۸س۹×۴/۵ ـ ۸۵ گ ۸/۵×۱۷ کاغذ،سپاهانی ـ جلد تیماج عنابی .

مبادی الوصول الی علم الاصول

از علامه حلی است (ف ۱۷۴٤)

١٣٩٦

نسخ احمدخوانساری در ذی‌قعدهٔ ۱۲۵۴،ترجمه‌فارسی زیرسطرها بخط‌نستعلیق شنگرف،عنوانها درزمینهٔ زروشنگرف، دوجدول صفحات وستون‌بندی بزرولاجورد. یك سرلوح وارد ودوصفحهٔ نخستین حاشیه‌سازی و میان سطرها طلااندازی شده است . این بیاض بفرموده محمدامین‌سلطان‌نوشته‌شده‌است. واودر۱۲۵۵ گویا همین‌سال‌آن را بفرزند خود محمدقلی بخشیده است .

۱۱س۵×۱۲، ۱۹۴ گ ۸×۱۶، کاغذفرنگی‌آهار مهرهٔ نارنج ـ جلد ترمه‌گرداگردش‌تیماج‌قهوه‌ئی.

بیاض

در این بیاض زیارات امامان و مناجات پانزده گانهٔ سید سجاد است .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۳۹۷

نستعلیق مؤلف و نسخهٔ اصل، عنوان و نشان شنگرف، حواشی دارد.
۱۷س×۷/۵ - ۱۲/۵×۱۲ ـ ۳۶×۱۸، کاغذ سپاهانی ـ جلد لیماج مشکی.

محاسن الحسان

امیر محمد حسین بن امیر محمد صالح بن امیر عبدالواسع حسینی سپاهانی خاتون آبادی در گذشتهٔ روز دوشنبه ۲۳ شوال ۱۱۵۱ (روضات ص ۱۹۷) بسرای شاه سلطانحسین صفوی این رساله را در یك مقدمه و هفت باب و یك خاتمه نوشته و در شب آدینه دوم شعبان ۱۱۱۷ در کرسکان سپاهان آن را بپایان رسانده و حدیثهایی که دربارهٔ چهارپایان آمده و همچنین مباحث دیگر مربوط آنها را در آن آورده است.

آغاز: بسمله. سپاس بیقیاس مالك الرقابی را سزاست که فارسان مضمار سخنوری در اولین مرحله بیدای بی انتهای ثنایش مانده ... اما بعد چنین گوید ... محمدحسین بن محمد صالح الحسینی ... که چون در این اوان سعادت توامان بوساطت محرم سدهٔ سنیه والا ... معتمد الحضرة العلیة الخافانیة مؤتمن الدولة البهیة السلطانیة جعفرقلی بیکلربیکی امیرآخورباشی فرمان همیون ... سلطان حسین الحسینی الموسوی الصفوی بهادرخان ... صدور یافت که این بنده ... رساله یی تألیف نماید که مشتمل باشد بر ذکر احادیث واله برمدح اسب و رنگ های حمیده و ذمیمه و اقسام و آداب خریدن و نگاهداشتن آن... و چون باقی دواب از شتر و استر و الاغ در بعضی احکام با اسب شریك بودند بقیه احکام آنها را نیز درین مختصر مذکور ساخته بپایهٔ سریر اعلی ... مرفوع ساخت... و آنرا بمحاسن الحسان مسمی و بر مقدمه و هفت باب و خاتمه مرتب نمود.

انجام: ... بزیور اصلاح محلی نمایند. وقد وقع الفراغ فی لیلة الجمعة الثانی من شهر شعبان المعظم لسنة سبع عشر ومأة عقیب الالف ... علی ید مولفها... محمدحسین بن محمدصالح الحسینی ... وسلم.

۱۳۹۸

بخط نسخ سدهٔ ۱۳ و نستعلیق سدهٔ ۱۱، عنوان و نشان و جدولها شنگرفی.
۱۵س×۱۰/۵ - ۵۵×۱۰ ـ ۱۴/۵×۱۰، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج.

مجموعه

۱ـ کبری در منطق بفارسی از میرسید شریف گرگانی (۱ پ ـ ۱۴ پ نسخ تقی موسوی از سدهٔ ۱۳).

۲ـ غنیة الانام فی معرفة الساعات و الایام یا من لایحضره التقویم از فیض کاشانی (ف ۹۵۵) (۱۶ پ ـ ۵۴ ر نستعلیق ۱۰۷۷).

۱۳۹۹

نستعلیق ریز سدهٔ ۱۱، عنوان سرخ.
۲۷س×۸-۱۲×۳۳-۱۰×۱۵، کاغذ سپاهانی آهارمهره ـ جلد تیماج عنابی ضربی.

مجموعه

۱ـ رساله ایست در اسطرلاب در دو مقاله: نخستین «در ذکر مسایل و اعمال آن بر صفایح بلاد» در ۳۸ باب، دوم «در ذکر مسایل و اعمال اسطرلاب بر صفحهٔ آفاقی» در ۱۲ باب (۱ پ ـ ۲۶ پ تا نیمهٔ باب ۱۲ مقالهٔ دوم را دارد).

۲ـ ارشاد در اسطرلاب یا پنجاه باب (ف ۸۲۷ ـ ذریعه ۲: ۵۰۷) (۲۷ پ ۳۰ پ تا باب ششم در معرفت ارتفاع از طالع وقت را دارد).

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۴۵۵

نسخهٔ نستعلیق محمدحکیم‌مورخ سده ۱۱ از روی خط مؤلف بیاض واسطه، عنوان و نشان‌شنگرف، عنوان ورهامش مشکی ، فهرست‌مطالب درآغاز هست، حواشی دارد ،کتاب در۲۸۷۸۳بیت‌است . نسخه ازآن علی‌اکبر عرف میرزاخان پسرمیرزا مهدی مرحوم لوهٔ فارس‌خان بوده در ۱ رجب ۱۲۴۰ به‌بهای ۵۰ روپیه سکه سورتی .

۴۵س۱۱×۲۱ - ۳۴۶ گ ۱۷×۲۹ ،کاغذ سپاهانی - جلد۱۳لینگورخطف و۳گوشه‌ها نیماج سبز.

خلاصة التجارب

از شاه بهاءالدوله دیلمی طرشتی رازی است و در ۲۸ باب است ودرطرشت ری در۹۰۷ساخته‌است (ذریعه ۷ : ۲۱۷ ـ مجلس ۲ : ۲۹۴ ـ ری آورد ص ۱۸۳ ـ ۱۸۸) .

۱۴۵۶

نسخ محمد نجیب‌بن محمد رفیع درج۱۰۸۷/۴ درزرد عنوان ونشان شنگرف .

۴۱س۱۲/۵×۱۸/۵ - ۱۹۲گ ۱۹×۲۵/۵ ،کاغذ سپاهانی - جلد۱۳لینگورسبز .

مهذب الاسماء فی مرتب الحروف والاشیاء

ازمحمودبن عمربن محمودبن‌منصورقاضی شیبانی قلعه کاهی سجزی(ش۱۳۴۹).

۱۴۵۷

نستعلیق‌سدهٔ ۱۳، عنوان شنگرف وتصویردارد،دارای سه رساله همه بیاض خط، ونسخه از آن «لطفعلی» گویا صدرالافاضل بود و او در بارهٔ مدخل منظوم (۲) مینویسدکه نسخه‌ای ازآن مورخ ۷۲۲/۱۵ دیده شده است امضای مورخ ۱۳۰۰ اوورنسخه هست .

۱۱س۵/۵×۹/۵ - ۳۷۷گ ۱۰/۵×۱۹ ،کاغذ فرنگی‌سبز جلد نیماج مشکی .

۱ـ سی‌فصل از خواجهٔ طوسی که در۶۵۸ ساخته است (مدرس۲۲۵) و جز آن رسالهٔ‌سی‌فصلی است که در(ف۹۰۱) یادشده است .

(۲پ ـ ۳۱رمورخ ۱۲۴۶) .

آغاز: بسمله . این مختصریست درمعرفت تقدیم مشتمل برسی‌فصل ، فصل‌اول درحساب جمل و این برترتیب ابجد است بدین گونه : الف ۱ ـ ب ۲ .

انجام: ... و مقارنه تحویل‌مذموم و بدین‌قیاس وما درین مختصر بدین‌مقدار اختصار کردیم اگر کسی زیاده از این خواهد بدیگر کتب این فن رجوع نماید .

(طوس ۳ : ۳۳۵) .

۲ـ مدخل منظوم ازخواجهٔ طوسی که گویا در۶۱۶وبرای جلال‌الدین‌خورشاه (ابوالمحامدمحمدبن احمد) سروده باشد . (۳۲ پ ـ ۴۸ ر مورخ۱۲۴۶) .

(ف ۹۴۴ ـ مدرس ۲۲۸ ـ استوری ۲ : Xliii و ۵۵)

۳ـ خلاصة‌التنجیم و برهان‌التقویم از میرغیاث‌الدین علی‌بن امیران حسینی سپاهانی که در بدخشان بدرخواست دوستان در۸۶۹ ساخته است . نام کتاب ازذریعه است و در دیباچه نسخهٔ ما نیامده و نسخهٔ ما در آغاز دوسه کلمه‌ای با نسخهٔ ذریعه جدایی دارد .

(ذریعه ۷ : ۲۲۲ ـ استوری ۲ : ۷۵ ـ در گفتار کمپانیونی در مجلهٔ دانشکدهٔ ادبیات س ۵ ش ۱و۲ ص ۲۰۳ ـ ۲۰۸ ازاین رساله یاد نشد) .

آغاز: جمع الفوائد فی النجوم . بسمله . حمد مبدعی را که حرکات سموات

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

و سیارات روشن تر دلیلی برقیومیت افعال اوست ... نموده میشود که درشهور سنهٔ ۸۶۹ بود که در بلدهٔ بدخشان بعضی از بزرگان وعزیزان که امتثال فرمان ایشان بر کمترین بندگان خاندان غیاث الدین علی ابن امیران الحسینی الاصفهانی واجب و لازم می بود طلب جمع بعضی ازفوائد نجومی که ضبط وفهم آن بر اطفال صغار ایشان سهل و آسان باشد ... و مشتمل است بر دوازده باب .

انجام : دلیل عزت بود کف پای خبر یافتن .(۴۸ پ ـ ۷۶ ر مورخ ۱۲۴۶) .

عنوان بابها و فصلها در این نسخه سفید مانده ودرست پیدا نیست که کدامیک از عنوانهای مطالب ازان کدام باب یا فصل آن باب است اینك عنوانهاایکه در نسخه دیده میشود :

دربیان دوازده برج .

در بیان کواکب واحکام آنها .

در بیان آنکه هر ستاره‌ای بکدام طائفه تعلق دارد .

در بیان دانستن آنکه هرروزی ماه در کدام برج است.

در بیان آنکه ماه درهر برجی که باشد چه کار نیکو بود .

در بیان دانستن آنکه اول هرماهی چه روز است .

در بیان آنکه هرروزی و هرشبی وهرساعتی بکدام کوکب تعلق دارد.

در بیان آنکه هرساعتی که بیکی ازین کواکب تعلق دارد چه کار نیکو بود.

در بیان ساعات شب و روز در چهارفصل .

در بیان جمرات وایام عجور

دردانستن هرسالی که اول ماه محرم یکی ازروزهای هفته بود.

در دانستن آنکه هر فرزند که متولد شود چه طالع داشته باشد .

در بیان احکام گرفتن آفتاب .

در بیان احکام ماه گرفتن .

در دانستن احکام سال وماه .

در بیان معرفت سکزیلدوز .

در بیان رعدوبرق .

در بیان احکام قوس وقزح .

در فرورفتن وبر آمدن ماه .

در تعبیر خواب .

در بیان اختلاجات اعضاء .

نسخهٔ دیگری از این رساله در مجموعه شمارهٔ ۱۹۹۷ این کتابخانه هست که اندکی با این نسخه جدایی دارد و فهرست مطالب آن هم روشن نیست وچنین است :

باب سیم – در بیان کواکب و احکام آن . (دراین باب ۵ فصل است)

باب در دانستن آنکه هرروزی ماه در کدام برجست و این مبنی بر دانستن دومقدمه است .

باب – دربیان آنکه ماه در هربرجی که باشد چه کارها نیکوباشد وچه کارها بد و چه کارها میانه یعنی نه نیك بود و نه بد .

باب – در بیان دانستن آنکه اول هرماهی چه روز است بطریق حساب ابجد .

باب – دربیان آنکه هرروزی و هرشبی و هرساعتی بکدام کوکب تعلق دارد.

باب – در بیان آنکه هرساعتی که بیکی از کواکب سیاره تعلق دارد چه کار نیکو بود .

باب – دربیان ساعت شب وروز درچهارفصل .

باب – دربیان جمرات و ایام عجور .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

باب ـ دربیان اعتبار سال عرب و عجم و ترك (یك فصل دارد) .

باب ـ در دانستن حکم هر سالیکه اول ماه محرم بکدام ازین روز های هفته باشد .

باب ـ در بیان دانستن احکام هر سال که روز نوروز یکی ازین روزهای هفته باشد .

باب ـ در دانستن آنکه هر فرزندیکه متولد شود طالع داشته باشد (یك فصل دارد) .

باب ـ دربیان گرفتن آفتاب وآنرا کسوف گویند .

باب ـ دربیان احکام ماه گرفتن وآن را خسوف گویند .

باب ـ در دانستن احکام ماه و روز بطریقی که دانایان کوهستان بدخشان درقدیم اعتبار نموده‌اند .

۱۴۰۳/

بخط نستعلیق گویا از شاهزاده محمد میرزاعمادفاجار پسرملك‌آرا در۱۳۹۹ باسراوح درزمینهٔ زرین وآرایش رنگارنگ ودوصفحهٔ نخستین میان سطرها زرپاشی شده ، جدولها زر ولاجورد.
۱۲س۸×۱۴/۵ = ۳۱۰۰گ ۱۳×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج زرد ضربی.

مجموعه

۱ـ مقامات بدیع‌الزمان همدانی (۱ پ ـ ۶۲ ر) .

۲ـ دیوان حاتم طائی (۶۳ پ ـ ۹۶ پ) .

آغاز: بسمله. اخبرنا القاضی ابوالقسم علی‌بن المحسن التنوخی قال ابنا ابوعبیدالله محمدبن عمران‌بن موسی المرزبانی قال ابن اسحق ابراهیم‌بن حفیف مولی عبدالله‌بن بشر المرثدی قرأ علی‌من لفظه‌فی رجب سنة تسع‌عشرة وثلاث مائة قال اخبرنی ابوجعفر

محمدبن بهنام‌بن ویه الاصبهانی باصبهان فی‌سنة تسع وثلثین و مائتین قالا ابنا ابوصالح یحیی بن مدرك الطائی قال ابنا هشام‌بن محمدبن السائب الکلبی عن ابی مسکین قال جاور حاتم طیئ فی زمن الفساد و کان حرب الفساد فی الجاهلیة بین جدیله و الغوث بنی زیادبن عبدالله من بنی عبس فاحسنوا جواره :

لعمرك ما اضاع بنوزیاد ذمارا بینهم فیمن یضیع

انجام : وتروی لحاتم هاذان البیتان .

قدروی بصحراء منصوبة ومایتبح الکلب انیاقیه

وان‌لم‌اجد لنزیلی قری قطعت‌له بعض اطرافیه

۱۴۰۴/

نسخ مورخ ۱۰۵۴ در جدول زر ولاجورد باسراوح زیبا ودرزمینه زر و برنگارنگ آراسته و نورالدین بن کاظم گرمابی درروز ۲۴ محرم ۱۰۵۶ این نسخه‌کامل را تصحیح ومقابله‌کرده‌است .
۲۸س۱۰×۱۰/۵ ، ۳۱۲گ ۱۶×۲۹ ـ کاغذسپاهانی ـ جلد تیماج مشکی زرکوب ضربی متوایی درون عنابی زرکوب .

الاستبصار فیمااختلف من الاخبار

از شیخ ابوجعفرمحمدبن حسن طوسی است (ف۱۰۸۵)

۱۴۰۵/

نستعلیق درویش حسن اورانوی در۹۵۹ دردوستون، سراوچی در زمینهٔ زر و آراسته برنگهای لاجورد وشنرف داروردآن عنوان دیوان‌نوشته شده است. جدولها زرولاجورد است .
۱۳ س ۸×۱۴/۵ ـ ۱۱۳ گ ۱۴/۵×۲۴/۵ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج مشکی زرکوب ضربی متوایی درون شرح ضربی زرکوب .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

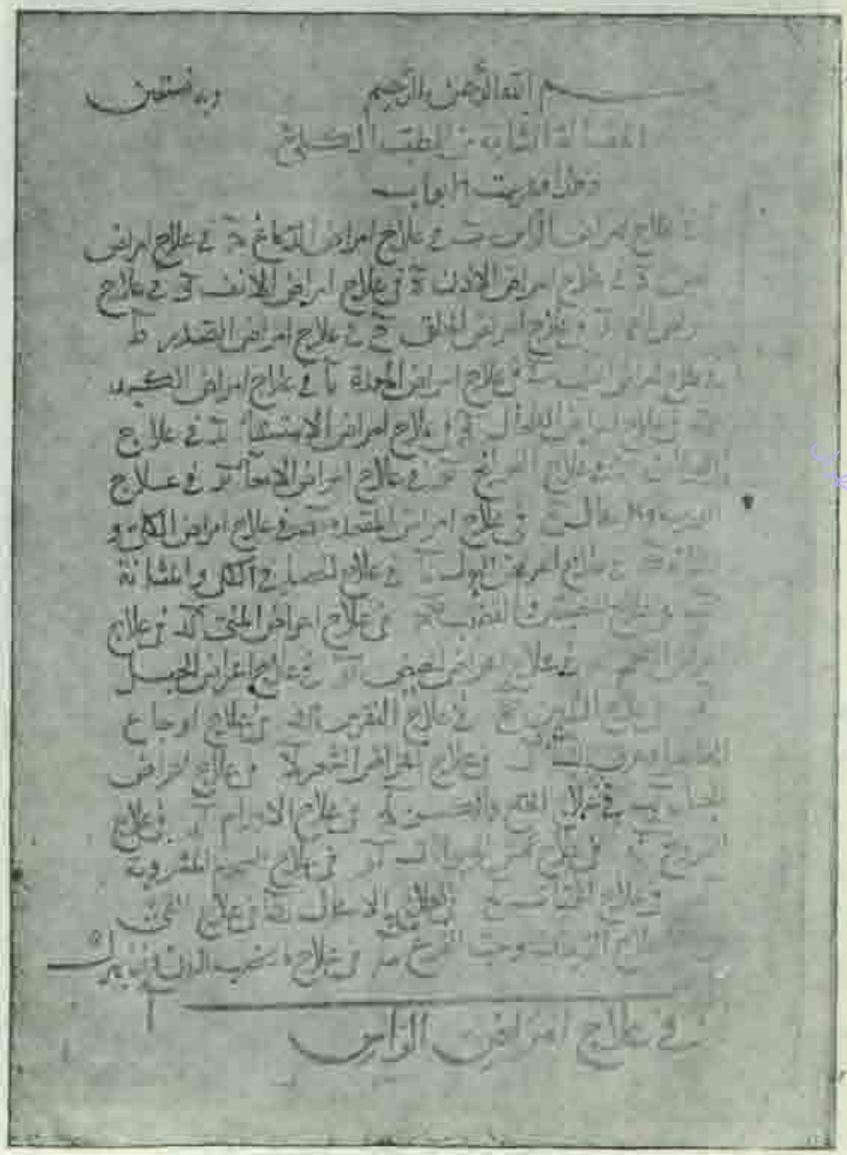

از الطب الکلی ش ۱۴۰۹ (ص۸۵)

دیوان

ازظهیر فاریابی است.

۱۴۰۶/

نسخ سدهٔ ۱۳ عنوان و نشان شنگرف هردوجزو کتاب وربالک مجلد در صفحهٔ عنوان چند سطری دربارهٔ شناساندن این کتاب آمده و کسی نوشته که خط میرداماد است (؟)

۲۱ص×۱۵ - ۲۴۳گ ۱۲×۲۳، کاغذ فرنگی - جلد سرخ ضربی مقوایی.

الامامة والسیاسة

از ابن قتیبه دینوری دانسته اند ولی نباید از او باشد (یادداشتهای قزوینی ۱: ۱۰۹).

۱۴۰۷

نسخ ۷۲۴ عنوانها درشت‌تر و ابراهیم‌بن علی‌بن حسن طریحی آن را نوشته است وحواشی و بلاغ قرائت دارد. اجازه قرائت پسر علامه مورخ ۴۰ ج۱/۷۱۷ درپایان دیده میشود. نسخه از نکاح است تاپایان ووصیت پدر بپسر دارد.

۲۳ص×۱۸ - ۳۶۷گ ۱۱/۵×۲۱/۵، کاغذ سمرقندی - جلد تیماج حنایی ضربی مقوایی با ترگردان.

قواعد الاحکام فی معرفة الحلال والحرام

از علامه حلی است (ف ۱۹۶۹).

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

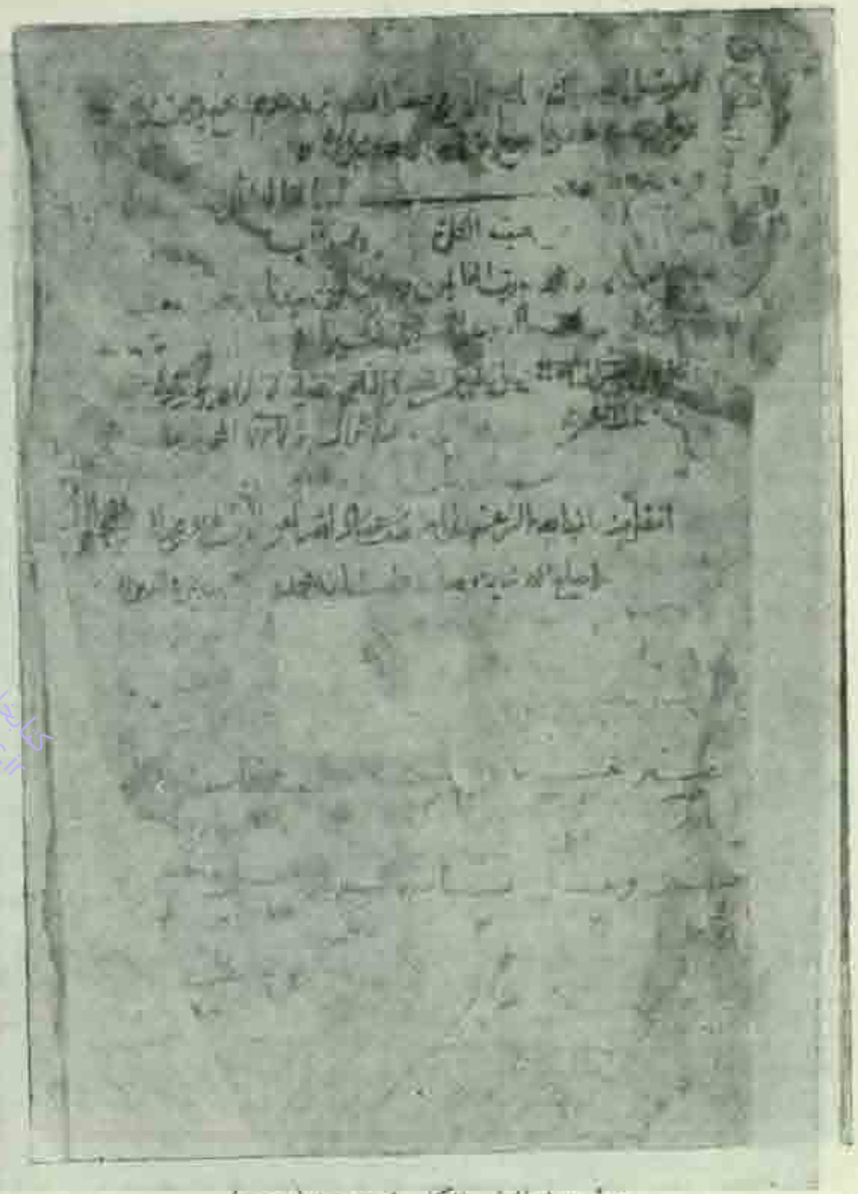

صفحهٔ عنوان الطب الکلی ش۱۴۰۹ (ص۸۵)

۱۴۰۸

نستعلیق در دوستون مورخ شوال ۱۰۹۵ در جدول زرین و لاجورد با دوسرلوح زیبادرزمینهٔ زرین در آن عنوان دودیوان هست. درصفحهٔ عنوان دودیوان خط میرغلامعلی آزاد بلگرامی(۱۱۱۶-۱۱۹۴) مورخ ۱۱۴۸ هست در سرگذشت روشاعر باسرگذشت همین بلگرامی درپاشت برگ نخستین.

۱۷س×۷/۵ ، ۱۵×۱۰۷گ ۱۱/۵×۲۰ ، کاغذ سپاهانی - جلد روغنی آراسته ازروشنگری درون هم آراسته است.

مجموعه

۱- دیوان ادیب صابر بادیباچه‌ای درسرگذشت او (۴ پ - ۴۴ ر).

۲- دیوان ارزقی هروی بی‌دیباچه سرگذشت (۴۵ پ - ۱۰۷ ر).

۱۴۰۹

نسخ مورخ ۷۲۷ ازابی‌بکربن‌الخلیل‌الماجرعنوان‌شنگرف ولاجورد ، نشانه‌گراسه‌های هشت‌برگی درگوشهٔ چپ بالای رویه برگها هست، چهاربرگ‌گراسهٔ نخستین درنسخه هست تاگراسهٔ ۴۴ درv۷برگ و نسخه ازنیمهٔ دوم باب یکم مقالهٔ یکم است تاپایان‌آن.

۲۱س×۱۶/۵ - ۴۴ - ۱۷۹گ ، ۱۱×۱۸ ، کاغذ سمرقندی - جلد نیماج گرباکی مقوایی‌ضربی.

الطب الکلی المسیحی

از ابی‌سهل عیسی‌بن‌یحیی مسیحی است ودومقاله نخستین در ۴۹باب - دومی در ۴۱ باب.

(ف ۸۰۶ - مجلس ۴: ۲۸۴).

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۴۱۰/

نستعلیق سدهٔ ۱۱ ودریشت برگ یکم آمده که بیشتر صفحات بخط شفیعا است عنوانها زر و شنگرف متن زیرخط زرین،صفحات دردوجدول زر ولاجورد ، حواشی ریزلر با نقاشیهای «م،مین،صدر، م ل رحمه‌الله» سرلوحی درآغاز هشت فربا گل وبوتهٔ زرین .

۲۲س۶×۱۴ - ۳۴۶ گ ۱۳×۲۱ ، کاغذ سیاهانی سفید و کبود - جلد تیماج زرکوب مقوایی درون زرد زرکوب بارگردان .

شرح التجرید

ازمولی علاءالدین علی‌بن محمدقوشچی در گذشتهٔ ۸۷۹ برتجریدالعقایدخواجهٔ طوسی (مدرس ۲۴۳).

۱۴۱۱

نستعلیق سدهٔ ۱۰و۱۱ دردوستون وجدول شنگرف ولاجورد وسرخ دردآن عنوان دیوان نوشته شده است ، ودوطرف آخرین بیت هرغزل گل و بوته است در زمینه زر ولاجورد ، نسخه در رباعیان افتاده است .

۱۵س۸×۱۴/۵ - ۱۱۵ گ ۱۳×۲۱ ، کاغذ سمرقندی کبود ونخودی - جلدتیماج شرابی مقوایی.

دیوان

از حافظ شیرازی است .

۱۴۱۲/

نسخ مورخ ۹۰۲ دردجدول زرولاجورد عنوان وآیات شنگرف .

۲۳س۱۹×۱۶ - ۳۴۶ گ ۱۳×۲۲ ، کاغذ سیاهانی - جلدتیماج مشکی مقوایی.

تعبیر سلطانی

از قاضی اسمعیل‌بن نظام‌الملک ابرقوهی است درآن از منظومه‌ای که ازتعبیر خرگوشی استخراج شده‌است ودر دیباچه‌ازشرح «مفتاح قطب‌الدین شیرازی یاد گشت (ف۲۰۲).

۱۴۱۳/

نستعلیق نیمهٔ شعبان۸۹۳،عنوانها زرین،با سرلوح آراسته بگل وبوته وزرین، جدولهازرولاجورد، ۱۴س۷×۱۴ - ۳۶۹ گ ۱۱/۵×۲۰ ، کاغذ سمرقندی - جلد منوّاعطف تیماج مشکی.

دیوان

از عبدالرحمن جامی‌است درتوحید ومعرفت که بنام شاه ابوسعید(۸۶۳-۸۷۳) در پنجاه و پنج سالگی (۸۷۱) گردآورده وپس‌ازدیباچه قصاید است درتوحیدوغزلها از حرف الف تا یاء آنگاه شعرهای پراکنده ودرپایان رباعی‌ها ومعماهاست .

در فهرست سپه (۵۷۷:۲) آمده که جامی دردیباچهٔ دیوان گردآوردهٔ در ۸۸۴ می‌نویسد که من پیش از این دیوان خود را بترتیب تهجی مرتب کرده‌ام (گویاهمین نسخه) درجامی حکمت (س۱۶۵) از حبیب‌السیر نقل شده که جامی درزمان ابوسعید دیوان خود را گرد آورده است ولی در بحثی که از دیوان دراین کتاب شده است (س۲۰۷) آمده که جامی سه بار دیوان خود رامرتب کرده و نخستین‌باردیوان‌خودرا در۸۸۴ و بارهٔ دوم در ۸۸۵ و بارهٔ سوم در ۸۹۶ گرد کرده است . ازنسخهٔ ما برمیآید که او در۸۷۱ نیز دیوان خود را گردآورده است و این میشود چهاربار . در دیباچهٔ نسخهٔ ما آمده است :

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران Maraty.ut.ac.ir

درچهل وعمادادهچهارسال زدست در پنجه و پنج هم کنون افتاده

این نسخه جز آن سه دیوانی است که منزوی (۲ :۱۸۶۰س ۱۰۰۲)شناسانده‌است.

آغاز: موزون‌ترین کلامی که غزل سرایان انجمن انس ومحبت وقافیه سنجان نشیمن و مودت بادای آن زبان بگشایند حمد وثنای دانائیست.

... زانکه نقد سخن درین بازار گرچه باشد چو زر تمام عیار

انجام :

جامی که بمهر کرده‌بودی‌خویش بردار دل از جفا و می بین سویش

۱۴۱۴/

نسخ زیبای مورخ ۱۲۹۳ درهرسه‌شماره.

۴۴س۱۰/۵×۲۰ - ۱۷س ۲۱×۳۳ ،کاغذ فرنگی - جلد مقوا.

مجموعه

۱ـ رساله علامات الموت در ۲۵ کلمه از ایقراطیس. (۲ پ ـ ۳ پ مورخ رمضان ۱۲۹۲).

۲ـ رساله فصول ایقراطیس (۳ پ ۱۳ پ مورخ همان ماه).

۳ـ رساله موسیقی فخرالدین خیندی که حاشیه بلکه شرحی‌است آمیخته برهندی از قانون ابن‌سینا دربارهٔ نسب عددی موسیقی (ف۲۲۳۵) درديباچهٔ این نسخه از خجندی یاد نشده است. (۱۳ پ ـ ۱۶ پ مورخ ۱۲۹۲).

۱۴۱۵/

نستعلیق درویش‌بن محمدعلی در روزسه‌شنبه ۱۲۳۹/۱/۲۴ عنوان شنگرف.

۲۷س۱۳×۲۲- ۱۶۴س۳۰×۴۱ ،کاغذ فرنگی - جلدتیماج مشکی مقوایی.

مجموعه

۱ـ کشف اللغات کلیات چوك از میر قندرسکی (ف۴۷۸ ـ سپه ۲ : ۲۵۵) (۲ پ ـ ۷ پ).

۲ـ چوك با شست درعرفان هندی (ف۴۲۸) (۱۰ پ ـ ۱۶۳ پ پس ازین‌بندی است بنظم و نثر بفارسی در عرفان از علی‌محمد مورخ ۱۲۳۹).

۱۴۱۶/

نسخ محمد لاهیجی درروز شنبه ۱۵ ج ۱۲۷۱/۱، عنوان وشکل‌وجدول ورقم شنگرف.

۱۲س۱۰×۱۹ـ۳۸۰س ۱۴/۵×۲۴/۵ ،کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی.

ترجمهٔ خلاصة الحساب

ترجمهٔ فارسی خلاصة‌الحساب شیخ بهایی است.

آغاز: حمدی که هیچ عددی احصای‌آن نکند وشکری که فکر هیچ محاسبی بمنتهای‌آن نرسد... اما بعد بموجب‌التماس بعضی ازطلاب‌واجب‌الطاعة‌مرتکب‌ترجمهٔ کتاب خلاصة الحساب خلاصهٔ فضلا ... الملقب ببهاء الدین محمدالعاملی ... شدم.

انجام : و نگاهدار وصیت مرا بسوی تووخدا است‌جل شانه نگاه دارندهٔ‌تو.

۱۴۱۷/

نستعلیق سدهٔ ۱۰و۱۱ عنوان شنگرف.

۱۷س۸×۱۲ - ۳۶۴س ۱۲×۱۹/۵ ،کاغذ سمرقندی نخودی - جلد تیماج عنابی ضربی مقوایی.

طریقت نامه

ازعماد فقیه کرمانی است بنظم بدینگونه:

باب ۱ درآداب در ۱۰ فصل.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

باب ۲ در معارف در ۱۰ فصل.

باب ۳ در اصطلاحات صوفیان در ۱۰ فصل.

باب ٤ در مستحسنات صوفیان در ۱۰ فصل.

باب ٥ در بیان علوم در ۱۰ فصل.

باب ٦ در اعتقادات صوفیان از مبده تا معاد در ۱۰ فصل.

باب ۷ در اخلاق در ۱۰ فصل.

باب ۸ در اعمال و آداب واجبات در ۱۰ فصل.

باب ۹ در مقامات در ۱۰ اصل.

باب ۱۰ در احوال در ۱۰ فصل.

خاتمه در نصیحت.

عماد آن را از روی تعرف و عوارف و مصباح الهدایه سروده است.

(سپه ۲ : ٦٤۳ ـ مجلس ۳ : ۳٦۰ و ٥۱۱).

۱٤۱۸

نسخ تاب‌القدر وردروز یکشنبه ۱۸ رجب ۱۲۹۷، فهرست حقایق بخط او در آغاز هست.

۲۱س×۹/٥×۱٥/٥ ـ ۲۱۲ گ ۱٥×۲۱، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج سرخ ضربی مقوایی.

مجموعه

۱ـ الحقایق از فیض کاشانی که بچاپ رسیده است (ف ٦٦۰) (۳پ ـ ۱۳۲پ).

۲ـ اللئالی از فیض کاشانی (ف ۳۳٤) (۱۳۳ پ ـ ۲۱۳ ر).

۱۳۲ ـ ۱۶۲

۱٤۱۹

نسخ و نستعلیق محمدرمان بن محمد جعفر ایدجانی ورسدهٔ ۱۱، عنوان شنگرف.

۱۳س×۱۳ و ۱۹ س ٥/٥×۱٤/٥ ـ ۸۳ گ ۱۰×۱۹/٥، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج تریاکی از یکسوی.

مجموعه

۱ـ زبدة الاصول از شیخ بهایی (ف ۱۷۰۱) (۱ پ ـ ٤۰ پ نسخ مورخ ۱۰۷٦ با حاشیهٔ «منه قدس سره» بنستعلیق).

۲ـ رسالة فی مقدمة الواجب از آقا حسین خوانساری (سپه : ٥۷۷ ـ مجلس ٤ : ۱۱۸).

(٤۱ پ ـ ۸۲ ر نستعلیق مورخ ۱ ج ۱۰۸۸/۱ با حواشی «منه مدظله السامی»)

۱٤۲۰

نستعلیق و نسخ سدهٔ ۱۲ و عنوان ونشان شنگرف وبابد خط همهٔ شماره‌های چهارگانه آن از همان نویسنده چهارمی عبدالمحمدبن علی محمد باشد.

۱۲س×٦/٥ ـ ۱۴۴ گ ۱۰×۱۷/٥، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج تریاکی ضربی.

مجموعه

۱ـ شرح کبرای میرسید شریف و جز بهجة الطالبین (شرح فارسی آن) که در ۱۳۱۷ بچاپ سنگی رسیده است و جز نسخهٔ ش ۱۳۱ طوس.

آغاز: بسمله (بدانکه آدمی را قوتی است درا که ... صوراشیاء) بدانکه آدمی مرکب است از روح و از بدن و حکما اختلاف کرده‌اند در معنی روح.

انجام: لیکن حجر است پس او شجر نیست.

(۱ پ ـ ٤۰ پ نستعلیق شب ۹ شعبان ۱۲٥٤).

۲ـ منظومه فارسی درمنطق که جزمنظومهٔ فارسی منطق است که درهامش همان چاپ دیده میشود.

آغاز: المنظومة فی علم المنطق.

علم منطق بحث الفاظ است لیکن بالتبع

عمده مدلولش معرف نیز وحجت پی گمان

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

انجام :

جدلی باشد مؤلف از مسلم وز شهیر
پس خطابی جمله مقبولات و مظنونات ازان
بعد ازان شعری مؤلف از مخیلها بود
سفسطی هم زانچه وهمی مشبه تو بدان

(٤١ پ ٤٤ ر بهمان نستعلیق با حواشی).

۳ـ شرح ایساغوجی ابهری از حسام الدین کاتبی در گذشتهٔ ۷۶۰ (طوس ص ۱۳۳).

آغاز: بسمله. الحمدلله الواجب وجوده الممتنع نظیره الممکن سواه ... اما بعد فان کتاب الشیخ ... اثیرالدین الابهری ... المشهور بایساغوجی.

انجام: من مقدمات یقینیة. ولیکن هذا آخر ما کتبنا شرحه من الاوراق لایضاح مافی کتاب ایساغوجی.

(٤٤ ر ـ ۷۳ پ نسخ شعبان ۱۲٤٥).

٤ـ حاشیه بر تهذیب المنطق تفتازانی از ملاعبدالله یزدی شهابادی که در حاشیه روز چهارشنبه نزدیک پایان ذی‌قعدهٔ ۹۶۷ در طوس پایان رسانده است (طوس ص ۱۸۶)

(۷٤ ر ـ ۱٤٤ ر نسخ ۱۱ صفر ۱۲٥٥)

۱٤۲۱/

نستعلیق سدهٔ ۱۳، عنوان و نشان شنگرف، میان سطرها زراندود، آسر لوحی بسیار زیبا و زر ولاجورد صفحات در دو جدول زر و لاجورد، نسخه اصل و شاهانه است و لیمه‌کاره گذارده شده و برگها و جدولهایی درمیان و پایان نسخه با اندازهٔ یک سوم آن سفیدمانده و ۱۵ گوهر ۵ درج دارد.
۹س۱۱×۱۹/۵-۱۱٤-۳×۱۷/۵×۲۴، کاغذ فرنگی ـ جلد مقوا.

بحر اللئالی

زایچه‌نامه‌ایست از خانلرخلالخور دربارهٔ طالع و تاریخ تولد فرزندان فتحعلیشاه

قاجار که در ع ۱۲۲۸/۱ تا ۱۲٤۳ بدان میپرداخته است.

چنین است فهرست مطالب کتاب:

درج یکم ـ ولادت شاهزادگان

گوهر یکم ـ محمدعلی‌میرزا ـ شب شنبه هفتم ربیع‌الاول ۱۲۰۳.

گوهر دوم ـ محمدقلی‌میرزا ـ روز چهارشنبه بیست‌ودویم رمضان ۱۲۰۳.

گوهر سیم ـ محمدولی‌میرزا ـ روز جمعه اول شوال ۱۲۰۳.

گوهر چهارم ـ عباس‌میرزا ـ روز چهارشنبه چهارم ذی‌الحجه ۱۲۰۳.

گوهر پنجم ـ حسینعلی‌میرزا ـ روز پنجشنبه دوازدهم ذی‌الحجه ۱۲۰۳.

گوهر ششم ـ حسنعلی‌میرزا ـ روزجمعه اول ذی‌الحجه ۱۲۰٤.

گوهر هفتم ـ محمدتقی‌میرزا ـ روز چهارشنبه صفر ۱۲۰٦.

گوهر هشتم ـ علینقی‌میرزا ـ روز پنجشنبه نوزدهم شوال ۱۲۰۷.

گوهر نهم ـ شیخعلی‌میرزا ـ شب دوشنبه چهاردهم رجب ۱۲۱۰.

گوهر دهم ـ علیخان ـ روزسه شنبه شعبان ۱۲۱۰.

گوهر یازدهم ـ عبدالله‌میرزا ـ روز جمعه بیست‌وچهارم جمادی‌الاولی ۱۲۱۱.

گوهر دوازدهم ـ امام‌ویردی‌میرزا ـ شب چهارشنبه چهاردهم شوال ۱۲۱۱.

گوهر سیزدهم ـ محمدرضا میرزا ـ روز دوشنبه سوم ذیقعده ۱۲۱۱.

گوهر چهاردهم ـ شاهزاده محمود ـ روز سه شنبه دوازدهم صفر ۱۲۱٤.

گوهر پانزدهم ـ حیدرقلی‌میرزا ـ روزجمعه پانزدهم صفر ۱۲۱٤.

گوهر شانزدهم ـ شاهزاده همایون ـ شب جمعه بیست و هشتم جمادی الاولی ۱۲۱٦.

گوهر هفدهم ـ الله‌وردی میرزا ـ شب سه شنبه بیست وهشتم رمضان ۱۲۱٦.

گوهر هیجدهم ـ اسمعیل‌میرزا ـ شب جمعه چهاردهم شعبان ۱۲۱۷.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

گوهر نوزدهم ـ احمدعلی‌میرزا ـ روز جمعه ششم شوال ۱۲۲۸.

گوهر بیستم ـ محمد جعفرمیرزا ـ شب شنبه ششم ذیقعده ۱۲۲۸.

گوهر بیست ویکم ـ کیقبادمیرزا ـ شب جمعه نوزدهم صفر ۱۲۲۱.

گوهر بیست و دوم ـ بهرام میرزا ـ شب شنبه پنجم ربیع‌الاول ۱۲۲۱.

گوهر بیست و سیم ـ شاپورمیرزا ـ شب چهارشنبه سیزدهم صفر ۱۲۲۲.

گوهر بیست وچهارم ـ قاسم‌میرزا ـ روزچهارشنبه دوم جمادی‌الاولی ۱۲۲۲.

گوهر بیست وپنجم ـ منوچهرمیرزا ـ شب جمعه‌چهارم جمادی‌الاولی ۱۲۲۲.

گوهر بیست وششم ـ هرمزمیرزا ـ شب‌دوشنبه‌چهاردهم‌جمادی‌الاولی ۱۲۲۲.

گوهر بیست وهفتم ـ ابرج‌میرزا ـ روزپنجشنبه اول جمادی‌الاولی ۱۲۲۲.

گوهر بیست وهشتم ـ کیکاوس میرزا ـ روز جمعه هیجدهم شوال ۱۲۲۲.

گوهر بیست ونهم ـ شاهقلی‌میرزا ـ روزچهارشنبه یازدهم محرم ۱۲۲۳.

گوهر سی‌ام ـ ملك‌شاه میرزا ـ روز دوشنبه بیست وششم شعبان ۱۲۲۳.

گوهر سی‌ویکم ـ مظفرعلی‌میرزا ـ شب یکشنبه اول شوال ۱۲۲۳.

گوهر سی‌ودوم ـ کیخسرومیرزا ـ شب پنجشنبه سیزدهم صفر ۱۲۲۴.

گوهر سی‌وسیم ـ کیومرث میرزا ـ روز سه شنبه بیست و پنجم جمادی‌الاخر ۱۲۲۴.

گوهر سی‌وچهارم ـ جهانشاه میرزا ـ شب شنبه بیست‌وپنجم رمضان ۱۲۲۴.

گوهر سی‌وپنجم ـ سلیمان میرزا ـ روز سه شنبه چهارم محرم ۱۲۲۶.

گوهر سی‌وششم ـ فتح‌الله میرزا ـ روزچهارشنبه نهم رجب ۱۲۲۶.

گوهر سی‌وهفتم ـ ملك منصورمیرزا ـ شب سه‌شنبه‌بیست ویکم‌رجب ۱۲۲۶.

گوهر سی‌وهشتم ـ بهمن‌میرزا ـ شب یکشنبه بیست‌وسیم شوال ۱۲۲۶.

گوهر سی‌ونهم ـ شاهمران میرزا ـ شب دوشنبه پنجم محرم ۱۲۲۷.

گوهر چهلم ـ سلطان محمد میرزا ـ روزپنجشنبه بیست وششم جمادی‌الاولی ۱۲۲۸.

گوهر چهل و یکم ـ سلطان سلیم میرزا ـ شب پنجشنبه بیست و ششم شوال ۱۲۲۸.

گوهر چهل ودوم ـ سلطان مصطفی‌میرزا ـ شب جمعه یازدهم ذیقعده ۱۲۲۸.

گوهر چهل وسیم ـ سلطان‌ابراهیم‌میرزا ـ شب نوزدهم جمادی‌الثانی ۱۲۲۸.

شاهزادگان دیگر که نام آنها در فهرست درج بکم نیامده است لما در میان کتاب نوشته شده است:

سیف‌الله میرزا ـ روزشنبه چهارم رجب ۱۲۳۱.

علیرضا میرزا ـ شب یکشنبه هشتم ربیع‌الاول ۱۲۳۲.

یحیی‌میرزا شب سه‌شنبه اول محرم ۱۲۳۳.

الله‌یارمیرزا شب چهارشنبه سیزدهم ربیع‌الاول ۱۲۳۳.

زکریامیرزا ـ شب شنبه‌بیست وششم ربیع‌الاول ۱۲۳۴.

محمد امین میرزا ـ روزشنبه دهم ربیع‌الثانی ۱۲۳۴:

سلطان حمزه میرزا ـ شب چهارشنبه بیست ویکم رمضان ۱۲۳۴.

سلطان احمد میرزا ـ روزجمعه نوزدهم ذیقعده ۱۲۳۴.

طهمورث میرزا ـ روزجمعه هفدهم جمادی‌الاولی ۱۲۳۵.

فرخ سیرمیرزا ـ شب پنجشنبه ذیحجه ۱۲۳۷.

علیقلی میرزا ـ روزیکشنبه بیست وسوم ربیع‌الاول ۱۲۳۸:

داراب میرزا ـ شب یکشنبه اول صفر ۱۲۳۷.

محمدهادی میرزا ـ شب شنبه هفدهم ذیقعده ۱۲۳۸.

سلطان احمد میرزا ـ شب دوشنبه بیست وسوم محرم ۱۲۳۹.

پرویزمیرزا ـ شب‌شنبه بیست وششم صفر ۱۲۳۹.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

کامران میرزا ـ روزجمعه هیجدهم ذیقعده ۱۲۳۹ .

عباسقلی‌خان ـ شب شنبه هفتم رجب ۱۲۴۱ .

محمدرحیم میرزا ـ روزچهارشنبه هجدهم ربیع‌الاول ۱۲۴۳ .

رضاقلی‌میرزا ـ روزشنبه بیست وچهارم جمادی‌الاولی ۱۲۴۳

سلطان حیسن میرزا .

جلال‌الدین میرزا .

جهان سوز میرزا .

اورنگ زیب میرزا .

درج دوم تواه گان شاهنشاه

گوهر یکم ـ الله قلی‌میرزا پسرمحمد ولی‌میرزا ـ روزدوشنبه دهم‌ربیع‌الثانی ۱۲۱۷ .

گوهر دوم ـ هلا کومیرزا پسرحسنعلی میرزا ـ روز چهارشنبه بیست وهشتم ربیع‌الاول ۱۲۲۳ .

گوهر سیم ـ ابوالفیض میرزا پسر حسنعلی میرزا ـ شب شنبه سی‌ام ذیحجه ۱۲۲۳ .

گوهر چهارم ـ سیف الملوك میرزا پسر علیخان ـ روز دوشنبه هشتم رجب ۱۲۲۴ .

گوهر پنجم ـ ارغون میرزا پسر حسنعلی میرزا ـ روز دوشنبه پانزدهم‌رجب ۱۲۲۶ .

آغاز: بسمله . و به نستعین . بحمدك اللهم فاطر السموات و الارض . . . زهی فرازندهٔ سپهر اخضر فروزندهٔ انجم واختر آفریننده‌ٔ ماه وهور پدیدآرندهٔ ظلمت‌ونور

۱۴۲۲/

نستعلیق‌ونسخ سدهٔ ۱۳، در ۳۵ ر ۱۰۴ر یادداشت ۴ صفر ۱۲۶۰ دارد .
۲۰و۱۸و۱۶و۱۹ س ۸×۱۴/۵ و۷/۵×۱۳/۵ و۹/۵×۱۵/۵ ـ ۲۰×۱۴/۳۸۶ . کاغذ فرنگی ـ جلد لیقاج مشکی ضربی مقوایی .

مجموعه

۱ـ شرح‌الهدایة الاثیریة از صدرای شیرازی (ف ۲۸۴)

(۱ پ ـ ۱۰۳ ر نستعلیق مانند شماره‌های دیگر و تاپایان‌بخش‌طبیعی‌است).

۲ـ المشاعر دربك فاتحه و دوموقف از صدرای شیرازی (ف۳۵۵) .

(۱۰۵ پ ـ ۱۳۰ پ نوشتهٔ محمدعلی رضوی در ۷ شوال ۱۲۵۶) .

۳ـ رسالة العلم از شیخ علی‌نقی فرزند شیخ احمد احسایی که در شب نهم ماه جمادی یکم سال ۱۲۳۸ ساخته و روش امامان شیعی در آن بکار برده است .

(۱۳۱ پ ـ ۱۵۵ پ نستعلیق‌زین‌العابدین‌بن عبدالحسین رضوی همدانی‌درروز دوشنبه ۲۶ ج ۱۲۳۸/۲ ازروی نسخهٔ‌مصحح‌مؤلف) .

۴ـ قرةالعیون‌فی‌اعزالفنون از فیض کاشانی وتاریخ تألیف آن «مکنونةالکلمات» است و بچاپ رسیده است .

(۱۵۹ پ ـ ۲۸۰ ر نسخ ۱۲ شعبان ۱۲۳۶) .

۵ـ مسائلی از همان شیخ علی‌نقی در جبر و تفویض در پاسخ پرسشهای میرزا محمد دربارهٔ « السعید سعید فی‌بطن امه » ومعنای «اب وام» و قدرت خدا بر آفریدن پیامبر (سه مسئله) .

(۲۸۱ پ ـ ۲۸۸ ر نستعلیق و نسخ وناتمام است) .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۴۲۳

نستعلیق سدهٔ ۱۲یمی ازآن چلیپا، عنوان‌شنگرف، در آغاز و انجام لسخه مهر «۱۱۷۱الاالله الملك الحق المبین عبده محمد رضا ۱۲۰۴» دیده میشود.

۱۲س۸×۱۷ - ۱۰۴ف ۱۴×۲۱ ؛ کاغذ فرنگی‌آبی - جلد تیماج زرد رز کوب ضربی ملوانی.

دیوان

از حکیم ظهیرالدین فاریابی است.

۱۴۲۴

نستعلیق ۱۲۸۱ در دوجدول زر وشنگرف ورق‌پ - ۱ر و دیگر برگها سفید گذارده‌شده‌است.

۱۱س۹×۱۶ - ۶۴ف ۱۵×۲۲ ؛ کاغذفرنگی نخودی - جلد تیماج مشکی درون عنابی.

اوصاف‌الاشراف

از خواجهٔ طوسی است (مدرس ص ۲۵۹ و ۲۹۹) نسخه‌ای ازترجمه عربی آن از کرکانی در کتابخانهٔ دانشکدهٔ حقوق در لب‌الالباب (شمارهٔ ۱۱۱ب) هست.

۱۴۲۵

نستعلیق ۱۱ رجب ۱۰۲۵عنوان شنگرف، دارای لوروچهار تصویر رنگی و جای برخی‌ازشکلها سفید مانده است.

۲۳س۱۰×۲۱ - ۱۵۱ف ۱۸×۲۸ ؛ کاغذ سپاهانی - جلد تیماج عنابی ملوانی درون‌مشکی.

ترجمهٔ عجایب‌المخلوقات

ترجمه کتاب زکریای کمونی قزوینی‌است.

آغاز: بسمله. العظمة لك و الکبریاء لجلالك یاقائم‌الذات ومفیدالخیرات... اما بعد چنین گوید اصغرالعباد زکریابن محمدبن محمودالکمونی‌القزوینی تولاه‌الله بفضله و اوفرزندان انس‌بن مالك رضی‌الله‌عنه بود وخادم پیغمبر.

انجام: وصوروضع عمارت‌آن بروجه تقریب والله علی کل‌شئ قدیر.

۱۴۲۶

نسخ رضابن‌قاسم‌درروزشنبه ۲۶ ذی‌قعدهٔ ۱۲۴۴، عنوان ولقان شنگرف، صفحات در دوجدول نخستین مشکی دومی سرخ.

۲۹س۱۴×۲۱ - ۳۵۰ف ۲۱×۳۰.۵ ؛ کاغذ فرنگی - جلد تیماج پشکی ضربی ملوانی.

ترجمهٔ تقویم‌الابدان

ترجمه‌ایست‌بفارسی ازمحمداشرف‌بن‌شمس‌الدین محمد طبیب‌برای‌شاه‌سلیمان صفوی بر کتاب ابن جزله یحیی‌بن عیسی بن علی‌بن جزله و در ایران بسال ۱۲۷۵ بچاپ رسیده است (ف ۲۶۳۷ - ذریعه ٤ : ۹۰).

آغاز: بسمله. حمد وسپاس مرحکیم درمان آفرینی را سزا است... اما بعد برجلیسان محکمهٔ شناسایی و نسخه نویسان مطب معرفت پوشیده نیست که کتاب تقویم‌الابدان تألیف یحیی‌ابن‌عیسی‌بن علی‌بن جزله که در باب تدبیر امراض‌ومعرفت اسباب و اغراض سمت نگارش بنام فرمان فرمایی عصرمؤلف مقتدای بامرالله یافته.

انجام: و نگاه دارنده است از لغزش وهوحسبنا ونعم‌الوکیل وبالله التوفیق وعلیه التکلان.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۴۲۷

برگ ۴۴ الف تا ۱۰۷۸ آکروات

لنعلیق امام‌قلی ایمانی غلام درلیمهٔ دوم سده۱۱، همهٔ شماره‌ها یک‌خط است،عنوان‌شنگرف، جدول زرولاجورد، شعرها در چهارستون.

۲۰ س۱۴×۲۴ - ۴۵۵ س ۱۹×۲۴ ،کاغذ سپاهانی متن و حاشیه - جلد لیماج ترباکی ضربی زرکوب عنوانی، رحلی

جنگ

۱ـ داستان رستم و اسفندیار از شاهنامهٔ فردوسی (۲ پ ـ ۳۷ پ).

۲ـ بوستان سعدی (۳۷ ر ـ ۸۶ ر خط شریف درمحرم ۱۰۷۴).

۳ـ سبحةالابرار جامی (۸۶ پ ـ ۱۲۳ پ نوشتهٔ امام قلی در۱۰۷۹).

۴ـ رندوزاهد فضولی بغدادی بنثر فارسی (۱۲۴ ر ـ ۱۳۵ پ).

۵ـ صحت ومرض همو بنثرفارسی (۱۳۵ پ ـ ۱۳۹ پ).

۶ـ خان خلیل گلزار ظهوری بنثر ونظم (۱۴۰ پ ـ ۱۴۷ ر).

۷ـ مدح شاه ابراهیم از ظهوری در ۲۰۸ فرد (۱۴۷ ر ـ ۱۷۸ ر).

۸ـ غزلیات و مدح وجزآن از ظهوری (۱۷۸ ر ـ ۲۱۴ ر).

۹ـ خطبهٔ نورس بنثر بنام ابراهیم عادلشاه (۲۱۴ ر ـ ۲۷۶ پ مورخ ۱۰۷۸).

۱۰ـ ساقی‌نامه نورالدین محمد ظهوری قاینی (۲۷۷ ر ـ ۳۴۴ ر خط امام قلی ایمانی‌غلام اذی حجهٔ ۱۰۷۸).

۱۱ـ داستان درویش ابدال بحرمثنوی (۳۴۴ پ ـ ۳۴۵ ر).

۱۲ـ قصاید امیدی تهرانی (۳۴۶ ر ـ ۳۵۳ پ).

۱۳ـ قصاید عرفی شیرازی (۳۵۴ ر ـ ۳۶۹ پ).

۱۴ـ منتخب قصاید خاقانی (۳۷۰ ر ـ ۳۷۷ پ).

۱۵ـ فرهاد و شیرین وحشی (۳۷۸ ر ـ ۳۹۹ پ ناقص ویک صفحه سفیداست).

۱۶ـ قضا وقدر محمدقلی سلیم (۴۰۰ پ ـ ۴۰۵ ر).

۱۷ـ حکایت حاتم طائی از محمدقلی سلیم (۴۰۵ ر ـ ۴۰۸ پ).

۱۸ـ سوزو گداز نوعی خبوشانی (۴۰۸ پ ـ ۴۱۵ ر).

۱۹ـ قضاوقدر حکیم رکنا (۴۱۵ ر ـ ۴۱۹ ر).

۲۰ـ نان وحلوای شیخ بهایی (۴۱۹ پ ـ ۴۲۳ پ).

۲۱ـ بیتهایی از عظیمای نیشابوری و ملاصحابی (۴۲۳ پ).

۲۲ـ توحیدیهٔ فارسی فضولی بغدادی (۴۲۴ ر ـ ۴۳۱ پ).

۲۳ـ ساقی‌نامهٔ فارسی همو (۴۳۱ پ ـ ۴۳۵ ر).

۲۴ـ بیتهایی از ابوسعید ابی‌الخیر میهنی (۴۳۵).

۲۵ـ ساقی‌نامه‌ای که شناخته نشد از کیست (۴۳۶ پ ـ ۴۶۶ ر).

۲۶ـ هفت‌بند سیدی در پاسخ مرحوم کاشی (۴۴۶ ر ـ ۴۴۷ ر).

۲۷ـ غزلیات همو (۴۴۷ ر ـ ۴۵۱ ر).

۲۸ـ بنك وبادهٔ فضولی بغدادی بترکی (۴۵۱ ر ـ ۴۵۵ ر).

۱۴۲۸

نسخ مورخ ۱۰۸۲ عنوان شنگرف - این نسخه هفت رسالهٔ کشف‌الحقایق را داراست.

۱۸س×۷/۵ - ۱۷۲ ص ۱۲×۱۸ ،کاغذ سپاهانی - جلد لیماج قهوه‌یی ضربی ملوانی فرسوده.

کشف‌الحقایق

از شیخ عزیزبن محمد نسفی است دردهرساله که بدرخواست دوستان ساخته ودرآغاز کتاب در فصل ۱و۲ فاتحةالکتاب است و در فصل سوم فهرست رساله ها را آورده است در آن ازماتریدی وغزالی وشیخ ابوجعفرطوسی سخنانی آمده است اومینویسد

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

که سپاهیان کفار در ۶۷۱ به ورارود آمدند و در روز آدینه یکم رجب همین سال ببخارا رسیدند و بما و یاران ما آزار و شهر را یغما کردند. در فصل ۲ از ج ۱/۶۸۰ یاد میکند و از شیخ عبدالله خفیف و شیخ سعدالدین حموی نام میبرد. رساله وهم خاتمة الکتاب است.

۱۴۲۹

نسخ روز شنبه ۲۷ ج ۱-۱۱۹۳، حواشی بخط نستعلیق از پیرجندی با نشانهٔ «پیرجندی» بر «متن زیر خط سرخ» شکلها شنگرف. در صفحهٔ عنوان آمده که نسخه را بر قاضی بن مسلم در ۱۱۹۳ نویسانیده و در ۱۲۲۵ در کتابخانهٔ ابوالفتح سلطان محمد میرزای صفوی بوده است. مهرهای «مشرف ۱۱۹۳» و «حسین خان خادم ۱۲۱۹» دارد.

۱۶ س ۶×۱۲ - ۱۴۵ ک ۱۱×۲۰ سانتی متر، کاغذ سپاهانی موریانه خورده - جلد مقوا عطف تیماج مشکی.

شرح الملخص فی الهیئة

شرح قاضی زادهٔ رومی است بر ملخص چغمینی که در ۸۱۵ ساخته است (ف ۹۱۷).

۱۴۳۰

نستعلیق محمدحسین عینی در ری حجة ۱۰۴۱، عنوان و نشان شنگرف، جدول شنگرف و لاجورد و مهر «عبده محمدامین موسوی» دارد. در صفحهٔ عنوان آمده که نسخه را در ۱۲۳۵ در نیشابور به محمدولی میرزا پیشکش کردند و در ۱۲۴۸ از آن سیدالله میرزا بوده است.

۲۳ س ۱۴×۲۳ - ۲۷۲ ک ۱۹×۳۱ سانتی متر، کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی.

گنز اللغات

از محمد بن عبدالخالق بن معروف که برای کار کیا سلطان محمد فرمانروای مازندران ساخته است (سپه ۲: ۲۵۱ - فرهنگنامه‌ها ص ۱۶۸ - مشار ص ۱۲۸۶).

۱۴۳۱

نستعلیق خوش عبدالله منشی طبری در ۱۲۶۰ بدستور فتح‌الله‌خان نوهٔ نظام‌الدوله که در ۱۲۶۲ درگذشته است، عنوان و نشان شنگرف با سرلوحی زیبا و صفحات در جدول زر و لاجورد. در ۶ صفر ۱۲۶۰ همان طبری نسخه را مقابله کرده و غیرالدین یوسف لاهیجی برای تصحیح نسخه را خوانده است (صفحهٔ عنوان).

۱۴ س ۸×۱۶ - ۱۸۴ ک ۱۲/۵×۱۹ سانتی متر، کاغذ فرنگی - جلد مقوایی.

المعجم فی آثار ملوک العجم

از میرزا شرف‌الدین فضل‌الله بن عبدالله حسینی قزوینی که برای اتابک نصرة‌الدین احمد بن یوسف‌شاه فرمانروای لرزر کک (۶۹۵ - ۷۳۴) ساخته است.

(دیباچهٔ مدرس رضوی بر المعجم فی معاییر اشعار العجم ص له - حواشی محدث بر آثار الوزراء عقیلی ص ۳۲۳ - مشار ص ۱۴۵۶ - استوری ۲۴۳).

۱۴۳۲

نستعلیق محمد مهدی در صفر ۱۱۲۳ برای عبدالعلام، عنوان و نشان شنگرف، در ۱۱ صفر ۱۲۹۹ از ان محمد مهدی حسینی بوده است. نسخه تا عدالت راوی را دارد.

۲۲ س ۵/۵×۱۷ - ۱۶۳ ک ۱۱×۲۳ سانتی متر، کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی مقوایی فرسوده.

حاشیة المعالم

از ملا صالح مازندرانی است (ف ۱۶۷۴).

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۴۳۳/

نستعلیق ۱۰۶۷/۴ق۱۱ در دوسوتون و باجدول زر ولاجورد و شنگرف و با سرلوح بهمین سه رنگ ومیان سطرهای صفحهٔ نخستین زر اندود.

۱۵س×۹-۱۸/۵×۹ س‌م ۱۴×۳۶ س‌م، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج ترباکی ضربی مقوایی فرسوده.

دیوان

ازحکیم انوری ابیوردی است.

۱۴۳۴/

شکسته نستعلیق خوش آقاجان مخلص بنوا در سنهٔ ۱۳۵۰ عنوان شنگرف.

۳۵ س ۱۲/۵×۲۳ س‌م ـ ۱۹×۲۹/۵ س‌م، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج ترباکی مقوایی

آتشکده

از لطفعلی بیك آذر (۱۱۳۴ـ۱۱۹۵) که در زمان کریمخان زند میان سالهای ۱۱۷۴و۱۱۹۳ ساخته است وخود او هم در همین کتاب دست‌برده و مطلبهایی افزوده است.وسر گذشت نزدیك ۸۴۵ شاعر در آن دیده میشود.

(استوری۱: ۸۷۱و۱۳۳۷ـ ذریعه ۱: ۴ ـ منزوی ۲: ۴۶۵ ـ سپه ۲: ۴۵۶ ـ مجلس ۲: ۱۸۸ و ۳/ ۱۳۸ ـ مشارس ۱۱).

۱۴۳۵/

نستعلیق احمدبن شفائی طبیب درروز یکشنبه ۲۹ رجب ۱۰۰۶ ونسخه در ۱۳۳۵ در تهران ازان لطفعلی (صدرالافاضل) بوده‌است.

۱۵س×۶/۵×۱۲ ـ ۱۱س‌م ۱۸×۱۱ س‌م، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج عنابی ضربی زرکوب مقوایی.

رسالة فی ذکر القارورة (فی احوال البول)

از ابوالحسن احمدبن محمدبن یحیی طبری ترنجی است که بگواهی دیباچهٔ همین رساله در ۳۵۷ زنده بوده است. درآن از بقراط و جالینوس و حنین‌بن اسحاق وایوب رهاوی و از کتاب العروس اسکندریاو میکند.

(ف۲۴۲۵و۲۵۹۶ ـ مجلس ۲: ۳۰۸ و ۴: ۲۴۴).

آغاز: بسمله الحمدلله واهب العقل حمدا یمتری المزید وصلی الله علی من اصطفاه بالرسالة و شرفه بالایالة و علی آله اجمعین. وقد وجدتك اسعدك الله متعجبا من ترك جالینوس افراد کتاب مستقص فی احوال البول و اغفال الحکیم بقراط ذالك... وقع الی فی سنة سبع وخمسین وثلثمائة تفسیر کتاب النواميس الذی لافلاطن لجالینوس ولم اجد له ذکرا فی فهرسته ولافهرست حنین‌بن اسحق ثم وقع الی کتاب فی حدود الامراض لجالینوس ولم اجد ایضا لهذا الکتاب فی فهرسته ذکرا ... وقدصنف من بعدهما الاطباء فی البول اشیاء غیر مقنعة ... و انا ... اجمع معانی کلام جالینوس فی البول و ما ذکره فی الکتب متفرقا و اشرحه شرحا ... واما ماصنفه ایوب الرهاوی من الکتابین فی البول وسمی احدهما التفسرة والاخر کتاب البیان لمایوجبه تغیر البول واراد شرحه للمتعلم فمااتی فیهما بمافیه فائدة

انجام: و حرکات عروق مکان البلاد الحارة کالازنوج والنوبة متغیرة لانبثاث القوة وقلتها.

۱۴۳۶/

نسخ سدهٔ ۱۳ عنوان و نشان شنگرف.

۳۷س×۱۱/۱۹×۱۷۹ س‌م ۱۸×۲۷/۵ س‌م، کاغذ فرنگی نخودی ـ جلد تیماج قهوه‌ای مقوایی.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

مروج‌الذهب و معادن‌الجوهر

از مسعودی است و نسخهٔ ما از سال ۸۲ تاس گذشت منقی را دارد.

۱۴۳۷

بخط کوفی کهن است از علی‌بن طاهربن ابی‌سعد در ۷ج۲/۳۶۴ از روی نسخهٔ اصل و مقابله شده و خط مورخ رجب ۳۶۶ خود صاحب در پایان هست.

۹س۹/۵×۱۸/۵س۴۲۰۱۸ ، کاغذ سمرقندی نخودی - جلد تیماج مشکی ضربی آراسته و منقوش وصالی شده با کیف تیماج زرکوب با قفل.

رسالة فی الهدایة والضلالة

از صاحب‌بن عباد ابوالقاسم اسماعیل طالقانی سپاهانی (۳۲۶ ـ ۳۸۵) است بعربی و بروش اعتزال.

از روی همین نسخه در تهران بسال ۱۳۷۴ بچاپ رسیده و عکس چندصفحه‌ای از آن دراین چاپ دیده میشود.

۱۴۳۸

بخط کوفی کهن از دیباچهٔ نسخ و عرب، زمینهٔ عنوان سوره‌ها زرین، لفافه‌ها شنگرف و نشانه های عشر و وحزب وجزو ورواتره یا خوشه‌ای زرین درکنار صفحات وچهارصفحهٔ نخستین زرآراسته‌است.

۲۰س۴/۵×۵/۵ ـ ۴۳۱س۷×۸ ، کاغذ سمرقندی نخودی - جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی درون زرکوب.

قرآن

کتاب آسمانی پیامبر اسلام است.

۱۴۳۹

نسخ قوام‌الدین‌بن حبیب‌الله در ۱۵ ج۲/۱۰۷۶ ، عنوان ونشان شنگرف. نسخه در ۲۳ ذی قعدهٔ ۱۲۳۴ از ان محمدرسول‌بن عبدالعزیز بوده است ومهر «عبده محمدجعفر» درآغازهست.

۲۱س۹×۱۸س۴۲۵۴ ، ۱۴/۵×۲۶ ، کاغذ سپاهانی - جلد تیماج ترباکی ضربی دروه تیماج عنابی با برگردان.

عیون اخبار الرضا

از ابن‌بابویه صدوق قمی است (ف ۱۴۲۷) وبتازگی نیز در ۱۳۳۸ در تهران بچاپ رسیده است.

۱۴۴۰

شکسته نستعلیق سدهٔ ۱۴ وگویا نسخهٔ اصل است.

۱۵س۷×۱۰/۵س۲۳۷ ، ۱۴/۵×۱۸/۵ ، کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی مقوایی.

نصرة الطریقه

از فضلعلی‌بن حاجی مصطفی تاجرمزندی است درعرفان و در آن از میرزاعلی محمدباب شیرازی یاد شده‌است. اواین رساله را در ۱۷ ع۲/۱۲۸۹ بانجام رسانده‌است.

آغاز: افتاده : کرده بود وحال آنکه خودآن اشخاصها که مدعی ارشاد بودند.

انجام: ذخیرة‌لی‌فی‌الدارین بحق امناءالدین.

۱۴۴۱

نسخ سدهٔ ۷ نشانه‌ها شنگرف پاره‌ای از برگها تازه‌نویس است. نسخه در ۹۵ از ان لطف‌الله‌بن انوشروان بوده است.

۲۵س۱۱/۵×۱۸ ، ۳۱۵۰س۱۶/۵×۲۵ ، کاغذ سمرقندی - جلدمقوا.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

شرح مشکلات اعراب القرآن

از ابومحمد کویا ابن قتیبهٔ دینوری است و جز نسخهٔ مشکل القرآن ش ۶۸ دانشگاه (منزوی ۱ : ۲۰۹) وجز آنچه که درالقرطین ابن مطرف کنانی (چاپ ۱۳۵۵ مصر) آمده است ؛ یااینکه ازابومحمدمکی بن ابی‌طالب اندلسی (۳۵۵ ـ ۴۳۷) است (خدیوبه ۱ : ۲۱۱) اگرچه درآغاز باآن یکی نیست (چلبی ۲ : ۴۴) . در برخی جاها نخست اعراب آیات است و سپس شرح مشکلات اعراب آنها ولی در بیشتر جاها تنها همان دومی است وبی عنوانها درهردو «قوله» است، وبر بر گ ۳ رواره : «قال ابومحمد» درآن یاد شده از یحیی بن یعمر وسیبویه و کسائی و اخفش و مبرد .

نسخهٔ ما ازآغاز قرآن است تا سورهٔ معارج .

آغاز: بسمله . کسرت الباء من بسم الله لتکون حرکتها مشبهة لعملها.

انجام : قولها انها لظی نزاعة للشوی خبر ان فی موضع رفع ... علی البدل من هاء

۱۴۴۲/

نسخ سدهٔ ۱۰ گ و یا مورخ ۹۸۵، متن قصیده بشنگرف وشرح مشکی ودرش ۱ ،

۱۷ س ۸/۵ × ۱۴/۵ ـ ۱۰۸ گ ۱۲/۵ × ۱۹ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج تریاکی .

مجموعه

۱ـ کشف الوجوه الغر لمعانی نظم الدرة شرح تائیهٔ ابن فارض . نسخه درآغاز وانجام افتاده و برابر است با س ۲ گ ۱۳ پ ـ س ۱۳ گ ۱۶۸ پ نسخهٔ ش ۲۷۱ همین کتابخانه (منزوی ۲ : ۱۶۹) (درهمه بر گهای نسخهٔ ما جز سه صفحهٔ آخر) .

۲ـ نی‌نامهٔ جامی (ف ۴۵۴) وسه صفحه‌ای از پایان این رساله درنسخه‌ماندهٔ ویهمان خط نسخ است ومورخ ۹۸۵ .

۱۴۴۳/

نستعلیق سدهٔ ۱۱، عنوان شنگرف، سطرها درمتن ودرحاشیه چلیپا وجدولها برر ولاجوردوچهار صراوح درآغاز یک‌یک مثنویها ودرمیانهٔ زر یاگل وبوتهٔ لاجورد وشنگرف هست .

۱۳ س ۸ × ۱۶/۵ گ ۲۸۹ ، ۱۱/۵ × ۲۱ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج عنابی مقوایی فرسوده .

خمسه

از امیرخسرو دهلوی است (منزوی ۲ : ۲۷۷) و در نسخهٔ ما مثنویهای خسرو وشیرین و هشت بهشت یا بهرامیه و مجنون و لیلی و آیینهٔ اسکندری اواست .

۱۴۴۴/

نستعلیق سدهٔ ۱۱و۱۲ ، متن زیرخط مشکی یا سرخ ؛

۱۷ س ۱۰ × ۱۷/۵ گ ۱۷۲ ، ۲۸ × ۱۷ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج تریاکی ضربی مقوایی .

شرح لب اللباب فی علم الاعراب

لب اللباب فی علم الاعراب از تاج الدین محمد اسفرایینی است که برای شمس الدین غیاث الاسلام صاحب دیوان ساخته است و شرح از سیدجمال الدین عبدالله بن محمد بن احمد حسینی نیشابوری نقره کار در گذشتهٔ ۷۷۶ است که برای فخر الدین ابوطالب علی بن محمد علوی ساخته است

آغاز: مانند نسخهٔ سپهسالار و انجام تامبحث «ان» درقسم فعل است . (چلبی ۲ : ۳۵۳ ـ نسبه ۲ : ۳۶۹ ـ فهرست کتب خطی کتابخانه‌های اصفهان ش ۲ ص ۵۰) .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۴۴۵/

نسخ درشت‌سدهٔ ۹و۸، عنوان شنگرف «متون کتاب بزر» باحواشی کرمانی‌ودیگران، بلاغ سماع ۸۷۰ دارد ودر۱۴۴۰ ازان شاهزاده‌ای بوده است . نسخه جزو هشتم است از باب کثرة النساء تا باب المسحوشمة .

۱۵س‌ه۱۱/۵×۱۷، ۱۹۹گ ه۱۸/۵×۳۷/۵، کاغذ سمرقندی ـ جلدتیماج عنابی مقوایی.

الجامع الصحیح

از ابوعبدالله محمدبن اسمعیل بخاری (۱۹۴ـ۲۵۶) (جلبی ۱ : ۳۶۲).

۱۴۴۶/

نستعلیق محمد جعفر قاجارولو دررورآدینة ۵ شعبان ۱۲۶۷ ازروی نسخهٔ بسیارصحیح مورخ ۱۱۱۸ «عنوان‌ونشان‌شنگرف .

۱۵س‌ه۱۱×۱۴۰ گ ۱۰×۱۵/۵، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج خاکستری ضربی‌گردآن ترباکی.

سرمایهٔ ایمان

از مولی عبدالرزاق لاهیجی است (ف۵۸۱)

۱۴۴۷/

نستعلیق مورخ ۱۸ شوال ۱۲۷۸ که نویسندهٔ نسخه برای پسر خود نوشته است «عنوان‌شنگرف .

نسخه را در۱۳۰۳ لبار لایب‌الصدر قزوینی شیرازی کرده‌اند .

۱۴س‌ه۵/۵×۱۲ گ ۱۱×۱۷/۵، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج ضربی.

بحرالاسرار

از مظفرعلی‌شاه طبیب کرمانی (میرزا محمد تقی‌بن کاظم) که در ۱۲۱۵

در کرمانشاه در گذشت (صفحهٔ عنوان)وسبع‌المثانی‌هم خوانده میشودواوشرحی‌براین مثنوی بنام مجمع‌البحار دارد (ف۲۱۴۵ ش ۲/۱۱۷۹).

۱۴۴۸/

شکسته نستعلیق سدهٔ ۱۳ .

۱۴س‌ه۸×۱۴/۵ ، ۱۰۰گ ه۱۲/۵×۲۰/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج‌عنابی.

حاشیة حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار

حاشیه‌ایست کوبا از احمدابیوردی برحاشیهٔ میرسیدشریف برشرح‌قطب‌رازی برمطالع‌الانوار ارموی (طوس ش ۱۹۸ منطق).

آغاز: الفیاض الوهاب آه هذاالتفسیر یحتمل معنیین احدهما ان الفیاض ههنا مستعارلمفهوم الوهاب استعاره تبعیة .

انجام: علی ان ذلك التوهم آت فی‌القسم الثانی ایضا (قدتم فی هذا الموضع جمیع ما کتب فی‌الاصل).

۱۴۴۹/

نسخ۱شعبان ۱۳۶۱ عنوانها سفید مانده است .

۱۷س‌ه۷×۱۴ ، ۱۵۷گ ه۱۲/۵×۱۹/۵ ، کاغذ فرنگی لحروی ـ جلدتیماج عنابی‌ضربی‌درون بنفش.

نجاة العباد فی یوم المعاد

از محمدحسن‌بن محمدباقر اصفهانی است وشامل طهارة ، صلوة ، صوم، مواریث (ف۲۰۸۲).

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۴۵۰/

نستعلیق سدهٔ ۱۱ ، نشان شنگرف .

۱۷س×۸ ، ۳۵۷ ک ، ۲۳/۵×۱۳/۵ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج زرکوب .

آداب‌طلبه

در اخلاق وآمیخته با اخبار شیعی علوی و باید درآن دواتصال و دوحرف‌باشد ولی در نسخهٔ ما نخست دواتصال است و سپس حرف نخستین که عنوانهای‌بابت‌ورسم دارد و ازحرف دوم‌نشانی نیست . نام کتاب درآغاز (گ۱۴ر) آمده و در نسخه بدل در نسخهٔ ما «رفیق توفیق» هم خوانده شده است .

آغاز: بسمله . و به نستعین . رفیق‌توفیق سالکان طریق رسوم وآداب وانیس شفیق سا کنان مجامع اولوالالباب وفای عهود ومواثیق ربوبیت پرورد کارانفس‌واقاق وادای فروض وسنن عبودیت مخدوم بالاستحقاق .

انجام: بر دیگری آن پسند کـه بر خودپسندی بدین کلمه جـامعه ختم سخن شد .

۱۴۵۱/

متن نسخ وحواشی‌نستعلیق از سیداسدالله فرزندمؤلف ومورخ ج۱۲۷۶/۱،عنوان شنگرف، مهر «محمدعلی‌بن محمداسمعیل حسینی ۱۲۴۷» دارد .

۲۵س×۱۰ ، ۲۹۱ ک ، ۱۶×۱۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج مشکی ضربی‌مقوایی .

تحفة الابرار

از سیدمحمدباقرموسوی شفتی گیلانی است (ف۱۸۱۳)این‌نسخه تامبحث‌نسیان موشاك درسجده را دارد .

۱۴۵۲/

نستعلیق هبةالله‌بن احمددر۷رمضان وتاریخ سال بریده شده . نسخه جلد سوم (کهف‌ـ‌ملائکه) است ودرپایان آمده‌که جلد سوم تفسیرگازراست .

۱۷س×۱۲ ، ۱۶/۵ ، ۳۰۰ ک ، ۱۸×۲۴ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج تریاکی زرکوب .

جلاء الاذهان وجلاء الاحزان

از ابوالمحاسن حسین‌بن حسن کرکانی است (منزوی ۱ : ۶۹۸:۲و۸۵ـ ذریعه ۵ : ۱۲۳ ـ استوری ۱ : ۲۹ و ۱۲۱۱) .

۱۴۵۳/

نسخ ج۱۲۴۳/۱ـ عنوان شنگرف ومهرمحمودبن معصوم درآغاز هست .

۲۵س×۱۳ ، ۲۱/۵ ، ۴۱۴ ک ، ۲۰×۳۰ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج مشکی مقوایی فرسوده .

برهان قاطع

از محمد حسین‌بن خلف تبریزی متخلص به‌برهان که در ۱۰۶۲ ساخته است .

۱۴۵۴/

نستعلیق پنجشنبه ۱۲۶۷،عنوان شنگرف، آیات و احادیث نسخ ، دوبرگ نخستین فهرست‌کتاب است وگویا از خود مؤلف باشد ، آغاز وپایاچه‌این‌فهرست ناقص است ، حواشی داود ودربرخی‌ازآنها نشان «منه‌هست» مهرناظم‌الملك مورخ ۱۳۴۱ درآغاز وانجام هست .

۱۶س×۸ ، ۱۲/۵ ، ۳۷۷ ک ، ۱۴×۳۰/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج تریاکی .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

منهاج الملوك و مصباح اهل السلوك

از محمد حسین بن آقاباقر و نام او و نام کتاب در دیباچه دیده میشود. فهرست آن چنین است:

عین ۱ در انوار شرع مبین و دین متین در ۷ نهر.

عین ۲ در اسرار طریقت در ٦ نهر.

عین ۳ در لوامع انوار حقیقت در ۳ نهر.

هریکی ازنهرها چند رشحه است. کتاب درسلوك و عرفان است.

آغاز: هوحسبی. بسمله. حمد بیقیاس خداوندی را سزا است که آیینه دل عشاق را از زنگ غیر بپرداخت و دل دوستان را از صهبای طهورمخمور ساخت.

انجام: از ملکوت اعلی بمستان دل این حقیر بی‌بضاعت (فی پنجشنبه ۱۲۶۷).

۱٤۵۵

نسخ شاه‌علی‌بن حسین کبابی در ۲۹ شعبان ۱۰٦۹، نشان شنگرف، در پایان رایحهٔ طالع سال عالم است باقی «ب» درسال ۱۰٦۷و۱۰٦۸.

۱۲س×۷/۵×۱۴، ۳۴۹ ص، ۱۲/۵×۱۹، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج عنابی.

تحفهٔ حاتمی (هفتادباب)

از شیخ بهایی که برای میرزا حاتم بیکای صافی اردوبادی تصیری در گذشتهٔ ۱۰۱۹ هنگامی که اورنزدش درس میخوانده است ساخته و در ۱۳۱۹ بچاپ رسیده است (ذریعه ۳:۴۲۵ـ معارف ۲: ۱٦۱ ـ عشار ۳٤٦).

۱٤۵٦

نسخ محمدکریم‌بن علی‌اکبربن محمدرضای اشکوری در روز ۲۲ ع ۹ ۱۰۹۹ (اوشفان لیل) متن و عنوان ونشان شنگرفی، مالك ابوالفتح حموی در ۱۱۰۴.

۱۵س×۸/۵×۱۴، ۳۴۱ ص، ۱۲/۵×۲۰، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج مشکی.

اعلال صرف زاهد

حاشیه‌ایست با عنوان «قوله» برروسالهٔ صرف زاهد.

آغاز: هذه الرسالة اعلال الصرف الزاهد. بسمله. وبه نثقی الحمدلله رب العالمین... اما بعد این رساله ایست در بیان اعلال صرف زاهد تابرمبتدی آسان گردد. بدانکه حروف اصول در ثلاثی آنست که بر وزن مقابل فا و عین و لام باشد... قوله مضاعف در ثلاثی آنست که عین و الفعل و لام الفعل اول او از یك جنس باشد مانند رد که دراصل ردد بود دال اول ساکن گردانیدن و درثانی ادغام کردند رد شد.

انجام: اضافه کردند برسبیل عادت والله شد.

۱٤۵۷

تعلیق سدهٔ ۱۳و۱۴.

۱۴س×۷/۵×۱۳، ۳۸۸ ص، ۱۳/۵×۲۱، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج عنابی ضربی.

دیوان

ازابوالفرج رونی است.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۴۵۸

نسخ سدهٔ ۱۳ .

۱۴س۷×۱۲ ، ۳۲۵گ ۱۱×۱۸ ، کاغذ فرنگی ـ جلد مقوا .

قصیدهٔ مائیه

از ارزی شیخ کاظم‌بن محمد بغدادی (۱۱۴۳ـ۱۲۱۱) و بدین گونه آغاز میشود : « لمن الشمس فی قباب قباها » و بچاپ رسیده است .

(ذریعه ۹ : ۶۹)

۱۴۵۹

نسخ درشت ناصرالدین محمدبن‌احمد بیدستانی لولی خراسانی‌که در روز آدینه پس‌از نماز پسین ۷ رجب ۱۰۱۷ آغاز وروز سه شنبه دههٔ دوم شعبان ۱۰۱۷ بانجام رساند ، عنوان و نشان‌شنگرفی، حواشی ریزتر و بخط نستعلیق از شیخ حسن‌بن شهیدثانی و ازکتابهای دیگر ، نسخه کتاب الدعاء و العشرة را دارد .

۲۲س۱۳/۵×۲۰ ، ۳۵۶گ ۲۰×۲۹/۵ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدمقوایی فرسوده .

الکافی

از ابوجعفر محمدبن یعقوب کلینی رازی است

۱۴۶۰

نسخ مرتضی افشار پسرمحمدیوسف درروز آدینه ۱۰۹۸/۲/۲۵ - جدول زر و لاجورد ، حواشی بخط نستعلیق با نشانهٔ «منه» .

۲۹س۱۴×۲۲ ، ۴۹۱گ ۱۸/۵×۳۰/۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج تریاکی مقوایی فرسوده .

مجمع البحرین و مطلع النیرین

از فخرالدین طریحی که در پایان کتاب پیش از فوائد مینویسد که من آن را در روز سه شنبه ۶ رجب ۱۰۷۹ بپایان رسانده ام کتاب در بارهٔ الفاظ غریب قرآن وحدیث است بعربی و بارها بچاپ رسید .

۱۴۶۱

نستعلیق محمدعلی شیرازی در۲۴ محرم ۱۲۹۲ ، نشان شنگرف ، جدول لاجورد وشنگرف، مهر «عبده‌اسحق الحسینی ناظم‌الشریعه سنة ۱۲۹۸» دارد .

۱۱س۷×۱۲ ، ۴۴۵گ ۱۱×۱۸ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج عنابی درون مشکی .

ضیاءالبصائر فی‌تبیین الکبائر

از حاج محمد کریم‌خان بن ابراهیم کرمانی شیخی است دریك مقدمه و چند فصل و گناهان بزرگ را در آن برشمرده و درشب یك‌شنبه ۱۳ صفر ۱۲۷۱ آن را بانجام رسانده‌است . (فهرست احسانی ۲ : ۳۱۸).

۱۴۶۲

نستعلیق خوش سدهٔ ۱۱ عنوان «قصاید بابافغانی غزنوی» زر ، جدول‌زرولاجوردوشنگرف ورنگار ، روصفحهٔ نخستین میان‌سطرها زرافشان ، لیمه سرلوحی درزمینهٔ زر باگل‌وبوته‌سرخ ولاجورد دارد ، دوبهلوی بیت‌آخر بندها باگل وبوته زر ولاجورد وشنگرف آراسته شده ، درپایان چندبرگی افتاده است .

۱۵س۷×۱۴ ـ ۱۶۹گ ۱۲×۲۱ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد ندارد .

دیوان

قصیده‌ها وغزلهای بابافغانی‌شیرازی‌در گذشته۹۲۵ است.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

(سپه ۲ : ۶۴۸ ـ مجلس ۳ : ۳۷۳ ـ مشار ص ۷۱۸).

آغاز:

خطی که پاك رقمش آب روی نه چمن است

نشان خاتم سلطان دین ابوالحسن است

انجام:

مستی و عشق فعانی شور دیگر داشت هوش

غالباً از دست آن میخواره جامی خورده بود

۱۴۶۳

نسخ روز پنجشنبه ۱۵ شعبان ۱۰۶۹، عنوان و نشان شنگرف، حواشی دارد، مهر «عبده جلال‌الدین» در آن هست، چندبرگی از آغاز افتاده است. نسخه در ۱۲۲۵ از آن محمدبن شرف‌بن علی‌بن ماجدموسوی جدحفصی بحرانی بوده است.

۱۹ س ۹/۵×۱۷/۵-۱۷۱ گ ۲۵×۱۷/۵، کاغذ سپاهانی ـ جلد در یکسوی و تیماج مشکی مقوایی با برگردان.

مکارم‌الاخلاق

از ابی نصرحسن طبرسی است (ف ۲۷۹۹).

۱۴۶۴

کوفی سدهٔ ۵ و نقطه‌ها بجای اعراب شنگرف، عنوان سورهٔ «المؤمنون» برنگ زرد، نشانه‌هایی برای آیات و عشرها دارد، دوسرلوح در آغاز هست آراسته برنگ سرخ و زرد ولاجورد.

۸ س ۵/۵×۱۰/۵، ۵۰ گ ۱۰×۱۶، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج ترباکی ضربی مقوایی.

قرآن

کتاب آسمانی پیامبر اسلام است.

۱۴۶۵

خطوط گوناگون میرزا غلامرضا است اندازهٔ درون و سطرها گوناگون، ۵۸ قطعه ۲۲/۵×۳۵ کاغذ مقوا ـ جلد تیماج عنابی ضربی.

مرقع

در صفحهٔ نخستین آن سر گذشت میرزا غلامرضا است که معتضدالدوله در رمضان ۱۳۵۴ نوشته است، در صفحه دوم عکس میرزا غلامرضا و میرزا عبدالکریم است، قطعات مرقع خطوط میرزا غلامرضا است.

۱۴۶۶

نستعلیق روز شنبه ۱۶ ج ۱۲۳۲/۱ از روی نسخهٔ مورخ روز سه‌شنبه ۲۰ ذی‌قعده ۱۱۸۸ شنگرف، آغاز افتاده، ۲۳ س ۹/۵×۱۶ ۶۶ گ ۱۶×۲۱۵، کاغذ فرنگی کبود ـ جلد ندارد.

تنبیهات المنجمین

از ملامظفر منجم گونابادی است در یك مقدمه و شش باب و خاتمه که در ۱ ج ۱۰۳۱/۲ (نسخه‌ما) یا ۱۰ صفر ۱۰۲۴ (ذریعه ۴ : ۴۵۲) ساخته است.

۱۴۶۷

نسخ زمان مؤلف عنوان شنگرف و «بلغ العراق» و «بلغ العراق مع مؤلفه» و «بلغ العراق و کتب مؤلفه» دارد، ثلث نخستین نسخه بنسخ تازه‌تر یست، نسخه از آغاز است تا باب العین فصل الشین.

۱۹ س ۱۱×۱۸، ۴۷۸ گ ۱۷/۵×۲۷، کاغذ سمرقندی نخودی و سفید ـ جلد تیماج مشکی مقوایی قرموزه.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
Mary.ut.ac.ir

القاموس المحیط والقابوس الوسیط

از مجدالدین فیروزآبادی است.

۱۴۶۸

نسخ ۹۸۵ درقزوین، نسخه برابر است با ک ۱۹۵ ر نسخهٔ ش ۵۱۸ تاپایان کتاب.

۱۹س۱۱×۱۸ : ۴۴۱ک ۱۸×۲۷ ، کاغذ سمرقندی نخودی ـ جلدتیماج مشکی ورکوب.

الشافی

از سید مرتضی علم‌الهدی موسوی است (ف ۵۸۵).

۱۴۶۹

نسخ سدهٔ ۱۰و۱۱ عنوان شنگرف بازرین.

۲۱س۱۱/۵×۱۸ : ۱۵۹ک ۱۹×۲۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدمقوا عطف مخمل.

روضة الابرار

ترجمه فارسی نهج‌البلاغه است در دومجلد و ازعلی‌بن حسن زواری که درشوال ۹۴۷ بپایان رسانده‌است (سپه ۲ : ۱۲۹ـطوس ۱ : ۴۰ ش ۱۲۳ اخبار ـ نسخهٔ مدرسه مروی ـ ذریعه ۱۱ : ۲۸۵ ـ معارف ۱ : ۱۹و۴۸).

آغاز: نسخهٔ ما از ترجمهٔ خطبهٔ «احمدالله علی ماقضی من امر...» است و در انجام آن تاریخ تألیف شوال ۹۴۷ دیده میشود چنانکه می‌بینیم:

انجام: سیدقدس سره اتمام فرموده این کتاب بلاغت‌مآب را درماه رجب‌المرجب که گذشته بود چهارصد سال ازهجرت سید عالم صلی‌الله علیه و آله وسلم و اتمام این

ترجمه که بقلم خلاص رقم پذیرفته بود در اواخر ماه شوال ختم بالخیر و الاقبال درنهصدو چهل‌و هفتم‌ازسال والحمدالله علی الاتمام وصلی‌الله علی‌محمد سیدالانام وآله وعترته‌الکرام‌التماس ازمؤمنان با احترام‌آنکه چون نظراندازند درین ترجمه بعین عفایت بی غایت مترجم‌را بدعای خیریاد آوری نمایند وخلل و زللی که ازروی نسیان و غفلت درو وقوع یافته باشد از روی لطف و شفقت اصلاح فرمایند اللهم اغفرلناولهم یـا عارف المذنبین و یا رب‌العالمین بحق سید المرسلین والائمة المعصومین الطهین صلوات‌الله‌وسلامه علیهم‌اجمعین: آمین یا رب‌العالمین.

۱۴۷۰

نسخ علی‌بن احمد حسنی حسینی احسایی درسدهٔ ۱۱، متن درشت‌تر، عنوان شنگرف، حواشی‌وارد با نشانهٔ «خ‌ر»، من قاضی، لمحرره، یادداشت تملک ۱۱۳۳ دارد.

۲۵س۱۳×۱۹ : ۲۱۳ک ۱۸×۲۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج عنابی مقوایی‌گرد مشکی درون قهوه‌یی بالولا.

جوامع الجامع

از امین‌الاسلام ابوعلی طبرسی است (ذریعه ۵ : ۲۴۸).

۱۴۷۱

نسخ محمدبن الحسن‌بن زین‌الدین شهید ثانی، عنوان و نشان شنگرفی، درصفحهٔ عنوان آمده «یعتمد علی‌الله‌کاتبه محمدبن الحسن‌بن زین‌الدین» و تاریخ مز ک، شارح نیز در همین‌جادیده میشود، نسخه در ۱۲۴۰ ازان نصرالله‌بن‌القاسم الشریف بوده است ومهرمحمدعلی‌بن عبدالجواد و مهرمحمدباقربن محمدتقی موسوی (صاحب روضات) مورخ ۱۲۴۰ درآن هست.

۲۵س۱۹/۵×۱۹ : ۱۸۱ ک ۱۵×۲۶/۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج ترباکی ضربی مقوایی.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

شرح المختصر النافع

شرح سید محمد عاملی (در گذشتهٔ ۱۸ ع ۱۰۰۹/۲) است بر مختصر نافع محقق حلی و در ۲۸ رجب ۱۰۰۸ اجازه قرائت آن را داده است چنانکه در نسخهٔ ما دیده میشود (ف ۲۰۰۱ ـ طوبی ۵ : ۴۶۱).

آغاز: بسمله . و به الاستعانة الحمدلله رب العالمین حمداً کثیراً یلیق بجلاله والصلاة علی سیدنا محمد وآله . قوله کتاب النکاح قال الجوهری: النکاح الوطی وقد یقال للعقد وذکر بعض اهل اللغة ان النکاح فی کلام العرب الوطی .

انجام: هوجید لمطابقته لمقتضی الاصل السالم من المعارض والله تعالی اعلم بحقایق احکامه والحمدلله رب العالمین وصلی الله علی محمد و آله الطاهرین . انهاه احسن الله تعالی توفیقه و تسدیده واجزل من کل خیر حظه ومزیده قراءة وسماعاوفهما واستشراحا و ضبطا و تحقیقاً فی مجالس آخرها نهار الاثنین الثامن والعشرون من شهر الله الحرام شهر رجب الاصب من شهور سنة ثمان بعد الالف من الهجرة الطاهرة علی مشرفها السلام و کتب مؤلفه العبد الفقیر الی عفو الله تعالی محمدبن علی بن ابی الحسن الحسینی حامداً مصلیاً مسلما .

۱۴۷۲

نسخ سده ۹ و ۱۰، عنوانها درشت‌تر، شماره گراسه‌های ده‌گی وشمارهٔ اجزاء نشان داده شده، جزو ۴ و ۴ (حج تا نکاح) را دارد وسومی ۸ جزو وچهارمی ۱۶ جزو باید باشد . شاهزاده‌بانویی نسخه را در ۱۱ شوال ۱۱۲۹ برای طلاب مدرسه خارج درب دروازهٔ حسنابادِ سپاهان وقف نموده است.

۱۸س×۱۱/۵ ، ۱۹×۱۱/۵ ، ۳۲۲گ ۱۶×۲۴ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد مقوا .

مختلف الشیعة فی احکام الشریعة

از علامه حلی است (ف ۲۷۸۵).

۱۴۷۳

نسخ محمدبن علی‌بن اسد در ۸۷۵ در شرح فصول و نسخ سدهٔ ۱۱ با عنوانهای شنگرف در مرآت العقول، مهر «محمدمهدی‌بن عبدالحق ۱۰۹۳» در گ ۱ و دیده میشود .

۱۹س×۸/۵ ۱۶ و ۱۳س×۸/۵ ۱۸ ، ۳۶۳گ ۱۳×۲۴ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد نیماج مشکی مقوایی.

مجموعه

۱ـ شرح ترجمهٔ عربی رکن‌الدین گرگانی از فصول خواجهٔ طوسی از حسن‌بن محمدبن حسین نجفی استرابادی که در شهر تون در چاشت روز دوشنبه ۱۵ ذی حجهٔ سال ۸۷۰ برای امیر سلطان عبدالمطلب موسوی ساخته و گمان میکرده است که همین عربی از طوسی است . این کتاب میزده همین گزارش وشرحی است که بر فصول و ترجمهٔ آن نوشته شده است (مدرس ۲۴۹ ـ دیباچهٔ نگارنده بر چاپ فصول فارسی وعربی ـ ف ۲۵۹۵).

آغاز: بسمله . و به نستعین نشرح لدیک عجز الافهام و قصور العقول عن درک ذاتک بالاجناس و الفصول . . . وبعد فان الکتاب المسمی بالفصول المنسوب الی . . . خواجه نصیر الدین ابی جعفر محمدبن محمدبن الحسن الطوسی . . . کتاب مع صغر حجمه ووجازة لفظه یحتوی علی کثیر من اصول علم الکلام . . . فعالج فکری . . . ان ازبر له شرحا.

انجام: واهل بیة الطاهرین فرغ من تصنیفها الفقیر . . . الحسن‌بن محمدبن الحسین النجفی مولدا الاسترابادی محتدا فی بلدة تون . . . و کان ذلک ضحوة اثنین خامس عشر ذی الحجه سنة سبعین وثمانمائة .

۲ـ مرآت العقول مجلسی دوم (ط ۵ : ۹ : ۳۱۹) نسخه ما برابر است با س ۳ س ۸ ج ۱ ـ س ۹ س ۸۸ ج ۱ چاپی.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱٤۷٤

نسخ سدهٔ ۱۲، عنوان و نشان شنگرف و عنوانهای مسائل در شماره ۳ ث درهامش دیده میشود ، فهرست رساله‌ها در برگ یکم آمده است .

۲۲س۹×۱۴ ، ۱۲۵ ص ۱۴/۵×۲۱ ، کاغذ فرنگی آهار مهره ـ جلد تیماج مشکی.

مجموعه

۱ـ الرسالة العزية (۱ پ ـ ۲۵ پ) از محقق حلی (روضات ص ۱٤۷) شیخ مفید نیز الرساله العزیه دارد (نجاشی ۲۸۷) .

آغاز: الحمدلله رافع الدين و مظهره وقامع الشرك و ناصر الحق وجابره وقاهر الباطل وكاسره و صلى الله على سيدنا محمد المخترع من اطيب نسب واطهره والمنتزع من اعجب حسب وافخره وعلى آله المستخرجين من عنصره الثامين الى اشرف جوهره اما بعد فان الامير الكبير عزالدين عبدالعزيز اعزالله اوليائه بدوام بقائه وامتداد عمره وامده برعايته وحسن نظره رسم الاستدلال على مسائل دل اختيارها على تحقيقه وجودة تخييره وبين اهتمامه باعتبارها على تدقيقه وشدة تبحره فاجبت اجابته لاشتهار فواضله وانتشار مآثره وتمسكه من الدين باتقن براييره واحسن اواجره وها انا شارع في امتثال اوامره طامع ان يقع ذلك موافقا لاربه مطابقا لوطره ان شاءالله تعالى. المسئلة الاولى : الماآن النجسان اذالم يتغير بالنجاسة .

انجام: واما الاثر المنقول عن ابي جعفر (ع) فالراوي له سدير وقيل انه واقفي وهو معارض باحاديث كثيرة عن اهل البيت ع و الكثرة امارة الرجحان (تمت المسائل العزية بحمدالله و منته والصلوة على نبيه محمد وآله) .

۲ـ المسائل المصرية (۲۵ پ ـ ۳۲ پ) از محقق حلی وپاسخ پنج مسئله فقهی و کلامی است (طوس ۲ : ۱۳۷ ش ٤٤٤ ـ روضات ۱٤۷) .

آغاز: اقول بعد حمدالله على ما اكرمنا من فضله و الهمنا بمحبة العلم و اهله والصلوة على محمد رسوله الهادى الى الخير كله وعلى ذريته نواميس الدين واصله، انى مجيب الى ماساله السيد الشريف لمعرفتى برياسته ونبله و تحققى بعنايته وسداد عقله وان يقع ذلك منه فى موقعه و يحل فى محله وهى خمس مسائل : الاولى فى شرح الباب الاول من النهاية فانه ذكر انه سمع منى شرحها ولم يضبط الا اقله ، الثانية فى ازالة النجاسات بالمايعات و كيف ادعى علم الهدى والشيخ المفيد رحمهما الله ان ذلك هو مذهبنا ولانص فيه ، الثالثة الماء القليل هل ينجس بالملاقاة ام لا ، الرابعة ماء البرء هل ينجس ام لاينجس الا بالتغير ، الخامسة الماء المستعمل فى غسل الجنابة وشبهه هل يرفع به الحدث ام لا . و هنا نحن موردون مسائله ومجيبون عنها و مشيرون الى الدلالة على وجه مختصر انشاءالله المسئله الاولى.

انجام : فهذا القدر الذى ذكرناه هو ما اتفق على الخاطر من غير اغراق فى البحث ولا مادة فى النظر بحيث يشعب الاعتراضات ويستقصى الايرادات و فيه مقتنع للمستبصر انشاءالله و حسبنا الله و نعم الوكيل (تمت المسائل المصرية والحمدلله رب العالمين) .

۳ـ المسائل التى سالها ابن زهرة عن العلامة وفخر المحققين (۲۳ پ ـ ۷۹ر) این پرسنده همان علاءالدین ابی‌الحسین علی‌بن زهره‌ی باشد که علامه در ۲۵ شعبان ۷۲۳ باو اجازه داده وپیرسشهای او پاسخ گفته است (بحار ۲۵:۳۱ ـ ذریعه ۱ : ۱۷٦).

آغاز: بسمله . وبه‌نستعين. الحمدلله على سوابغ نعمه التوام وصلوته على سيدنا المبعوث الى كافة الخاص والعام بالايات البينات و تفاصيل الاحكام محمد المصطفى وعترته النجباء الاعلام و بعد فهذه مسايل نقلتها من خط السايل عنها وهو مولانا العم الشيخ السعيد علاءالدين ابى الحسين على بن زهرة الحسينى قدس الله نفسه وتعمده بالرحمة والرضوان ومن خط المجيب عنها وهما سيدنا ومولانا الشيخ الامام العلامة امام المجتهدين قدوة المسلمين و عمدة المؤمنين افضل المتأخرين و اكمل المحققين مكمل علوم

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران library.ut.ac.ir

المتقدمين وارث علوم الانبياء والمرسلين خليفة امير المؤمنين سيد اهل الشام والعراق شيخ مشايخ المسلمين على الاطلاق جمال الملة و الحق والدين ابي منصور الحسن بن سيدنا و مولانا الشيخ الامام القدوة العلامة سديد الدين ابي المظفر يوسف بن علي بن المطهر الحلي قدس الله سره وولده سيدنا ومولانا الشيخ الامام اوحد العصر وفريد الدهر بقية السلف الكرام عمدة العلماء الاعلام خاتمة المجتهدين افضل فضلاء العالم خلاصة نوع بني آدم فخر الملة و الحق والدين ابوطالب محمد ادام الله تعالى ايامه و عضد الملة الاسلامية و كافة المؤمنين بطول بقائه وضاعف ثوابه و اجره وخصنا ببركته ومنايحه وفوايده انشاء الله تعالى فمن المسائل ما اجاب عنها كل واحد من الشيخين معاً ومنها ما اجاب عنها احدهما منفرداً فمن الذي اجابا عنه ومعاً هو مسئلة ؛

انجام : الجواب لازكوة على مال اليتيم بل يجب عليه من حين البلوغ و اذا جهل اخرج مايظن براءة ذمته به تم ذلك و الحمدلله رب العالمين وصلى الله على سيدنا محمد وآله الطاهرين .

٤ـ المسائل التي سأل عنها مهنا بن سنان من العلامة و عن فخر المحققين (٧٩ پ ـ ١٠٣ پ) (طوس ٢ : ٣٦ و ٥ : ٧ ـ ٣٩٦ ـ ف ٢٠٢٣) .

آغاز: ثم وجدت درجا بخط مولانا العلم قدس الله سره العزيز صورته هذه: المسايل منقولة من خط السايل عنها السيد العالم الفاضل نجم الدين مهنا بن سنان العلوي الحسيني المدني و خط المجيب عنها الشيخ الامام القدوة العلامة جمال الدين الحسن بن يوسف بن علي بن المطهر الحلي رحمه الله و خط ولده الشيخ الامام العلامة فخر الدين محمد ادام ظله ويبدأ بمسايل الشيخ جمال الدين قدس الله سره واجاب عنها في العشرين من محرم سنة عشرين وسبعمائة بمدينة الحلة المحروسة . مسئلة مايقول سيدنا الامام العلامه في المؤمن هل يجوز ان يكفر بعد ايمانه ام لايجوز .

انجام : الجواب : الناس في ذلك على قولين و المختار انها فتحت عنوة. هذا

آخرما وجدت من المسايل والاجوبة والحمدلله رب العالمين وصلى الله على سيدنا محمد النبي و آله الطيبين الطاهرين وسلم كثيرا انهاه ايده الله تعالى قرائة و بحثاً و فهماً وضبطاً و استشراحاً في ثامن ربيع الاخر لسنة ست و خمسين و سبعمائة و الحمدلله رب العالمين .

٥ـ مسائل بعض الاجلة عن فخر المحققين (١٠٣ پ ـ ١٢٤ پ) .

آغاز: بسمله . هذه المسايل المباركة الشريفة سالت عنها مولانا الشيخ الاعظم الامام العلامة المعظم رئيس المجتهدين فخر الملة والحق والدين ابن المطهر ادام ظله لما كنت في خدمته بالحلة فاجابني عنها مشافهة منه الي و املاه من لفظه علي في شهر ربيع الاول سنة ست وخمسين وسبعمائة مسئلة مايقول سيدنا ومولانا ادام الله ظله في قرية وقف على طايفة من العلويين من الاباء والاجداد فاطلق السلطان لهم عشر مغلها فهل هذا العشر حلال ام حرام ؟

انجام : مسئلة قوله تعالى يوم تبدل الارض غير الارض والسموات فهل تتبدل بغيرهما ام لافان كان بغيرهما فهل بالجنة والنار ام بغير ذلك ؟ الجواب : القرآن ناطق بعدم الارض و السموات ويوجد القادر المختار بدلهما و اما ذلك الموجود و ماهيته لايعلمه الا الله تعالى ـ تم تم الكتاب بعون الله الملك العزيز الوهاب فالحمدلله .

١٤٧٥

نسخ روز چهارشنبه ١٣٤٠/٣/٢٧ ، شمارهٔ پیها بیست و سه هزار ، وقف ١٣٤٠ .

٣٩ س ١١×٢٠/٥ ، ٣٠٩ ف ٢٠/٥×٣٠ ، کاغذ فرنگی آهار مهره ـ جلد لیماج عنابی مقوایی درون مشکی .

الاحکام فی اصول الاحکام

از ابی الحسن سیف الدین علی آمدی (٥٥١ـ٦٣١) است و در ٦٢٥ آن را بانجام

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

رسانده وآن چندبار بچاپ رسیده است (معجم المطبوعات ص ۱۰) چلبی (۱:۵٤) آنرا احکام الاحکام فی اصول الاحکام خوانده است.

۱٤۷٦

نسخ مورخ آغاز رمضان ۱۱۱۳ در شمارهٔ روم، وقف حاجی محمد ابراهیم در ۱۴ ذی قعدهٔ ۱۲۲۵ (صفحهٔ عنوان).

۱۹س×۹×۱۵ ـ ۳۲۱۴ ـ ۲۱/۵×۱۶ ـ کاغذ فرنگی کبود ـ جلد لیماج عنابی دردن مشکی.

مجموعه

۱ـ الموجز الحاوی لتحریر الفتاوی (۲ پ ـ ۳۰ پ) در چهار قاعده و ازابن فهد حلی است (روضات ص ۲۰)

آغاز: بسمله. وبه نثقی. الحمدلله رب العالمین... وبعد فقد استخرت الله سبحانه وعملت هذا المختصر وسمیته بالموجز الحاوی لتحریر الفتاوی و بنیته علی اربع قواعد: الاولی فی العبادات وهی کتب کتاب الطهارة و ابوابه ثلاثة.

انجام: و اعطاوه غیرها و اعطاوها او غیرها لغیره وللفقیر بذل القیمة. تمت الموجز الحاوی.

۲ـ الکتاب الجامع للشرایع (۳٤ پ ـ ۲۰۵ پ) از یحیی بن سعید حلی (ف ۱۹۸۱).

۳ ـ الاعلام فیما اتفقت الامامیة علیه مما اتفقت العامة علی خلافه (۲۰٦ پ ـ ۲۱۳ ر، درمیانه برخی جاها سفید گذارده شده است) از شیخ مفید برای سید مرتضی واز جهاد تا فرایض است (ذریعه ۲ : ۲۳۷) در رجال نجاشی (ص ۲۸۷) کتاب الاعلام ودر معالم (ص ۷٤۱) الاعلام مما اجتمعت علیه الامامیة آمده است.

آغاز: کتاب الاعلام فیما اتفقت علیه الامامیة ما اجمعت العامة علیه فی الاحکام رسالة

الی الشریف النقیب ابی الحسن محمد بن الحسین بن موسی الموسوی رحمه الله املاء الشیخ المفید ابی عبدالله محمد بن محمد بن النعمان رضی الله عنه وارضاه.

بسمله. وبه نستعین نحمدالله علی ما اولی وابلی ونسئله التوفیق لما قرب منه وازلف لدیه واحظی... اما بعد ادام الله للسید الشریف التایید ووصل له التوفیق والتسدید فانی ممتثل لما رسمه من جمع ما اتفقت علیه الامامیة من الاحکام الشرعیة علی الآثار المجتمع علیها بینهم عن الائمة المهدیة من آل محمد ص مما اتفقت العامة علی خلافهم فیه من جملة ما طابقهم علیه جماعتهم او فریق منهم علی حسب اختلافهم فی ذلك لاختلافهم فی الاراء و المذاهب لیضاف الی کتاب اوایل المقالات فی المذاهب المختارات و یجتمع بهما للناظر فیهما علم جوامع الاصول و الفروع و یحصل له منها مالم یسبق احدالی ترتیبه علی النظام.

انجام: و یقضی بصحة ما ذکرناه من الایجاز والاختصار والله محمود وایاه نسئل التوفیق وحسبنا الله و نعم الوکیل وصلی الله علی سیدنا محمد النبی و آله وسلم تسلیما والحمدلله رب العالمین.

۱٤۷۷

تعلیق علی بن ابی طالب عرب کاتب شیرازی بفرمودهٔ محمد صابر بیك اصفهانی برادر محمدقلی بیك حاکم قیالان که صکوك وسجلات تیموری را در ۱۰۳۸ وصلوة الصفا را بیك واسطه از روی خط مؤلف در ۱ ذی حجهٔ همین سال ۱۰۳۸ نوشته است. نشان وعنوان شنگرف، صفحات دررو وجدول زررو مشکی ولاجورد، سرلوح زررو سرخ ولاجورد، در فهرست معاری (۲: ۷۰) ارهمین نسخه یاد شده است.

۱۲س×۱۴×۲۲ ـ ۳۴۸۳ ـ ۳۰×۳۱ ـ کاغذ سپاهانی ـ جلد لیماج مشکی مقوایی دردن عنابی.

مجموعه

۱ـ صکوك وسجلات تیموری (۳ پ ـ ۱۲ ر) چنانکه در آغاز این صکوك آمده است

شاه عباس صفوی در ۱۰۱۱ سفری بیلخ کرده و بقلعه اندخود شبرغان رسید و آن را بگشود و در آنجا این صکوك وسجلات را یافت. در آغاز آن نسب نامه وشجرهٔ سیادت صفویان را گذارده اند. دراین صکوك وسجلات آمده که تیمور چندین ملك را خریده وچون کرامانی ازسید خواجه علی (پسر سیدصدرالدین ونبیرهٔ شیخ صفی الدین اردبیلی) دیده بود آنها را در ۸۰۶ (۲۰۵ سال پیش ازسفرشاه عباس در ۱۰۱۱) برای اووقف کرده بود. متن وترجمهٔ آلمانی این صکوك را هورست Horst در آلمان در ۱۹۵۸ ازروی نسخهٔ مشهد بچاپ رسانده‌است (طوس ۳ : ۹۶ ـ راهنمای کتاب ش ۲ س ۱ س ۱۸۷)

۲ـ صفوة الصفا (۱۳ پ ـ ۴۸۳ ر) از ابن بزاز (در گذشتهٔ ۸۰۰) که در یك مقدمه و دوازده باب است و در پایان شعبان سال ۷۵۹ تألیف کرده است. این کتاب با تحریفی در بمبئی بسال ۱۳۲۹ بچاپ سنگی رسیده و ابوالفتح شریفی در گذشتهٔ ۹۷۶ بدستور شاه‌تهماسب در آن دست‌برده وآن را درست بسبك شیعی درآورده‌است.

عکس نسخهٔ مورخ ۱۸ ج ۸۹۶/۱ از کتابخانهٔ ایاصوفیا بشماره ۳۰۹۹ در این کتابخانه هست (ش ۲۸۸ و ۲۸۹) نسخهٔ مورخ ۷۵۹ که اصل است در کتابخانهٔ دیوان هند هست (ش ۱۸۴۲).

(معارف ۲ : ۶۹ ـ طوس ۳ : ۹۶ ـ استوری ۱ : ۹۳۹ ـ مشار ۱۰۷۴).

۱۴۷۸

نستعلیق سدهٔ ۹، عنوان زر یا شنگرف یا لاجورد، عنوان بعضها آرا ۴ به بگل و بوته زر ولاجورد، جدول وستون‌بندی زر ولاجورد ومشکی، درآغاز چندصفحه ای لوتوئیس و آغاز و انجام افتاده است.

۲۵س ۱۲×۳۰، ۲۰۲س ۱۶×۲۳/۵، کاغذ سمرقندی ـ جلدلیماج عنابی ضربی مقوایی‌بارو کش پارچه ای.

کلیات

از سعدی شیرازی است و در این نسخه مجالس است و گلستان و سعدی نامه (بوستان) وقصاید عربی وقصاید فارسی وهراتی وملمعات ومثلثات وترجیعات و طیبات و بدایع وخواتیم وغزلیات قدیم وصاحبیه و خبیثات.

۱۴۷۹

نسخ مغرب یعقوب‌بن الیاس‌بن امیردولة مورخ‌لیمهٔ روز ۱۳ محرم ۶۵۶ (؟) عنوان شنگرف‌وصفحهٔ تحسین‌لوتوئیس.

۱۹س ۱۲×۱۸، ۱۱۴س ۱۶×۲۴، کاغذ سمرقندی ـ جلدلیماج مشکی ضربی مقوایی‌حاشیه دار.

السامی فی الاسامی

از ابوالفضل احمد بن محمد بن احمد بن ابراهیم میدانی نیشابوری است (فرهنگنامه‌ها ص ۳۱).

۱۴۸۰

نستعلیق قوام‌لاری در ع ۹۴۳/۱، شعر ها در چهارستون در جدول زر و لاجورد ویا شنگرف ولاجورد، عنوان زر و شنگرف، درآغاز هرسه دفتر سرلوحی است زیبا درزمینهٔ زر و باگل وبوته لاجورد وسرخ، همه دفترها بیك‌خط است و دفتر ۱و۲تاریخ دارد و نسخه تا لیمهٔ دفترسوم‌است.

۱۳س ۷×۱۲/۵، ۱۴۵س ۱۲/۵×۱۸، کاغذ سمرقندی ـ جلدلیماج عنابی مقوایی.

سلسلة الذهب

ازعبدالرحمن جامی‌است ویکی‌ازمثنویهای هفت اورنگ او (مثنوی ۳۲۵:۲ ـ جامی حکمت ص ۱۸۵).

۱۴۸۱/

نسخ سدهٔ ۱۱، عنوان شنگرف، متن زیر خط سرخ، جدول مشکی وزرین، با سرلوح زرین با گل وبوته لاجورد.

۲۴۷ ۲۴س۶/۵×۱۴/۱۰ گ ۱۲×۲۴، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج تریاکی سوخت زرکوب میان ترنج زرین

مجموعه

۱ـ حل‌المشکلات من شرح الاشارات از خواجهٔ طوسی که در نیمه های صفر ۶۴۴ بپایان رسانده است (۳ پ ـ ۳۴۴ پ).

۲ـ پاسخ ابن‌سینا بپرسش ابی‌سعید ابی‌الخیر (ف۱۷۷) (۳۴۵ ر ـ ۳۶۶ س).

۱۴۸۲/

نستعلیق کمال‌الدین محمودبن‌جلال‌الدین در ۹۷۰، عنوان شنگرف ولاجورد، جدول وستون‌بندی زر وشنگرف ورنگار ولاجورد ومشکی، زمینه متن زربافشی شده، دو صفحهٔ نخستین آراسته بلاجورد و شنگرف و رنگار و سرلچ و زراندود.

۱۲س۶/۹۵×۱۴/۱۸۰ گ ۱۶×۲۴، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج تریاکی ضربی فرسوده.

تعویذنامه

از هاتفی‌خبوشانی است (ش۱۳۶۰ـ منزوی ۲ : ۶۲۰).

۱۴۸۳

نسخ عبدالله یزدی در شعبان ۱۱۰۳، عنوانها در وآراسته بلاجورد، صفحات درووجدول زر ولاجورد و مشکی، میان سطرها طلااندازی شده، درودو صفحهٔ نخستین سرلوح زرین وحاشیه آراسته بزر ولاجورد.

۱۴س۸/۱۴×۱۵/۳۶۰ گ ۲۴×۳۴، کاغذ سپاهانی متن وحاشیه ـ جلد روغنی وآراسته بزر وشنگرف ورنگار درجدول وزمینه مشکی وگل وبوته‌ها زرین ودرون سرخ وحاشیه بزر.

المعونة السیاریة و المناجاة الخمسة العشر

این دو را از سید سجاد دانسته‌اند (منزوی ۱ : ۱۵۲ـ سپه۱:۷۵).

۱۴۸۴

نستعلیق درووجدول زرین ولاجورد با چند سرلوح بزر وشنگرف ولاجورد، حواشی باگل وبوتهٔ زر ولاجورد، متن در دوستون ودر حاشیه چلیپا نوشته شده است. در گلستان تاریخ روشنبه ۱۷ رجب ۱۳۴۸ و در پایان کلیات تاریخ ۱ ذی‌قعدهٔ ۱۳۵۰ دارد.

۱۵س۷/۱۴×۱۴/۴۳۵ گ ۱۴×۲۴، کاغذ فرنگی ـ جلد روغنی با گل وبوتهٔ زرین و درووجدول زرین وزمینه سرخ وحاشیه مشکی وزرین.

کلیات

از سعدی شیرازی است و دراین نسخه دیباچه و رسالات (مجالس پنجگانه) و گلستان و بوستان وقصاید ومقطعات صاحبیه وترجیعات و طیبات و خواتیم وغزلیات قدیم و خبیثات و رباعیات است.

۱۴۸۵/

نسخ سدهٔ ۱۰ شعرها وعنوانها شنگرف ومهر محمدناصر درآغاز نسخه هست، درآغاز وانجام اندکی افتاده است، وکمی ازشرح دیباچه را ندارد.

۱۹س۱۴/۱۷×۱۷/۱۵۱ گ ۱۷×۲۵، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج تریاکی ضربی مقوایی.

شرح التجدیات

التجدیات فی النسیب دوهزار بیت است واز ابی‌المظفر محمدبن احمد ابیوردی در گذشتهٔ ۵۰۷ (ف۲۶۷۹)، این شرح در روزگار اباقاخان مغول ساخته شده ودر روز

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

آغاز شرح النجديات ش ١٤٨٥

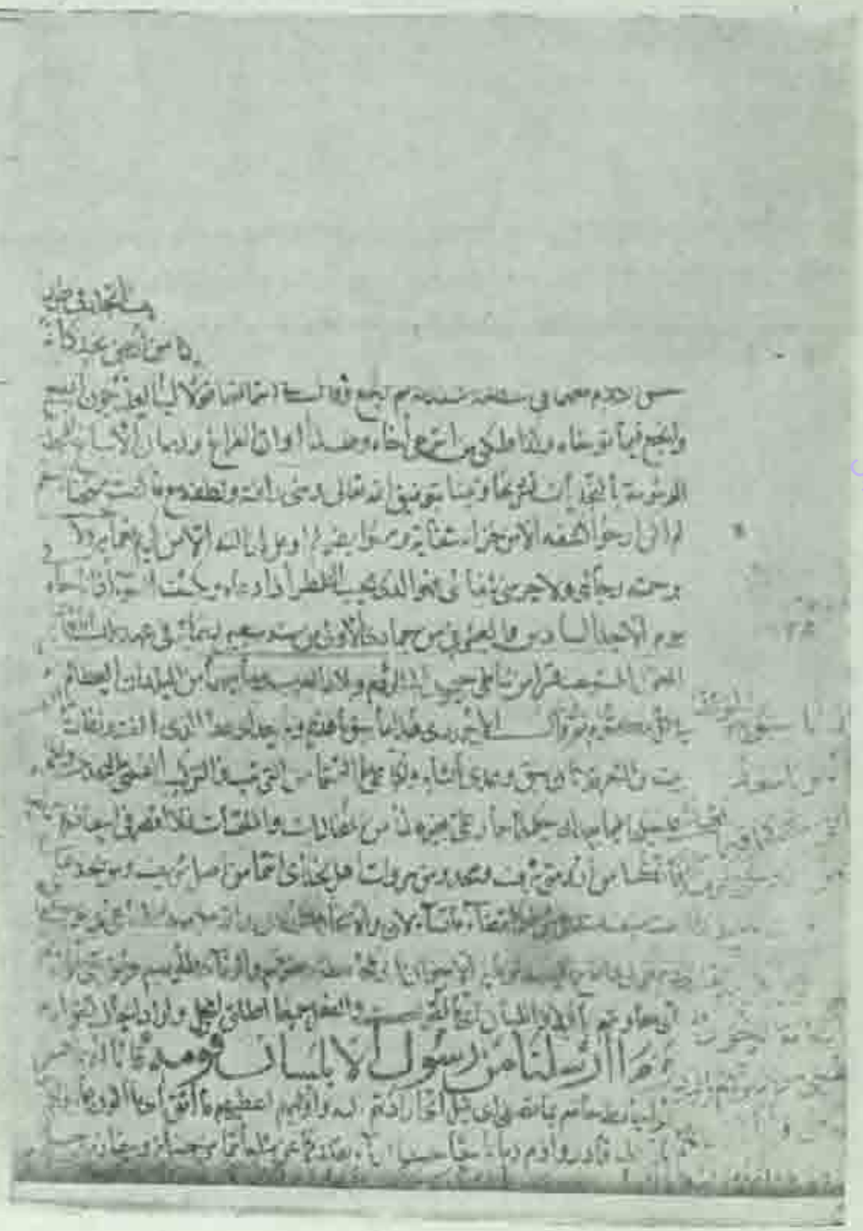

پایان شرح النجديات ش ١٤٨٥

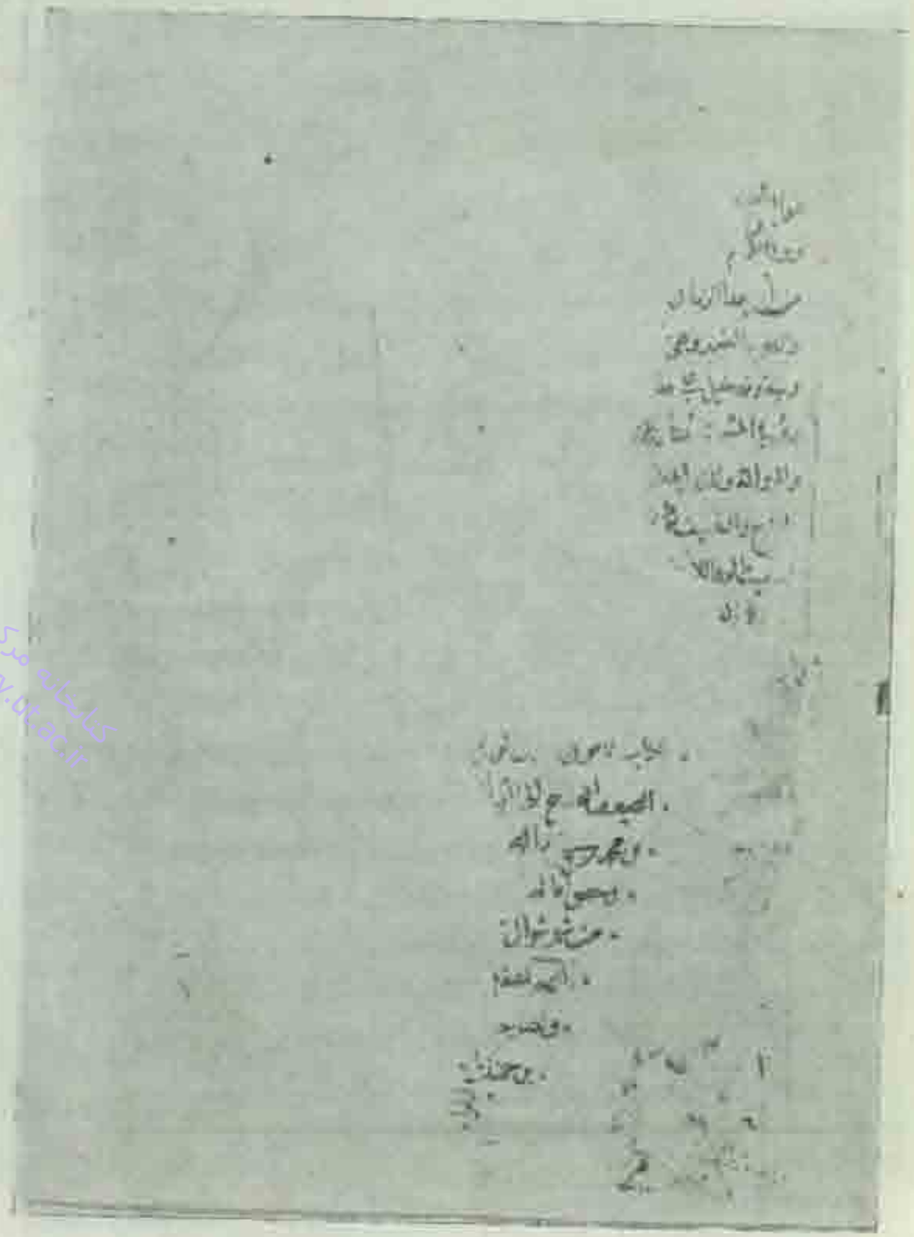

پایان شرح التجدیات ش ۱۴۸۵

یکشنبه ۲۶/ج۱/۶۷۰ بانجام رسیده‌است. چلبی(۵۸۶:۲) ازشرح شرف‌الدین احمدبن عمربن عثمان الجندی یاد نمود و نسخهٔ ما شاید همان باشد.

۱۴۸۶

نسخ محمداسمعیل اصفهانی بنام فتحعلیشاه‌قاجار در۱۲۴۹،حاشیه نستعلیق، جدول زرولاجورد وشنگرف، میان سطرها طلااندازی شده، باسرلوح‌آراسته بزر ولاجورد وشنگرف، ۸س۱۱×۱۹، ۱۹گ ۱۷×۲۸، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج یشمی‌کناره سرخ میان‌ترنج.

قرآن

دراین نسخه سوره‌های یس‌والرحمن و جمعه و نبأ است.

۱۴۸۷

نسخ‌عبدالرحمن‌بن محمدبن ابی‌المفاخر تمیمی یزدی درلیلهٔ محرم ۷۵۳، عنوان سوره ها بزر در زمینهٔ لاجورد وآراسته، نشانه‌های سجاوندی شنگرف و نشانه‌های جزو و حزب بزر، فاصله های آیه‌ها بزر ولاجورد، بسمله‌ها ورآغاز سوره‌ها درسرصفحه نوشته شده، باسرلوح زرین‌آراسته بگل وبوته سرخ درزمینهٔ لاجورد، صفحات در جدول زر ولاجورد و زنگار، یادداشت تاریخ ۵ رمضان ۱۳۸۸ درپایان دیده میشود.

۱۹س۹×۱۵، ۲۵۴گ ۱۴/۵×۲۱، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج قهوه‌یی سوخت ضربی‌زرکوب ترنجی مقوایی.

قرآن

در پایان این نسخه فالنامه است و دعای ختم قرآن.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۴۸۸/

نسخ سدهٔ ۱۰و۱۱، مقرشنگرف و شرح مشکی ، آغاز و انجام افتاده وچنین است :

آغاز : بان‌ذلك ليس مقتضيا لخصوص الرفع (درمبحث اولا) .

انجام : لاحاجة الى بيانه (جواز الاكل اذا لم‌يكن) (درمبحث عطف اسميه برفعليه) این نسخه باآنچه درهامش متنی چاپ ۱۲۹۹ ایران ازشمنی آمده سنجیده شده و باید از همو باشد.

۲۳س‌م×۱۰/۵×۱۵ ، ۱۹۴س‌م×۱۰/۵×۱۵ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج مشکی .

المنصف من الكلام على مغنى ابن هشام

حاشیه ایست بر مغنی‌اللبیب ابن هشام از تقی‌الدین احمد بن محمد شمنی قسطنطینی حنفی (۸۰۱ـ۸۷۲) و بچاپ رسیده است .

(سیه ۲ : ۳۸۰ ـ چلبی ۲ : ۴۷۴) .

۱۴۸۹/

تعلیق سدهٔ ۱۳، خط خورد‌گی دارد، برخی از اجزاء باید نسخه اصل مؤلف باشد.

۲۱س‌م×۹/۵×۱۵ ، ۱۵۵س‌م×۱۶×۱۷ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج قهوه‌یی ضربی.

التقريرات

در این نسخه مقالات ورسائلی عربی بدینگونه دیده میشود

۱ـ تقریری در اصول دربارهٔ صحیح واعم (۱ پ ـ ۳۴ ر) .

۲ـ رسالة فی‌مقدمة‌الواجب از آقا حسین خوانساری (۳۵ پ ـ ۴۳ پ) که درفهرست سپهسالار (۱ : ۵۷۷) شناخته شده است .

۳ـ الفوائد الغرویة فی اصول فقه الامامیة که در نجف‌درشب نیمهٔ ج ۱۲۷۶/۲ بپایان رسیده است (۴۴ پ ـ ۵۰ پ) .

۴ـ تقریراتی دربارهٔ تعارض و تعادل و تراجیح و تقیه وبیع و ترتیب و زکوة و فوائد رجالی و درایه و حجیت قطع وظن وترك ضد وحول وزکوة و مجمل ومبین (۵۱ ر ـ ۱۵۵ پ) .

این کتاب روبهمرفته تقریرات اصولی و فقهی یکی ازدانشمندان دینی متأخر شیعی سدهٔ ۱۳ است .

۱۴۹۰/

تعلیق سدهٔ ۱۳ بهمان خط شمارهٔ ۱۴۸۹ وهردو ازیك‌کس باید باشد .

۲۵س‌م×۹/۵×۱۷ ـ ۲۲۱س‌م×۱۶×۲۲ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج قهوه‌یی ضربی مقوایی .

التقريرات

در اصول و فقه است بعربی در مباحث : اوامر ، تخصیص عموم کتاب ، جواز رجوع بمفضول بابودفاضل ، اجزت قضاء ، حکم و فتوی ، حقیقت شرعی ، تخصیص بمفهوم مخالف ، اجزاء ، اقتضا امربنهی از ضد را ، مقدمهٔ واجب ، حجیت عام پس از تخصیص ، اجماع ، منطوق و مفهوم، اجتماع امروبنهی مؤلف‌این کتاب با کتاب‌شماره پیش باید یکی باشد

۱۴۹۱/

نسخ سدهٔ ۱۳ و اصل .

۲۲س‌م×۱۰۵/۵×۱۴ ، ۱۷۷س‌م×۱۵×۲۱/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلد مقوایی عطف تیماج .

التقريرات

دراصول فقه است بعربی درمباحث حجیت قطع وظن ووضع و حقیقت و مجاز وتعارض عرف سائل ومسئول وصحیح و اعم .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱٤۹۲

نستعلیق محمدبن کاظم‌بن محمدعلی میرزاری در۱۰۹۶/۱٤۲ ومتن زیر خط سرخ ـ
۲۷س۱۲×۱۸/۵ ، ۲۲۵گ ۱۸×۲۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد مقوایی.

شرح الکافی

از مولی محمد صالح‌بن احمد مازندرانی است وشرح بر کتاب عقل وعلم‌کافی کلینی که در ۱٤ صفر ۱۰٦۳ آن را بانجام رسانید (ف ۱٦۷٤ و ۲٤۵۵ ـ سپه ۱ : ۲۵۸ ـ معارف ۱: ٦٦).

۱٤۹۳

نسخ ۱۴ج۱/۱۳۹۰ ، عنوان و نشان شنگرف .
۱۷س۷/۵×۱۳ ، ۱۱۳گ ۱۰/۵×۱۷/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلد لیماج عنابی .

رسالهٔ صفائیه

از سیدمحمد باقربن زین‌العابدین جندقی شاگرد شیخ احمد احسایی وسیدکاظم رشتی و کریمخان کرمانی است و پس از مرگ آنها وبدرخواست میرزا احمدصفایی پسر میرزا ابوالحسن یغما نوشته و از چهار گونه توحید درآن یاد کرده است و یك مقدمه وچهار مقام و یك خاتمه درآن هست ورسالهٔ عرفانی شیعی است

آغاز: بسمله . الحمدلله رب‌العالمین . . . وبعد چنین گوید . . . محمد باقربن زین العابدین الطباطبائی الجندقی . . . که جناب . . . المیرزا احمد المتخلص بالصفائی ابن‌المرحوم . . . المیرزا ابوالحسن المتخلص بیغما . . . باین فقیر . . . فرمودند . . . که در مقامات چهار گانهٔ توحید . . . رساله‌یی بنویسم .

انجام: عدن مافی علم‌الله الرحمن تمام شد رسالهٔ شریفه . . . فی چهاردهم شهر جمادی‌الاولی من شهورسنة تسعین‌وماتین بعدالالف حامداً مصلیاً مستغفراً . تمت.

۱٤۹٤

نستعلیق سدهٔ ۱۱ ، عنوان ونشان ، شنگرف آغاز وانجام افتاده .
۱۹س۵×۱۱ ، ۱٦۲گ ۹/۵×۱۷ ، کاغذ فرنگی ـ جلد لیماج عنابی مقوایی درون مشکی .

تهافت الفلاسفة

از خواجه زادهٔ برسوی رومی (در گذشتهٔ ۸۹۳) است در بیست ودوباب (چلبی: ٤۳۹ ـ معجم‌المطبوعات ص ۸٤۳).

۱٤۹۵

نسخ محمدعلی‌بن حیدراصفندیارورشعبان۹۹۸، عنوان ونشان شنگرف ، حواشی نستعلیق بالکتابة «ع» اززین‌الدین علی‌بن عبدالعالی .
۹س۵×۹ ـ ۴۱گ ۱۱×۱۷ ، کاغذ سپاهانی نخودی ـ جلدلیماج مشکی ضربی .

الالهیة

از شهید یکم دانشمند نامور شیعی است (ف۱۷۸۳).

۱٤۹٦

نسخ خود مؤلف دررمان ناصرالدین‌شاه درپنجشنبه ۴ج۴/۱۳۰۰ ، خط خوردگی دارد و سفید گذارده شده ومؤلف پس‌ازتجلید نیز چیزهایی برآن افزوده است .
۱۴س۸×۱۵ ، ۵۹گ ۱۱×۱۷ ، کاغذ فرنگی ـ جلد مقوا .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

نجم الهدایه

از محمدتقی‌بن محمدحسین کاشانی است و در ۱۳۰۰ ساخته و در آن از روا یا ناروا بودن ستاره‌شناسی و نجوم گفتگو داشته و بر وش پرسش و پاسخ است.

آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین ... و بعد چنین گوید بندهٔ خاطی محمد تقی‌بن محمدحسین کاشانی الاصل ساکن بلدهٔ طهران که چون بعضی از اجله و اشراف واهل فضل و کمال چند سئوالی که متعلق بعلم نجوم وهیئت بودند از حقیر سراپا تقصیر کرده بودند واجابت ایشان لازم بود لهذا درمقام بیان جواب برآمدم وسؤالها را اول ذکر میکنیم و بعد از آن از هر سؤالی جواب میگوئیم ...

انجام: ... تمام شد تصنیف رساله نجم الهدایه بتوفیق خداوند عالم در شب پنجشنبه چهارم شهر جمادی الثانیه سنهٔ هزار و سیصد هجری.

۱۴۹۷

نسخ محمدرضا در ۱۰۹۶، عنوان شنگرف، صفحات دررو جدول شنگرف، با سرلوح در آغاز درزمینهٔ زر و آراسته، حواشی نستعلیق بالشافهٔ «ره» و «ص»، در آغاز نسخه آمده: «صار هذا الکتاب من مالی - احسن‌الله بالهدی حالی»، مهر عبدالوهاب موسوی دارد.

۱۵ س ۵×۱۴، ۱۸۴ ص ۱۱ × ۲۰، کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی ضربی دروون سرخ گرد زرین.

سالم الاصول

از ابومنصور حسن عاملی است.

۱۴۹۸

نستعلیق نظیری یزدی در ۴ شعبان ۹۷۹، نشانها شنگرف، حواشی بالشافهٔ «هن»، «بیوردی داود منه»، «بیها ۱۵۰۰».

۱۹ س ۵×۱۱، ۲۱۵ ص ۱۱×۱۸، کاغذ سپاهانی رنگارنگ - جلد تیماج عنابی ضربی مقوایی دروون سرخ.

حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار

ازمیر سید شریف گرگانی است که درهامش لوامع الاسرار چاپهای ایران دیده میشود.

۱۴۹۹

نستعلیق سدهٔ ۱۱، متن شنگرف و شرح مشکی، حواشی بالشافهٔ «ص»، نسخه از لیمهٔ دوم شرح «الکلمة اللفظ وضع لمعنی مفرد» است تا «قوله وهمافی غیرهما ای التوان فی غیر المعنی»، آغاز و انجام افتاده است.

۲۷ س ۷/۵×۱۴، ۴۷۷ ص ۱۳×۲۱، کاغذ سپاهانی نخودی - بی جلد.

شرح الکافیه

از نجم الائمه رضی استرابادی است (هنزوی ۲: ۴۱۲).

۱۵۰۰

متن که زیر خط سرخ گذارده شده نسخ و شرح نستعلیق از عبدالله راهد در شوال ۱۰۹۸، حواشی فارسی دارد، در پایان نسخه مسئله‌ایست فقهی از شیخ حر عاملی و هشت برگ چاپ سنگی ۱۲۸۵ از رساله‌ای بنام منتخب المسائل که فتاوای سیدحسین افراکسی در آن گرد آورده است.

۱۶ س ۷۵×۱۳، ۱۷۶ ص ۱۱/۵×۱۸، کاغذ سپاهانی جلد تیماج مشکی مقوایی گردآن سرخ.

نور ساطع

شرح و ترجمهٔ ملا محمد مراد کشمیری است از بدایة الهدایه شیخ حر عاملی تألیف ذی‌قعدهٔ ۱۰۹۱ که در رجب ۱۰۹۸ ساخته است (ف ۱۵۹۳).

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۵۰/

نسخ و تحریر ۱۰۷۱ در تبریز با حواشی «منه» بخط نستعلیق در شمارهٔ یکم و شماره های دیگر هم بهمین خط است .

۱۸س×۸ ، ۱۰۵ گ ۱۳×۱۹/۵ ، کاغذ سیاهابی ـ جلد تیماج قهوه‌یی مقوایی.

مجموعه

۱ـ ضیاءالعین از غیاث‌الدین منصور دشتکی (ف۹۴۶) (۱پ ـ ۳۴ر) .

۲ـ خلةالمؤمنین از عاشوربن محمد تبریزی که بنام ملا خلیل قزوینی در پنج روز ساخته و در چند فصل ویك تکمله ویك تبصره و یك هدایه ویك تشوقه‌است در نسخهٔ ما این عنوانها دیده میشود :

فصل فی کیفیة التصوف .

فصل فی ان الجسم ذواجسام صغار .

فصل فی حدوث العالم .

فصل فی النفس و ان الناطقة غیر البدن .

فصل فی حشر الاجساد .

آغاز: بسمله . وبه نثقی الحمدلله الذی انزل علی عبده الغرائب وبینه فیه‌بینات و حججالاولی الالباب . . . اما بعد فانا . . . ابن محمد عاشور التبریزی لمارایت بعض العلماء ... غیرمراع شریطة العدل و الانصاف .

انجام: ان یعفوعما وقع من‌طغیان القلم من‌الخطاء و الخلل وعما علیه‌البشر من‌السهو والزلل و ان یعاملنی بفضله و رحمته بمحمد و عترته انه هو الغفور الرحیم سنه ۱۰۶۳ (۳۴ پ ـ ۳۸ ر حاشیه دارد با نشانهٔ منه)

۳ـ گویا حاشیه‌ایست برحاشیه میرسید شریف برشرح حکمة العین .

آغاز: بسمله . وبه‌نستعین . قال المعقول الحاصر بذاته قدیکون‌الخ اقول کانه ... ان‌طبایع‌الموجودة فی‌الخارج فی‌ضمن اشخاصها حاصرة وبذواتها .

انجام: وبالجملة ان الجسم‌الواحد لایصیر کثیرامع بقاء هویته(۳۹پ ـ ۷۴ر)

۴ـ سوادالعین محقق خفری (ف۲۷۳) (۷۴ پ ـ ۱۰۵ پ بهمان خط و پایان افتاده است) .

۱۵۰۲/

نسخ روز سه‌شنبه ۱۷ذی‌قعدهٔ ۱۱۴۴ ، متن ریزخط سرخ و نشان شنگرف و حواشی نستعلیق تارهتر بالشانهٔ «مرتضی» .

۱۶س×۷/۵ ، ۱۴ ، ۲۸۳ گ ۱۵×۲۰/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج ترباکی ضربی‌مقوایی .

شرح‌الهدایة

از صدرای شیرازی است

۱۵۰۳/

نسخ سدهٔ ۹و۱۰،عنوان درشت‌ازپایان نوویس سدهٔ ۱۴ ، نسخه ازافتاد است تاقصاص.

۳۶س×۱۲ ، ۱۷ ، ۳۱۷ گ ۱۶/۵×۲۴/۵ ، کاغذ سمرقندی وفرنگی ـ جلدتیماج ترباکی‌ضربی‌مقوایی عطف مشکی .

۱۵۰۴/

نسخ سدهٔ۹عنوان ونشان شنگرف،حواشی ریزتر ، نسخه ازاوائل صلوة است تا اوائل‌جنایات ، درپایان جزو تحسین تاریخ یکشنبه ۱۲ع۲/۸۲۱ دیده میشود ، آغاز افتاده است .

۲۷س×۱۳ ، ۲۰ ، ۴۳۴ گ ۱۸×۲۷ ، کاغذ سمرقندی ـ بی‌جلد.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۵۰۵/

نسخ سدهٔ ۹ عنوان ونشان شنگرف وبخط محمدبن حسین بن محمد سلیمان طبری است واوکتاب وصایا را در روز پنجشنبه نوزدهم نیایان ماه ذی‌حجهٔ ۸۵۴ نوشته است ، برگ یکم نسخه‌نویس است ، درپایان مهر «سلیمان منی» وازی ، نسخه‌کامل است .

۲۳س۱۲×۱۸ ، ۳۵۱ گ ۱۷×۲۴ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدتیماج مشکی مقوایی .

قواعدالاحکام

ازعلامهٔ‌حلی است ، این سه نسخه‌واهمین کتاب است .

۱۵۰۱/

نسخ محمدباقربن احمد دررورآویه ۱۴ج۱/۱۲۰۱ عنوان ونشان شنگرف .

۲۵س۱۱×۱۷ ، ۱۶۱ گ ۱۱×۱۷ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج قرباگی .

الحکمة المتعالیة فی الاسفار الاربعة العقلیة

از صدرای شیرازی است (ف۱۰۵۲)این‌نسخه فن نخستین است دربیان‌ربوبیات.

۱۵۰۷/

نستعلیق ابن‌محمد شیخو درمحرم ۸۹۹ ، عنوان شنگرف و دربرخی جاها سفید مانده ، مالک محمدحسین‌بن محمدجعفر تنکابنی در۱۳۳۳ .

۱۷س۴/۵×۱۰ ، ۱۷۸ گ ۹×۱۷ ، کاغذ سیاهالی ـ جلد مقوا عطف ومیشن فرسوده .

«مجموعه»

۱ـ حاشیهٔ تحریر القواعد المنطقیه فی شرح الرسالة الشمسیة که حاشیه ایست از مولانا احمد ابیوردی برحاشیهٔ میرسید شریف بر شرح قطب رازی برشمسیهٔ کاتبی .

آغاز: بسمله . الحمدلله‌الذی‌نورقلوب‌العارفین بانواع انوار المعارف الالهیة... اما بعد فهذه عذیانات الفها ... احمدالابیوردی .

انجام : سلب‌الشیء عن‌نفسه (۱پ‌بد۱۲۸پ).

۲ـ حاشیه عمادبن یحیی‌بن ولی فارسی برحاشیهٔ‌میر

آغاز: بسمله نحمدك بامن انطق لبیان عبده بآثار جلاله ... اما بعد فان اقل عباده الولی عمادبن یحیی‌بن ولی القاری .

انجام : علی‌الشروع فی‌المنطق و اجیبه بمنع (هامش گ ۱ پ ـ ٤ ر بهمان خط و ناقص) .

۳ـ رسالهٔ شریفیه درعلم‌آلی و استقلالی

آغاز: بسمله . و به‌نستعین . الناظر فی المراة ربما کان متوجها الی الصورة المرتسمة

انجام : اتفاق بل ضرورة (۱۲۹ ر ـ ۱۳۰ ر بهمان خط) .

٤ـ حاشیه‌ایست از مولانا احمدابیوردی بروافیه با شرح متوسط (مثنوی ۲ : ٤٦۲ ش ۸۳۸) . درصفحهٔ عنوان آمده : حاشیهٔ مولانا اعظم سلطان المدققین مولانا احمد ابیوردی بر متوسط»

آغاز: بسمله . وبه ثقتی (قوله) ماینلفظ به الانسان الاحسن ترك لفظ‌الانسان

انجام : لالان اثبات ما انتفی عن الاول للثانی (۱۳۱ پ ـ ۱۷۷ ر بهمان خط شیخوبن محمد ومورخ ذی‌حجهٔ ۸۹۹) .

۱۵۰۸/

نستعلیق سدهٔ ۱۲ عنوان ونشان شنگرف ودرلیمهٔ دوم عنوان سفیدمانده ، ازپایان افتاده‌است.

۱۴س۶×۱۰۵ ، ۱۹۱ گ ۹/۵×۱۴ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج قرمزیه .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

حاشیة شرح حکمة العین

حاشیهٔ ملامیرزاجان باغنوی است بر شرح میرک بخاری بر حکمة العین کاتبی (طوس ٤: ۸۳ ش ٥۱٦).

۱۵۰۹/

نسخ سیداحمد طباطبائی بزدی در ۱۲۸۳، حاشیهٔ «منه» بخط نستعلیق، عنوان و جدولها شنگرف.
۱۸س۸×۱۴ ، ۴۷ گ ۱۴/۵×۲۲ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج قرباکی مقوایی درون مشکی.

الدیراث

ازمولی محمد تقی هروی که درنجف درروز دوشنبه پایان رجب ۱۲۸۳ آن را بانجام رسانده است، دراین نسخه این تاریخ تسوید وتحریر مؤلف هست (ف ۲۰۸۰).

۱۵۱۰/

نستعلیق محمداسمعیل حسینی درروزشنبه ۲۹ رمضان ۱۲۴۲ بامهراو ، عنوان ونشان شنگرف، جدول شنگرف و لاجورد.
۱۸س۶/۵×۱۰ ، ۷۷ گ ۹×۱۴ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی فرسوده.

حاشیة المعالم

از سلطان العلما خلیفه سلطان است (ف ۱۶۷۵).

۱۵۱۱/

نستعلیق بیك محمد شیرغالی درسدهٔ ۱۱، عنوان شنگرف.
۲۳س۸×۱۴ ، ۱۷۹ گ ۱۹/۵×۱۴ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد مقوا.

حاشیة شرح حکمة العین

از باغنوی است (ش ۱۵۰۸).

۱۵۱۲/

نستعلیق عرض محمد بن زین العابدین زاری مشهدی در مدرسهٔ میرزا جعفر در ۱۲۴۴ درهنگام مباحثهٔ باغوروزعلی برادرخود.
۱۸س۹/۵×۱۵ ، ۲۴۶ گ ۱۴×۲۲ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج قرباکی مقوایی درون مشکی.

شرح المختصر النافع

شرح سیدعلی طباطبایی است برمختصر نافع محقق حلی (ف ۱۹۳۹ و ۲۰۰۲) نسخهٔ ۷۲٤ه‍ ازاول طهارت است تا وصیت واین نسخه ازنکاح تا پایان شرح.

۱۵۱۳/

نسخ سدهٔ ۱۲ عنوان ونشان سرخ درجدول شنگرف.
۱۷س۷×۱۳/۵ ، ۱۷۰ گ ۲۱/۵×۱۹ ، کاغذ فرنگی ـ جلد روغنی فرسوده درون زر وسرخ وزرد آراسته.

حاشیة الفوائد الضیائیة

حاشیه‌ایست از سید نعمة‌الله جزائری برشرح عبدالرحمن جامی بر کافیهٔ ابن حاجب و بچاپ رسیده است.

۱۵۱٤/

نسخ محمدتقی بن مولانا حاجی حسین بمی کرمانی در ۲۰ صفر در شمارهٔ یکم و نیمهٔ روز آدینه ۱۰۴۸/۱ ج۸ درشمارهٔ دوم عنوان شنگرف.
۴۵س۸/۵×۱۸ ، ۱۸۲ گ ۱۴/۵×۲۲ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج قرباکی مقوایی.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

مجموعه

۱ـ رسالة فی کیفیة الاستخارة از علی‌بن یوسف عاملی در چهار باب (۱پ ـ ۵ر).

آغاز: بسمله. الحمدلله وسلامه علی عباده الذین اصطفی ... وبعد فیقول ... علی‌بن یوسف العاملی مولداً والنجفی مسکناً هذه نبذیسیر فی کیفیة الاستخارة انتخبتها من بعض کتب الاصحاب اجابة لالتماس بعض الاحباء وهی مرتبة علی ابواب: الاول فی معنی الاستخارة فی اللغة العربیة، الثانی فی فضلها، الثالث فی آدابها، الرابع فی کیفیتها.

انجام: ولیکن هذا آخر ما اردنا ایراده من کیفیة الاستخارة و ادابها و الحمدلله وحده.

۲ ـ المقاصد العلیة فی شرح الرسالة الالفیة از زین شهید اول و ثانی (پ ـ ۱۸۱ پ).

۱۵۱۵/

نسخ جواد بن ملاابوالقاسم تایینی در دوره آدینه ۱۶ رجب ۱۲۸۱ (ش۲) عنوان و نشان شنگرف هردوشماره بیك خط است.

۲۱س۷×۱۵ ، ۲۰۰ص ۱۲×۲۲/۵ ـ کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی خرلی مقوایی دردوسرخ.

مجموعه

۱ـ شرح رساله العلم از محمودبن محمد تبریزی تا کرد شیخ احمد احسایی برمتن استاد خود (۱پ ـ ۴۶پ).

آغاز: بسمله. الهی تاهت افهام المتوهمین وقصرت طرف الطارقین ... وبعد فیقول ... محمودبن محمد التبریزی ...

انجام: وشرعت فی تألیف هذه الرسالة فی دارالسلطنة تبریز و ختمتها فی دارالخلافة طهران ... و کان ذلك فی الساعة الثالثة من لیلة الاحد شهر شعبان المعظم

من شهور سنة وخمسین بعد الماتین والالف من الهجرة ... وصلی‌الله علی‌من لانبی بعده.

۲ـ جامع الاسرار ومنبع الانوار سیدحیدر آملی[1] (۴۹ر ـ ۱۹۹ و برابر با ۱۴۶ر تاپایان نسخه ش ۳۴۱ ف ۴۲۵).

۱۵۱۶/

نسخ سنهٔ ۹۰۹ و درپایان جزو دوم تاریخ روز یکشنبه صفر ۸۴۴ ودرصفحهٔ عنوان جزو سوم آمده که برای خزانهٔ شکرالله‌بن احمدبن علی عناقوی‌دوست او صالح‌بن فلاح حیدالی کعبی در ۹۱۷ نوشته است؛ نسخه ازنیمه‌های نکاح است تاقرویك پایان بیات وآغاز وانجام افتاده‌است.

۲۳س۱۳×۱۹ ، ۲۱۴ص ۱۷×۲۳ ـ کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج مشکی فرسوده.

تحریر الاحکام الشرعیة علی مذهب الامامیة

از علامهٔ حلی است (ف ۱۸۰۸).

۱۵۱۷/

استعلیق روز یکشنبه ۱۵ ج ۲/ ۱۰۵۶؛ عنوان ونشان شنگرف، باسرلوح درزمینهٔ لاجوردی باگل وبوتهٔ زر وسرخ؛ فهرست مطالب درآغاز هست؛ حواشی لغوی دارد.

۱۹س۷×۱۶ ، ۳۰۴ص ۱۴×۲۲/۵ ـ کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج قرباکی مقوایی.

مکارم الاخلاق

از ابی‌نصرحسن طبرسی است (ف ۲۷۹۹).

۱ـ هرسه اصل این کتاب درچهارقاعده است وقواعد اصل سوم آن چنین است.
۲ـ فی الشریعة والطریقة والحقیقة.
۳ـ فی النبوة والرسالة والولایة.
۴ـ فی الوحی والالهام والکشف.
۵ـ فی الاسلام والایمان والایقان.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۵۱۸/

نستعلیق سدهٔ ۱۳ ه از محمدتقی بن محمدرضای کوکدی گلپایگانی در سپاهان، عنوان و نشان شنگرف، ۱۵س۵/۵×۱۱/۱۱ ک۳۲۳ ۱۱×۱۸ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی.

سنجیی ۵۶

۱ ـ الآداب الدینیة للخزانة المعینیة (۱پ ـ ۲۵ ر) از امین الاسلام ابوعلی طبرسی در چهارده فصل که برای خواجه تاپاك ابواحمد بن فضل بن مرتضی امیر المؤمنین ساخته است (ذریعه ۱ : ۱۸ ـ طوس ۵ : ۱ ـ معالم العلماء ش ۸۹۳).

۲ ـ کشف الریبة عن احکام الغیبة از شهید ثانی (۲۵ پ ٦٤ پ مورخ روز شنبه ٤ ج ۱/۲٦٤).

۳ ـ منهاج النجاة از فیض کاشانی (٦۵پ ـ ۹۵ رمورخ روز یکشنبه ۲۰/۲/۱۲٦۵ از باب المعاصی تا پایان).

٤ ـ تنبیه الرقدین ۹۷ پ ـ ۱۰۹ ر مورخ ۲۲ صفر ۱۲٦٤) از مولانا محمد طاهر بن محمد حسین شیرازی قمی در گذشتهٔ ۱۰۹۸ که در قم در آغاز ش ۲۱/۱/۱۰٦٦ ساخته است و آن با محاسبة النفس ابن طاوس در ۱۳٤۰ بچاپ رسید (ذریعه ٤ : ٤٤۳)

۵ ـ اثنتی عشرة آیات مستنبطات من التوریة من کلام علی بن ابی طالب (۱۰۹ پ ـ ۱۱۰).

٦ ـ التنبیهات العلیة علی وظائف الصلوة القلبیة از شهید ثانی است (۱۲۹ پ ۲۲۲ پ مبورخ ع ۲ ، در بن کهای ۱۱۰ پ ـ ۱۲۹ ر و ۲۲۳ و ۲۲٤ بندهـ ایست در حدیث و اخلاق و تصوف).

۱۵۱۹/

نستعلیق سده ۱۳ با مهر و امضای مؤلف (س۱۲۳۹) و با فهرست در آغاز ، در پایان یادداشتی است از حسن طبیب (مؤلف) که در دوساعت بظهر روز پنجشنبه ۲۸ محرم ۱۲۹۴ در بندر ویلم کنار نزد «جناب آقا» افسروه نشسته بود چون چهارماهی بود که از تهران آگاهی نداشته است . همچنین می‌نویسد که در ۱۴ رمضان ۱۲۹۸ در ترکوجرد و در ۲ ذی قعده ۱۳۱۲ در کردستان بوده‌ام ـ ۸۵۴ صفحه‌شمار دارد .

۱۸س۹×۱۵ ، ۴۲۷ک ۱۶/۵×۲۲ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج قرباکی مقوایی.

طب امراض

از حسن بن ابی‌الحسن تنکابنی پزشك سدهٔ ۱۳ و ۱٤ و ترجمهٔ طب جدید است

آغاز: بسمله . حمدله . . . اما بعد بدانکه علم بطبایع امراض علمی است که شناخته میشود از او اعمال بدن انسانی در حالت مرض .

انجام: رتج و ایداهای مریض از بخار .

۱۵۲۰/

شکسته نستعلیق سدهٔ ۱۱ ، عنوان شنگرف، حواشی با نشانهٔ بن ظ ر علی عنه، انجام افتاده و آغاز خطبهٔ اهدای بشاه هم افتاده است .

۳۱س۱۱×۱۹ ، ۳۱۶ک ۱۵/۵×۲۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج عنابی ضربی مقوایی .

حاشیة الشفا

از آقاحسین خوانساری است (ف ۲٤۲).

۱۵۲۱/

نستعلیق محمدبن حسین جمال‌الدین حسینی در دور آینه آغاز ج۱/۸۹۰ ، عنوان و نشان شنگرف، حواشی با نشانهٔ «س» آغاز افتاده.

۱۹س۷×۱۳ ، ۱۷۴ک ۱۳×۲۲ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج سبز ضربی مقوایی.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

الوافية في شرح الكافية

از رکن‌الدین حسن‌بن محمدحسینی استرآبادی است (منزوی ۲: ۴۶۲).

۱۵۲۲/

نسخ عنوان ونشان شنگرف ۱۱۲۰ (ش۶).

۲۰ص۶/۵×۱۳ ، ۳۵۶ ک ۱۴×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج زردوضربی .

سجموعه

۱ـ فصل في المناظرة (یزده سطر ک ۱ ر).

آغاز: اعلم ان کلام المناظرین اما فی التعریفات او فی المسائل.

انجام: ان یتکلمافی کل علم بما هووظیفته والله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب.

۲ـ شرح آداب البحث از عضدالدین ایجی که عصام الدین ابراهیم‌بن محمدبن عریشاه اسفراینی بنام تاج‌الدین عریشاه اندقانی شهیدنوشته ودرد‌یباچه‌میگوید که‌او از گروه اثنی عشریه بوده است از آن‌دوازده شاگردی که درتصنیف‌باایجی همکاری میکرده‌اند،درهامش‌نسخه‌ما آمده که سیف‌الدین ابهری یکی‌ازبرجستگان این گروه بوده است و ابن تاج الدین را هم حاسدان در جوانی بزهر کشته اند (حاشیه منه) (طوس ۱۴۴ منطق ـ برلین۵۳۰۵)

آغاز: بسمله . نحمدك یا من لاناقض لما اعطیت ولامعارض لما قضیت ولاشاهد بثبوت مانفیت‌ولاسند لمنع ما اثبت . . . وبعد فیقول . . . ابراهیم‌بن محمدبن عریشاه الاسفراینی انی طالعت‌فی ساعة او بعض .. الرسالة‌المنسوبة الی‌الامام ... عضدالملة.. فی‌آداب البحث .

انجام: ونعوذبه من الاثم و الوبال فیما فیه من الاختلال انه‌الکریم‌المتعال. (۱ پ ـ ۱۰ ر حواشی منه دارد).

۳ـ فصل فی شرایط المناظرة (۱۰ر).

آغاز: اقول قبل الخوض فی المقصود عدة من الشرایط التی اعتبرها الاعلام فخرالدین الرازی ره للمناظرة وهی تسعة.الاول انه یجب علی المناظرین ان‌یحترزوا عن‌الایجاز والکلام عند المناظرة.

انجام: وکذلك بالنسبة الی المعارض (لمولانا قطب الدین کلانی).

۴ـ شرح آداب‌المناظرةازمولانا محمد حنفی بخاری رومی برمتن رسالهٔ‌عضدی (ف۶۰ ـ برلین ۵۲۹۶ ـ چلبی ۱ : ۶۹ ـ بگواهی ابی‌الفتح در حاشیهٔ برشرح رومی برآداب عضدی ش ۱۵۲۲/۵) ، نه از کمال‌الدین مسعود شیروانی چنانکه در فهرست طوس (ش ۱۴۳ منطق) آمده است .

آغاز: بسمله . وبه نثقی . لك الحمدجعل‌الله تعالی مخاطبا تنبیها علی‌القرب

انجام: مانند ش ۸۸۳/۳ (۱۰پ ـ ۱۴ر حواشی منه دارد).

۵ـ حاشیهٔ شرح آداب‌البحث از ابوالفتح‌بن مخدوم حسینی‌برشرح مولانامحمد حنفی بخاری رومی برآداب عضدی (چلبی ۱ : ۶۹ ـ طوس ش ۷۲ ـ برلین۵۲۹۸).

آغاز: بسم الله الحمدلله علی افهام الخطاب . . . اما بعد فهذا شیء عجاب . . . علی‌الشرح .. للرسالة الشریفة العضدیة فی‌الاداب .

انجام: والذین هم محسنون. نقله من‌السوادالی‌البیاض ... مؤلفه.. ابوالفتح‌بن مخدوم الحسینی .. فی‌المشهد المقدسة الرضویة فی‌سنة ۹۹۶ الهجریة (۱۴ پ ـ ۳۳ پ حواشی دارد بانشانه « منه ره » وجز آن).

۶ـ شرح آداب المناظره از مولانا احمد جندی بررسالهٔ عضدی (چلبی۱:۶۹).

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

آغاز: باسمك اللهم یا واجب الوجود ویا واهب الخیر والجود (لك الحمد) هو الوصف بالجمیل علی الجمیل علی جهة التعظیم و التبجیل.

انجام: والدلل صالح للسندیة اذ الکلام فی الکلام الاول

(۳٤ پ ـ ٤۰ ر مورخ ۱۱۲۰).

۷ـ حیرة العقلاء یا حیرة الفضلاء از شمس الدین محمد خفری (ف ٤۵)

(٤۳ پ ـ ۵٤ ر).

۸ـ بندی از تعدیل المعیار خواجهٔ طوسی درباره شبههٔ جدراسم.

آغاز: بسمله. وبه نقتفی قال المحقق الطوسی نصیر الملة و الدین ره فی اواخر تعدیل المعیار فی شرح نقد تنزیل الافکار فی تعدیل الاسرار فی المنطق تصنیف الفاضل اثیر الدین للفضل بن عمر الابهری قوله ومن المغالطات الصعبة ماقیل فی اجتماع النقیضین ان قول القایل کل کلامی کاذب فی هذه الساعة اما ان یکون صادقا او کاذبا.

انجام: وهو من باب سوء اعتبار الحمل انتهی کلامه رفع مقامه.

(۵٤ پ ـ ۵۵ ب).

۱۵۲۳/

نسخ سدهٔ ۹، عنوان شنگرفی، آغاز و انجام افتاده.

۲۲س ۹/۵×۱۴ ـ ۳۷۴ ۱۲×۱۶، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج تریاکی ضربی.

کتاب فی الطب

در این نسخه ۱۸ باب است از «الباب الاول یذکر فیه الامراض التی تختص بالشعر» تا «الباب الثامن عشر فی الحمیات و الامراض التی لا تختص بعضو»

این نسخه موجز قرشی (ف ۸۱۱ ش ۴۶۰/۱) و قانونچه چغمینی (ف ۷۹۶ ش ۱۰۹۳/۱) نیست (۱).

آغاز: الباب ثامن عشر فی الحمیات و الامراض التی لایختص بعضو... الباب الاول یذکر فیه الامراض التی تختص بالشعر.

انجام: البرص و هو تغیر لون الجلدة الی البیاض ... وقد ذکرتها فی حدم.

فهرست بابها:

الباب الاول یذکر فیه الامراض التی تختص بالشعر.

الباب الثانی تذکر فیه امراض جلدة الرأس.

الباب الثالث فی ذکر الامراض التی تختص باجزاء الرأس والدماغ.

الباب الرابع فی امراض العین.

الباب الخامس تذکر فیه امراض الاذن.

الباب السادس تذکر فیه امراض الانف.

الباب الثامن تذکر فیه امراض الحلق.

الباب التاسع تذکر فیه الامراض التی تختص بالصدر.

الباب العاشر فی امراض القلب.

الباب الحادی عشر یذکر فیه امراض المعده.

الباب الثانی عشر ـ (افتاده است).

الباب الثالث عشر ـ یذکر فیه امراض الطحال.

الباب الرابع عشر فیه امراض الامعاء والمقعدة.

الباب الخامس عشر یذکر فیه امراض الکلا والمثانة والانثیین و القضیب.

۱ـ درفهرست ره آورد قانونچه بنام خود و بنامهای صناعة الطب وطب خوانده است (س ۲۸۳ ش ۲۷۹/۲ نیز ص ٤۲۹ و ش ۲۷۳/۱ نیز ص ٤۲۱ ـ ص ۲۹۶ ش ۲۷۱/۳ نیز ص ٤۲۹ ـ ص ۳٤۶ ش ۲۰۱ و ۲۰۲ و ۲۳۹/۳ نیز ص ۳۹٤)

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

الباب السادس عشر فی امراض الرحم.

الباب السابع عشر فی امراض الورکین و المفاصل و عرق الانسا و النقرس.

الباب الثامن عشر ـ یذکر فیه هذه الامراض التی لاتختص بعضو.

۱۵۲۴

نسخ‌سدهٔ ۹، عنوان شنگرف، آغاز ورباب ۹ مقالهٔ ۱ افتاده و تا پاره‌ای ازباب ۱۷ مقاله ۵ فی‌الغرغر را دارد.

۲۳س۱۴×۲۰ ـ ۳۶۸ ف ۱۷×۲۶، کاغذ سمرقندی ـ جلدلیماج مشکی ضربی‌مقوایی.

الحاوی فی‌التداوی

از نجم‌الدین محمودبن صائن‌الدین الیاس شیرازی است (ره‌آورد ص۴۱ـ۴۶ ش۲۱ـ۲۵).

۱۵۲۵

نستعلیق سدهٔ ۱۱و۱۲، عنوان شنگرف، جای شکلها سفیدگذاشته شده‌است.

۱۷س۸×۱۴، ۱۰۸ ف ۱۲×۱۶، کاغذ سپاهانی ـ جلدلیماج مشکی.

اشجار واثمار

از علیشاه منجم درغانی خوارزمی بخاری است (ف۸۳۱ ـ استوری۲:۶۱).

۱۵۲۶

نسخ ذی حجهٔ ۱۳۲۷، عنوان شنگرف.

۲۷س۱۰/۵×۱۵، ۱۸۳ ف ۱۴×۲۰/۵، کاغذ فرنگی‌آهارمهره ـ جلدلیماج ترنجی‌مقوایی.

منیة اللبیب فی شرح التهذیب

از عمیدالدین باازضیاء الدین است (ف۱۷۲۷).

۱۵۲۷

نسخ سدهٔ ۱۱، عنوان وشعرها شنگرف، آغازوانجام افتاده وارتنازع است تاتصریف.

۲۶س۸×۱۸/۵، ۲۴۵ ف ۱۳/۵×۲۴، کاغذ سپاهانی ـ جلد لیماج مشکی.

المقاصد النحویة فی‌شرح‌شواهد شروح الالفیة

ازبدرالدین ابومحمد محمودبن‌احمد عینی در گذشتهٔ ۸۵۵ است وشرح‌بزرگ اوست (چلبی۲ : ۷۱) و شرح شواهد کوچک اوفرائدالقلائد فی‌مختصر شرح‌الشواهد نام داره.

۱۵۲۸

نستعلیق محمد بن میرابوالفتح حسینی در روز سه‌شنبه ۲۷ ج۲ ۱۱۱۸، عنوان شنگرف، فهرست درآغازهست و حواشی دارد، نسخه جزو دوم است.

۳۱س۷×۱۷، ۱۵۰ ف ۱۲/۵×۲۳/۵، کاغذ سپاهانی ـ جلدلیماج مشکی ضربی مقوایی.

المنتخب

از فخرالدین طریحی است.

۱۵۲۹

نستعلیق سدهٔ ۱۲ نشانه‌ها شنگرف، آغازافتاده است.

۸س۶×۸، ۱۸۵ ف ۹×۱۰، کاغذ سپاهانی ـ بی‌جلد.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

کیمیا

رسالهٔ کیمیایی فارسی است ودر آن از سید رکن‌الدین آملی یادشده است.

فهرست بابها: باب حل‌الطلق ـ باب یصفرالقمر ـ باب یؤخذ من‌الفضة‌الجید ـ باب تخمیریاقوت ـ باب عمل پیرهمدانی ـ باب‌الشمس ـ باب درجوهر زرنیخ ـ باب تار ـ باب سیماب کشیدن ـ باب ترکیب ساختن ـ باب زنجفر ـ باب عقد الزیبق.

آغاز: وبایکدیگر تقطیر کن درفرعی غیر فرع اول.

انجام: واگر تصعید کند اولی باشد.

۱۵۳۰

نسخ سدهٔ ۱۲ نقایصها تشکر.

۱۲س۶×۱۱، ۱۷۵ ص = ۸×۱۴، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج فرسوده.

رساله در مسالیات

این رساله درصفر ۱۱۴۱ درهنگامهٔ افغان درسپاهان تألیف شده وآغاز وانجام آن در نسخهٔ مافتاده است (۱ ر ـ ۱۴۶ ر).

آغاز: میل بدان عضو مأوف نکند.

انجام: بچشم کشند دامیران خون.

پس ازین رساله صفت داروهای مرکب است برخی از روی خط مؤلف و صفت حب میرزااحمد طبیب ونسخهٔ آقامحمد صادق پسر شیخ محمد جعفر شیخ‌الاسلام پیشین سپاهان و گزیده‌ای از رساله‌ای در پزشکی که نزد میرزا محمد طاهر منجم سپاهانی بود و ازنیاکان باو رسیده بود و نسخه ای از روی خط میرزا محمد رحیم و نسخهٔ

احمد شاهی طبیب کابلی که برای حاجی عبدالمجید نوشته است و نسخه ای از خط حکیم مسیحا و نسخهٔ میرزا جلال ونسخهٔ استاد ملامحمدعلی ونسخهٔ آقا محمدحسین اصفهانی پسر آقاجعفر اتو کش.

۱۵۳۱

نستعلیق و نسخ سدهٔ ۱۴.

۲۷س۱۰×۱۵، ۹۷ ص = ۱۰٫۵×۲۲، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج زرباکی.

مجموعه

۱ـ پاسخ شیخ احمدبن زین‌الدین احسایی بپرسش شاگرد خود ابو جعفر محمدحسین یافقی سرابانی درتفسیر نوزده حدیث (۱ ر ـ ۱۶ ر) (فهرست احسایی ۲ : ۴۹).

۲ـ فائده‌ای درباره تشبیه علی (ع) بشکل چهارم (۱۶ ر ـ ۱۷ ر) (فهرست احسایی ۲ : ۵۱).

۳ـ فایده‌ای در بارهٔ خوابی که شیخ احسایی دیده است (۱۷ر ـ ۱۸ر).

۴ـ رسالة فی‌الاشارة بالید از شیخ احسایی (۱۸ ر و پ).

۵ـ رسالة فی‌القدر از شیخ احسایی که بدرخواست شیخ عبدالله‌بن شیخ‌مبارک‌بن علی‌جارودی قطیفی نوشته است (۱۹ ر و پ) (فهرست احسایی ۲ : ۱۷).

۶ـ شرح رسالة القدر سید شریف از احسایی (۲۰ ر ۲۴ ر ناقص) (فهرست احسایی ۲ : ۳۳).

۷ـ رسالة فی الخیال والصدر و القلب گویا از احسایی ومورخ ۱۳ ع ۱ (۲۵ ر ـ ۲۶ ر نستعلیق حسین‌بن‌محمد موسوی سرابی درروز ۲۵ ع ۲/۱۲۳۷ آغازافتاده).

۸ـ حدیث اصبغ‌بن نباته وسلمان فارسی (۲۷ ر ـ ۳۰ پ)

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۹ـ حدیث معراج بفارسی (۳۳ ر ـ ۳۷ پ).

۱۰ ـ چهل‌حدیث (۳۸ پ ـ ۴۵ پ).

۱۱ ـ بندی از جامع‌الحجزات بفارسی (۴۶ ر ـ ۵۴ پ).

۱۲ ـ فائده‌ای دربارهٔ آل محمدبفارسی (۵۵ ر ـ ۶۰ پ).

۱۳ ـ رساله‌ای عرفانی (۶۳ ر ۸۳ ر)

۱۴ـ فی‌ثواب الموحدین (۸۸ ر ـ ۹۳ پ نستعلیق).

۱۵ ـ تفسیر آیهٔ صوم و پرا کنده های دیگر (۹۴ ر ـ ۹۶ نستعلیق پ)

۱۵۲۲/

نستعلیق سدهٔ ۱۱ عنوان شنگرف،

۱۷س×۵/۵ ۱۰/۵ × ۱۰ ۱۷/۵ ،کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج لرباکی ضربی مقوایی.

التشریح للمتعلمین

ترجمهٔ حنین‌بن اسحق است از کتاب جالینوس.

آغاز: یشتمله المقالة الاولی من کتاب جالینوس فی‌التشریح وهی فی تشریح العظام‌ترجمة ابی‌زید حنین بن اسحاق‌الترجمان. قال جالینوس: انه قدینبغی‌للطبیب ان یعرف هیأة کل واحد من العظام فی‌نفسه.

انجام: الی ان یبتدی ان ینقسم تمت المقالة جالینوس فی تشریح العروق الضوارب تمت یتمامها کتابه فی‌التشریح للمتعلمین.

۱۵۲۳/

نسخ‌سدهٔ۱۳،عنوان ونشان‌وشنگرفی،حواشی بالشانه «منه»، نسخه ازنجارت است تاوصیت،

۲۱س×۱۰ ۱۵ ، ۳۴۴ گ ۱۵/۵ × ۲۱ ،کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج‌مشکی‌ضربی‌مقوایی‌میان‌ترنج.

ریاض المسائل

ازسیدعلی طباطبائی است (ف۱۹۳۹ ـ ذریعه ۱۱ :۳۳۶).

۱۵۲۴/

نسخ سدهٔ ۱۲ عنوان ونشان شنگرفی، نسخه ارآغاز است تاوبیات اعضاء و باقص است.

۳۰س×۱۱/۵ ۲۰/۵ ، ۱۲۴ گ ۱۷ × ۲۵ ،کاغذ فرنگی فرسوده بی‌جلد.

النهایة فی‌مجرد الفتاوی

ازشیخ ابوجعفر محمدبن حسن طوسی است.

۱۵۲۵

نستعلیق ۱۰۲۶، متن‌زیرخط سرخ، در۱۴برگ آغازوسه‌برگ پایان بادواشتهااست، شکل‌ونشان شنگرفی، باحواشی از «علی» و دیگران.

۱۷س×۷ ۱۴ ، ۱۲۹ گ ۱۵ × ۲۴،کاغذ سپاهانی‌ـجلدتیماج ترباکی ضربی‌گرداگردودورون‌مشکی.

شرح‌الملخص

شرح قاضی زادهٔ رومی است برملخص چغمینی (ف۹۱۷).

۱۵۲۶

نستعلیق روزشنبه ۱۸ج۱/۱۰۳۱،عنوان‌ونشان شنگرفی،حواشی‌دارد، بامهر «عبده علی‌الحسینی»، برگ یکم نونویس‌است.

۲۴س×۹/۵ ۱۶/۵ ، ۴۱۲ گ ۱۸ × ۲۵ ، کاغذ سپاهانی نخودی ـ جلد تیماج مشکی‌مقوایی.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

شرح الاسباب والعلامات

شرح برهان‌الدین نفیس کرمانی است بر الاسباب والعلامات سمرقندی (ف ۷۶۹)

۱۵۳۷

نسخ ۱۰ شعبان ۸۶۰ چنانکه در پایان آمده و نام نویسنده را پاک کرده‌اند. سپس محمد باقر بن حسین رانگونی جهلانی مینویسد که تاریخ «منصف شده» ۸۶۰ بوده است. نسخه از سده ۱۰ و ۱۱ است. حواشی دارد با نشانهٔ «منه، م» و متن در بالای صفحات هست.

نسخه در حضر ۱۱۰۵ از آن میرزا معصوم وزیر پشت بوده و از ان احمد بن حاج محمد حسینی در ۱۵ شعبان ۱۱۷۷ و در شوال ۱۱۳۷ عرض شده و یادداشت ۱۳۴۸ دارد و در کتابخانهٔ امانتی بن محمدعلی بن فتحعلیشاه بوده در ۱۳۴۸، در آغاز و انجام مهر دارد.

۲۲س ۱۱×۱۸، ۳۴۵ ص ۱۱×۱۸، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج مقوایی.

شرح مفتاح العلوم

شرح مفتاح‌العلوم سکاکی است از میرسید شریف گرگانی که در نیمه های شوال ۸۰۳ ساخته است (۲ : ۴۱۶).

۱۵۳۸

نستعلیق علی‌محمد بن حاجی امامقلی در روز آدینه ۱۵ شوال ۱۲۸۵ (زمان ناصرالدین‌شاه) در دوستون و هامش چلیپا با رو جدول و ستون‌بندی زرین مشکی.

۲۱س ۹×۱۸، ۱۴۵ ص ۱۵×۲۴، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج ترباکی ضربی.

دیوان

مراثی میرزا عبدالرسول فناست که برای حسین بن علی سروده است.

آغاز: بسمله. هوالمستعان وبه نستعین.

باز این فغان و غلغله اندر زمانه چیست؟
این آتش زبان فنا را زبانه چیست؟
مرغان باغ برده چرا سر بزیر پر
درمانده جمله در طلب آب و دانه چیست؟

انجام:

چه عجب گر رود این شهر بسیلاب فنا!
روز و شب خون دل از دیده این سیالست
گویبا ماه محرم شده بر خلق پدید
گرچه امر فنا سلخ نه شوالست

تمام شد کتاب دیوان میرزا عبدالرسول المتخلص بالفنا ... در عهد سلطنت ... ناصرالدین‌شاه قاجار بید. ... علی محمد بن مرحمت پناه کهف الحاج حاجی امامقلی در روز جمعه فی پانزدهم شهر شوال المکرم من شهور سنه ۱۲۸۵.

۱۵۳۹

نسخ سدهٔ ۱۴ در دوجدول رنگار و شنگرف با سرلوح زر ولاجورد وسرخ، در پایان روایتی است از سلمان وبانس.

۱۵س ۱۰/۵×۱۷، ۹۷ ص ۱۶×۲۲، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج ضربی مقوایی.

طب الائمة

روایتها ایست که از امامان شیعی در پزشکی آمده است (ف ۷۸۷ ـ ره آورد ص ۳۱۷).

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
Library.ut.ac.ir

۱۵۴۰

نستعلیق سدهٔ ۱۱، عنوان و نشان و شکل شنگرف، از پایان چندبرگ افتاده و تا پایان «الفصل الثالث فی مقادیر اقطار القمر والشمس والظل» دارد، نسخه در ۱۱۴۰ از آن یوسف‌نامی بوده است.

۱۹ س ۵/۵×۱۵ ، ۳۵۳ ص ، ۱۴×۲۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج عنابی زرکوب وروغن زده تازه از یکسوی.

ترجیح التذکرة

از نظام‌الدین حسن‌بن محمد نیشابوری است (ف۹۰۷).

۱۵۴۱

نستعلیق محمد بن سکری قمی در روز سه‌شنبه ۲۶ ع۲ ۱۰۹۳ در ابیوردان عنوان، شنگرف، مهر «جواد الحسینی» در آغاز هست، در روبهٔ نخستین برگ چنین نوشته شده: فهرست مافی هذه المجموعة: شواهد الربوبیه ورساله وحدت وجود ورساله لوامع جامی ورساله در تحقیق نوروز الفرس از لسان الحواس فرویش، یك صفحه از کتابی که باید همان رسالهٔ وحدت وجود باشد در پایان هست.

۲۰ س ۷/۵×۱۴ ـ ۹۲ ص ۱۲/۵×۱۹/۵ ، کاغذ سپاهانی ـ بی‌جلد.

الشواهد الربوبیة

از صدرای شیرازی است (ف۲۹۲).

۱۵۴۲

نسخ و نستعلیق صفر ۱۲۱۷ و ۱۲۱۸ در قریهٔ لحه در مسجد سرریز، عنوان و نشان شنگرف، از احمد اورامی فوقشی برای شیخ فخرالدین محمد سعید، فهرست مجموعه در آغاز هست و دارد: «وهی عشرة رسائل».

۱۵ س ۸×۱۴ ، ۱۷۷ ص ۱۰×۱۵/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلد مقوا عطف تیماج مشکی.

مجموعه

۱ـ رسالة فی الاسطرلاب در بیست باب بعربی (۱ ر ـ ۱۹ ر نسخ ۱۲۱۷).

آغاز: بسمله ـ رب تمم بالخیر ـ فها انا اشرع فی المقصود بعون الملك المعبود فنقول الاسطرلاب علم یعرف به احکام حرکات الاجرام السماویة ...

انجام: فتأمل حق التأمل وامعن النظر والله اعلم.

۲ـ مدخل منظوم (۲۰ ر ـ ۲۳ پ بخط نستعلیق برای شیخ محمد سعید در مسجد سرریز در روز پنجشنبه ۱۴ رجب) و این یکی جزء مدخل منظوم طوسی است که در (ف۹۴۴ ـ زه آورد ۴۴۱) شناخته شده است.

آغاز:

ابتدای کتاب در هر باب — چون کنی اختیار خوب و جواب
ماه در برج منقلب باید — ور به تیر است متصل شاید

انجام:

که داند شناخت در دو سرای — هیچکس علم غیب غیر خدای.

(۲۴ ر ـ ۲۹ پ پر اکنده ها است).

۳ـ تهذیب المنطق تفتازانی (۳۰ ر ـ ۳۴ پ ناقص).

۴ـ لب الاصول در یك مقدمه و هفت کتاب (نسخ احمد اورامی در ۱۲۱۸) (برو کلمن فهرست نامها).

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی وفقنا للوصول الی معرفة الاصول ... وبعد فهذا مختصر فی الاصلین و ما معهما اختصرت فیه جمع الجوامع للعلامة تاج السبکی ... ونبهت الی خلاف المعتزلة ... وسمیته لب الاصول.

انجام: ویعلم انه لایکون الا ما یریدالله کونه.

کتابخانه تخصصی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۵ـ نظم خلاصة الحساب (۷۱ ر ـ ۹۵ ر نسخ و عنوان و نشان شنگرف)
از قوام الدین محمد سیفی قزوینی در گذشتهٔ ۱۱۵۰ (ذریعه ۹ : ۴۸۷ و ۷ : ۲۲۵ و ۱ : ۴۷۱) [۱]

آغاز: بسمله

الحمدلله القدیم الواحد — حمداً یشوق قلب کل جاهد
... وبعد فالخلاصة الشریفة — مشحونة بالدرر اللطیفة
نظمتها کمنتقی الجمان — رتب فی قلائد العقیان

انجام:

فهذه خلاصة الحساب — قدنظمت کالدر فی النصاب
مختومة بناحسن الختام — بالحمد والصلوة و السلام

۱ـ سیفی یازده متن را در یازده ارجوزه سروده است بدینگونه :
۱ـ تهذیب الاخلاق .
۲ـ زبدة الاصول در ۳۱۰۰۰ بیت .
۳ـ مختصر الاصول حاجی .
۴ـ شافیه (تجوید) .
۵ـ خلاصة الحساب در ۶۶۱ بیت .
۶ـ مبحث خط شافیه .
۷ـ الوافیة فی نظم الشافیة که شاگردش ملامحسن آنرا شرح کرد .
۸ـ مفرح القوام در نظم قانونچه .
۹ـ التحفه القوامیة فی نظم اللمعة الدمشقیه .
۱۰ـ الصافیة فی نظم الکافیه .
۱۱ـ الصفیحة للبهایی .

۶ـ نظم عروة الاسطرلاب و الصفیحهٔ شیخ بهایی (۹۵ ر ـ ۱۰۱ پ) از همو (ذریعه ۱ : ۴۵۵) .

آغاز:

عروة الاسطرلاب تحوی الدررا — عدتها محذور الاثنی عشرا
۱۴۴
تاریخها اذ نظمت فصیحة — فداعلیت بالعروة الصفیحة
۱۱۲۳

.....

و عروة ثم مدیر و مری — حلاقة و حلقة فلیبصر
(پنجبیت)

بسمله .

حمدت ذاالعرش معلیاً علی — محمد و آله ذوی العلی
و بعد فالعبد قوام نظما — عروة الاسطرلاب نظماً محکما

انجام :

فاختم بذکر القبلة الکتابا — واملاثمن العروة الاسطرلابا

۷ـ نظم تهذیب الاخلاق مشکوة رازی (۱۰۱ پ ـ ۱۰۹ نسخ احمدنو تشتی برای شیخ محمد سعید در ۱۲۱۸/۱۴) از همو (ذریعه ۱ : ۴۵۲)

آغاز: بسمله .

قال قوام حامد مقصرا — مصلیاً مسلماً مستغفرا
یاطالب الفضل بالاستحقاق — علیك بالتهذیب للاخلاق

انجام :

دستور فضل حجمه صغیر — فی وصفه و قدره کبیر
این که کرد کلفت از خاطر رفت — در حکمت اخلاق سخن چون در گفت

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

اندیشه بلب عقل نظمش سنجید معیار خرد برای تساویخش گفت

۱۱۲۵

(پس‌ازین دوبیت است در نامهای هفت قلم)

۸ـ اسطرلاب منظوم ازشیخ محمدوسیم‌بن احمد (۱۱۰ ر ـ ۱۱۴ ر نستعلیق و بدستور شیخ محمد سعید نوشته شده است).

آغاز: من کلام عمی شیخ محمد وسیم طاب ثراه:

قبل الصلوات و التحیات برسید خلق و خیرسادات

.....

شدامر که بنده آین احمد بر اسطرلاب شرح بندد

انجام:

راس جاثی حناج و منکب ومتن بطن‌ورجل‌است‌وناطح ازبرخوان

فهرست عنوانها:

القاب ادوات ـ القاب خطوط ام ـ القاب خطوط صفایح ـ القاب شبکه‌معرفت ارتفاع شرقی و غربی‌آن ـ در معرفت طالع از ارتفاع ـ ارتفاع از طالع ـ معرفت دایر ماضی وباقی لیلی ونهاری از ارتفاع ـ معرفت قوس‌النهاروقوس اللیل وساعات‌مستوی ومعوج ـ معرفت غایت ارتفاع و میل وبعد ـ معرفت مطالع و مغارب ـ معرفت تسویة البیوت ـ معرفت طلوع‌وغروب صبح‌وشفق وساعات‌آن ـ معرفت ظل از ارتفاع‌وارتفاع از ظل ووقت عصر واستخراج ظل مجهول از معلوم ـ معرفت طالع سالی از طالع سال دیگر ـ معرفت عرض بلد ـ معرفت‌ارتفاع‌قطب بروج ـ معرفت سمت ازارتفاع وارتفاع ازسمت ـ معرفت تقویم آفتاب وجزو وموضع آن ـ معرفت سمت قبله ـ معرفت خط زوال ـ ارتفاع‌مرتفعات‌ـ معرفت عرض‌رود ـ اسامی کواکب شبکه.

۹ـ وصایای شیخ‌احمد احسایی است بفارسی (۱۱۴ پ ـ ۱۱۶ پ)

۱۵۴۳

نستعلیق سدهٔ ۱۳ عنوان شنگرف.

۱۴ر×۸/۵ر × ۱۵/۵ × ۲۰۸ گ ۱۶ × ۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلد مقوایی عطف لیماج عنابی.

اللئالی الحبقریة فی شرح القصیدة الحمیریة

از فاضل هندی بهاءالدین‌محمدبن‌حسن‌اصفهانی‌است درشرح قصیدهٔ‌سیداسماعیل حمیری که‌پس‌ازپیرداختن‌به‌المناهج‌السویةفی‌شرح الروضة البهیة وپس‌ازمنیة‌الحریص فی شرح التلخیص ساخته است.

آغاز: بسمله اعلی قافیة تقوالاقاویل وقفه (؟) مقالة قالة الاراجیل مفتح‌لاسح الاناجیل و محتشم الدعوة فی الظل الظلیل اعنی حمد جلیل کمثله جلیل

انجام: ثم ان لو کما عرفت اصلها بالمضی و ان دخلت (ناقص).

۱۵۴۴

نسخ عبدالحسین‌بن ملامهدی طرحورانی‌قرشی دررروز شنبه ۱۳۳۲/۳/۱۸ ، ۱۷۱ ص.

۱۵ر×۸ر × ۱۴ ، ۳۵ گ ۱۵ × ۲۱/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلدلیماج عنابی.

شرح المنظومة النحویة

عبدالسمیع‌یزدی برای پسر خود مرتضی این منظومه را سروده وعلی‌بن‌عطیفه حسنی‌حسینی آن‌را شرح کرده‌است.

آغاز: بسمله الحمدلله الذی وفقنا لصرف الهمم نحوالکمال... اما بعد فیقول ، علی‌بن عطیفة‌الحسنی الحسینی.

انجام: واراية الوقف (قدفرغت من‌تسوید هذه الاوراق فی یوم السبت‌فی‌ثامن عشرمن شهر ربیع‌الثانی من شهورسنه ۱۳۲۲)

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران library.ut.ac.ir

آغاز متن:

حمداً لمن کرمنا بالمصطفی وسهره و ولده اهل الوفا

.....

والعروة الوثقی له جائت سمة و فیه ابواب تلی مقدمة

انجام متن:

للردع کلا و للاستفهام هل و همزة و قد لتقریب الاجل

۱۰۴۵/

نستعلیق سدهٔ ۱۱ عنوان شنگرف ومشکی درشت.

۲۵س×۸×۱۸، ۲۹۷ ص، ۱۳/۵×۲۴/۵، کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی مقوایی فرسوده.

حل الموجز

شرح افسرایی است بر موجز قرشی (ف ۲۲۱۰)

۱۰۴۶/

نستعلیق ۱۱ رمضان ۱۰۹۸ در اردبیل درهنگامی که نویسنده نزد «عالیجاه قوامی محمد حسین بیگ وزیر وحاکم مرکوی» بسر میبرده است نوشته شده است.

۱۱س×۶/۵×۱۰، ۶۴ ص، ۱۰×۱۵/۵، کاغذ سپاهانی - بی جلد.

مجموعه

۱- نزهة الارواح (۱ و ۸ پ ناقص) از امیر حسینی (ف ۵۰۷)

۲- شرح اسماء حسنی بفارسی بروش عرفانی ودرپایان شرح هر اسمی فائده ایست ازاخبار وسخنان پیران و مشایخ دربارهٔ خاصیت آن وبرای «حضرت مخدومی افندی» ساخته شده است.

در آن یاد میشود از مولانا سیدالدین کاشغری و شیخ زین‌الدین حافی. نسخه از آغاز افتاده و از «الفتاح» است تا «الصبور» (۹ر-۶۴ر).

آغاز: صحت این نصحت پیوسته ... الفتاح مشتق است از فتح بمعنی حکم.

انجام: به سعادت قبول نظر وصول یابد.

صد شکر که این نامه چو بروفق مرام

گردید به طالع دل عمدیده تمام

توقیع قبول یافت از حضرت میر ۹

منظور خواص گشت و مرغوب عوام

الحمدلله الاول والاخر والسلام علی من اتبع رسوله

۱۰۴۷/

نستعلیق ۴ رجب ۱۳۰۴ عنوان مشکی درشت. فرج‌الله شاگرد دارالفنون لیر بر موجز ۷ ذی‌قعده ۱۳۰۴ درهمین نسخه هست.

۱۹س×۷×۱۵/۵، ۱۱۹ ص، ۱۳/۵×۲۱/۵، کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی ضربی فرسوده.

مجموعه

۱- زبدة الحکمة تقریر درسهای دکتر پولاک نمساوی معلم دارالفنون و پزشک ناصرالدین‌شاه است در یک مقدمه و دوجمله است (ص ۱-۱۸۹).

۲- رساله در سمومات و تریاق از طب دکتر پولاک (ص ۱۹۱ - ۲۱۰ نوشتهٔ رجب ۱۳۰۴)

۱۰۴۸/

نسخ سدهٔ ۱۱ عنوان شنگرف حواشی نستعلیق.

۱۴س×۷×۱۲، ۳۹۶ ص، ۱۸×۲۱، کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی ضربی.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

ارشاد الأذهان

از علامهٔ حلی است (ف ۷۲۱)

۱۵٤۹/

نستعلیق سدهٔ ۱۱ معی زیرخط سرخ، لقان شنگرفی، حواشی زرافشان، تاهیجت اقیاس‌راوادر.
۳۵س ۱۱×۱۹ ؛ ۱۷۱گ ۱۷/۵×۳۶ ؛ کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج مشکی ضربی زرکوب فرسوده.

المطول

شرح سعد تفتازانی است بر تلخیص المفتاح خطیب قزوینی (ف ۷۱۹۸).

۱۵۵۰/

نسخ سدهٔ ۱۲ عنوان شنگرفی، چند برگ در آغاز فرسوده و رطوبتی شده است.
۴۹س ۱۲×۲۰ ؛ ۲۲۰گ ۱۸×۳۶/۵ ؛ کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج قرباگی ضربی مقوایی.

مفاتیح الغیب

این نسخه تفسیر دو سورهٔ فاتحه و بقره است از تفسیر کبیر امام فخر رازی (سپه ۱ : ۱۵۳).

۱۵۵۱/

نسخ محمدرفیع‌بن ملاصفات‌الله تایینی ورشب سه‌شنبه ۷ ذی‌قعدهٔ ۱۱۰۱ ؛ عنوان شنگرفی.
۱۵س ۶/۵×۱۲/۵ ؛ ۱۰۰گ ۱۲×۱۸ ؛ کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج قرباگی.

سقط الزند

از ابی‌العلاء معری است

آغاز: بسمله . وبه الاستعانة فی التتمیم الحمدلله رب العالمین ... قال ابوالعلاء احمدبن عبدالله‌بن سلیمان المعری التنوخی اما بعد فان الشعراء کافراس تتابعن فی مدی ... قال احمدبن عبدالله‌بن سلیمن التنوخی فی مذهب المدیح ولم یکن من طلاب الدنیا والله یحمد علی ذلك اعن وخدالقلاس کشفت حالا

انجام:

قد اتتنی هدیة منك بالا — مس فقابلتها بحسن القبول
غیران السماع فی الکتب یوقف — و لغتفال الوقوف غیر جمیل

(ص ۸ ـ ۳۱۸ شرح التنویر براین کتاب چاپ مصر در ۱۳۵۸)

۱۵۵۲/

نستعلیق فرج‌الله‌بن میرزا محمد صایغ‌ایر میرزا الله‌وردی دردرود پنجشنبه ۷ رمضان ۱۳۱۴ عنوان ومعانی لغات دشوار شنگرفی ؛ روجدول شنگرفی ؛ جمله‌های بسخ ؛ در ۴۵۰ ص .
۱۴س ۱۲×۲۶ ؛ ۱۷۵گ ۲۳×۳۵/۵ ؛ کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی.

درهٔ نادره

از میرزا مهدی خان منشی استرآبادی نادرشاه است (معارف ۲ : ٤٦).

۱۵۵۳/

نسخ روز چهارشنبه ۷ رمضان ۱۳۶۹ لقان شنگرفی .
۱۵س ۶×۱۱ ؛ ۲۶گ ۱۰/۵×۱۵/۵ ؛ کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی.

کشف الریبة من احکام الغیبة

از شهید ثانی که در روز چهارشنبه ۷ رمضان ۹٤۹ ساخته است (طوس ۲ : ۳٤۳).

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۰۰۵

نستعلیق سدهٔ ۱۳، حاشیه دارد بالنهایة «منه عفی عنه، منه دام ظله».
۲۱س×۱۲×۱۶ ، ۱۳۶گ، ۱۴/۵×۲۰/۵، کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی.

شرح الرافية

شرحی است بر وافیه ملاعبدالله تونی (ف۱۰۷۴۶) از سید صدرالدین بن سیدمحمد باقر رضوی قمی نجفی در گذشتهٔ ۱۲۱۸ در همدان (طوس ۲ : ۱۹۹ - سپه ۱ : ۶۱۹ - معارف ۱ : ۱۰۴).

آغاز: بسمله . (قوله) ره قلت انکار التبادر الخ اقول معنی کون التبادر من امارات الحقیقة هو ان یتبادر المعنی من اللفظ المجرد عن القراین حتی عن ملاحظة الشهرة من حیث وقوعه فی کلام من یراد اثبات کون اللفظ حقیقة عنده (دیباچه را ندارد).

انجام: انما یعید من لایدری هذا آخر ما اردناه . . . والمرجو ممن نظر الی هذا التعلیق ان یمن علی هذا الضعیف المعترف بالقصور باصلاح الفاسد وترویج الکاسد ثمنا الله تعالی به کما نفع باصله وغفرلنا ولوالدینا ولمن علمنا ولمن تعلم منا ولجمیع المؤمنین والمؤمنات انه غفور رحیم .

۱۰۰۶

نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، میان برگهای ۱۰۳و۱۰۴ و ۱۰۴و۱۰۵ و ۱۰۶ - ۱۱۱ و ۱۱۲ افتادگی دارد .
۳۰س×۶×۱۱ ، ۱۳۶گ، ۱۱×۱۸، کاغذ فرنگی - جلد مقوایی عطف تیماج مشکی .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

مجموعه

۱ـ اثبات الواجب (۲ ر ـ ۲۳ ر) از صدرالدین محمد دشتکی (ف۲۱۱۸).

۲ـ عبرة الفضلاء (۲۳ ر ـ ۲۴ پ) از شمس‌الدین محمد خفری (ف۶۳)

۳ـ مغالطة فی اجتماع النقیضین، (۲۴ پ ـ ۲۵ ر).

آغاز: مغالطة فی اجتماع النقیضین ان فرض شخصا قال کل کلامی یعقب کلامی هذا من غیر توسط فهو کاذب .

انجام: فاذن یلزم کذبه تامل فیه انتهی کلامه .

۴ـ رسالة فی المدح و الذم (۲۵ ر ـ ۳۳ پ)

آغاز: رسالة فی المدح و الذم . بسمله . سعدك الله لطاعته و تولاك لرعایته و کنفك بولایته و لازلت للخیرات مرجوا . . . هذا ایام‌الله عزك کتاب لطیف فی معناه یشتمل علی نتف من الاخبار فی الصفات المحدوحة و النعوت المذمومة وطرف من الحکم والامثال المختصرة المنثورة وابیات من الشعر المانورة بادعیة مسجوعة والفاظ متبوعة جمعتها عللی اختصارها من کتب شتی لتعرفها

۵ـ اثبات الواجب الجدید در چهارده فصل (۳۳ ر ـ ۵۳ ر) از محقق دوانی (۲۱۱۹).

۶ـ رساله خلق اعمال (۵۳ پ ـ ۵۶ پ) از محقق دوانی که (ف۲۵۸ ـ ۲۲۴۳)

۷ـ رسالة فی مهیة الروح و الحیوة و النفس در دو فصل و شانزده بحث و باید از متاخران باشد (۵۷ ر ـ ۶۷ پ)

آغاز: رسالة فی بیان ماهیة الروح و الحیوة و النفس و العقل لااعرف مؤلفها بسمله . حمدله . اما بعد فهذه رسالة مشتملة علی فوائد جلیلة فی بیان ماهیة الروح والحیوة و النفس و العقل و اقسامها و توابعها وهی مرتبة علی فصلین وستةعشر بحث

انجام : والاحکام الشرعیة هی معیار هذه العدالة و قانونها (تمت الرسالة).

۸ـ تفسیر سورهٔ توحید (۶۸ ر ـ ۷۱ پ) از ابن‌سینا است (منزوی ۱ : ۴۸)

۹ـ رسالة فی العشق (۷۱پ ـ ۷۳ پ).

آغاز: بسمله . ایها الطالب الحقیق و الرفیق الشفیق ایدک الله بنوره الاظهر و زینک بعشقه الازهر انی القی الیک طرفاً مما قالت الحکماء فی العشق وانواعه و کیفیة نشوه و علله و الدواعی علیه و العرض الاقصی منه .

انجام : وله البقاء الاکمل والسرمد الاتم . تم بعون الله تعالی

۱۰ـ مراة الآخرة (۷۶ ر ۸۶ پ)

از فیض کاشانی که در آن از استاده خود صدرالدین محمد وقطب محیی کوشکناوی وابن میثم یاد کرده است (چاپ ۱۳۰۳ سنگ تهران).

۱۱ـ شرح دعاء صنمی قریش (۸۸ پ ـ ۱۱۱ ر) جزذخر العالمین است (منزوی ۱۱۲:۱).

آغاز: بسمله . حمدله . اما بعد بدان اسعدک الله تعالی که این دعا از عوامل اسرار و کرائم اوراد امیرالمؤمنین علی ... است .

انجام : ونجات آخرت کرامت کناد وعاقبت همه بخیر گرداناد بحق محمد وعترته الامجاد

۱۲ـ شرح دعاء سمات (۱۱۲ پ ـ ۱۲۵ پ) پیش از شرح مقدمه‌ای در آن هست و جز شرح دیگری که در (منزوی ۱ : ۱۳۷) شناخته شده است .

آغاز: بسمله . نحمدك وندعوك فی السراء ونرجوك للاجابة فی الضراء وبعد فهذه وریقات اخطها .. فی شرح الدعا المسمی بدعاء السمات ..

انجام : ... وعلی قرباء المؤمنین والمؤمنات .. برحمتك یا ارحم الراحمین .

۱۰۵۷

نسخ سدهٔ ۱۲ از حیدرعلی بن عباسعلی ، عنوان ونشان شنگرف ، حاشیه دارد ، درپایان نسخه پاره‌ایست ازکفایی دراصول فقه .

۳۵س۹/۵×۱۵ ، ۲۳۷ص ۱۵×۲۲ ، کاغذ فرنگی آهارمهر ـ جلد لیماج مشکی ملوانی.

غایة المامول فی شرح زبدة الاصول

شرحی است از محقق محمدجواد بن سعدبن جواد کاظمی شاگرد شیخ بهایی برزبدة الاصول او که در ذی حجه ۱۰۲۷ بپایان رسانده است (سپه ۲ : ۵۸۱).

۱۰۵۸

نسخ صادق شهمیرزادی در ۱۲۰۴ ، نشان شنگرف ، ودرآن تاریخ تالیف ندارد .

۱۴س۸×۱۳ ، ۱۴۲ص ۱۴/۵×۲۰ ، کاغذ فرنگی ـ جلدلیماج مشکی .

الوافیة

دراصول فقه است از فاضل تونی (ف ۱۷۴۶).

۱۰۵۹

نسخ وتعلیق سدهٔ ۱۱ عنوان شنگرف .

۱۱س۶×۱۰ ، ۶۸ص ۱۱/۵×۱۶ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدمقوایی.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

جنگ

در آن مناجات پانزده گانهٔ سید سجاد است ووصیت‌نامهٔ مولی‌جلال‌الدین رومی که‌قصیدهٔ دالیه ایست بفارسی بدینگونه :

آغاز: وصیت‌نامه ملاجلال‌الدین رومی قدس سره .

عاشقا درراه حق د ـ باز آنچه هست پدید

ازخردوهستی خودبگذرزخودشوناپدید

علم‌وعشق‌وعقل‌ونفس گشتندیرتومشترك

هریکی‌سویی کشندهردم‌بیم‌ایشان‌جدید

انجام :

وای‌بر آن کوربخت باشد که‌باشد درضلال

بر سجود و برقعود انزوا نشود رشید .

سپس غزلی ثانی‌بفارسی وشعرهایی‌ازعلی‌باسلسلهٔ روایت دربرخی‌ازآنهاو گویا از سلوة الشیعه یا انوار العقول باشد و دعای صباح و دعای علوی مصری (مورخ روز چهارشنبه پایان صفر) و مناجات منظوم سید سجاد مقفی از الف تالام الف و عبارتی بفارسی دربارهٔ نماز وصلوات جامعه وبرا کنده‌هایی در دعا و حدیث سپس دعا هایی از سید سجاد .

۱۵۶۰/

نسخ و نستعلیق سدهٔ ۱۴ ، عنوان و نشان شنگرف ودرآغاز ودرمیانه پراکنده‌هااست بفارسی.
۱۹س‌۱۴×۸/۵ ، ۳۸۹گ ۲۰×۱۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی .

مجموعه

۱ـ اهلیلجه که ازمفضل‌بن عمر دانسته‌اند (۱۳ ر ـ ۲۲ پ نسخ) (ف ۱۱۲۸ ش ۵۰۲/۹) .

۲ـ رساله دراصول دین بفارسی درچند مقصد (۱توحید۲عدل ۳نبوت ٤ امامت) هر یك چند فصل (۷۰ پ ـ ۸۵ پ نستعلیق خط‌خورده واصل و تافصل ۲ مقصد ٤ را دارد) .

آغاز: بسمله وصلی‌الله علی‌محمد ... و بعد چون لازم است بر هر مکلفی از مکلفین اینکه بفهمد عقاید و اصول دین را ... لهذا این حقیر ... ابن محمد مهدی محمود شریف الموسوی چنین تکلیف خود را دید ... و این رساله مشتملست برچند مقصد و چند فصل ...

انجام : وان اومی علیهم باعیانهم

(در۸۸ ر ـ ۸۹ ر رساله‌ایست درنماز شب بعربی بهمین گونه خط گویاازهمین مؤلف ونیمه کاره گذارده شده است)

۱۵۶۱/

نسخ نورالله‌بن کیای‌کوهدمی‌دهبنه‌ای‌درروز دوشنبه ذی‌حجهٔ ۱۱۸۰ یا۱۱۰۸۱ ، برگ یکم‌تو نویس، حاشیه نستعلیق .
۱۸س‌۱۵×۸ ، ۱۷۹گ ۱۴×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج قهوه‌یی ضربی.

المختصر النافع

از محقق حلی‌است (ف۲۰۰۲)

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۵۶۲/

نستعلیق سده۱۳ه، همهٔ شماره‌ها بیاض‌خط، عنوان شنگرف ، در۱پ-۳ر مسائل فقهی است بعربی از روستان فقیه وشرح ابی‌اللیث والابرار وورق۹۵ ر - ۹۶ پراکنده است بعربی وترکی.
۱۹س×۱۰/۵×۱۵/۵ ، ۱۱۵گ ۱۶×۲۰/۵ ، کاغذ فرنگی آبی - جلدتیماج مشکی ملوانی.

۱- شرح فرایض سراجی (۲ پ - ۳۵ ر) بفارسی از محمد امین‌بن عبیدالله مؤمنابادی برمتن عربی سراجی

آغاز: بسمله . بعد از ادای حمد حضرت خالق بیچون که عالم را بنور سراج علم وحکمت منور ساخت .

انجام: هریك خواهر مادری را چهارنررسد صحیح باشد تمت

۲- الفرائض بعربی در چند فصل وچند باب (۳۵ ر - ۴۷ ر) .

آغاز: فصل فی‌معرفة التماثل و التداخل و التوافق و التباین بین‌العددین ...

انجام: الا فیما ورث کل واحد منهم عن صاحبه والله اعلم بالصواب

۳- کتاب الصلوة بعربی از فقیه ابواللیث سمرقندی (۴۷ پ - ۵۶ پ)

آغاز: بسمله . حمدله ... قال الفقیه ابواللیث سمرقندی رحمه الله بان الصلوة فریضة قائمة .

انجام: ومن قال الهدایة مخلوق فهو کافر

۴- شرح انموذج فریدبن اصول و فروع مذهب بعربی (۵۷ پ ۹۴ پ) متن از مولی لطف‌الله نسفی است و در شرح از تفتازانی وجاربردی یاد شده است .

آغاز: بسمله . الحمدلله‌الذی رفع‌قاعدةالفقه حتی وفقنا علی‌مراد خیر التابعین ابی‌حنیفه .

انجام: یتولد منهن اولا دمن صوالح الاعمال .

۵- شرح الفقه الاکبر (۹۶ پ - ۱۱۵ ر) متن ازابوحنیفه است .

آغاز: بسمله . الحمدلله الذی هدانا الی طریق اهل السنة والجماعة .. امابعد فیقول .. ابوالمنتهی .. ان کتاب الفقه الاکبر الذی صنفه الامام الاعظم کتاب‌صحیح مقبول ...

انجام: واصحابه المستحقین وعده

۱۵۶۳/

نسخ‌محمدعلی‌بن مهرعلی سیاهانی در پنجمین روز شنبه ۲۸ رجب ۱۲۱۵ ، نشان شنگرف ، آغاز افتاده است .
۲۰س×۱۰/۵×۱۵ ، ۴۰۹گ ۱۲×۱۵ ، کاغذ سیاهانی فرسوده - جلدتیماج عنابی ضربی .

مفاتیح‌الشرائع

از فیض کاشانی که در ۱۰۷۳ ساخته است (ف۲۰۶۱)

۱۵۶۴/

نسخ و نستعلیق لطف‌اللهبن شکرالله بن لطف‌الله‌کاشانی در روز یکشنبه ۱۳ ذی‌حجة۹۵۹، عنوان شنگرف، آغاز افتاده .
۹س×۱۲×۱۷ ۲۳۷گ ۱۸×۲۴ ، کاغذ سمرقندی - جلدتیماج مشکی .

المصباح‌الکبیر

از شیخ ابوجعفر محمدبن حسن طوسی‌است (منزوی ۱ : ۲۲۱۰)

۱۵۶۵/

نسخ روزچهارشنبه ۲۹ع/۱۱۷۰ ، عنوان شنگرف ، جدول شنگرف و رنگار با سرلوح وبرای حواله جناح‌بن محمدجناعی نوشته شده است .
۱۷س×۱۳×۲۱ ، ۱۹۹گ ۱۹×۲۷/۵ ، کاغذ فرنگی - جلدتیماج قرباگی ضربی ملوانی.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.utac.ir

دیوان

از ابوتمام حبیب‌بن اوس طائی است.

آغاز: بسمله. الحمدلله‌العالم‌بماتکنه‌القلوب‌وتخفیه‌الموفق لطاعته‌من‌یرتضیه... اما بعد فان احسن ماالتبس به‌اللسان‌واتقن ماتنافس فیه الانسان لسان‌العرب‌العربا... قال ابوتمام و هواوس بن حبیب الطائی.

طلل‌الجمیع لقد عفوت حمیدا و کفی علی رزئی بذاك شهیدا

انجام:

فلاخیر فی حلم اذا لم‌یکن‌له بوادر صفوة تحمی ان یکرم

۱۰۶۶/

نسخ سدهٔ ۱۱ نشان شنگرف، الذکی از دیباچه را در آغاز ندارد ولی نام مؤلف و کتاب درآن دیده میشود، نسخه تا نیمه سورهٔ انعام است.

۲۲س‌۱۴/۵×۲۳ - ۳۷۷ ص ۲۲×۳۳، کاغذ سپاهانی فرسوده - جلد لیماج مشکی مقوایی.

جلاءالاذهان‌وجلاءالاحزان

از ابوالمحاسن حسین‌بن حسن گرگانی است (منزوی ۱ : ۸۵و۲:۶۹۸).

۱۰۶۷

نسخ سدهٔ ۱۱، عنوان شنگرف، حواشی دارد برخی‌شنگرف، آغاز وانجام‌افتاده‌ازصوم است تا کتاب امهات‌الاولاد.

۳۵س‌۱۳/۵×۲۳، ۳۷۴ ص، ۲۰×۳۱، کاغذ فرنگی - جلد لیماج عنابی ضربی بالولا.

حاشیة الحاوی

حاشیه ایست بر کتاب الحاوی در فقه ودانسته نشد کدام است و از کیست (چلبی ۱ : ٤۱۵ ـ ٤۱۸).

آغاز: قوله فیبطل ای اذا شرط کون الریق صرفاً فیبطل بجری الریق بمابین الاسنان من‌الطعام مع‌القدرة.

۱۰۶۸/

نستعلیق سدهٔ ۱۱، عنوان قوله سلیدمانده است، حواشی «منه رحمه‌الله» منه» دارد.

۳۱س‌۸/۵×۱۴/۵ - ۲۵۹ ص ۱۳×۲۲، کاغذ سپاهانی - جلد لیماج ترباکی.

حاشیه تسدید القواعد فی شرح تجرید العقاید

از میرسید شریف گرگانی است که در فهرست طوس (ش۶۶و۵۱۱)شناسانده شده‌است. این‌نسخه از سنجیدن‌آن با نسخه تسدید القواعد دانشکده حقوق (۲٤۲ـ ج) که پاره‌ای ازحواشی شریف را داری‌شناخته شده‌است.

آغاز افتاده: ولما کان اثبات‌الصانع متوقفا علی‌المحدث... (قوله) وذلك یتوقف علی‌النبوة والامامة. اورد علیه‌ان‌توقف العلم بمباحث المعاد علی الامامة ممنوعة.

انجام افتاده: (قوله) وهو نسبة‌الشیئ الی‌زمان، قدمراته ... الحدودالمشترکة.

۱۰۶۹/

نستعلیق غیاث‌الدین محمد در۱۰۷۳ ولیمهٔ میر ۸ مورخ ۲۴ رمضان ومیر ۹ مورخ ۲۵ رمضان ومیر ۱۰ مورخ ۱ ذی‌قعدهٔ همین سال است، عنوان ونشان شنگرف، حاشیه‌دارد.

۱۵س‌۸/۵×۱۴/۵، ۳۴۷ ص ۱۴×۱۹/۵، کاغذ فرنگی - جلدلیماج عنابی.

اثرلوجیا

گزیدهٔ از تاسوعات افلوطین است که از ارسطو پنداشته‌اند.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۵۷۰/

نسخ محمدباقر بن محمدرضای قاری در روز یکشنبه ۱۱ ذی‌قعده ۱۳۴۰، عنوان و نشان شنگرف،
۸س۵/۱۲×۶۰ ، ۶۰گ ۱۰/۵×۱۵/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی قرمز ورو .

زبدة الاصول

از شیخ بهائی است و بچاپ رسیده است

۱۵۷۱/

نستعلیق سده ۱۳، عنوان و نشان شنگرف، آغاز افتاده ،
۱۱س۸/۱۳×۳۶۶گ ۱۴×۱۹ ، کاغذ سپاهانی ـ بی‌جلد .

نقد فارسی

تنها طهارت و روزه در نسخهٔ ما هست

آغاز افتاده : یامویی سرزا بردار ششم مسح پاها از سر انگشتان پا تا میان پشت پا که کعب است .

انجام : وطلوع هلال بدنیا بیاید واجب دانی .

۱۵۷۲/

نستعلیق سده ۱۳، عنوان و نشان شنگرف، انجام افتاده در مبحث حد، مالک سردار کابلی در ۱۳۲۳ ،
۲۱س۸/۵×۱۴/۵ ، ۶۲گ ۱۳/۵×۱۷/۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج سرخ .

حاشیة تحریر القواعد المنطقیه فی شرح الرسالة الشمسیة

از عمادبن یحیی‌بن علی فارسی است (طوس ۴۰ منطق) .

۱۵۷۳/

نسخ ۱۳۱۹ عنوان و نشان شنگرف ، ملک سردار کابلی در ۱۳۴۹ ، یک صفحه از حاشیه ملاعبدالله تولی در تهذیب در پایان هست ،
۸س۷/۱۴ ، ۳۸۹گ ۱۲/۵×۱۸/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی .

مجموعه

۱ـ شرح العوامل المائة (۱ پ ـ ۱۲ پ)

۲ـ الفوائد الصمدیة (۱۳ پ ـ ۵۵ ر)

۳ـ کبری (۵۵ پ ـ ۶۷ پ)

۴ـ شرح ایساغوجی ابهری از کاتبی (۶۷ پ ـ ۸۹ ر)

آغاز: الحمدلله الواجب وجوده الممتنع نظیره الممکن سواه .

انجام : لکونه مرکبا من المرکبات الیقینیة ولیکن هذا آخر ما کتبناه من الاوراق لایضاح مافی الکتاب (طوس ۱۳۳ منطق)

۱۵۷۴/

نستعلیق محمد رحیم‌بن محمد علیمردان خاج‌یحیی بیک محله‌ای از معلم سرای گیلوند رود قومن بدستور آقامحمدرضا در ج۱/۱۱۲۸، عنوان و جدول شنگرف ،
۱۷س۵/۵×۱۱/۵ ، ۳۱۷گ ۱۰×۱۷ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج حنایی ضربی ملوانی .

سفینة النجاة

در ادعیه است از اصغربن محمدیوسف قزوینی در یک مقدمه و پنج مقاله ولی نسخهٔ ما همان مقال پنجم است .

آغاز: بسمله . شکروسپاس کریمی راسزد که مناجات را سبب انجام حاجات

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

و انتظام امر نجات گردانید و دعا را باعث علو درجات و محو سیئات ساخت.

انجام: و آداب زیارت مومنان مذکور میشود در مقال دوم در عمل روز پنجشنبه.

۱۵۷۵/

نستعلیق سدهٔ ۱۲، حواشی دارد، آغاز و انجام افتاده، پرشمار دارد از ۱۰ تا ۱۴۷.
۱۰س×۵/۵ : ۱۰×۵/۵ س ۱۴۵ : ۱۷×۱۱/۵، کاغذ فرنگی - جلد متوالی.

قرة العیون فی اعز الفنون

از فیض کاشانی که ۱۰۸۰ ساخته و در ۱۲ مقاله هر یکی پنج کلمه و رویهم ۶۰ کلمه است و در ۱۰۹۹ با حقایق و مصباح الانتظار بچاپ سنگی و در ۱۳۳۸ خ بچاپ سربی رسیده است.

۱۵۷۶/

نسخ سدهٔ ۱۱، عنوان شنگرف، آغاز افتاده.
۱۴س×۶/۵ : ۱۴×۶/۵ س ۱۱۹ : ۱۸×۱۰/۵، کاغذ سپاهانی - جلد مقوا.

کتاب الزیارات

در آن از شیخ و علی بن طاوس نقل شده است.

آغاز: الاحکام لشیخ الطائفه محمدبن الحسن الطوسی وما ینبغی لزائر النبی... والحقت به الزیارات - عالم یوجد فی الکتب الثلثة والله المستعان. باب المواعظ والوصایا للمسافر.

انجام: قال اما انك لو زرت قبر عبدالعظیم عند کم لکنت کمن زار الحسین صلوات الله علیه.

۱۵۷۷/

نسخ سدهٔ ۱۳، عنوان شنگرف، آغاز افتاده، مالك سرور کابلی.
۱۵س×۶/۵ : ۱۴×۶/۵ س ۲۳۶ : ۱۸×۱۱/۵، کاغذ فرنگی - جلد تیماج قرباکی متوالی.

کتاب فی الدعاء

دانسته نشد از کیست وچه نام دارد و باید پنج مقال هر یکی چند باب در آن باشد.

آغاز: وربك الله اللهم اهله علینا.

انجام: خاتمه مقال سوم در اعمالی که روز نوروز بجا باید آورد و در منهاج الصلاح علامهٔ حلی از امام جعفر صادق علیه السلام روایت شده ... ده بار و دو رکعت.

۱۵۷۸/

نسخ ۲۱ ذی قعدهٔ ۱۱۹۱،
۱۵س×۵ : ۱۴۱/۸/۵ س ۱۰×۱۴/۵، کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی عطف مشمل.

الکافیة

مقدمهٔ نحو ابن حاجب است.

۱۵۷۹/

نسخ میرزا محمد مهدی بن میرزا حاجی محمدبن میرزا ابراهیم رشتی در ج ۱۲۴۴/۲،
۱۷س×۵ : ۱۴×۵ س ۳۸۹ : ۱۰/۵×۱۹/۵، کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی.

حاشیة المعالم

از سلطان العلماء خلیفه سلطان است.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۵۸۰

نسخ سدهٔ ۱۴ ه، عنوان شنگرف .

۱۶س×۸/۵×۱۵ ، ۴۷ گ ، ۲۱×۱۴/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلد لیماج مشکی منوالی .

اصول‌الدین

این رساله ازمیرزا ابوالقاسم گیلانی قمی است

آغاز: کتاب‌اصول دین‌میرزاابوالقاسم ره بسمله . چنین گوید ابوالقاسم‌بن حسن الجیلانی که این چند کلمه ایست در اصول دین و دلیلهای اجمالیه موافق فهم وطاقت عوام نوشته میشود

انجام: چیزی میرات نمیگذاریم (افتاده)

۱۵۸۱

نستعلیق سدهٔ ۱۳ ه، عنوان شنگرف، باحاشیهٔ تبیان‌الدین علی‌بن حیدر و یادهری در صفحهٔ عنوان ویادداشت مورخ ۱۲۶۴ .

۱۹س×۹/۵×۱۴/۵ ، ۱۹۷ گ ، ۱۹×۱۴ ، کاغذ فرنگی ـ جلدلیماج سرخ .

حاشیه نحوی

حاشیه‌ایست از عبدالحکیم نهدی برشرح متنی ازمصنف ایضاح (ابن‌حاجب) است ودرآن از رضی یاد شده است

آغاز: قوله مصدر المعلوم وهوالاظهر لکونه‌معدولا من حمدت الحمدلله‌للدلالة علی‌العموم والدوام ولکثرةاستعماله . قوله ای کل حمدالخ تفسیر علی کلاالوجهین . قوله والقدر المشترک

انجام: ... الثقل الحاصل من الوا وقد تمت النسخة المعظمة لحاشیة العالم

الفاضل عبدالحکیم النهدی علیه‌الرحمة

۱۵۸۲

نسخ عبدالرحیم‌بن محمدجعفر عراقی‌ورجب ۱۲۴۴ با حواشی‌بخط نستعلیق ازملاصالح‌ورشمارهٔ یکم ، در۱۶۴ ر شعرهاایست از سیدمهدی‌بن سید رضای طباطبایی دربارهٔ « من اجتمعت العصابة علی تصحیح مایصح عنهم وذکرالعدة وصاحبها ».

۱۲س×۷/۵×۱۱/۵ گ ۱۳×۱۸/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلدلیماج لرباکی ضربی منوالی .

۱۶۷

مجموعه

۱ـ معالم‌الاصول عاملی (۲ پ ـ ۱۶۱ پ) .

۲ـ الدرر البهیة فی‌النظائر الفقهیة که منظومه‌ایست دراصول از مولی‌محسن‌بن مولی محمد سمیع کاشانی (ذریعه ۸ : ۱۲۹)

آغاز:

سبحانه من لایزال محسنا	حمدی‌الیه النفلت المهیمنا
احمده شکراً علی نواله	مصلیاً علی النبی و آله
و بعد هذی درر بهیة	نظائر الفقه بها محویة

انجام:

و یحرم التقلید ممن اجتهد	وفی‌اصول الدین من کل احد

بحث و جره الترجیح

۱۵۸۳

نسخ ۱۳۶۹ ، عنوانها درشت‌تر ، متن بالای صفحات دیباچه ندارد .

۱۳ س×۷/۵×۱۴/۵ ، ۱۴۵ گ ، ۱۴/۵×۲۰/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلد لیماج لرباکی ضربی .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

تحریر القواعد المنطقیة فی شرح الرسالة الشمسیة

از قطب رازی است.

۱۵۸۴/

نسخ سدهٔ ۱۲ عنوان شنگرف نسخه انتها کتاب الحجه است.
۳۳س۸/۵×۱۶×۱۵/۵ ،۳۸۶گ ،۲۱/۵×۱۵/۵ ،کاغذ فرنگی - جلد نیماج مشکی.

الوافی

ازفیض کاشانی است (ف۱۶۲۸).

۱۵۸۵/

نسخ سدهٔ ۱۳ ، انجام افتاده.
۳۱س۹/۵×۱۷×۱۵/۵ ،۳۹۷گ ،۲۰/۵×۱۵/۵ ،کاغذ فرنگی - جلدملوا.

مفتاح الفلاح

از شیخ بهایی است (منزوی ۱ : ۲۱۶).

۱۵۸۶/

نسخ محمدتقی بن عبدالمطلب حسنی‌حسینی درشنبه ۱۸ج۲/۱۱۰۷ ، نگار شنگرف یا حواشی بخط استعلیق با نشانهٔ «م‌ق‌رسلمه‌الله» م ح ق رحمه‌الله ، م ت ق رحمه‌الله.
۸س۴/۵×۹/۵ ،۲۴۷گ ،۱۶/۵×۱۰/۵ ، کاغذ سپاهانی - جلدنیماج مشکی ضربی ملوایی.

الصحیفة السجادیة

از امام سید سجاد دانسته‌اند.

۱۵۸۷/

نسخ سدهٔ ۱۱ عنوان شنگرف حواشی‌بالنشانهٔ «ص» عبدالوهاب حیدر ، یوسفه انجام‌افتاده‌است.
۲۰س۹/۵×۱۹ ، ۱۳۳گ ،۱۷×۲۴ ، کاغذ سپاهانی - جلدنیماج مشکی.

حاشیة الفوائد الضیائیة

از عصام‌الدین اسفراینی است.

۱۵۸۸

نسخ سدهٔ ۱۳ ، آغاز و انجام افتاده ، مالک سرورکاظمی در ۲۴ رمضان ۱۳۴۴.
۲۸س۹/۵×۱۵/۵ ،۳۱۲گ ،۱۵/۵×۲۱ ، کاغذ فرنگی - جلد نیماج مشکی.

شرح المفاتیح

شرحی است بر مفاتیح فیض کاشانی گویا از وحید بهبهانی.
آغاز: (بعرف الزوال) التی هوتمیل‌الشمس ... (بزیادة الظل) الغربی‌التناقص.
انجام: خصوص البحل للمنع. (درشرح: مفتاح ، تکفیرة الاحرام رکن‌فی الصلوة) ـ (فی کل فعل من افعال الصلوة).

۱۵۸۹/

نسخ سدهٔ ۱۴ عنوان شنگرف یا مشکی درشت حاشیهٔ نظام‌الدین میرزازاده دارد.
۱۵س۹×۱۵ ، ۳۸۴گ ،۱۶×۲۲ ، کاغذ فرنگی - جلد ملوا.

شرح قطر الندی وبل الصدی

متن وشرح هردو ازابی عبدالله محمدبن یوسف‌بن هشام نحوی در گذشتهٔ۷۶۲ است و در ایران بسال ۱۲۷۵ بچاپ سنگی رسیده است (چلبی ۲ : ۲۳۸).

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۵۹۰/

نسخ اسمعیل‌بن عمربن احمد در اوزن‌الروم‌که این‌کتاب را نزد فاضل ابی‌بکر اسیری خوانده در۱۱۳۷/۴/۲۹ ، متن زیرخط سرخ ، حواشی از فخرالدین وملازاده وشرح حکمةالعین.

۱۵س۵/۵×۱۳/۵ ، ۱۴۰س ۱۶×۱۲ ، کاغذفرنگی ـ جلد تیماج مشکی مقوایی.

شرح الهداية

شرح میبذی است برهدایهٔ اثیری

۱۵۹۱/

نسخ عبدالله دردور پنجشنبه ۲۶صفر ۱۳۱۳ ، ازمطاعم و مشارب لا موارث وحیل‌شرعیه.

۲۲س۱۰×۱۶ ، ۱۳۶س ۱۷/۵×۲۲ ، کاغذ فرنگی ـ جلد مقوایی‌عطف تیماج مشکی.

مفاتيح الشرايع

از فیض کاشانی است (ف۲۰۶۱)

۱۵۹۲/

نسخ سدهٔ ۱۲ ، عنوان شنگرف ، متن زیر خط سرخ ، نسخه از امور عامه است لا بمقصد۱۰در علت ومعلول ونواقض ، مالک سرار کاپلی در ۱۳۱۱ .

۱۶س۸۵×۱۷ ، ۱۵۱س ۱۵×۲۵ ، کاغذ سیاهابی ـ جلد تیماج سرخ ضربی مقوایی .

شرح المواقف

شرح‌میر سیدشریف است برمواقف ایجی

۱۵۹۳/

نسخ علی‌اکبربن ملامحمد بیارجمندی دردیه ملامرای وشك رشت در روز چهارشنبه ۴ رجب ۱۲۰۷ در۵۹ ر ـ ۶۰ پ پاره کتابی است کلامی بفارسی بخط نستعلیق ، در۶۱ ر ـ ۷۴ پ پارهٔ کتابی است درسنگ و رنگ شناسی‌که باید در ۴۴ باب و ۱۴۰ فصل باشد : باب یکم بیاختن مروارید ... باب ۴۳ در آئین بازی ، ناکمی از باب ۷ در رنگ‌کردن عاج را وارن بخط نسخ و عنوان شنگرف ، در۷۴ـ۷۵ پاره‌ای از رساله اصول است بعربی‌گویا زیادهٔ نهایی بنسخ با حواشی نستعلیق ، در۷۵ـ۷۸ گویا از مطول قفارائی است بخط نستعلیق ، در ۷۹ پ ـ ۹۴ پ آغاز معالم الاصول است بنسخ ، در۹۵ ر ـ ۱۰۱ پ پاره‌ایست از شرحی فقهی بنسخ .

۱۲در۴۴س۹×۱۵ و ۱۰×۱۶ ، ۸۹ف ۱۵/۵×۲۲ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج حنایی ضربی‌مقوایی.

مجموعه ۵۵

۱ـ ترجمهٔ الفیهٔ شهید (ذریعه ٤ : ۸۱) (آغاز نسخه افتاده ۳ ر ـ ۵۸ ب) .

۲ـ ریاض‌المسائل سید علی طباطبائی از آغاز نکاح تا مبحث مهر (۱۰۲ پ ـ ۱۵۱ پ)

۱۵۹۴/

نسخ سدهٔ ۱۱ عنوان شنگرف ، نسخه نیمه‌جزوه (ناقص) است تا نیمه جزو۷ مالك‌ربحان‌الله‌بن جعفرموسوی در۱۳۴۱ .

۲۸س۱۲×۲۳ ، ۱۶۲س ۱۶×۲۷ ، کاغذ سیاهابی فرسوده ـ جلدتیماج سرخ مقوایی.

مختلف الشيعة

از علامه حلی است (ف۷۰۰۵)

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۰۹۵/

نسخ سدهٔ ۱۳ ، عنوان و نشان شنگرف ، نسخهٔ ارزنده خطیه (جلد دوم) است تا پایان کتاب .
۲۲س‌م۷/۵×۱۴ ، ۱۷۶ گ ۱۳/۵×۲۲ ، کاغذ فرنگی ـ جلد نیماج سرخ قهوه‌ای مقوایی.

القوانین المحکمة

از میرزا ابوالقاسم گیلانی قمی است که در قم در پایان ربیع‌دوم ۱۲۰۵ پایان رسانده است

۱۰۹۶/

نسخ سدهٔ ۱۳ ، عنوان شنگرف، برگ نخستین فوتوپس و مفتاح‌الفلاح در ۱ پ ـ ۱۵۰ پ است و پس‌ازآن پراکنده‌ها است بفارسی و عربی در رشا و زیارت و غیر ـ مالک سردار کابلی در ۱۳۳۵.
۱۴س‌م۶/۵×۱۵ ، ۹۶۶ گ ۱۳/۵×۲۱/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلد نیماج ترباکی مقوایی.

مفتاح الفلاح

از شیخ بهایی است (مفروی ۱ : ۲۱۶)

۱۰۹۷/

نستعلیق عبدالواسع بن میرصالح حسینی خاتون‌آبادی در روز شنبه ذی‌قعده ۱۰۴۷ ، متن زیرخط سرخ و حواشی دارد با نشانهٔ «ص ، غفور ، لمحرره ، شرح اجرومیه» .
۱۵س‌م۵/۵×۱۲/۵ ، ۲۶۷ گ ۱۳×۱۹ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد نیماج ترباکی ضربی مقوایی.

الفوائد الضیائیة

شرح عبدالرحمن جامی است بر کافیهٔ ابن حاجب

۱۰۹۸/

نستعلیق شاگرد میرزای قمی که در پایان از اتمام میسفاید ، نسخه کامل است.
۲۲س‌م۸/۵×۱۸ ، ۳۱۵ گ ۱۵×۲۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلد نیماج سرخ ، تیره ضربی مقوایی.

القوانین المحکمة

از میرزای قمی است

۱۰۹۹/

نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، عنوان شنگرف ، آغاز افتاده و انجام هم گویا ناقص است.
۱۸س‌م۸/۵×۱۴ ، ۱۸۲ گ ۱۶/۵×۲۱/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلد نیماج مشکی ضربی .

کتاب‌الصلوة

در نماز است بفارسی با استدلال باعنوانهای مسئله و باب وفصل ودر آن ازکتبی مجلسی و محقق خوانساری وسبزواری صاحب ذخیره یاد میشود وباید از دانشمندان سدهٔ ۱۲و۱۳ باشد .

آغاز: علی هذا التقدیر و نظیر هذا الاحتیاط ... مسألة اعلم ان الاذان هو وحی‌الله من الله الحکیم الی حبیبه‌الکریم

انجام: مسألة ـ محکی از مفید و ابن ادریس و ابی الصلاح است از آنکه حرام است نماز بن‌غیرمؤمن .. شکی در جواز آن نیست لوروده فی الاخبار کثیراً .

۱۱۰۰/

نستعلیق لطفعلی بن محمد مازندرانی در ۱۱۹۹ ، عنوان شنگرف ، متن زیرخط سرخ، حاشیه ازشریف حسینی وچلپی وجز آنها .
۱۶س‌م۵/۵×۱۱/۵ ، ۱۳۹ گ ۱۰×۱۶/۵ ، کاغذ سپاهانی زرد ـ جلد نیماج مشکی.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

البهجة المرضية

شرحی است از سیوطی بر خلاصه الفیه ابن مالك

۱۶۰۱/

نستعلیق سده۱۳ ، متن زیر خط، برگ نخستین نوشتی .
۱۸س×۶/۵×۱۲/۵ ، ۱۵۶ گ ، ۱۳/۵×۲۱/۵ ، کاغذ سیاهابی ـ جلد لیماج مشکی عطف‌زر.

شرح کافیه

شرح فارسی میر سید شریف گرگانی است بر کافیه ابن حاجب و این نسخه درست مانند نسخهٔ تن ۱۱۶۲ (ف۲۳۰۲) وچاپ شده است

۱۰۶۲/

نستعلیق محمد جعفربن اسمعیل رازی در دور دوشنبه ۱۰۸۸/۳ج۱۶ ، عنوان ونشان شنگرف ، متن زیر خط سرخ ، اندکی حواشی دارد .
۱۹ س×۵/۵×۱۶ ، ۴۴۷ گ ، ۱۴×۲۵ ، کاغذ سیاهابی ـ جلد لیماج خاکستری مقوایی عطف مشکی بالولا .

شرح الخلاصة الالفية

شرح خلاصهٔ الفیه ابن مالك است از پسر او که بچاپ رسیده است

۱۶۰۳/

نسخ محمد جعفربن حاجی ملامحمد در روز سه‌شنبه ۱۲۶۲/۶/۲۴ باحواشی نستعلیق از «دماميني الفا ، «كاشف‌الطالب» .
۲۱س×۹×۱۵/۵ ، ۱۹۵ گ ، ۱۶×۲۳ ، کاغذ فرنگی ـ جلد لیماج مشکی ضربی‌مقوایی .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

مغنی اللبیب عن کتب الاعاریب ۱۹۹ از یوسف بن حسام ۸۱۸ ر ۰

۱۶۰۴/

نسخ محمدعلی‌بن محمد باقر در روز آدینه ۹ ج ۲ (سده۱۳) متن زیرخط سرخ .
۳۶س×۱۳×۲۱/۵ ، ۳۵۶ گ ، ۲۱×۳۱/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلد لیماج ترباکی ضربی‌مقوایی.

الروضة البهية في شرح اللمعة الدمشقية

شرح ومتن از دوشهید است (ف۹۹۰۳).

۱۶۰۵/

نسخ باقربن باقر دامغانی درشعبان ۱۳۴۰ ، عنوان ونشان شنگرف ،
۱۸س×۷×۱۱/۵ ، ۴۰۸ گ ، ۱۰/۵×۱۶/۵ ، کاغذ فرنگی‌کبود ـ لیماج ترباکی مقوایی.

مجموعه

۱ـ ثواب الأعمال از ابن بابویه قمی (۱ پ ـ ۱۴۳ پ)
۲ـ عقاب الأعمال از همو (۱۴۴ پ ـ ۲۰۷ ر)
اینده کتاب بچاپ رسیده است

۱۶۰۶/

نسخ عبدالوهاب حسن مزید بردیه لنحافان (پایان مجلد۳) درلیمهٔ روزسه‌شنبه ۱۰ ج ۷۳۴/۱ ، آغاز وانجام افتاده از کهف لاندتر .
۳۶س×۱۱×۱۸ ، ۱۹۰ گ ، ۱۵/۵×۲۳/۵ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدمقوا.

جوامع الجامع

از امین‌الاسلام ابوعلی طبرسی

۱۶۰۷/

نسخ سدهٔ ۱۱ ، عنوان شنگرف ، متن زیرخط سرخ ، حواشی نستعلیق با نشانه «منه» و «احمد چلپی ، شرح ، شیخ‌الاسلام» مالک حسن حسینی در ۱۳۶۵ با دوجهر و سردار کابلی در ۲۷ شعبان ۱۳۶۳ .
۱۹س×۶/۵ × ۱۲/۵ ، ۳۰۱ ص ۱۲/۵ × ۲۱ ، کاغذ سپاهانی - جلد تیماج تریاکی ملوانی دورو .

المختصر

شرح کوچك تفتازانی است تلخیص المفتاح (ف۲۱۹۸)

۱۶۰۸/

نستعلیق شب ۲۷ ج ۱۰۷۹/۲ درشمارهٔ ۲ وگویا بهمین خط درشمارهٔ ۱ و۳ وازسدهٔ ۴ درشمارهٔ ۳ وبخط نستعلیق درترجمه و نسخ معرب‌درمتن از سدهٔ ۱۱ درشمارهٔ ۵ ، عنوان شنگرف درهمین شماره ، در ۱۴۸ ر - ۱۳۱ پ پایان رساله‌ایست درپزشکی نستعلیق سدهٔ ۱۱ باعنوان شنگرف .
سطروالدازه‌ی تا ۳۰ - ۱۳۱ ص ۱۳ × ۲۱ ، کاغذ سپاهانی و لخودی و فرنگی کبود - تیماج مشکی .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

مجموعه

۱ـ رساله در هیئت بعربی در یك مقدمه و مقصد وتقسیم (۱پ - ٤ ر)

آغاز: بسمله . هذه رسالة مرتبة علی مقدمة و مقصود وتقسیم اما المقدمة ففی تعریف علم الهیئة وهی علم یبحث فیه عن الاجرام البسیطة العلویة و السفلیة بما فیهما من الکمیة والوضع عبرعنا اختلافه والشکل والمقدار والحرکة قدر اوجهتو السکون و بعد بعضها عن بعض و کان موضوعهما هذه الاجرام من هذه الحیثیة اما المقصد ففی التعریفات .

انجام: ولایتوقف ولاتخرج عن الخیر (تمت بعون الله تعالی)

۲ـ رساله در مساحت بفارسی درچهاررکن و دوازده قاعده (٤ ر - ۷پ مورخ

شب ۲۹ ج ۱۰۷۹/۲) .

آغاز: بسمله . ثنای بی‌منتها خداوندی راست که مصور قدرتش بسیط عالم بترتیب صور و اشکال بپاراست . این رساله ایست بر وفق ملتمس بعضی اعزهٔ اخوان . . . آید .

بوسط رمضان ۱۰۷۹ (۲) شهر ... ده است

توضیح: ... مکتی میکردد/لم ... روز پس از تحویل این درخواست آماده خواهد بود .

انضای متقاضی

... خت ... میکردد/لم ... تاس ... ریخته است .

مسئول حسابداری

... ری ، افظ ، ... ندی ... صنی ... فت

رئیس اداره سعی و بصری

مسئول عکاسی ... میکردد/لم ... تهیه و

مسئول عکاسی

... میکردد/لم الوند کورد رفوق به تعداد ... میکردد/لم ازشمارهٔ ... تا ... تهیه شود .

به شمارهٔ ... در دفتر مربوط ثبت شد .

تعداد ... برگ ... میکردد/لم ... مورد درخواست با پنجاه طلب رسید .

مسئول عکاسی

... میکردد/لم ... لیمه علی ... میکردد/لم مذکور در رفوق تعداد ... برگ ... میکردد/لم تهیه شود .

مقتضی است که از

۱۹۵۷

نسخ سنة ۹۱ ، عنوان شنگرف ، متن زیرخط سرخ ، حواشی تعلیق باشاره «منه» احمد ،
چلپی ، شرح ،
۱۹ س

شر

نسخه
وبخط نستعلیق
در ۱۳۸ ر ـ ۱
سطر

۱ـ
آغ
تعریف عا
من الکمیا
و یعد بعد
التعریفات
از
۲

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

ش ۲۹ ع ۲/۱۰۷۹)

آغاز: بسمله ثنای بی‌منتها خداوندی راست که‌مصور قدرتش بسیط عالم‌بزیب صور و اشکال بیاراست . . این رساله ایست بر وفق ملتمس بعضی اعزهٔ اخوان . . مشتمل بربیان مساحت بعضی اشکال که عمال را در اثنای اعمال بسیاربکارآید .

انجام: و طریق شناختن قطعه در مساحت هر یك از ایشان معلوم شده است واللهاعلم‌بالصواب‌والیه‌المرجع‌والمآب‌تحریرا بتاریخ لیل‌السابع والعشرون‌ربیع‌الثانی سنه۱۰۷۹تسع وسبعون الف (فدوقع‌التنمیق من‌هذه الرسالة فی‌تاریخ۹۲ (=۲۹)شهر ربیع‌الثانی سنة ۱۰۷۹) .

۳ـ شرح گلشن راز (۸ ر ۱۲ پ)

آغاز: بسمله حمدله ... هرفیضی که ازفیاض مطلق فایض میشود چون‌بتوسط اسماء است ابتدا بنام میفرماید:

بنام‌آنکه‌جان را فکرت آموخت چراغ دل بنورجان برافروخت

انجام: هرچند که حکم‌نبوت شامل‌همه‌است

وزیشان سید ما کشت سالار همو اول همو آخر در این کار

یعنی از (افتاده) .

۴ـ جنگ اشعار از نورعلی شاه ، فروغی ، صدر الممالك ، وصال ، شیخ زاده ، فدایی لاهیجی ، عبدالرزاق فیاض لاهیجی ، سید معین الدین ، قاسم الانوار تبریزی ، ابوطالب کلیم کاشانی ، آذری طوسی ، امیدی تهرانی ، شیخ‌بهایی ، جامی ، حافظ ، فیض کاشانی ، شهیدی قمی ، شاپور تهرانی ، صایب تبریزی ، عرفی شیرازی ، غزالی مشهدی (۱۳ ر ٦٤ پ) .

۵ـ ترجمهٔ کتاب‌التحصین‌فی‌صفات‌العارفین‌ابن‌فهدحلی (ف۶۵۵) ازدانشمندی شیعی که پس از سعدی و عرفی میزیسته است (٦۵ ر ـ ۱۲۷ پ)

آغاز: السادس عشر عنه علیه السلام انه قال له معروف الکرخی اوصنی یا ابن رسول‌الله ! قال علیه‌السلام: افضل معارفك ! قال : زدنی ! قال : انکر من عرفت

منهم ! قال : زدنی ! قال : حسبك (متن) شانزدهم . باز از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام منقولست که گفت معروف کرخی حضرت را که یابن رسول الله وصیت و موعظه کن ما را پس حضرت فرمود : جدا ساز از خودت چیزی را که باعث اینست که مردم تو را بشناسند ! گفت معروف : زیاد کن برمن کلام را ! حضرت فرمود : انکار کن آن کسی را که میشناسد تو را از ناس که معرفت بحال تو دارند ، انکار کن ایشان را بنحوی که فسخ اعتقاد از تو نمایند ! گفت معروف : زیاد کن برمن موعظه و کلام را ! حضرت فرمود که بس است تو را (ترجمه)

انجام : الخامس عشر . عنه علیه السلام للمعلی بن خنیس فی کلام لعمن جملته یا معلی ان الله یحب ان یعبد فی السر کما یحب ان یعبد فی العلانیة (متن) پانزدهم . از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام منقول است . . . آنکه عبادت کنند خلایق اورا آشکارا .

(آغاز و انجام متن در حاشیه طهارة الاعراق چاپ تهران بسال ۱۳۱٤ با مبدء ومعاد صدرای شیرازی ص ٤۰۰ دیده میشود ونسخهٔ ما مغشوش و آشفته است و پس و پیش شده است وعنوان فصل ۳ درفواید عزلت و گوشه گیری در آن دیده میشود و آغاز وانجام ترجمه افتاده است).

۱۶۰۹/

نستعلیق عنایی بن مرزخان درسدهٔ ۱۳ درشمارهٔ یکم ونیز نسخ سدهٔ ۱۳ ، با عنوان شنگرف در شمارهٔ دوم .

۱۵س۱۰×۱۶/۵ و ۹س۷/۵×۱۴ ، ۳۹گ ۱۷/۵×۲۲ ، کاغذ فرنگی ـ جلد مقوایی .

مجموعه

۱ـ شرح خطبة المعقول از محمدبن عرب بن حاجی بن عرب بدرخواست شاگردان

خود که یکی از آنها محمدبن رمضان نامیده میشده است (۳ پ ـ ٦ ر).

آغاز: بسمله . متو کلا بکرمه العمیم ... فیقول ... محمدبن عرب بن حاجی بن عرب ... لما کان صدر شرح ... التفتازانی ... مشحونا بالاستعارات .

انجام : بلاخفاء والله یعلم . (تمت الاستعارة ... علی ید ... عنایی بن مرزخان ...)

۲ـ العوامل المائة از ملامحسن کاشانی یا قزوینی (۹ پ ـ ۳۹ پ) .

۱۶۱۰/

نسخ ۳ ق ۱۱۹۷/۲ ، عنوان و نشان شنگرف ، مالک سردار کابلی در ۲۷ محرم ۱۳۶۰ .

۱۵س۷×۱۴ ، ۱۳۷گ ۱۱×۲۱ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج مشکی مقوایی .

شرح قطر الندی وبل الصدی

متن وشرح از ابن هشام است (ن ۱۵۸۹) .

۱۶۱۱/

نسخ سدهٔ ۱۳ ، عنوان درشت تر ، حواشی نستعلیق با نشانهٔ «منه» ، آغاز و انجام افتاده از حدیث ۱ است تا حدیث ۴۰ .

۱۵س۷×۱۴ ، ۱۸۱گ ۱۴×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلد مقوایی عطف تیماج سرخ .

الاربعون حدیثا

از شیخ بهایی است

۱۶۱۲

نستعلیق سدهٔ ۱۳ درمقوا ، زمینه سفید وخط مشکی درحاشیه ، جدول رنگارنگ ، ره قطعه است .

۱۵س۱۹×۱۶ ، ۱۸×۳۶ .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران library.ut.ac.ir

مرقع

دیباچه ای دارد بعربی سپس ستایش محمد پاشای خزانه دار است و خواهش نشان درجهٔ دوم ، در آن آمده که از جانب بیك تونس بدرخواست کننده رتبهٔ امیرالامرایی و لقب بیك و جایزه دادند ، سپس ستایش توفیق پاشا پسر اسمعیل پاشا است بعربی وسر گذشت اوبفارسی ، درپایان نامه‌ایست بمیرزای فروغی .

آغاز: ستایش خداوندی عزاسمه که پیکر انسان را بزیور حکمت و بیان آراسته

انجام : عذر از تو چرا بیاید م خواست .

۱۶۱۳/

نسخ علی‌محمدبن ملامحمد در۱۶ج۱/۱۳۰۰، درآغاز تامس۳۰ فهرست است.
۲۷س۵×۹ ، ۳۹۹ گ ۱۲×۷/۵ ،کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج ترباکی ملوانی .

مجموعه

۱ـ الخلاصة الالفية از ابن مالك (۲۲ ر ـ ۸٦ پ) .
۲ـ منظومه در منطق بفارسی از نورعلیشاه (۸۷ و ـ ۱۰۰ ر) .

آغاز:

حمد بیحد مرخدایی راشخست که بنامش نامها گردد درست

انجام :

چهارشکل منطقی چون یافتی معنی آن مو بمو بشکافتی

۳ـ تهذیب المنطق تفتازانی (۱۰۰ پ ـ ۱۰۳ ر انجام افتاده) .

۱۶۱٤/

نسخ محمدطاهر دردوزآدینه ۵ ذی‌قعده ۱۱۴۱ ، باحواشی«منه» .
۲۱س۴/۵×۱۲/۵ ، ۹۵ گ ۱۴×۱۰ ،کاغذ سپاهانی نخودی ـ جلدتیماج مشکی عطف‌عنابی.

مجموعه

۱ـ زبدة الاصول از شیخ بهایی (۶ ر ـ ٦۸ ر) .
۲ـ رساله در اصول دین بفارسی دربارهٔ صفات خدا (٦۹ پ ـ ۷۳ پ) .

آغاز: بسمله والحمدلله وسلام علی عباده ... اما بعد باید دانست که صفات مقدسهٔ حق تعالی بردونوع است یا سلبی است یا ثبوتی .

انجام : وصفات فعل گویاهمین کافی‌باشدواللهیهدی‌من‌یشاء الی‌صراط مستقیم.

۳ـ گزیده‌ای ازقبلة الافاق آقارضی‌قزوینی (۷٤ پ ـ ۱۰۰ ر) .
عنوانهای فصل وقسم دارد و عنوانهای شهرها درهامش آمده است

آغاز: بسمله . فوايد مستخرجة من رسالة قبلة الافاق تصنيف ... رضی‌الدین محمد القزوینی .. فصل درتصور وضع مکه .

انجام : تاچین سیصدو ده فرسخ سی‌ونه مرحله .

۱۶۱۵/

نسخ زین‌العابدین‌بن محمد تقی لوری در ۱۳۰۰ و او در پایان نسخه از نام مؤلف و کتاب یاد میکند .
۱۵س۶×۱۱ ، ۸۴ گ ۱۶×۱۰ ،کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج عنابی ملوانی بالولا .

التحفة الحسينية

از مجتهدالزمانی محمدباقر است در طهارت وصلوة بعربی .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

آغاز: بسمله. حمدله. اما بعد فاعلم ان الطهارة على قسمين

انجام: اشد الفرايض بعد اصول‌الدين وبعدها الزكوة.

۱۹۱۶/

نسخ محمدخان‌بن محمدخان طباطبایی در شب پنجشنبه اربعاء پایان ذی حجة ۱۰۵۴ ، عنوان و نشان شنگرف ، بخط نستعلیق بانشان جاریردی .

۱۱س۴×۱۰ ، ۳۱۰۰ ک ۱۱×۱۷ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج سرخ ضربی مقوایی بالولا.

الشافية

مقدمهٔ صرف ابن حاجب است.

۱۹۱۷/

نسخ ناصربن حسین‌بن محمد درروز آدینه ۲۸ رمضان ۸۶۴ درکربلا درشمارهٔ یکم‌وشمارهٔ‌دوم هم‌گویا از همو است و پایان آن افتاده است ، آغاز درشمارهٔ یکم افتاده و برگ نخستین نوشین ووسالی شده است ، حواشی درآن دوبار با نشانهٔ « ع ل » .

۱۷س۷×۱۰ و۹×۱۳/۵ ، ۳۱۶۳ ک ۱۱×۱۵ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدتیماج مشکی فرسوده.

مجموعه

۱ـ المختصر النافع از محقق حلی (۲ر ـ ۱۵۷ر).

۲ـ رسالة الزوراء از محقق دوانی (ف ۲۷۱ و ۲۷۹) (۱۵۸ پ ـ ۱۶۲ پ).

۱۹۱۸/

نسخعلیق سده۱۲، آغاز وانجام نوشین.

۴س۷×۱۳ ، ۳۱۱۰ ک ۱۲×۱۸/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج تریاکی .

طهارة الاعراق

از مشکوة رازی است.

۱۹۱۹/

نسخ سدهٔ ۱۲ نشان شنگرف ، نسخه از شرح « اسرح بایات وامی ومالی و اسرتی » است تا پایان کتاب .

۲۱س۹×۱۴/۵ ، ۳۲۸۸ ک ۱۲×۱۸ ، کاغذ فرنگی ـ جلد مقوایی.

شرح الزبارة

از شیخ احمدبن زین‌الدین احسایی است.

۱۹۲۰/

نسخ سدهٔ ۱۳ .

۲۱س۵×۱۲/۵ ، ۳۷۱۰ ک ۱۰×۷۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج مشکی.

الاصول‌الاصيلة

از فیض کاشانی است در اثبات مسلك اخباریها.

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی بعث فی‌الامیین رسولا منهم ... فیقول...محمدبن مرتضی المدعوبمحسن ... ان هذه اصول اصلیة یبتنی علیها فروع جلیلة .

انجام: وعلی من‌اتبع‌الهدی. تمت‌الاصول الاصلیة الکاملة واتفق‌لضعف‌تاریخ تصنیفه هذا الکلام والحمدلله اولا و آخرا .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۶۲۱/

نسخ سدهٔ ۱۳ ، مهر «عبده علی‌اکبر» دربابان هست .
۱۴س۴×۱۱ ، ۷۶گ ۱۱×۱۸ ، کاغذ فرنگی زرد - جلدتیماج مشکی .

المجالة

حاشیه‌ایست از محقق دوانی بر تهذیب المنطق تفتازانی (ف۳۵) .

۱۶۲۲/

نسخ یعقوب علی‌بن ابراهیم نوری دردوز پنجشنبه شوال ۱۲۰۰ ، عنوان ولنشان‌شنگرف.
۱۴س۷×۱۲ ، ۱۱۸گ ۱۱×۱۷ ، کاغذ فرنگی نخودی - جلدملوانی عطف تیماج مشکی.

اجوبة المسائل

محمد حسن بن عبدالوهاب سرابانی تونی خراسانی شاگرد وحید بهبهانی آقا محمدباقربن‌محمدا کمل پاسخهایی را که استاد بپرسشهای فقهی داده بود دراین رساله دریك مقدمه وچند کتاب گردآورده‌است

۱۶۲۳/

نسخ شب چهارشنبه ۲۱ ذی‌حجهٔ ۱۲۷۶ درشمارهٔ یکم وروز شنبه ۲۵ ذی‌حجه درشمارهٔ دوم ، جدول شنگرف ، نویسنده محمدحسین‌بن محسن گیلانی‌است . درهامش برگهای آغاز پاره‌ایست‌ازرساله‌ای دراصول . ودرهامش آغار شمارهٔ دوم آغاز تهذیب است . در ۱۰۴ ر - ۱۱۳ ر قصیده‌ایست‌ورثای حسین از سیدمهدی طباطبایی د بحری و بی ازان هم دو قصیده رثایی است‌گویا از همو و مورخ ۱۷ذی‌حجهٔ ۱۲۷۶.

۱۴س۸×۱۳ ، ۱۶۰گ ۱۲×۱۷ ، کاغذ سپاهانی - جلدتیماج ترياکی ضربی زرکوب .

مجموعه

۱ـ الدرة المنظومة (۱ پ ـ ۱۰۳ پ) در فقه، بنظم عربی از سید بحر العلوم طباطبایی بروجردی است (ذریعه ۸ : ۱۰۹) .

۲ـ الخلاصة الالفية از ابن مالك (۱۱۳ پ ـ ۱۵۸ ر) .

۱۶۲۴/

نستعلیق سدهٔ ۱۲، عنوان شنگرف ، جدول بزر ، آغاز وانجام افتاده .
۱۷س۵×۱۳ ، ۱۸۲گ ۱۰×۱۸ ، کاغذ سپاهانی - جلد تیماج ترياکی ملوانی.

معالم الاصول

از ابومنصور حسن عاملی است .

۱۶۲۵/

نسخ ۱۲۲۰ لنشان شنگرف ، باابلاغ مورخ ۱۲۷۸ .
۱۴س۶×۱۰ ، ۱۰۵گ ۱۰×۱۵، کاغذ فرنگی نخودی - جلدتیماج ترياکی.

الرسالة الفقهية

ازشیخ‌مهدی‌بن علی‌بن شیخ جعفر است

آغاز: بسمله . کتاب الصلوة . التی هی افضل الاعمال واعمها واحسن الطاعات واعظمها .

انجام: فان زاحمهم حرم والحمدلله رب العالمين ... الطاهرين .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۶۲۶/

نسخ محمد داودبن محمد شفیع یزدی در۱۰۵۴، نشان و عنوان شنگرف، حواشی «منه، بهائیه» بخط نستعلیق دررسالهٔ نخستین که آغاز آنهم افتاده است ، دومی در۲۶۸/۲ع۹ وچهارمی درشب۱۰ع۴ همین سال مقابله شده است .

۱۰س۴×۱۰/۵ ، ۳۷۹ ب ، ۱۰×۱۶/۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج خنابی متوایی .

مجموعه

۱ـ خلاصة الحساب شیخ بهایی (۲ ر ـ ۴۶ ر) .

۲ـ تحقیق جهة القبلة از همو (۴۸ پ ـ ۵۲ پ) .

۳ـ رسالة فی تقدیر الکریا کریهٔ همو (۵۳ پ ـ ۶۴ ر) .

۴ـ الصفیحة فی الاسطرلاب از همو (۶۵ پ ـ ۷۶ پ) .

۱۶۲۷/

نستعلیق محمودبن عبدالله ساوجی درروز ۳ شعبان ۹۷۸ درشمارهٔ یکم (اگر تاریخ نسخه‌ای باشد که این یکی از روی آن نوشته شده‌است)، نشان شنگرف ، فهرست آن درپایان شمارهٔ دوم هست. دومی بخط نستعلیق محمدبن سعدبن محمد شریف است درلیلهٔ ع۱۲۴۳/۳ درطوس .

۱۸س۶/۵×۱۱ و۷س۶ ، ۱۲۶ ب ، ۱۰×۱۷ ، کاغذ سپاهانی نخودی و فرنگی ـ جلد تیماج خنابی متوایی .

مجموعه

۱ـ منهاج الکرامة فی معرفة الامامة از علامه حلی (۱ پ ـ ۵۴ ر) .

۲ـ کشف الیقین فی فضائل امیرالمؤمنین از همو (۵۴ پ ـ ۱۵۷ پ) .

۱۶۲۸/

نستعلیق محمد رضای گیلانی (ش۴)درج۱۲۹۸/۲ (ش۳) و ۲۳ شوال ۱۲۹۹ (ش۴) و۲۶رجب۱۲۹۸ (ش۵)و۹رجب ۱۲۹۸ (ش۹) .

۱۲س۷×۱۳ ، ۱۹۹ ب ، ۱۱×۱۸ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج سبز .

مجموعه

۱ـ الدر الثمین فی شرح صلوات محیی الدین (۱ پ ـ ۴۸ ر) از عمربن عبدالجلیل بغدادی . نام رساله از صفحهٔ عنوان نسخهٔ ما است .

آغاز: بسمله حمداً لمن اخرج الحروف العالیات من نون الجمع الذاتی بالفیض الاقدس ...

انجام: و غض عن ذکره الغافلون والحمدلله تعالی رب العالمین .

۲ـ صلوات محیی الدین ابن عربی (۵۱ ر ـ ۵۵ پ) در ۵۹ ر ـ ۶۴ پ دوبند عرفانی است بفارسی ودر۶۵پ ـ ۶۸ر کیفیت ذکر خفی است از مجموعهٔ حاجی محمد جعفر بفارسی و سپس پاک بند فارسی عرفانی دربارهٔ مراتب وجود مطلق .

۳ـ اجازه عرفانی نورعلی بن فیض علی نعمت اللهی است به محمد جعفربن حاجی صفرخان قراگزلو (۶۸ پ ـ ۷۳ ر) .

در ۷۳ ر ـ ۷۶ پ نیایشی است عرفانی .

۴ـ رساله سلوك فارسی (۷۷ پ ـ ۱۳۲ ر) که از ابن طاوس دانسته شده است (ف۴۵۲ ش ۴) .

۵ـ ترجمهٔ اصطلاحات صوفیان عبدالرزاق کاشی (۱۳۳ پ ـ ۱۴۵ پ) جز آنچه در (ف۲۲۶۱) دیده‌ایم .

آغاز: بسمله لآلی اغالی حمدوسپاس نثارمتعمی سزد که دلهای عارفان مخزن

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

جواهر اسرار گردانید... امابعدمکشوف ضمایر ارباب بصایر باد که چون ادراک معانی عبارت منثور و منظوم اهل حال برطبق اصطلاحی که مقرر ایشانست خالی از صعوبت نیست بنابرین در حل آن سالک مسالک عرفان نور الدین الشیخ عبدالرزاق کاشی کهرپاشی نموده...

انجام: ... و بیشتر این مقدمات در شرح فصوص الحکم با مناسبات و مأخذ آن گفته‌اند و بالله الهدایة و التوفیق.

۶ـ رساله عرفانی فارسی از دهدار (۱۴۹ پ ـ ۱۵۸ پ).

آغاز: بسمله. از عدم نمودار محمد دهدار به جنابی که ظاهرش انسان جهان کمال است و باطنش جهان کمال انسان که سؤال فرموده بود از ابتدای ظهور و از عالم عما ونزلات او و از حقیقت انسان... مجملی درخور استعداد خود... بر کف ورق نهاده بزم آرای بخدمت عالی مرسول شد.

انجام: بزم آرای سرای زندگانی آن قبلهٔ امانی اقاصی وادانی سازاد والحمدلله رب العالمین کثیراً کثیرا.

۷ـ رساله عرفانی فارسی از دهدار (۱۶۱ ر ۱۷۵ ر).

آغاز: بسمله. ازعدم نمودار محمد دهدار بجانب نوردهندهٔ سیادت... نگاشته...

انجام: وآنچه در شریعت واخبار نبوی به ثبوت رسیده همان حق است والحمدلله رب العالمین... اجمعین.

در ۱۷۵ ر ـ ۱۷۶ پ فرزندان امامان شیعی که بدست دشمنان کشته شده‌اند برشمرده شده است.

۸ـ اصطلاحات الصوفیة بعربی (۱۷۸ پ ـ ۱۸۵ پ) ازابن عربی.

۹ـ رسالهٔ تعریفات بفارسی از سیدنعمةالله (۱۸۶ پ ـ ۱۹۷ ر).

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی خلق الاشیاء بقدرته ورزق الاحیاء بحکمته...

اصحاب الصوفیه و ارباب الهیة وجود را به شرط ان لایکون معه شیئی مرتبهٔ احدیت ومقام جمع الجمع وحقیقة الحقایق گفته‌اند.

انجام:

مظهر اسم اعظمش خوانند — این چنین است و آن چنان دانند

در ۱۹۸ پ ـ ۱۹۹ پ زیارتی است عرفانی بعربی.

۱۶۲۹/

نسخ سدهٔ ۱۱ باسرلوح زرین ولاجوردی وشنگرف و حاشیه با نقاط « منه، جم » و جدول شنگرف.

۲۱س×۶×۱۴ ، ۱۷۹ ص ، ۱۰×۱۸/۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج گرباکی مقوایی حاشیه‌دار.

حاشیهٔ شرح التجرید

حاشیهٔ ملاجلال دوانی است برشرح تجرید (ف۲۳۳).

۱۶۳۰/

نسخ سدهٔ ۱۴، نشان شنگرف، آغاز وانجام افتاده.

۱۶س×۵×۱۳ ، ۱۴۲ ص ، ۱۱×۱۸ ، کاغذ فرنگی ـ بی‌جلد.

شرح تهذیب

شرح و ترجمهٔ فارسی تهذیب منطق تفتازانی است واین است نمونه‌ای از آن:

المقصد الثانی: القضیة قول یحتمل الصدق والکذب چون مصنف فارغ شد از مبحث تصورات شروع کرد درمبحث تصدیقات.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۶۳۱/

شح علی‌اکبر بن عبدالوهاب در روز آدینه ۲۹ ذی‌حجهٔ ۱۲۵۸، عنوان شنگرف (ش۱)، در ۵۴ پ - ۵۹ پ آداب نماز شب است بفارسی، بخط نسخ معرب میرعلی تبریزی در روزشنبه ذی‌حجهٔ ۱۲۶۷ با نقالهای شنگرف (ش۲) در ۷۰ پ - ۱۰۶ پ پراکنده‌های فلم‌وقراءت، نسخ مقرب سدهٔ ۱۳ (ش۳) در ۱۱۵ پ تا پایان حدیثهای قدسی واخبارات.

۱۱س۶×۱۳/۵ ، ۱۲۳ق ، ۱۱×۱۸ ، کاغذ فرنگی - جلدتیماج‌مشکی

مجموعه

۱ـ المختار من الدعاء المجتبی (۲پ - ۵٤ پ) از ابن طاوس (منزوی ۱:۱۹٤)

۲ـ کلمات قصار (٦۰ پ - ۷۰ ر) ازعلی‌بن ابی‌طالب (منزوی ۲: ۱۳۷و۱۵۸ـ سپه ۱: ۲۸۳ و ۲: ۷٤ و ۱٤۵).

آغاز: الدنیا امد، الاخرة ابد.

انجام: یطلبك رزقك اشد من طلبك له.

۳ـ خطبة البیان (۱۰۷ ر - ۱۱۵ ر) (ف۱۲۹۱).

آغاز: انا الذی عنده مفاتح الغیب لایعلمها بعد محمد غیری

انجام: انا اظهر کیف اشاء، انا باب خطیتهم.

۱۶۳۲/

نستعلیق سدهٔ ۱۳ و مهر «لسان‌الحق‌گویا بحق» در نسخه هست.

۷س ۵×۱۰/۵ ، ۱۵۵ق ، ۱۰×۱۸ ، کاغذ فرنگی - جلدتیماج لرپاکی ملوانی.

فرهنگ‌خداپرستی

رثای حسین بن علی است بنظم فارسی از لسان الحق محرم عبدالوهاب بن

محمد یزدی (مشارص ۱۱۷٤).

در آغاز کتاب خطبهٔ بی نقطه‌ایست از میرزا محمد ساوجی و ستایشی از ناظم سرودهٔ میرزامحمد حسن تسلیم‌بعربی، درآغاز وانجام نیزستایشی چند سرودهٔ میرزا بیدل و میرزا صفای کاتب و حکیم ذوقی و میرزا سعیدخان وزیر خارجه و درپایان تاریخ نظم کتاب است از ناظم بامادهٔ تاریخ «خداپرستی» (۱۲۷۷).

۱۶۳۳/

نستعلیق سدهٔ ۱۴.

۱۵س۲×۱۱/۵ ، ۱۶۳ق ، ۱۱×۱۸/۵ ، کاغذ سپاهانی - جلد ملوانی قرمزدم.

حاشیة حاشیة التهذیب

حاشیه‌ایست از میرابوالفتح‌برحاشیهٔ دوانی برتهذیب المنطق تفتازانی که‌بنام دولتشاه مؤید ساخته است (ف۳۷).

آغاز: بسمله الحمدلله علی تهذیب المنطق و الکلام عن غیاهب الشکوك والاوهام ... و بعد فهذه تعلیقات بل‌تحقیقات علی قسمی المنطق من التهذیب‌وحاشیته

انجام: وعن کنوز تراب الارتیاب ومن‌الله التوفیق والیه الرجعی‌وحسن‌مآب

۱۶۳٤/

نستعلیق سدهٔ ۱۱، عنوان ونشان شنگرف، حواشی از «م ن، رضا» نسخه از آغاز است تا «القسم الثانی ان یکون الاوسط جزءا غیر تام».

۱۸س۵×۱۲ ، ۴۲۶ق ، ۱۱×۱۸ ، کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سیر ملوانی.

لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار

از قطب رازی است (ف۲۵).

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۶۳۵/

نسخ سدهٔ ۱۴، عنوان شنگرف، آغاز و انجام افتاده.
۷س۶×۱۳ ، ۲۰۷گ ۱۳×۱۹ ، کاغذ فرنگی آهارمهره ـ جلد نیماج گربا کمی گرد آن مشکی.

الاثناعشرية

از شیخ بهایی است درصلوة.

۱۶۳۶/

نسخ احمدبن محمد فولادی درشب ۲۱ ج ۱۴۰۷/۱ (ش۴).
۱۴س۸×۱۴ ، ۱۵۰گ ۱۱×۱۸ ، کاغذ فرنگی ـ جلد نیماج عنابی.

مجموعه

۱ـ شرح العوامل المائةازمیرزا کوچك ساوجی که در ۱۳محرم ۱۲۹۴ساخته است. (۲ پ ـ ۵۵ ر).

آغاز: بسمله الحمدلله الذی شرح صدورنا بعوامل المعارف ... فیقول ... محمدعلی المشهور به میرزا کوچك الساوجی ابن الحاج ملامحمد رحیم الساوجی ... قدالتمس منی ... ان اوضح شرح العوامل المشهور بعوامل ملامحسن فیض.

انجام: ... اللهم اغفرلنا ولوالدینا ولجمیع اهل دیننا بمحمد وآله الطاهرین.

۲ـ حاشیة المعالم از سلطان العلماء خلیفه سلطان (۵۸ پ ـ ۱۵۰ ر).

۱۶۳۷/

نسخ سدهٔ ۱۰۵، عنوان شنگرف.
۱۱س۶×۱۰/۵ ، ۱۱۵گ ۱۳×۱۸ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد نیماج زردشوایی.

تهذیب الوصول الی علم الاصول

از علامهٔ حلی است (ف ۱۶۶۵).

۱۶۳۸/

نستعلیق سدهٔ ۱۴.
۹س۶×۱۰/۵ ، ۵۴گ ۱۲×۱۸/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلد مقوایی.

اقدس

از میرزا حسین علی بن میرزا بزرگ نوری ملقب به بهاءالله (۱۲۳۳ـ۱۳۰۹) رهبر گروه بهایی است (مشار ص ۱۳۷) ادوارد براون در منابع تحقیق در دین باب بانگلیسی (ص ۱۷۸ و ۱۹۵) ازاین کتاب ومتن عربی وترجمه روسی وچاپهای آنها یاد کرده است.

آغاز: یسم الحاکم علی ما کان ومایکون. ان اول ما کتب الله علی العباد عرفان مشرق وحیه و مطلع امره.

انجام: اتقوا الله یا اولی الالباب.

۱۶۳۹/

نسخ سلیمان بن درویش محمود کلار رشتی درسپاهان در ۱۷صفر ۱۰۹۳ ، نشان شنگرفی.
۱۵س۷×۱۴ ، ۱۷۱گ ۱۲/۵×۱۸/۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد نیماج مشکی.

حاشية المطول

از میرسید شریف گرگانی است (سپه ۲ : ۴۱۳).

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۶۴۰/

نسخ شوال ۱۱۰۹، عنوان و نشان شنگرف حاشیه در شمارهٔ یکم بالشاله « ع ل » نستعلیق.
۱۵س×۷/۵ ، ۱۰۸ ف، ۱۴×۱۸ کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج تریاکی عطف عنابی.

مجموعه

۱ـ بدایة الهدایه از شیخ محمدبن حسن حرعاملی (۲ پ ـ ۱۴ پ) دردیباچهٔ آن از وسائل و هدایة الامة او یاد کرده‌اند (ذریعه ۳ : ۵۹).
۲ـ منهاج النجاه فیض کاشانی (۱۵ پ ـ ۱۰۸ پ).

۱۶۴۱/

نستعلیق سدهٔ ۱۳، آغاز و انجام افتاده.
۳۲س×۱۴/۵ ، ۱۴۷ ف، ۱۰×۲۰، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج عنابی ضربی فرسوده.

حاشیه حاشیة لوامع الاسرار

حاشیه‌ایست بر حاشیهٔ میرسید شریف بر شرح قطب رازی بر مطالع الانوار ارموی.

آغاز: قوله و القیس فی الاصطلاح انما یطلق علی فعل یفعل دائما ای یطلق علی فعل فاعل یصدر عنه الفعل دائما.

۱۶۴۲/

نستعلیق سدهٔ ۱۱ انجام افتاده.
۲۲س×۱۵/ ، ۲۰۶ ف، ۱۰×۱۹، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج فرسوده.

مجموعه

۱ـ حاشیهٔ شرح حکمة العین (۱ پ ـ ۸ پ) درضمن عنوان آمده که ازده آخوند

ملامیرزاست، همان میرزامحمدبن حسن شیروانی در گذشته ۱۰۹۸ اگرچه آغاز نسخهٔ ما با آنچه در ذریعه (۶ : ۱۲۲) آمده است یکسان نیست. از فهرست طوس (۴ : ۸۳) برمیاید که نسخهٔ ذریعه باید از یاغنوی باشد.

آغاز: ویمکن الجواب عن الدلیل عنه هذا آه. اقول حاصله منع المثلیة بین الفرد والماهیة الذهنیة متشخصة فی الذهن.

انجام: لکن لم یجعل الکلام فیه.

۲ـ حاشیة الحاشیة القدیمة علی شرح التجرید (۱۰ پ ـ ۱۰۶ پ در صفحه عنوان آمده: حاشیة علی حاشیة القدیم ومتعلقاته و لعلها لامیرزا ابراهیم بن مولانا صدرالدین محمد الشیرازی، و جز نسخهٔ (ف ۲۲۶۴) است.

آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین... المصنف قدس سره الاطهر: اما بعد حمد واجب الوجود علی نعمائه، فیه ایماء الی کمال عنایته بالاختصار

انجام: والمتکلمون بصفوته تعالی بالکلام لورود (انجام افتاده).

۱۶۴۳/

نستعلیق سدهٔ ۱۱،
۱۵س×۱۳/۵ ، ۱۴۵ ف، ۱۰×۱۹، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج مشکی عطف تریاکی.

مجموعه

۱ـ شرح ایساغوجی ابهری از کاتبی (۳ ب ـ ۳۰ (باحواشی و بخط نستعلیق مانند دومی).

۲ـ شرح ایساغوجی از فناری وبتمام الفوائد الفناریه خوانده میشود (چلبی ۱: ۱۷۴ ـ طوس ش ۱۳۷ منطق) (۳۱ پ ـ ۵۹ ر نستعلیق ۱۰۷۴)

آغاز: بسمله. حمداً لک علی ما لخصت لی من منح عوارف الافاضل... اما بعد

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

فلما لم ينفعني التعلل بلعل وعسى عن اقتراح اخ لي ... ان اكتب فوايد لايقة لمطالعة الاخوان فوالد الرسالة الاثيرية في الميزان شرعت فيه مدوة يوم من اقصر الايام وختمت مع اذان مغربه ...

انجام : وذخرنا في زمرة الشهداء والصالحين وبوانا في اعلى عليين مع الانبياء والمرسلين بحق محمد وآله اجمعين.

۳ـ حاشية ارشاد الاذهان كه حاشيهٔ ويباچهٔ اين كتاب است (ذريعه ٦ : ١٤) وجز (ف١٨٥٨) (٦٠ر ـ ٧١ ر نستعليق مائند ش ٢).

آغاز: بسمله . الحمدلله الجاروالمجرور ظرف مستقر.

انجام : ما يرد عليك من بقيه اجزاء الكتاب.

٤ـ حاشية المختصر النافع گويا ازنورالدين علي كركي است (ذريعه٦:١٩٣) وبراي تاج‌الدين حسن‌بن عمادالدين علي‌نوشته شده است

(٧١ پ ـ ٨١ پ نستعليق ١٠٦٤ ، در ٨١ ر و ٨٣ ر باز مناسخات مهذب‌وحساب فرايض شرايع است).

آغاز: بسمله . الحمد لله المنعم بسوابغ الانعام ... اما بعد فهذه حواش كتبتها على بحث الميراث من كتاب مختصر الشرايع ...

انجام : ... لانهم اولاد حقيقة والاول اشهر .

٥ـ جامع عباسي تأليف زين‌العابدين حسيني (٨٤ پ ـ ٩٨ پ نستعليق ١٠٦٤) همان تركه است.

٦ـ شرح كلمة التوحيد (٩٨ پ ـ ١٠٠ ر نستعليق عباس در تيمهٔ ذي حجهٔ ١٠٦٤) بعربي است و لازفضل‌الله استرآبادي ودر آن سه شبهه آمده وبراي محيي‌الدين نامي نوشته شده است.

آغاز: بسمله . الحمدلله الواحدالحري بالتحميد ... اما بعد فان كلمة التوحيد

مما صنفوا فيها رسايل ...

انجام : لفسدتا وفساده باطل بالتامل (هذه رسالة من فضل‌الله الاسترآبادي).

۷ـ رسالة في المغالطات (١٠٠ پ ـ ١٠٧ پ بهمان خط وازهمو وبهمان تاريخ) درمغالطه ١١ باب دوم آن‌براي شبههٔ «كل كلامي كاذب» هفت گونه حل يادشده‌است.

فهرست بابها :

الباب الأول في المغالطات المتعلقه بالقسم الاول (٥ مغالطه) . الباب الثاني في المغالطات المتعلقة بالقسم الثاني (٢٠مغالطه) . الباب الثالث في بيان المغالطات التي يمكن بها اثبات المدعى (٥ مغالطه) .

آغاز: بسمله المغالطة قياس فاسد اما من حيث الصورة فقط ...

انجام : لاتعكس بعكس نقيض .

۸ـ رساله در منطق بفارسي (١٠٨ پ ـ ١٢٢ ر نستعليق محمدمقيم باسكيجي)

آغاز: بدان كه هر آدمي راقوتيست كه او بواسطهٔ آن قوه ادراك اشياء ميكند.

انجام : ... ظاهر ميگردد .

۹ـ تهذيب المنطق تفتازاني (٢٣ پ ١٣٤ ر نستعليق سدهٔ ١١).

١٠ـ ترجمه كبري بعربي (١٣٥ پ ـ ١٤٤ پ نستعليق همان تاريخ وتاشكل ٤ را دارد).

آغاز: اعلم ان للانسان قوة دراكة ينقش فيها صور الاشياء.

١٦٤٤/

نسخ عبدالوهاب‌بن حاجي مؤمن درشوال ١٠٩٣ عنوان شنگرف.
١٧س×٧ـ١٤ ، ٣٣٣گ ١٢/٥×١٩ ، كاغذ سپاهاني ـ جلدمقوا .

كتاب التوحيد

از ابن‌بابويه قمي است وچاپ رسيده است . (ف١٢٤٠).

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۶۴۵/

نستعلیق ۱۱۱۷ ه روز پنجشنبه ۱۰ شوال ۱۱۱۹، نشان شنگرف در ش ۱ و نستعلیق صنع‌الله بن شهرالله سمنانی درطهران، در ۲۸ج۲/۱۱۱۹ در ش۳ و باحواشی درهردو.
۱۶س۶/۱۲ × ۱۲۶گ ۱۴ × ۲۰، کاغذ سپاهانی ـ جلد لیماج مشکی.

مجموعه

۱ـ نهج المسترشدین فی اصول الدین (۲ پ ـ ۴۳ پ) از علامهٔ حلی است (ف ۶۳۵).

۲ـ شرح التجرید (۴۴ و ـ ۱۲۴ پ) از قوشجی و از مقصد سوم دراثبات صانع است تاپایان آن.

۱۶۴۶/

نسخ ۱۸رجب ۱۰۵۵، عنوان ونشان شنگرف.
۱۵ س۵/۱۲ × ۱۴۲گ ۱۲ × ۱۹، کاغذ سپاهانی ـ جلد لیماج مشکی ضربی زرکوب ملوانی فرسوده.

شرح قطر الندی و بل الصدی

متن وشرح هردواز ابن هشام است.

۱۶۴۷/

نستعلیق سدهٔ ۱۱، نشان شنگرف، متن زیرخط سرخ، حواشی دارد، آغاز وانجام افتاده.
۲۱س۶/۵ × ۱۲۷گ ۱۴ × ۲۰، کاغذ سپاهانی ـ جلدلیماج سرخ ملوانی.

شرح التجرید

شرح قوشجی است برتجرید طوسی.

۱۶۴۸/

نسخ سدهٔ ۱۳.
۱۷س۷/۱۴ × ۴۵۵گ ۱۲ × ۲۰، کاغذ فرنگی ـ جلد مقوایی کناره لیماج مشکی.

شرح مختصر المنتهی

شرح قاضی عضد ایجی است بر مختصر حاجبی که در ۷۳۴ ساخته است (ف ۷۰۳).

۱۶۴۹/

نسخ ۵لامرضادرروزسه‌شنبه۱۳۶۳/۲/۳۰درمصلی، اسحاقیه عنوان ونشان‌شنگرف، باحواشی‌سلطان بخط نستعلیق.
۱۹س۶/۵ × ۱۱۱گ ۱۲ × ۲۰، کاغذفرنگی ـ جلدلیماج قهوه‌ای درون مشکی.

معالم الاصول

ازابو منصور حسن عاملی است.

۱۶۵۰/

نستعلیق ۲۲ رجب۱۲۴۴، نشان شنگرف.
۴س۸/۵ × ۹۱گ ۱۵ × ۲۱، کاغذ فرنگی ـ جلد لیماج مشکی‌گوشه‌ها وعطف سرخ.

ترجمهٔ رسالهٔ حسنیه

دردیباچهٔ نسخهٔ ما نام‌مترجم ابراهیم استرآبادی، ملقب بکرکین، آمده و در نسخ چاپی چنین لقبی ندیده‌ام تاریخ آن هم ۹۵۸ است مانند نسخه‌های دیگر.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۶۵۱/

نسخ سده ۱۳ه، عنوان و نشان شنگرف و دومی مورخ روز سه شنبه ۴ ذی حجة ۱۲۵۹ است. محمدرضا بن محمدامین می‌نویسد که من در سیاهان آن را در ۱۲۵۹ نویسانده‌ام، بامهراو مورخ ۱۲۴۶.
۲۲س×۹/۱۴/۵ ، ۱۴۳ گ ۱۵×۲۲ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج قهوه‌ای.

مجموعه

۱ـ الکافی (۲ پ ـ ۱۲۲ پ) از کلینی وهمان کتاب الروضه است.

۲ـ مصباح الشریعه ومفتاح الحقیقه (۱۲۳ پ ـ ۱۴۲ ر) که از امام صادق پنداشته‌اند (ف ۱۵۳۶) ولی آقای حسن مصطفوی در دیباچهٔ چاپی که در سال ۱۳۷۹ از آن کرده است روشن ساخت که از امام نیست.

۱۶۵۲/

نستعلیق شیخ قاسم بن شیخ زکریا در ج ۱۰۴۷/۲ (ش۱) و نستعلیق شعبان ۱۲۷۴ با عنوان و نشان شنگرف (ش۲).
۲۲ س×۸/۱۷ ، ۲۰۹ گ ۱۴×۲۷ ، کاغذ سیاهانی و فرنگی ـ جلد تیماج سرخ ضربی زرکوب ملوانی عطف قهوه‌ای.

مجموعه

۱ـ عیون اخبار الرضا (۴ پ ـ ۱۹۷ پ) از ابن بابویه قمی.

۲ـ ایضاح دقائق النواصب و براین نسخه (۱۹۹ ر ـ ۲۰۹ پ) ثمانهٔ دوم منقبت یکم است تا منقبت ۹۴ و بندها در آن شماره دارد و پایان آن برابر است با (ف ۱۱۲۹).

۱۶۵۳/

نسخ علی‌اصغر بن حیدرقلی دزدی‌حجه ۱۳۶۳، نشان‌شنگرف، نسخه جزو دوم است.
۱۸س×۹/۱۴ ، ۱۵۴ گ ۱۵×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج پنبلی تیرهٔ ملوانی.

شرح الزیارة

از شیخ احمد احسایی است (فهرست احسایی ۲ : ۱۵).

۱۶۵۴/

نسخ ۱۲۳۶، نسخه جزو تخستین کتاب است در ش۱.
۱۷س×۹/۱۵ ، ۲۱۸ گ ۱۵×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج ضربی قهوه‌ای.

مجموعه

۱ـ شرح الحکمة العرشیة (۱ پ ـ ۱۸۱ پ) که شرحی است انتقادی از شیخ احمد احسایی برای آخوند ملامشهدبن ملاحسین‌علی شبستری بر حکمة عرشیهٔ صدرای شیرازی در سه جلد و بچاپ رسیده است. (فهرست احسایی ۲ : ۳۲).

۲ـ الحکمة العلویة (۱۸۳ پ ـ ۲۱۵ ر) که قصیدهٔ تالیهٔ عرفانی شیعی و رد برفیلسوفان است بعربی درست مانند ابداعیه وحکمة علویهٔ قطب‌الدین محمدنیریزی (ف ۴۰۳ و ۴۳۱) و باید از همو باشد یا ساختهٔ از روی منظومهٔ او و در جوانی سروده شده است

آغاز:

الٰهی الحمد یامن لم یزل بالهویة توحد بالتحمید بالازلیة

.....

وبعد فهاهم حکمة العارفین من عقایس نور الحکمة العلویة

.....

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

وسميت نظمي حكمة العارفين اذ تعلمت من مشكاتهم نور حكمة
و لقبته فصل الخطاب لانه سيفصل بين الحكمة النبوية

انجام:

مرا با صفات الله جل ثناؤه اضافاتها من حيث ربط الاضافة

۱۶۵۵/

نستعلیق سدهٔ ۱۱ ، عنوان ونشان شنگرف ، متن زیرخط سرخ ، حواشی با نشانهٔ « مسلمه‌الله ، هادی » .

۹س۷×۱۳ ، ۳۴۷ ک ۱۳×۲۰ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج مشکی خرپی زرکوب مقوایی.

غاية البادي في شرح المبادي

شرحی است از رکن الدین محمد بن علی بن محمد کرگانی عروی بر مبادی الوصول الی علم الاصول علامهٔ حلی که بنام عمید الملة والدین شمس الاسلام والمسلمین علی بن مختار علوی حسینی ساخته ودر ۱۹ شوال ۶۹۷ آغاز بپایان رسانده است نام حلی ونام کتاب نیز دیباچه آمده است.

(مقابس الانوار ص ۱۶ ـ ف ۱۷۲۲ و ۱۷۲۸ و ۱۷۴۴).

آغاز: بسمله . وبه نستعین . ربّ زدنی علماً ویسر لی اتمام ذلك الكتاب بجمدك اللهم نفتتح الكلام بشكرك یا علام نستجلب النعم الجسام لانك المتنعم بسوابق الانعام ـ اما بعد فكما ان من شأن الشیوخ ایصال المعانی المحققة بالدلایل المقررة . . .

انجام: و هو فرع علی القول بالقیاس وقد تبین بطلان القیاس (مسئله سوم خاتمة في الاستحسان کویا یکی دوصفحه افتاده است).

۱۶۵۶/

نسخ سدهٔ ۱۲ ، عنوان شنگرف ، برگ یکم نوشت ، مهر «عبده عبدالمحمد ۱۳۹۰» در پایان فهست ، انجام افتاده است .

۱۷س۷×۱۴ ، ۳۱۲ ک ۱۱×۲۰/۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج سرخ .

الانتصار في افرادات الامامية من المسائل الفقهية

از سید مرتضی علم الهدی که بدستور « وزیر به عمیدیه » [1] ساخته است (ف ۱۹۵۷ و ۲۰۱۸ ـ ذریعه ۲ : ۲۶ ـ چاپ شده در الجوامع الفقهیه در ۱۲۳۹ وجداگانه در ۱۳۱۵).

۱۶۵۷/

نسخ ایلسلطان محمد جرفادقانی (گلپایگانی) در روز آدینه نیمهٔ ذی‌ق سنهٔ ۱۰۶۱ ، عنوان شنگرف، حواشی « معا » نستعلیق ، نسخه را محمدعلی بن محمد موسوی لاریجانی مقابله نمود و عبارات است تا تعقیب نماز.

۱۵س۷×۱۴ ، ۳۲۹ ک ۱۳×۲۰ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج عنابی زرکوب مقوایی .

الحبل المتين

از شیخ بهایی که در ۱۸ شوال ۱۰۰۷ ساخته است (ف ۱۲۷۹).

۱۶۵۸/

نستعلیق علی اشرف بن میرزا رضای وکیل حسینی شیرازی در ذی‌قعدهٔ ۱۲۷۱ ، شعرها با شنگرف میان در کاغذ سفید و آبی و سبز و در هر صفحه ای ۴ بیت ، در ۶ به ۹ روایت و حبر است ، شمارهٔ ۳۵ تیر بهمین خط است و سومی نوشتهٔ میرزا محمدرضای طباطبایی تبریزی است در ۱۲۷۰.

۱۱س۷×۱۴ ، ۱۸۶ ک ۱۳/۵×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی مقوایی.

۱ـ عبدالملك محمد بن منصور كیسری نیشابوری وزیر طغرل و الب ارسلان و كشتهٔ در ۴۵۶.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

مجموعه

۱ـ قصائد شیخ احمد احسایی در رثای حسین بن علی (۱۰ پ ـ ۱۴۹ پ).

۲ـ شرح قصیدهٔ ابن غنیمهٔ هاشمی (۱۵۰ پ ـ ۱۶۰ ر).

آغاز: بسمله. قال شاکر بن غنیمة بن ابی الفضل عن عبدالجبار الهاشمی قال سمعت هذه التدبة من الشیخ ابی بشیر بن ابی طالب الکندی یرویها عن ابی عبیدة الزهری قال کان علی بن الحسین علیهما السلم یناجی ویقول قل لمن قل عزائه و طال بکائه و دام عنائه وبان صبره وتقسم فکره والتبس علیه امر ممن فوت الاولاد ومفارقه الاباء والاجداد والاستعاض بشماتة الحساد الم تر کیف فعل ربك بعاد ارم ذات العماد.

تعز فکل للمنیة ذائق و کل ابن انثی للحیوة مفارق
فعمر الفتی للحادثات و رئیة تناهبه ساعاتها و الدقایق
کذا تتفانی واحداً بعد واحد و تطرقنا بالحادثات الطوارق

نثر: فحسن الاعمال و جمل الافعال و قصر الاعمال الطوال فماعن سبیل المنیة مذهب ولاعن سبیل الحمام مهرب ولاالی قصد النجاة.

انجام: اتاه من امر الله مالا یرد ونزل به من قضائه مالا یصد تعالی الملك الجبار المتکبر القهار قاصم الجبارین ومبیر المتکبرین (درمیانه وپایان ناقص).

۳ـ رسالهٔ عرفانی شیخ احمد احسایی که در آن پرسشهای شیخ ملا محمد که درهنگام درس بر او دشوار شده وحل آنها را خواسته است پاسخ گفته است (۱۶۴ پ ـ ۱۸۵ پ) پرشده باید ملامحمد رشتی باشد (فهرست احسایی ۲ : ۲۴).

۱۶۵۹

نسخ سدهٔ ۱۳.

۷۳ب×۱۶۰، ۲۱۱ گ ۱۴×۲۱، کاغذ فرنگی ـ جلد لیماج حنایی ضربی مقوایی.

ترجمه اصلاح العمل

ترجمه حسن بن محمدعلی یزدی است از اصلاح العمل سید مجاهد در ۱۲ مقدمه وچند مطلب.

۱۶۶۰

نسخ سدهٔ ۱۳، عنوان شنگرف، نسخه جدیدکم است.

۲۶ب×۹/۵×۱۵، ۲۲۶ گ ۱۴/۵×۲۱، کاغذ فرنگی ـ جلد روغنی زمینه مشکی ومقوایی.

۲۲۶

الصول الفروقی الاصول الفقهیة

از دانشمند اصولی متاخر شیخ محمد حسین بن محمد رحیم اصفهانی در گذشتهٔ ۱۲۵۴ است و بچاپ رسیده است.

(طوس ۲ : ۲۱۹ ـ ف ۱۱۷).

۱۶۶۱

تعلیق محمدباقر سیاهانی ومحمدکاظم سیاهانی در ۱۰ ج ۲/۱۲۲۳.

۱۶ب×۹/۵×۱۵، ۳۷۷ گ ۱۵×۲۰/۵، کاغذ فرنگی سفید وکبود ـ جلد مقوایی.

مجموعه

۱ـ احکام اتصالات کواکب از محمد اختیار که در یك مقدمه وچندجدول واز روی محمل کوشیار واربع مقالات او وتفهیم بیرونی وروضة المنجمین و کفایة التعلیم واشجار وانمار ساخته است.

(۱ پ ـ ۴۳ ر).

آغاز: بسمله. حمد وثنای آفریدگاری را که افلاك و دوایر و نجوم و سوابر

بیافزید . . . العابعد این مختصریست درمعرفت احکام اتصالات کواکب با یکدیگر وتحولات ایشان ازبرجی ببرجی وشرف وهبوط ایشان.

انجام : ومنصب بخداوند خانه رسد واستقامت داشته باشد.

۲ـ مجمع الانوار ازمحمد کاظم بن حاج محمدصادق که در دیباچه میگوید من شرح بیست باب را خواندم ووجه تسمیهٔ منازل قمررادرآن دیدم ودرهیچ کتابی وجه تسمیهٔ سبعهٔ سیاره راندیدم واینك آن را دراینجا میآورم (۴۳ پ ـ ۴۴ر).

آغاز: بسمله . والاستیفاق من الله العزیز العلیم . احمد الله حمد الشاکرین ... وبعد فیقول ... محمد کاظم ابن الحاج محمد صادق انی قرأت بعض کتب التقویم .

انجام : و لذلك سمی الشیطان بالخناس . تمت کتابته مع تصنیفه تماماً فی لیلة الاربعا لخمس خلون من شهور سنة اربع وعشرین و مائین بعد الف من الهجرة علی ید مؤلفه الفقیر محمد کاظم غفرالله له ولوالدیه .

۳ـ کلید بهشت که دربایان بنام مفتاح الجنان خوانده شده است (۴۵ پ ـ ۷۷ر) دردیباچهٔ نسخه ما نامی از کتاب برده نشده است ودرصفحهٔ عنوان آمده که از ملامحمد صادق اردستانی است ونویسندهٔ نسخه محمد کاظم در ۱۲۲۳ که باید پسر او باشد آن را باونسبت میدهد.

نسخهٔ ما درآغاز درست مانند کلید بهشت چاپ ۱۳۱۵ خ تهران است که از قاضی سعیدای قمی دانسته شده است و باید هم درست باشد چه آن از روی نسخه ای چاپ شده که درزمان سعیدا در ۱۰۸۵ نوشته شده وباونسبت داده شده است .

آغاز: بسمله. هوالمعین هذا کتاب المسماة « کلید بهشت » من تصانیف شیخنا و مولانا محمد صادق الاردستانی رضوان الله علیه و رحمة لااله الاالله له الکبریاء ... الابماشاء خداوندا زبانرا ازلاف وبیان را از گزاف ودل را اززنگ خلاف پاك وصاف گردان ... اما بعد برضمیر منیر بالغ نظران حقیقت منظر پوشیده ومستور نیست.

انجام : الی معناه بالفارسیة هوهو ولاسواه (نمقه محمد کاظم ، و اتفق لتاریخ اتمامه هذا الکلام بسقاط نقطة واحدة من القاف والهاء وهو ابن الحاج محمد صادق فی نحی یوم الاحد الثامن عشر من شهر رجب المرجب من شهور سنة ۱۲۲۳ من الهجرة المبارکة .

سیبقی الخط فی القرطاس دهراً و صاحبه رمیم فی التراب
الخط یبقی زماناً بعد کاتبه وصاحب الخط تحت الارض مدفون

تمت النسخة المسماة بمفتاح الجنان المنسوبة الی افضل الحکماء و المتکلمین علامة العلماء فی العالمین الشیخ الاعظم والرئیس الفطمطم مولانا محمد صادق الاردستانی علیه الرحمه بحق محمد و آله علیهما الصلوة والسلام) .

۱۹۶۲/

نستعلیق سدهٔ ۱۲، عنوان شنگرف، باحاشیه «م ر علی عنه ، منه» ورودمی که بنسخ سدهٔ ۱۳ است، نسخه از آن محمدحسین بن مولانا حسن بوده است.
۲۲س ۷×۱۷ ، ۱۳۶ گ ۱۲×۲۴ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج مشکی.

مجموعه

۱ـ التکلمة فی شرح التذکرة (۳ پ ـ ۶۵ پ انجام افتاده) از محقق خفری است (ف ۹۱۰)

۲ـ باید حاشیهٔ شرح اشارات طوسی باشد عنوان در آن « قال المح ... واقول » است ودرآن یادشده از شیخ و فاضل شارح وصاحب محاکمات وسیدالمدققین فی شرح الاشارات (۶۸ پ ـ ۱۳۶ ر آغاز وانجام افتاده ودرمیان یك برگ سفید است).

آغاز: بسمله . و به نستعین . قال المح بل یکفی فی اثباته اما مجرد ملاحظة تصوراته او النظر السابق اقول لایذهب علی من تتبع فصول الکتاب ان کثیراً من الاحکام

المصدرة بالتنبیه یستنبط من النظر فی الفصل السابق علی طریق الفکر والاکتساب.

انجام: کما یمکن فی الملاء بل فرض البعد.

۱۶۶۳/

نسخ ابوطالب عبدالواسع بن محمدهادی قزوینی در قزوین سدهٔ ۱۲ ، عنوان شنگرف، پنج صفحهٔ پایان پراکنده هاست ، پند اخیر آن از محسن بن محمد طاهر است در شرح عبارتی فقهی از علامهٔ حلی دربارهٔ نذر روزه ، پیش از آن بخط محمدحسینی است در ۱۲۹۸ ، مهر «شیده الراجی محمدحسن ۱۳۴۰» در ۷۶ ر هست .

۱۲س۸×۱۲ ، ۷۹ گ ۱۴×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلد لیماج لرباکی .

مجموعه

۱ـ حاشیه تهذیب ملاعبدالله شهابادی یزدی (متن بالای صفحات).

۲ـ رساله اعیان ثابته در شرح کنت کنزا مخفیا (ف ۴۶۹) (نستعلیق ریز مانند حواشی شمارهٔ پیش در ۷۵ پ ۲۱س).

۱۶۶۴/

نسخ سدهٔ ۱۳ در ش ۱ و نستعلیق سدهٔ ۱۳ وش زیر خط سرخ یا مشکی در ش ۲ .

۲۴س۱۰×۱۶ ، ۱۵۱ گ ۱۵×۳۰ ، کاغذ فرنگی ـ جلد لیماج سرخ ضربی مقوایی.

مجموعه

۱ـ الاصلاح از سیدمحمدبن علی طباطبایی (۱ پ ـ ۱۱۲ پ) در صفحهٔ عنوان نسخهٔ ما بخط عبدالله بن حسن بن عبدالله در ۲۵ شعبان ۱۲۹۲ آمده که اصلاح را ملاعبدالکریم ایروانی بنام مختصر الاصلاح کوتاه و کنزین ساخته است.

۲ـ المختصر النافع از محقق حلی (۱۱۳ پ ۱۵۱ پ از آغاز تا صلوة کسوف است).

۱۶۶۵/

نسخ سدهٔ ۱۳ ، عنوان شنگرف ، عالله عبدالجوادبن ملامؤمن در ۱۳۵۵ ، چهار برگ پایان از بالا رفته است .

۲۴س۸×۱۴/۵ ، ۱۶۷ گ ۱۴×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلد لیماج لرباکی مقوایی.

شرح الوافیة

شرحی است از سید صدرالدین محمدبن سیدمحمدباقر قمی بر وافیهٔ تونی .

دردیباچه که ازشاگردش باید باشد آمده که این حواشی برا کنده بوده و من آن گرد آورده‌ام.

آغاز: بسمله . الحمدلله الذی اوضح لنا منهاج الدین بمصباح الحق من مشکوة الیقین . . . امابعد فهذه ما نثرت من الفرائد . . . مولانا صدرالدین محمد ولد . . . محمدباقر القمی ... وقت قراءت وافیة مولانا عبدالله التونی ... قوله ره قلت انکار التبادر الخ اقول معنا کون التبادر من امارات الحقیقه هو ان یتبادر المعنی من اللفظ المجرد عن جمیع القرائن حتی عن ملاحظة الشهرة.

انجام: انما یعید من لایدری ماصلی هذا آخرما اوردناه و المرجوحین نظراً الی هذا التعلیق.

۱۶۶۶/

نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، عنوان شنگرف ازپایان بریده شده است.

۱۵س۸×۱۶ ، ۱۸۴ گ ۱۵×۲۳ ، کاغذ فرنگی ـ جلد لیماج روغنی مقوایی فرسوده.

گلشن زهرا

سرگذشت فاطمه (ع) بشعر و در پایان سرگذشت حسین بن علی است و ۲۳ مجلس در آن هست و در آن از فتحعلیشاه ستوده شده است.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

آغاز: بسمله .

پاره‌ای فالق الاصباح آفاق — که هستی همچوذات خویش طاق

انجام :

..... لم شد سراسر — حباب آسا بیحر خون شناور

درآن‌دم کاش کز بالا و پستی — ... تهی شد هر چه هستی (۱)

۱۶۶۷/

نسخ سدهٔ ۱۱، عنی زیرخط سرخ، یادداشت تملك ۱۱۳۰ دارد ، دیباچه را ندارد،

۳۰س×۷/۵ ، ۸۸ گ ۱۳×۲۱ ، کاغذ سپاهانی ـ مشکی ضربی مقوایی.

المختصر

شرح مختصر تفتازانی است بر تلخیص المفتاح قزوینی .

۱۶۶۸/

نسخ کربلائی عبدالحسین سنقری در گنجه در ج ۱۱۲۱/۱ بفرمایش میرزا جهانگیرخان ناظم‌الملك جنرال وقونسول علیم تفلیس .

۱۶س×۷ ، ۱۶ گ ۱۳×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلدمقوا.

مفتاح الفلاح

ازشیخ بهایی است .

۱۶۶۹/

نسخ ۱۲۶۱ ، در ۱۸ پ ـ ۲۱ ، گفتاریست درعروض .

۱۷س×۸ ، ۱۵ ، ۱۱۸ گ ۱۴×۲۱/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلدلیتاج مشکی .

۱ـ متن بریده شده وخوانده نمیشود.

مجموعه

۱ـ نافع برهان قاطع در نه فائده سپس ۲۹ گفتار (۲پ ـ ۱۷پ تا فائدهٔ ۹) ازمحمدحسین برهان پسرخلف تبریزی که برای سلطان عبدالله قطب شاه‌بن‌قطب شاه نوشته ودردستور زبان است ونام کتاب تاریخ تألیف آن است .

آغاز: بسمله .

ای راهنما بهر زبان در افواه
ازنام تو بردند زبانها بتو راه
بزدان وکرسطوس چوتنکری واله
لاحول ولا قوة الا بالله .

بهترین لغتی که متکلمان بدیع البیان محفل زبان آوایی ... را بآن متکلم ومترنم سازند.

انجام : ... ومفرد آن اژدراست . والله اعلم.

۲ـ شرح امثله (۲۲پ ـ ٤٦پ) .

آغاز: بسمله . الحمدلله علی الائه ... امابعد بدانکه لغت بمعنی لهجه وزبانست.

انجام : علامت جمع مؤنث تنوین علامت اسمیت.

۳ـ حدائق السحر فی دقائق الشعر (٤٨پ ـ ٧٨ پ نسخ ۱۵ شوال ۱۲۶۱) ازرشید وطواط است .

٤ـ شرح العوامل المائة متن ازعبدالقاهر جرجانی است (۸۸ پ ـ ۱۱۷ پ نسخ ۱۰ صفر ۱۲۶۱).

آغاز: بسمله . احمدالله‌حمدمن انعرم الی الاخرة ... فقدالتمس منی بعض اخوان انی ان اشرح عوامل الجرجانی .

انجام : خالیاً عن النواصب و الجوازم والحمدلله رب العالمین ... محمدوآله الطاهرین .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۶۷۰/

نسخ ۱۳۴۳، عنوان و نشان شنگرف، باحواشی «منه» در ش۴.
۲۵س۹×۱۵ ، ۱۰۷گ، ۱۵×۲۰/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج ترباکی.

مجموعه

۱ـ منهاج الوصول الی علم الأصول در یك مقدمه وهفت کتاب از بیضاوی (۱ پ ـ ۱۳ ر).

۲ـ تهذیب الوصول الی علم الأصول از علامهٔ حلی (۱۳ پ ـ ۳۷ پ).

۳ـ مختصر المنتهی از ابن حاجب (۳۸ پ ـ ۷۶ پ).

۴ـ زبدة الاصول شیخ بهایی (۷۷ ر ـ ۱۰۷ ر).

۱۶۷۱/

نسخ سدهٔ ۱۳، عنوان و نشان شنگرف، حواشی نستعلیق، انجام افتاده.
۲۴س۸×۱۵/۵ ، ۱۵۴گ، ۱۵×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلد مقوایی فرسوده.

حاشیة الفوائد الضیائیة

از عصام الدین اسفراینی است.

۱۶۷۲/

نستعلیق ملا رفیع بن ملا محمدتقی قرائی، عنوان شنگرف، در شب سه‌شنبه ۱۷ ع ۱۲۰۹/۲ در دیه زنگبار در ش۱، ونسخ علی‌قلی بن محمدرفیع در ۱۲۰۷ باعنوان و نشان شنگرف و در برخی جاها با ترجمهٔ فارسی به‌استعلیق در میان سطرها در ش۳.
۱۴و۴س۱۴×۱۶ ، ۱۰۵گ، ۱۶×۲۰ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی.

مجموعه

۱ـ شارع النجاة (۲ پ ـ ۴۲ پ) از سید داماد است در اصول دین وفقه بفارسی در یك مقدمه وپنج کتاب ویك خاتمه. (کشف الحجب ص ۳۱۵).

۲ـ الفیه (۴۳ پ ـ ۱۰۳ ر) از شهید یکم.

۱۶۷۳/

نستعلیق ترکی ابراهیم بن ملا عبدالله در روستای یلاو در ولایت شیخ محمد و شیخ شمس الدین در سدهٔ ۱۱، عنوان و نشان شنگرف، باحواشی ریز در همهٔ شماره‌ها، در ۲۲ پ ـ ۲۴ پ گفتارهای منطقی است ناظر بشرح هدایة الیزی از عبدالرحمان شیروانی و بردی و جز آنها بخط عبدالله بن حیدر وانی در مدرسهٔ میدان کوك بدلیس.
۱۵س۷×۱۴ ، ۸۷گ، ۱۵×۲۱/۵ ، کاغذ ترمه ـ جلد مشکی مقوایی.

مجموعه

۱ـ الفوائد الفناریة باشرح رسالهٔ اثیریه (ایساغوجی) از فناری (۱ پ ـ ۲۲ ر).

۲ـ الفرائد البرهانیة فی تحقیق الفوائد الفناریة از برهان الدین بن کمال الدین بن حمید که حاشیه‌ایست برفواید فناری (۲۵ پ ـ ۵۵ پ).

آغاز: یسمله. و به الاعانة فی التمییم، الحمدلله الذی زین الاذهان با کتساب التصور و التصدیق.

انجام: قوله ومن الرفع ای السلب (تمت الرسالة المسماة ببرهان).

۳ـ حاشیه الفوائد الفناریة از «قول احمد» (۵۶ ر ـ ۷۸ ر).

آغاز افتاده: اولی یجوز ان یکون مفتوح الهمزة.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

انجام : بعنایته منه حق الیقین الحمدلله رب العالمین (تمت الرسالة المسماة بقول احمد) .

٤ـ شرح آداب البحث (ف۵۹) (۷۹ پ ـ ۸۷پ) .

۱۶۷۴ /

نسخ سدهٔ ۱۳ ، عنوان شنگرف ، صفحهٔ آخر لوایح ، حواشی نستعلیق .
۷س۹×۱۱ ، ۳۱س۴×۶ ، ۴۴×۲۶ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی ضربی طوایی.

تهذیب الکلام

از سعدالدین تفتازانی که در ۷۸۹ ساخته است (چلبی ۱:۳۵۱ ـ معجم المطبوعات ص ۶۳۵)

۱۶۷۵ /

نسخ سدهٔ ۱۳ ، نسخه اصل خط خورده ، انجام افتاده و در میانه هم سفید گذارده شده است .
۱۵س۱۱×۱۶ ، ۳۷س۵/۱۶×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلد مقوایی.

التقریرات

از تقریرات اصولی یکی از دانشمندان متاخر است

۱۶۷۶ /

نسخ احمد بن ابی الفتح شریف سیاهانی در ۱۴۳۹/۱/۱۵ در سیاهان ، عنوان شنگرف.
۱۹س۷/۵×۱۴ ، ۱۳۹س۱۳×۲۰ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج ژیاکی ضربی.

صنة الهداية

از آقا محمدعلی بن محمدباقر بهبهانی ، سیاهانی است در امامت که در ۱۱۸۹/۱۰/۱۱ آن را بپایان رسانده است (ف ۱۲۷۷ ش ۶۱۱) .

فهرست مطالبها :

فصل ۱ امامت علی .

فصل ۲ بطلان خلافت ابی بکر .

فصل ۳ مطاعن دریك مقدمه وسه سهم .

در مبحث غدیر سه طرز است . در آن یاد میشود از محمدبن مؤمن شیرازی نسبی وحیرزا مخدوم و نواقش او واز جلوس شاه اسماعیل ماضی در روز دوشنبه نیمهٔ محرم ۹۰۶ و از ابوحنیفه نعمان بن محمد مغربی قاضی قضات مصر که از کتابهایش پیداست که او زندیق بوده است و در ۳۶۹ در گذشته ولی در مثالب ومناقب کتاب خوبی نوشته است .

در آن آمده: ومن اراد البسط فعلیه مراجعة معترك المقال فی احوال الرجال[1] من تألیف من یخطر بالبال ولایخطر ببال (پایان فصل یکم) .

آغاز: این نسخه در س ۸ گ ۲ پ نسخهٔ ش ۶۱۱ دیده میشود .

انجام : وفرصت طول مقال در اینجا زیاده براین نیست [و] العاقل یکفیه الاشارة والجاهل لایکفیه (ینفعه) الف عبارة [والحمدلله رب العالمین] والصلوة [والسلام علی] محمد واهل بیت العصمة والطهارة (طوس ۱ : ۴۶ ش ۱۴۸) .

دوتامه در پایان نسخه شمارهٔ ۶۱۱ هست که پایان دومین آن را من پایان صنة الهداية پنداشته بودم چنین است اینک دو نامه :

۱ـ من این عبارت را که دیده‌ام و بمصفی المقال (ص ۳۱۱) نگریستم دریافتم که این نسخهٔ ناقص ما از بهبهانی است و مکرر شماره ۶۱۱ (نیز ف ۲۲۷۶) .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

آغاز ۱: صورت‌نامه ومکتوبی که‌عالیجاه سفاعت پناه امیرمعصوم بیک‌ابن‌امیر دانیال والی‌ماوراء النهر که ملقب‌است به بیکخان بخوانین دارالامان خراسان‌نوشته بود بتاریخ سنهٔ ۱۲۰۲ هزاروودویست‌ودو . الحمدلله‌الذی جعل‌الجهاد ماضیا ... اما بعد این‌نامه‌ایست ازنزدامیرالمسلمین امیرمعصوم بیک‌بن‌امیردانیال نزدرؤسا وسرخیلان قبایل وعشایر ایلات واحشامات وحکام شهرها وبلادهای دارالکفر خراسان.

انجام: وراامان باشید... درنصیحت وپند بگفتمت تو اگربشنوی ور اوورنه.

آغاز ۲: جواب مکتوب منکوب اسلوب که حسب‌الامربندگان سلیمان‌شان مرحوم‌امیرمحمدخان... بقلم کمترین بندگان‌ابن‌حاجی عبدالواحد طبسی‌محمدرفیع صورت ترقیم یافت. بسمله. الحمدلله‌الذی‌فضل‌الاسلام‌علی‌سایرالملل والادیان...وبعد که‌تارستم رزم‌خواه بیان تیغ زبان بر گشاید زبان.

انجام آن: آنچه در ص۲۲۷۷ فهرست باشتباه انجام سنة‌الهدایه پنداشته‌ام.

در این دونامه ازاستاد الکل آقا محمدباقر و سید میرزا محمد مهدی و مولانا محمدباقرمجلسی به «باقرفاجر ومهدی کافر و باقرنام مجلسی که درمجلس‌جهنم... مستقراست» تعبیر گشته وناصرشاه کافرخوانده‌شده‌وازاینکه‌آنها قهوه مینوشندوغلیان میکشند نکوهش شده است.

۱۶۷۷/

نسخ سدهٔ ۱۳ متن زیرخط شرح ، انجام افتاده.

۳۹ص۱۲/۵×۲۲ ، ۳۱۰۰ ک، ۲۱×۴۰ ، کاغذ فرنگی - بی‌جلد.

شرح‌الموجز

شرح نفیسی است برموجز قرشی.

۱۶۷۸/

نستعلیق جعفربن هاشم حسینی در۱۲۹۶ در ش۱و۲ ونسخ‌تعلیق دیگرباحواشی ریزتر درش۳، ۲۰و۱۸ س۱۰×۱۶/۵ و۱۰/۵×۱۵ ، ۹۱۰ ک، ۱۷×۲۲ کاغذ فرنگی - جلدتیماج عنابی‌متوالی.

مجموعه

۱ـ رساله فی‌تحقیق حال ابی بصیر ازسیدمحمدباقر شفتی (۲ پ ـ ۲۰ر).

۲ـ رسالة فی‌تحقیق حال ابان‌بن عثمان ازهمو (۲۰ پ ـ ۴۸ پ).

۳ـ شرح الوافیة (۵۰ پ ـ ۹۱پ) که شرحی است بروافیهٔ تونی‌ازبحرالعلوم بروجردی.

آغاز: بسمله. الحمدلله‌رب‌العالمین... قوله رمذهب جماعةالخ ، اقول‌من‌المعلوم ان دلالة اللفظ علی‌مفهوم دون‌آخرمع استواء نسبته علیهما ممتنع.

انجام: والتتبع لمن اراد ، والله الهادی الی‌سبیل‌الرشاد.

۱۶۷۹/

نستعلیق سدهٔ ۱۳،

۲۰س۱۰×۱۶ ، ۳۶۱ ک، ۱۵×۲۱ ، کاغذ فرنگی - جلدتیماج حنایی ضربی متوالی.

مجموعه

۱ـ شرح چند حدیث پروش عرفانی شیعی‌اخیر.

۲ـ پاسخ سید کاظم رشتی بپرسشهای ضیف‌الله بن شیخ احمدبن طوق قطیفی (فهرست احسایی ۲ : ۱۴۱).

۳ـ پاسخ شیخ احمد احسایی بسه پرسش عرفانی کاظم‌بن علی‌نقی‌سمنانی(همین فهرست ۲ : ۲۲).

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران

٤ـ شرح حبری چند.

۱۶۸۰/

نسخ سدهٔ ۱۳، عنوان شنگرف. نسخهٔ مایراست باس۶۵ـ۴۰۸ هامش منهج‌المقال چاپ۱۳۰۴.
۱۹س۹×۱۵ ، ۱۹۲ف ۱۴/۵×۲۰ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج مشکی مقوایی.

تعلیقة منهج المقال

از وحید بهبهانی است

۱۶۸۱/

نسخ وعنوان ونشان شنگرف ، نویسندهٔ نسخه نوشتن وخواندن آن را در روز آدینه ماه سوم ۱۲۴۲ بانجام رسانده، حواشی با اشارهٔ «محسن ، جلیل ، فارسی ، احمد» .
۱۷س۷×۱۴/۵ ، ۱۰۵ف ۱۶×۲۱/۵ ، کاغذ فرنگی کبود ـ جلدمقوایی.

تحریر القواعد المنطقیة فی شرح الرسالة الشمسیة

ازقطب رازی است .

۱۶۸۲/

نسخ سدهٔ ۱۳ ، آغاز افتاده.
۴۳س۱۰×۱۵ ، ۴۴۱ف ۱۴×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج مشکی‌حربی .

جامع الشتات

ازمیرزا ابوالقاسم گیلانی قمی است. نسخهٔ ما چنین است :
۱ـ مسائل فقهی است مورخ روزچهارشنبه ۱۹ع۱/۱۲۰۸ .

۲ـ پاسخ پرسش ملاعلی‌نوری .
۳ـ پاسخ پرسش ملاعلی اصغردربارهٔ خطبهٔ بیان مورخ روز پنجشنبه۸رمضان ۱۲۱۳ .
٤ـ پاسخ پرسش ملاعلی‌نوری دربارهٔ تصوف مورخ شوال ۱۲۱۳.
۵ـ مسائل فقهی مورخ‌روزیکشنبه ۲۰ذی‌قعدهٔ ۱۲۰۷ .

۱۶۸۳/

نسخ محمدعلی‌مراغی دردوزپنجشنبه ۲۲ شعبان۱۳۰۲، عنوان‌شنگرف ، دربالای صفحات رباعیاتی بفارسی وترکی‌هست.
۱۸س۹×۱۴ ، ۱۰۱ف ۱۵×۲۰ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج مشکی مقوایی .

حاشیة شرح التجرید

از ملاعبدالرزاق لاهیجی است همانکه پیشتر نوشته وسپس مختصر کرده است وجزآنچه در(ف۲۳۰ و۲۳۶ و۲۲۶٤) یاد کردیم .
آغاز: بسمله . یامن تقدس ذاته عن مشابهة الجواهر والعرض .
انجام : فمما لامجال ان یرتاب فی استحالته .

۱۶۸٤/

نسخ‌سدهٔ ۱۳ ، عنوان شنگرف ودرومی مورخ چهارشنبه ۱۵ع۱/۱۲۶۸ .
۱۹س۸/۵ـس۱۵ ، ۱۵۱ف ۱۳×۱۹ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج مشکی‌حربی .

مجموعه

۱ـ سراج منیر (۱پ ـ ٤۱پ) همانکه در (ف۶۶۵) یاد کردیم .
۲ـ خزان وبهار (٤۱ پ ـ ۱۵۱پ) که ۱٤ اساس است (ذریعه ۷ : ۱۵۱).

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

آغاز: چمن آرای فرج بعدازشدت درخزان وبهار روز کار لطف شامل حضرت سبحانی است.

انجام: چنین فرج بعدازشدت اب تمنا آلود

۱۶۸۵/

نسخ و نستعلیق سده ۱۳۵، عنوان ونشان شنگرف ، فهرست ش ۱ در آغاز هست .
۲۲۳×۹/۵×۱۳/۵، ۲۱۴×۱۴۰×۲۰ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج قرباغی ضربی مقوایی.

مجموعه

۱ـ شوارق الالهام لاهیجی (٤ پ ـ ۳۰۲ پ جزو یکم است).

۲ـ آداب السلوك از نجم‌الدین کبری که نویسنده نسخهٔ ما بدو نسبت میدهد (۲۰۳ پ ـ ۲۰۹ پ) درفهرست ره‌آورد (ص۲) از آداب المریدین سهروردی یاد شده وجزاین کتاب است.

فهرست مطالب:

الباب الاول : فی بیان السفر القلبی الروحانی الی حضرة العزة وبیان فضیلته.

فصل فی آداب هذا السفر.

الفصل الثانی فی شروط السفر وآدابه.

الفصل الثالث فی بیان آفات السفر.

آغاز: بسمله. الحمدلله العلیم الکریم الذی یسیر عباده بالافاق لیریهم عجایب خلقه .. اما بعد فاعلم یاعبدالله انك مسافر الی الله.

انجام : انه علی ذلك قدیر وباجابة العبد جدیر.

۳ ـ اصطلاحات صوفیان که گویا از مشواق فیض گرفته شده باشد (۲۱۰ ر ـ ۲۱۱پ) ـ

آغاز: بسمله . مقدمه وراسامی عشق وعاشق ومعشوق دوستی محض را گویند علاقه محبت صاحب دوستی محض را گویند.

انجام : تجلی جمال ومهر ومحبت را گویند.

۱۶۸۶/

نستعلیق محمدشریف بن علی‌اصغر ایروانی در ع۲/۱۴۳۰ (ش۱) ونسخ ع ۱۱۴۴/۱ (ش۳) ونستعلیق محمدظهیر در ۷ رجب ۱۱۲۴ (ش۲) .
۱۵ص×۱۴/۵، ۴۰۴ ، ۱۵×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج سرخ ضربی مقوایی.

مجموعه

۱ـ قواعد العقائد خواجهٔ طوسی (۲پ ـ ۲۸پ).

۲ـ حاشیهٔ شرح التجرید (۲۹ پ ـ ۱۰۰ ر) از خفری (ف۲۳۲).

۳ـ حاشیهٔ حاشیهٔ شرح التجرید (۱۰۱ پ ـ ۲۰۳ر) جز نسخه‌ش ۱۶۸۳ بلکه همان که در (ف۲۳۰) یادشده بایك بند افزوده در پایان آن.

۱۶۸۷/

نسخ باقرین اربنه جرباذقانی در سپاهان وردج ۱۲۴۵ (ش۱ تا ۴) و نستعلیق جعفرین علامعلی نجف‌آبادی سپاهانی روز دوشنبه ۲۴ صفر ۱۲۴۴ (ش۵) ونسخ بی‌تاریخ در ش۶و۷ .
۲۷ص×۹/۵×۱۶ ، ۲۰۹ ، ۱۵×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی .

مجموعه

۱ـ الفوائد الحائریه العتیقة (۱پ ـ ۳٤پ) از وحید بهبهانی در ۳۶ فائده است.

۲ـ الفوائد الجدیدة (۳٤پ ـ ۳۵پ) ازهمو در سه فائده.

۳ـ رسالة فی اصالة البرائة (۳۵پ ـ ٤٤پ) ازهمو.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

٤ـ الفوائد الأصولية (٤٥ پ ـ ٦٧پ) گویا ازهمو در ۳۵ فائده.

٥ـ حاشية المعالم (۷۰ پ ـ ۱۱٤ پ) ازسلطان العلماء.

٦ـ حجية المظنة (۱۱۸پ ـ ۱۷٦پ) ازسیدمحمدتقی است.

آغاز: المطلب الثانی فی اصالة حجیة الظن من حیث.

انجام: اوتعیین السابق من قبل الشارع.

۷ـ حجية الظن المطلق (۱۷۸ ر ـ ۲۰۸ر) ازسید محمدمجاهد که در ۱۲۳۷ آن رابانجام رساند.

آغاز: اذاعلم المجتهد بحکم من الاحکام الشرعية الفرعية بعد استفراغ وسعه وبذل جهده فيه.

انجام: شاملة لمحل البحث بوجه من الوجوه کمالا يخفی قدفرغ من هذه الکلمات مؤلفها ... محمدبن علی الطباطبائی.. باطناً ۱۲۳۷.

۱۶۸۸/

نسخ سدهٔ ۱۳ ، نشان شنگرف ، نسخه جزویکم ودوم است .

۳۱س×۹/۵ × ۱۴/۵ ، ۳۴۶گ ، ۱۵×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج ترباکی عنوانی .

شرح الزيارة

ازشیخ احمد احسایی است .

۱۶۸۹/

نسخ شیخ محمدباقر کتابچه‌گانی درشعبان ۱۲۹۶ ، عنوان ونشان شنگرف .

۱۷س×۱۰ × ۱۴ ، ۳۸۹گ ، ۱۶/۵×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج سرخ ضربی عنوانی .

نور العين فی مشهد الحسين

ازابواسحق اسفراینی اشعری در گذشته ٤۱۷یا٤۱۸ برانسته شده وچندبار یکی درهمین بسال ۱۲۹۹ و بار دیگر در مصر بسال ۱۳۱۵ بچاپ رسیده است و چاپهای دیگر که درمعجم المطبوعات (ص٤۳۵) یاد گردید.

۱۶۹۰/

نسخ که در ش ۱ تاریخ روز ۲۷ محرم ۱۲۳۸ دارد وشاید همه خط مؤلف ش۴ باشد.

۳۰س×۹/۵ × ۱۴ ، ۳۰۲گ ، ۱۴×۲۱/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج مشکی ضربی عنوانی .

مجموعه

۱ـ الفوائد الحائرية (۲پ ـ ٦۱ر) ازوحید بهبهانی (ش۱ر/۱٦۸۷).

۲ـ الفوائد الأصولية (٦۱ ر ـ ۷۹ پ) گویا از همو و تا فائده ۲٤ را دارد (ش٤/۱٦۸۷).

۳ـ مبادی الوصول الی علم الأصول (۸۳ پ ـ ۹٦ ر) در دوازده فصل و از علامهٔ حلی است.

٤ـ کتاب فی الأصول (۹۷ پ ـ ۲۱٥ ر) از تقریرات یکی ازدانشمندان متاخر بایدباشدواوبربحث حجیت شهرت ازخودبنام «علی بن محمدبن علی» یادمیکندودراینجا تاریخ ۸ رمضان ۱۲۳٦ دارد. (نسخه اصل مؤلف است).

٥ـ اصالة الفساد (۲۱٥ پ ـ ۲۱٦ پ) ازبهبهانی (ف۱۷۷۸).

٦ـ اصاله الطهارة (۲۱٦ پ ـ ۲۱۷ر) ازهمو (ف۱۷۷۷).

۷ـ دراصول است وباید دنباله همان ش ٤ باشد (۲۱۸ ر ـ ۳۰۱ پ بخط نسخ ونستعلیق وخط زد کی وسفید دارد).

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۶۹۱/

نستعلیق سدهٔ ۱۳ از فتحعلی‌بن شاه‌محمد قوانساری در ۱۲۲۵ .

۱۵س۱۰×۱۵ بر ۱۷×۲۲ ، کاغذ فرنگی کبود ـ جلد تیماج سرخ ضربی مقوایی .

۱۶۹۱/

انوار البصائر

درفلسفه و کلام و اصول فقه است با عنوانهای اصل و در دیباچه «لب اللباب و فصل الخطاب» نامیده شده است . کتاب ساختهٔ حسن‌بن محمد است .

۱۶۹۲/

نسخ ابی‌القتال محمدبن عبدالله سیاهانی در ۱۰۷۱ ، متن در برخط سرخ جدول شنگرف ، حواشی نستعلیق با نشانهٔ « ع ل رحمه » منه رحمه » سلطان » نسخه از نکاح است تا پایان .

۲۵س۸×۱۶ ، ۱۷۴ گ ۱۴×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی .

الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة

متن و شرح از دو شهید است .

۱۶۹۳/

نسخ سدهٔ ۱۳ ، عنوان و نشان شنگرف ، یادداشت ۱۲۶۴ و یادداشت ۱۳۱۱ دارد ، آغاز و انجام افتاده است .

۲۱س۹/۵×۱۶ ، ۳۶۴ گ ۱۴×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی گردان ترباکی .

منیة اللبیب فی شرح التهذیب

شرح تهذیب علامه حلی است (ف ۱۷۲۷) .

۱۶۹۴/

نسخ دورچهارشنبه ۲۴ ج ۱۲۳۶/۱ ، عنوان و نشان و جدول شنگرف ، حاشیه با نشانه « منه ره » نستعلیق ، تملک ۱۲۶۲ دارد .

۱۵س۸×۱۴ ، ۱۱۵ گ ۱۴×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج ترباکی مقوایی .

مفتاح الفلاح

از شیخ بهایی که در کنجه بسال ۱۰۱۵ ساخته است .

۱۶۹۵/

نسخ علی‌اصغربن جبار رهنوی در ۳ ذی‌حجه ۱۲۶۲ ، نسخه جرویکم است .

۱۸س۹×۱۴ ، ۱۷۴ گ ۱۵×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج حنایی مقوایی ضربی .

شرح الزیارة

از شیخ احمد احسایی است .

۱۶۹۶

نسخ و نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، در پایان پاره‌ایست از شرح هدایة صدرا .

۲۴س۹×۱۶ ، ۲۱۱ گ ۱۵×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی .

التفسیر

از صدرای شیرازی است با تفسیر سورهٔ جمعه از همو .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۶۹۷/

نسخ محمد مؤمن‌بن محمدامین استرابادی درروز پنجشنبه ۱۰ رمضان ۱۰۹۴ درقم ، نسخه در۹صفر ۱۴۰۴ از ان فرهادمیرزا بوده است ، نسخه جلدیکم است .

۴۰س۹/۱۹ × ۱۳ ، ۴۲۳ ف ۱۳/۲۲ × ۲۲ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج مشکی‌بقوابی.

شوارق الالهام

شرح لاهیجی‌است برتجریدخواجهٔ طوسی.

۱۶۹۸/

نسخ‌علی‌اکبربن محمد جعفر درروز ۲۵ج۲/۱۲۴۱ برای آخند ملایعقوب باروبهراومورخ ۱۲۴۶ یادداشت تملک ۱۲۲۱ دارد .

۷س۸/۱۵ × ۱۲۴۳ ف ۱۵/۲۲ × ۲۲ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج سرخ مقوایی

الفقهیة المستطرفة

ازسیدحسن اعرجی کاظمی‌بغدادی‌است والدرر البهیة فی‌فقه‌الامامیة هم‌خوانده شده است

(ـه۲۳۳۸ ـ ذریعه ۸ : ۱۲۱).

آغاز:

سبحانه من محسن بالنعم قبل وجوبها بفضل الکرم

.....

و بعد هذی الدرر البهیة ار جوزة القیة فقهیة

.....

سمیتها الفقهیة المستطرفة یرجب ضبطها مزید المعرفة

انجام :

فلم‌الله و صلی دائما علیهم ماالدهر کان قائما

۱۶۹۹/

نسخ بی‌تاریخ در ش۱ وعنوان دهةآخر ماه ۴سال ۱۲۸۵ ازروی نسخهٔ جمال‌الدین‌بن‌محمدقاسم وخط محمدحسین‌بن میرزا باقربن رحیم شفتی دروسط‌ای توجه‌پای‌بست درخانهٔ سید علی‌اکبر در ش ۲ ونسخ عنوکه برای آقامیرزا در ج۲/۱۲۸۴ نوشته است در ش ۳ ونسخ ونستعلیق در ش۴ .

۱۶س۸/۱۴ × ۱۴۳۰۲ ف ۱۶/۲۲ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج ترباکی ضربی‌مقوابی.

مجموع

۱ـ سفینة النجاة (۱پ ـ ۴۱ ر) ازفیض کاشانی که روش اخباری شیعی رادرآن دربرابرروش اجتهاد اثبت کرده است (کشف‌الحجب ص۳۰۹).

۲ـ الفوائد المدنیة (۴۲ پ ۲۳۹ ر) از مولی محمد امین استرآبادی (ف ۱۰۳۶).

۳ـ بدایة الهدایة (۲۴۱ پ ـ ۲۹۹ پ) ازشیخ حرعاملی.

۴ـ ادلة بعض علماء الاخبار علی حرمة التتن والقهوة (۳۰۰ ر ـ ۳۰۲ر)بعربی وفارسی .

۱۷۰۰/

نستعلیق محمدتقی‌بن عبدالحسین نصیری درروز سه‌شنبه ۲۱صفر ۱۰۴۹ برای خودش در جوانی ودرآغاز تحصیل ، متن زیرخط سرخ ، حواشی بالطافة «منه» وپی‌آن ، درپایان بندبست‌بفارسی‌ازهمین محمدتقی نصیری بخط خوداو ، نسخه‌ازان محمد صبیح‌بن محمدباقرطبیب بوده‌است .

۱۶س۷/۵ × ۱۶ ، ۱۵۸ ف ۱۴/۲۴ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج ترباکی مقوابی‌بالولا.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

المختصر

شرح تفتازانی است بر تلخیص المفتاح قزوینی (ف۲۱۹۸).

۱۷۰۱/

نسخ سدهٔ ۱۱ و ۱۲، عنوان شنگرف.

۴۱س۱۰×۱۸ : ۳۴۶گ ۱۵×۳۲، کاغذ سپاهانی ـ جلد لیتاج زرباکی.

القاموس المحیط و القابوس الوسیط

ازمجدالدین فیروزآبادی است.

۱۷۰۲

نسخ غیاث‌بن میرسید ناصرآبادی در ۱۱۸۶.

۱۷س۱۲×۱۶ : ۱۴۷گ ۱۷×۳۴، کاغذ فرنگی ـ جلد لیتاج مشکی ضربی مقوایی.

مجموعه

۱ـ الفوائد الحائریه (۱پ ـ ۷۷ پ ازانجام افتاده) ازوحید بهبهانی.

۲ـ فهرست الفوائد الحایریة که در ۳۶ فائده است (۷۸ پ ـ ۸۷ پ ناقص تا فائدهٔ ۳۴).

۳ـ تهذیب الوصول الی علم الاصول (۸۸ پ ـ ۱۴۵ ر) ازعلامهٔ حلی.

۱۷۰۳/

نستعلیق سیدعلی‌بن خیراحمد حسنی استرآبادی قزوینی در ۱۰۴۸صفر ۱۰۴۸، فقان شنگرف، درمیان چندین برگ بنسخ کهن‌تر است، آیات شنگرف.

۱۱و۴۱س۱۱×۱۵و۱۲×۱۸ : ۴۰۵گ ۱۷×۳۲، کاغذ سپاهانی ـ بی‌جلد.

الکشاف

اززمخشری است.

۱۷۰۴/

نسخ روز سه‌شنبه ۱۲۴۳/۲/۱۹، عنوان لاجورد، شعرها شنگرف.

۱۷س۷×۹ : ۱۸۵گ ۱۶×۲۴، کاغذ فرنگی ـ جلد مقوا عطف میشن.

تجارب السلف

ازهندوشاه سنجربن عبدالله حاجب کیرانی آذربایجانی نخجوانی وترجمه‌ایست از تاریخ الفخری یامنیة الفضلاء ابن طقطقی طباطبایی برای نصرة الدین احمد بن یوسف شاه.

(ذریعه۳: ۳۴۸ـ مشارس ۳۵۷ـ استوری ۱ : ۸۱ و۱۲۳۳ ـ چاپ اقبال در تهران بسال ۱۳۱۳خ).

۱۷۰۵/

نسخ سدهٔ ۱۲، عنوان وجدول شنگرف، آغاز وانجام افتاده.

۳۱س۹×۱۹ : ۲۰۳گ ۱۴×۲۴، کاغذ فرنگی ـ جلد لیتاج سرخ ضربی مقوایی.

ترجمهٔ عجایب المخلوقات

ترجمهٔ کتاب زکریای کمونی قزوینی است (استوری ۲ : ۱۲۴).

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۷۰۶/

نسخ سدهٔ ۱۲ که‌هادی‌بن محمدجواد آن را در۱۲۴۳کامل کرده است ، عنوان‌شنگرف ، حواشی نستعلیق ، لملك ۱۲۴۶ دارد .

۱۷س×۸ ، ۱۷×۲۰۵گ ۱۵×۲۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلد مقوا .

ارشادالاذهان

از علامهٔ حلی است .

۱۷۰۷/

نسخ ۱۵ رجب ۱۱۸۸ ، عنوان شنگرف وجدول شنگرف و لاجورد ، زر ش ۱ ونستعلیق‌گویا از نویسندهٔ ش۱ در ش۲و۳ .

۱۷و۱۵ س×۹ ، ۲۰×۳۷۱گ ۱۲×۲۴ ، کاغذ سیاهابی ـ جلدلیقاج تریاکی ضربی‌مقوایی .

مجموعه

۱ـ المفاتیح (۲پ ـ ۳۱۱ ر درصلوة) از فیض کاشانی است .

۲ـ رسالهٔ عملیهٔ میرزارفیع‌الدین محمد حسینی طباطبائی که محمدمهدی بن سیدرضای حسینی خادم‌شهدی‌عاشق‌آبادی گرد آورده وپاسخ پرسشها است‌درعبادات (۳۱۳ پ ـ ۳۶۳ر) .

آغاز: بسمله . فاتحهٔ مسایل فقه ایمانی بدیباچهٔ رسایل علوم خدادانی حمد عالمیست ... اما چون عظیم‌ترین‌لغتی که‌انسان‌بآن‌اختصاص یافته معالم دینیه و معارف یقینیه است .

انجام : نیت قصد اجتناب از آن کند .

۳ـ هدیة المسافر بفارسی درچهارفصل (۳۶٤ ر و ۳۷۱ر) از حسن‌بن عبدالرزاق کویالاهیجی .

آغاز: بسمله . الحمدلله رب العالمین حق حمده ... اما بعد چنین گوید ... حسن‌بن‌عبدالرزاق .. که این رساله‌ایست موسوم به هدیةالمسافر در بیان اقسام سفر وذکر اقسام قصر واتمام متعلق به صلوة وصیام ...

انجام : این بود مقصود ازین رساله والحمدلله حق حمده اولا وآخراوالصلوة علی محمد وآله باطناً وظاهراً .

۱۷۰۸/

نستعلیق سدهٔ ۱۱ که در۳ ج۱۱۹۱/۲ کامل شده است ، عربیها نسخ ، نسخه از آغازافتاده واز «کتاب الالف باب الالف مع‌الالف من مصدرالثلاثی المجرد : انی وربافتن‌گوئه تعالی غیر ناظرین الاه وهنگام شدن» است تا «مشق از ولی است یاییجمع یزیواست» و فرهنگ فارسی‌که در پایان چاپ ۱۳۱۶ دیده میشود ندارد .

۱۷س×۱۲ ، ۲۳×۴۱۹گ ۱۷×۱۹ ، کاغذ فرنگی ـ جلد لیقاج مشکی مقوایی .

کنزاللغات

ازمحمدبن‌عبدالخالق‌بن‌معروف‌است (مشار ش ۱۲۸۶ ـ فرهنگنامه‌ها ص۱۶۸ـ سپه ۲ : ۲۵۱) .

۱۷۰۹/

نسخ محمد طاهربن شرف‌الدین شریف‌کوسوی در۲۵صفر ۱۱۱۱ عنوان و نشان شنگرف زر ش ۱ کدارآغاز افتاده است وبرابر است با س۴۱گ ۳۱ پ ش ۱۷۵۹ ، ش۲ ازآغازوانجام هریوافتادگی‌دارد ربهمان خط است .

۱۷س×۸ ، ۱۳×۳۴۷گ ۱۲×۱۸ .

مجموعه

۱ـ المصادر (۱ر ـ ۱۵۶ ر) از زوزنی (سپه ۲ : ۲۸۲ ـ فرهنگنامه‌ها ص۹)این

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

نسخه در تحریر از نسخهٔ ش ۱۷۵۶ کهن‌تر است.

۲ـ مهذب‌الاسماء فی مرتب‌الحروف والاشیاء (۱۵۷ر-۲۵۷ر) از محمودبن عمر ربنجنی سجزی است.

(فرهنگنامه‌ها ص ۱۳۱ ـ سبه ۲ : ۲۹۴)

۱۷۱۵/

نسخ حسین‌بن‌علی‌بن یوسف مازد حلی در روز پنجشنبه ۱۷ج۲/۱۱۳۷، در پایان چند مرثیه است بعربی از شیخ خلیفی ومحمدبن علی‌لیلی ومفلح صیمری ومحمد سیعی وورمکی ومحمدبن حمقا ومحمدبن حنار ومنصور طریحی ومحمدبن السفیر وشیخ حسین النجی.

۱۹س۱۱×۱۶ ، ۲۲۳گ ۱۵×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلد لیماج مشکی ضربی مقوایی.

المنتخب

از فخرالدین طریحی است و بچاپ رسیده است.

۱۷۱۱/

نسخ سدهٔ ۱۳ ، جدول زر وشنگرف ولاجورد ، عنوان شنگرف.

۱۹س۹×۱۵ ، ۲۶۷گ ۱۵×۲۲ ، کاغذ فرنگی زرد ، جلد لیماج سرخ ضربی مقوایی.

شرح التوحید

شرح قاضی سعیدای قمی است بر کتاب التوحید ابن بابویه قمی. این نسخه جلد سوم است (ص ۵۸۹ ش ۵۹۹).

۱۷۱۲/

نسخ سدهٔ ۱۳ عنوان شنگرف ، آغاز وانجام افتاده است.

۳۲س۱۸×۴۰ ، ۱۳۴گ ۲۲/۵×۳۲/۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد لیماج مشکی.

کشکول

جنگی است از اخبار و تاریخ بعربی و فارسی و بیشتر مطاعن ابوبکر وعمر است

۱۷۱۳/

نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، عنوان و نشان شنگرف، انجام افتاده.

۲۱ س ۹×۱۸ ، ۳۱۱ گ ۱۴×۲۴ ، کاغذ هندی ـ جلد روغنی زمینه قارنجی با گل و بوتهٔ رنگارنگ.

حاشیة حاشیة شرح العقائد النسفیة

حاشیه‌ایست بر حاشیهٔ شیخ احمدبن موسی بن شمس‌الدین خیالی (۸۲۹ـ۸۶۲) (ریحانة الادب ۱ : ۴۳۴ ـ طوس ۴ : ۸۴) بر شرح تفتازانی بر عقاید نسفی و دانسته نشد از کیست (چلپی ۲ : ۱۱۹۰).

آغاز: بسمله. قال الفاضل المحشی المشتهر بالخیالی : قال الشارح التحریر من نحر الابل ای ذبحه . . .

انجام : وان خصصت لیوافق الاجماع فلایفید المدعی

۱۷۱۴/

نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، نشان شنگرف ، پایان افتاده.

۲۸س۷/۵×۱۸ ، ۱۴۱گ ۱۲/۵×۲۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد لیماج مشکی مقوایی.

شرح الموجز

شرح نفیس کرمانی است بر موجز قرشی.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۷۱۵/

نستعلیق سدهٔ ۱۱ ، متن زرخط سرخ ، حواشی دارد ، انجام افتادگی است.
۲۰س۱۰×۱۸ ، ۳۴۸ک ، ۲۴/۵×۱۷/۵ ، کاغذ سپاهانی فرسوده ـ جلد لیماج مشکی مقوایی.

الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة

متن و شرح از دو شهید است.

۱۷۱۶/

نسخ سدهٔ ۱۲ ، لشان شنگرف ، انجام افتاده ، نسخه از سورهٔ انعام است تا بنی اسرائیل.
۳۱س۹/۵×۱۶/۵ ، ۳۵۲ک ، ۲۶×۱۶ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد لیماج قهوه‌ای مقوایی.

الصافی

تفسیر فیض کاشانی است

۱۷۱۷/

نستعلیق محمدتقی حسینی خطیب اردستانی در روز شنبه ۲۷ ذی قعدهٔ سال ۵۰ جلوس سلطانی که در شوال آغاز کرده و در ۷۵ روز آن را بانجام رسانده است ، لشان شنگرف.
۲۰س۱۰×۱۷ ، ۱۷۶ک ، ۲۶×۱۶ ، کاغذ هندی ـ جلد لیماج مقوایی.

شرح الاسباب و العلامات

شرح نفیس کرمانی است بر متن سمرقندی

۱۷۱۸/

نسخ حاجی محمد خراسانی فرزند شمس‌الدین محمد ترشیزی در ۱۴ ذی قعدهٔ ۱۱۴۱ در روضه‌های حسین و نسخ احمدان محمد در روز چهارشنبه ۱۹ ع ۱۳۴۹/۴ در روضهٔ اخیر که ۳۴۴ است.
۲۰س۱۱×۱۶ ، ۵۷۹ک ، ۱۸×۲۴ ، کاغذ سپاهانی و فرنگی ـ جلد لیماج مشکی مقوایی.

ریاض السالکین فی شرح صحیفة سید الساجدین

از سید صدرالدین علی‌خان بن نظام‌الدین احمد مدنی دشتکی شیرازی است در ۵۴ روضه و در ۱۱۰۶ بنام شاه سلطان حسین بانجام رسانده است (منزوی ۱ : ۱۶۰ ـ مجلس ۴ : ۲۵ ـ معارف ۱ : ۴۳ ـ سپه ۱ : ۲۸ ـ ذریعه ۱۱ : ۳۲۵)

۱۷۱۹/

نسخ محمد کاظم بن ملا محمدتقی لنبانی مارندرانی در سپاهان در مدرسهٔ میرزا رضی در روز دوشنبه ۹ ذی قعدهٔ ۱۰۹۴ ، لشان شنگرف.
۲۲س۱۱×۱۶ ، ۲۸۳ک ، ۱۸×۲۴ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد لیماج گریاکی مقوایی گردآن سرخ.

تهذیب الاحکام

از شیخ طوسی است

۱۷۲۰/

نسخ محمدمهدی بن میرحبیب‌الله بندرآبادی در ۴ ع ۱۰۵۶/۲ ، عنوان شنگرف.
۲۰س۱۴×۱۸ ، ۴۴۶ک ، ۲۰×۲۵/۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد لیماج مشکی مقوایی با لولا.

الدروس الشرعیة فی فقه الامامیة

از شهید اول است (ف ۱۸۷۷).

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
Library.ut.ac.ir

۱۷۲۱

نسخ علی‌اکبر بن حاجی‌لاج‌الدین‌ومحمدباقر بن‌حاجی شیرعلی وسعدالدین بن‌محمدمعصوم و تاریخ روز چهارشنبه ۱۰۶۳/۴/۱۲ دارد ، چهاربرگ تضمین نارده‌تراست . نسخه از قضایا و احکام است تا میراث .

۱۸س۱۱×۱۸ ، ۳۲۶۴ک ۱۹×۳۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد لیماج مشکی مقوایی .

کتاب من لا یحضره الفقیه

از ابن‌بابویه صدوق قمی است.

۱۷۲۲/

نسخ محمد مؤمن بن محمد هاشم حسینی عبدالعظیمی در ۴ رجب ۱۱۳۹ ، عنوان و نشان شنگرف ، نسخه‌ای از دوره ناتمام است .

۲۰س۹/۵×۱۷ ، ۳۴۳۵ک ۱۸×۳۴ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدسرخ ضربی یالولا .

تهذیب الاحکام

از شیخ طوسی است.

۱۷۲۳/

نسخ سدهٔ ۱۱ .

۱۸س۱۰/۵×۱۷ ، ۳۴۳۷ک ۱۸×۳۴ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدلیماج سرخ.

المجلی فی مرآة المنجی

از ابن ابی جمهور محمدبن علی‌احسایی دانشمند شیعی که در ج۲/۸۹۵ ساخته

و شرح عالندیست برمسلك الافهام فی‌علم‌الکلام خود او که درطوس در شب ۱۶ صفر ۸۹۶ درطوس آن را پا کنویس کرده است .

(طوس ٤ ۲۳۷ و ۳٤۷ ـ چاپ سنگی ۹ـ۱۳۲٤ تهران)

۱۷۲٤/

نسخ رومن و نستعلیق میرزا احمدبن محمد باقربن ابراهیم‌تبریزی درروز سه‌شنبه ۱۳۶۳/۱۲/۱۹ در ۱۰ر و مورخ روز چهارشنبه ۱۳ ذی‌حجه ۱۳۶۲ در ش۴ و بخط نستعلیق ریزتر در ش۳ و مورخ محرم ۱۳۶۳ از همین تبریزی درشرح قصیدهٔ برده و مورخ آدینه ۲۵ صفر ۱۳۶۳ در پایان.

۱۸س۷×۱۶/۵ ، ۱۹۰۳ک ۱۵×۲۷ ، کاغذ فرنگی ـ جلدلیماج مشکی زرکوب .

مجموعه ۵۵

۱ـ شرح معلقات سبع (۱پ ـ ۱۱۰ر) از ابوعبدالله حسین بن احمدبن حسین زوزنی در گذشتهٔ ٤۸۶ (فرهنگنامه‌ها ص۱۱) وبچاپ رسیده است .

۲ـ شرح قصیدهٔ اشکنوانیه (۱۱۱ پ ـ ۱۳٤ پ) نظم از عمید الدین سعدبن نصرانصاری که در زندان وبندو کند سروده و باشرح معلقات زوزنی در ایران بچاپ سنگی رسیده‌است . درحواشی شدالازاراز ناظم گفتگوشده‌است ودرنزهة‌القلوب‌مستوفی ازدو کلمه « ابزر وشکنوان » یاد گردید .

۳ـ نامه علی‌بن مؤیدبشهید اول (۱۳۵ ر و پ باسه منشادیگر)، درآغازالروضة البهیة فی‌شرح اللمعة الدمشقیة آمده که علی بن مؤید پادشاه خراسان بوده و پس از چیره شدن تیمور لنك با او بود و نه سال پس از مرگ شهید نزدیك ۷۹۵ در گذشت ومیان او وشهید نامه نگاری بوده‌واز اودرنامه‌ای درخواست که نزد اوبرودولی‌شهید نپذیرفت و کتاب لمعهٔ دمشقیه را در ۷۸۲ برای‌اونوشته‌نزدش‌فرستاده است (نیزروضات ص۵۹۲ ـ ف ۱۹۰٤).

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
Library.ut.ac.ir

۴ـ شرح قصیده برده بعربی با ترجمهٔ فارسی منظوم درهامش نسخهٔ ما (۱۳۷ پ ـ ۱۸۰ ر)

آغاز شرح بیت اول : الذکر بالضم بالقلب و بالکسر باللسان والتذکر یکون بعد النسیان ..

انجام : .. یقصد به الاطراب والله اعلم.

پس ازاین در ۱۸۰ پ ـ ۱۸۴ پ قصیدهٔ فرزدق است ودرستایش علی‌بن‌الحسین وقصیدهٔ عینیهٔ سیداسماعیل حمیری وقصیده‌ای ازشیخ بهایی.

۵ـ شرح قصیده طنطرانی « یا خلی‌البال قدبلبلت بالبلبال بال » از معین‌الدین ابی‌نصراحمدبن‌عبدالرزاق‌طنطرانی‌مراغی‌در گذشتهٔ۶۸۵ درستایش خواجه‌نظام‌الملك وزیر وشرح ازاحمدبن‌زین الدین است (۱۸۵ ر ـ ۱۸۷ر) گروهی ازدانشمندان آنرا شرح کرده‌اند یکی از آنها شرح محمد بهشتی اسفرایینی است (چلبی ۱ : ۲۳۱) درفهرست المخطوطات المصورة (۱ : ۴۹۲) ازشرحی یاد کردید.

پس‌ازین در ۱۸۷ پ ـ ۱۹۰ پ سه قصیدهٔ عربی است از نویسندهٔ نسخه ودومی مورخ آدینه ۲۵ صفر ۱۲۶۲ است

۱۷۲۵/

نسخ محمدباقربن زین‌العابدین روز سه شنبه ۳ شوال ۱۲۶۴ه‍ ق از روی‌نسخهٔ اصل‌نوشته است، نقاله‌ها شنگرف ، فهرست درآغاز هست ، نسخه از تجارت است تا وصیت .

۴۵ـ۸×۱۷ ، ۲۴۸گ ، ۱۵×۲۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج سرخ حریر ملوانی.

ریاض المسائل

ازسید علی طباطبایی است

۱۷۲۶/

نسخ ونستعلیق عبدالله‌بن حاجی محمد بقزوینه ای خراسانی درسپاهان در ۱۵ رمضان ۱۰۵۸ ، درصفحهٔ عنوان آمده : برگها ۲۸۰ ، بیتها درهربرگی۶۳ ، رویهم‌رفته۱۷۶۰۰ بیت ، کاتب۵۰شاهی، اجرت ۴۸ شاهی و۴شاهی ، نسخه ارحق است تا الفقه .

۳۲ـ۱۰/۵×۱۶ ، ۲۵۵گ ، ۱۹×۲۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدملوانی‌گردآن سرخ.

مسالك الافهام الی تنقیح شرایع الاسلام

شرحی شهید ثانی است برشرایع محقق حلی (ف۲۰۳۵)

۱۷۲۷/

نسخ حاجی‌محمدبن محمدحسین حافظ دررجب۱۰۴۹ ، عنوان شنگرف ، حواشی نستعلیق با نشانهٔ « ملك ، سم‌ه ، مق‌ه ، مق‌د ، مق‌ر مدظله ، ع‌آ‌ره ، معالم ، منتقی‌الجمان ، نهایه ، مب‌ق‌ره » .

۳۰ـ۱۱×۱۶ ، ۴۹۱گ ، ۱۸×۲۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج سرخ ملوانی.

الاستبصار فیما اختلف من الاخبار

ازشیخ طوسی است (ف۱۰۸۵) .

۱۷۲۸/

نسخ سدهٔ ۱۱ آیات معرب وزیرخط سرخ ، نسخه را ابوالقاسم‌بن محمدمهدی طالقانی دردرجب ۱۱۶۱ خریده است ، جزو ۴و۴ است ازکهیعص تا ص.

۳۰ـ۱۲×۱۸ ، ۲۵۰گ ، ۳۰×۳۶ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج ترباکی ملوانی‌گردآن‌حنایی.

ترجمة الخواص

ازفخرالدین‌ملاابوالحسن‌علی‌بن حسین زواری سپاهانی و تفسیری‌است بفارسی

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

ودر۹٤۷آن را بپایان رسانده است .(استوری۱: ۱٤و۱۱۹۷ـ مجلس۲ :۷۹٦ ـ طوس ۱۵و۱٦ ـ منزوی ۱:۳٦ـذریعه ٤ : ۱۰۰) .

۱۷۲۹/

نسخ سدهٔ ۱۱ ، عنوان وعلی شنگرف ، نسخه ازان محمدبن شیخ‌محسن‌بن شیخ خضر ومحمدبن سیدصادق‌فخار بوده است .

۲٦س۱۲×۲۳/۵ ،۳۵۵۸ف ۱۶/۵×۲۸ ،کاغذ سپاهانی ـ جلدنیماج تریاکی مقوایی.

شرح الکافیة

شرح رضی استرآبادی است بر کافیهٔ ابن‌حاجب (ف۲۳۰۱) .

۱۷۳۰/

نسخ محمدباقربن محمد صادق شیرازی‌در۳/ج۱۰۹۹/۲ ، عنوان شنگرف ، جدول‌زر ولاجورد ، نسخه ازان ابوطالب حسینی فراهانی وعلی‌بن محمدبن اسمعیل وکسی دیگردر۱۱شوال ۱۲۵۸ درتهران بوده است .

۲۲س۱۱×۱۸ ، ۱۸٦ف ۱۷/۵×۲۸،کاغذ فرنگی ـ جلدنیماج مشکی‌ضربی مقوایی.

مغنی اللبیب‌عن کتب الاعاریب

ازابن هشام است .

۱۷۳۱/

نسخعلیق سدهٔ ۱۱ متن نسخ شنگرف ، نسخه در صفر ۱۳۳۴ ازان ملا محمد باقربن محمد تقی سپاهانی ودر۱۳۳۷ ازان سیدعلی حجت طباطبایی بوده است .

۱۷س۸/۵×۱٦ ، ۳۹۴ف ۲۱/۵×۱۴ ،کاغذ فرنگی ـ جلدنیماج مشکی ضربی مقوایی.

ریاض‌العابدین فی‌شرح صحیفة زین‌العابدین

شرح‌وترجمه‌ایست‌از بدیع‌الزمان‌فهیایی ارزه‌ی (بدیع هرندی) که‌برای‌شاه‌صفی در گذشتهٔ ۱۰۵۲ بفارسی ساخته است .

(منزوی۱ : ۱۲۰ـ ذریعه۱۱ : ۳۲۹ـ سپه ش ٦۸۳٦) .

۱۷۳۲/

نسخ سدهٔ ۱۴ ، نسخه در۱۲۷۳ ازان احمدبن محمدبن عبدالله‌بن حسین ابراهیم بحرانی‌بوده است ، ازآغازکتاب است تا دهم حوار تقلید وراصول» ومانند نسخهٔ دیگرما آشفتگی ندارد.

۲۷س۱۰/۵×۳۲ ، ۲۸۷ف۱۶/۵×۲۹ ،کاغذ فرنگی ـ جلدنیماج مشکی مقوایی‌گروآن‌سرخ.

المحصول

ازسید محسن آعرجی است ، آغازاین نسخه مانند نسخهٔ ش۱۱۸۸ (ف ۲۳۳۸) است .

انجام : ثم کان التکلیفهم فیها علی‌نمط واحد ومنه یعرف الجواب عن السابع تمت‌الکتاب (الی هنا کتب الاستاد مدظله فی الاجتهاد) .

۱۷۳۳/

نسخعلیق جعفربن رفیع حسینی۲۱ج۱۲۳۲/۲ عنوان شنگرف.

۲۸س۱۳/۵×۲۳/۵ ، ۲۵۲ف ۲۰×۲۹ ،کاغذ فرنگی ـ نیماج حنایی مقوایی.

مسائل الخلاف

ازشیخ طوسی است (ف۲۰۱۸) .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
Library.ut.ac.ir

۱۷۳۴/

نسخ‌تعلیق سدهٔ ۱۱ ، عنوان ونشان شنگرف ، آغازوانجام افتاده .
۱۵س۱۰×۱۸ ، ۳۶۰گ ۱۶×۲۹ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج سبزمقوایی .

شرح التجرید

ازمولی علی قوشچی است.

۱۷۳۵/

نسخ سدهٔ ۱۳ ، یادداشت مورخ رمضان ۱۲۸۵ درپایان ومورخ ۱۵شوال ۱۳۳۷ درآغازهست .
۲۱س۱۴/۵×۲۰/۵ ، ۲۴۰گ ۲۰×۲۹ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج لرپاکی ضربی مقوایی.

الامالی

از ابن‌بابویه صدوق قمی‌است (ف۱۱۰۵ و ۳۵۷۰).

سند روایت درآغاز نسخه چنین است :

علی‌بن محمدبن ابی‌الحسن‌بن عبدالصمد تمیمی از پدرش شیخ مفید زاهد که نزد اوخوانده است‌وخط او نزدش بوده است در ۵۳۳ از پدرش از سید ابوالبرکات علی‌بن حسین خوزی وشیخ ابوبکر محمدبن احمدبن علی هردو ازابن‌بابویه . نسخهٔ ما از روی نسخهٔ همین تمیمی نوشته شده است .

۱۷۳۶/

نسخ محمدبن رفیع‌العابدین در۱۳۴۷ ازروی نسخهٔ مورخ پایان ع۷۹۸/۱ ، عنوان‌وشنگرف،حواشی نستعلیق باالشان «این میثم» .
۱۷س۱۰/۵×۱۹/۵ ، ۱۶۰گ ۱۸×۲۹/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج مشکی‌مقوایی.

نهج البلاغه

گردآوردهٔ سیدرضی موسوی بغدادی است.

۱۷۳۷/

نسخ محمدبن حاجی‌ابوالقاسم تالابی بارفروشی در سدهٔ ۱۳ ، عنوان شنگرف ، نسخه از آن محمدعلی‌بن محمدعلی پیشنماز بزوه ودر۱۳۲۵ وقف شده‌است .
۲۰س۱۴/۵×۲۴/۵ ، ۴۴۷گ ۱۸×۳۰/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج مشکی مقوایی‌گردآن‌سرخ .

مجمع البحرین ومطلع النیرین

ازفخرالدین طریحی است.

۱۷۳۸/

نسخ سدهٔ ۱۳ ، عنوان‌ونشان شنگرف ، یادداشت ۱۳۲۵درآغازهست ، نسخه‌ازلکاح‌است تاقصاص و دیات .
۳۳س۱۴×۲۱ ، ۲۹۶گ ۲۱×۳۰ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی مقوایی.

ریاض المسائل

از سید علی طباطبایی است (ف ۱۹۳۹) تاریخ فراغ از تألیف (نیمهٔ شب آدینه ۲۷ صفر ۱۱۹۲) درنسخه دیده میشود.

۱۷۳۹/

نسخ سدهٔ ۱۳ ، عنوان‌وآیات‌شنگرف ، تملک۱۱۷۸ دارد، نسخه‌از، نعام‌است تانیمهٔ انبیا.
۲۵س۱۲/۵×۲۰/۵ ، ۳۴۲گ ۲۰/۵×۳۰/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج مشکی مقوایی‌عطف‌لرپاکی.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

الکشاف

ازجارالله زمخشری است.

۱۷۴۰/

نسخ عاشورین حسن روز پنجشنبه ۳ ذی‌قعدهٔ ۱۰۷۴ ، نشان شنگرف ، آغاز افتاده است، نسخه در۱۲۷۴ازان کسی بوده‌است.

۲۹س×۱۲/۵ ، ۴۳/۵ گ ۳۱۱ ، ۱۴/۵×۲۹/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج حنایی.

۱۱۵

کنزالعرفان فی‌فقه‌القرآن

ازشیخ مقداد سیوری است (سپه ۱ : ۸۶ ـ ۲۷۷۸)

۱۷۴۱

نسخ کاظمین صفرعلی سپاهانی قصبی در۱۲۳۳/۷/۲۰برای حاجی‌حسن تاجرکبه [پایان‌نسخه]ودر پایان حدود تاریخ دههٔ یکم ماه ۱۲۳۳/۱۰ دارد ، نسخه ازافتادگی است تا پایان.

۳۰گ×۱۱ ، ۴۳/۵ ، ۴۳۶۰گ ، ۱۹×۳۰ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج قرباکی زرکوب مقوایی.

تفصیل وسائل الشیعة الی تحصیل مسائل الشریعة

ازشیخ‌محمدبن حسن حرعاملی است (ف۱۱۰۴).

۱۷۴۲/

نسخ سدهٔ ۱۱ عنوان ونشان شنگرف ، جدول زر ولاجورد ، سرلوح درزمینهٔ زر وبرنگارنگ ازاسته، نسخه در۱۳۵(ـ ۱۴۰۵)ازان‌زین‌العابدین‌حسینی‌ودر۱۲۲۳ ازان‌علینقی‌بن‌زین‌العابدین‌سالیانی بوده است ، حواشی نستعلیق بانشانهٔ «ص» ، صالح» نسخه ازآغازاست تاکتاب‌العشرة .

۳۰س×۱۱/۵ ، ۱۷ گ ۴۴۳ ، ۱۸×۲۴/۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج مشکی‌مقوایی .

الکافی

ازابوجعفرمحمدبن‌یعقوب کلینی است.

۱۷۴۳

نستعلیق رمضان ۱۲۳۳ ، متن زیرخط سرخ ، نسخه همان صلوة است .

۳۹س×۱۲/۵ ، ۴۴/۵ گ ۴۴۳ ، ۱۷×۳۰/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج قرباکی ضربی مقوایی .

ریاض‌المسائل

ازسیدعلی طباطبایی است

۱۷۴۴/

نستعلیق ۱۲۴۴/۱/۴۷ درطوس ، عنوان ونشان شنگرف ، جدول سرخ ولاجورد.

۳۱س×۱۴ ، ۴۴ گ ۱۲۳ ، ۲۰/۵×۲۳/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج قرباکی ضربی مقوایی.

تاریخ‌جهانگشای نادری

ازمیرمحمد مهدی پسرمحمد نصیراستر آبادی منشی نادرشاه افشاراست و در ۱۲۶۸ وچند بار دیگربچاپ رسیده‌است

(منزوی ۲ : ۴۷۴ ـ ذریعه ۵ : ۳۰۰ ـ مشار ص ۳۰۹ ـ استوری ۱ : ۳۲۲ و ۱۲۸۳)

۱۷۴۵/

نستعلیق سدهٔ ۱۳ عنوان شنگرف ، آغاز وانجام افتاده ، بانسخه ۱۷۴۴ اندکی جدایی دارد ، یادداشت محمدعلی‌بن عباس‌بن یحیی‌بن یعقوب مورخ ۱۲۵۶ درپایان هست .

۳۳س×۱۱/۵ ، ۲۱ گ ۱۲۸ ، ۱۹/۵×۲۹/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج سرخ ضربی‌مقوایی.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

تاریخ جهانگشای نادری

همان کتاب پیشین است.

۱۷۴۶ /

نسخ سدهٔ ۱۰ ، عنوان و نشان شنگرف ، یك صفحه در آغاز کم دارد و در پایان مورخ شباب ۹۶۲ مقاله ۴ .

۲۹س۱۴×۱۸/۵ ، ۱۰۹گ ۱۹×۳۶/۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد لیماج مشکی.

الحاوی فی التداوی

از نجم‌الدین محمود شیرازی است (ش ۱۵۲۴)

۱۷۴۷

نسخ سدهٔ ۱۱ ، نشان و اعراب شنگرف ، و جدول صفحات لاجورد و شنگرف ، سرلوح در ... در با آرایش رنگارنگ در آغاز ، آیات نسخ و رشت ، حواشی نستعلیق از ابن‌المجید و دیگران ، تاریخ در ۱۰۷۷ و از سدهٔ این نسخه‌بوده و آن را تصحیح کرده و حاشیه زده است و او خود را «عبدالمرتضی المرتضی» می‌نامد ، یادداشت ۱۱۴۷ و مهر کتابخانهٔ میرزا محمدخان مستوفی در پایان هست.

۲۴س۱۱/۵×۲۲/۵ ، ۳۶۱گ ۲۴×۳۶ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد لیماج ترنجی ضربی متوالی.

انوار التنزیل و اسرار التأویل

از قاضی بیضاوی است (منزوی ۱ : ۱۵).

۱۷۴۸ /

نستعلیق سدهٔ ۹۲ عنوان و نشان شنگرف، آغاز و انجام افتاده و در آن عنوان بابهای ۱۴ تا ۱۴ دیده میشود ، در میانه هم افتادگی دارد.

۱۵س۸×۱۶ ، ۱۱۵گ ۱۴×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ بی‌جلد.

اخلاق شمسی

از مولی حسن‌بن روزبهان شیرازی است که پس از دیدن اخلاق محسنی کاشفی تألیف ۹۱۰ و از روی آن بنام وزیر شمس‌الدوله محمد در چهارده باب بنام چهارده معصوم ساخته و در باب نخستین تنها خوی و رفتار همین وزیر را وصف نموده است. کتاب اخلاق است آمیخته با داستانها. او در آغاز باب فراست (۱۳) می‌نویسد که من در ۹۲۴ رساله ای در فراست از فخر رازی بتازی دیدم و بدرخواست دوستان آن را بپارسی درآوردم و «مرآة الانسان» نامیدم و در اینجا از آن میاورم. او در همینجا بکتاب خود نام «اخلاق شمسی» میدهد.

مؤلف باید شیعی باشد و گویا پدر او همان فضل‌بن روزبهان سنی که در ۹۰۹ و ۹۱۷ زنده بوده است (ف ۵۴۱ ـ لارستان کهن).

در ذریعه (۱ : ۳۷۵) و فهرست ریو (۳ : ۸۱۶ ش Add 7737/1) این کتاب شناسانده شده و در کتابخانهٔ سپهسالار هم نسخه‌ای هست (ش ۵۷۷۵/۱)

فهرست بابها :

۱ـ بعضی از مکارم اخلاق

۲ـ حسن خلق.

۳ـ اخلاص با اهل علم.

۴ـ کرم و شفقت

۵ـ احسان و برآوردن حاجات

۶ـ مراعات تقوی

۷ـ صبر و شکر و رضا.

۸ـ مذمت و حقارت دنیا.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۹ـ مدح قناعت ومذمت حرص

۱۰ـ کسر نفس وریاضت

۱۱ـ آداب محبت و حدیث دوستان

۱۲ـ دانستن حقوق

۱۳ـ فراست

۱٤ـ مؤانست ومجالست با اخیار

خاتمه دربعضی آداب ونصایح حکما درچند فصل

آغاز نسخهٔ سپهسالار نیز افتاده:

بود مرا درراه وچون عادت مؤلفان مصنفات این است که ... فهرست ابواب

انجام نسخهٔ موزهٔ بریتانیا

تا که بر آرد بچنین نامه نام برود او خدمت من والسلام

انجام نسخهٔ سپهسالار:

دقیقه های معانیش در لباس حروف

چه در سیاهی شب روشنی پدیدین است

۱۷٤۹

نسخ، عنوان وجدول شنگرف، گویا ازروی مترجم وتا س۴ س۱۴۵ چاپی را دارد ویك صفحه نو نویس است.

۱۵س۷/۵×۱۴/۵ ، ۱۷۰ص ۱۴×۲۳ ، کاغذ سمرقندی ـ بی جلد.

ترجمهٔ محاسن اصفهان

متن ازمافروخی و ترجمه ازحسین بن محمدبن ابی الرضای آوی است که بنام وزیر غیاث الدین محمدبن رشید الدین فضل الله در ۷۲۶ ساخته است. عباس اقبال آن را ازروی

همین نسخه ویك نسخهٔ تازه دیگر در ۱۳۲۸ خ درتهران بچاپ رسانده است.
(استوری ۱ : ۳٤۹ و ۱۲۹۲ ـ مشار س٤۱۲).

۱۷۵۰

نسخ سدهٔ ۱۴ صفحهٔ نخستین نو نویس سدهٔ ۱۳ ، عنوان وجدول شنگرف.

۲۴س۱۲/۵×۲۰ ، ۲۴۰ص۲۱×۲۰/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلدکیماج سبز تیرهٔ ضربی متوایی.

تقویم البلدان

ازابی الفدا که درشعبان ۷۲۱ ساخته است (چلبی ۱ : ٤۲۰ ـ معجم المطبوعات ص۳۳۳ ـ استوری ۲ : ۱۲۸).

اومیگوید که کتاب ابن حوقل مفصل است ولی نامها را ضبط نکرده وعرض وطول را نیاورد و کتاب شریف ادریسی و ابن خرداذبه هم مانند همانست

آغاز: بسمله. الحمدلله حمدا یلیق بجماله...وبعد فانی لماطالعت الکتب المؤلفة فی البلاد ... لم ارفیها کتابا موفیا.

انجام: وکان الفراغ فی شهر شعبان من سنة احدی و عشرین و سبعمائه ... والسلام و التحیة.

۱۷۵۱

نسخ محمدبن اباتراب ابن احمد در ۱۲۸۴ (۶۵پ و۸۰پ) عنوان ونشان شنگرف، نسخه را عباس اقبال درزی حیفه ۱۳۴۵ دربازارچلیپسارها بیهای سه قران خریده است.

۱۷س۲۴/۵×۷/۵ ، ۱۵س۹/۱۵×۱۵ ، ۳۸۱ص۱۴×۲۰/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلدکیماج حنایی.

مجموعه

۱ـ شرح المقالة العاشرة من اصول اقلیدس ازاباتراب بن احمد که درتیمهٔ روز

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

دوشنبه ۲۲ رجب ۱۲٦۷ ساخته است. عنوانها درآن فعلی است. (۱ پ ـ ٥٦ پ).

آغاز: احمدالله حق تحمیده واشکره علی حسن توفیقه وتسدیده و وافر عطائه ومزیده و نصلی علی محمد صلی‌الله علیه وآله المختص بفواضل تأییده و آله و عترته المصطفین من عبیده، وبعد فان العبد السائر الی اقتناء ذخائر الاسرار الحقیقیة اباتراب بن احمد وفقه الله تعالی لما یرضیه یقول ان المقالة العاشرة من کتاب اقلیدس الصوری قداشتملت علی معانی بدیعة لایهتدی الی الاحاطة باسرارها الارجل کدح فی تفهم عنائها.

انجام: حامدین لولی الحمد ومفیض الفیض و الفضل مصلین علی اشرف من ابتعثه لتکمیل الخلق و آله الاطیبین صلوات الله علیهم اجمعین وفرغ منه مؤلفه هاجرة الاثنین الثانی و العشرین من شهر الله الاصم العام الف ومأتین واحدی و ستین (وفرغ من نقل هذه النسخة الشریفة من السواد الی البیاض اقل العباد علما و عملا و اکثرهم خطأ وزللا المفتقر الی عفو ربه الصمد محمد بن ابی تراب بن احمد سامحهم الله فی یوم العرس الاکبر فی الخمس الاول من السدس السادس من الربع الاول من الثلث الثانی من العشر الثالث من العشر التاسع من المائة الثالثة من الالف الثانی من الهجرة النبویة علیه الاف السلام والتحیة ـ تم تم). (مورخ ۱۲۸۳/٥/۲٦).

۲ـ رسالة فی تقسیم ربع الدائرة از خیامی (٥۷ پ ـ ٦۲ پ).

آغاز: هذه رسالة لابی الفتح عمر بن ابراهیم الخیامی بسمله. وبه نستوثق وعلیه نستعین نریدان نقسیم ربع دائره ا ب من دائرة ا ج د بقسمین علی نقطة مثل ر.

انجام: کتبه خط بیل الی ک ا (تمت الرسالة بحمدالله ومنه والصلوة علی النبی و آله).

۳ـ مقالة فی الوزن والمیزان (٦۲ پ ـ ٦٤ ر) از اقلیدس است در چهار شکل.

آغاز: مقالة لاقلیدس فی الوزن والمیزان بسمله. وعلیه توکلی. قال اقلیدس: الوزن هو قیاس الثقل والخفة بعضها الی بعض بالمیزان.

انجام: علی موازاة الافق وذلک ما اردنا ان نبین. کمل قول اقلیدس فی المیزان وهو اربعة اشکال والحمدلله حق حمده.

٤ـ رسالة فی استخراج تناسب الاعداد الستة (٦٤ ر ـ ٦٥ ر).

آغاز: رسالة فی ذکر استخراج تناسب الاعداد الستة المحتاج الیها فی کتاب المجسطی من اقلیدس. قال اقلیدس فی کدمن ومن کتابه فی الاصول: السطوح المتوازیة الاضلاع اذا کانت زوایا کل سطح منها مساویة لزوایا الاخر فان نسبة السطح منها الی السطح هی مؤلفة من نسبة اضلاعها.

انجام: وهذا ماخذو وسیلة فی التحلیل والترکیب وبالله التوفیق (تمت بحمدالله و منه وصلواته علی محمد و آله الطاهرین الطیبین).

٥ـ مسئلة من کتاب ارشمیدس (٦٥ روپ).

آغاز: مسئلة من کتاب ارشمیدس والبرهان علیها غیر ما اورده هو: قوس ا ب د وقع فیها خط منحنی وهو ا ب ر ونصف القوس علی نقطه د واخرج عمود د ه علی ا ب، اقول: ان ا ه یساوی مجموع ه ب ب د، البرهان علیه لمحمد بن احمد البیرونی: تتم الدائرة و نصل.

انجام: اعنی مثلثی: ب ج د، راد، ویؤل الامر الی ما آل الیه.

٦ـ برهان آخر للسجزی (٦٥ پ).

آغاز: برهان آخر اوجز و احسن والطف... واصلح لابی سعد السجزی ندعی من الشکل ما ادعینا منه اولا.

انجام: فاذن مجموع ک ا ک ه مثل مجموع ه ب ر ج. وذلک ما اردناه والحمدلله حق حمده.

۷ـ رسالة فی استخراج ضلع المسبع فی الدائرة (۶۵ پ ـ ۶۷ ر) از ابی سهل بیژن پسر رستم کوهی

آغاز: رسالة ابی سهل بیژن ابن رستم القوهی فی استخراج ضلع المسبع فی الدایرة للملك الاجل عضد الدولة الدیلمی رحمه الله بسم الله الرحمن الرحیم الحمد لله رب العالمین وصلوته علی نبیه سیدنا محمد وعلی آله الطاهرین . قال وبجن بن رستم المعروف بیاسهل القوهی قد اظهر الله تعالی وله الحمد فی عصر مولانا الملك المنصور عضد الدولة وتاج الملة اطال الله بقاه من فنون العلم والادب وضروب البحث والطلب مالم یزل مستبهما لاینفتح و مستعجما لاینشرح . . . و اسهل هذه المطالب علم ضلع المسبع المتساوی الاضلاع فی الدائرة .

انجام: ضلع المسبع المتساوی الاضلاع وذلك ماارد نا ان نبین . تمت الرسالة والحمد لله حق حمده والصلوة علی النبی محمد و آله اجمعین الطیبین الطاهرین المعصومین المکرمین .

۸ـ رسالة عمل المخمس المتساوی الاضلاع من مربع معلوم (۶۸ پ ـ ۷۰ پ)
از همو

آغاز: رسالة ابی سهل القوهی فی عمل مخمس متساوی الاضلاع من مربع معلوم. بسمله . وبه نستعین: بعد فراغنا من عمل المسبع المتساوی الاضلاع فی الدائرة نبده باستخراج شکل آخر احسن وابعد واغمض واصعب استخراجا من عمل المسبع تقربا الی الملك شرف الدولة وهو عمل مخمس متساوی الاضلاع فی مربع معلوم واتفق بدولته واقباله لعبده وبجن بن رستم وذلك لحسن رایه وجمیل نظره لکافة الناظرین فی هذا العلم وارجوان یقع موقعا بحسب مقداره وبعده . نریدان نعمل فی مربع ا ب ج د مخمسا متساوی الاضلاع .

انجام: وهو معمول فی مربع ا ب ج د المعلوم و ذلك ماارد نا ان نبین (تمت

الرسالة بحمد الله ومنه وصلواته علی نبیه محمد وآله فی شهر رمضان المبارك من سنة (۱۲۵۰)

۹ـ فائدة فی النسبة (۷۰ پ ـ ۷۱ پ) .

آغاز: فائدة منقولة عن بعض رسایل الطب فی : جمیع الزیادات الطبیعیة یکون علی خمسة اوجه .

انجام: فاذن قد بینا ان اول الزیادات الطبیعیة زیادة الضعف وانماهی الموجودة فیها الاعتدال عند حلها الی الاعتدال (منقولة من رسالة لبعض الاطباء فی قوانین تراکیب الادویة والعقاقیر والله یعلم)

۱۰ـ مقالة فی ان فی النبض طبیعة موسیقاریة (۷۱ پ ـ ۷۳ ر)

آغاز: عن شرح القانون فی مبحث النبض قال فی طی شرح قوله ولیعلم ان فی النبض طبیعة موسیقاریة. الموسیقار آلة الغنا کالبربط وغیره والموسیقی صناعة یبحث فیها عن احوال النغم انها کیف یتالف ویتفق ویتنافر وعن الازمنة المتخللة بین النغمات وان شئت قلت بین النقرات .

انجام: کان ابراك ذلك الاختلاف اکثر انتهی ماارد نا نقله ولله ولی الرحمة والتوفیق .

۱۱ـ رساله در معرفت وترئلث قوس (۷۴ـ۸۰ پ) از میرزا ابا تراب بن احمد.

آغاز: رساله در معرفت وترئلث قوس معلومة الوزن من مؤلفات افضل المتاخرین استاد الکل فی الکل المهندس البارع الفرید فی عصره فی جمیع الفنون المیرزا ابوتراب تغمده الله بغفرانه واسکنه بحبوحة جنانه .

هو الموفق بسمه تبارك وتعالی شأنه . بسم الله الرحمن الرحیم وبه نستعین .

چون در این زمان سعادت بنیان که ساحت مرز وبوم ایران دارائی شاهنشاه سکندرشان خلد الله ملکه رشك روضهٔ رضوان وحسرت گلزار جنان شده نظر بمیل خاطر خطیر

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
Library.ut.ac.ir

همایون اقدس پادشاهی باقتناء ذخایر صنوف کمالات حقایق و اکتساب مآثر فنون دقایق عامهٔ اهل ایران همت بر ابداء بدایع صرف وصناعات مصروف و عنان توجه بصوب انشاء دقایق فنون کمالات معطوف دارند این بی بضاعت نیز باعدم استطاعت بیر کت دولت بهیه وشوکت علیه دقایق چند درعلم هندسه وحساب ووضع جداول زیج و تصحیح آن استنباط کرده ودررسالهٔ علیحده باقانون رصد طول وعرض کواکب وشطری از آلات رصدیه که از مخترعات متقدمان است وضع نموده وازجمله دقایقی که این فقیر بفکر فاتر استنباط نموده استخراج وتر ثلث قوس است ازوتر آن قوس ومتقدمان از استنباط آن اعتراف بعجز نموده چنانچه خواجه ... نصیر الدین الطوسی ... در کتاب تحریر مجسطی میفرماید: لیس الی معرفة وتر ثلث القوس المعلومة الوتر من جهة الخطوط طریق یوجه.

انجام: چنانچه ضمیر منیر اشرف بمطالعهٔ آن مایل باشد بعز حضورشان میرسانم والمأمول الفضل والانعام (تمت الرسالة بید ابن المؤلف تعمده الله بغفرانه محمد بن ابی تراب بن احمد فی بعض شهور سنة الف ومأتین وثلثة وثمانین).

۱۷۵۲/

نستعلیق سدهٔ ۱۳ در ش ۱ جلیبا ودر ش ۴ مورخ روز یکشنبه ۱۲۳۰، عنوان ونشان شنگرف، فهرست رساله‌های مجموعه در آغاز آمده و۴ر-۷ پ پراکنده ها است.

۱۲س ۶/۵×۱۱/۵، ۱۴۵ ص ۱۰×۱۴/۵، کاغذ فرنگی - جلد تیماج قهوه‌ای ضربی.

مجموع ۵۵

۱- رساله درقوافی ازهاتفی (۸ر-۱۰ر).

آغاز: رساله مختصر در باب قوافی. مقدمه: دربیان قافیه. بدانکه درعرف شعرای عجم عبارت است ازتمام آنچه تکرار آن در آخر جمیع ابیات واجب باشد.

انجام:

دل عاشق برانگیرد انگارا ستاند سبر و آرام و قرارا

۲- انیس العشاق شرف الدین حسن رامی (۱۱پ - ۴۹ پ) که بچاپ رسیده است (مشارص ۱۷۶).

۳- دقایق الشعر (۴۹ پ - ۹۸ پ) از علی بن محمد مشتهر به تاج الحلاوی در دیباچه ازنام کتاب وازحدایق رشید وطواط یاد شده است.

آغاز: شکر جمیل رب جلیل را که جمال وجلال صفات ذات اوست ... امابعد بندهٔ ضعیف ... علی بن محمد المشتهر بتاج الحلاوی ... را برعلم دقایق شعر عبوری افتاده بود.

انجام: وبی توقف روز گارهمایون اوبرساد (تمام گشت کتاب دقایق الاشعار بعون الله ... الاطهار).

۴- حدایق الحقایق (۹۸ پ - ۱۴۱ر).

شرح فاتحه‌ایست برحدایق السحر دردوقسم نخستین پنجاه باب دومی ده باب است ازشرف الدین حسن رامی که برای شاه اویس بن حسن ایلکانی ساخته است (ذریعه ۶: ۲۸۴ - سپه ۲: ۴۳۷ و ۴۴۱ - دیباچهٔ حدایق السحر چاپ اقبال ص سز - چلپی ۱: ۴۴۱ مجلس ۲: ۳۶۷ ش ۶۱۳/۴).

آغاز: بسمله. بعدازحمد بیحد وصلوات بی عدچنین گوید ... شرف بن محمد حسن الرامی - که مدتی مدید بدوعهدی بمیمنت گستری وتنا گستری بندگی ... ابن حسن شاه اویس ... خود را مشرف میگردانید.

انجام: معزدین اویس بن حسن شاه.

۱۷۵۳/

نستعلیق سده ۱۳ و ۱۴.

۲۳س ۱۲/۵×۲۵/۵، ۴۰۳ ص ۱۹×۳۲، کاغذ فرنگی کبود - جلد تیماج مشکی مقوایی فرسوده.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

ابومسلم‌نامه

داستان عامیانه‌ایست دربارهٔ ابومسلم سردار ایرانی. در ذریعه (٤ : ١٥٠) از هفده کتاب که درسر گذشت اونوشته‌اند یاد شده است.

آقای محمدجعفر محجوب گفتاری دربارهٔ این کتاب دارند (مجلهٔ سخن س ١٠ ش ٣ ص ٢٨٢) نسخه‌ای ازاین داستان بتحریر دیگر درمجلس هست.

آغاز: بسمله حمدله. اسد گفت دلی که دربن شهر بیرد که تا ببینیم که کار بکجا میرسد

انجام: جهد کن کزهمه آلود گیان پاك شوی چون مسیحازشرف ... (دوسه کلمه‌ای‌خوانده نمیشود وافتاده هم هست)

۱۷۵٤/

نستعلیق ۱۲۱۳ دربرخی جاها چلیپا است، سطرواندازه‌ها گوناگون، ۱۹۵٦ص ۳۵×۲۱/۵، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج حنایی ضربی مقوایی.

جنگ

غزلهاایست بترتیب تهجی ازیك شاعر وسپس دیوان مشرقی غفاری و شعرها وصاف وشیبانی وشیخ‌رئیس وافسر ویك‌مثنوی وشعرهای گوناگون.

۱۷۵۵/

نستعلیق سدهٔ ۱۳و۱۴ و چلیپا و نیاتی ۷×۱۵، ۹۵ص ۱۰×۲۰/۵، کاغذ فرنگی ـ جلد پارچه گردآن تیماج.

جنگ

درصفحهٔ عنوان نسخهٔ ما آمده «دیوان‌عارفی» ومثنوی است و جزآن شعرهای عاشق‌قصاب، بطوطی، جامی، سعدی نیز در آن هست.

آغاز:

ای مهر سپهر بی‌وفایی — بر همزن رسم آشنایی

انجام:

بود گردوصبروامیدت‌براید — زابرتیره‌خورشیدت‌براید

۱۷۵۶/

نستعلیق حاجی‌علی‌بن‌احمد درولایت‌قراقوش باغر قریه نی(؟) در۸۸۲ (پایان‌فعل‌یفعل) و نیمهٔ دوریکنفیه فردیك پایان ج/۸۸۲ (پایان نسخه) ، عنوان‌ونشان شنگرف.

۱۵ص۶×۱۵/۵، ۳۰۲ص ۱۵/۵×۳۱/۵، کاغذ سمرقندی ـ جلدتیماج گرباکی‌ضربی مقوایی.

المصادر

از زوزنی است (سیه ۲ : ۲۸۲ ـ منزوی ۲ : ٤٥۲ ـ فرهنگنامه‌ها ص۹).

۱۷۵۷

نستعلیق سدهٔ ۱۰و۱۱، نشان ورقم وجدول‌وپیکره‌ها شنگرف، نسخه‌ازآغاز وانجام افتاده از «جدول صورة‌الدب» است تا «جدول کوکبة الطائر».

۳۳ ص۸×۱۴، ۱۰۹ص ۱۵×۲۱/۵، کاغذسیاهابی‌ـ‌جلدسوخت‌زمینه‌مشکی‌باآرایش‌رنگارنگ‌ومشکی.

صورالکواکب

ازابوالحسین عبدالرحمن‌بن‌عمر صوفی رازی است (چلبی ۱ : ۸۲ ـ ٤۱:۲).

درد کن بسال ۱۹۵٤ با منظومهٔ همین کتاب بچاپ رسیده است.

۱۷۵۸/

نسخ سدهٔ ۱۱، عنوان وجدول شنگرف، سه‌صفحهٔ نخستین نونویس‌گویا ازخودعباس اقبال که نسخه‌ازان او بوده‌است، انجام‌افتاده‌ونیز‌ازدیباچه‌نیز‌افتادگی‌دارد‌وفهرست‌ونسخه‌اول تاسطرده‌اندی غسان‌را ندارد، در۴۶ص، پنج‌برگ درپایان سفیداست.

۱۴ص۹/۵×۱۳، ۲۷۳ص ۱۶×۲۱، کاغذ سمرقندی ـ جلدمقوا.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

نسخ جهان آرا

از قاضی احمدبن محمدبن عبدالغفور غفاری (زادهٔ درتهران در ذی حجهٔ ۹۲۰ چنانکه در ص۴۸۹ نسخهٔ ما آمده است و در گذشته ۹۷۵) که در ۹۷۲ برای شاه‌تهماسب ساخته است.

گزیده‌ای ازآن‌را اوزلی Ouseley بچاپ‌رسانده وپاره‌ای ازآنهم باترجمهٔ روسی بچاپ رسیده است.

(یادداشتهای قزوینی ۲ : ۱۴و۱۹۴ ـ استوری ۱ : ۱۱۴ و ۱۲۴۰ ـ ریو ۱:۱۱۱ـ چلبی ۱ ، ۴۱۴).

فهرست جهان‌آرا از روی یادداشت اقبال و دیباچه نسخهٔ بایزید ولی‌الدین ص۲۴۹۷ :

عنوان مذکور دردوحرف : حرف اول در کمیت زمان، حرف دوم در تحقیق معنی پیغمبری.

نسخهٔ اول درد کرانبیاء واوصیاءمشتمل بردوآیت، آیت‌اول درذکرانبیاء ، آیت ثانی در خلاصهٔ احوال حضرت خاتم انبیا دردو نص :

نص اول در احوال پیغمبر اکرم، نص دوم درحال ائمهٔ اثنی عشر.

نسخهٔ ثانیه دراحوال سلاطین مشتمل بر دوصحیفه: صحیفهٔ اولی درفرقهٔ قبل از اسلام مرتب دردوصفحه :

صفحهٔ اولی درملوك عجم مشتمل برچهارسطر سطر اول درپیشدادان، سطردوم در کیانیان ، سطرسوم ملوك‌الطوایف سطر چهارم ساسانیان.

صفحهٔ ثانیه درسلاطین غیرعجم عینی برشش‌سطر :

سطر اول ملوك بابل.

سطر دوم سریانیین.

سطر سوم ملوك یونان.

سطر چهارم ملوك یمن دردوحرف : تبابعه ، اعاجم.

سطر پنجم بنی‌غسان.

سطر ششم خواقین ترك ۱۶.

صحیفهٔ ثانی درملوك بعداز اسلام مشتمل بربیست صفحه ۲۳ :

صفحه اول حرف اول دربنی‌امیه بنی عبدالشمس ص ۲۳.

حرف دوم دربنی‌امیه که دراندلس حکومت کرده‌اند ص۲۸.

صفحهٔ ثانی بنی‌عباس دربغداد و مصر ۴۰.

فروع عباسیه درپنج حرف: طاهریه

بنی‌اغلب درافریقا ۴۷

بنی‌طولون درمصر ۴۹.

حرف چهارم اخشیدیهٔ مصر ۵۰.

حرف پنجم آل‌حمدان،حکام ربیعه و مضر ۵۱.

فرع آل‌حمدان ۵۵.

صفحهٔ سوم درحضرات سادات که ولات ولایات گشته‌اند ۵۵.

سطر اول سلاطین اندلس ۵۵

سطردوم سلاطین یمن ۵۹.

سطرسوم شرفاء وحکام مکه.

سطررابع اسمعیلیهٔ مصر ۷۲.

فروع مشتمل بردوحرف :

حرف اول درصنهاجیه. ۷۶

حرف ثانی درحمیریهٔ المؤتیه ۷۸.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

سطر خامس سلاطین گیلان و مازندران محتوی بردو فقره ۷۹ :

فقره اول درقدما ۷۹ :

حسن بن زید ۷۹.

فروع درسه حرف : حرف اول در آل زیار طبری قارنوند : مقدمه ما کان کاکی از آل زیار ۸۹.

حرف ثانی آل بویه ۸۹

حرف سوم کا کویه ۹۸.

فرع کا کویه ۱۰۱ .

فقرهٔ ثانی درمتاخرین محتوی بردو کلمه ۱۰۳:

کلمهٔ اول درسلاطین گیلان که آنهارا بلسان تعظیم کار کیاخوانند ۱۰٤.

کلمهٔ ثانیه درحکام قوامیه ۱۱۰

فرع دراحوال روز افزونیه ۱۱٦.

سطر سادس درسادات مشعشع خوزستان ۱۱۷ .

فرع رعناشیه ۱۲۰

صفحهٔ چهارم دربنی لیث که ایشانرا صفاریه خوانند ۱۲۱

صفحهٔ پنجم درمیان آل سامان ۱۲۷.

سطر ثانی درسبکتگینیه ۱۳۲ .

سطر ثالث آل افریغون خوارزمشاه ۱۳۸ .

سطر رابع دربنی الیاس ملوك زوزن ۱۳۹ .

صفحهٔ ششم آل سلجوق وآن مشتمل برچهارسطر ۱٤۰ .

سطر اول فرقهٔ اول که برتمام ایران استیلا داشته اند ملکشان ازرمضان سنهٔ ٤۲۸

تا روز شنبه آخر ربیع الاول سنه ۵۷.

سطر ثانی درسلاجقهٔ روم ۱٤۸

سطر ثالث درسلاجقهٔ شام ۱۵۵ .

سطر رابع درسلاجقهٔ کرمان ۱۵۷ .

ذیل درحکام متفرقهٔ کرمان ۱٦۰

فروع سلاجقه مبین دره وسطر ۱۷۱ :

سطر اول درموالی که درعهد ملکشاه اعتبارتمام یافته و اول یك فرمانفرمای ناحیه شدند واین سطر درهفت کلمه شروع گردد :

کلمهٔ اول درخوارزمشاهیه ۱۷۱ .

فرع خوارزمشاهیه که بر کرمان استیلا یافتند وایشانرا فراخطاییان گویند ۱۷۵

کلمهٔ ثانیه درطغتگین تیه ولات شام ۱۸۲ .

کلمهٔ سوم دراتابکان آذربایجان ۱۸۳ .

کلمهٔ چهارم دراتابکان فارس وملوك شبانکاره ۱۸۵ .

کلمهٔ پنجم اتابکان شام ۱۹۳ .

کلمهٔ ششم اتابکان موصل ۱۹٤

کلمهٔ هفتم مؤیدالدین آی ابه (مؤیدیه) ۱۹۷

سطر ثانی دراعالی ۱۹۸

کلمهٔ اول امرای دانشمندیه گمشتگین بن دانشمند ۱۹۹ .

کلمهٔ سوم درسلیقیه ۲۰٤ .

کلمهٔ دوم درتبی ارتق ۲۰۰ .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

کلمهٔ چهارم درمتکوجکیه ، متکوجك غازی ۲۰۵
صفحهٔ هفتم در آل ایوب محتوی دوسطر ۲۰۵
سطراول درملوك مصروشام ۲۰۵
سطرثانی درسلاطین یمن ۲۱۰
فروع آل ایوب ۲۱۲ .
کلمهٔ اول آل رسول که ایشانرا غسانی نیز گویند ۲۱۲
فرع آل رسول دربنی طاهر، مقدمه ۲۱۵
حرف ثانی درموالی آل ایوب ۲۱۷
صفحهٔ هشتم درملوك نوریه ۲۳۵
مقدمه ۲۳۶
سطرثانی درملوك بامیان که انرا طخارستان وهیاطلهٔ گویند ۲۳۹
حرف اول درغلامان سلطان شهاب الدین ۲۴۰
حرف ثانی ملوك خلج ۲۴۳
صفحهٔ نهم درسلاطین مغرب محتوی برچهارسطر ۲۴۹ :
سطراول دربنی نحم ۲۴۹
سطردوم درطبقهٔ ملثمین ۲۵۵
سطرثالث در موحدین ۲۵۲
سطررابع دربنی مرین ۲۵۵
صفحه دهم درامرای عرب که پایهٔ سلطنت رسیده اندمنطوی درچهارسطر ۲۵۷ .
سطراول دربنی کلاب که ایشانرا آل مرداس نیز گویند ۲۵۷ .
سطرثانی بنی عقیل ۲۵۷ .

سطرثالث بنی اسد که ایشانرا مزیدی نیز خوانند ۲۶۳
سطررابع بنی طی که معروفند بآل فضل ۲۵۵ .
صفحهٔ یازدهم در قیاصرهٔ روم ۲۶۷ .
صفحهٔ دوازدهم درحکام ترکستان که ایشانرا ایلك خانیه گویند ۲۷۴
صفحهٔ سیزدهم درحکام اکراد والوار ۲۸۸
حرف اول درلرزرگ ۲۸۸
حرف دوم درلرلوچك ۲۹۱
صفحهٔ چهاردهم در ملوك طبرستان و گیلان ۲۹۴
سطراول ملوك مازندران ۲۹۴
سطردوم درملوك رستمدار ۳۰۰
حرف اول درد ابویه و اولاد آل بویه ۳۰۱
صفحهٔ پانزدهم درسلاطین اطراف مشتمل برشش سطر ۳۰۸
سطراول درسلاطین کشورهند محتوی بردوحرف ۳۰۸
حرف اول درحکام گجرات ۳۰۸
حرف ثانی دکن ۳۱۱ .
سطرف ثانی سلاطین عالی تبار لار ۳۱۴ .
سطرثالث سلاطین هرموز ۳۱۶
سطررابع شروان ۳۱۹
سطرخامس حکام قرامان (کریمه) ۳۲۲
سطرسادس امرای ذوالقدر مرعش و ملاطیه ۳۲۷
صفحهٔ شانزدهم سلاطین مغول، اصل چنگیزخان ۳۲۹

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

سطر اول اولاد او کتای ۳۳۲
سطر ثانی دوحهٔ جغتای ۳۳٤
سطر سوم ذریه چوچی ۳٤۱
حرف اول درسلاطین کوك اردو ۳٤۲
حرف ثانی درسلاطین اق اردو ۳٤۳
حرف اول درسلاطین ماوراءالنهر ابوالخیرخان ۳٤۷
سطر اول سلاطین خوارزم ۳۵۰
سطر ثانی ذریهٔ تولی ۳۵۲
حرف ثانی ایلخانیه هلاکوخان ۳۵۵
حرف سوم درطغا تیموریه ۳٦۷
حرف چهارم درملوك سربدار ۳٦۹
حرف پنجم ملوك اینجو ۳۷۳
حرف ششم آل مظفر ۳۷٤
صفحهٔ هفدهم درسلاطین گور کاتیه مبسوط درمقدمه واصلی درچهارسطر ۳۷۹
مقدمه ۳۷۹
اصل درخلاصهٔ امیر تیمور ۳۸۱
سطر اول دراولاد میرزا جهانگیر ۳۹۰
سطر ثانی درمیرزا شاهرخ واولاد ۳۹۱
سطر سوم اولاد عمرشیخ ۳۹۸
سطر چهارم درمیرانشاه واولاد ٤۰۵
صفحهٔ هجدهم درسلاطین آل عثمان ٤۱۷
صفحهٔ نوزدهم درقراقوئینلو ٤۳۸
نسخهٔ سوم دراحوال قدس مآل سلاطین صفویه ٤۵۲

۱۷۵۹

نسخ سدهٔ ۱۱ ،
۲۹س۱۰×۲۰ ، ۱۴۲گ ۱۷×۲۹ ، کاغذ سپاهانی ـ بی جلد .

مجالس المؤمنین

از قاضی نورالله شوشتری است.

۱۷۶۰

نستعلیق سدهٔ ۱۴ ، دربرجی جاها چلیپا است .
سطرها والدار ۳و۱۵و۱۶س ، ۲۲۶گ ۹/۵×۹/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج ترباکی ضربی مقوایی

جنگ

گفتگوی عاشقانهٔ شویفه وبلبل است ومسدساتی هم درآن هست وشعر باباطاهر نیز دارد .

آغاز:

کاردم برسای باستخوان	قربان ابرو کمانیت
هدف تیر مژ کانیت	دیشب بیاد زلفانیت

انجام:

بنشینم وصبر پیشه کنم	دنباله کار خویش کنم

۱۷۶۱

نستعلیق سدهٔ ۱۱و۱۲ ، جدول شنگرف ولاجورد ، سه برگ درآغاز تاره ، ازپایان افتاده است ، با مجلس وتصویر دارد .
۱۳س۶×۱۱ ، ۱۰۰گ ۹/۵×۱۶ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج سرخ مقوایی .

دیوان

دیوان شمس الدین محمد حافظ شیرازی است .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۷۶۲

استعلیق یوسفای لیالی در سنهٔ ۹۱۲ ، عنوان شنگرف ، جدول شنگرف و لاجورد، فهرست در آغاز هست و در گلشن دارد ، نسخه در ۹۱۰ ع ۹۱۱۴/۲ خریده شده است .

۱۳س‌ـ۹/ × ۱۲ ، ۳۱۰۹ ک ، ۱۰ × ۱۸/۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد میشوایی عطف تیماج .

تربیعهٔ تقویم البلدان

این کتاب چنانکه در پایان نسخهٔ ما آمده است گزیده‌ایست از تقویم البلدان بفارسی و مساحت اقالیم در آن دوباره حساب شده و اگر غلطی در آن باشد از نادرستی نسخه عربی است که نیز دست مترجم و گزیننده بوده است.

گنجعلی فراهانی بدستور حاجی شمس الدین عبدالمتعال در ۱۰۴۷ آن را بانجام رسانده است (استوری ۲ : ۱۲۸ ـ ذریعه ٤ : ۹۰ ـ بلوشه ۱ : ۶۹۹) .

آغاز: بسمله . اما بعد این مختصریست در معرفت مساحت ارض و تقسیم آن باقالیم و معرفت امکنهٔ مشهور در هر اقلیمی و معرفت بحار و انهار و آنچه بآن متعلق است مشتمل مقدمه و نیز دو مقاله .

انجام: بر آن کوه فرود آمده است والله اعلم بالصواب والیه المرجع والمآب .

۱۷۶۳

نسخ سدهٔ ۹ ، عنوان درشنگرف ، دو سطر پایان نویس است ، در صفحهٔ عنوان روایت این کتاب است و میرسد تا به مؤلف ، در پایان اجازه عبیدالله بن عبدالرحمن بن یحیی بن اسمعیل عبادی دیباجی است .

۱۵س‌ـ۹/ × ۱۴ ، ۱۶۱ ک ، ۱۵ × ۲۱ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج زرکوب حاشیه‌دار عطفی .

فقه اللغة و سر العربیة

از ابومنصور عبدالملک بن محمد بن اسمعیل ثعالبی نیشابوری (۳۵۰ـ۴۲۹) است. (مجلس ۲ ۲۷/۱ ـ منزوی ۲ : ۱۵۸) .

آغاز فقه اللغة ش ۱۷۶۳

صفحه عنوان ش ۱۷۶۳

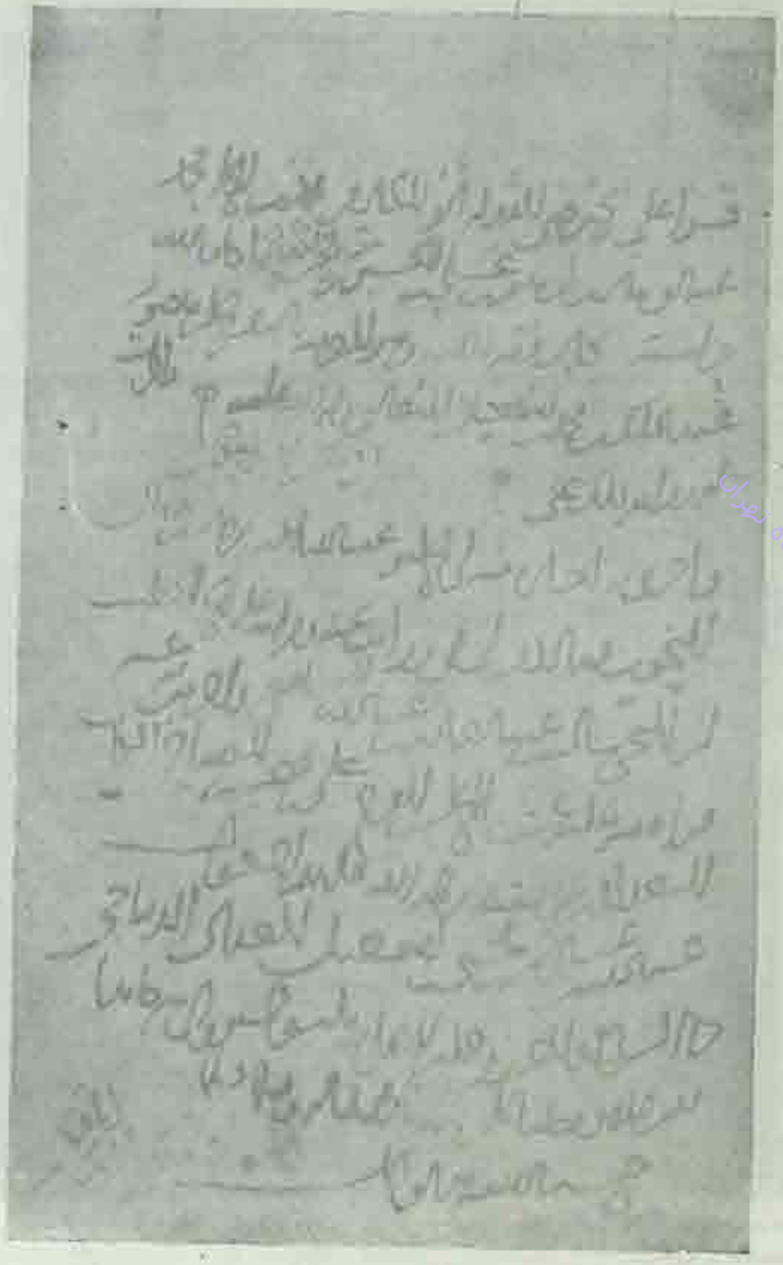

اجازه دیباجی در ش۱۷۶۳

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

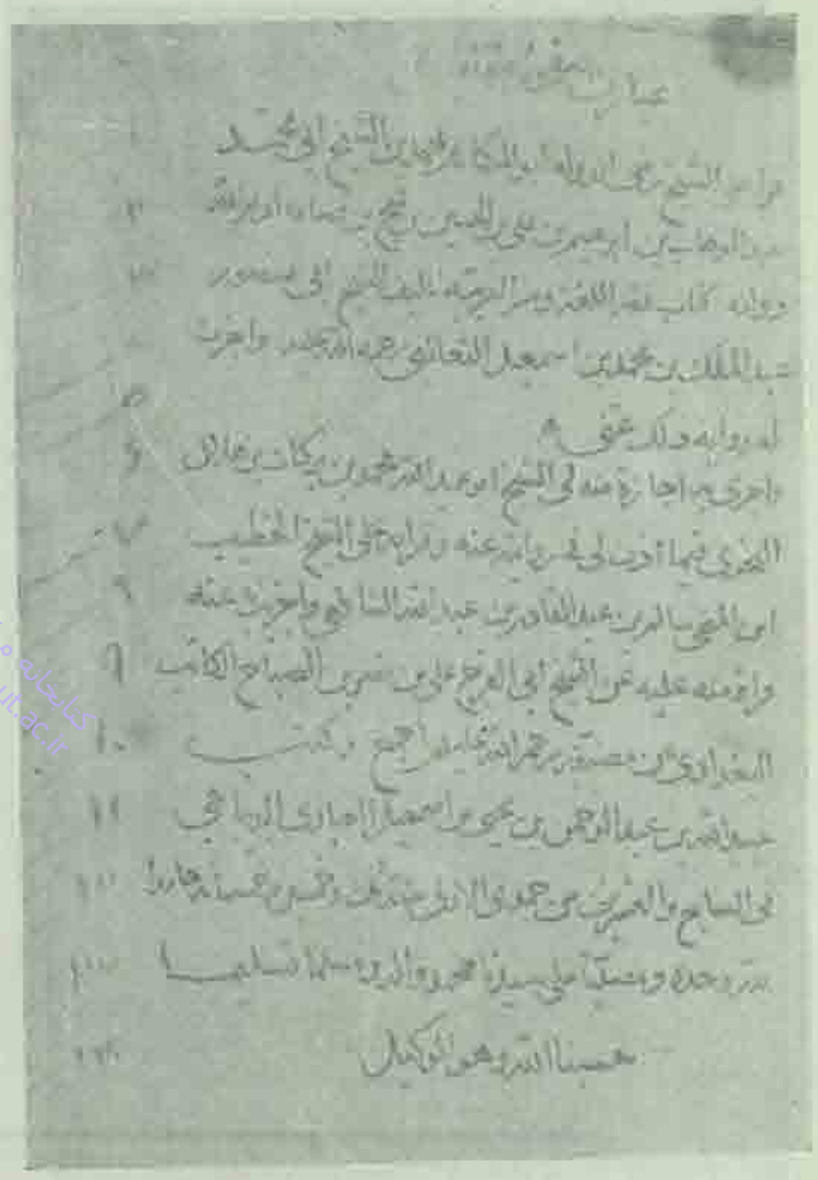

اجازه دیباجی در ش ۱۷۶۳

۱۷۶۴/

نسخ ربرمنسف در۷۱۵ج۲/۷۶۸ ورطوس، عنوان شنگرف ،
۲۱س۹×۱۳ ، ۳۲۰ گ ۱۸×۱۴ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدمقوا گوشه‌ها مشکی.

نقدالنقود فی معرفة الرجود

از سید حیدر بن علی بن حیدر علوی حسینی آملی (سپهش ۶۵۲۷/۳).

اجام نقدالنقود ش ۱۷۶۴

۱۷۶۵/

نسخ سدهٔ ۹ ، عنوان شنگرف ، اجازهٔ روایت این کتاب که درجامع ازهر در۸۶۱ بخط مؤلف نوشته شده درپایان نسخه هست وکلیشه همین اجازه درریحانة الادب (۳۹۳:۶) بچاپ رسیده‌است .
س۹×۱۳ ، ۳۷۲ گ ۱۴×۱۸ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد مقوا .

الطلب فی الدل بالربع المنجب

از ابی عبدالله بدرالدین محمد نوادهٔ جمال‌الدین ماردینی است این کتاب گویاهمان باشد که کتاب ش۹۴۳/۵ (ف۹۱۳) اصلاح آنست .

۱۷۶۶/

نسخ۲۶ج۲/۸۶۳ سه‌ربع نخستین نوشته ایست ، ودرپایان اجازه‌ایست ازعلی بن بدرالدین بن حسن سعدی حصکفی در۸۶۴ به‌شمس‌الدین ابوالخیر محمد بن خواجه علاءالدین نوادهٔ علامهٔ رشیدی و قرات محمد مطهری در۹۰۴.
۲۲س۸/۵×۱۲/۵ ، ۳۸۰ گ ۱۴×۱۸ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدلیماج سبزمقوایی.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله على

الحمد لله الذي هدى جميع خلقه لصناعة علم الطريق الأرحام
وأرشدنا إلى الله أتم من سائر علم البراهين والأحكام وأسبغ علينا
بفضله كريم الجود والكرم العميم والإنعام وأسبغ علينا أصناف
نعمه من سائر الأنام أحمده على ما أولى من جزيل الفضل
والإنعام وأشكره على الإيمان والإسلام وأشهد أن لا إله إلا الله
وحده لا شريك له شهادة أدخرها ذخيرة لحلول المقام وأشهد أن
محمدا عبده ورسوله ذو الإنعام صلى الله وسلم عليه وعلى آله
وأصحابه السادة الكرام أما بعد فإنه يقول العبد الفقير
إلى الله سبحانه محمد بن مصطفى بن أحمد بن محمد المرديني بن
المارديني الحنفي المذهب الأزهري أعلم الله لي ولهم إلى الأبد
الحكمة أشرت من الربع المجيب أن أجمل لك جميع الأعمال في جميع الأزمان
فاستخرت الله جل جلاله وألهمت عند الرسالة وحسبنا الله
في الزمل بالربع المجيب وذكرت لك فيها ثمانية طرق المشهور منها وهي
كيفية تسطيح طرق استسطحها أو حدة خرجتها من طريقة الأصل
المسمى بالمبدأ وجعلت أول كل واحدة فصلا وآخرها خاتما
ورتبتها على عدة وقفي بإذن الله وجعلتها الأبواب تشتمل

على إحدى الثلاثة وما يتعلق بالمباني والدائر والحلق وما
يتعلق بها وعدة مسائل في الهندسة والحساب فجاءت
الأبواب فالمقدمة في تعريفه وتسميته ورسومه وربع المجيب
لكل بسيط مستوعبه نوس وخطان مستويان يخرجان من
طرفي القوس ويتقاطعان على ما تعلم في محله سمي المركز والأعظم
والقطب والخط الأعظم من الخطين المحيطين سمي سهم
السهام وخط المشرق والمغرب وخط الطلوع وهو مقسوم
وقوسه جزء وأسداسه وتدقيقه ص جزءا غير متساوية
والخط الأصغر سمي السمتي وخط وسط السماء وأحيانا وسمي
وهو مقسوم ص جزء متساوية ويكتب أعداد أقسامه
الخطين يحرف الجمل ظ ر د من المركز إلى طرفي القوس ويكتبا
من طرفي القوس إلى المركز والقوس سمي نوسا الأرباع وهو
مقسوم ص جزء متساوية يكتب أعداد أقسامه من أحد
الطرفين

بایان المطلب ش ۱۷۶۵

اجازه حصفکی در ش ۱۷۶۶

قرائت محمد مظفر در ش ۱۷۶۶

مطالع الانظار فی شرح طوالع الانوار

شرحی است از ابی الثنا شمس الدین محمود سپاهانی (م۷۴۹) بر متن بیضاوی در کلام.

۱۷۶۷

نسخ سدهٔ ۸، عنوانها درشت‌کر، حواشی دارد، در۵۳۴ س.

۱۶س×۹/۵ ، ۱۴/۵×۳۶۸ ، ۱۴×۱۹ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدمقوا گردآن تیماج مشکی.

مغنی اللبیب عن کتب الاعاریب

از ابن هشام در گذشته ۷۶۱ است.

۱۷۶۸

نستعلیق سدهٔ ۱۲ ، عنوان درزمینهٔ زر ، درهرصفحه چهارربای است ، ۱۳صفحه نوشته دارد، حاشیهٔ صفحات آراسته بگل وبوته است برنگهای سبزوزرین است.

۸س×۸ ، ۱۴/۵×۳۱۲ ، ۲۸×۱۶ ، کاغذ فرنگی ـ جلدسوخت ضربی مقوایی درون سرخ زرکوب آراسته.

مرقع

رباعیات خیام است.

۱۷۶۹

نسخ محمدبن ابی‌بکربن محمد خطیب سمنوی شاگرد دمیری در۸۰۵، عنوان ونشان شنگرف ، حواشی‌دارد ازخود دمیری ، درپایان اجازه‌ایست ازدمیری.

۲۵س×۱۰ ، ۱۸/۵×۳۶۸ ، ۱۷×۲۴ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدمقوا بالولا.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

صفحه عنوان ش ۱۷۶۷

آغاز مغنی اللبیب ش ۱۷۶۷

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

پایان مغنی اللبیب ش ۱۷۶۷

مختصر غیث الادب الذی انسجم فی شرح لامیة العجم

از کمال‌الدین ابوالبقاء محمدبن عیسی دمیری (در گذشتهٔ ۸۰۸) که در ۷۶۷ درچهارروز ساخته ومختصریست از کتاب صفدی (مجلس ۲ : ۱۶۶).

۱۷۷۰

نسخ ۶۸۸ ، مقی درشت‌تر ، عنوان شنگرف ، کلیشه ۲۱۲ پ دررَیحانة‌الادب (۶:۳۶۵) دیده‌میشود؛ فهرست درآغاز نوادر.

۴۱س×۱۱/۵×۱۸ ، ۳۴۲ص ، ۱۶×۲۴ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدتیماج سرخ ضربی‌مقوایی‌بالولا.

شرح الشافیة

شرحی است از رضی استرآبادی بر شافیه یا مقدمهٔ صرف‌ابن حاجب (چلبی ۲ : ۴۴ ـ منزوی ۲ : ۴۰۷).

۱۷۷۱

نسخ سدهٔ ۸ ، عنوان درشت ، مقابله شده‌بانسخهٔ اصل ومؤلف‌آن را دیده‌است ، درصفحهٔ‌عنوان اجازه‌ایست از مؤلف بخط خود او در۷۳۶ به حمزةبن محمدعلوی‌که‌کتاب برای او ساخته شده است و کلیشهٔ‌آن دررَیحانة‌الادب (۶ : ۳۱۴) دیده میشود ، درپایان هم خط مؤلف هست ، این‌نسخه را افندی نگارندهٔ‌ریاض‌العلما دیده است (در۴ : ۳۹۸) ، در آغاز نسخه بالای صفحهٔ یکم کتاب خط علی‌بن محمدبن حسن‌بن زین‌الدین عاملی دیده میشود ، یادداشت تملک مورخ ۹۲۳ دارد.

س۶/۵×۱۷ ، ۹۲ص ، ۱۲/۵×۲۲ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدتیماج مشکی ضربی‌مقوایی.

تحصیل النجاة

از فخرالدین محمدبن علامه حلی جمال الدین حسن‌بن مطهراست که برای شاگرد خود ناصرالدین حمزةبن محمد علوی ساخته است.

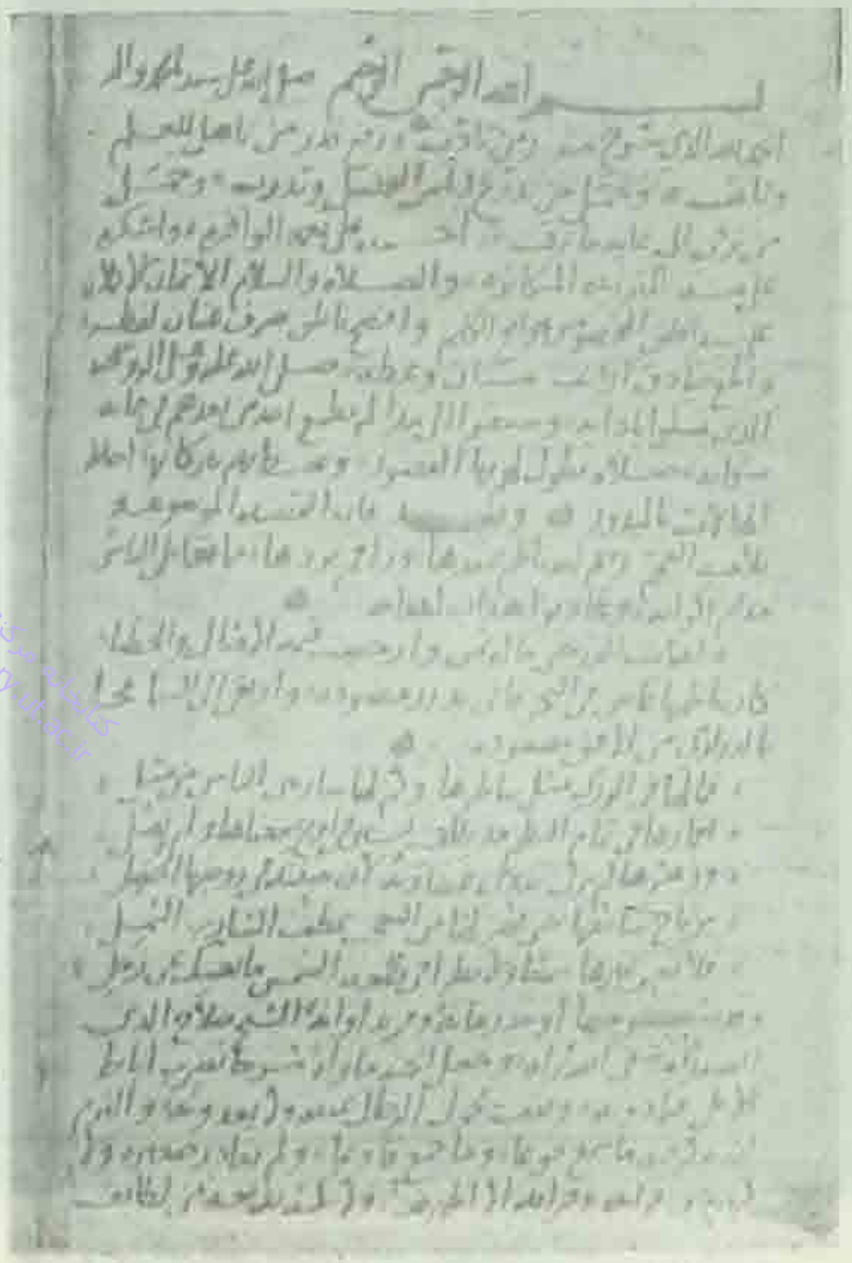

آغاز مختصر غیث‌الادب ش ۱۷۶۹

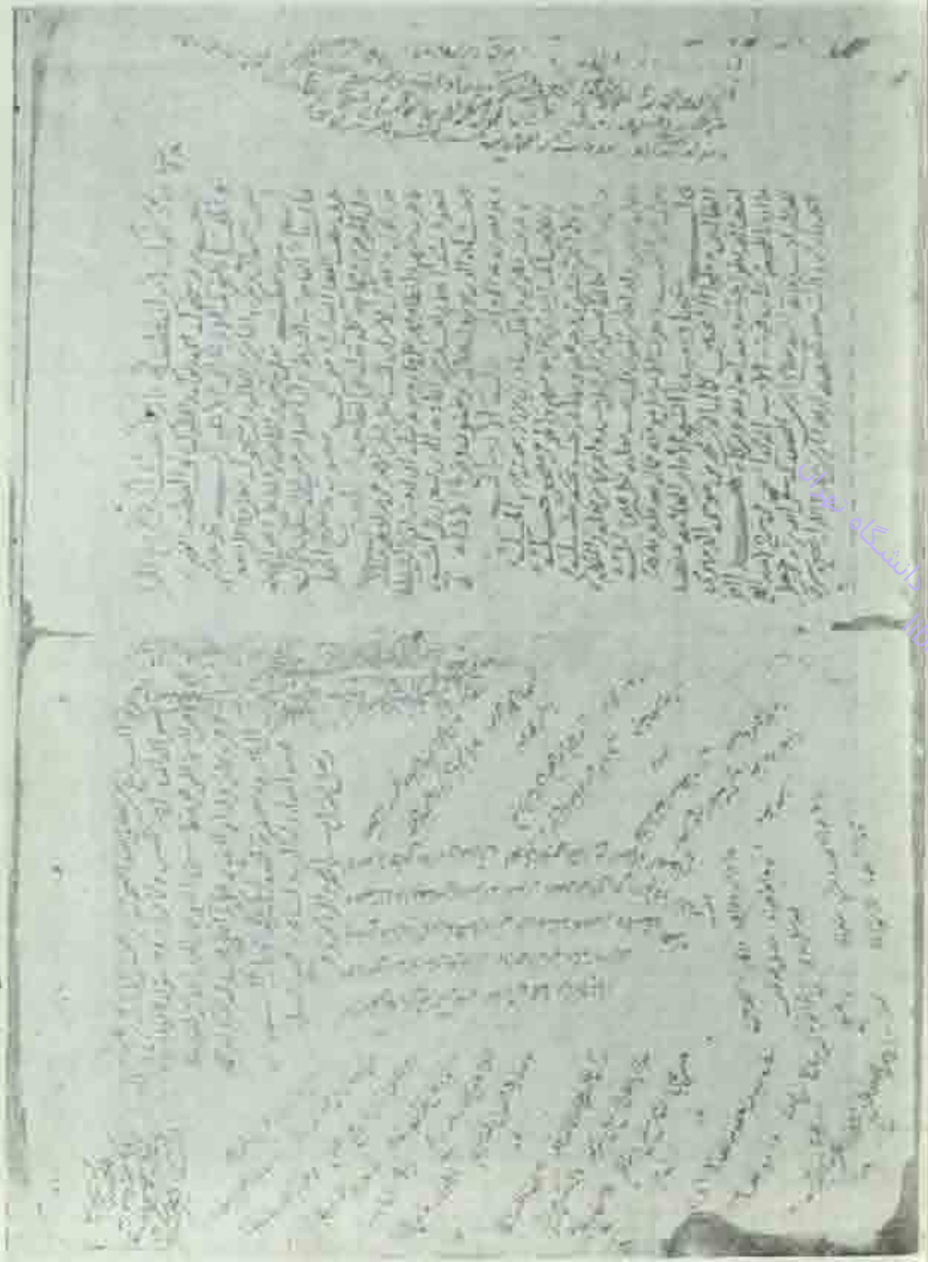

پایان مختصر غیث‌الادب ش۱۷۶۹

پایان شرح الشافیة ش ۱۷۷۰

صفحهٔ عنوان تحصیل النجاه ش ۱۷۷۱

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

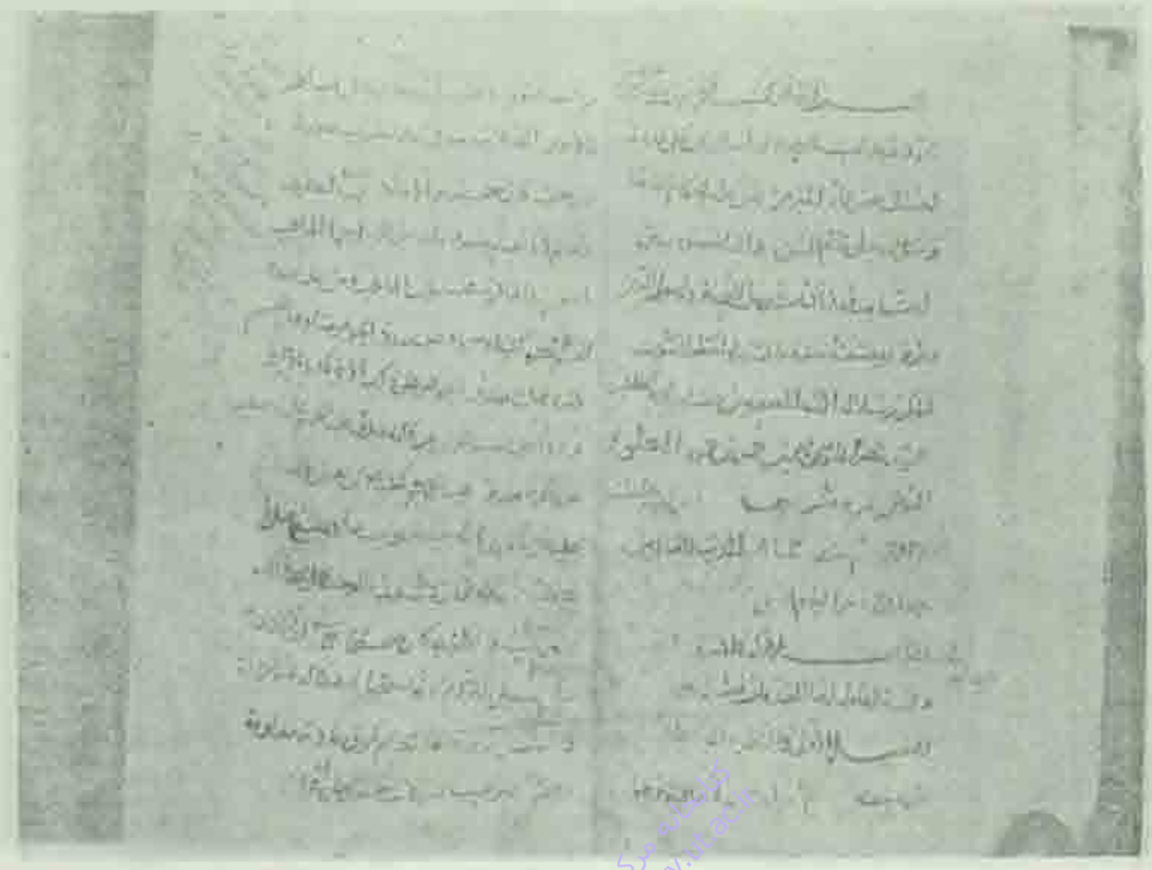

آغاز تحصیل النجاة ش ۱۷۷۱

پایان تحصیل النجاة ش ۱۷۷۱

۱۷۷۲/

نسخ مولی شاه مرتضی‌بن محمود کاشی است در دوروزوشنبه ۳صفر ۹۸۵ ، عنوان و نشان شنگرف، درصفحهٔ عنوان خط ومهرشاه مرتضی ویرخی از قرزدان اوزیده میشود ، دریشت برگ یکم جلد دوم خط فیض کاشانی است ، درذریعه (۷ : ۲۱۵) ازاین نسخه یادشده ودر ریحانة‌الادب (۳۰۵:۶) کلیشهٔ صفحهٔ آخر این نسخه زیده میشود (۴ پ ـ ۱۵۹ ر).

۱۷سم×۵/۵×۱۱/۵ ، ۱۶۷ ص ۱۴×۱۸ ، کاغذ سپاهانی ، جلدلیماج سرخ عطفی.

خلاصة الاقوال فی معرفة الرجال

کتاب از علامهٔ حلی است و نسخهٔ ما مرتب شده همین کتاب بترتیب تهجی حرفهای یکم ودوم که یکی ازدانشمندان ساخته است (ذریعه ۲۱۵:۷)

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی هدانا الی طریق السداد ... وبعدفان النظر فی احادیث الامامیة موقوف علی العلم بحال الراوی.

انجام: وقف علیه هناك والحمدلله وحده ... الی یوم الدین قد وافق الفراغ من اتمام هذه الخلاصة یوم الاثنین ثالث شهر صفر سنة خمس وثمانین و ستمائة علی ید ... مرتضی‌بن محمود ... واوتیا کتابهما بیمینهما

۱۷۷۳/

نستعلیق حیدرای شیرازی‌درری‌جمعة ۱۰۰۵ درقزوین ، حاشیه «منه دام‌ظله ، عنه» وارد،عنوان درشت ، نشان شنگرف (ش۱) ، در ص ۱۸۴ سخنان منظوم ابوسعید ابی‌الخیر تألیف سعید فغنی ازاین نسخه یاد شده است . همه نسخه بیك خط است ، پس از ش۴۱۶۴ پ پراکندهٔ است.

۱۸سم×۷/۵×۱۴ ، ۴۴۳ ص ۱۴×۲۰ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدمقوای پوشیده با مخمل.

مجموعه

۱ـ الحدیقة الهلالیة ازشیخ بهایی (۱ پ ـ ۲۳ ر)

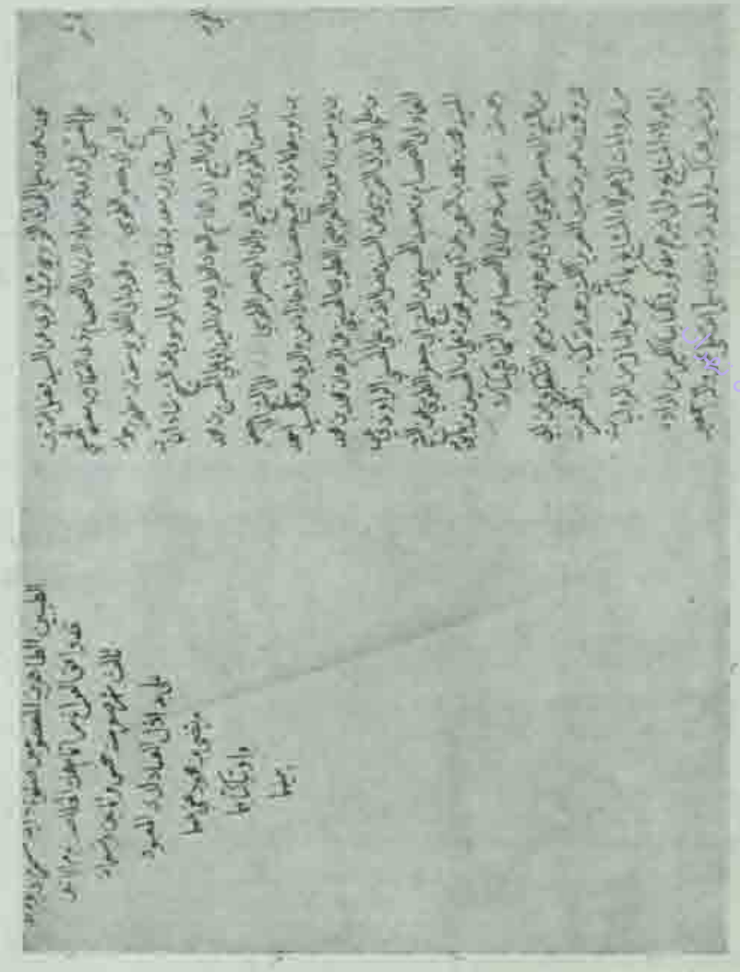

پایان خلاصة الاقوال ش ۱۷۷۲

۲ـ مقالة فی العلم الاستقلالی والتبعی (۲۳ پ ـ ۲۴ ر) از سید شریف کرکانی باخریه کبری از آن (ش۳،۱۵۰۷)

آغاز: هذه رسالة للمحقق الشریف الناظر فی المرآت ربما کان متوجها الی الصورة المرتسمة مستقلا بها

انجام: ذلك الوجه کذا حققه المحقق الشریف تامل یتضح به ... ضرورة والله اعلم

۳ـ آداب البحث (۲۴ر) از قاضی عضدایجی (ف۳)

۱۷۷۴

نسخ و نستعلیق و بسیاری از آن بخط مجلسی و شاگردش میرزا عبدالله افندی است ، عنوان شنگرف .

۱۶ش۷/۵×۱۳ ، ۳۳۱ گ ۱۴×۲۰ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج قرباگی ضربی مقوایی .

بحارالانوار

این نسخه بخش یکم اجازات بحار مجلسی است تا اجازهٔ شیخ حسین بن عبدالصمد بدو پسر خود .

۱۷۷۵

نسخ و نستعلیق، درست مانند شمارهٔ پیش ، عنوان شنگرف.

۱۸ش۷/۵×۱۴ ، ۲۱۴ گ ۱۲/۵×۱۹ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج سرخ رکوب مقوایی.

بحارالانوار

این نسخه بخش دوم اجازات بحار مجلسی است از اجازه شیخ حسن به نجم‌الدین تا نامه شاگرد مجلسی باو واتد کنی افتاده است.

بابان الحدیقة الهلالیه ش ۱/۱۷۷۳

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

دراین بخش چهارده اجازه وروایت است بخط اجازه دهندگان :

۱ـ اجازهٔ امیر زین‌العابدین‌بن امیر نور الدین‌بن مرادبن علی حسینی شاگرد محمدامین استر آبادی (اجازهٔ ۳۲)

۲ـ اجازهٔ نظام‌الدین احمدبن محمد معصوم در۱۰۶۴ (اجازه ۳۹).

۳ـ اجازهٔ شرف‌الدین علی شوشتانی برای مولی محمد تقی مجلسی در۱۰۳۶ (اجازه ٤٠)

٤ـ اجازهٔحسن‌علی‌بن مولی‌عبدالله‌تستری‌برای‌مولی محمدتقی مجلسی‌در۱۰۳٤ (اجازه ٤١)

٥ـ روایت صحیفه کاملهٔ سجادیه بخط مولی محمد تقی مجلسی (٤٥)

٦ـ روایت دیگری ازاین صحیفه بخط همو (٤٦).

۷ـ روایت دیگری از همین صحیفه از همو در۱۰٦٤ (٤۷).

۸ـ اجازهٔ مولی ابوالقاسم جرفادقانی برای مولی مهرعلی جرفادقانی (٥٤)

۹ـ اجازهٔ شیخ محمد حرعاملی به محمد باقر مجلسی در ۱۰۸٥ بخط عاملی (٥٥) کلیشه این اجازهٔ درریحانة الأدب (٦ : ۲۷۷) دیده میشود.

۱۰ـ اجازهٔ مولی محمد محسن کاشانی بمجلسی دوم (٥۸).

۱۱ـ اجازهٔ امیرمحمد مؤمن استرآبادی بمجلسی‌دوم (٥۹).

۱۲ـ اجازهٔ مولی محمد طاهر قمی بمجلسی دوم در۱۰۸٦ (٦۰).

۱۳ـ اجازهٔ شیخ علی‌بن شیخ‌محمد سبط شهید ثانی بمجلسی دوم‌در۱۰٦۸(٦۱) کلیشهٔ این اجازه درریحانة الأدب (٦:۳۲۱) دیده میشود

۱٤ـ اجازهٔ سیدمیرزای جزایری‌بمجلسی دوم در۱۰۷٤ (٦۲) کلیشهٔ‌این‌اجازه درریحانةالأدب (٦:۳۳۳) دیده میشود.

درذریعه (۷:۱۳٦) ازین دونسخه ستایش شده است.

۱۷۷٦

نسخه‌برگی و نسخهٔ اصل، بجز چند برگ پایان دارای حواشی مؤلف ، عنوان‌شنگرف، درمیانه‌ٔ سطحهٔ عنوان کتاب‌الصلوة آمده «مالکه‌کاتبه مؤلفه» ، مهر «العبدمحمدبن‌الحسن الحر» در نسخه هست ، حاشیه‌ها بالغالب«منه» تصحیحات درهامش است وخط خوردگی دارد . نسخه از فهرست‌کتب و منابع است تا صحت قصر لنار .

۲۳س۱۲×۹۸ ، ۵۴۹ک ۱۹/۵×۳٦ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج سرخ ضربی مفوا.

تفصیل وسائل الشیعة

از شیخ محمدبن‌الحسن الحر العاملی است

۱۷۷۷

نسخ روزروشنبه ۱۳ محرم ۱۰۸۱ (پایان جزو ۹ انوارالربیع) ، خط خوردگی دارد ، عنوان شنگرف ، شمارهٔ بجهاورهامش شنگرف ، هرروشماره» بخط سیدعلیخان است وروی درنسیاری‌ازجاها خط خورده است وآنچه روی‌آن خط‌کشیده شده درچاپی نیامده است.

۳٦س۷/۵×۱٦/۵ ، ۳۱۲۵ک ۱۲/۵×۲۲ ، کاغذسپاهانی ـ جلدتیماج سرخ مفوایی.

مجموعه

۱ـ نفثة‌المصدور (۳ر-۸پ) گویا ازسیدعلیخان مدنی شیرازی‌است که در ۷٤ (=۱۰۷٤) ساخته درهفت باب :

۱ذم‌الاغتراب در۲فصل، ۲ شکوی‌الدهر الغائل، ۳ذم‌ابناء‌الزمان وشرارالاصدقاء والاخوان، ٤ذکرنکت واخبارو امثال واشعار، ٥مایعرض‌للنفس من‌الاحزان والغموم و ذکرمایدفع اذاهاعنهادر۲فصل، ٦حکایات من‌لم یکثرث بالفوائب در۲فصل، ۷نکت لطیفة واخبار ظریفة

سرگذشت او در ریحانةالادب (۱ : ۳۵۸) آمده و پاره‌ای از این کتاب نشده است.

در هر بابی سخنان خدا و پیامبر و انشمندان و شعرهای شاعران است در آن آمده جمعا سمح به الخاطر حال اثبات هذه الابیات.

لقد ذقت انواع الخطوب فلم اجد	امر مذاقا من خطوب التغرب
وجربت من دهری امورا کثیرة	رکبت لها فی الدهر اصعب مرکب
فلم ار ادهی من فراق و غربة	و ان لم تصدق ما اقول فجرب

آغاز: افتاده در دیباچه:

رب عیش صحبته فیك غض	و عیون الفراق عنا نیام
فی لیال کانهن لمان	فی زمان کانه احلام

وهو العطن الذی اتفقت حیات القلوب بالمحنة علیه ... ثم لم یزل الامر یزید ... حتی دخلت سنة اربع وسبعین ... فجمعت منها ما اناسب حالی فی هذه المدة ... وجملتها رسالة نشرح بها الصدوح وسمیتها نفثة المصدور ورتبتها ابوابا وفصولا.

انجام: فوقعت علی صخرة فی سفح ذلك الجبل ترجع (باب یکم).

۲ـ انوار الربیع فی انواع البدیع (۹ر ـ ۱۲۴پ) از سید علیخان مدنی شیرازی که نخست آن را «شرح البدیعیة المسمی بالنفس الجلی علی تقدیم علی» نامیده است (پایان جزو ۱ نسخهٔ ما و این نکته در ص ۴۲۰ چاپی دیده نمی‌شود) و سپس روی آن خط کشیده است. او بدیعیه را در ذی‌قعدهٔ ۱۰۷۷ سروده و جزو نخستین این شرح را در روز دوشنبه ۱۳ محرم ۱۰۸۱ ساخته است و شرح را در روز پنجشنبه ۱۹ ذی قعدهٔ ۱۰۹۳ بپایان رسانده است. (ذریعه ۲ : ۴۲۶ و ۳ : ۷۶) نسخهٔ ما برابر است با س ۱۱ ص ۷۶ تا س ۱ ص ۵۱۱ چاپ سنگی ۱۳۰۴.

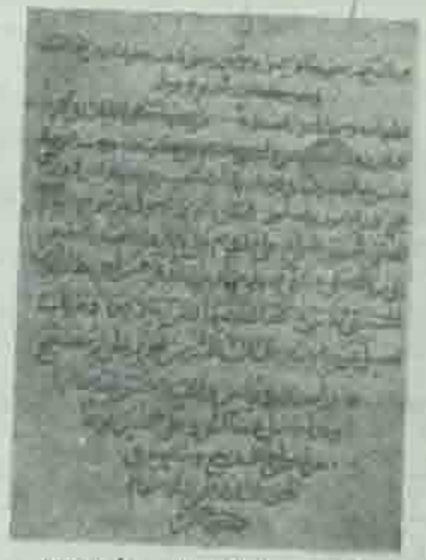

پایان جزو ۱ انوار الربیع ش ۱۷۷۷

۱۷۷۸

نسخ سدهٔ ۹ و پیداست که از روی نسخه‌ای نوشته شده و گاهی در ظل اشتباهی رخ نموده و روی آن خط کشیده میشده و این خط خوردگیها میرساند که از نویسندهٔ نسخه است نه از شارح چنانکه در آغاز نسخه‌ها نوشته‌اند. حواشی با نشان ابی الفتح در نسخه دیده میشود (ص ۱۴ و ۳۶ و ۵۰ و ۵۴ و ۷۹ و ۹۶ و ۱۰۷ و ۱۱۴ و ۲۷۹ و ۲۸۰ و ۲۹۱).

در ۴۴۳ ص است، کلیشه ص ۲۰ آن در ریحانةالادب (۱۳۶:۶) دیده میشود.

۲۷ س ۱۴ × ۲۱ ـ ۲۲۰ گ ۱۹ × ۲۸، کاغذ سمرقندی ـ جلد مقوا.

الوافیة فی شرح الکافیة الشافیة

الکافیه الوافیة منظومه‌ایست از ابن مالك جمال‌الدین ابوعبدالله محمدبن مالك طایی اندلسی (۶۰۰ـ۶۷۲) والخلاصة الالفیة او گزیده‌ایست از آن وخود او آن را بنام الوافیة شرح نموده است.

(چلبی ۲ : ۲۴۹ ـ فهرست خدیوی ۴ : ۷۴ و دارالکتب ۲ : ۱۳۴ بروکلمن ۱ : ۳۰۰ وپیوست آن ۱ : ۵۲۶) نسخهٔ ما از یك صفحه‌ای پیش از باب الحال است تا پایان.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران library.ut.ac.ir

شرح و درحاشیهٔ آن در ص ٤٧ و ٧٩ آمده که مصنف درشرح عمده چنین گفت و این عمده وشرح آن هردو ازاین مالک است و درحاشیهٔ یاز از تسهیل اوباد شده است و در شرح در بسیاری ازجاها عباراتی آمده که میرساند که متن ازخود شارح است (مانند ص ٦١و٦٣ و٧٠ و١٩٤ و٢٠٢ و٢٠٦ و٢٠٩) دریابان هم آمده « تمت الکافیة بشرحها» پس نسخهٔ مابابد همین الوافیة باشد

نسخهٔ کهن دیگری ازاین شرح در کتابخانهٔ والشکهٔ ادبیات (ش۳۷ ج)هست وآن اندکی پس ازباب المعرب برادارد تا نیمهٔ باب الترخیم نسخه‌ای ازاین کتاب در آستان قدس رضوی (۱۳۰۳ش٤٤)هست نگارنده برای اینکه درست بدانم که نسخهٔما ونسخهٔ ادبیات همین کتاب است نامه‌ای بآن کتابخانه نوشتم و درخواستم که اندکی از آغاز باب الحال و التمییز نسخهٔ آن کتابخانه برایم بنویسند وبفرستند این کتابخانه‌هم درنامهٔ شمارهٔ $\frac{۷۱۷}{۳۸/۳/۸}$ بمن پاسخ داد. اینک آن دوبند ازنسخهٔ آستانه قدس

باب الحال (ص۲ نسخهٔما).

مبین هیئة کظرف فضلة — حال کمروا فاصدین دجلة

وذا اشتقاق و انتقال غالبا — یاتی ولا یذکره الا ناصبا

وربما جر بیاء ان تفی — عامله کلم اعد بمخلف

ش مبین هیئة یعم الحال وفعله الموضوعة للهیئة کقوله علیه السلام اذا قتلتم فاحسنوا القتلة والاسم الدال علی نوع المصدر نحو رجع القهقری وبعض الاخبار و النعوت نحو زیدراکب ، وجاء رجل راکب فیخرج فعلة واسم نوع المصدر والخبر والنعت بقولی کظرف لان المراد به التقدیر بفی ، ومعلوم ان هذه المذکورات غیر مقدرة بفی ویخرج بذکر الفضلة الخبر المشبه للظرف ، نحو کیف زیدفانه بمعنی فی ای حال زید ، الا انه عمدة لافضلة بخلاف الحال

باب التمییز (ص۹ نسخهٔما)

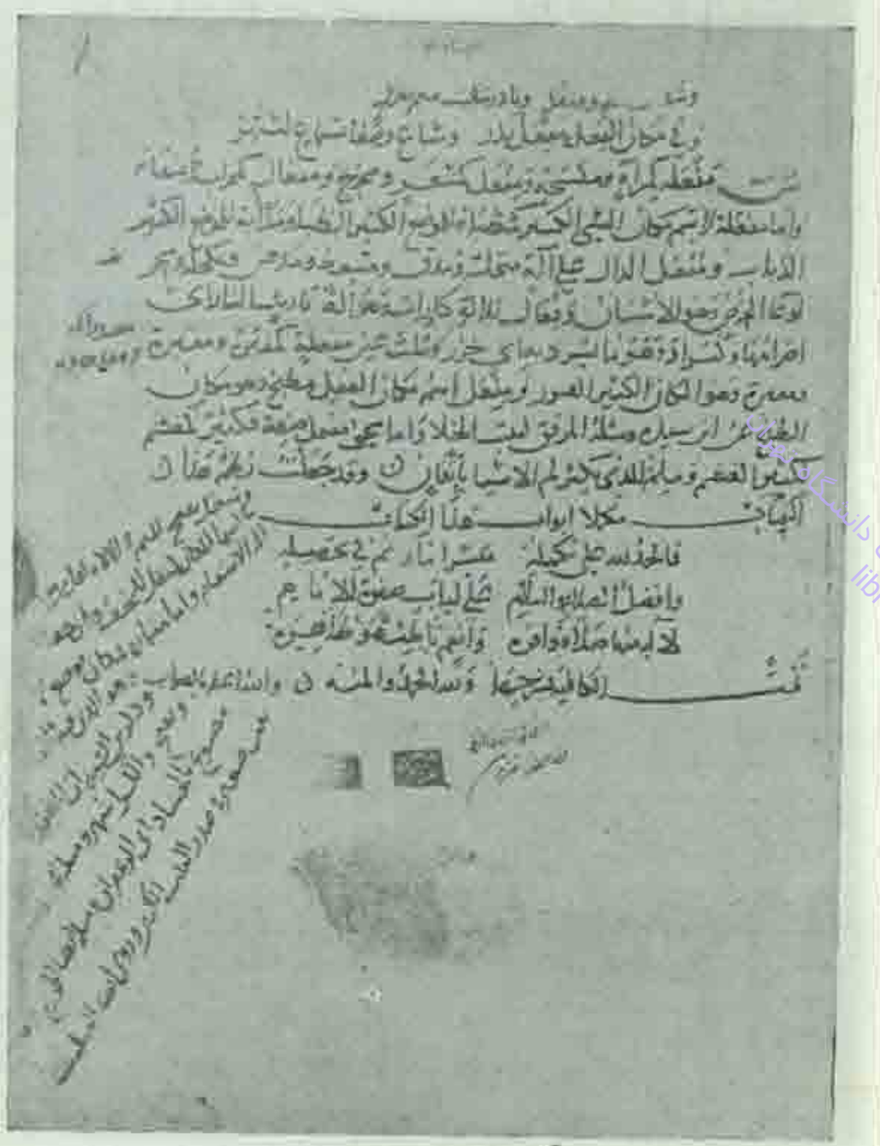

پایان الوافیة ش ۱۷۷۸

مزيل ابهام منكر حوى　　معنى من التمييز نحو كم لوى

واكثر استعماله بعد العدد　　كذا كثيرا بعد مقدار ورد

كشبر ارضا و قفيز برا　　و منوين عنجدا و تمرا

واجوده بعد ذى و نحوها انا　　اضفتها كمدبر كان ذا

مزيل ابهام يصدق على المفعولات والنعت الرافع الاشتراك و الحال ، فخرج بمنكر ماسوى الحال ، وخرج الحال بقولى حوى معنى من ، وخرج بقولى مزيل ابهام اسم لاالتبرية ، فان فيه معنى من ، لكنه ليس مزيلا للابهام ، ولوى من قولى كم لوى منصوب المحل على التميز وهو من قول الشاعر :

حثثنا مطايانا فلم ندر كم لوى　　قطعنا فهل يقضى لنا بعد ذا فرب

ولما كان الغرض بالتميز رفع بالابهام و كان الابهام بعد العدد والوزن والكيل والمساحة اكثر منه بعد ماسوى ذلك قوى داعى التميز مع هذه فوقع بعدها اكثر من وقوعه بعد غيرها والعدد اولى به لوجهين احدهما ان العدد قد يميز بالوزن و الكيل والمساحة نحو عشرين مداوثلثين رطلا و اربعين شبرا و الثانى ان من مميز العدد مايجب انتصابه على التميز كعشرين درهما .

۱۷۷۹ ر

نسخ ۹۰۲۹ واصل وخط خوردگی دارد ، عنوانها درشت ، درهامش نسخه خطوط گولاگولی مانندکوفی وجزاز ارخور مؤلف دیده‌میشود وشعرهایی ازخود او ورآن هست .

۱۷ س ۹/۵×۱۴ ، ۲۲۹ ص ۱۴×۲۱ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدمقوا عطف میشن .

۱۷۸۰ ر

همان خط شمارهٔ پیش واصل است .

۱۸ س ۹/۵×۱۴ ـ ۱۵۷ ص ۱۴×۲۱ ، کاغذ سپاهانی ـ لیتاج سرخ بلوایی .

صفحهٔ عنوان التسهیل ش ۱۷۷۹

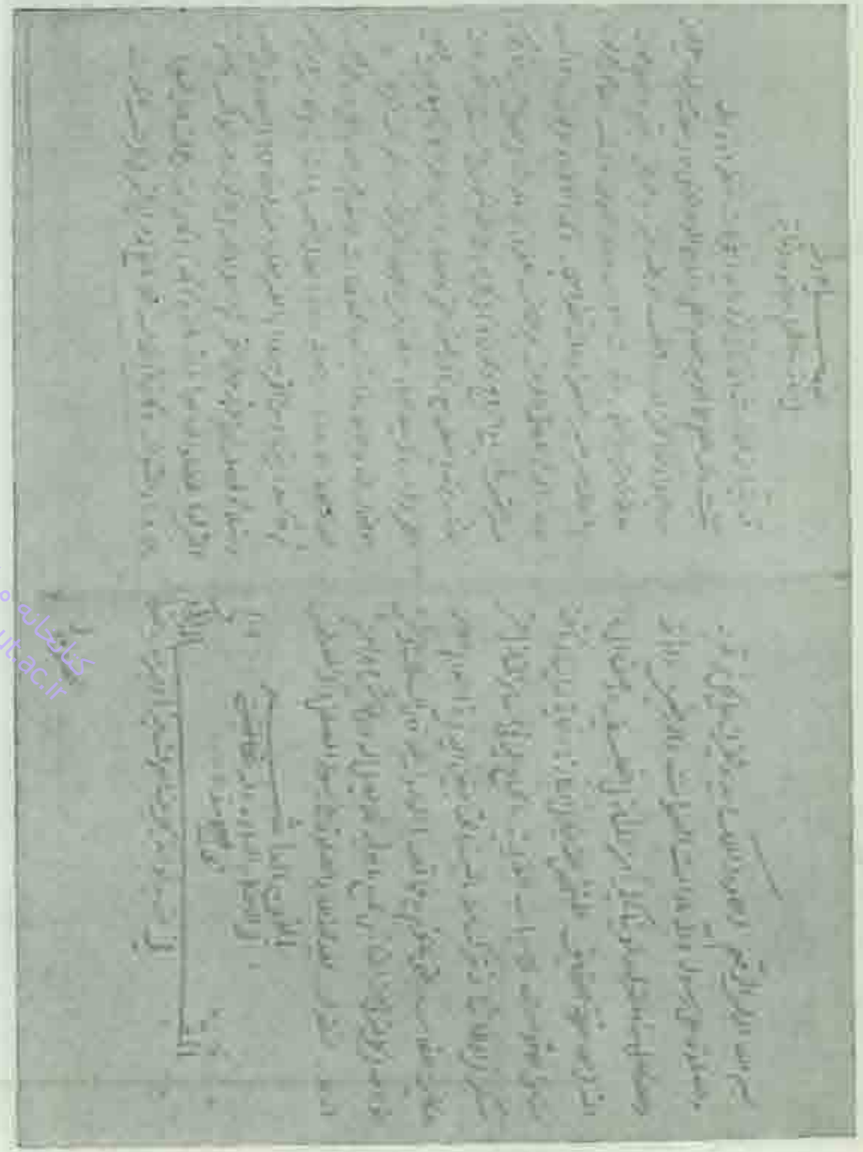

آغاز التسهیل ش ۱۷۷۹

۱۷۸۱/

بهمان خط شمارهٔ پیش واصل است.

کاغذ سپاهانی - جلدتیماج سرخ معوایی.

۱۸ س ۹۵/×۱۴، ۷۱ گ ۱۴×۲۱

التسهیل

از ابوجعفر کافی بن محتشم بن عمیدبن محمدبن شهنشاه قاینی [۱] دانشمند روزگارصفوی وشاگردمیرابوالقاسم‌فندرسکی‌ومعزالدین‌محمد سپاهانی‌دریانزده‌فن:

۱ منطق ۲ طبیعی ۳ کیمیا ٤ فلاحت ٥طب ٦تعبیر ۷ حساب ۸ هیئت۹موسیقی ۱۰احکام ۱۱طلسمات ۱۲ الهیات ۱۳ اخلاق ۱٤ سیاسات ۱۵ عبادات شرعی واسرار ورموزآن.

چنین است فهرست نسخهٔ شمارهٔ ۱۷۷۹ :

الفن العاشر فی‌الاحکام السماویة وفیه ثلث مقالات.

المقالة الاولی فی‌تعدید قوانین کلیة منها یعرف غیرها وفیها عشرة فصول.

المقالة الثالثة فی‌المواليد و فیها اثنتی عشرةفصول

الفن الحادی عشرفی العلوم الغریبة وفیه‌مقالة واحدة فی‌تسعة فصول.

الفن الثانی عشرفی‌العلوم الالهیة وفیه ست مقالات

المقالة الاولی فی‌الامورالعامة (۲۳فصل).

المقالةالثا نیة فی‌العلل والمعلولات (۹ فصل).

المقالة الثالثة فی‌الجوهر والعرض (۱٦فصل).

المقالة الرابعة فی معرفة المبدء الاول وصفاته (۱۰فصل).

۱ــ پدرمؤلف هادی‌المسترشدین نوشته درتطبیق‌شمارهٔ دوازده امام باشمارهٔ نقیبان بنی‌اسرائیل، مؤلف‌درفصل مقاله۱ازپدرومادرخود میستاید.

المقالة الخامسة فی صدور الاشیاء عن التدبیر الاول و المعاد الیه (۷فصل).

المقالة السادسة فی احوال النفس الانسانیة وقوتها والدعوات والعقوبات السماویة والعبادات والنبوة والامامة (۱۲فصل).

در پایان آمده: «درغرة جمادی الاخره سنة ۱۰۲۹ در تألیف این فن شروع شد وبانجام آمد بعون الله بتاریخ سلخ همان ماه والحمدلله اولاً وآخراً وظاهراً وباطناً».

الفن الثالث عشر فی العلوم الخلقیة وفیه مقالة واحده فی خمسة عشر فصول وخاتمة.

درصفحهٔ عنوان این فن آمده: «درمیانهٔ ماه رجب سنهٔ ۱۰۲۹ درتألیف این فنون آغاز شد وبآخر رمضان سال برعزاروبیست ونه بانجام آمد».

درنیمهٔ فصل ۱۵ مقاله ۱ فن ۱۳ آمده «هذا تلخیص کتب ارسطوطالیس فی علم المنطق ولواحقه من جملة متملکات العبدالاقل کافی بن محتشم بن عمیدبن محمدبن شهنشاه القاینی».

الفن الرابع عشر فی علم السیاسات (جمعه ... کافی بن محتشم بن العمیدبن محمدبن شاهنشاه القاینی) و فیه مقالتان.

المقالة الاولی فی السیاسات المنزلیة وفیها ستة فصول.

المقالة الثانیة فی السیاسات وفیها اربعة عشر فصلا.

درپایان آمده: «وانما استفدت هذه المعارف و الحکم من الاستاذ الکامل الفاضل الالهی الامیر ابوالقاسم الحسینی الاسترآبادی - ثم انی قد استعملت هذه المعارف واستفدتها بمشارکة المحقق الفاضل والمدقق الکامل ذی الطبیعة السلیمة والقریحة الحسنة السید الحکیم الفاضل المؤید الفیلسوف الکامل ابی القسم الحسینی ومن استاده افضل الحکماء اشرف الفضلاء المولی الاستاد معز الدین شرف المحققین محمد الاصفهانی(۱)

۱- شیخ ابراهیم بن سلیمان قطیفی (سده ۱۰) پسرعم معز الدین محمد بن تقی الدین محمد حسینی سیاهانی در ۹۲۸ اجازه داده است (ذریعه ۱: ۱۳۵).

حرس الله عن الفتن کرمهم ساحتهما واعز الله انصار ولیتهما وهما ایدهما الله بالغان فیعالی الغایة واصلان الی السعایة (روی همه این عبارت مؤلف خط کشیده است واین برگ هم با برگ پس ازاین چسبیده است).

درپشت برگی که باین برگ چسبیده است آمده: «تم الکتاب الموسوم بالتسهیل سلخ رمضان سنة ۱۰۲۹ الهجریة بقریه سرخده» پس ازین خاتمة الکتاب است.

درهامش آغاز این خاتمه آمده:

«پس ازسالی که ازجمع این کتاب فارغ شد باقتراح کروهی ازاحبای کرامی واقاضل نامی مقالتی اندر شرح اقاق وانفس واسرار عبادات وتفصیل آن بهم آوردوبدین کتاب الحاق نمود وختم مقال بر آن شد والله الهادی».

درپایان خاتمه دارد: وتهیا الفراغ من نقله الی البیاض سنة الف و تسع و عشرین بمحروسة قهستان - کتاب التسهیل تالیف احوج خلق الله الیه ابو جعفر الکافی بن محتشم القاینی ختم الله له بالحسنی».

الفن الخامس عشر فی العبادات الشرعیه واسرارها ورموزها و فیه مقالة واحدة فی اثنی عشر فصلا.

درمبحث صوم ازنامهٔ زرادشت بشاه هند بفارسی آمده است.

این نسخه تاپایان فصل ۱۰ است وافتادگی دارد.

درپایان فصل ٤ مقاله ۲ فن ۱٤ (السیاسات المدینة) مینویسد: فیلزم الاعقل ان یشاور الاعلم والاعلم ان یعاون الاعقل کما یجری الامر فی غیبة الامام [فی] هذا العصر بین اعدل الملوک و اعقلهم الشاه عباس الموسوی جعل الله ساحته من الخیرات مملوة وبین خاتم المجتهدین بهاء الملة والدین محمد العاملی اعلی الله شانه (مؤلف روی عبارت «وبین ... شانه» خط کشیده و سپس نوشته:) و بین الافاضل الساکنین بدار الفرس

بکورة ایران (بازروی «بکورة ایران» هم خط کشیده است).

درفصل ۵ مقاله ۱ فن چهارده آمده: «والذی وصل الی اقسام الحکمة و اصناف الفضائل والمعرفة فی ذلك العصر هوالاستاد الکامل والفیلسوف الشریف الفاضل . . . (نام کسی بوده وپاك شده ولقب «حسینی» آن خوانده میشود وشاید نام میرفندرسکی را مؤلف بردوسپس پاك کرده وسپس نوشته:) الحکیم الربانی معزالدین محمدالاصفهانی جعل‌الله ساحته مقرونة باعظم‌الخیرات فمن اراد الحکمة المعرفة فلیتقیسهامنه فانه یفیضها علیه بقدر ماله من الاستعداد لها ولایحرم نفسه التوجه الی جنابه واخذالحکمة من‌بابه و کتابه فهذا وصیتی للمتعلمین من اصحاب البصیرة»

درچندجاعبارت «الحکیم‌المنعم علینا» یا «الفیلسوف‌الاستاذ‌المفیض» آمده وباید از آن فندرسکی یامعزاصفهانی خواسته شده باشد.

درپایان فن ۱۳ سخنانی خردمندانه ازشاه‌عباس موسوی آورده واین‌فن‌رابسخنان اوبپایان رسانده و ازاوبسیارستوده است.

درهرسه‌نسخه درچند جا شعرهای فارسی مؤلف دیده میشود واورا منظومه‌ای بنام «خردنامه» بوده و«کافی» تخلص میکرده است.

این نسخه‌ها بخط خود اواست باپاك روش مگرنه بر گ ازفصل ۳ مقاله ۳ فن ۱۲ که درآغاز آن درهامش آمده:

«پیش‌ازین دراثبات ماده وصورت وآنچه ازان خیزد رسالتی پرداخته ایم که بدین سیاقت است آن را بعینه دراینجا نقل کنند وآن فصل است که اول آن‌فصل‌سیم این مقاله خواهد بود انشاءالله تعالی) واین نه بر گ بخط نستعلیق ریزتریست بقلم دیگرولی ازخودمؤلف ویمن‌ازآن آمده: فصل سیم وچهارم وپنجم ازان‌رساله‌نقل کنند انشاالله تعالی.

فهرست فنون‌از۱تا۱۵درصفحه‌عنوان فن۶ همچنان است که پیش‌ازاین‌نوشته‌ام.

نسخهٔ شمارهٔ ۱۷۸۰ ازنیمهٔ دوم فصل ٤ مقالهٔ ۱ (که ۲۲ فصل‌بایدباشد) فن ۲ طبیعی است تافصل۳ فن ۷ (حساب) وچنین است فهرست آن:

المقالة الثانية فی السماء والعالم ومایتعلق بذلك وفیها فصول(۹).

المقالة الثالثة فی‌الکون والفساد (۵فصل).

المقالة الرابعة فی‌الآثارالعلویة (٦ فصل).

المقالة الخامسة فی‌المعادن (۵فصل).

المقالة السادسة فی‌الاجسام النباتیة (٤فصل).

المقالة السابعة فی‌الاجسام الحیوانیة (۲۰فصل).

المقالة الثامنة فی‌الانسان (۱۲فصل).

درپایان آمده: «بانجام‌آمد در شانزده ماه ذی‌حجة سنة ۱۰۲۸ بقریه فرخنده درخج (؟) حامداً ومصلیاً».

الفن الثالث فی العلم المستور و فیه‌مقالة واحدة فی‌ستة فصول

الفن الرابع فی‌الفلاحة وفیه‌اربع مقالات:

المقالة الاولی فی‌زرع‌الحبوب ... وفیها ستة فصول.

المقالة الثانیة فی‌غرس الاشجار ... وفیها سبعة فصول.

المقالة الثالثة فی‌القول علی‌البقول ... وفیها ثلثة فصول.

الفن الخامس فی‌الطب وفیه اربعة مقالات.

المقالة الاولی فی‌التشریح وفیه اربعة فصول.

المقالة الثانیة فی‌احوال البدن ... وفیها ثلاثة عشرفصلا.

المقالة الثالثة فی‌تدبیر الاصحاء وعلاج المرضی (۱۰ فصل).

المقالة الرابعة فی‌الادویة المفردة وقوانین ترکیبها وفیها خمسة فصول.

الفن السادس فی‌التعبیر وفیه مقالة فی‌تسعة فصول.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

آغاز التسهیل ش ۱۷۸۰

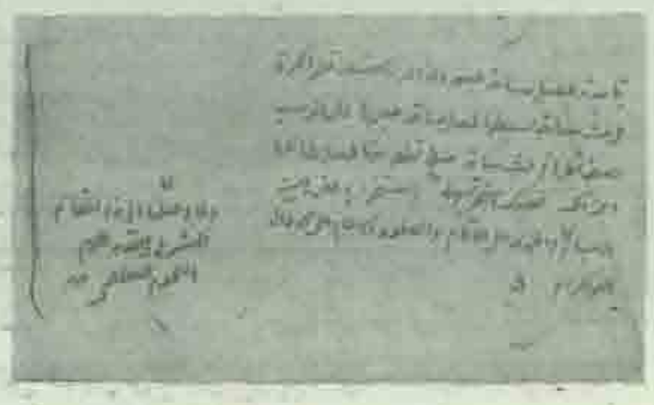

پایان التسهیل ش ۱۷۸۰

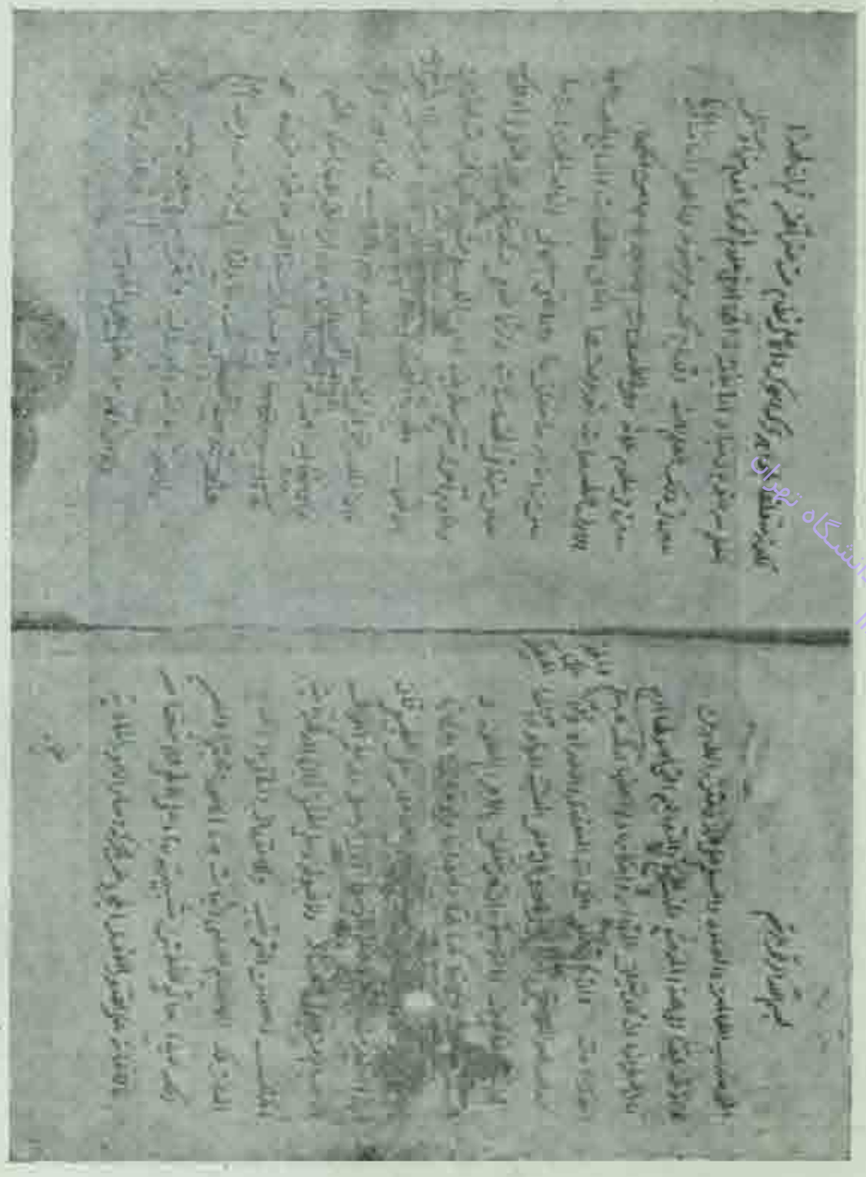

آغاز التسهیل ش ۱۷۸۱

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

یایان التسهیل ش ۱۷۸۱

یك صفحه از کتاب التسهیل ش ۱۷۸۱

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
www.ut.ac.ir/library

الفن السابع فی العلوم التعلیمیة فی مقالات :

المقالة الاولی فی علم الحساب (در ۱۲ فصل وفصل ۱ـ۵ افتاده).

المقالة الثانیة فی الجبر والمقابله وفیه ثلاثة فصول .

چنین است فهرست نسخهٔ شمارهٔ ۱۷۸۱ :

الفن الثالث فی الهیئة وفیه ست مقالات :

المقالة الاولی فی حال السماء و اصناف الحرکات الدائرة و القسی و الزوایاء وفیهایه فصلا واحد مشکلا .

المقالة الثانیة فی افلاك الشمس وحرکاتها وفیه یب شکلا و فصلا .

المقالة الثالثة فی افلاك القمر و کیفیة ذلك وهی تشتمل علی الوفصلا ویب شکلا

(نسخه تا نیمهٔ فصل ۳۵ مقاله ۳ است و دوبرگ که دارای نیمهٔ دوم فصل ۳ و اندکی از فصل ۴ (فی المیح واشباه) هم هست که باید جزو شماره (۱۷۸۱) باشد

۱۷۸۲

نسخ علی بن طاهر بن ابی سعد در ۷ صفر ۶۰۸ اردوی خط ادیب شاعر ابو یوسف یعقوب بن احمدبن محمد گرد. نیشابوری در هفدهم شعبان ۶۷۴ (ف ۱۲۷۴) عنوان شنگرفی ، حواشی دارد و تصحیح شده است.

س ۹/۵×۱۴/۵ ، ۱۹۵ ص ، ۸۵×۲۲ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج حنائی مقرائی.

نهج البلاغة

از سید رضی موسوی است (ف ۱۵۹۵) جمیل سلطان کتابی بزبان فرانسه (Etude sur Nahj al- Balagha) دربارهٔ صحت وسقم استناد روایتهای این کتاب بعلی (ع) نوشته که در پاریس بسال ۱۹۴۰ بچاپ رسیده است . در مجلهٔ ثقافة الهند (دسامبر ۱۹۵۷ ص ۲ـ۸۷) گفتاری از امتیاز علی عرشی بعنوان «استناد نهج البلاغه» بترجمهٔ امیر الانصاری دراین باره دیده میشود و او میخواهد همهٔ مندرجات این کتاب را درست و روایت از

پایان نهج البلاغه ش ۱۷۸۲

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
Library of University of Tehran

علی (ع) بداند. R Blacher درمجلهٔ Arabica (جلد۶ جزو۲مامه ۱۹۵۹ ص۲۰۲) ازاوخرده گرفته و گفته که خوب بود اواز کتاب جمیل سلطان آگاهی میداشته‌است

۱۷۸۳

نستعلیق از روی خط محمد رضای فیروزآبادی درروز یکشنبه ۶ محرم ۱۰۲۴ ومقابله شده در روز پنجشنبه ۲۰ج۲/۱۰۲۷درجزو نخستین وبخط نستعلیق شیخ فخرالدین ابوجعفرمحمدبن‌شیخ‌ابومنصور حسن‌فرزند شهید ثانی (۹۸۰-۱۰۳۰) در۱۰۱۶، مقابله وتصحیح شده ، عنوان شنگرف . حواشی با نشانهٔ «صح ره» ، ام ره» . این نسخه چنانکه درروضات‌الجنات (ص۵۹۹) یاد شده ازآن سید شفتی وخود نگارندهٔ روضات بوده است .کلیشه پایان نسخه درریحانة الادب (۳۵۲:۶) دیده میشود.

۴۸س۱۰×۲۴/۵ ؛ ۳۲۷۵ ؛ ۴۵×۲۰ ، کاغذ سپاهانی ـ ۲جدلیماج سرخ زرکوب مذهبی.

منهج المقال فی تحقیق احوال الرجال

از مولی سید میرزا فخر الدین محمدبن علی بن ابراهیم حسینی استرابادی (در گذشتهٔ ۱۰۲۸) درسه جزو که درپایان صفر ۹۸۶ در نجف ساخته و رجال کبیراو است[1] جزو نخستین آن تاریخ ۱۲ ع۹۸۴/۲ وجزودوم تاریخ ۷شوال ۹۸۵ دارد.

(صفی المقال ص ۴۳۰ ـ معارف ۵۹:۲ ـ فهرس المخطوطات المصورة التاریخ ۳۰۵:۳ـ منزوی ۲ : ۴۹۲و۵۴۹ ـ طوس ۳۵۶:۲ـ ذریعه۴:۴۲۰و۴۲۸و۱۰:۱۴۵ـ چاپ سنگی ۱۳۰۶ تهران ص۱۵۴و۲۷۱).

۱ـ استر آبادی رجال وسیط دارد بنام تلخیص الاقوال (المقال) که در۱۰ج۲/۹۸۸ ساخته ورجال صغیر بنام الوجیزة که ۱۲ شوال۱۰۱۶ درمکه پرداخته‌است. نسخهٔ این اخیری در طوس (۲ : ۳۵۹) هست و نسخه‌ای دیگر درمجلس هست ودرفهرست آنجا(۳۰۴:۴) بنام توضیح المقال که نام کتاب رجال کبیر است یادشده و رجال وسیط هم خوانده شده است ؛؛

۱۷۸۴

نستعلیق مؤلف ، عنوان شنگرف ، آغازافتاده .

ش۱۰×۱۷/۵ ؛ ۳۴۷×۱۵ ؛ ۴۲ ، کاغذ فرنگی ـ جلدلیماج مشکی مذهبی .

زبدة المعارف

از مولی علی اکبربن محمدباقرارژه‌ای سپاهانی در گذشتهٔ ۱۲۳۲ است بفارسی دراخلاق واخبار که در۲۸ شعبان۱۲۲۴ بانجام رسانده ودر۱۲۶۷ بچاپ سنگی رسیده است .

(ذریعه ۱۲ : ۳۲ ـ هشارس۸۷۹).

۱۷۸۵

نسخ سدهٔ ۸ ، عنوان شنگرف ، ۱۶۰ر۳ق آغازنسخه بخط دیگریست ، بلاغ سماع از مؤلف دارد وتصحیح‌شده وخط‌خورده‌است، ورزریعا (۷۲:۸) ازاین‌نسخه یادشده است ، چند برگی در پایان نسخه افتاده است.

۱۹س۱۴×۲۰/۵ ؛ ۳۱۰۹ ؛ ۱۶×۲۴ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدلیماج مشکی‌مذهبی .

الدر النضید المسترشد المرید

درآن ازالوزراء محمدبن عبدوس والفردوس ابن شیرویه دیلمی والعقدابی‌عمر وازشهاب‌الدین محمد ووزیر ابوالحسن‌ابن احمد نقل‌شده‌است کتاب در اخلاق است و سیاست ودوازده باب دارد :

۱ـ فی‌فضیلة العلم والحکمة .

۲ـ مایتعلق بسیاسة الملوك والوزراء واصحاب المناصب .

۳ـ فی‌نفع المشورة وضرر الاستبداد .

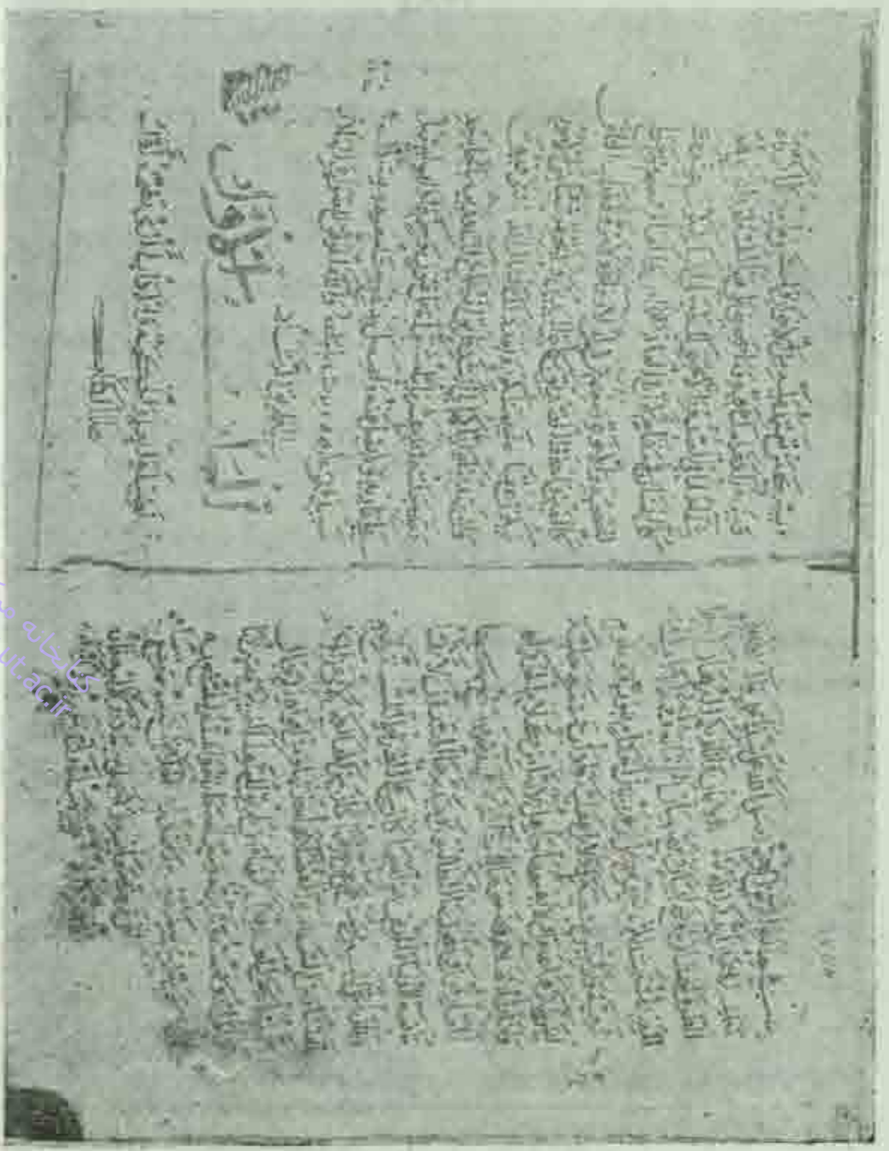

آغاز الدر المفید ش ۱۷۸۵

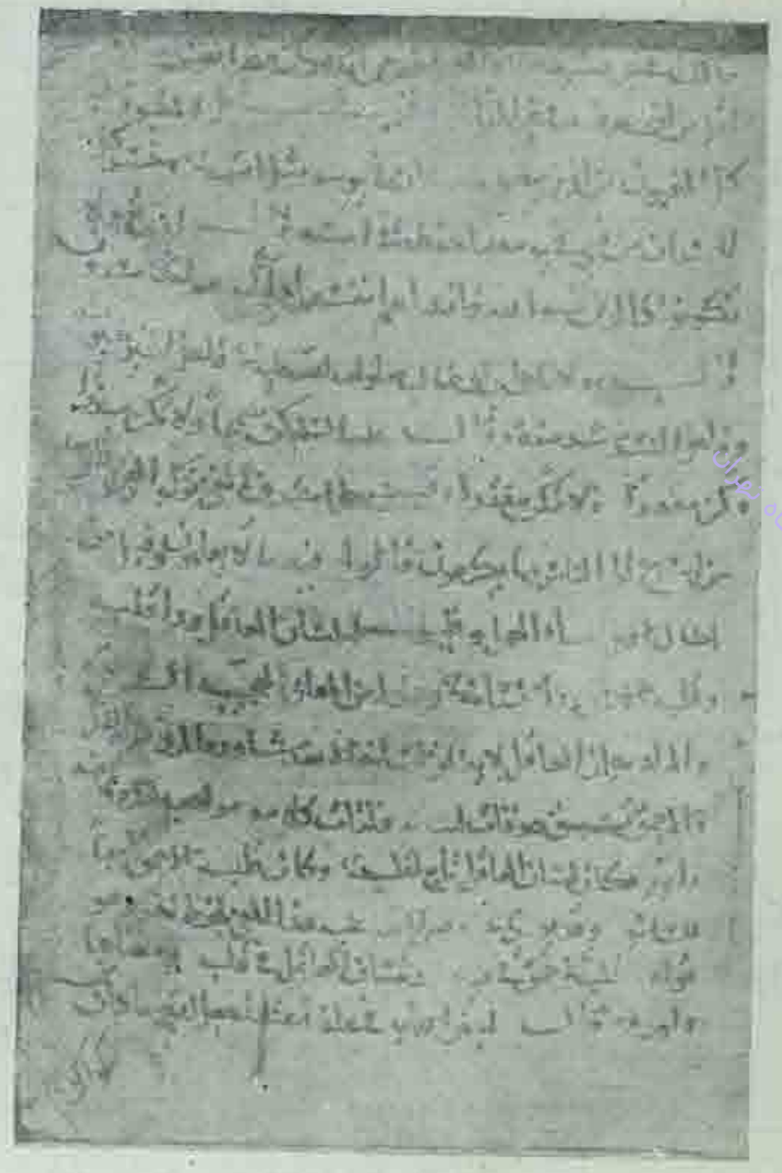

پایان الدر المفید ش ۱۷۸۵

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

٤ـ فی مدح العفة وذم الشره.

٥ـ فی مدح حسن الخلق وذم سوء الخلق.

٦ـ فی شرف الکرم وندامة الخلق.

٧ـ ما استخرج لدفع الهم وما یعینك علی سقوط الغم.

٨ـ فی الزهد والمواعظ للطالب الراغب.

٩ـ فی معرفة من تعاشره من الاخوان.

١٠ـ فوائد کثیرة وعلوم غزیرة من کلام الحکماء واستخراجات الفضلاء.

١١ـ فی معرفة الطباع الرذلة.

١٢ـ خاتمة الکتاب من الکلام المنثور ما ورد عن امیر المؤمنین و الائمة من اولاده.

١٧٨٦

نستعلیق سدهٔ ١١ ، وقف نامه بخط ومهر مجلسی یکم در نسخه هست و کلیشهٔ آن را می‌بینیم.
١٥س٧×١٣ ، ٣٠٦ ص١٤×١٨/٥ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد لیماج مشکی زرکوب ملوانی درون سرخ.

نوادر الحکمة

این کتاب که «نوادر الحکمة» خوانده شده همان کتاب شمارهٔ پیش است مگر اینکه کسی دیباچهٔ آزادیگر گون ساخته ودیباچه‌ای ازخود درآغاز آن گذارده وآن را «نوادر الحکمة» نامیده است.

١٧٨٧

نسخ ٦ رمضان ٧٤٩ ، عنوان شنگرف ، نسخه را خود شارح برای خزانهٔ صاحب دیوان نوشته وار خود او نام میبرد.
١٩س٩×١٤ ، ٢٠٥ ص١٤×٢٠ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد لیماج مشکی ضربی ملوانی.

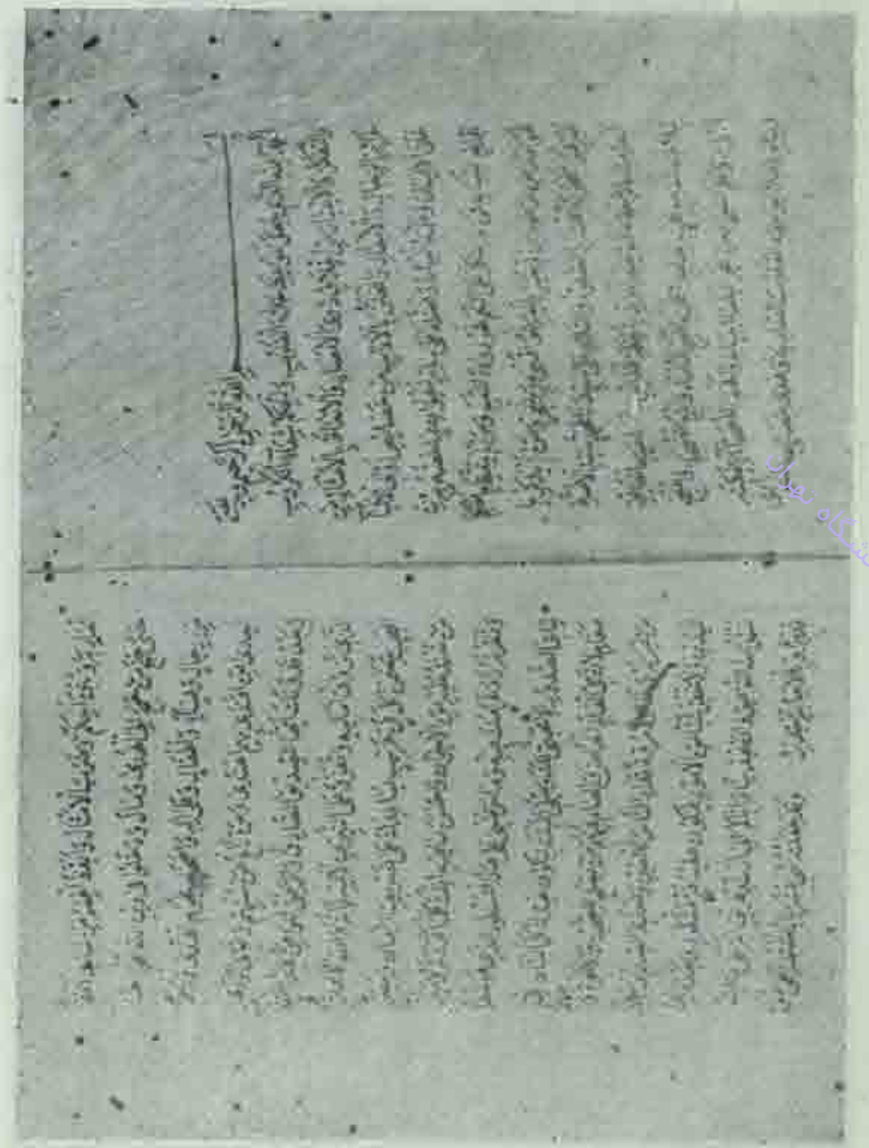

آغاز نوادر الحکمة ش١٧٨٦

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

پایان نوادرالحکمه ش ۱۷۸۶

آغاز نسخه ش ۱۷۸۶ (وقفنامه مجلسی)

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

المصباح الوهاج فی شرح المنهاج

شرحی است ازمحمدبن مجتبی‌بن عزالشرف‌بن حمزة برمنهاج الوصول الی‌علم الاصول بیضاوی

۱۷۸۸

نسخ محمدرضابن علی‌رضای عباسی درره‌ی‌جمادة ۱۰۶۳، جزویکم‌تاریخ۱۷رجب ۱۰۶۱ دارد، لامعها پور ونقانهاشنگرف ، جدول پرزولاجورد ، پاسرلوح ، دو صفحهٔ آغاز ورحاشیه سازی‌شده ، تصحیح شده است ، بلاغ تصحیح محمدتقی‌بن محمدرضای مقدادبابی مورخ روزچهارشنبه ۲۱صفردارد، باحواشی عمنه ره ، شیخ ابوعلی‌قدس‌سره ، آقا ، عبدالنبی کاظمی ، هدایة‌المحدثین ، فخرالعلماء بخط تعلیق ، حواشی فخرالعلما درروز ۲۲رجب ۱۲۵۹ پایان یافته‌است.

۲۴س۱۱×۲۲/۵ ، ۲۱ک۵۶۱×۳۲ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج زرکوب آراسته.

منهج المقال فی تحقیق احوال الرجال

ازمیرزا محمداستر آبادی است (ش۱۷۸۳)

۱۷۸۹

نسخ کهن ، درک ۲۸پ درهامش‌لمعلله ۵۰۶ دیده میشود ، برخی‌ازبرگها لازه‌ترمی‌نماید، عنوانها شنگرف ، نسخه‌ازگزارندقجوق هم‌نباشد چون‌رساله‌های نادراسماعیلی‌درآنست‌گزانبهااست.

۱۵ر۱۳س۱۱×۱۶ ، ۲۱ک۵۶۱×۳۱ ، کاغذ بغدادی ـ جلدتیماج‌لزباکی‌ضربی.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

صفحهٔ عنوان المصباح الوهاج ش ۱۷۸۷

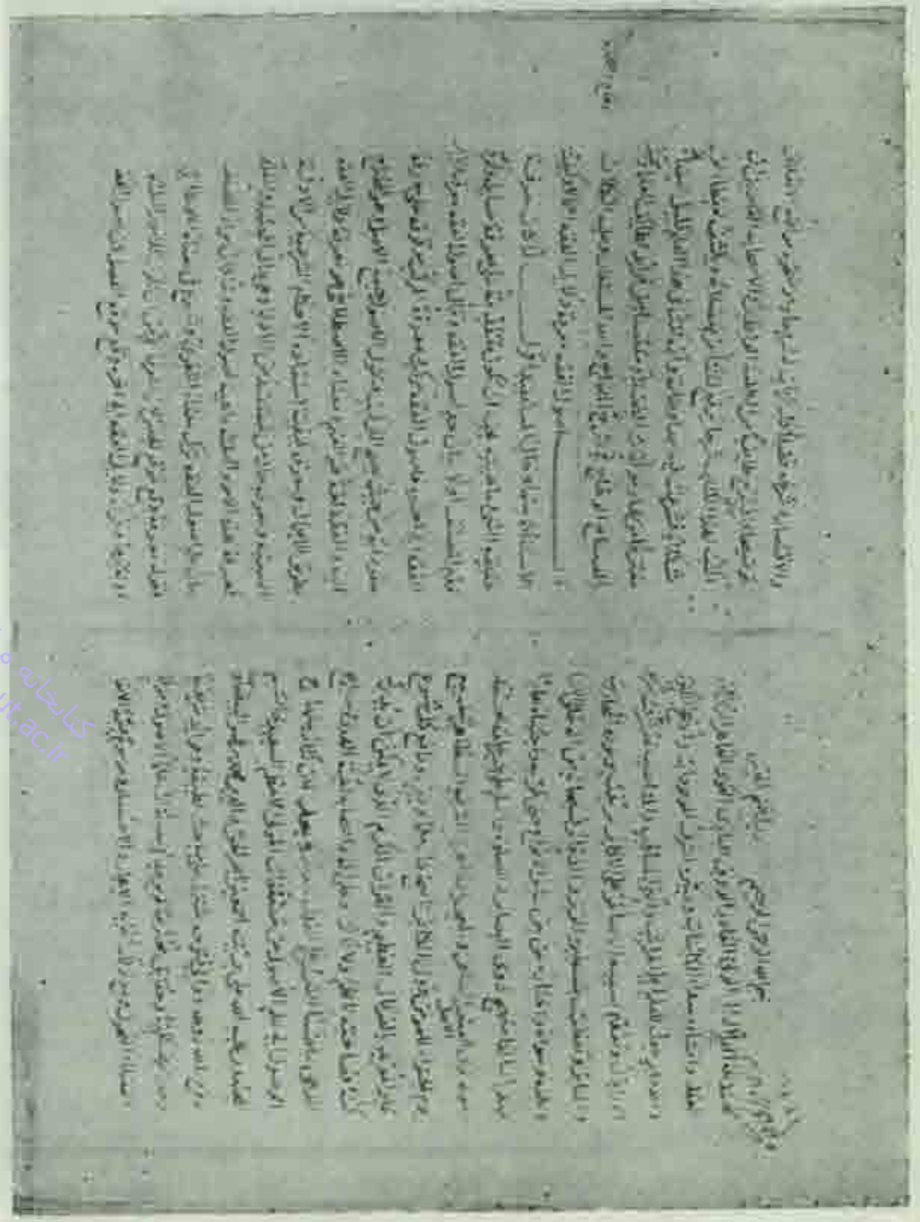

آغاز المصباح الوهاج ش١٧٨٧

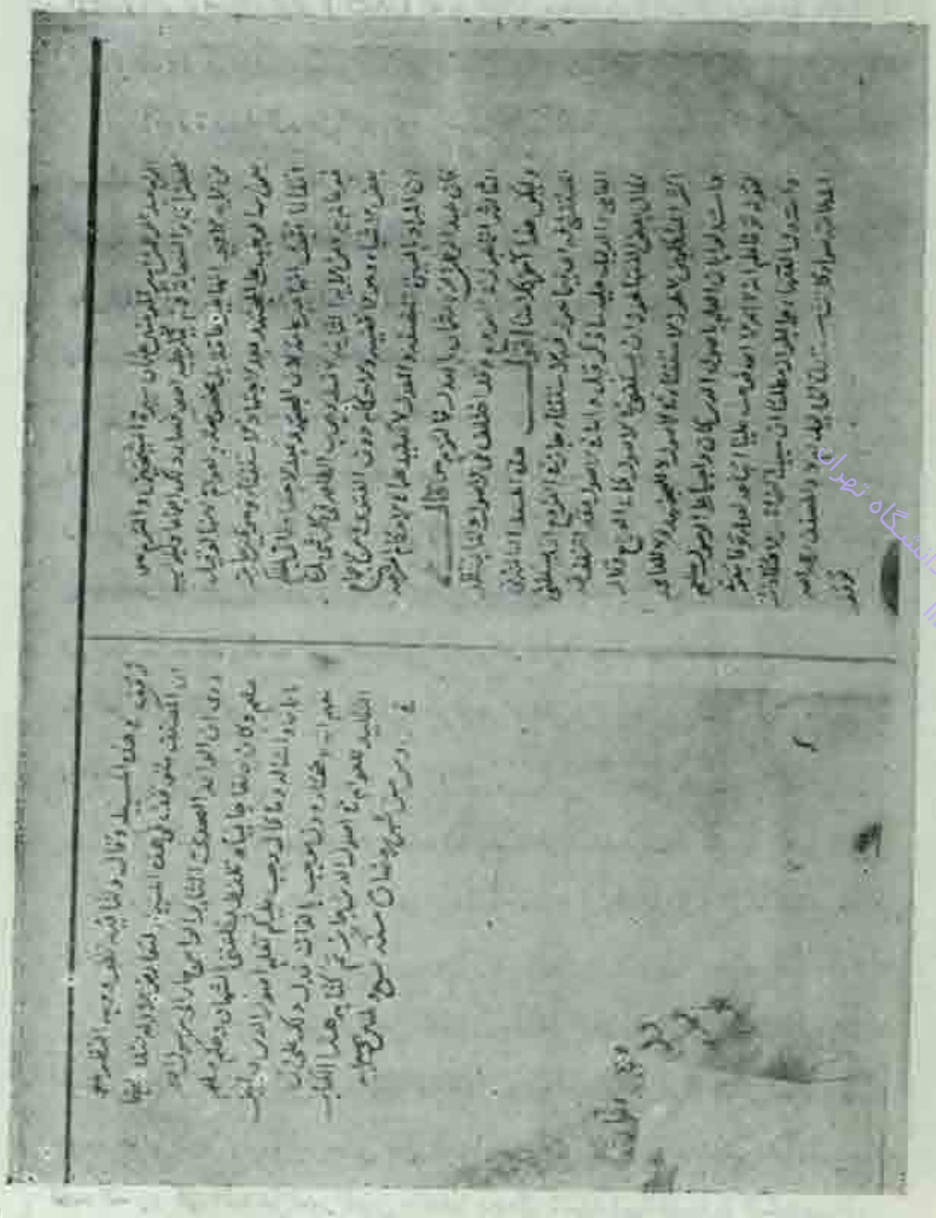

پایان المصباح الوهاج ش١٧٨٧

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

اووسلام بر او هنگام اذان (ک۸۷ر) که در اخلاق محتشمی (باب ۲۷ بند۱۸ ص۲۸۹) از این حکم یاد کردید.

آغاز: نسخة السجل الذی وجدمعلقا علی المشاهد فی تیبة مولانا الامام الحاکم بسمله. والعاقبة لمن تیقظ من وسن الغافلین وانتقل عن جهل الجاهلین واخلص منه الیقین فبادر بالتوبه الی الله تعالی ولی الله وحجته علی العاملین وخلیفته فی ارضه وامینه علی خلقه امیر المؤمنین واغتنم الفوزمع المتطهرین و المتقین ولم یکذب بیوم الدین و کان بالغیب من الموقنین به والموقنین

انجام: وصدت بکلمات ربه الحسنی. و کتب مولی دولة امیر المؤمنین سلام الله علیه فی شهر ذی العقده سنة احدعشرة و اربع مائة وصلی الله علی محمد سید المرسلین وخاتم النبیین وسلم علی آله الطاهرین وحسبنا الله ونعم الو کیل. تحتفظ اصحاب العمل بهذه الموعظة من المتقین ولایمنع احد من نسخها وقراءتها انفع الله من وفق للعمل بما فیها من طاعة الله وطاعة امیر المؤمنین سلام الله علیه. حرام حرام علی من لاینسخها و یقراها علی الثوابین فی جامع اسفل اوحرام حرام علی من قدر علی نسخها وقصر او الحمدلله وحده.

۲ـ السجل المنهی فیه عن الخمر (۹پ ـ ۱۱ر) منشوریست که حاکم در آن از میگساری مردم را باز میدارد و مورخ ذی قعده ۴۰۰ است (از آغاز تا ۱۰ پ بخط تازه تر یست).

آغاز: السجل المنهی فیه عن الخمر. بسمله. الحمدلله الذی اعز الاسلام باولیائه المتقین وحمی حدوده لمن استحفظه من ائمة دینه واصفائه المیامین وصلی الله علی جدنا محمد خاتم النبیین وسید المرسلین صلی الله علیه و آله الطاهرین ان امیر المؤمنین بما قلده الله ووکل الیه من امور الدین والدنیا وجعل کلمته فیها السامیة العلیا مصروف الهمة والرأی والروية الی المحاماة عنها والمراعاة لنفی خلل یدخل فیهما و الرغبة فی

اعلاء لمعالمهما والتوفر علی مانیط دعائمهما والایثار لما حفظ نظامهما والعنایة بما صار من التغییر والانتقاض انکماشهما وتمامهما والله جل وعز معین امیر المؤمنین علی مایرضیه وموفقه لما یزلفه عنده ویحظیه بمنه وقدرته.

انجام: فقد قرب امیر المؤمنین باعداء المرسوم الیم العقاب والتنکل وقبیح النکلة والتبدل والله حسب امیر المؤمنین و نعم الو کیل کتب فی شهر ذی القعدة سنة اربعمائة والحمدلله وحده وصلواته علی رسوله خاتم النبیین و آله الطاهرین و سلامه.

۳ـ خبر الیهود والنصاری وسؤالهم لمولانا الحاکم (۱۱ر ـ ۲۰ر) یانسخه‌ای حاکم است باعتراضات یهود ونصارا که شارع اسلام ما را آزاد نکرده و بجزیه باسلام وادار نکرده وتو باما بدرفتاری میکنی و دستور دادی که تورات و انجیل را در بازارها کالا بپیچند.

آغاز: خبر الیهود والنصاری وسؤالهم لمولانا الامام الحاکم بامر الله امیر المومنین صلوات الله علیه عن شیء من امر دینهم باعتراض اعترضوه فیه و انکار انکروه علیه و الجواب علی ذلك بما اختصمهم من القول واسکتهم و انصرفوا مقهورین والحمد لله رب العالمین بسمله. حدث من وثق به وسکن الی قوله مع اشتهار الحدیث فی ذلك الوقت انه حضر فی موقف من مواقف الدهر و صاحب العصر مولانا الامام الحاکم بامر الله امیر المومنین سلام الله علیه.

انجام: قالوا جمعهم هذا والله لله حقاً وصدقاً لاشك فیه ولا ارتیاب به قد سمعنا لوفهمنا وللله الحجة البالغة رب العالمین و صلی الله علی نبیه و آله الطاهرین تم الکلام فی هذا الفصل وحسبنا الله ونعم الو کیل والحمدلله وحده وبه نستعین.

۴ـ ما کتبه القرمطی الی الحاکم عند وصوله الی مصر (۲۰ پ ـ ۲۱ر). همهٔ این نامه را در اینجا آوردیم.

آغاز: نسخة ما کتبه القرمطی الی مولانا الحاکم بامر الله امیر المومنین عند

وصوله الى معن بسمله . اما بعد فقد وصلنا بالترك الخراسانية والخيل العربية والسيوف الهندية والدروع الداوودية والدرق التبنية والرماح الخطيه و قدخف الركاب فتسلم البلد وتكون امنا على النفس والمال والاهل والولد والسلام . فاجابه سلامه علينا اما ما ذكرته من خفة ركابك فذلك من قلة صوابك و ذلك لامر محتوم في كتاب معلوم لانا قدنظرنا في الكتاب المكنون و العلم المخزون ان ارضنا هذه لاجسادكم اجداثاً واموالكم واكتسكم(؟) للناميرانا فيجب ان تعلم ان قداحاط بك البلا ونزل بك الفنا فما انت جئت بل الله جابك لنظمه معجزه فيك وفي اصحابك وانا حامدالله على ما منحني به من اخذكم على مضي ثمان ساعات من نهاربوم الاثنين حين لاتنفع الظالمين معذرتهم ولهم اللعنة ولهم سوء الدار والسلام على من اتبع الهدى وخشى عواقب الردى و خاف الله في الاخرة والاولى وهوحسبناو كفى واليه يشير كل من دعا (مغلوط است)

۵ـ كتاب رفع الى الحضرة اللاهوتية في صفر ثمان واربعمائة و هي اول سنين عبدمولانا ومملوكه هادي المستجيبين (۲۱ پ ـ ۲۴ پ) دربارهٔ درجات ومراتب آئين اسماعيلي است ازناطق ووصي وداعي وامام وتالي وسابق وحجت.

آغاز: بسمله . مولانا الذي لامولى لناسواه وامركم وايای بالشكر لنعمه وآلاءه حمد من استوجب الزيادة في اولاه واخراه واوصيكم بمايه مولانا جل ذكره وامرني من اسقاط مالايلزمكم اعتقاده وترك مالم يضركم افتقاده من الادوار الماضية الخامدة والشرايع الدارسة الجامدة ومامنهم ناطق الاوقدنسخ شريعة من كان قبله من المتقدمين الناطق السادس لما ظهر بالنطق نسخ ه الشرايع كلها وسدالطرق .

انجام: وسلامه علينا وتحياته لدنيا وبركاته علينا وعلى جميع عباده الصالحين وهوحسبنا ونعم الوكيل والحمدلمولانا في السراء والضراء ورفع هذا الكتاب الى الحضرة اللاهوتيه في شهر صفر سنة ثمان واربعمائة من الهجرة وهي اول سنين ظهور عبدمولانا ومملوكه هادي المستجيبين المنتقم من المشركين بسيف مولانا جل ذكره لاشريك له ولامعبود سواه وحسبنا مولانا وحده ـ قويل بها وصحت

۶ـ بدوالتوحيد لدعوة الحق (۲۴ پ ـ ۲۷ پ) در آن از اشتقاق كلمهٔ قرمطي وايتكه درخراسان موحدان راقرمطي ميخواندند وازابوطاهر وابوسعيد وازحجج زمان پيش ازاسلام يادشده واز آنهاستايش گرديدسجلي است ومورخ محرم سال دوم حمزة بن علي بن احمد هادي المستجيبين (۴۰۹) وانشاي اواست ودرپايان رسالة البلاغ والنهاية خوانده شده است.

آغاز: الرسالة الموسومة ببدوالتوحيدلدعوة الحق توكلت على مولانا البارالعلام العلي الا على حاكم الحكام من لايدخل في الخواطر والاوهام جل ذكره عن وصف الواصفين و ادراك الانام حروف قد هجرته فبذلك تسمى مدينة صرته هجراى اهلها هجروا ابليس وصحبه .

انجام : والحمد لمولانا وحده لاشريك له و حسبنا المولى ونعم النصير المعين و كتب نسخها في شهر المحرم الثاني من سنين عبدمولانا جل ذكره حمزة ابن علي ابن احمد هادي المستجيبين المنتقم من المشركين بسيف مولانا جل ذكره وشدة سلطانه وحده . تمت رسالة البلاغ و النهاية بحمد مولانا ومنه.

۷ـ بندي است باعنوان الغاية والنصيحة (۲۷ پ ـ ۲۸ ر) از حمزة بن علي وستايشي است از حاكم ومورخ رمضان ۴۰۸ سال دوم قائم الزمان . چنين است اين بند :

الغاية والنصيحة توكلت على امير المؤمنين جل ذكره و به استعين في جميع الامور من عبدامير المؤمنين جل ذكره مولانا ومملوكه حمزة ابن علي ابن احمد هادي المستجيبين المنتقم من المشركين على سواه . والحمد و الشكر لمولانا وحده و هو حسبي ونعم النصير المعين عملت هذه الرسالة في شهر رمضان اول سنين قائم الزمان وهي سنة ثمان واربعمائة للهجرة. تمت والحمد لمولانا وحده و هو حسبنا و به في كل الامور نستعين .

۸ـ ميثاق النساء (۲۸ و ـ ۲۹ ر) مراتب رجال دين ازناطق واساس وانما(؟) وحجت

وداعی وعازون ومکاسر هریکی را نسبت بپایین‌تر از آن مانند مرد میداند نسبت بزن.
اینهم ازحمزه است مورخ ۶۰۲ سال خود او (کوبا ۴۰۸).

آغاز: میثاق النساء تو کلت علی مولانا الحاکم سبحانه و عز عن حکومة الاوهام سلطانه ولامعبود سواه لما نظرت معاشر الحدود الروحانین بنوره التمام وتصیفی لدعوته مولانا جل ذکره ولعبیده امام، نظرت قوله لولا رجال مؤمنین و نساء مؤمنات لم تعلموهم ان تطؤهم فتصیبکم منهم معرة بغیر علم لیدخل الله فی رحمته من یشاء... والنطقاء فیما تقدم هم الرجال والاسس نسائهم.

انجام: وعلیه التوکل غایة القصد والرجا و کتبت فی شهر ربیع الاخر الثانی من سنة عبد مولانا ومملوکه حمزة ابن علی ابن احمد هادی المستجیبین المنتقم من المشرکین سیف امیر المؤمنین وشدة سلطانه وحده لاشریک له. تمت بحمده مولانا وحده.

۹و۱۰ـ دو کتاب است درستایش حاکم (۲۹ر و پ).

آغاز: کتاب فیه حقایق مایظهر قدام مولانا جل ذکره عن الهزل وذلک بالتایید لقایم الزمان مظهر الکلمة و البیان علی ذکره السلام. الحمد لمولانا وحده و شدة سلطانه توکلت علی مولانا البار العلام العلی الاعلی حاکم الحکام من لایدخل فی الخواطر والاوهام جل ذکره عن وصف الواصفین وادراک الانام بسمله صفات عبده الامام الحمد والشکر لمولانا جل ذکره وبه استعین فی الدین و الدنیا و الیه المعاد.

انجام: اما بعد معاشر الاخوان الموحدین اعانکم المولی علی طاعته اوصل الی من بعض الاخوان.

۱۱ـ کشف الحقائق (۳۰ ر ـ ۴۷پ) درخداوندی حاکم ازحمزة بن علی هادی المستجیبین و ازاصول فلسفی اسماعیلی در آن گفتگو شده ومورخ رمضان سال دوم عهد حمزه (۴۰۹).

آغاز: الموسومة بکشف الحقایق توکلت علی مولانا البار العلام من لایدخل فی الخواطر والاوهام ولا تحوط به الشهور والاعوام المنزه عن الناطق و الاساس و الامام حاکماً یجل وصفه عن الحکام الحمد لمعنی المعانی رب المسمی والاسم.

انجام: والحمد لمولانا وحده وهوحسبنا و نعم المعین النصیر و کتب فی شهر رمضان الثانی من سنین هادی المستجیبین المنتقم من المشرکین بسیف مولانا وحده وشدة سلطانه تمت الرسالة بحمد مولانا و منه.

۱۲ـ کتاب السیر فمن حمزة بن علی (۴۸ ر ـ ۵۰پ) مورخ ج ۱ سال دوم او (۴۰۹) اصول اسماعیلی است وستایش حاکم.

آغاز: افتاده لان التراب یمتزج بالنحاسیة والاحجار فلا یدخلها نجس والماء اطهر من التراب الذی یطهر ولایتطهر.

انجام: والحمد والشکر لمولانا وحده فی السراء والضراء و الشدة و الرخاء وهو حسبنا و نعم النصیر و کان فراغ تالیف هذه السیره بتایید مولانا سبحانه و جلت قدرته فی جمادی الاول الثانی من ظهور سنین مولانا جل ذکره ومملوکه حمزة بن علی ابن احمد هادی المستجیبین المنتقم من المشرکین بسیف مولانا جل ذکره و شدة سلطانه وهو نعم النصیر المعین والحمد والشکر مولانا وحده. تمت.

۱۷۹۰ /

نسخ در ش ۱و۲ و تعلیق در ش ۳ عنوان ونشان ورقم وجدول درهرسه شنگرف، خط سدة ۹و۸ است ـ درصفحهٔ عنوان خط عبدالغفور لاری دیده میشود.

س ۱۶ س ۷/۵×۱۳ (ش ۱) و ۲۲ س ۹×۱۴ (ش ۲) و ۱۵ س ۶/۵×۱۱ (ش ۳) ۱۸۲ ف ۱۳×۱۹، کاغذ سپاهانی جلد نیماج سرخ مقوایی.

مجموعه ۵۵

۱ـ مفتاح الحساب (۳پ ـ ۱۵۵پ) از غیاث الدین جمشید کاشی که در ایران بسال

۱۳۰۶ سنگی وبرمسکو باترجمه وشرح روسی عکسی بچاپ رسیده است.

۳ـ رساله در ترکیب وتحلیل بفارسی (۱۶۶پ ـ ۱۸۱پ) ازشیخ رئیس شرف الدین تاج الزمان حسین بن حسن سمرقندی در صفحهٔ عنوان نام کتاب «فی طریق المسائل العددیه» آمده وازمؤلف یادشده ونسخهٔ ما مبیضه است.

آغاز: بسمله. وبه ثقتی. بدانکه اهل این صناعت را در اخراج مسائل طریقها بسیاراست وقانونهای درست که متقدمان بدست آورده اند چون اربعهٔ متناسبه وطریق جبر ومقابله وطریق خطاین... واصل دیگر هست عام که این اصلها را بقوت او استنباط توانستند کردن ومرین اصل را ترکیب وتحلیل خوانند... وما باابتدای این رساله مرین اصولی را بیاریم برسبیل اختصار وبعدازان سئوالی چند جواب کنیم.

انجام: این بود این قدرهدایت که کردیم کفایت باشد در چگونگی بیرون کردن مسائل اکنون برین اختصار کردیم تادرازنگردد والسلام

۳ـ المقالة الاولی من کتاب مساحة الحلق (۱۶۰ر ـ ۱۶۴ و) از احمدبن عمر کرابیسی.

آغاز: المقالة الاولی من کتاب احمدبن عمر الکرابیسی رحمه الله فی مساحة الحلق. فضل احدی الدائرتین المتوازیتین فی سطح علی الاخری.

انجام: وتبین المطلوب علی عکس النهج المتقدم وهوالمراد.

۱۷۹۱

نسخ نعمة الله در سدهٔ ۱۱، عنوان ونشان شنگرف، دوصفحهٔ آغاز حاشیه‌سازی شده بزر، حواشی استعلیق بانشان «منه» درپایان نسخه اجازه‌ایست درسه صفحه ازشیخ بهایی بیکی ازشاگردان خود بنام امیرمحمدباقر حسینی (گویا سیدداماد) مورخ نیمه‌های شعبان ۱۰۳۶ بخط خود بهایی.

۲۱س ۷×۱۲/۵، ۳۵+۱۴۳ ص، ۲۴×۳۴، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج سرخ ضربی عقوا.

اجازهٔ شیخ بهایی در نسخهٔ ش ۱۷۹۱

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

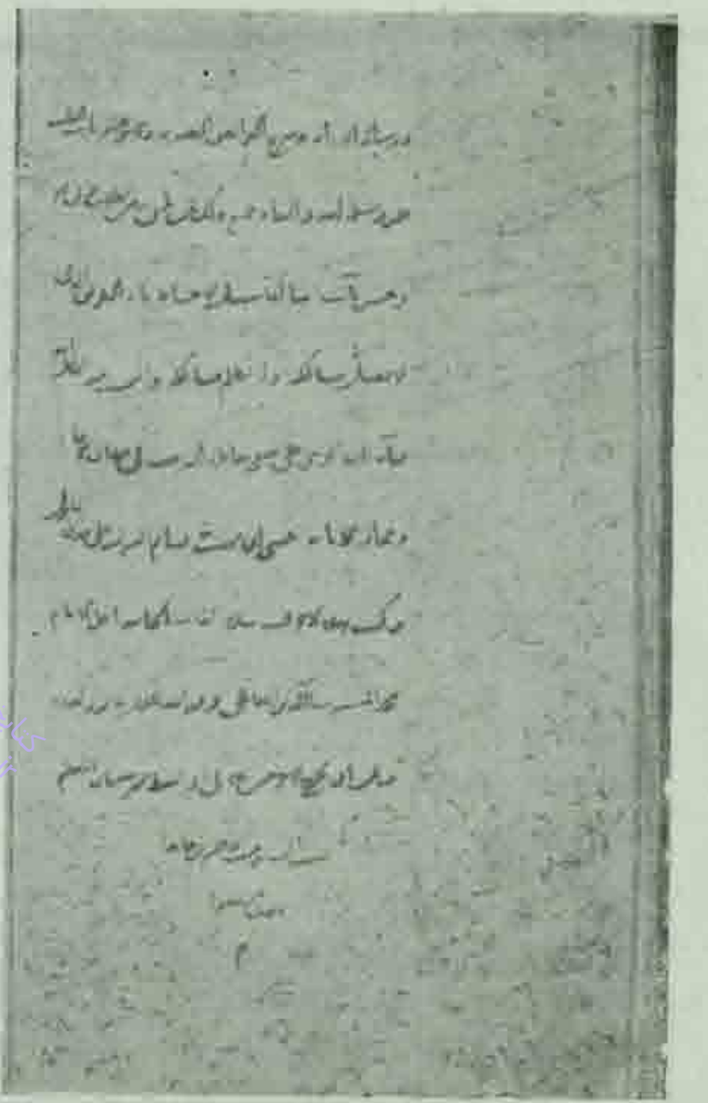

اجازهٔ شیخ بهایی در نسخه ش ۱۷۹۱

الدرة الزنقی

تفسیریست از شیخ بهایی و گویا توانسته است تنها سورهٔ حمد را تفسیر کند (کشف الحجب ص ۳۸۱ ـ سپه ۱۱۷:۱).

۱۷۹۲

نستعلیق میرمحمدباقر رامادیست.
۱۵س×۴/۵ × ۱۰ ـ ۱۴س×۱۰ × ۱۸، کاغذ سپاهانی ـ جلدمقوا عطف میشن زرد، ۱۳۰ برگ.

مجموعه

۱ـ التعلیقات (۳پ ـ ۶پ) ازشیخ رئیس وبندیست ازان.

۲ـ اعتقادات الحکماء (۷ر ـ ۱۲پ) ازشیخ اشراقی است ودرمجموعهٔ دوم مصنفات سهروردی چاپ ۱۳۳۱ خ بچاپ رسیده است، در دیباچهٔ فرانسوی این چاپ (ص ۸۵) ازهمین نسخهٔ مایاد گردید.

۱۷۹۳

نستعلیق محمدخلیل بن عبدالغفار خطیب ساوی در ۲۴ ذی حجه ۱۰۱۸، عنوان شنگرف، حواشی بانشانه «منه دام ظله العالی» بخط جمال الدین محمد حوالساری مورخ ۱۰۳۱ درطوس چنانکه در بازپسین حاشیه آمده است.
۱۳س×۴/۵ × ۱۱ ـ ۳۵س×۱۰ × ۱۸، کاغذ سپاهانی ـ جلدمقوای پارچه‌ای.

زبدة الاصول

ازشیخ بهایی است که در ۱۲ محرم ۱۰۱۸ ساخته است (ف ۱۷۰۱) درپایان نسخهٔ ماهشت لغزاست ازشیخ بهایی ویکی لغزیده است وبخط خودشیخ بهایی.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

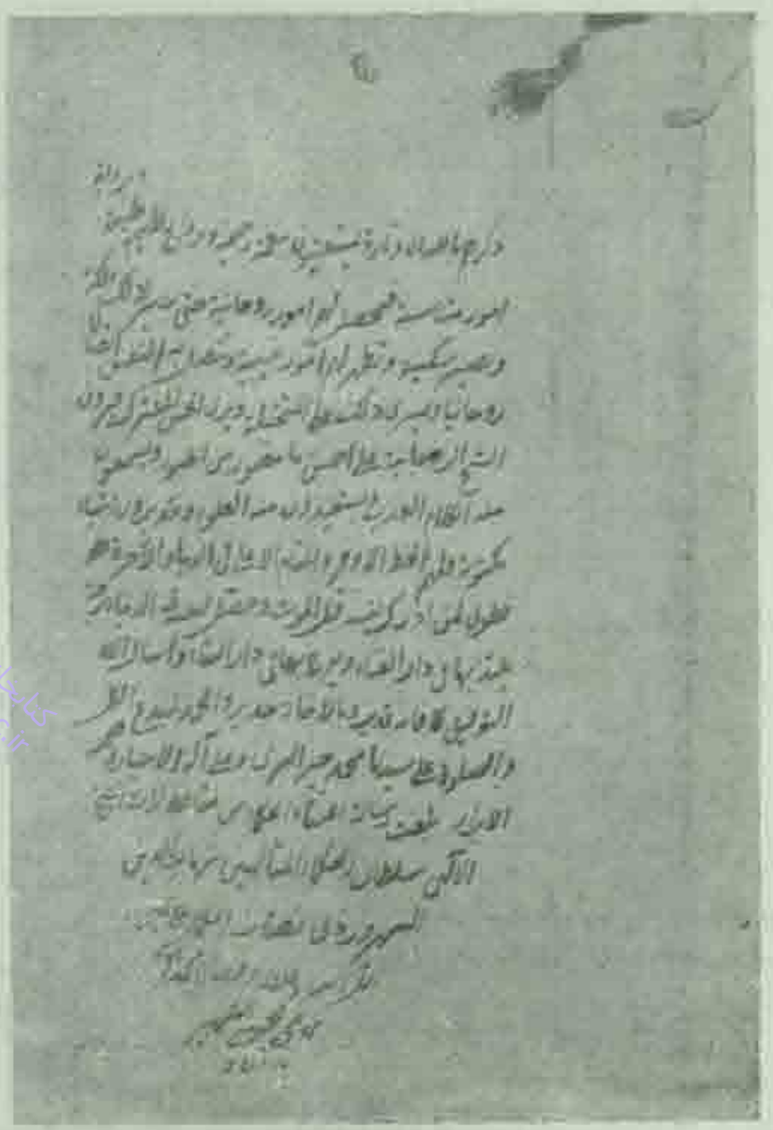

پایان اعتقادات الحکماء ش۱۷۹۲

بدی است درپایان نسخه ش ۱۷۹۲ بخط سید داماد

۱۷۹۴/

نسخ سدهٔ ۱۱ ، عنوان و نشان شنگرف ، حواشی با نشانه‌های اس ، ق ، ل ، صدر نقی عنه ، ط ، در چهار برگ پیش از پایان نسخه درهامشی اجازه‌ایست بخط شیخ بهایی بکسی که نام او و نام کامل بهایی در اثر پارگی کاغذ رفته و خوانده نمیشود.

۱۱ س/۴/۵×۹/۵ ، ۳۸۰ گ ، ۱۰×۱۷ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد مقوا عطف میشن.

الدرة الرقی

از شیخ بهایی است (ش ۱۷۹۱) .

۱۷۹۵/

نسخ از محمد بن علی بن حسن جباعی نبای شیخ بهایی در ۸۵۲ ، درهامش پایان رسالهٔ ش ۲ خط شیخ عبدالصمد نبای شیخ بهایی مورخ ۹۱۷ آمده است (ریحانة الادب ۲۷۳:۶) ودرهامش درچند جا خط شیخ بهایی دیده میشود و گرد آنها خط برنگ کشیده شده است ـ در ۱۲ ر ـ ۴۳ پ جزوه‌ئی وقفه است و در پایان دعای سمات معروف بدعای شبور دیده میشود .

سطر و اندازه گوناگون ۴۳ گ ، ۱۸/۵×۲۷ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد مقوا .

مجموعه

۱ـ ارجوزة فی الکلام (۱ پ ـ ۳ پ) از تقی الدین ابومحمد حسن بن علی بن داود حلی رجالی نامور شیعی (منزوی ۵۷۳:۲) واودررجال خود (ش ۲/۱۰۴۴ گ ۵۳ پ) گویا ازهمین ارجوزه است که بنام منظومة فی الکلام یاد کرده .

۲ـ المنهج القویم فی تسلیم التقویم (۴ ر ـ ۷ پ) ازهمین ابن داود واثبات امامت است بساخت داستان و بسیار لطیف وخوداودررجال ازان یاد کرده است .

دراعیان الشیعه بیشتر این منظومه بچاپ رسید و عاملی آن را نشناخته است (۳۴۳:۲۲ ـ ۳۴۹).

آغاز ارجوزهٔ ابن داود ش ۱/۱۷۹۵ درمجموعهٔ عنوان آمده : ارجوزة فی علم الکلام
مصنف الشیخ الامام العلامة تقی الدین حسن بن داود الحلی ـــ ؛

کتابخانه دیجیتالی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

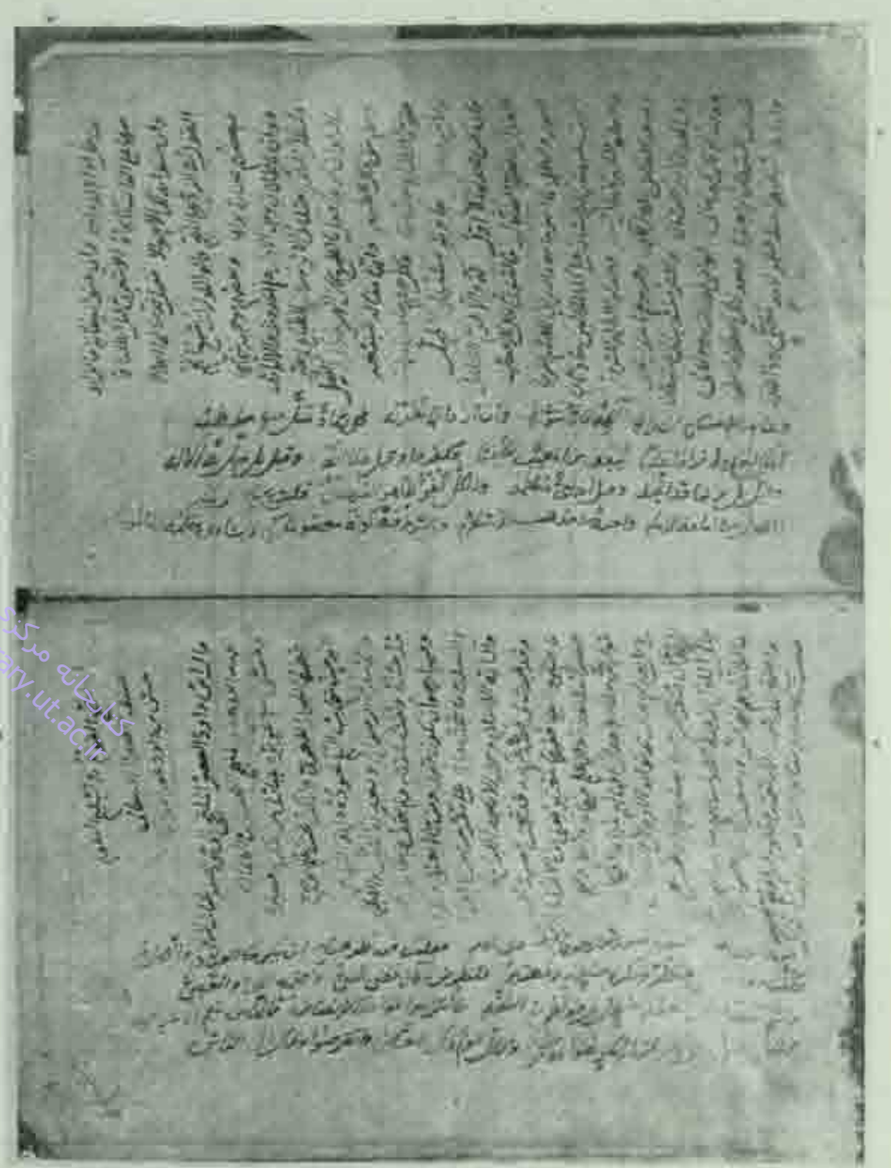

انجام ازجوزة ابن داوود ١٧٩٥/١ و آغاز المنهج القويم ش١٧٩٥/٢

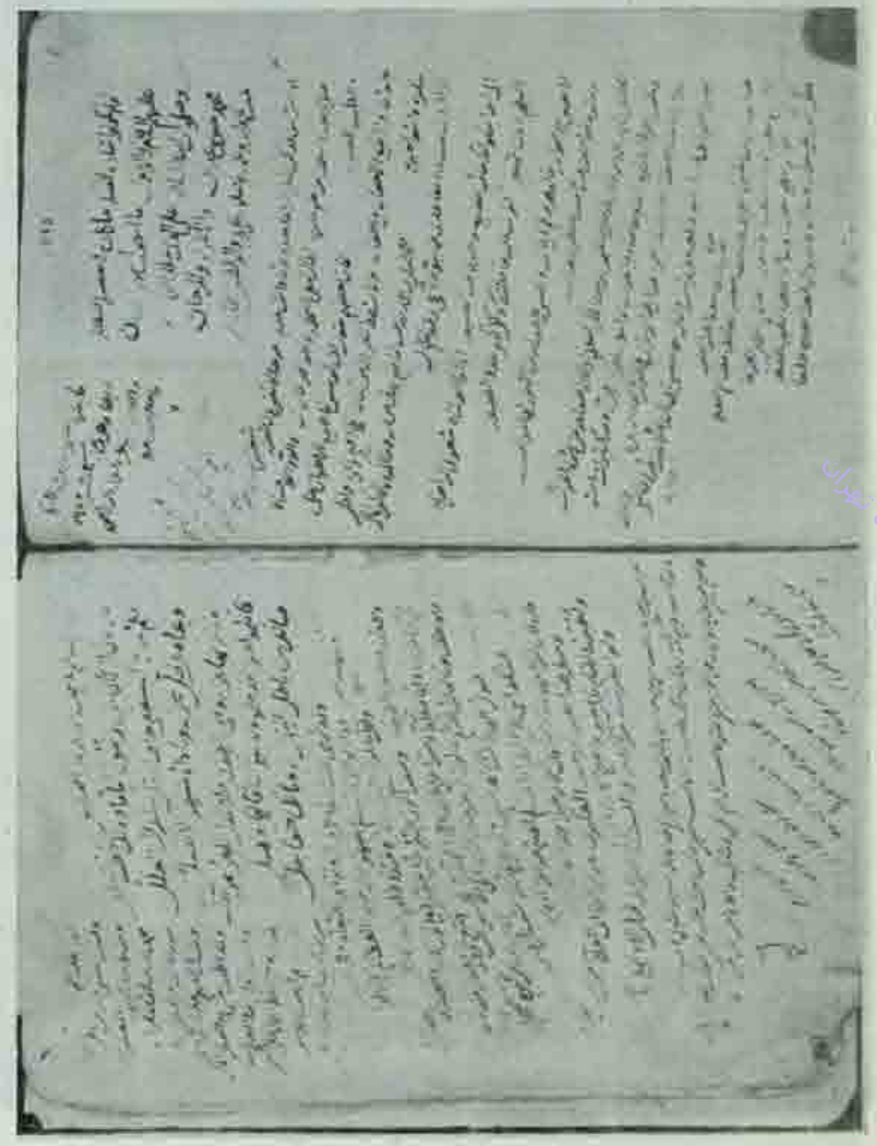

پان المنهج القويم ش١٧٩٥/٢

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

آغاز رسالة‌الجمع حلی ۱۷۹۵/۳

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
www.ut.ac.ir/library

پایان رسالة‌الجمع حلی ۱۷۹۵/۳

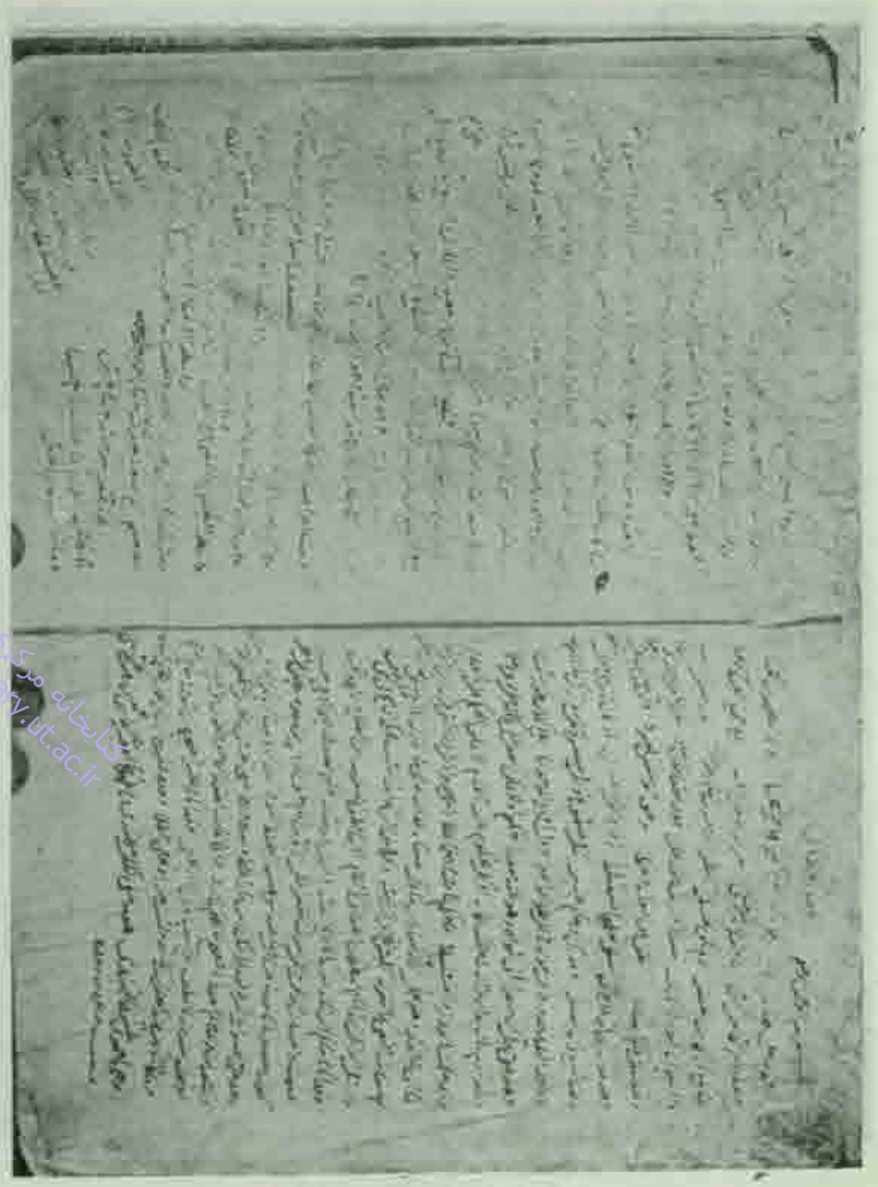

ارجوزهٔ ابن زهره ش ۱۷۹۵/٤

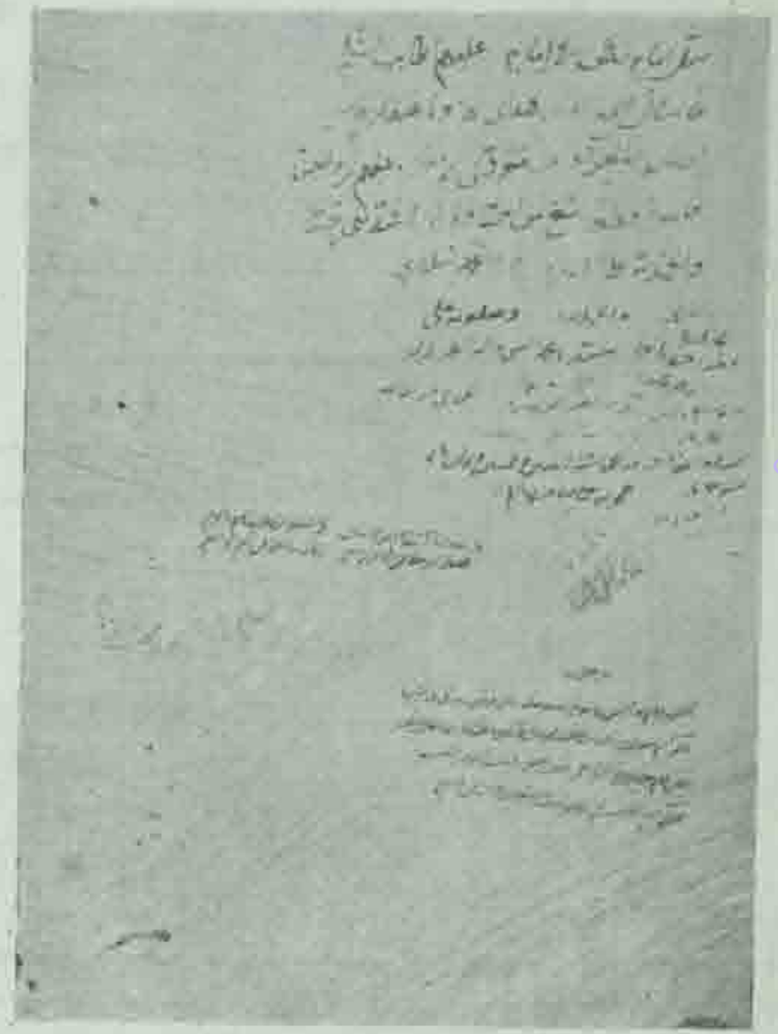

پایان نسخهٔ ش ۱۷۹۵ گ ۲۳ پ

این شعرها رسالهٔ ارجوزه‌ای باید باشد. آنهم گویا از ابن داود ورویهم سی و سه بیت ازان مانده است و چنین است آغاز آن در گ ۲۳ ر:

فی حاجة الی امام مکمل کیلا یؤدینا الی التسلسل
و فرضا عاینه فلو امر بخطاء تناقضت فیه الصور

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۳ـ رسالة فی الجمع بین کلام النبی والوصی والجمع بین آیتین من الکتاب العزیز جوابا لرشید الملة والحق والدین (۸پ ـ ۱۱ر) از علامهٔ حلی است و پاسخ پرسشهای خواجه رشید الدین فضل الله همدانی.

۴ـ ارجوزة فی الکلام (۱۱پ) از محمد بن زهره حسینی.

۱۷۹۶ر

نسخ همان متصدجایی. در روز سه‌شنبه ۲۱ شعبان ۸۵۲ از روی نسخهٔ اصل خط علامه و مقابله شده‌است. خط درست مانند شماره پیش است و رابطه‌آن و هر دو جزو یکمجموعه بوده و جداکرده و دو نسخهٔ جدا از هم ساخته‌اند.

۲۶ص۱۴×۲۲ ، ۵۷ص۱۸/۵×۲۷ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدمقوا.

کشف الیقین فی فضائل امیر المؤمنین.

از علامهٔ حلی است و در سلطانیه در محرم ۷۱۶ ساخته است (ف ۶۰۷).

۱۷۹۷ر

نسخ عبدالعلی بن سلطان محمد در رجب قعدة ۹۰۱۶ ، عنوان و نشان شنگرف ، حواشی بخط نستعلیق بالثالثة «منه دام ظله ، منه رحمه الله ، منه قدس سره ، منه» بالغ قرائت در هامش برگها دیده میشود ، در صفحهٔ عنوان امضای منصور علی طالقانی شاگرد بهایی دیده میشود. همچنین در اینجا محمد بن علی بن خاتون عاملی در ۱۰۳۴ مینویسد که نسخه را وعاریت داده شده‌است (ریحانة الادب ۵: ۳۳۰) ـ

۲۸ص۱۱×۱۷ ، ۴۰۵ص۲۰×۳۶ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج زرد مقوایی.

الحبل المتین

از شیخ بهایی است.

پایان کشف الیقین س ۱۷۹۶

پایان الدروس ش ۱۷۹۹

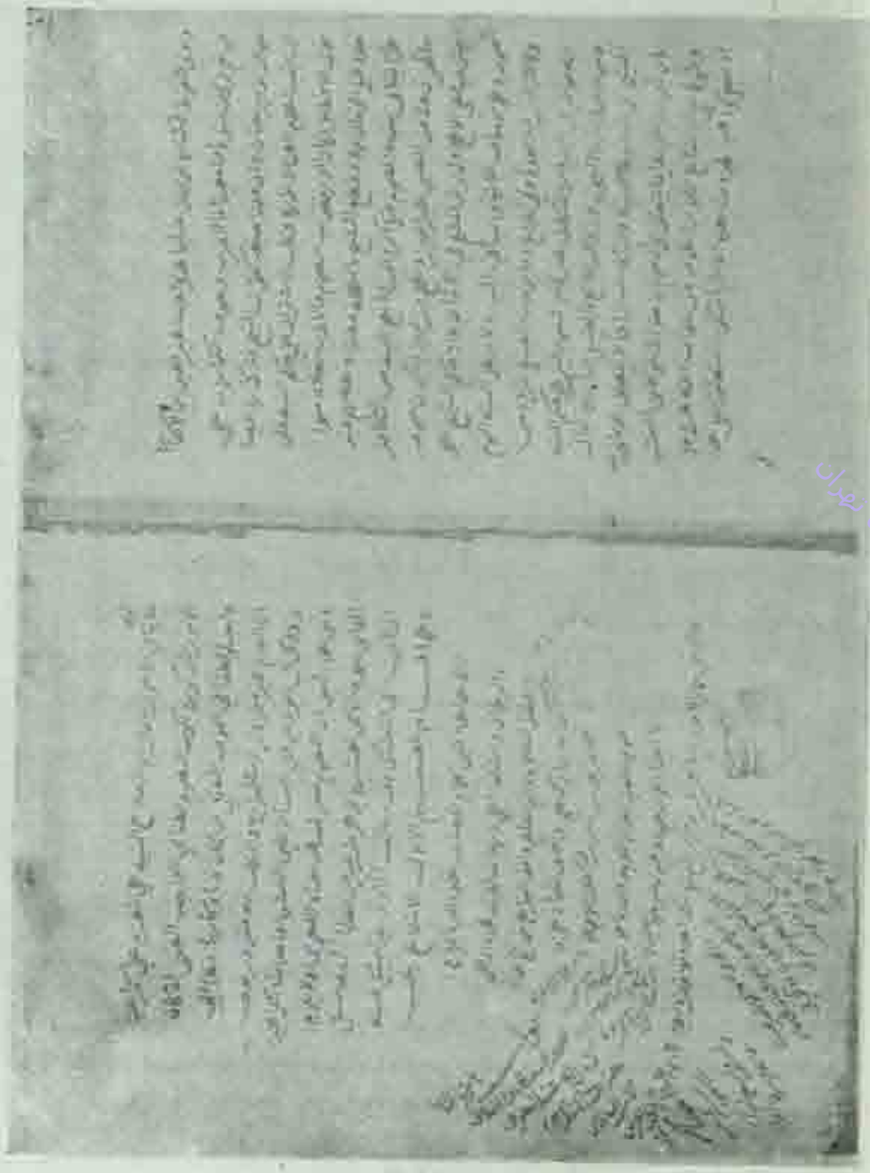

پایان البیان ش ۱۸۰۰

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۷۹۸/

نسخ علی‌کاتب الفی در روز شنبه ۱۷ صفر ۱۰۱۶ ، عنوان شنگرفی ، حواشی نستعلیق با نشانهٔ «منه» ، در ۲۹۷ س ، خط شیخ بهایی برهامش برگها ریده بیشور و امضای او درصفحهٔ عنوان وصفحهٔ فاصلهٔ فهرست کتاب وروصفحهٔ پایان نسخه شبیه و او مطلبی از سراالعالمین که بدروغ بغزالی نسبت داده‌اند بخط خود در آن آورده است ، گرداگرد خط او آراسته است.

۱۴س×۷ ، ۹۵×۶۴۳۵۰ ، ۳۶×۱۶ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدلیمای ترباکی ضربی مقوایی.

الاربعین

تألیف شیخ بهایی است در ۹۹۵

۱۷۹۹/

نسخ نقی‌الدین ابراهیم‌بن علی‌کفعمی در رجب ۸۵۶ ، (ریحانةالادب ۶ : ۲۹۷) عنوان شنگرفی، حواشی ریزتر ، نسخه طهارت است تارهن .

۲۱س×۱۱/۵ ، ۱۸×۶۳۵۷ ، ۳۶/۵×۱۷/۵ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدلیمای مشکی مقوایی.

الدروس الشرعیة فی فقه الامامیة

از شهید یکم است (ف۱۸۷۷).

۱۸۰۰/

نسخ شیخ‌علی منشار درچاشت روز یکشنبه ۲۸ ۹۳۱/۱ ۶ ه در روز دوشنبه ۲۶ ج ۹۳۳/۲ نسخه را مقابله وتصحیح نموده است (ریحانةالادب ۸۹:۴) ، عنوان شنگرفی .

۱۷س×۱۲ ، ۱۹×۱۴۰۶۱۶۲ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدلیمای ترباکی ضربی مقوایی بالولا.

البیان

از شهید یکم است (ف۱۷۹۲).

آغاز حاشیه نسخه ش ۱۸۰۲

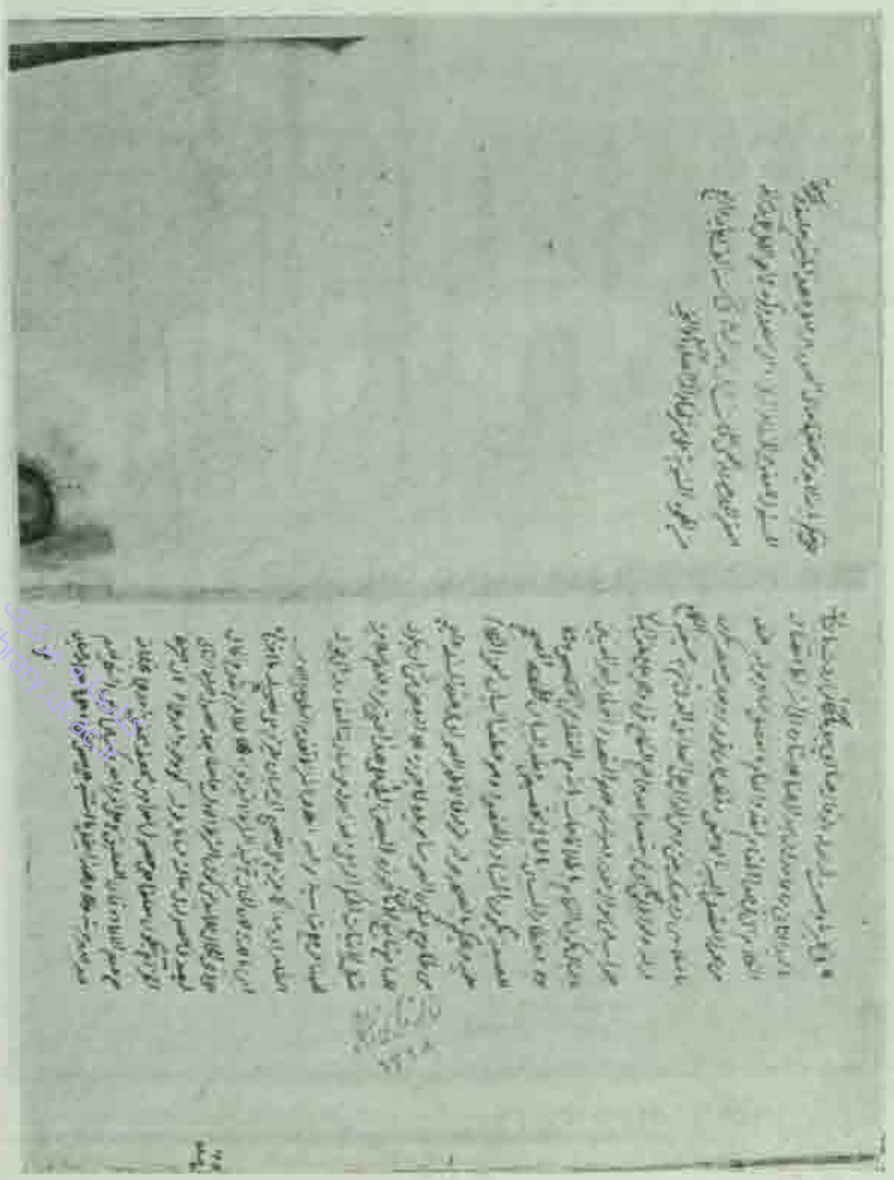

پایان حاشیه تمهید ش۱۸۰۲

۱۸۰۱/

تعلیق حسین بن ابی‌القاسم موسوی نیای نگارنده بر روضات الجنات در روز چهارشنبه ۱۴ ذی‌قعدهٔ ۱۱۴۵ ؛ عنوان شنگرفی ، حواشی با نشانهٔ «منه رحمه‌الله» .

۱۸ـ۸×۱۵ ، ۱۲ـ۳×۲۴ ، ۴۰ برگ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد لیماج زرد .

رساله در خمس

از آقاحسین خوانساری است بفارسی .

آغاز: بسمله . چون حسب‌الامر الاعلی مقرر شده بود که داعی دوام دولت قاهره آنچه خمس در آن واجب باشد خواه اجماع بر آن باشد و خواه خلاف در آن باشد همه را به تفصیل به موقف عرض اقدس رساند . بنا بر این بر لوح عرض ایستادگان پایهٔ سریر گردون عشیر می‌نگارد که آنچه خمس در آن واجبست هفت چیز است چهار تای آن اجماعی است و سه تای آنها مشهور است میانهٔ علمای ما . . . اما اجماع بر آن معلوم نیست .

انجام: و باوجود طلب فقیه مذکور مشهور وجوب دادن باوست والله تعالی یعلم .

۱۸۰۲/

تعلیق مؤلف ، عنوان شنگرفی ، شمارهٔ قاعده‌ها از ۱ تا ۱۹۸ در هامش نسخه دیده میشود .

۲۱ـ۵/۷×۱۶ ، ۱۲ـ۳/۴×۱۴ـ۳/۴×۲۰ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد لیماج زرد .

حاشیة تمهید القواعد

حاشیه‌ایست از علی بن زین‌الدین بن محمد بن حسن بن شهید ثانی عاملی بر کتاب شهید دوم (ف۹۶۶) که در ۱۱۰۴ ساخته است (ذریعه ۶:۴۹) .

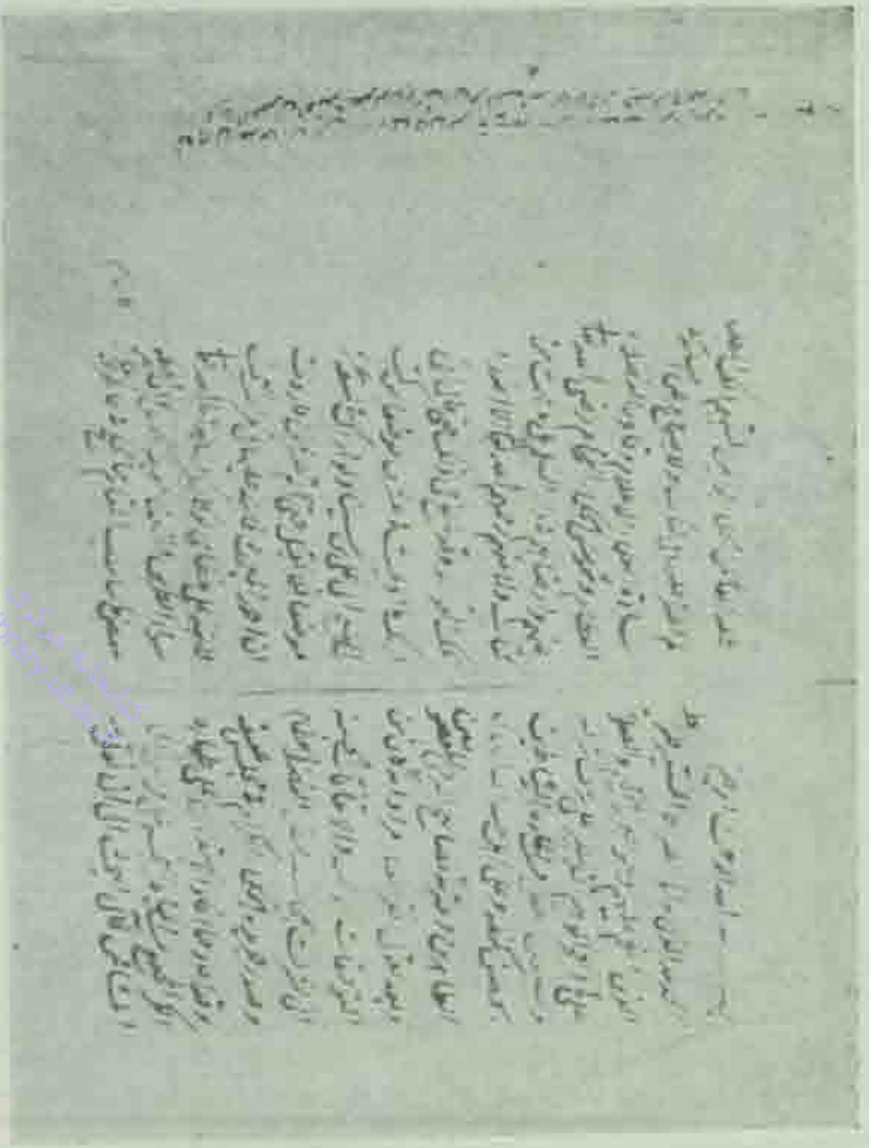

آغاز الرسالة الكريمة ش١٨٠٣

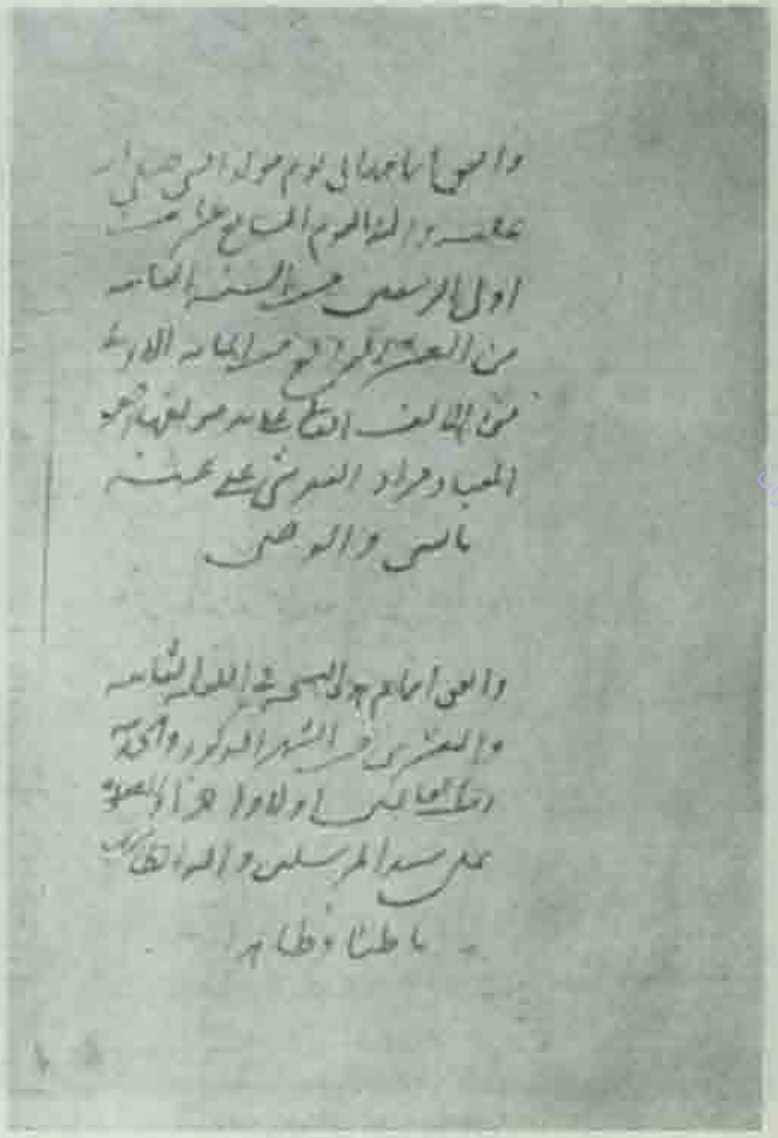

بايان الرسالة الكريمة ش١٨٠٣

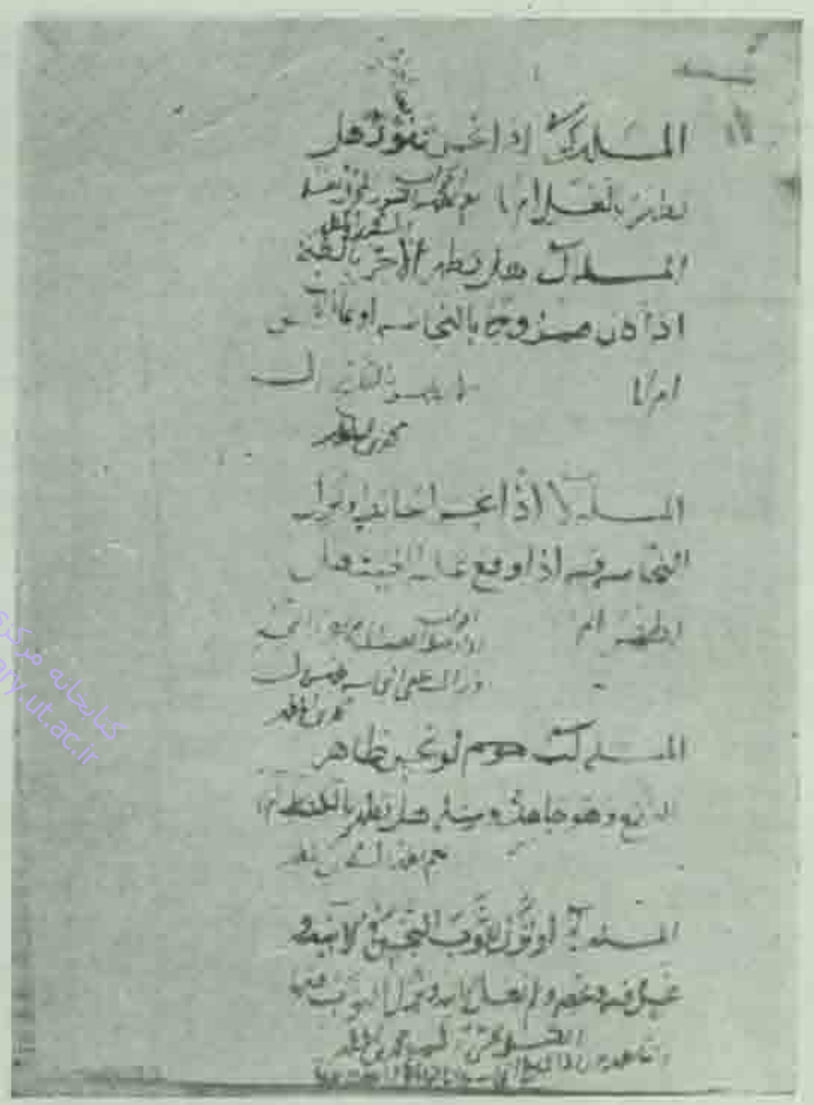

آغاز المسائل الفقهية ش ١٨٠٤

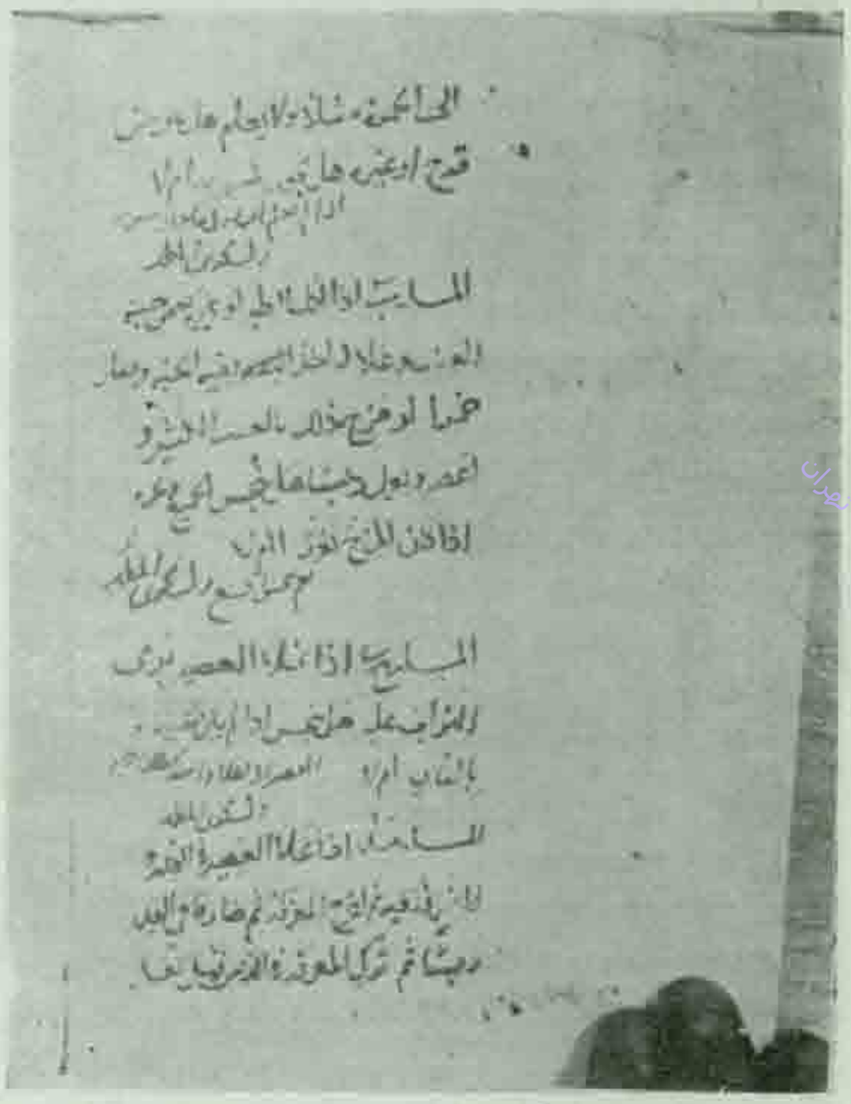

پایان المسائل الفقهية ش ١٨٠٤

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۸۰۳ ر

نستعلیق مؤلف ، حواشی با نشانهٔ «منه» ، کتاب در ۴۶ برگ است .
۱۴ـ۹۱×۱۵ ، ۳۶۰گ ۱۰×۱۸/۵ ، کاغذ سیاهاب ـ جلد مقوا .

الرسالة الكرية

از مولی مراد قرشی (۹۶۵ ـ ۱۰۵۱) است که در آن بر فیلسوفان رد نمود و از شبههٔ جذر اصم و دور قیاس یاد کرده و در پایان آن از مسئلهٔ کر و نحاست آب قلیل گفتگو نموده و بر روش فلسفی از مبحث فقهی بحث داشته است . قرشی آن را در شب ۲۲ ع ۱/۱۰۳۲ بپایان رسانده است . نسخه‌ای از آن در کتابخانهٔ دانشکدهٔ ادبیات (ش ۳/۴۴ د بخط پسر او در ۱۷ رجب ۱۱۰۰) هست و تاریخ تألیف در آن ۱۷ ع ۱/۱۰۳۲ آمده است .

۱۸۰۴ ر

نسخ سدهٔ ۸ در ۸ ص و ۴۳ .
۱۹ـ۷×۱۸ ، ۳۶۰گ ۱۲×۴۲ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد مقوا .

المسائل الفقهية

پاسخ فخر المحققین حلی پسر علامه است بپرسشهای کسی و خط او در پاسخ درست مانند خط همو است در المسائل الاعلمیات (ش ۲/۱۰۳۲ ـ ف ۲۰۱۵) در این نسخهٔ ما ۳۲ پرسش و پاسخ مانده و پاسخها بخط خود حلی است پرسنده گویا آملی نباشد بلکه گویا مهنا باشد (ف ۲۰۲۴) .

۱۸۰۵ ر

نستعلیق لیهٔ دوم سدهٔ ۱۰ در هفت شماره‌ها ، عنوان و نشان شنگرف ، نویسندهٔ نسخه در هفت

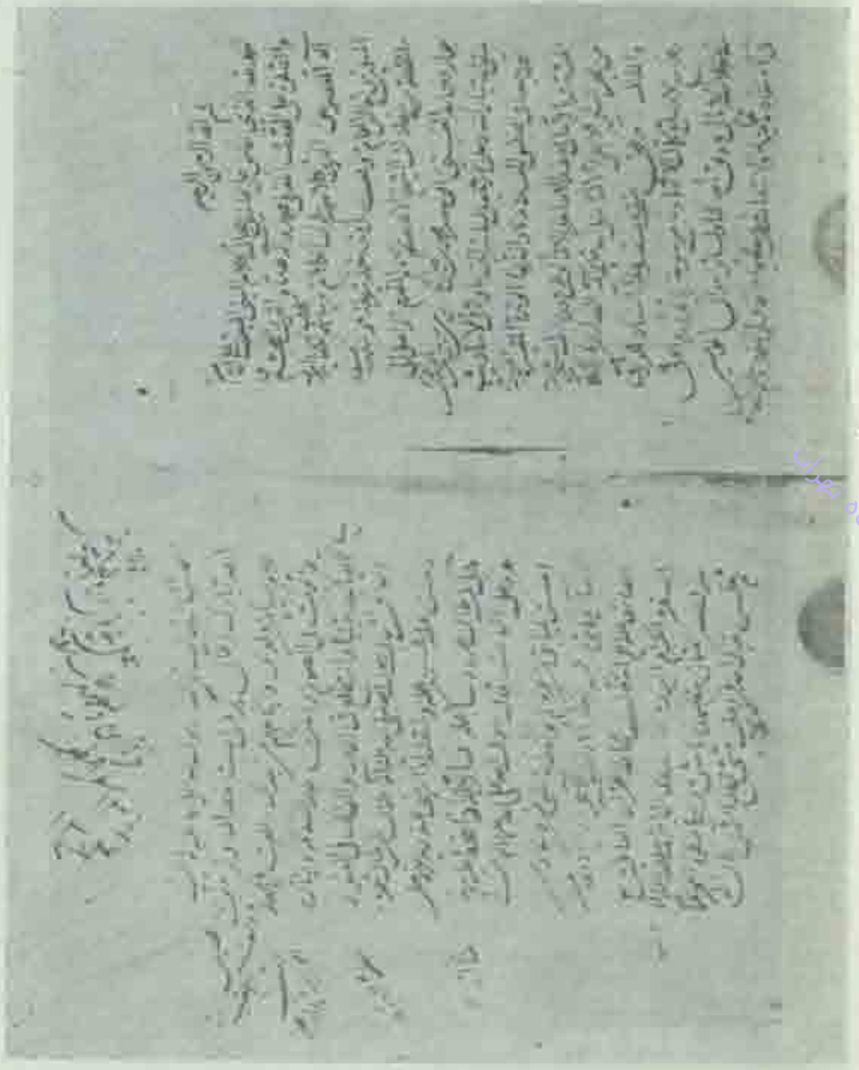

آغاز الدرر و اللآلی س ۱/۱۸۰۵

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

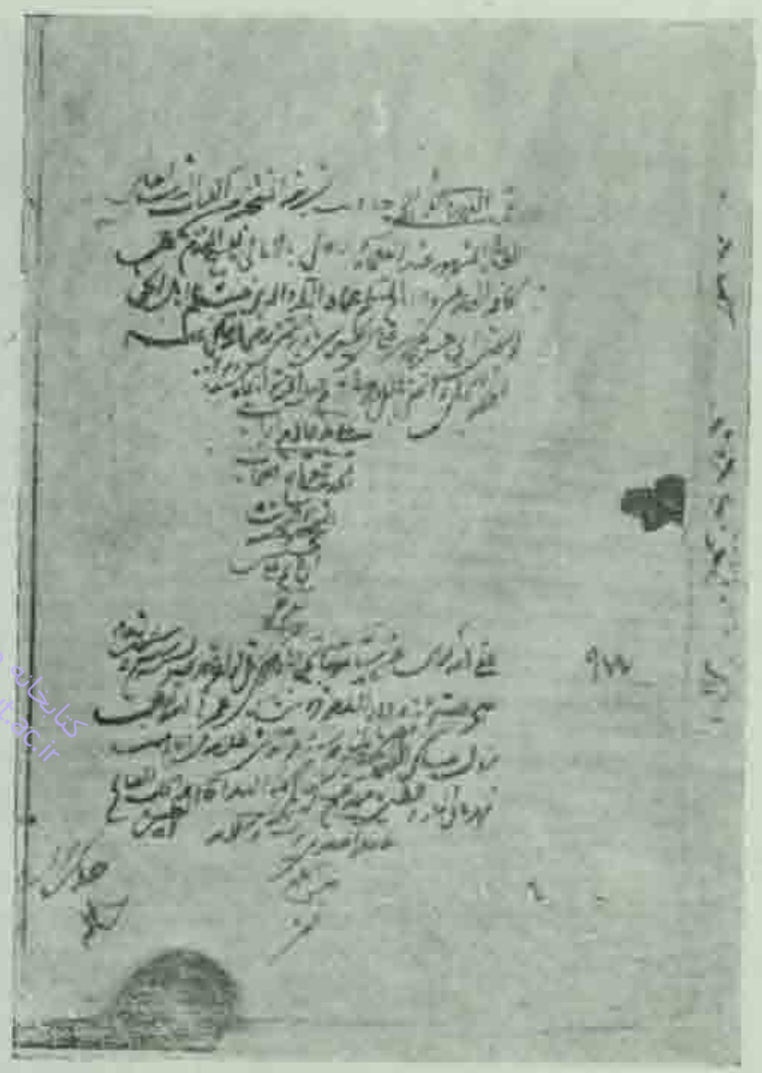

یایان الدرر واللآلی ش ۱۸۰۵/۱

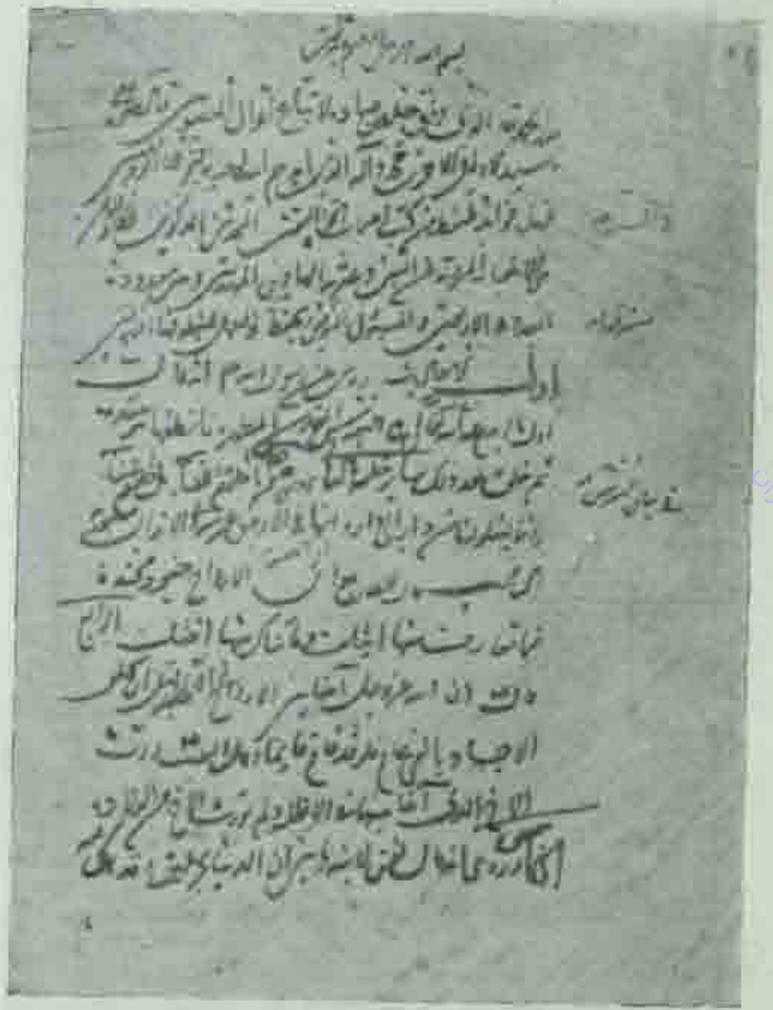

آغاز الاربعین ش ۱۸۰۵/۳

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

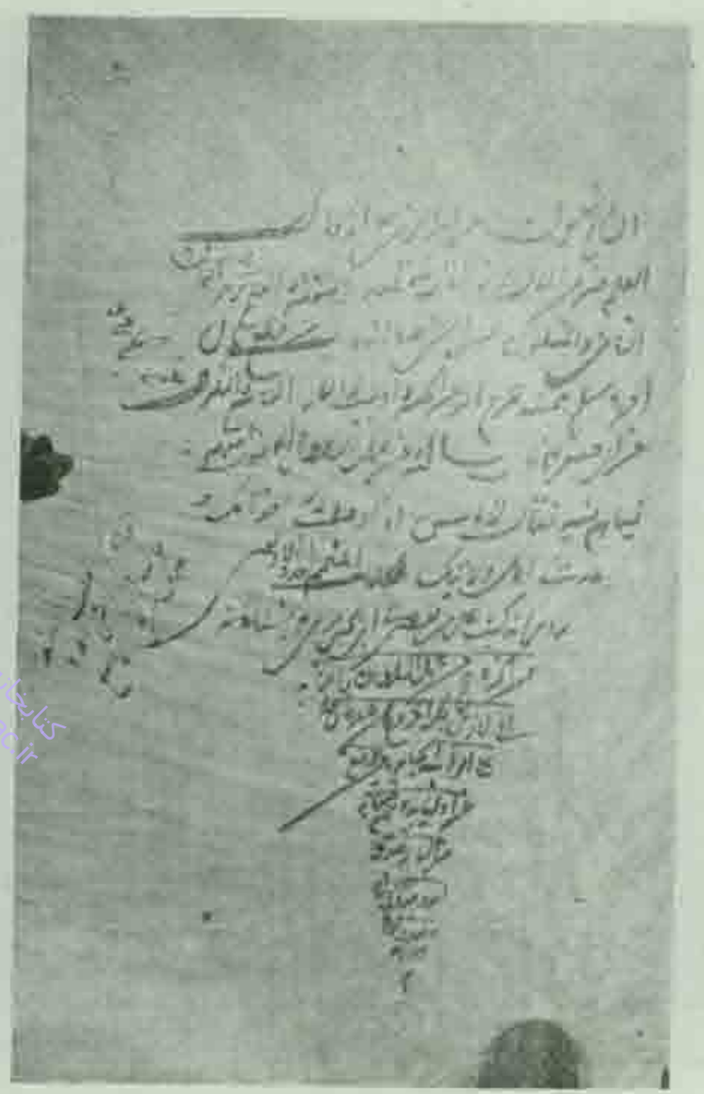

پایان الادعیین ۱۸۰۵/۳

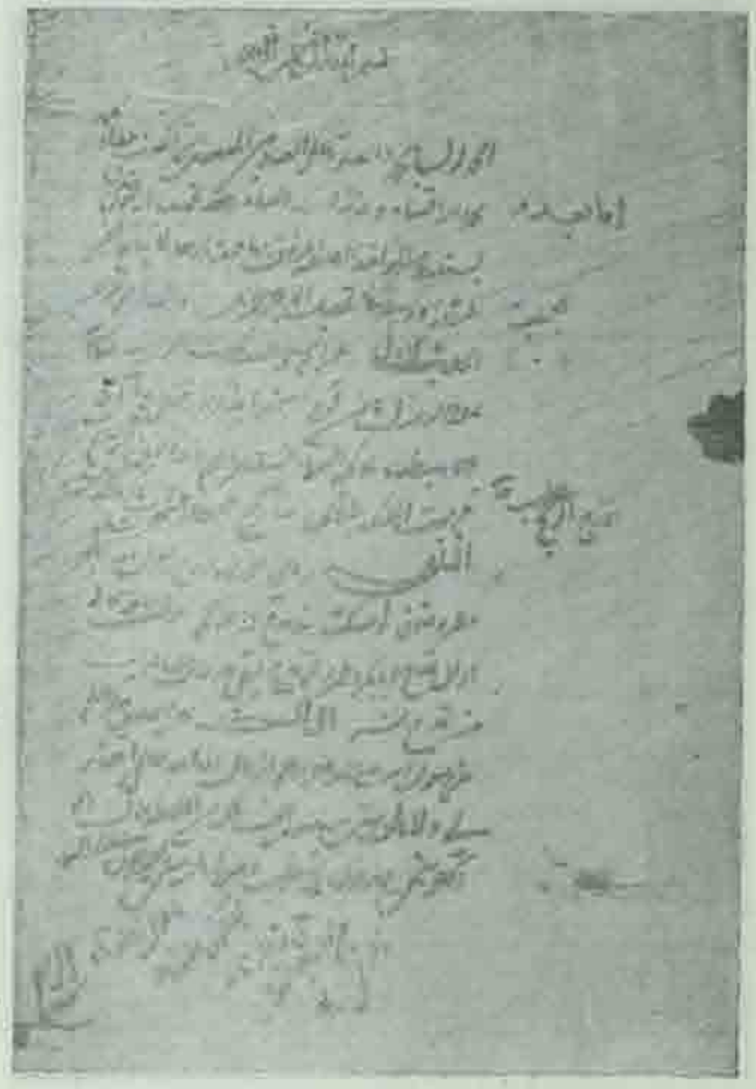

آغاز الادعیین ت۱۸۰۵/٤

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

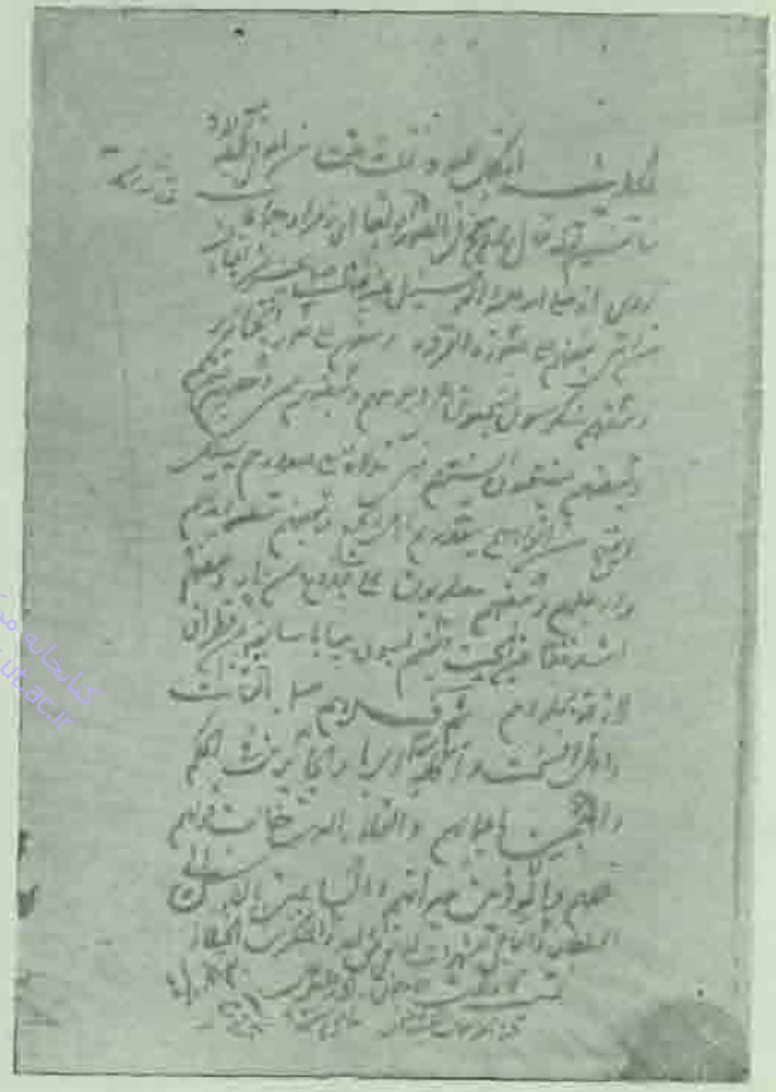

پایان الاربعین ١٨٠٥/٤

رسالة في العقوق ش١٨٠٥/٥

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

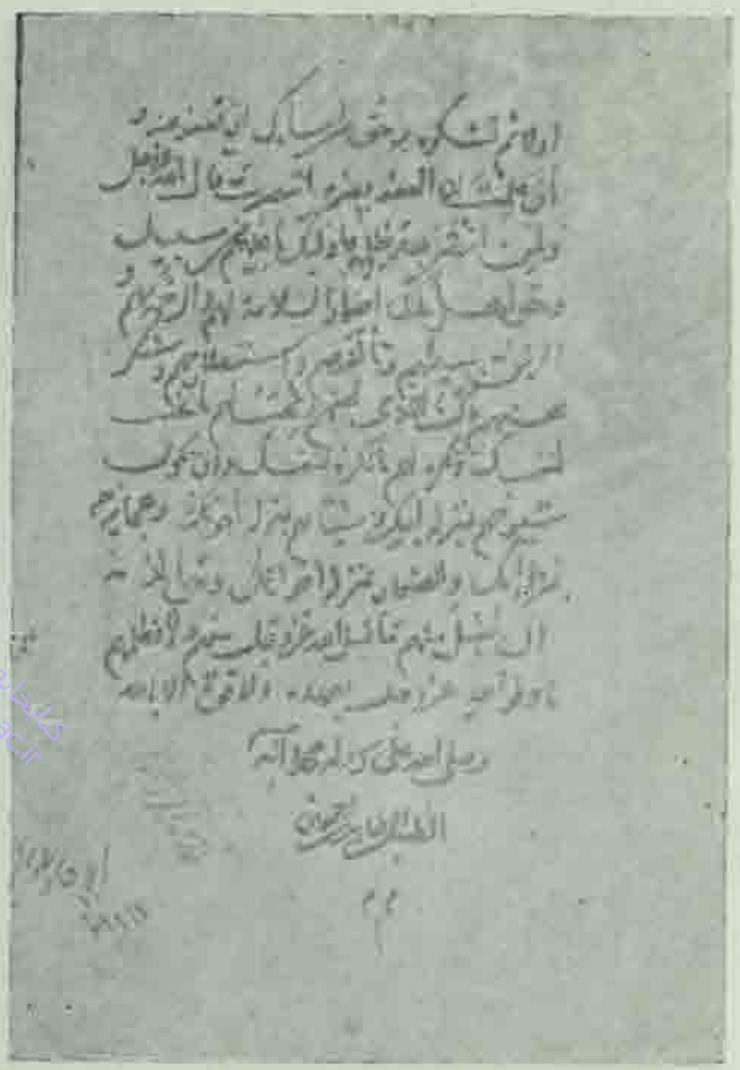

بایان رسالة فی العقوق ش۵/۱۸۰۵

شرایط دین الامامیة از مجلس ۹۳ امالی صدوق در نسخهٔ ش ۱۸۰۵ گ ۷۲ر

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

شماره‌ها علی‌بن‌قاسم حسینی عریضی. وی نگارنده الدرر واللآلی است و در پایان برگ ۷۹ ر ـ ۸۰ پ حدیث است.

۱۴×۸/۵×۱۲ ؛ ۹۱ گ ؛ ۱۸×۱۳ ؛ کاغذ سیاهابی ـ جلد لیماج سبز.

مجموعه

۱ـ الدرر واللآلی فی خلاصة الامالی (۳پ ـ ۳۳پ) از نویسندهٔ نسخهٔ کهنه‌ویست حدیث از امالی صدوق را با انداختن سندهای آنها در آن گرد آورده و در قزوین در صفر ۹۷۷ آن را بپایان رسانده است (ذریعه ۸ : ۱۴۱)

۲ـ الشهاب فی الحکم والامثال والآداب (۳۴ پ ـ ۶۰ ر؛ نوشتهٔ ۹۷۶) از قضاعی (ف ۴۵۴).

۳ـ الاربعین (۶۲ ر ـ ۶۵ ر).

۴ـ الاربعین (۶۵ پ ـ ۷۱ ر؛ نوشتهٔ محرم ۹۷۷ در قزوین).

۵ـ رسالة فی الحقوق (۷۲ پ ـ ۷۷ پ).

۱۸۰۶ ر

نسخ سدهٔ ۱۱؛ عنوان سطرها خط زرین کشیده شده؛ با سرلوح در آغاز و در ولاجورد؛ جدول و ستون‌بندی زرین؛ در صفحهٔ نخست در ولاجورد حاشیه سازی شده‌است؛ در صفحهٔ عنوان شعرهایست در ستایش ارکاب بخط علی‌ی احمد حسینی مورخ شب آدینه ۱۷ ج ۱ ۱۱۰۵ گویا از نگارندهٔ سلافة العصر.

۱۴×۱۱/۵ ؛ ۲۰۹ گ ؛ ۱۸×۱۰ ؛ کاغذ سیاهابی ـ جلد لیماج زرکوب علوایی.

مفتاح الفلاح

از شیخ بهایی که ۱۰۱۵ ساخته است

۱۸۰۷ ر

نسخ سدهٔ ۸؛ عنوان شنگرف؛ با نسخهٔ اصل مقابله شده‌است؛ مهر «ابن حبیب‌الله الترکه‌افضل»

صفحهٔ عنوان منتهی الوصول ش ۱۸۰۷

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

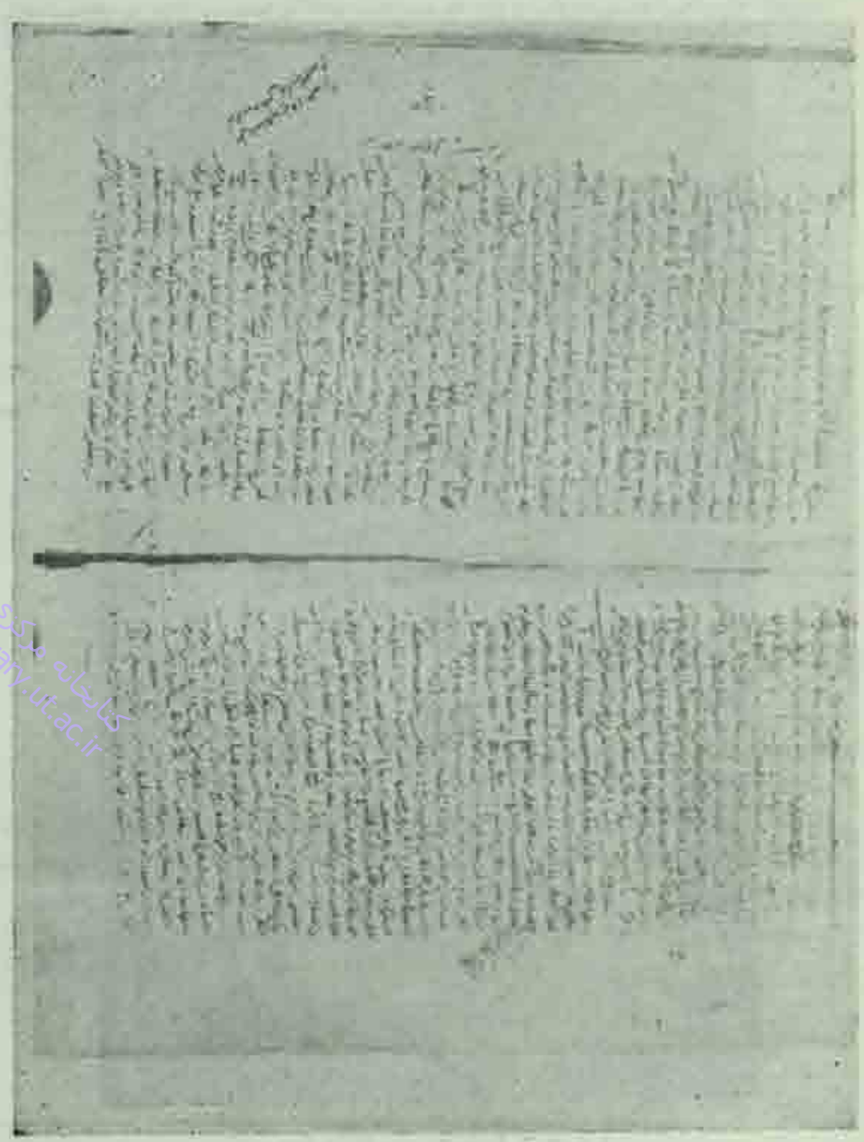

آغاز منتهی الوصول ش۱۸۰۷

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

پایان منتهی الوصول ش ۱۸۰۷

درچندجا رنده میشود . نشانه کراسه‌های ۱۲ برگی تا کراسهٔ ۸ درگوشهٔ بالای صفحات هست .
۳۹س۷/۵×۱۸ ، ۱۲×۳۹۷ ، ۴۱ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد لیماج میز طوایی.

منتهی الوصول الی علمی الکلام والاصول

ازعلامهٔ حلی است (ف ۱۷۴۴)

۱۸۰۸ ر

نسخ روزبه ای جمعه ۹۸۶ عنوان شنگرف ، خط خورده وبحاشیه رفعه واصلاح شده ودرنسخه آمده که خط مؤلف دارد .
۳۴س۶/۵×۹/۵ ، ۳۴۳ گ ۱۸×۲۵ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد لیماج قهوه‌ای طوایی.

زبدة البیان فی تفسیر احکام القرآن

ازمولی احمد اردبیلی است ، درفهرست سپه (۱ : ۸۳) وهفتروی (۱۲۴:۱) تاریخ تألیف آن ۹۸۹ یادشده است، درفهرست ملوس (۱ : ۳و ۴ : ۴۰۲) ۹۶۲ و۹۸۹ آمده ولی درذریعه (۱۲ : ۲۱) تاریخی یاد نشده است (ف ۶۰۰).

۱۸۰۹ ر

نسخ محمدهادی که ازروی نسخهٔ اصل ابدرزمان کاشانی در ۲۴ رجب ۱۰۷۷ نوشته شده است ، عنوان ونشان شنگرف ، درصفحه عنوان خط برادر زادهٔ کاشانی دربارهٔ تألیف کاشانی همین کتاب رادیده میشود ، درپایان بلاغ مورخ ۱۰۹۴ دارد ، نسخه ربع نخستین است.
۳۱س۹/۵×۱۷ ، ۲۴۸ گ ۱۸×۲۶ ،

الصافی

تفسیر فیض کاشانی است که درروز دوشنبه ۲۶ ع ۲/۳ ۱۰۷۲ آغازو ربع یکم رادر روز ۱۸ رجب ۱۰۷۳ وربع دوم را در ۹ صفر ۱۰۷۴ بانجام رسانده است .

پایان زبدة البیان ش ۱۸۰۸

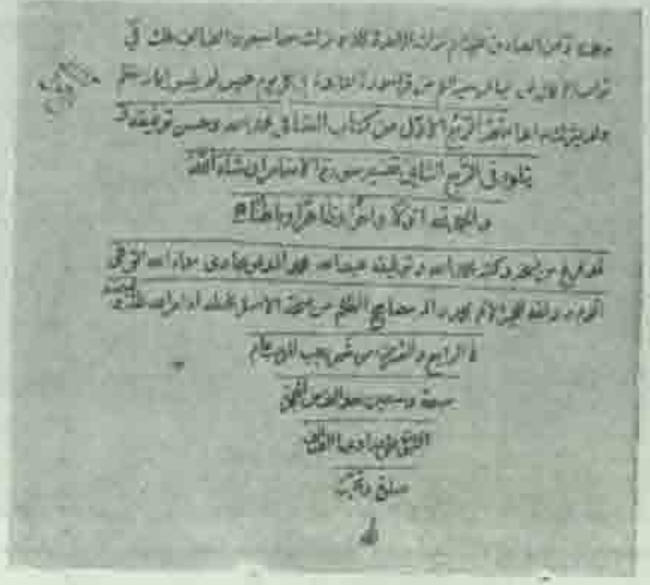

پایان صافی ش ۱۸۰۹

۱۸۱۰/

نسخ سده ۷ در شیراز، عنوان شنگرف، حواشی دارد، در پشت برگ پایان نسخه اجازه‌ایست از عبدالقادر بن محمدبن عبدالسلام بدارنده و نویسندهٔ این نسخه فخر الدین عزالاسلام ابی علی در شوال ۹۹۶ ولی در پایان این بخش نویسنده خود را ابی‌بکر عبدالله بن الحسین ابرقوهی نامیده‌است، چهار برگ پیش از سورهٔ انفال است تا پایان ربع دوم.

۴۵ س ۱۲ × ۱۸ ؛ ۳۶۱ گ ۱۹ × ۳۵

کاغذ سمرقندی ـ جلد لیماج تریاکی حاشیه‌دار مقوایی.

الکشاف

از زمخشری است.

۱۸۱۱/

نسخ محمدبن احمدبن اسمعیل بن احمد جیلی عاملی است که جزو ۶ را در لیمهٔ روز شنبه ۱۱ شوال ۱۰۰۲ بازعدایه وجزو ۷ را در لیمهٔ روز سه‌شنبه ۵ محرم ۹۸۷ نوشته است، عنوان و نشان شنگرف، نسخه را محمدبن یوسف‌بن حسن عیناثی برای شیخ حسن قرار داد شارح تصحیح و مقابله کرده و در پایان یادداشتی نوشته است. در صفحهٔ عنوان جزو ۶ و ۷ خط مالک نسخه علی بن حسن بن شدقم حسینی مورخ روز شنبه ۲۱ ع ۱۰۳۰/۳ و لیمهٔ روز شنبه ۱۸ محرم ۱۰۰۱ بایک مهری دیده میشود، نسخه در ۱۰۳۷ از آن زین العابدین بن محمد فاضل مازندرانی و در ۱۰۵۶ از آن پسرش محمد معصوم و از آن ابی اورای مازندرانی و معاصر ابن سیدمحمد حسینی بوده و مهر همه اینها هست. نسخه ازمید و زیاده است تا آخر.

۴۴ س ۱۱ × ۱۷ ؛ ۳۱۴ گ ۱۲ × ۲۴ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد لیماج سیر خزی مقوایی.

مسالک الافهام

از شهید ثانی که در چاشت روز دوشنبه ۸ ع ۹۶۴/۲ بپایان رسانده است (ف ۳۰۳۵).

۱۸۱۲/

نسخ مصنف و خط خورد گی دارد و بحواشی رفته، مقرشنگرف، در کنار صفحهٔ عنوان یادداشت املاک است از محمدصادق بن ابراهیم بن محمد خرقوشی، کلیهٔ پایان نسخه در ریحانة الادب (۳۵۷/۶) گراور شده است.

پایان کشاف ش ۱۸۱۰

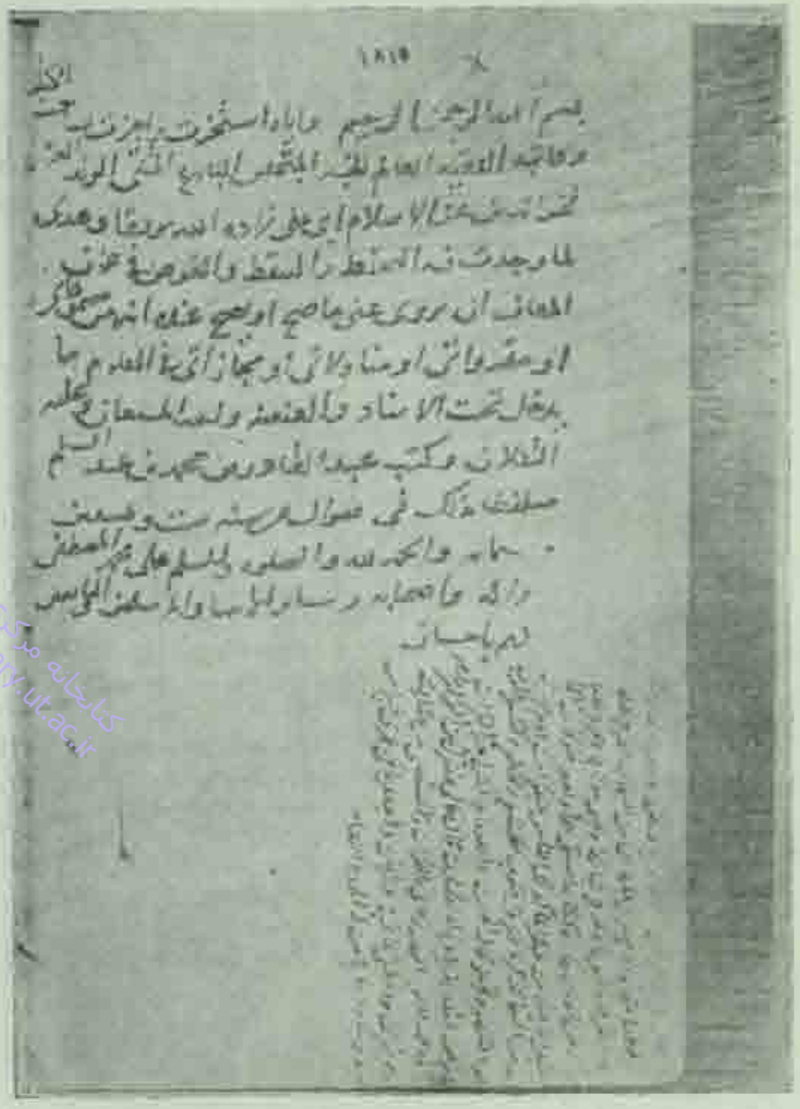

اجازهٔ نسخ ش ۱۸۱۰

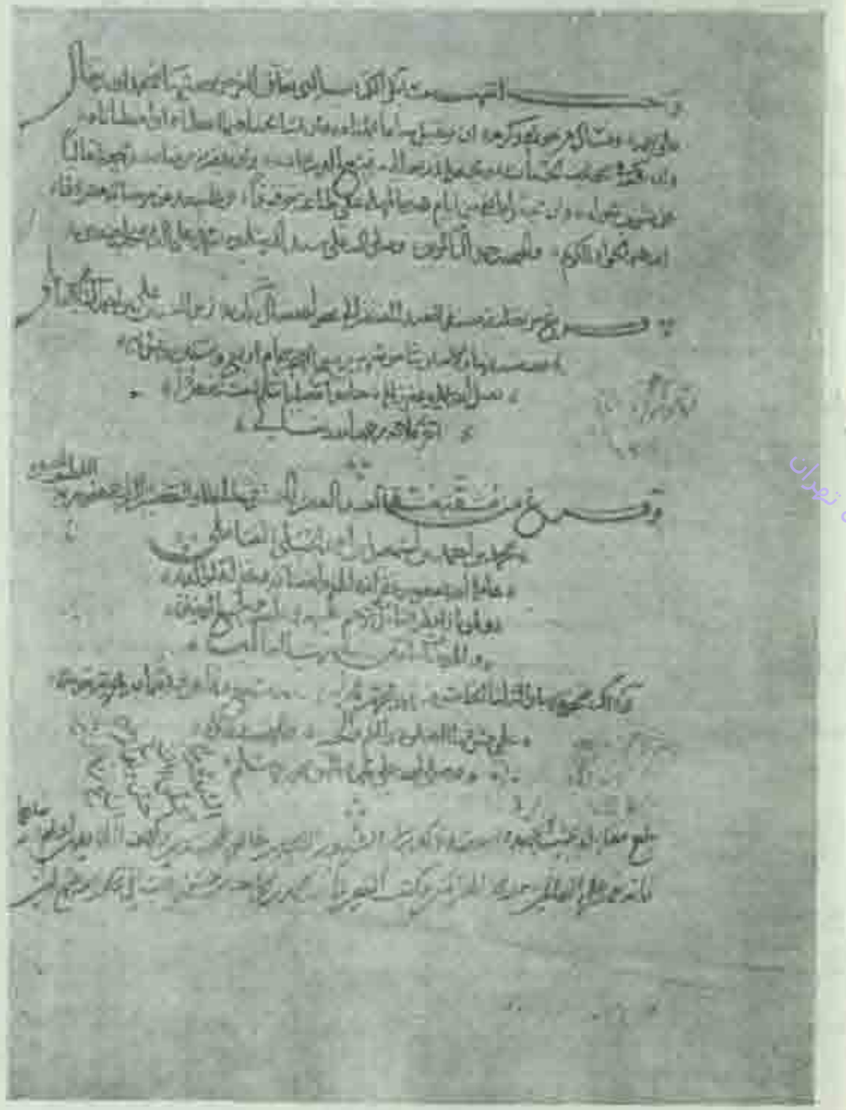

پایان مسالک ش ۱۸۱۱

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۲۹س۱۱×۱۹ ، ۱۷۰ ص، ۲۱×۳۶ ، کاغذ سیاهان ـ جلد تیماج زرد کمی حاشیه‌دار مقوایی.

القلائد السنية على القواعد الشهيدية

شرح شیخ محمدبن علی‌بن احمد حرفوشی بر قواعد شهید و در نزدیک میانه‌ان ماه رجب سال ۱۰۵٤ آغاز و در نیمهٔ روز دوشنبه ۲٤ ذی‌قعدهٔ ۱۰۵٤ بانجام رسانده است

۱۸۱۳/

تعلیق سده۱۳ و اجل خط محشی و خط خورده و بحاشیه رفته ، عنوان شنگرف ، میان برگهای ۱و۲ افتاده است.

۱۸س۵×۱۱ ، ۳۲۰ ص، ۱۲×۱۶ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج زرکوب .

الحلية الأنيقة البهجة المرضية

تعلیقات سیدمحمدباقربن محمدتقی شفتی است بر شرح سیوطی بر خلاصهٔ الفیهٔ ابن مالك که در دههٔ میانین رجب ۱۲۰٤ آغاز و در چهارم ماه در نجف‌بدان میپرداخته است (ذریعه ۷: ۸۲).

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی امرنا بالابتداء فی الأفعال علی البهجة المرضیة و اخبرنا علی کلمة هی للنجاة کافیة و کلام هومغن و شافیة و رفع فاعل الخیر بتصریح البرهان والهدایة... وبعد یقول... محمدباقربن محمد تقی الموسوی ... انه قدوفقنی الله تعالی بکمال رافته و عطوفته ومنه واحسانه فی بعض ایام الحیوة للمجاورة فی البلدة الغرویة علی مشرفها.

انجام : والرجاء الیکم ایاطالبی رضاء المنان ای تلطفوا علی الدعا ولو بعدمرور الأزمان وان ترحمونی باخطار ذکرفی قلوبکم عند اوقات المطالعة فی اللیالی و الایام ایدکم الله تعالی لما یحبه و یرضاه ومنعکم عن ارتکاب ما یسخطه عنکم بجاه اشرف

آغاز القلائد ش۱۸۱۲

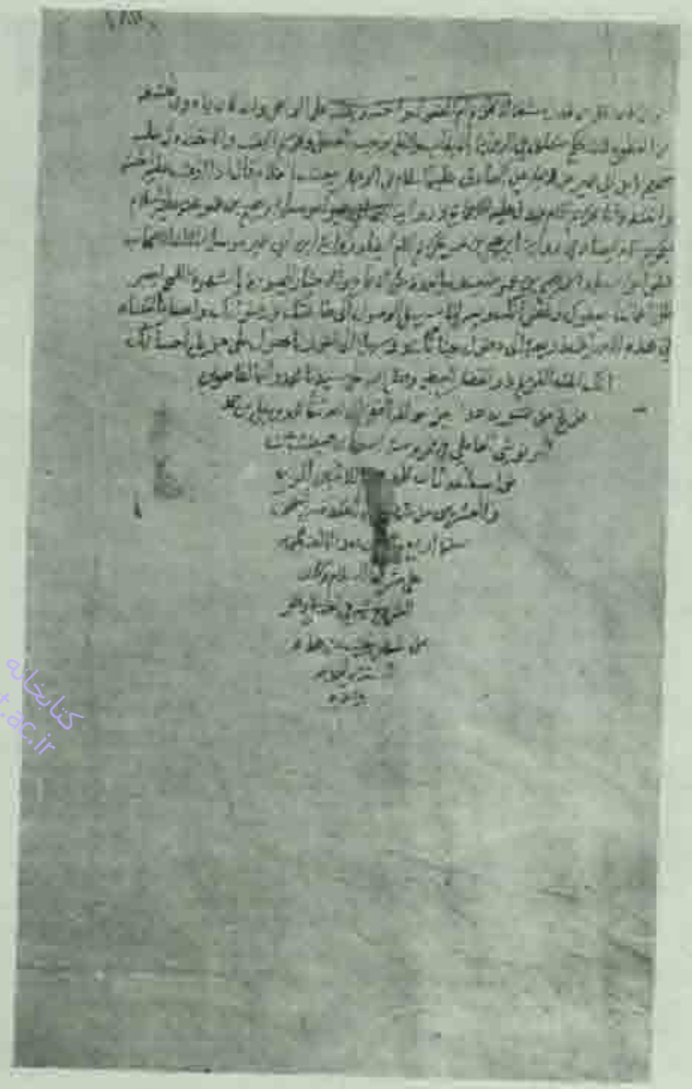

پایان الفلاند س ۱۸۱۲

الانبیاء علیه صلوات الله مابقیت الارض والسماء (تمت تمت).

۱۸۱٤

نسخ پایان سده ۱۱، عنوان ولفان شنگرف، جدول سرخ و آبی.

۲۵س ۱۱×۲۴، ۱۸۰س ۱۹×۳۲، کاغذ سپاهانی - جلد لیماج سرخ مقوایی.

«مجموع ۵۹»

۱ـ النافعة فی اعمال شهر رمضان (۱ پ ـ ۲۱ پ) از مهذب الدین احمدبن عبدالرضا که برای حاجی شعبان ساخته است.

آغاز: اما بعد فیقول الجانی الراجی عفور به العفو والرضا. احوج خلیقته الیه المشتهر بالمهذب احمدبن عبدالرضا. هذه النافعة فی اعمال شهر رمضان المعظم الذی انزل فیه القرآن المکرم. بالتماس الحاجی شعبان المسلم اقول الصوم هو الکف عن المفطرات مع النیة من طلوع الفجر الثانی الی المغرب المعلوم بذهاب الحمرة المشرقیة. ویجب برویة الهلال ...

انجام: فان اردت الاستقصاء فی هذا الفن الذی هو عین النجاح، فعلیك بالرجوع الی کتابنا مشکاة الفلاح، اواخیه مصباح الصلاح، والحمد لخالق الاصباح. تم.

۲ـ رسالة فی صلوة اللیل (۲۲ پ ـ ۲۹ ر؛ نوشتهٔ ۶ ع ۱۰۸۸/۲ و تصحیح شده) ازهمو که درساعت ۵ روز ۵ ماه ۵ سال ۱۰۸۱ ساخته است.

آغاز: بسمله. وبه نستعین. اما بعد فیقول الجانی الراجی عفوربه العفووالرضا. احوج خلیقته الیه المشتهر بالمهذب احمدبن عبدالرضا - لماثبت بالایات الکریمة و الاحادیث القدیمة، ان صلوة اللیل سبب عظیم للنجات الابدیة. وباعث جسیم علی الحیوة السرمدیة، وموجب لرضوان الرحمن، والفوز بتنعیم الجنان، الفت هذه القطعة فیها وفی

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

مايلزمها من الاعمال والاحكام . متوكلا على ذى الجلال والاكرام باقوتة اذا انتبهت من نومك ...

انجام : والحمدلله وحده اتفق الفراغ من مسقها بداية و نهاية فى الساعة الخامسة من اليوم الخامس من الشهر الخامس من السنة الحادية من العشر التاسع بعد مضى عين متوجة من هجرة سيد المرسلين عليه و آله صلوات رب العالمين (نوشته شد این کتاب در تاریخ ششم ماه ربیع الثانی سنهٔ هزار و هشتاد و نه . والحمدلله رب العالمين . بلغ تصحيحاً بحسب الطاقه جزى الله المؤلف كل خير و دفع عنه كل ضير و وفقه الله و ايانا و جميع المؤمنين للعمل بما فيه انه جواد كريم والحمدلله رب العالمين) ...

٣ـ مصباح الفلاح و مفتاح النجاح (٣٠ پ ـ ١٧٩ ر نوشتهٔ ١٠٨٩) ازهمو

آغاز: بسمله . وبه نستعين . احمدك يامن خلقنا للعبادة للفوز بالسعادة و اشكرك يامجيب دعوة السايل ومسبغ النعم والفضايل حمداً منجياً للنجاة الابدية شكراً موجباً للنعمة السرمدية واصلى على من تقبل به صوالح العبادات وتستجاب بحواصل الدعوات نبيك وحبيبك افضل من بلغ و سعى و اكمل من صام و صلى ودعى و على آله الداعين الى الرشاد الساعين فى السداد ما ترتبت السعادة على العبادة وهى على النية الخالصة والارادة . اما بعد فيقول الراجى بعفو ربه العفو والرضا احوج خليقته اليه المشتهر بمهذب الدين احمد بن عبدالرضا هذا مصباح الفلاح و مفتاح النجاح المختصر المحتوى على مهم العبادات .

انجام . امرتك به اتفق الفراغ من مصباح الفلاح و الصلوة على نبيه سيد المرسلين و عترته الطيبين الطاهرين فى ساعة العلم و العمل الذى هو المعول من يوم ركعات الاولى من الشهر الاول من سنة ابواب دار السلام من عشرتها على التمام بعد قطع رأس الغروب من هجرة الرسول المحبور عليه صلوات الملك الغفور والحمدلله وحده ، سنة ١٠٨٦ فى قرية إدكان ... من بلد اسفراين فى خدمة حاجى محمد حسين .

اجازهٔ پایان کاشفة الحال ش ١٨١٥/١

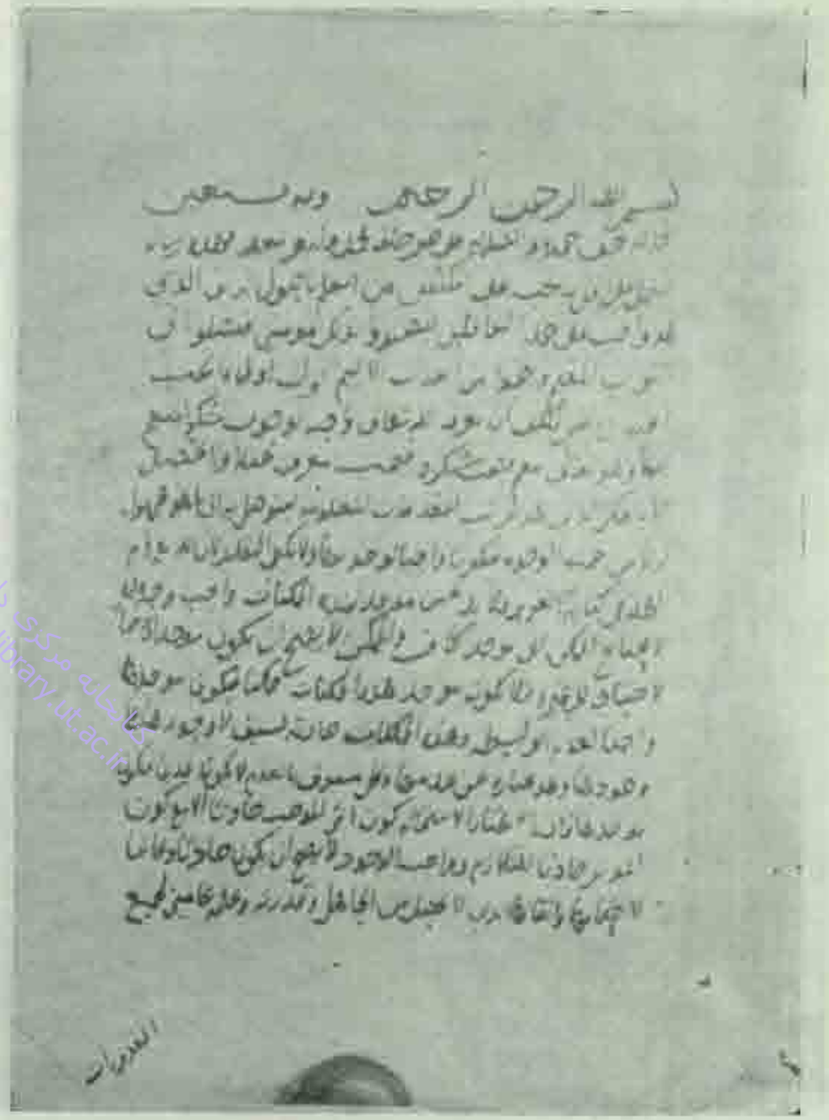

آغاز رسالة في واجب الاعتقاد ش٢/١٨١٥

پایان رسالة في واجب الاعتقاد ش٢/١٨١٥

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۸۱۵/

نستعلیق شمس‌الدین محمدصالح بُروی درشام روزشنبه۱۵ج۱/۸۹۶ ورش۱و۱۷ج۱/۸۹۶درطوس در ش۲ ، عنوان و نشان شنگرف .

۱۷س×۸ ، ۱۱/۵×۳۴۵ ، ۱۹×۱۳/۵ ، کاغذسپاهانی - جلدمقوایی‌گوشه‌هامیشن.

مجموعه

۱ـ کاشفة‌الحال‌عن‌احوال‌الاستدلال (۱ پ ـ ۳۰ پ) ازابن ابی‌جمهوراحسایی است (ف۱۷۱۶)درپایان این رساله اجازه‌ایست ازاحسایی ابت بنویسندهٔ نسخه.

۲ـ رسالة فی‌واجب‌الاعتقاد (۳۱ پ ـ ۳۵ پ) ازهمو.

۱۸۱۶/

نسخ زین‌الدین‌بن علی‌بن احمدطلوسی شامی درشب چهارشنبه۱۶ج۲/۹۳۸، عنوان‌ونشان‌شنگرف، شش‌برگ درآغاز (۳-۷) تازه‌نراست ، نسخه را نویسنده درارویك پایان سال۹۴۰با نسخهٔ‌صحیحی‌مقابله کرده ونشانه «صح» درجاهایش‌گذارده‌است، یادداشت ۱۳۴۴ درصفحهٔ عنوان‌هست،حسن‌بن زین الدین درصفحهٔ عنوان می‌نویسدکه نسخه را پدرم بمن وبرادرم بخشیده است چنانکه در برخی از نسخه های خزانه نوشته شده‌است .

۱۸س×۶/۵ ، ۱۲×۳۸۵ ، ۱۸×۱۲/۵ ، کاغذ سمرقند - جلدلیتاج لزیاکی ضربی مقوایی.

مختصر منتهی السؤل والأمل فی علمی الأصول والجدل

ازابن‌حاجب‌است(ف۱۷۰۳).

۱۸۱۷/

نسخ همان‌زین‌الدین‌طلوسی‌شامی‌در۱۴ج۲/۹۳۹،عنوان‌ونشان‌شنگرف،کلیشهٔ پایان نسخه‌در ریحانة‌الادب (۶: ۳۴۱) گراورشده‌است ، خط طلوسی درصفحهٔ عنوان هم‌هست.

۱۸س×۶/۵ ، ۱۲×۳۴۷ ، ۱۸×۱۲/۵ ، کاغذ سمرقندی - جلدلیتاج لزیاکی ضربی حاشیه‌دارمقوایی.

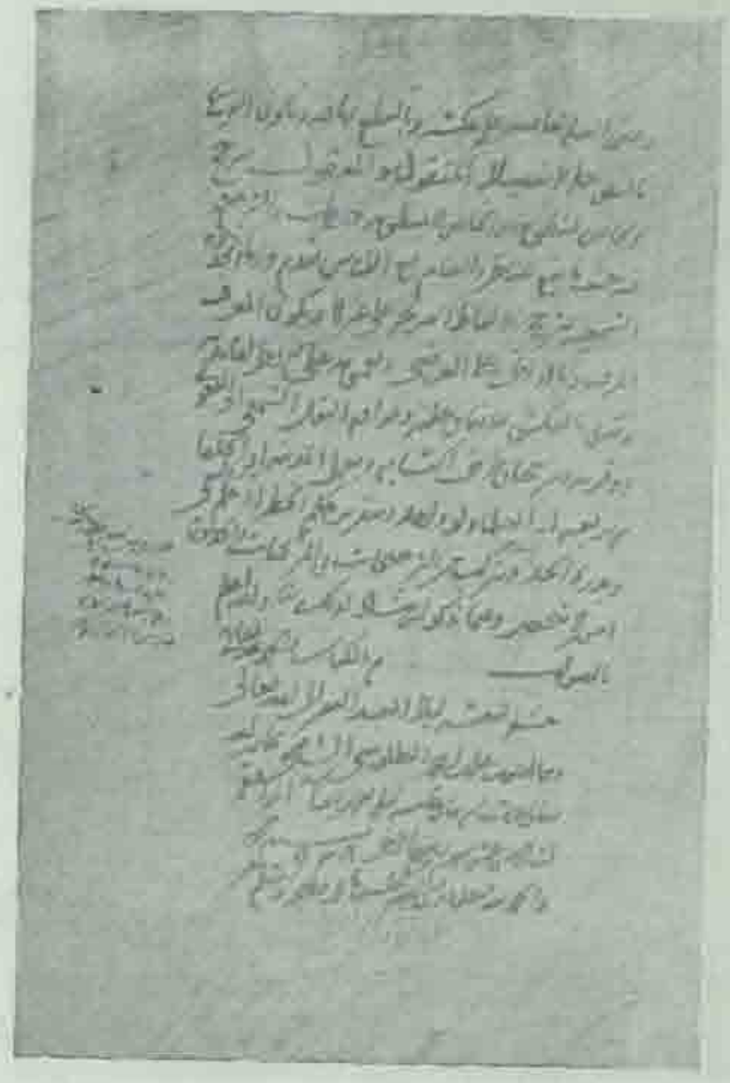

پایان مختصر ش ۱۸۱۶

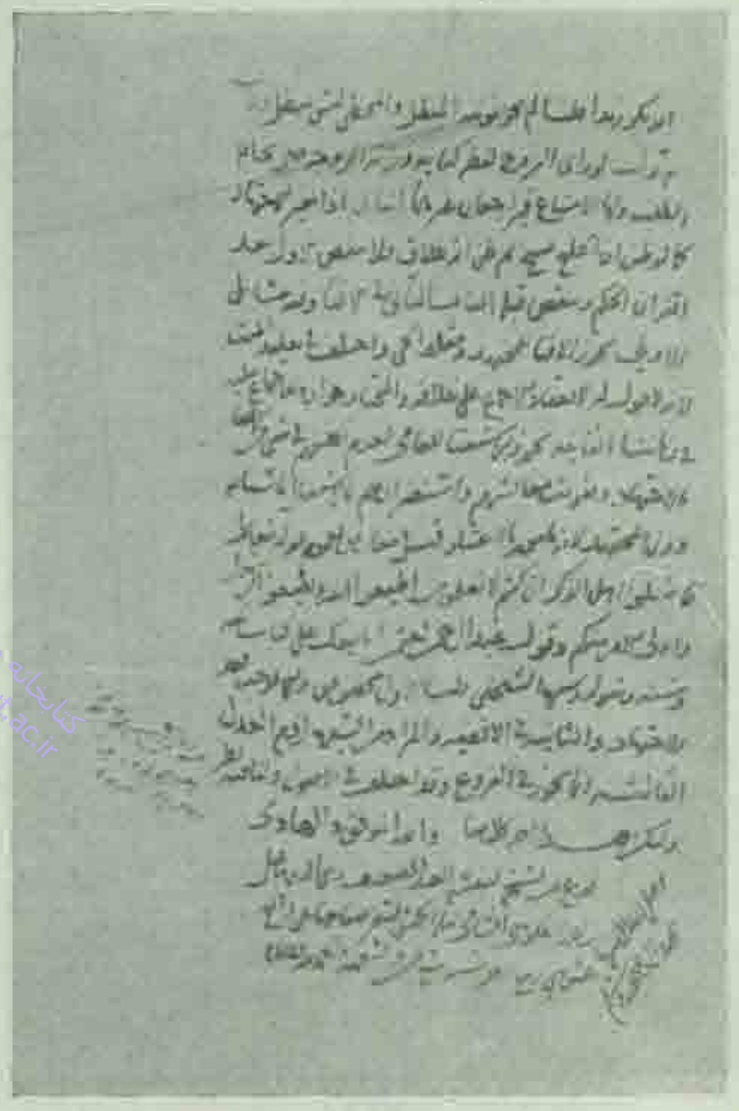

پایان منهاج ش ۱۸۱۷

منهاج الوصول الی علم الاصول

ازقاضی ناصرالدین عبدالله بیضاوی است (ف۱۷۲۳).

۱۸۱۸

نسخ و نستعلیق مصنف واصل و بالاغ دارد در ش۱ و نستعلیق دیرچلیپا در ش۲و۳، نشان شنگرف، ۲۳س۱۱×۱۷/۵ ، ۳۲۵۴ ، ۲۵×۱۹ ، کاغذ سیاهابی ـ جلد تیماج قرباکی مقوایی فرسوده .

مجموعه

۱ـ خزائن جواهرالقران (۱ پ ـ ۲۵۲ ر) ازعلی‌قلی‌خان فرزند فرنجای‌خان ازدانشمندان شیعی سدهٔ ۱۱ که در۱۰۸۳ درروضه و ۷باب و۱۶فصل ساخته است، (ذریعه ۷ : ۱۵٤).

۲ـ رسالة فی الصلوات (۲۵۲ پ ودریك صفحه) صلوات بر چهارده معصوم است بعربی گویا ازخود علی‌قلی.

آغاز: .. صل علی النبی الامی العربی الهاشمی.

انجام: واهل بیته علیهم الصلوة والسلام (موریانه خورده است).

۳ـ رسالة فی العلم (۲۵۳ ر ـ ۲۵٤پ) گویا ازخوداست.

آغاز: بسمله. لقداتفق اهل العلم علی ان علم الله .. عین ذاته الاقدس فهو ثابت له قبل ان یکون شیء موجودا کماورد فی الحدیث لم یزل الله عالما اذلامعلوم.

انجام: واعطاء الخیر والکمال بمحض الجود فالمنة له علینا والحجة له علینا فی المحاسن والقبایح والسلام علی من اتبع الهدی.

۱۸۱۹

نسخ اصل مصنف خط خورده وبحاشیه رفته است، عنوان شنگرف، طرف در پایان زایچه و

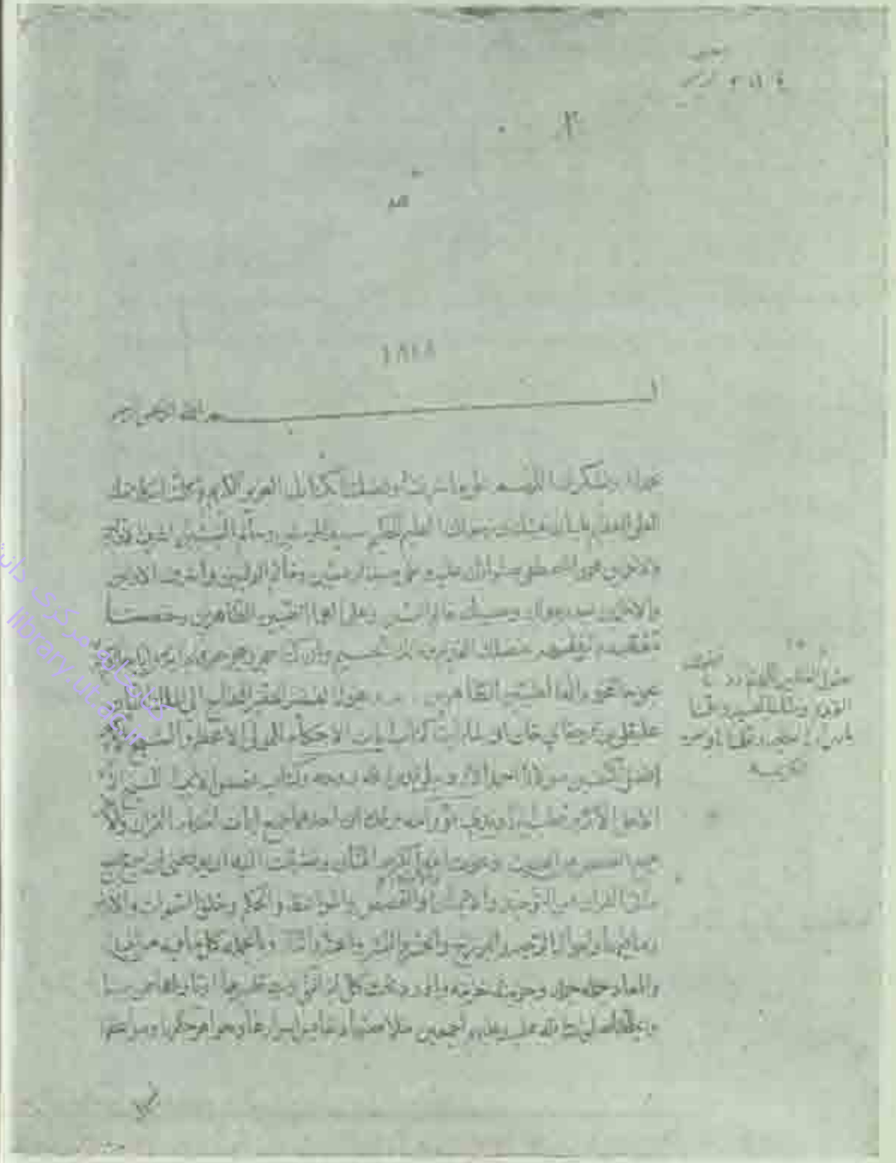

آغاز خزائن جواهر القرآن ش/١٨١٨

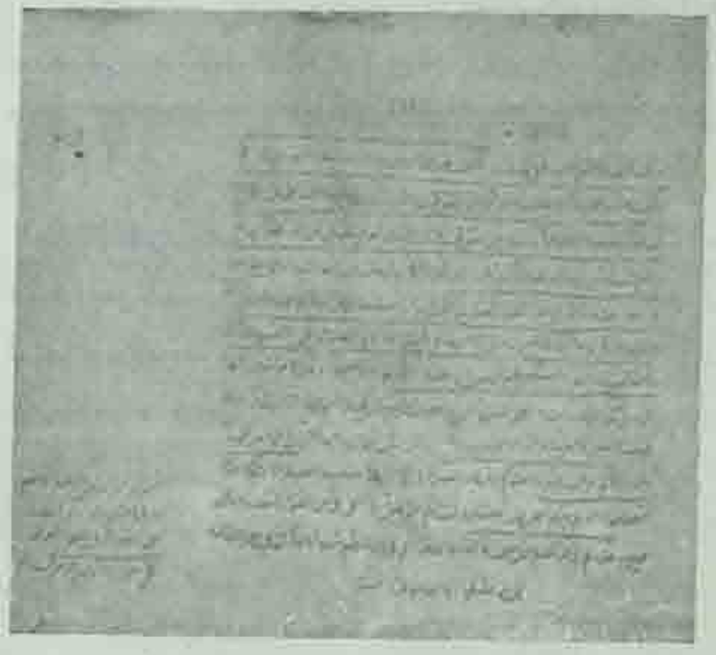

پایان خزائن جواهر القرآن ش ١٨١٨/١

تاریخ تولد فرزندش محمدکاظم‌بن میرزا عبدالله بنام ایبی ریتب در۷ج۲/۱۱۳۹ (=۲۹ خرداد جلالی ۶۳۹) را نوشته است . در پایان سیزده صفحه مطالب پراکندهٔ حسابی است.
۱۸س۷/۵×۱۴ ، ۱۰۹ ف ۱۴×۲۱ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج زردمقوایی.

سلم الحساب

ازسید قطب‌الدین طباطبایی یزدی است که نخست جامع‌المؤلفات فی الحساب نامیده وسپس‌بن گردانده‌به سلم‌الحساب ودرپنج مقاله وچندین شکل : مقالهٔ نخستین در۵۰ ودومی ٥٤ وسومی۱۸ وچهارمی۱۲ وپنجمی ۱۲ روبهم۱٤٦ شکل‌است (صفحهٔ عنوان).

در صفحهٔ عنوان بخط مؤلف نامهای کتابهای حساب دیده میشود : حاوی ، غنیةالحساب ، قوام‌الحساب ، جعفریةالحساب ، شمسیةالحساب که شرحها دارد،وسیله که شرحها دارد ، معونه ، لباب‌الحساب ، مفتاح‌الحساب غیاث الدین جمشید کاشی ، عیون‌الحساب‌مولانامحمدباقر یزدی.

نام مؤلف درهامش نسخه دربرخی ازجاها آمده و تاریخ تألیف آن هم از همین جاها برمیآید که درتزدیکیهای ۱۱۳۰ تا ۱۱۳٤ بوده است . درآن از عیون الحساب یزدی و کتاب بدیع استادخود فاضل کرخی نقل کرده‌است .

۱۸۲۰/

نسخ ریز سدهٔ ۱۰ ، نسخه بدل درهامش است.
۱۵س۵/۵×۱۱ ، ۳۸۰ ف ۱۱×۱۷ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدپارچه‌ای دروون میشن سرخ روغنی آراسته .

التنبیهات العلیة علی وظائف الصلوة القلبیة

ازشهید ثانی است که درروزشنبه ۱۹ ذی‌حجهٔ ۹۵۱ آن را بپایان رسانده‌است (ف۲۶۲۷).

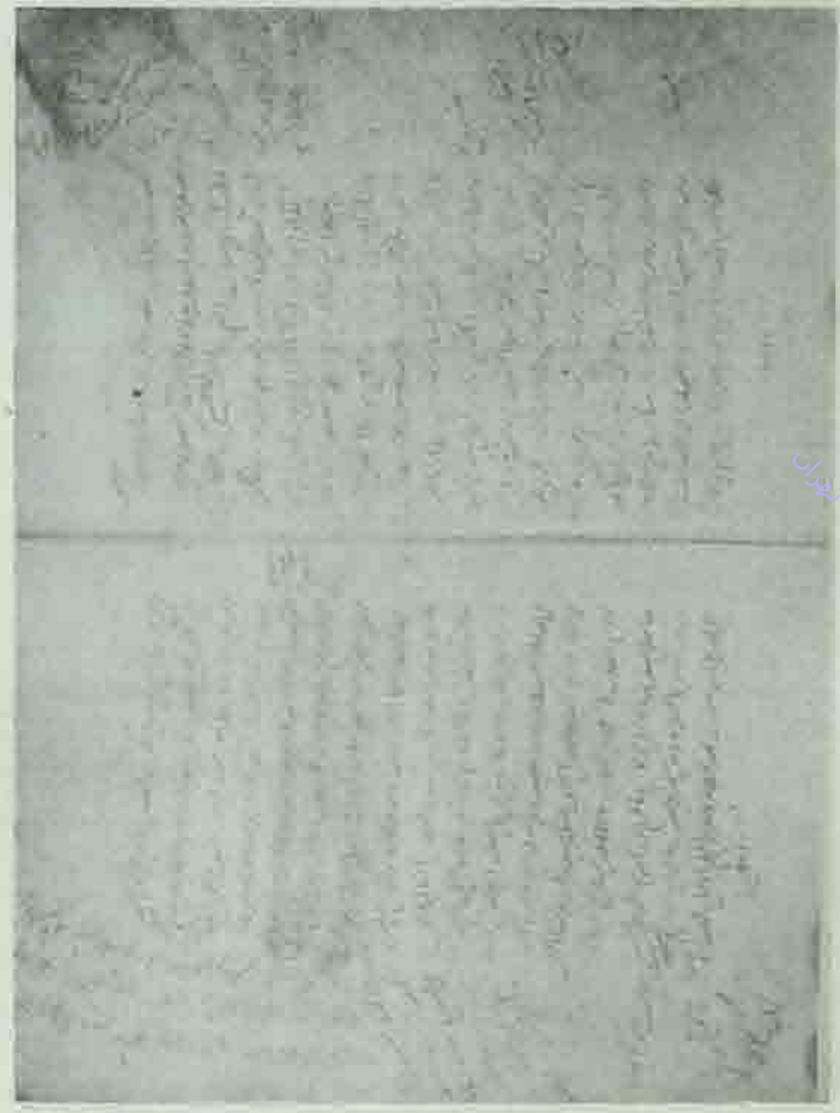

آغاز سلم‌الحساب ش۱۸۱۹

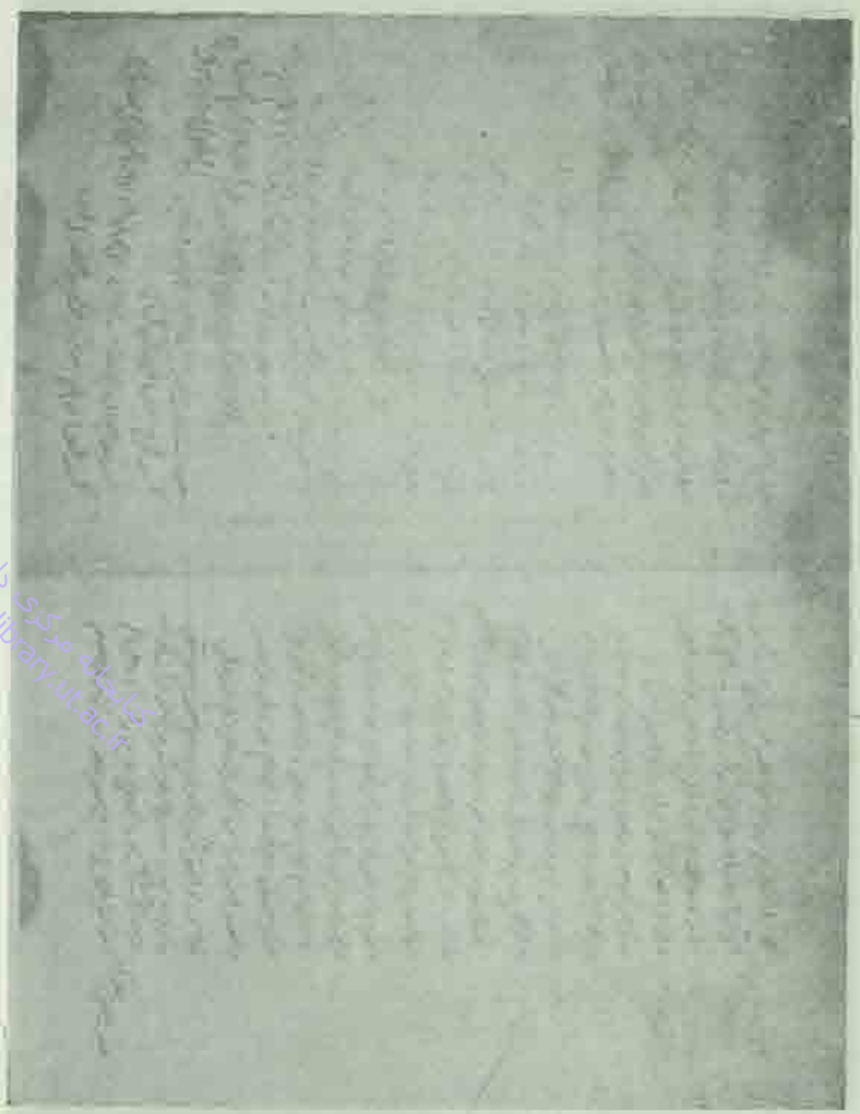

پایان سلم الحساب ش۱۸۱۹

۱۸۲۱/

نسخ سدهٔ ۹ ، عنوان شنگرف ، پرهامش خط مصنف دیده میشود ، بلاغ قرائت دارد در صفحهٔ عنوان اجازه ایست از او مورخ ۸۲۶/۱۰ ، در بالای نخستین صفحه خط عزالدین ابو عبدالله حسین بن حیدربن حیدربن شمران علی حسینی کرکی شایق است (روضات ص۱۹۰ - ق ۵۲۷) ، نسخه از آغاز است تا اندکی از میانه ۴ فصل ۳ (نتازع) کتاب صلح و در انجام افتادگی دارد .

۱۹س۱۰×۱۳ ، ۳۰۲ ک ، ۱۴×۱۹ ، کاغذ سمرقندی - جلد مقوایی عطف میشن .

عالم الدین فی فقه آل یس

از ابن القطان شمس الدین محمدبن زین الدین علی بن شجاع انصاری حلی است (ف۲۰۵۶) .

۱۸۲۲/

نسخ محمد شفیع در ۱۱۰۴ ه از وزاف بسیار میماند و گویا مربداوست ، عنوان شنگرف، جدول و سرلوح زر و لاجورد و شنگرف .

۱۹س۱۲×۲۲ ۰ ۲۵۷ ک ، ۱۹×۳۰ ، کاغذ سپاهانی - جلد نیماج سرخ مقوایی .

افراد سلیمانی

از مولی ده بابا عباس مولوی (در گذشتهٔ ۱۱۰۱) همزمان شاه سلیمان صفوی است که بنام او ساخته و در ۱۰۹۷ آغاز و در روز سه‌شنبه ۲۴ ذی‌قعدهٔ ۱۱۰۱ بانجام رسانده است (ذریعه۲ : ۴۲۹ - سیه۱ : ۲۰۷) .

شصت و دو فصل در آن هست و گذشته از احتجاجات امامان احتجاجات و مناظرات دانشمندان شیعی نیز در آن هست مانند هشام بن الحکم و مأمون (با چهل تن سنی) و مفید و فضل بن شاذان و سید عزالدین و سعد بن عبدالله و محمدبن بابویه قمی و سید حسن بن سید راجو و ابن ابی جمهور احصاوی با فاضل هروی (در سه مجلس) و استدلال علماء

صفحهٔ عنوان معالم الدین ش۱۸۲۱

ماوراء النهر بر کفر شیعه و پاسخ مولانا محمد رستمداری و گفتگوی شیخ حسین بن عبدالصمد با فاضلی سنی وقاضی زادهٔ کرهرودی باقاضی زادهٔ اوزبك درمجلس شاه عباس و سیدشاه فتح الله درمدینه با یك سنی ودرهندوستان باهمو.

آغاز: بسمله. حمدبیحد و ثنای بیعد حضرت صانعی را که اصناف مخلوقات را از تنگنای ظلمت کدهٔ عدم بفضای روشنایی وجود رسانید... امابعدچنین گوید... عباس المولوی... که چون هریك ازاهل ادیان مختلفه را اعتقاد اینست که دین اوحق ودین غیراوباطل است

انجام: این نعمت عظمی درهمهٔ اوقات دوام این دولت را از جنابّ حق ودود عزاسمه طلب نماید (قدوقع الفراغ من تسوید هذاالکتاب من تصنیف... ده ده عباس المشهوربمولوی... تم فی ید... محمد شفیع سنة ۱۱۰۳).

۱۸۲۳/

نسخ فضل الهی حسین قاینی در۱۱۰۵، عنوان ونشان شنگرف، جدول زر ولاجورد وشنگرف، صفحهٔ نخستین تولیس است، وربع برگ آغاز فواند رجالی وفهرست مشایخ کلینی است، وبرهامش برگها هم حواشی نوشته شده، درسه صفحهٔ پایان نسخه نیزفواند رجالی است وشجرهٔ شاگردان کلینی است همه ازصدرالافاضل. نسخه مقابله وتصحیح شده است وشامل اصول وفروع وروضه.

۳۷س۱۶/۵×۲۹/۵، ۲۹×۲۶/۵ف۳۸۰، کاغذ سپاهانی - جلدآبماج سرخ زرکوب باتولا.

الکافی

از ابوجعفر محمدبن یعقوب کلینی است.

۱۸۲۴/

نستعلیق خوب نقرشی، عنوان شنگرف، برگهای ۵ پ - ۸ پ در مبحث علت و معلول است و مکرربرگهای ۳۸ ر - ۳۱ ر رسالهٔ دوم ورسالهٔ جدایی نیست.

۱۴س۱۱×۴/۵، ۱۸×۱۰ف۲۷۶، کاغذ سپاهانی - جلدمقوا عطف میش.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

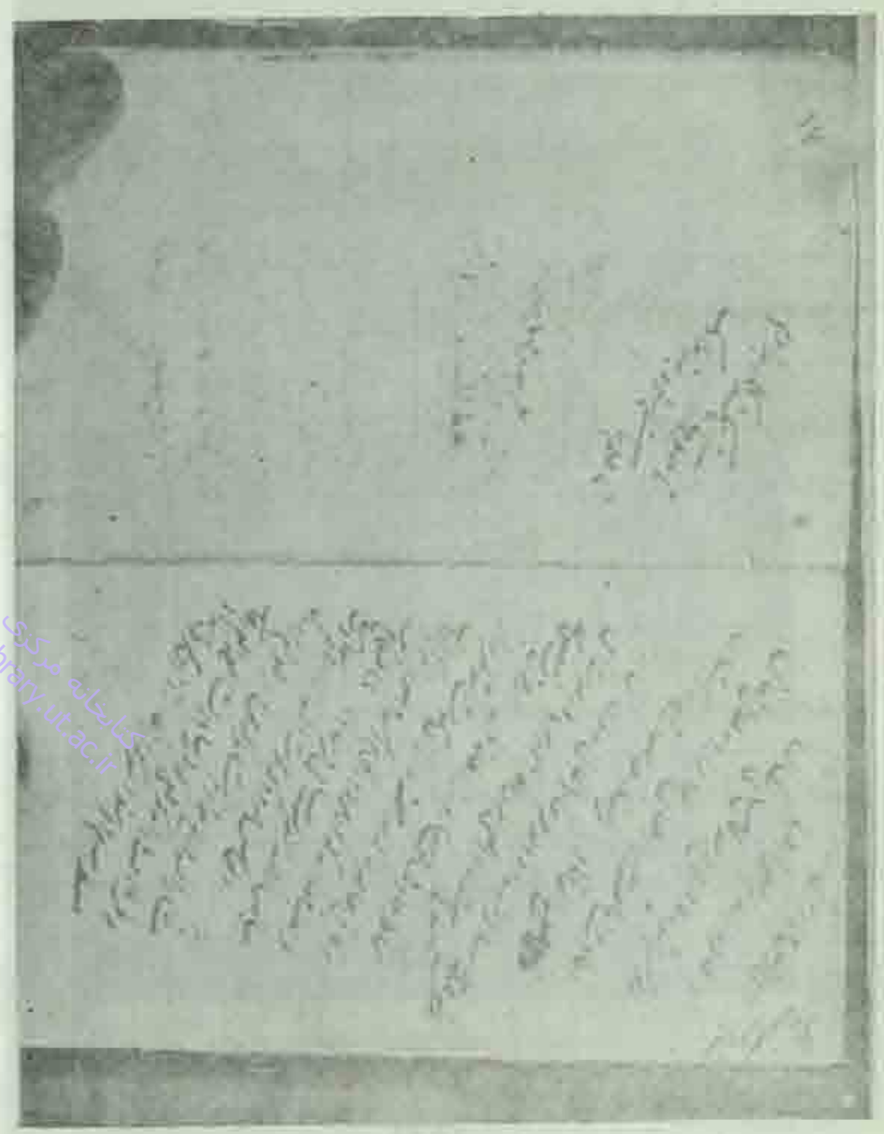

خط مراد تفرشی در گ ۱۶ ر و ۱۷ پ نسخه ش ۱۸۲٤

مجموعه

۱ـ حاشیة العریضة المهدویة (۹ر ـ ۱۶ر) ازملا مراد تفرشی ،

آغاز: اما بتاثیر ها فیه ، لم یجعل الفاعل من اقسام الخارج من المعلول کما فی شرح التجرید لان فاعل المرکب قدیکون جزءً منه.

انجام: و الحرکة الخ ، دفع لما یتوهم من ان الحرکة متجددة متجزیة الی اجزاء لا یتناهی ... علی انه فی قبول الحرکة للانقسامات الغیر المتناهیة کلام یجیء انشاءالله تعالی .

۲ـ العریضة المهدویة (۱۷ پ ـ ۷۱ ر) که در کلام است واز مولی مراد تفرشی دریك مقدمه و ۱۲ باب ویك خاتمه ودر ۲۰ صفر ۱۰۳۹ آن را ساخته ونوشته است

آغاز: بسمله الحمدلله الذی خلق السموات والارض وجعل الظلمات والنور و انزل من السماء ماءً فاحیابه الارض بعد موتها وبین آیة النشور ... امابعد فهذه فوائد لابد منها فی الاجتهاد وعوائد تسلك بصاحبها طریق الرشاد الفتها تذکرة فیمایه الانتباه و تبصرة فیما ینفع فی المعاد وجعلتها عرضة للعتبة العلیة و السدة السنیة و الحضرة القدسیة المنسوبة الی من به قیام الارض ومافیها وببقائه بقاء الدنیا واهلیها وهو خلیفة الله فی ارضه وحجته علی خلقه قائم آل محمد صلی الله علیه وآله الاخیار و خاتم اوصیائه علیهم السلام الائمة الاطهار الامام المعصوم والمهدی المنتظر والهمام الموعود والهادی الثانی عشر صاحب الزمان وقاطع البرهان ... ورتبتها علی مقدمة واثنی عشر بابا وخاتمة والله المستعان فی الفاتحة و الخاتمة ـ المقدمة ـ قیل : الکلام یقتدر معه علی اثبات العقاید الدینیة بایراد الحجج علیها ...

فهرست مطالبها :

الباب الاول : فی الوجود والعدم ، وهما جلیان بحکم بتنافیهما ...

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
Library of University of Tehran

الباب الثاني : في المهية ولواحقها وهي الجواب عما هو .

الباب الثالث : في العلة والمعلول، العلة ماعنه الشيء اما بتاثيرها فيه فهي فاعلية اوفي التاثير ففائية .

الباب الرابع : في الجواهر، الممكن ان حل في موضوع فعرض والافجوهر .

الباب الخامس : في الاعراض وحصرت في تسعة .

الباب السادس : في وجوب الصانع وصفاته .

الباب السابع : في العدل، الفعل ان اقتضى ذم فاعله فحرام اوترك فواجب .

الباب الثامن : في النبوة ، الحكمة تقتضي البعثة لارشادها الى مصالح المعاش و المعاد .

الباب التاسع : في الامامة، الامام اصلح بالنظام ولطف للامام خلافة عمن به الانتظام .

الباب العاشر : في امامة علي امير المؤمنين عليه السلام .

الباب الحادي عشر : في امامة بقية الائمة الاثني عشر عليهم السلام .

الباب الثاني عشر : في المعاد وما يتبعه ، امكان البعث عقلي ولو بجمع الاصول .

انجام : ـ و للورع درجات تنتهي الى اليقين و هو الى الرضا و الحمدلله رب العالمين قدوقع الفراغ من اخراج الكتاب الموسوم بالعريضة المهدوية من السواد الى البياض والحمدلله رب العالمين على يد مؤلفه احقر العباد مرادبن علي خان التفرشي عفي عنهما في الاربعين العشرين من شهر صفر ختم بالخير والظفر سنة تسع والف وثلثين جعله الله تعالى رضيا انه كان بعباده خفيا والحمدلله رب العالمين .

۱۸۲۵/

نسخ و نستعليق ۱۱۷۳ ، در صفحهٔ عنوان خط و امضای شهید ثالث حاج محمدتقی برغانی قزوینی دیده میشود و مینویسد که درخی را خودم نوشتم و درخی را اویسالدم، نسخه صفوة است تا پایان جلد سوم .

۳۴س۱۴×۲۳/۵ ، ۲۳۳ک۲۲×۳۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج سرخ مقوایی .

الحدائق الناضرة في احكام العترة الطاهرة

از شیخ یوسف بن احمد بحرانی است (ف ۱۱۸۷ : ـ سپه ۱ : ۳۹۹ ـ ذریعه ۶ : ۲۸۹).

۱۸۲۶/

شکسته نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، در صفحه عنوان آمده « خط السید الفاضل صاحب المتوسط و شارح الافی والالفیه » .

۱۸س۱۰×۱۹ ، ۶۸ک ۱۲×۴۴ ، کاغذ فرنگی کبود وسفید ـ جلد مقوا .

مجموعه

۱ـ ترجمهٔ بحر العلوم بعربی (۱ پ ـ ۶ پ) حوادث زندگی او است از ۱۲۲۶ تا ۱۲۳۶ بعنوان « تفاصیل کل احوال السید مهدی حفظه الله تعالی وحرسه »

آغاز : السنة ۱۲۲۶ صلی فی بطن امه جماعة صلوة العشائین .

انجام : قبل ذلك بسنتین بنحو آخر واذا .

۲ـ شرح الالفیة المنظومة (۷ پ ـ ۶۸ ر) متن جز خلاصة الفیه ابن مالك است و شرح بفارسی است و در آن آمده « مصنف دام ظله » و « مصنف ادام الله تعالی ظله فرمودند » .

آغاز :

و الصرف تنوین تمکن صرف عن مقرد مجرد لا ینصرف

صرف تنوین تمکن است عنع شده است از اسم مفرد مجردی که غیر امکن است.

انجام :

ولا یجوز ذکر فعل القسم فی التاء کالواو بتعویض نمی

وآشکار است برهنه بودن مکان ورود قسم ... تاعوض از واو آمده است .

۱۸۲۷/

نسخ و تعلیق از میرزای قمی در سؤال و جواب و از محمدبن محمدمقیم خوانساری که در پایان تحقیق در معامله محاباتیه نام او آمده است و خطوط دیگر، در ۱پ-۳پ از کتابی فقهی است با عنوان منهاج، حواشی با نشانهٔ «منه عفی عنه وعن والدیه» در نسخه هست.

۲۹ص×۱۶/۵ ، ۳۳۶ ص ۱۸×۳۲ ، کاغذ فرنگی ـ جلد لیماج ترباکی مقوایی.

مجموع ۴۵

۱ـ سئوال وجواب بفارسی وعربی (٤ پ ٢٤١ پ و ٢٧٣ ر ـ ٢٨٨ پ) از میرزای قمی که در روز یکشنبه ۲۱ ذی قعدهٔ ۱۲۰۷ بانجام رسانده است. پاسخ بملاعلی نوری هم در آن هست و پاسخ بمولانا علی اصغر دربارهٔ خطبة البیان مورخ روز پنجشنبه ۸ شهر الله ۱۲۱۳ (ف ۱۱۹۳) و تحقیق در معاملهٔ محاباتیه مورخ روز یکشنبه ۲۰ ذی قعدهٔ ۱۲۰۷ و تحقیق دربارهٔ ذکر و فکر شاه نعمت‌الله ولی در تصوف.

۲ـ رسالة فی اقرار الزوج بطلاق زوجته (۲٤۲ پ ـ ۲۷۲ پ) در بارهٔ اقرار شوهر بطلاق زن است از اسدالله بن اسماعیل.

آغاز: بسمله. وبه نستعین. الحمدلله الذی جعل الرجال قوامین علی النساء ... وبعد فیقول ... اسدالله بن اسماعیل ... هذا یا اخوانی مبلغ النظر و نتیجة الفکر.

انجام: ما اشرقت شمس وانساء قمر حرره العبد الحقیر المحتاج الی دعاء اخوانه المؤمنین علی نسخة مؤلفه کتابة بیده وانا الاقل قاسم بن شیخ محمد الملقب بالدلیزی الحمداوی اصلا والنجف مسکنا ومدفنا انشاء الله تعالی فی سنة الف ومائتین واثنی عشر سنة من الهجرة النبویة علی مشرفها افضل السلام والتحیة حامداً لله رب البریة ومصلیاً علی محمد وآله العترة النبویة علیهم افضل السلام والتحیة.

۳ـ الجواب عن المسائل الکلامیة والاصولیة والفقهیة (۲۸۹ پ ـ ۳۱٤ پ).

شاید از میرزای قمی باشد و ۱٦ مسأله در نسخه مانده واستدلالی است.

آغاز: بسمله. الحمدلله المتعزز بالبقاء المتعالی عن الفقر والفناء.

انجام: کما یشهد به آیات کثیرة لاحاجة الی ذکرها انما کان غرضه صلی الله علیه وآله نفی (فتاوه).

٤ـ رسالة فی وضع اجرة الحصادة والحمالة والرضاضة عن نصاب الزکوة (۳۱٦ـ ۳۲٦ پ) گویا از میرزای قمی باشد.

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی رفع عناء مؤنة الادیان الباطلة بمعونة سادات الانام ووضع عنا اوزار تحرج الاذهان بالسنن العاطلة بعین العنایة والاکرام والصلوة علی اشرف من اوضح سبل الشرایع والاحکام و اکرم من میز الحلال من الحرام محمد و آله الهادین الی دار السلام و صحبه المنتخبین الکرام ما تتابعت اللیالی و الایام و توالت الشهور والاعوام، اما بعد فقد ذاکرنی جماعة من سادة فضلاء الاصحاب وطائفة من اطایب خیار الاحباب فی بلدة المؤمنین قم بابتلائهم بالحرج الشدید والضرر الوکید من اجل اجرة الحصادة والحمالة والرضاضة ومایلزمهم من ذلك من الخسارة والمنقصة والغضاضة وانهم ان اخرجوا الزکوة عن الامور المذکورة ولم یضعوها فلامتناس لهم عن ترک الزراعة وحرمان الفقراء راسا ان یدعوها واقترحوا علی فی ان ابین لهم حال هذه المسئلة.

انجام: فلنقطع الکلام هنا حامدین لله مصلین علی رسوله المصطفی و آله و اصحابه ونسئل الله ان یغفر لنا ماوقع من تقصیر وان لایؤخذنا بما صدر عنا خطایانا من صغیر و کبیر.

۵ـ پاسخ به پادری بدخرده گیری از اسلام (۳۲۸ ر ـ ۳۳۵ پ).

آغاز: بسمله وبه نستعین والحمدلله رب العالمین اما بعد پس بدانکه یکی از پادریان مذهب مسیحی چندی قبل ازین بدارالعلم شیراز آمده از یکی از اکابر آن حدود ادلهٔ نبوت خاصه را طلب نموده بوعدهٔ اینکه میخواهم بشرف اسلام فایض شوم وتشخیص آنکه در کتب علماء دیده وفهمیده برای او نوشته وآنملعون پاره‌ای اعتراضات وایرادات از جهت تعصب تعسفا بر آنها نوشته وبنا بجناب فضایل مآب علامی آخوند ملا رضای

همدانی جوابی بر اعتراضات و ایرادات او نوشته فرستاده است.

انجام : وذکر نبوت ورسالت آنجناب .

۱۸۲۸

نسخ حسین بن عمار بصری در روز چهارشنبه ۶۳۲/۱۰۴۱۴ سی و دو سال پیش از مرگ مصنف(۶۶۴)؛ عنوان درشت ، ورلسخه خط او دیده میشود ، شعرهایی از محمد حسینی بخط او مورخ ۱۹ ذی‌قعده ۸۹۱دارد ، سیدرامای درهامش نکاتی‌را یادداشت کرده‌است، محمدطاهربن محمدمحسن استرآبادی‌دارنده نسخه بوده است . نشانه‌گراسه‌های ده برگی را دارد و۱۵ گراسه دو یهم ۱۵۴ برگ ورلسخه باید باشد ولی ده برگ آخار یا گراسهٔ یکم را ندارد و نسخه از میانهٔ فهرست دیباچهٔ کتاب است .

۱۷س۱۱/۵×۱۷/۵ ، ۱۴۳گ ۱۸×۲۵ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدلیماج قرباکی ضربی مقوایی با لولا.

الامان من اخطار الاسفار والازمان

از رضی‌الدین ابی‌القاسم علی‌بن طاوس است (منزوی ۱ : ۱۱) .

۱۸۲۹

تعلیق واصل نسخهٔ قزوینی وانتهاتجارت را دارد وجلد ۹ است .

۱۸س۱۰×۱۴/۵ ، ۳۲۹گ ۱۶×۲۲ ، کاغذ فرنگی ـ جلدلیماج قرباکی ضربی مقوایی.

منهج الاجتهاد

شرح شرایع محقق حلی است از شهیدثالث محمدتقی بن محمدقزوینی

آغاز : بسمله . الحمدلله رب العالمین . قوله القسم الثانی فی العقود وفیه خمسة عشر کتابا . کتاب التجارة . مصدر مان لتجر یقال تجر فلان

انجام : وضعه ظاهر . تم المجلد التاسع علی‌ید مؤلفه الخاطی ابن محمد محمد تقی ... ویتلوه المجلد العاشر فی بقیة احکام التجارة من المرابحة والمواضعة والتولیه ومایعدله انشاءالله تعالی سنة ۱۲۳۴.

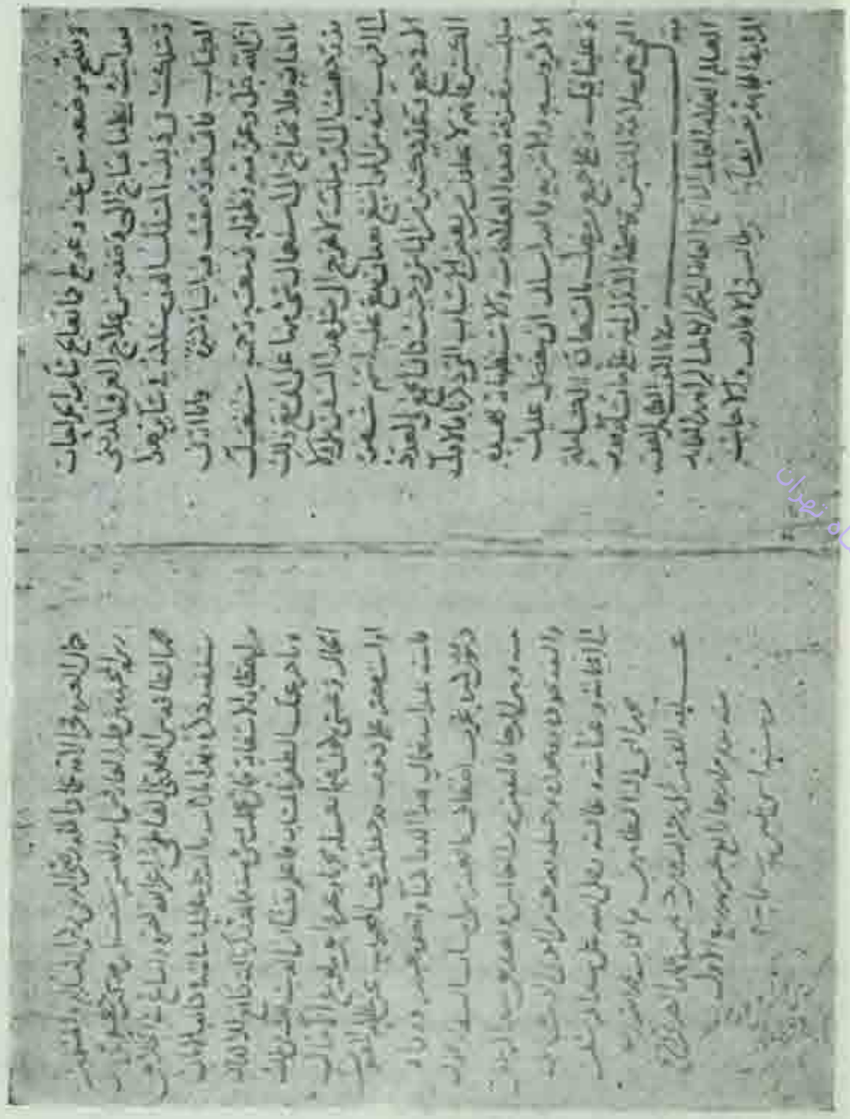

پایان الامان من الاخطارش ۱۸۲۸

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۸۳۰/

نسخ شام یکشنبه ۱۱ رمضان۱۲۶۱، بلاغ مقابله دارد ، مهر «محمدحسن ۱۲۳۴» وجز آن،ورنسخه هست وباید ازمؤلف باشد .

۱۹س۸/۵×۱۴ ، ۱۹۳ص۱۵×۲۲ ،کاغذ فرنگی ــ جلدتیماج سرخ مقوایی.

مجموعه

دراین مجموعه شش رساله است ازشیخ محمدحسن اصفهانی نگارندهٔ جواهر (ف ۱۲۶۶)

۱ـ نجاةالعباد .

۲ـ رسالة فی‌الدماء الثلثة .

۳ـ رسالة فی‌الصوم

٤ـ رسالة فی‌الخمس .

۵ـ هدایة الناسکین والمعتمرین فی‌مناسك الحج

٦ـ رسالة فی‌الارث .

۱۸۳۱/

نسخه‌ای خط خورده وبحاشیه رفته وباید نسخهٔ اصل شیخ‌باشد ، نسخه تا اینجا فصل ۴ است دربیان قبله.

۳۶س۱۰×۱۷/۵ ، ۳۹۸ص۱۶×۲۲ ،کاغذ فرنگی ـ جلدمقوایی .

تحفة‌الابرار

ازسید محمد باقرشفتی‌است (ف۱۸۱۳)

۱۸۳۲/

نسخ علی‌بن محمدبن مرتضی حسینی استرابادی که جزو یکم را در اینجا روز آدینه ۹۳۱/۴/۱۰ وجزو آخررا درنیمهٔ روز آدینه ۹۳۱/۸/۱۶ پایان رسانده است ، عنوان‌ازریاشلگرف ، حاشیه‌هابانشانهٔ «ع ل ، شیخ‌زین‌الدین،ذکری» ، مهر«علی‌بن هلال‌کرکی» عاملی دارد و خط او در صفحهٔ عنوان وکنار برگهای نسخه دیده میشود .

۲۱س۱۰×۱۳/۵ ، ۳۸۴ص۱۶×۲۱ ،کاغذ سیاهابی ـ جلدتیماج آبرنگی ضربی‌مقوایی.

الدروس الشرعیة فی‌فقه‌الامامیة

ازشهید یکم است

۱۸۳۳/

نسخه‌ای خود محشی وخط خورده وبحاشیه رفته‌است .

۱۵س۹/۵×۱۴ ، ۳۶۲ص۱۴/۵×۲۰/۵ ،کاغذ فرنگی‌زرد ـ جلدتیماج زرد مقوایی.

ذریعة النجاة من الف عقبات

حاشیه‌ایست برشرح مختصراصول عضدی . محشی را حاشیه‌ایست‌بر کافی بنام ذخیرةالنجاة که دردیباچه ازان نام میبرد.

آغاز: بسمله..نحمدك‌اللهم‌حمدالامنتهی‌لعدده وامده ذخیرة للنجاةمن‌العقبات. فقد کنت منذالایام راجیا من ان‌تبقی منی آثار للنجاةمن‌العقبات ... حتی‌ساقنی‌التوفیق الی تحریرنبذة من معضلات شرح المختصر .. وسمیتها بذریعة النجاة من‌الف عقبات.

انجام : القسم الثالث الی هذا بیان لوجوه الترجیح اذا تعارض المنقول مع المعقول... والاستدلالات المعارضة للاخبار.

۱۸۳۴/

نسخ سدهٔ ۱۳ ، عنوان‌و نشان‌شنگرف ونوشته شده از روی نوشته‌های دست خوانساری‌بگواهی

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

او بخط خود او در ۱۵محرم ۱۲۷۱ تصحیح شده است .

نسخه از آغاز است تا سرگذشت جنید .

۴۱س۸/۵×۱۴/۵ ، ۲۲۸گ۱۶×۲۲ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج حنایی ضربی مقوایی .

۱۸۳۵/

نسخ ابوالقاسم‌بن جواد موسوی در روز ۱۳۶۸/۱ع۱۷ ، بلاغ مقابله خط خوانساری دارد بخط محمدبن‌زین‌العابدین موسوی مورخ روز آدینه ۶ج۲/۱۲۸۴ ، خوانساری هم باین نسخه نگریسته درروز سه‌شنبه ۲۲ج۲/۱۲۷۱ ، عنوان شنگرف ، حواشی بانشانهٔ «منه علی‌عنه» بخط نستعلیق خوانساری،درحاشیهٔ عنوان‌گفتاری است از سیدحسن‌بن سیدعلی سپاهانی دربارهٔ اجازهٔ اجتهاد میرزا محمد باقربخط خود مجازمورخ ۱۴ج۲/۱۲۷۱ ، نسخه جلد دوم است ازسرگذشت‌حسن اطروش ناطقابن عمرابی‌الاسود دالی در۱۰۷۸ بیت‌که دردرور چهارشنبه ۱۶شعبان ۱۲۶۴ تألیف شده ورسپاهان.

۴۱س۸/۵×۱۴/۵ ، ۲۱۶گ۱۶×۲۲ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج حنایی ضربی مقوایی.

روضات‌الجنات فی‌احوال العلماء والسادات

ازسیدمیرزامحمدباقربن‌زین‌العابدین‌بن‌ابی‌القاسم جعفربن حسین‌بن‌ابی‌القاسم جعفر کبیر موسوی سپاهانی خوانساری (۱۲۲۶ ـ ۱۳۱۳) است که در ۱۲۸۷ بپایان رسانده وآن درتهران یکبار در۱۳۱۶بانظر اووحواشی او ویکبار در۱۳۶۸بافهرست بچاپ رسیده واکنون هم بازبرچاپ است . بهترین کتابی‌است ازدانشمندی‌شیعی در سرگذشت‌دانشمندان‌شیعی وسنی.نوری درمستدرك از گفتاراو درسر گذشت‌قطب‌راوی وحمیدی خرده گرفته است (مستدرك ۳ : ۴۴۸و۴۷۸) .

(مصفی ص۸۹ ـ ذریعه ۱۱ : ۲۸۰ ـ در دیباچهٔ الشهریه سر گذشت خوانساری آمده وازروضات ونسخ آن یادشده است).

۱۸۳۶/

نسخ خوب‌خوانساری در ش۱ وخط خوردگی دارد وبحاشیه رفته است ، عنوان شنگرف،تاریخ

تألیف (۴ذی‌حجة ۱۲۷۶) درپایان آمده‌است ودرآنجا ازهمکاری میرزا عبدالغفار پسرسیدمحمدپسرحسین حسینی تویسرکانی درتکمیل این جلد سپاسگزاری شده وبدرخواست او سرگذشت استاد وهمشهری او ملاحسینعلی پسرنوروز علی ملایری‌تویسرکانی سپاهانی‌آمده‌است ، این نسخه جلدسوم و چهارم‌روضات را دارد ودر هفت نسخهٔ‌آخر پاسخ خوانساری است بمیرسیدحسن دربارهٔ‌کندن جویی زیر جویی دیگر (الشهریه) بخط نستعلیق هدایة‌الله‌بن محمدباقر موسوی (۴۳س۱۱/۵×۱۶/۵) .

۴۳س۱۱/۵×۱۶ ، ۲۸۴گ۱۹×۳۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج سبزضربی‌مقوایی.

مجموعه

۱ـ روضات‌الجنات خوانساری (جلد ۳و۴) .

۲ـ الشهریة (درهفت صفحهٔ آخرنسخه) ازخوانساری که در پاسخ میرسیدحسن مدرس توشته واودریافته است که خوانساری باجتهاد رسیده است این‌رساله‌باسه‌رسالهٔ دیگردرتهران بسال ۱۳۷۷ بچاپ رسیده است.

۱۸۳۷/

نسخ ابوالفتح‌گیلانی‌درهمهٔ شماره‌هاازروی‌خط میرداماد وبرای‌خزانهٔ‌سلطان‌العلماء بجز ش۲که بخط خود داماد است ، عنوان ونشان شنگرف .

ش۱ درتاریخ۲۴ج۱/۱۲۳۱کامل شده وحاشیهٔ «منه مدظله‌العالی» دارد .

ش۲ مورخ ۷ذی‌قعدة ۱۰۳۴ باحاشیهٔ «منه» .

ش۳ ازروی‌خط‌سیدداماد مورخ‌ذی‌قعدة ۱۰۱۴ است باینکه خود رساله درسنه۱۰۳۰بپایان رسیده است وگویا دوبار تألیف‌کرده باشد .

ش۴ نیز حاشیه «منه دام ظله العالی» دارد .

ش۵ بخط نسخ ولام ابوالفتح‌گیلانی ودرآن برده شده است.

ش۶ حاشیه دارد بانشانهٔ «منه مدظله العالی ، لمحرره جمال‌الدین» .

ش۷ مانند شمارههای دیگرنوشته شده است .

ش۸ و۱۰ حواشی دارد بخط میردرآغازآن .

درصفحهٔ عنوان عادل‌بن مرادارد«مالی شاه‌گرد میرداماد بخط خود ازاستاد ورواشح اوستوده واراین نسخه بعنوان « تحفهٔ خزانهٔ‌کتب نواب قدسی‌القاب عرشی القاب رضی‌الاسلام و ملاذ المسلمین سلطان الفاخم الصدور والعلماء برهان اعاظم‌الفضلا ایدة‌الله تعالی وخلده علی مسند الصدارة والتمکین

الی یوم الدین» یاد کرده است (نیز در صفحهٔ عنوان سبع شدادی که دارد : «... قدوسی القاب فقسی الصفات سیادت و صدارت پناهی برهان الفضائلی سلطان العلمائی ایده‌الله تعالی علی مسند الصدارة والسیادة» نیز صفحهٔ عنوان عیون المسائل) نسخه از ان محمد اشرف بن عبدالحسیب حسینی بوده است (۳۶۳/).

۱۲س۸/۵×۱۵ ؛ ۳۷۰ ص ۱۶×۲۴ ؛ کاغذ سپاهانی - جلد تیماج تریاکی ملوانی.

مجموعه ۵۵

۱ـ الرواشح السماویة (۲پ ـ ۲۵۰ر) از میرداماد است (ف ۱۳۳۲ ـ ذریعه ۱۲۸:۲۵۷).

۲ـ اجازهٔ سید داماد بخط خود او بسلطان العلماء (۲۵۰ پ ـ ۲۵۱ ر) مورخ ۷ ذی‌قعدهٔ ۱۰۲۴ و گویا همان باشد که در ذریعه (۱:۱۶۰) یاد شده است

آغاز: بسمله و الاعتصام بالعزیز العلیم صدر کتاب الوجود سلسلتی البدء و العود ...

انجام: الهجرة المبارکة المقدسة النبویة حامدا مصلیا مسلما .

۳ـ رسالة فی فضیلة سورة التوحید (۲۵۱ ر ـ ۲۵۵ پ) (ش ۱۸۳۸/۲).

آغاز: بسمله والأعتصام بالعزیز العلیم الحمد کله لصانع الوجود کله ... وبعد فایها الصدیق الماحض والخلیل الناهض ان احوج المربوبین الی الرب الغنی محمدبن محمدبن علی باقر الداماد الحسینی ... یملی علی قلبك .

انجام: والتمسك باهل بیته ... اجمعین و کتب مسئولا ... محمدبن محمدباقر الداماد الحسینی ختم الله له بالعاقبة الحسنی فی الالف والعشرین من اعوام الهجرة المبارکة المقدسة النبویة حامدا مصلیا مسلما تالیا مستغفرا و الحمدلله وحده حق حمده (هذه صورة خطه الشریف خلدالله ظلاله علی مفارق اهل العلم والایمان ابدا: کتب العبد المذنب محمد الاسترآبادی فی شهر ذی القعدة الحرام سنة اربع عشرة والف).

۴ـ الرسالة الخلعیة القدسیة الملکوتیه الباقریة امام الله مجد مصنفها (۲۵۶ پ ـ ۲۵۷ پ) از سید داماد و خلسه‌ایست از اوموروخ ۱۴ شعبان ۱۰۲۳ و هنری کربین

آن را در یادنامهٔ ماسینیون (چاپ ۱۹۵۶ دمشق ۱: ۳۷۸ـ ۳۳۱) با دیباچه و ترجمه و شرح آن بفرانسه از روی همین نسخه و نسخهٔ مجلس و محبوب القلوب و اجازات بحار (ص ۱۲۶ ـ ۱۲۷) بچاپ رسانده است. در ذریعهٔ (۲۴۱:۷) تاریخ آن آدینهٔ ۱۶ شعبان ۱۰۲۳ آمده و دارد که آن در سلافة العصر ص ۴۸۷ بچاپ رسید. از خلعیهٔ دیگر داماد در طهارت و صلوة بروش عرفانی هم در آن یاد کردید. نسخه‌ای از این خلعیه (نسخهٔ ما) در کتابخانهٔ سپهسالار (ش ۳۲۲/۲) هست. کربین در مجلهٔ مردم‌شناسی ص ۱ ش ۲ نیز از این خلسه گفتگو داشته است.

در مشیخهٔ نسخهٔ ش ۲۱۴۳ ص ۱۷۰ از خلسهٔ کاشفی در شب چهارشنبه ۱۳ شعبان ۸۷۲ یاد کردید. محمدتقی مجلسی هم خلسه‌ای دارد (ش ۱۲۲۳/۵ سپه) شیخ اشراقی در تلویحات (ص ۷۰ـ۷۴ و ۱۱۵) از خلسهٔ خود یاد میکند (لوامع الاشراق دوانی ص ۲۹) محیی الدین ابن عربی نیز در آغاز فصوص و باب ۳۸۱ فتوحات (پایان نهایة البیان فی دراية الزمان فیصری) از خلسهٔ خود یاد میکند.

غیاث الدین منصور دشتکی هم در پایان مرآة الحقائق و مجلی الدقائق از خوابی که در ۸۹۵ دیده و بجهان روشنایی رفته است یاد میکند (ف ۳۵۴)

همهٔ اینها گویا از آنچه در اتولوجیای ارسطو آمده است پیروی کرده‌اند (نیز تلویحات ص ۱۱۲ و مطارحات ص ۸۴)

۵ـ نامهٔ شاه عباس بشریف مکه انشای میرداماد (۲۵۸ پ ـ ۲۶۳ر).

بسمله . وبه نستمد والیه زلفی . انشاها امام الله ظلال مجده وهداه حسب الحکم الاشرف المطاع نفذه الله فی الاقطاع و الارباع الی شریف مکة . بسمله . و الاعتصام بالحکیم العلیم طلاع تهامة الحمد زواهر طول الله الذی جعل البیت مثابة للناس .

انجام: و نفقه اصدق الداعین للدولة العباسیة الصفویة الموسویة الحسینیة خلدها الله تعالی بالتظلیل علی البریة محمدبن محمد المدعو بباقر الداماد الحسینی ختم الله له بالحسنی (الی هنا صورة خطه الشریف ایده الله تعالی علی مسند الافادة

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
Library.ut.ac.ir

والافاضة ... والاجتهاد . کتبه العبد الاقل ابوالفتح الجیلانی).

٦ـ السبع الشداد (٢٦٤ پ ـ ٣٤٨ پ) از میرداماد است در ٧ مقاله هریك چند فصل و درمسئلههای دشوار فقهی واصولی است ودرآغاز سال ١٠٢٣ آن رابپایان رسانده است وآن باحواشی خود میر ورسالهٔ اعضالات او درتهران بسال ١٣١٧ بچاپ سنگی رسیده است . درآن ازاقق مبین و عیون المسائل الفقهیة والحواشی المعلقات علی کتاب الکافی وایضاحات وتشریقات باصحیفهٔ ملکوتیه وتقویمات وتصحیحات یا تقویم الایمان وصراط مستقیم (همه ازخودمیر) یاد شده است.

٧ـ التولا والتبرا (٣٤٩ پ ـ ٣٥٠ پ) از میرداماد ولعن ونفرین بابی‌بکر و عمروعثمان ومعاویه ویزید وعایشه وحفصه‌است .

آغاز: بسمله . اللهم ان نبیك الناطق بالحق ورسولك المبلغ بالصدق .

انجام : والحقنا بنبینا وائمتناولی الرحمة والغفران (هذا من اقاویل سیدنا و مولانا امام‌الله‌برکات‌انفاسه و انفاس‌برکاته الی یوم الدین وانا احقر مستفیضه وافقر مستفیدیه من بحارافضاله المستوعب ابن‌مراد عادل الاردستانی عفی عنهما)

٨ـ عیون‌المسائل یاالثنی‌عشریه (٣٥٣ ر ـ ٤٦٢ر) ازمیرداماد وینج مسئلهٔ فقهی ازآن درنسخهٔ ما مانده‌است (ف ١٧٦٠)

آغاز: کتاب عیون‌المسائل ... من مصنفات رئیس الفرقة ... ثالث المعلمین ... و کتب ذلك ... ابن مراد عادل الاردستانی . . بسمله ومن جناب فضلك الاستیفاق و الاستیزاع یاعلم‌یاحکیم سبحانك اللهم انی‌للسان هذه اللمة المخدجةان یوازی‌حقوق نعمك بالحمد.

انجام : المسئلةالخامسة فضیة الاصل وجوب استحضار النیة فعلا . . . (پس‌از پنج صفحه) من مساق التوجیه نصب وارتکاب.

٩ـ الحرزالحارز (٤٦٣ پ ـ ٤٦٤ پ) ازمیرداماد است . درپایان‌آن از خود

او یاد شده است ودرآن روایت دوم او ازعلی‌بن ابی‌الحسن عاملی در ٩٨٨ در سنابادطوس همین حرز را آمده است .

آغاز: بسمله . والاعتصام بالعلی العظیم ... حرز حارز روینه فیما رویته‌بطرقی واسانیدی‌عن مشیختی ومشایخی‌وسلافی واسلافی ... اودعت نفسی واهلی‌ومالی‌وولدی ومن معی ومامعی فی‌ارض محمد سقفها وعلی‌بابها وفاطمة والحسن... والحجةالمنتظر حیطانها والملائکة حراسها والله محیط بها.

انجام : فی‌لوح محفوظ.

١٠ـ الرسالة الخلعیة (٤٦٤ پ ـ ٤٦٥ پ) دومین خلسهٔ میرداماد است‌درماه رمضان ١٠١١ درقم.

آغاز: ومن لطائف ماختلسته واختطفته من‌القبوض الربانیة والمنن‌السبحانیة بحزبل فیضه وسیبه ـ حیث کنت بمدینة . . . قم . . . فی‌یمن ایام شهرالله الاعظم لعام ١٠١١ ... انه قدغشیتنی ذات یوم .

انجام : والحمدلله رب‌العالمین وحده حق‌حمده (الی‌هنا صورة رقمه‌الشریف المقدس وخطه الانیف الاقدس ادام‌الله بر کات انفاس اجتهاده ... حرره . . . ابن مراد عادل الاردستانی) .

١٨٣٨ /

تعلیق علی دوحدیث محمد شاکر و میرداماد که شرعةالتسمیه (ش ٩) را براو خوانده ، در هامش آن بلاغ قرائت بخط میرهست ، حاشیهٔ «منه مدظله‌العالی» دارد ورش ٩و٣ ، عنوان وتفان‌شنگرف، همهٔ شمارهها بیك خط است، ش ٩ مورخ روزدوشنبه ١٤ صفر ١٠٣٩ است .

١٦س ١٢×٤/٥ ورش ٩و١٤س ١١/٥×٥ ورش ٢و١٦س ١٢/٥×٧/٥ ورش ٣و٢٠س ٢٠×١٣٠ ، کاغذ سیاهانی نخودی ـ جلدتیماج قرباکی رنگ‌وب بالولا.

«مجموع»

١ـ شرعةالتسمیة (٢پ ـ ٨٢ر) ازمیرداماد درنهی‌ازتسمیهٔ‌مهدی‌موعود ومورخ

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۰۲۰، حرعاملی آن را در کشف التعمیة فی حکم التسمیة (ف۱۴۸۸) رد کرده است (کشف الحجب ص ۳۶۰ ـ طوس ش ۱۴۳ و ۱۴۴ اخبار).

۲ ـ رسالة فی فضیلة سورة التوحید (۸۲ پ ـ ۸۵ پ) از میر داماد (مکرر ۱۸۳۷/۳).

۳ـ المعلقات علی کتاب تقویم الایمان (۸۹ پ ـ ۲۰۱ ر) از میرداماد (مکرر ۳۷۲/۳ ف ۳۶۴).

۱۸۳۹

نسخه‌ایق نسخهٔ اصل مؤلف و کامل نشده و خط خوردگی و سفید دارد.
۱۸ش×۷ ۱۲/۵×۷ ۳۹۴ ۱۳×۱۹، کاغذ سپاهانی ـ جلد مقوای پارچه دار.

الفرائد

از آقا محمدهادی (در گذشتهٔ ۱۱۳۰) فرزند مولی محمد صالح مازندرانی که بشکسته نویسی نامبردار بوده است[۱]. در کلام شیعی است و مسائل فقهی نیز دارد و دران از حدائق الحقائق علاءالدین محمد نقل شده و از میرفندرسکی و شیخ بهایی و مستبصر انی مانند ابونعیم اصفهانی وزمخشری (؟) یاد کشته است. از حوادث ۱۱۰۵ و ۱۱۰۶ که نیای اوعلامه آورده است واز وقایع ۱۰۹۰ واندی در آن یادشده است.

انجام نسخه: فالواجب علی الناظم تبدیل لفظ الروافض فی البیت بالنواصب

۱ـ اوراست: ۱: ترجمهٔ قرآن ۲: حاشیهٔ تفسیر بیضاوی بفارسی ۳: حاشیهٔ ارت قواعد علامه ٤: حدود و دیات فارسی ۵: شرح فارسی شافیهٔ ابن حاجب یا ترجمهٔ شرح نظام ۶: شرح شمسیه بفارسی ۷: شرح صحیفهٔ سجادیه بفارسی ۸: شرح کافیه ابن حاجب بفارسی ۹: ترجمهٔ فارسی معالم الاصول که در تهران بسال ۱۳۷۹ چاپ سنگی رسیده است.

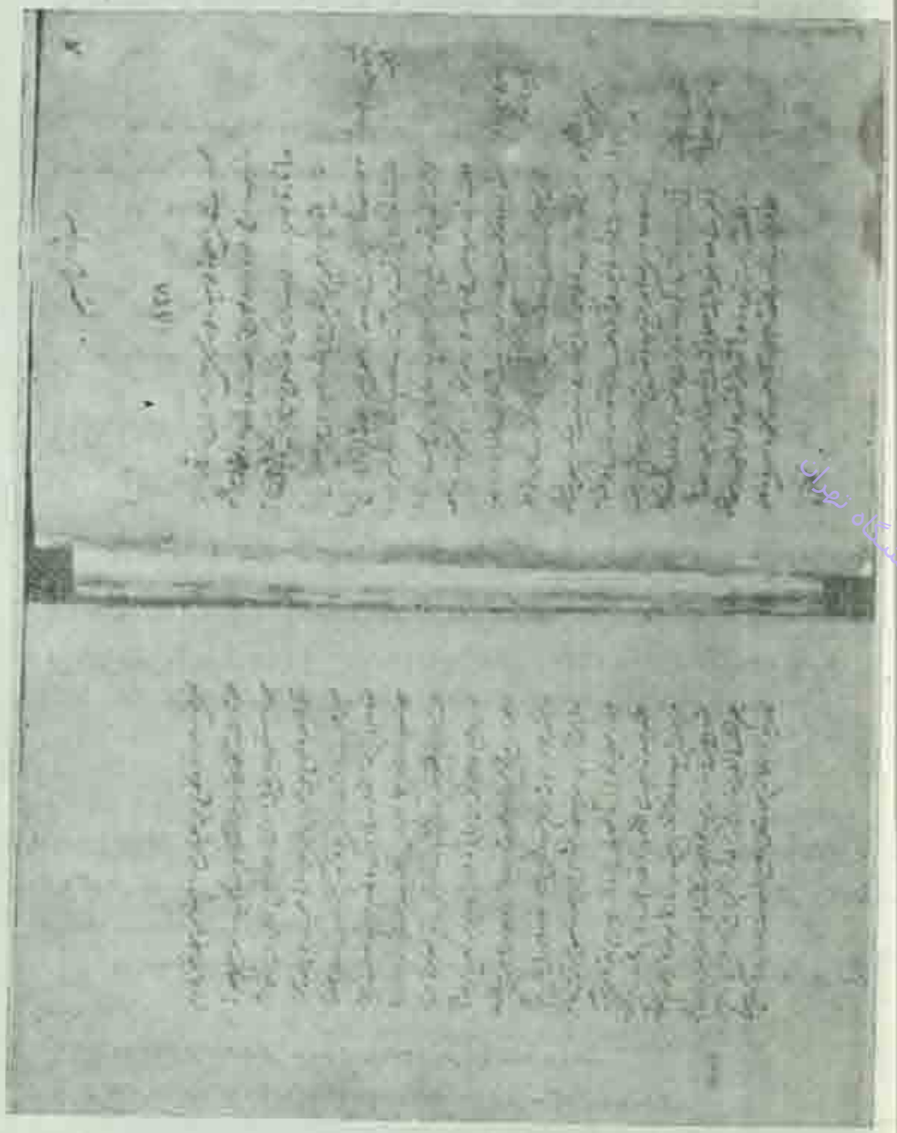

آغاز موالدش ۱۸۳۹

١٨٤٠/

شکستهٔ نستعلیق ۱۱۱۴ شارح از روی نسخهٔ اصل ، عنوان «قوله» سلیدما الله ، حواشی با الهاء «منه علی عنه» دارای مطالب تازه، در نسخهٔ طهارت است وخاتر.

۱۶س۹×۱۸ ، ۳۲۰۰گ، ۱۶×۲۵ ، کاغذ سپاهانی - جلدتیماج سرخ زرکوب مقوایی درون مشکی.

شرح الکافی

از آقا محمد هادی فرزند مولی محمد صالح مازندرانی که در روز پنجشنبه ۱۱ع۱/۱۰۹۰ ساخته است.

آغاز: بسمله کتاب الطهارة الکتاب فعال من الکتب وهو الجمع.

انجام: واسقنا یکاسهم والحمدلله رب العالمین ... المعصومین وانا العبد محمد هادی بن محمد صالح المازندرانی تم فرغت من تحریر هذه النسخة بعد المراجعة بالاصل فی شهر محرم الحرام ۱۱۱٤.

١٨٤١/

نستعلیق ، عنوان «قوله» شنگرف ، اصل خط آقا محمد هادی که از تسوید آن در ۵ ع۱/۱۱۱۶ و از پاکنویس آن در روز شنبه ۱۷ شوال ۱۱۱۸ بیاسوده است ، حاشیه «منه مدظله العالی» دارد ، کلیشهٔ این نسخه در ریحانة الادب (۳۶۳/۶) دیده میشود.

در صفحهٔ عنوان و در پایان مهر و یادداشت لملک محمد مهدی بن رضی الدین محمد هروی است مورخ ۱۱۱۸ .

محمدباقر بن محمدتقی موسوی در ۱۲۴۹ دارندهٔ نسخه بوده است.

۱۵س۷/۵×۱۴/۵ ، ۱۰۳گ، ۱۲×۱۹ ، کاغذ سپاهانی - جلدتیماج مشکی.

حاشیة قواعد الاحکام

از آقا محمد هادی فرزند محمد صالح مازندرانی که در ۵ع۱/۱۱۱۶ از تسوید

آن بیاسوده است. و در آن عبارت «لفخر المحققین فی شرح هذا المقام» و «المصنف فی المختلف» دیده میشود و حاشیه بر مبحث میراث است.

آغاز: بسمله. وبه نستعین فی التتمیم. الحمدلله الذی اورثنا الارض ... کتاب الفرائض الفریضة مشتقة من الفرض بمعنی التقدیر او القطع.

انجام: عشرین دینارا ونصف لقد فرغت من تسوید هذا المجلد فی خامس شهر ربیع الاول من شهور سنة ۱۱۱۶ ... وانا المحشی ... ابن محمد صالح المازندرانی محمد هادی ... المعصومین قد اتفق الفراغ من تنمیقها ... فی یوم السبت سابع عشر شهر شوال ... سنة ثامن عشرة ومائة بعد الالف ... اکرم التحیة.

١٨٤٢/

نستعلیق حسام الدین محمدصالح بن احمد مازندرانی در ۳گذشتهٔ ۱۰۸۱ است که منطق محاکمات را در روز پنجشنبه سال ۱۰۵۵ بپایان رسانده است ، عنوان شنگرف، حواشی «س» دارد، در پایان بند بیت در ترتیب علوم و سرگذشت طوسی و اربحار در بارهٔ گفتار طوسی.

۴۴س۱۱×۱۸ ، ۱۹۳گ، ۲۶×۳۶ ، کاغذ سپاهانی - جلدتیماج سرخ مقوایی با لولا.

مجموعه

۱ـ المحاکمات بین شرحی الاشارات از قطب الدین محمد رازی (در گذشتهٔ ۷۷۶) است و او آن را در روز پنجشنبهٔ ۲۶ ج۱/۷۵۵ بپایان رسانده و این تاریخ در پایان نسخهٔ ما آمده است (ف۷۴۷).

۲ـ پاسخهای ابن سینا بپرسشهای میهنی :

۱ـ معنی قول الصوفیة من عرف سر القدر فقد الحد.

۲ـ حقیقة قضاء الله.

۳ـ کیف امیز بین القضاء والقدر والمشیة والارادة.

۴ـ کیفیة الزیارة.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

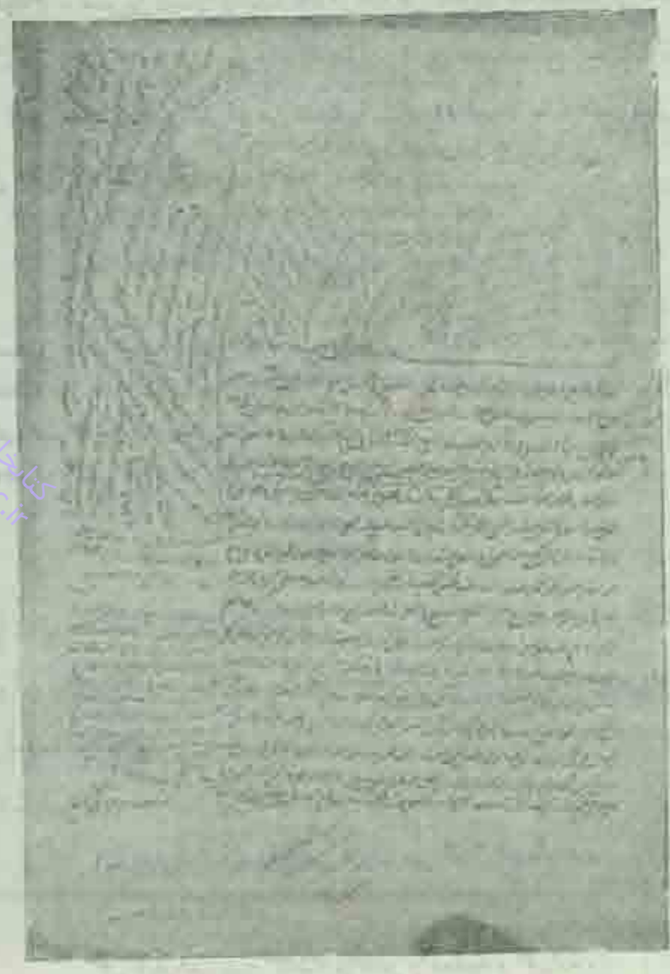

پایان بخش منطق معاکسات ش ۱۸٤۲ خط محمدصالح مازندرانی

۱۸٤۳ ،

نسخ عبدالله بن حسینی که نوشتن و خواندن نسخه را در روز آدینه ۱۶ رمضان ۱۰۱۱ بپایان رسانده است ، عنوان و نشان شنگرف ، حواشی با نشانهٔ «منه دام ظله ، منه‌سلمه‌الله ، منه» مقابله شده است ، نسخه در ۱۰۷۰ از آن عبدالرزاق بن محمدیوسف بوده‌است .

۳۶س۷×۱۵/۵ ، ۳۲۰ ف ۱۳×۲۴ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج قهوه‌ای ضربی‌مقوایی .

ذخیرة الاتقیاء فی تحقیق احوال الرجال

ازمیرزا محمد استرآبادی است (مصفی المقال ش ٤۳۰).

۱۸٤٤ ،

نسخ محمدبن اسماعیل بن محمدحسینی نجفی درروز شنبه ۹ صفر ۱۰۵۹ ، عنوان و نشان شنگرف، فهرست در آغاز نسخه هست، حواشی با نشانهٔ «منه‌دام ظله ، منه» بخط نستعلیق ، در پایان اجازهٔ فراك و بحث است بخط طریحی برای همین حسینی مورخ روز پنجشنبه ع ۱۰۵۹/۱ ، کلیشه پایان نسخه از خط طریحی در ریحانة‌الادب (۳۰۹:۶) دیده میشود .

۱۷س۷/۵×۱۳/۵ ، ۱۳۳ ف ۱۵×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج ترباکی‌مقوایی .

جامع المقال فیما یتعلق باحوال الرجال

ازفخرالدین طریحی نجفی (۹۷۹ ـ ۱۰۸۵) است ودر ۷ ج ۲/۱۰۵۳ آن‌را بپایان رسانده است :

کتاب دوازده باب است ودوازده‌همی خود دوازده فایده ویك خاتمه دارد وفایدهٔ یکم آن درسه قسم وقسم سوم آن درسه باب ویك تذنیب‌است(۱) .

ازاین کتاب برمیاید که نسخهٔ اصل تهذیب طوسی نزد طریحی بوده وهمچنین

---

۱ ـ روضات ۵۱۰ ـ منزوی ۲: ٤۹۳ و ۵۵۵ ـ ف ۱۶۶۶ ـ مصفی المقال ۳۵۱ و ۳٤۹ نسخهٔ ش ۸۷ ج ادبیات).

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

در آن آمده که علامه و ابن طاوس جمال الدین احمد حدیثها را سه بخش کرده‌اند : صحیح وحسن وموثق(ص ۱۵۰ و ۳۶ چاپ همین کتاب در تهران بسال ۱۳۷٤ باسر گذشت طریحی ازروی همین نسخه با گراورخط طریحی).

۱۸٤٥

نسخ فخرالدین بن محمدعلی طریح اجلی در ۱۰۲۸ ، عنوان ونشان شنگرف ، نسخهٔ ازابواب کیفیة الصلوة است تاپایان صلوة .

۲۷ص۱۳×۲۳ ، ۳۱۸٦ ، ۲۹×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلدملواعطف میشن .

استقصاء الاعتبار فی شرح الاستبصار

ازشیخ فخرالدین ابی جعفر محمدبن ابی منصور حسن بن زین الدین شهید ثانی (م۱۰۳۰) که در تروبك بپایان صفر ۱۰۰۷ شرح کرده وتخست ازسند و سپس از متن حدیث واحکامی که ازان برمیاید گفتگو داشته است. سه مجلد ازان بیرون آمده در طهارت وصلوت ونکاح ومتاجر تاپایان قضا ودرآغاز آن مقدمه ایست رجالی دردوازده فائده وجزویکم آن را که تا پایان تیمم است در کربلا روز پنجشنبه ۱۷ ج۱ ۱۰۲۵ بانجام رسانده است . درفهرست معارف(٦۰:۱) این کتاب شرح تهذیب طوسی دانسته شده‌است (ف۱۰۸۷ ـ ذریعه ۳۰:۲ ـ کشف الحجب ص٤۳) .

آغاز: بسمله . الحمدلله علی آلائه والصلوة علی اشرف انبیائه وعلی اکرم احبائه قوله ابواب کیفیة الصلوة من فاتحتها الی خاتمتها باب وجوب قرائة الحمدالحسین بن سعید ... السند فی الخبرین واضح الحال لمعلومیة جلالة رجالهما مما تقدم من المقال .

انجام: والاحتیاط مطلوب مع الامکان وعلی الله سبحانه فی جمیع الامور التکلان ولیکن هذا آخر الجزء الثالث من کتاب استقصاء الاعتبار فی شرح الاستبصار و یتلوه ان شاءالله فی الرابع کتاب الزکوة . والله سبحانه المسئول لتوفیق اکماله بجاه

محمد المصطفی وآله واتفق بتوفیق الله تمام هذا الجزء فی اواخر شهر صفر من شهور السنة الاربعة و العشرین بعدالالف الهجریة علی مشرفها السلم و کتب هذا بیده الفانیة فخرالدین بن شیخ محمد علی طریح السلمی النجفی سنة ثمان وعشرین بعدالف .

۱۸٤٦

نستعلیق شارح در ج ۱۰۶۵/۱ ، متن زیرخط سرخ ، خط خوردگی دارد . حاشیه ها با نشانهٔ «منه» نسخه ازآغاز ابواب الصلوة است تا پایان جلد نخستین که درج۱/ ۱۰۶۵ بانجام رسانده‌است.

۴۳ص۱۵/۵×۲۵ ، ۳۸٦ ، ۲۴×۴۳ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج مشکی ملوایی.

لوامع صاحبقرانی

از محمد تقی مجلسی (۱۰۰۳ ـ ۱۰۷۰) است و شرح بر کتاب من لایحضره الفقیه ابن بابویه قمی بفارسی (ف ۱۳٤۵ ـ سپه ۱ : ۲۹۸) ازصلوة آن را در ۱۰٦۵ ساخته .

۱۸٤۷

نستعلیق شارح ، متن نسخ وزیر خط ، صفحهٔ نخستین خطبه را ندارد و ابواب النوادر جنائز است وعنوان باب غسل المیت وجنائز افتاده است (ریحانة الادب ۲۶۹:٦) .

۳٦ص۱۵/۵×۲۵ ، ۳۲۰۱ ، ۲۲×۴۲ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج سرخ ملوا .

لوامع صاحبقرانی

شرح فارسی محمدتقی مجلسی است بر کتاب من لایحضره الفقیه ابن بابویه قمی

کتابخانه دیجیتالی دانشگاه تهران library.ut.ac.ir

١٨٤٨

نستعلیق مجلسی و خط خوردگی دارد ، عنوانها درشت ، فهرست مطالب آن در آغاز گویا بخط افندی است .

سطر و اندازه گوناگون ، ٣٢٧ ص ٢١×١٣ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد مقوا .

فهرست انوار مؤلفات الاصحاب

در این کتاب که مانند فهرست وشاوه ایست برای بحار الانوار «فهرست اخبار مؤلفات الاصحاب» آمده با اشاره بما خذ هر گانهٔ آنها. مولی محمد باقر مجلسی این کتاب را پیش از بحار نوشته چه تاریخ این یکی ١٠٧٠ است ولی تاریخ جلد ٢ بحار سال ١٠٧٧ میباشد.

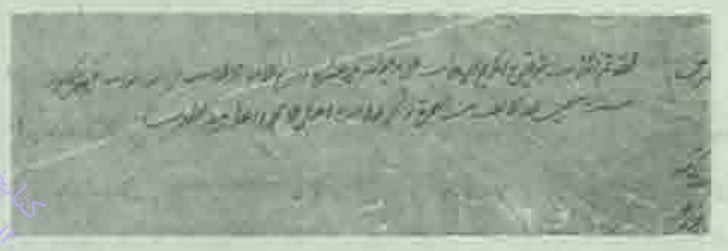

پایان فهرست مؤلفات الاصحاب ش ١٨٤٨

١٨٤٩

نستعلیق شارح ، عنوان درشت ، انجام افتاده ـ حاشیه «موجز قلی عنه» دارد .

٣٢ ص ١٦×٢٠/٥ ، ٣٢ ص ٢٠×٣٦ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد مقوا .

شرح الصحیفة السجادیة

از محمدتقی مجلسی است و شرحی است صوفیانه (منزوی ١ : ١٥٩) و طریق روایت صحیفه در آن آمده است و خوانی که او پیامبر را دیده و صحیفه را باو داده است.

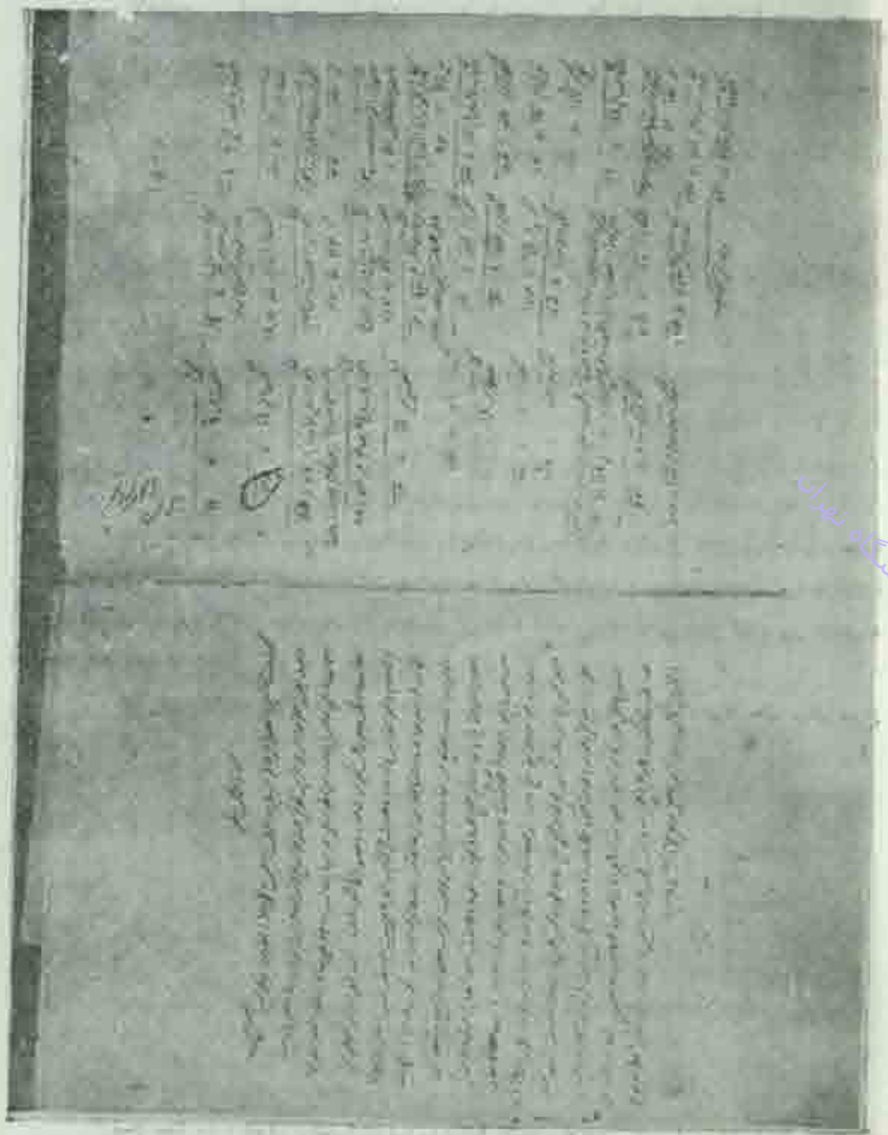

آغاز فهرست مؤلفات الاصحاب ش ١٨٤٨

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی جعل الدعاء معراجالارتقاء السالکین من حضیض النقایص الی اوج الکمالات. وبعد فیقول... محمدتقی بن مجلسی الاصفهانی النطنزی العاملی انه لما کان من العطایا العظیمة من الله... ان هداهم الی ابواب مدینة علوم رب العالمین.

انجام: فتأتموا وترجع علیکم (در شرح: والقوام علی خزائن الریاح والموکلین بالجبال فلاتزول).

۱۸۵۰

نسخ محمدعلی بن ولی حسینی پیشنماز درچاشت روز سه‌شنبه ۲۰ شوال ۱۰۴۳ (در باب وحیت) و ۱۳ صفر ۱۰۴۴ (درپایان)، عنوان شنگرف، بلاغ سماع وارد گویا بخط شیخ بهایی ومجلسی، با اجازهٔ روایت مجلسی دوم به امیرسیدمحمد (گویا همان نویسندهٔ نسخه) در ۱۱۰۴ درپایان نکاح در هامش، حاشیه‌ها با نشانهٔ «ع ل، کنز، ق، ه» بخط نستعلیق.

۲۳ س ۱۲/۵×۱۷ ، ۴۶۳ ص ۲۰×۳۶، کاغذ سپاهانی - جلد روغنی با گل و بوته عطف میشی سرخ ومقوایی.

قواعد الاحکام

ازعلامهٔ حلی است.

۱۸۵۱

نسخ سدهٔ ۱۰، عنوان ونشان شنگرف، دوصفحهٔ نخستین نوتویس است، حواشی نستعلیق با نشانهٔ «منه، منه‌علی‌عنه، منه غفرله»، فهرست در آغاز هست، درصفحهٔ عنوان خط شیخ احمد طرابلسی منیتی (۱۰۸۹-۱۱۷۳) نگارندهٔ الفتح الوهبی علی تاریخ ابی‌نصر العتبی دیده میشود. (معجم المطبوعات ص ۱۸۰۸)

۲۷ س ۶/۵×۱۱ ، ۲۹۴ ص ۱۴×۲۱، کاغذ فرنگی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقوایی.

جمع الجوامع

ازجلال‌الدین عبدالرحمن سیوطی است در نحو (چلبی - معجم المطبوعات ص ۱۰۷۸).

۱۸۵۲

نسخ ۱۰۶۵ که محمدطالب جلیلی سپاهانی آن را نویسانده و تصحیح کرده و بلاغ نوشته است، عنوان ونشان شنگرف، حواشی دارد ودریکجا بخط «باقرموسوی» است (باب ۱۰۱)، شمارهٔ بابها زمعن وهامش هست، مهر «ابن‌حاجی حیدر ۱۰۶۳» درآغاز وانجام دیده میشود.

۳۵ س ۱۲/۵×۲۲ ، ۱۱۸ ص ۲۳×۴۱، کاغذ سپاهانی - جلد تیماج حنایی مقوایی.

بصائر الدرجات

از شیخ ابی‌جعفر اعرج ممولهٔ محمدبن حسن‌بن فروخ قمی است.

این نسخه در ۹ جزواست و بجز نوادر ۱۸۷ باب دارد (صفحهٔ عنوان) ولی درخود نسخهٔ ۱۸۸ باب است (ف ۱۱۸۵ و ۲۵۷۱).

۱۸۵۳

نسخ محمدبن احمدبن حسین بن ابراهیم حامدی که ورق ۹۱ و ۲۴۱ را ازخود یادکرده «وجود را «محصور ومعلق» خوانده است»، نسخه نوشتهٔ سدهٔ ۱۱ است، آغاز وانجام افتاده، مهر وقف ۱۰۵۶ دارد (۱۴۳پ).

۳۵ س ۱۶×۲۴ ، ۲۲۲ ص ۱۸×۲۷، کاغذ سمرقندی - جلد تیماج سرخ ضربی زرکوب مقوایی درون زرد.

المجمرة

جنگی است از محمدبن احمدبن حسین بن ابراهیم حامدی از مطالب خبری

پرا کنده و این است عنوانهای مهم آن.

۱ـ تفسیرعلی‌بن‌ابراهیم (۲ر-۹۱ر) ۲ـ الدروالغرر للسید المرتضی ۳ـ خبر ابی دلف العجلی ٤ـ خبرابن بابا القمی وابن مقاتل الرازی ٥ـ خبرالمقدام مع بعض الاعراب ٦ـ خبرالرشید مع المظهر للقول بالدهر ۷ـ خبر مؤمن الطاق ۸ـ خبر ابن جعفر مع طاوس الیمانی ۹ـ عقاب الاعمال ۱۰ـ نیز تفسیر علی بن ابراهیم (۱۱۳ و ۱۳٤ر‌پ) ۱۱ـ امالی صدوق ۱۲ـ قصیدهٔ طلحة‌بن ابی‌طلحة عوتی در ستایش علی (ع) بعربی وشرح آن ۱۳ـ کنزالفوائد کراجکی ۱٤ـ بصائر الدرجات ۱٥ ـ تلخیص من کتاب‌الزهد لحسین‌بن سعید ۱٦ـ نزهةالانبیاء ۱۷ـ الدرالنظم(۱٦٦ر) ۱۸ـ تلخیص من تفسیر الامام ـ ۱۹ـ خبراویس‌القرنی ۲۰ـ مقالة فی‌متعة النساء بالاستدلال ۲۱ ـ من جامع الاخبار ۲۲ـ ثواب‌الاعمال ۲۳ـ مکارم الاخلاق.

۱۸۵٤ر

شکسته نستعلیق چلیپا، نسخهٔ اصل، درپایان نسخه تاریخ روز سه‌شنبه ۱۲ رجب ۱۱۷۲ و در جاهای دیگر تاریخ ۱۲ رجب ۱۱۸۳ و ۱٥ رمضان ۱۱۸۳ دیده میشود، اندازه بیاض: ۱۲×۲۲/٥ س ۱۹۸، ۱٥×۲٥، کاغذ فرنگی ـ جلدنیماج تریاکی.

التفسیر

آقامحمدبن مولی محمد رفیع گیلانی بیدآبادی سیاهانی فیلسوف کیمیایی از تفسیر نیشابوری که باشا گردان مباحثه میکرده است بر گزیده ودراین کتاب آورده ومیخواست آنچه درهنگام مباحثه ازصافی برمیگزیند پس ازاین بنویسد. در سیزده برگ پایان نسخه مطالب فلسفی وتفسیری است ازقاضی نورالله بر«بیضاویه».

آغاز: بسمله. الی‌الله ارغب فی ابداع غرایب القرآن و ایداع رغایب الفرقان الحمدلله الذی جعلنی ممن شرح صدره للاسلام

انجام: من قراءة بنی اسرائیل فی کل لیلة جمعة لم یمت یدرك القائم یکون مع اصحابه. خلاصه صافی که در حین مباحثه التقاط شده که انشاءالله من بعد نوشته شود بتاریخ یوم الثلثا ۱٤ شهررجب المرجب سنه ۱۱۷۳ بکلیف رسید. رب صل علی محمد وآل محمد ووفقنی لاتمامه کما یحسن ویرضی مع العمل بمافیه.

۱۸۵٥ر

نسخ ۱۰۸٦، عنوان ونشان شنگرفی، حواشی نستعلیق، جدول زر وسرخ ولاجورد، سرلوح درمیانهٔ زر آراسته برنگهای سرخ ولاجورد، باایلاغ قراءت مولی صالح‌بن عبدالکریم‌بحرانی که خط او موزخ ٦ ذی‌قعده ۱۰۸۹ درپایان نسخه دیده میشود، نسخه تاپایان مجاجر است.

۳۱ س ۱۱×۲۲، ۳۴۱ ص ۱۹×۳۲، کاغذ سپاهانی ـ جلدنیماج سرخ زرکوب ملوانی درون خاکستری زرکوب.

تحفة‌الشیعة

ازعلامه حلی است.

۱۸٥٦ر

نسخ محمدهادی بن محمدتقی‌بن حیدربن حسن فیاض سهروردی شولستانی که در روز دوشنبه ۱۱رجب ۱۰۷۹ درشیراز آن را نوشته ونسخه را قرء مولی صالح‌بن عبدالکریم بحرانی خواندهاست خط همین بحرانی موزخ روز ۱۷صفر ۱۰۸۰ درپایان نسخه هشت، دوجدول صفحات سرخ ولاجورد، عنوان شنگرف، عنوان کتاب‌درمیانه‌زر.

۱٥س ۷/٥×۱٥، ۲٦۴ ص ۱٥×۲۳، کاغذ سپاهانی ـ جلدنیماج تریاکی زرکوب ملوانی.

نهج‌البلاغة

گردآوردهٔ سید رضی موسوی بغدادی است.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۸۵۷

نسخ سلطان‌ابن حسین‌بن سلطان حسینی‌علوی شجری قمی مورخ لیلهٔ ج۲/۸۳۱ که از۸۳۰ تا ۷۳۳ نسخه را خوانده است ونام او ونام‌کتاب ومؤلف درصفحهٔ عنوان‌آمده‌است، عنوان درشت و شنگرف، خطوط واجازاتی درنسخه دیده میشود:

۱ ورق۱ر شعریست ازسیدجلال‌الدین عطارآبادی درستایش جمال‌الدین،

۲- در۲ روپ ازعبارت «بتقریره الی‌خیرزائد...» تاپایان صفحهٔ دوم خط علی‌بن هلال جزایری عراقی است مورخ روزدوشنبه ۱۳ رمضان ۸۹۰ (سرگذشت او درروضات ص۴۰۱ هست)،

۳- در۳ر روپ عبارت «قرأعلی...» اجازهٔ قرائتی است بخط محمدبن علی‌بن‌جسام‌شیخ‌بدرالدین حسین‌بن العشرة مورخ ۱۰رمضان ۸۷۳،

۴- درهامش ۴ ر خط علم‌الهدی محمدبن‌مرتضی‌کاشانی است مورخ ۱۰۹۵ بامهر او ومی‌نویسد که نسخه را دراصفهان خریده‌ام،

۵- درهمین‌برگ که صفحهٔ عنوان است خط اسحق پسرهمین علم‌الهدی مورخ ۱۱۱۳ دیده‌میشود ومینویسدکه نسخه را پدرم بمن بخشید وآن را ازوپسر پسرعم پدرم محمدهادی خوانده‌ام،

۶- درظهر اجازهٔ قرائت علی‌بن حسین‌بن محمد استرآبادی است بنویسندهٔ نسخه‌مورخ۸۳۰،

۷- درپایان نسخه اجازهٔ‌قرائت است‌بخط حسین‌علی‌بن حسین‌بن محمدامین‌استرآبادی مورخ۲ج۸۳۲/۱،

۸- پاروپایان نسخه اجازهٔ قرائت است بخط محمدبن احمد سنطاری مورخ ۲۳ج۸۷۱/۲،

عبارت «بلغت قرائة ایده‌الله» درنسخه هست، حواشی بخط رجزاریست با نشانهٔ «ن‌خ» و باید ازعمیدالدین باشدچه درپایان‌آن‌آمده: «والحمدلله‌علی‌التمام والتوفیق. قال‌السید عمیدالدین رحمه‌الله تم‌الجزء الاول من‌کنزالفوائد فی شرح مشکلات القواعد وبالله التوفیق ومنه الاعانة والهدایة‌الی‌سواء الطریق وذلک فی‌اوقات اولها منتصف رجب‌الاصب المبارک من سنه سبع و ثلاثین وسبع مائة و آخرها العشرون من‌شعبان من‌السنة المذکورة والحمدلله وحده وصلواته علی نبیه وآله وفرغ‌من‌کتابه فی‌حرم جده العربی علی مشرفه‌السلام اضعف العباد محمدبن‌الحسن الحسنی القمی اصلح‌الله شانه و للمؤمنین فی‌سنه شدیدة غالیة فی‌اواخر صفر تاریخ سنه خمس وعشرین وثمان مائة»،

کراسه‌های آن هشت‌برگ‌است ولا نشانهٔ «یو» را دارد، برگهای آخار نسخه وانجام آن پراست از فوائد فقهی واصولی، نسخه جزوبکم است تاپایان وصیت،

۳۵س۵/۱۱×۱۸/۵ ۱۶۴ب ۱۸×۲۷ کاغذ سمرقندی، جلدلیتاج مشکی ضربی‌مقوایی،

قواعد الاحکام

ازعلامهٔ حلی است،

نمره‌مطار آبادی درنسخهٔ ش۱۸۵۷ (بند۱س۴۵۰)

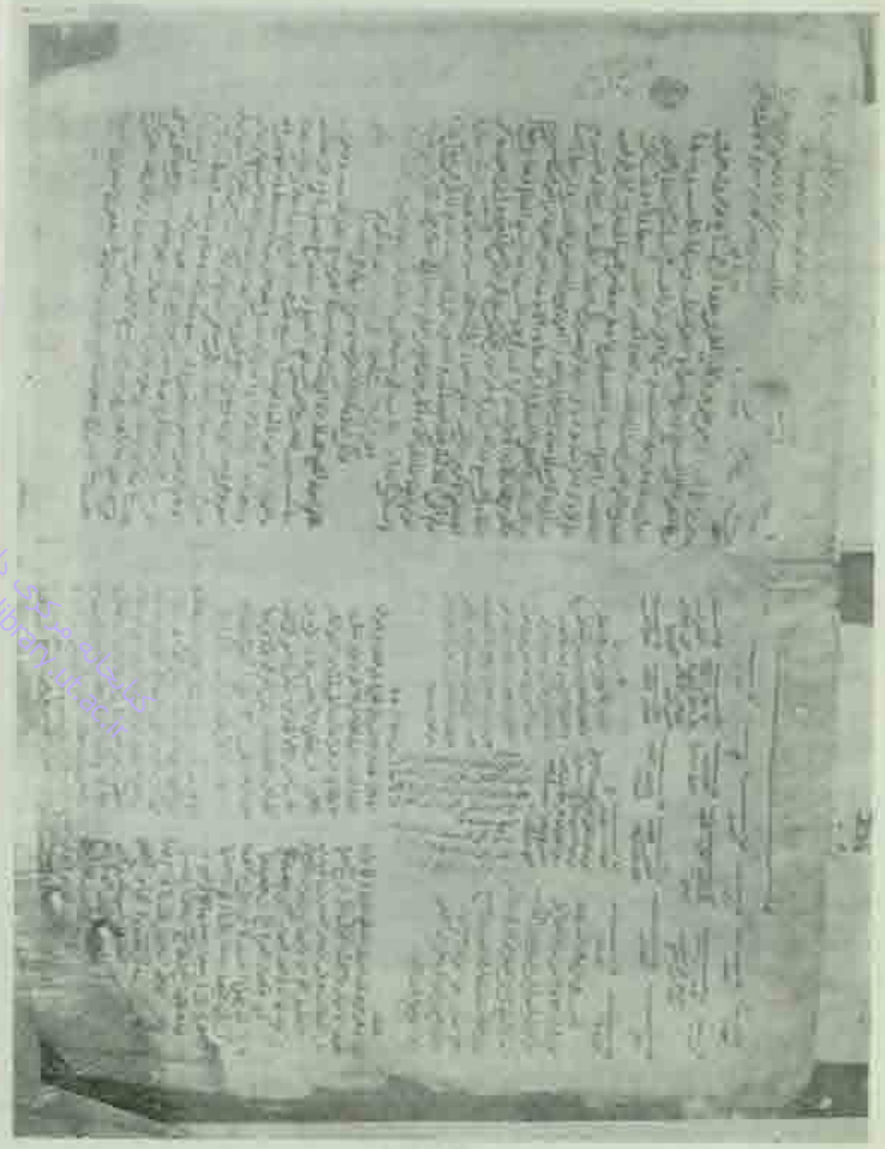

خط علی بن هلال درش۱۸۵۷ (بند۲ص٤٥٠)

اجازهٔ ابن حسام درس ۱۸۵۷ (بند۳ص٤٥٠)

دنبالهٔ اجازهٔ ابن‌حسام و خط علم‌الهدی کاشانی در ش۱۸۵۷ (بند۳ تا ۴ و ۵ ص۴۵۰)

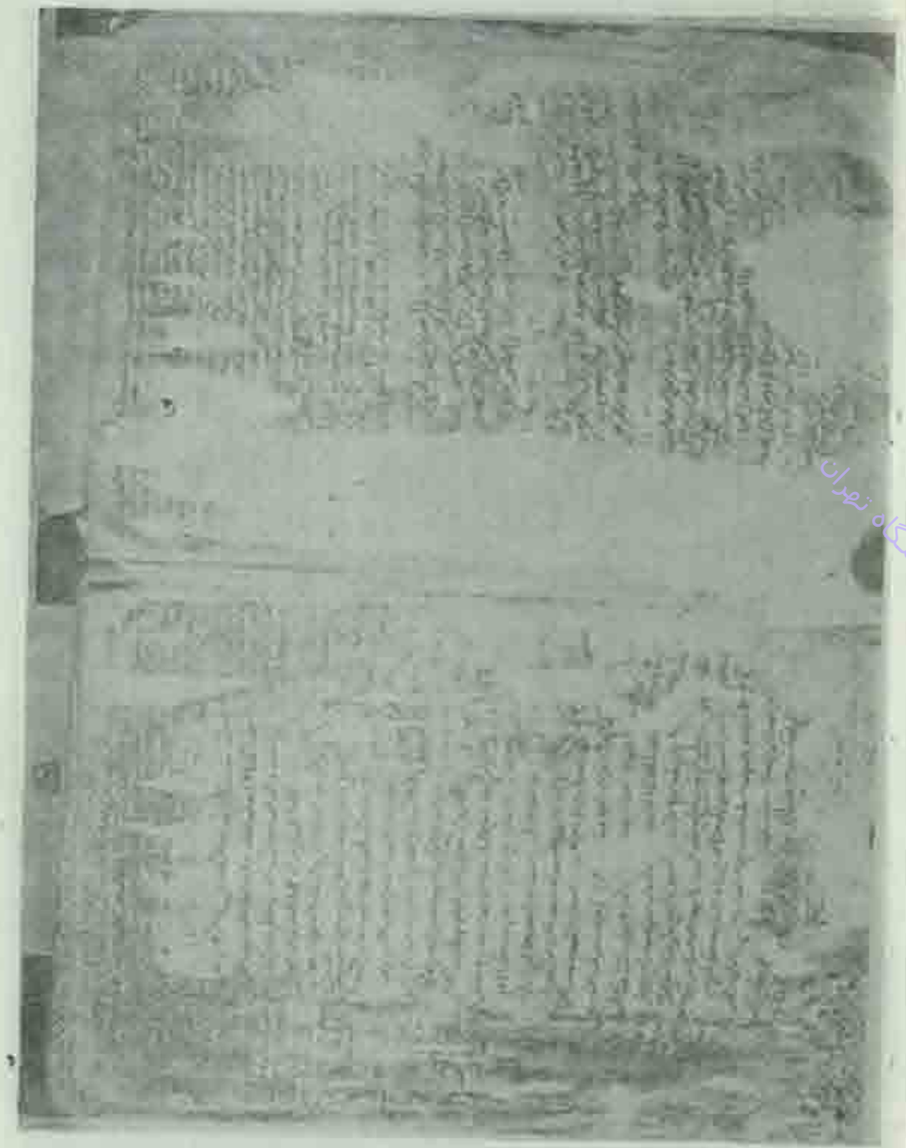

اجازهٔ استرابادی در ش۱۸۵۷ (بند۶ ص۴۵۰)

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

اجازهٔ استرابادی در ش ۱۸۵۷ (بند۷ س ٤٥٠)

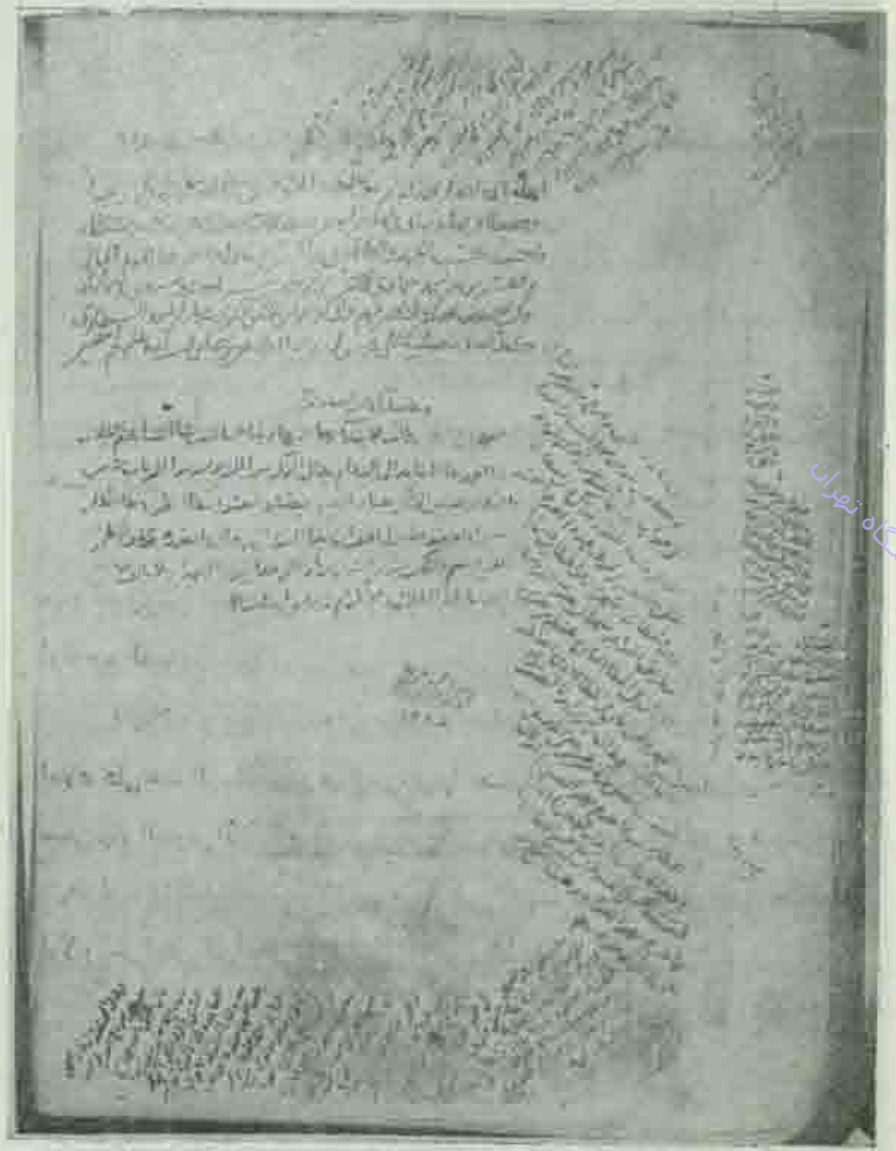

اجازهٔ سمطاری در ش ۱۸۵۷ (بند۸ س ٤٥٠)

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۸۵۸/

نسخ ربر سدهٔ ۱۰ ، عنوان شنگرف ، حواشی وارد بنقالهٔ «منه دام مجده» ، منه دام ظله » و چهارحاشیه بخط کهنی است که گویا ازخود مصنف باشد .

۲۱س۷×۱۴/۵×۲۸/۱۴س۳۰ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدمقوا .

حاشیة الالفیة

حاشیه‌ایست برالفیهٔ شهید یکم از سید محمدبن علی‌بن حسین بن ابی الحسن حسینی عاملی (ف۱۸۶۱).

آغاز: بسمله . و به نستعین . الحمدلله حمدا کثیرا کما هو اهله ... قوله و موجبات الوضوء احد عشر ، المراد بموجبات الوضوء ما تناول الموجب للوضوء خاصة اوله مع الغسل .

انجام : و کذا الکلام فی سایر الواجبات الموسعة والله الموفق . وهذا ما اردنا املاءه علی هذه الرسالة ... و فرغ من تالیفها مصنفها ... محمدبن علی‌بن ابی‌الحسین ... ضحی‌نهار الخمس الرابع و العشرین من شهرصفر ... سنة سبع وتسعین و تسعمائه من الهجرة ... وذلک فی المشهد الشریف مشهد سیدالشهدا خامس اصحاب العبا ... والحمدلله اولا وآخرا علی کل حال (هذا آخر کلامه مدالله فی ایامه) .

۱۸۵۹/

نسخ بهاءالدین محمدبن محمدباقر حسینی تایینی درکاظمین وسپاهان در ۱۱۱۸ تا ع۱۱۳۱/۲، عنوان ونشان شنگرف ، حواشی تعلیق ربر ، ش۱و۲ در کاظمین در ع ۱۱۳۱/۲ نوشته شده وحاشیهٔ «منه» و«منه» وارد، درش۱ تاریخ تألیف یامده‌است ، ش۳ نیز حاشیهٔ «منه» وارد.

۱۹س۷/۵×۱۲/۵ ، ۱۶۴س۱۴×۱۹/۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج مشکی ضربی‌مقوایی.

۱ـ حجیة الاخبار والاجماع (۲ پ ـ ٤٤ ر) ازمحمدبن عبدالفتاح سراب تنکابنی (ف۱۶۷۶) .

۲ـ رویة الهلال قبل الزوال (٤٥ پ ـ ٦١ ر) ازهمین تنکابنی (ف۱۹۲۱) در آغاز این نسخه نام مؤلف آمده ولی در انجام نیامده‌است.

۳ـ القول الفصل فی المسح والغسل (٦٢ پ ـ ۹۲ر) ازبهاءالدین محمدبن محمد باقر حسینی تایینی تویسندهٔ نسخهٔ ما (روضات ص٦٥١) در دوازده فصل . تاریخ تالیف دربیان هست ولی‌درنسخهٔ‌ما پاره شده ودیده نمیشود.

آغاز: بسمله . الحمدلله الذی یجازی بحسنته النعیم علی مثل مسحة براس الیتیم ... اما بعد فیقول ... بهاءالدین محمدبن محمدباقر الحسینی التائینی ... ان هذا القول فصل فی حقیقتی المسح والغسل وتمیز الحق من الهزل بما هو عمدة العقل و النقل .

انجام : بل یجعل النوم رسوله مؤلفه الفقیر ... بهاءالدین محمد الحسینی افاض الله علیه العلم الیقینی .

٤ـ العین فی سقی المتبایعین که تنقیح روضه بهیه‌است (۹۳ پ ـ ۱۰٦ پ) ازهمین تایینی که درنیمهٔ‌ش۲۲ ع۱/۱۱۲۸ درجعفر آباد سپاهان نوشته ودوعین وپنج تنبیه دارد.

آغاز: بسمله . الحمدلله جابر الضرار بجبایر الخیار و کاسر جور الشرار بعدل الخیار ... اما بعد فهذه مسئلة مهمة اضطربت فیها کلمة الائمة ولا یوجد لبنائها اساس مرصوص لعدم نص فیها علی الخصوص واتفقت فیها اشارة خفیة وعبارة غیر جلیة للشهید الثانی ... فی الروضة البهیة ولم یتفق لاحد تحقیق المسئلة وتنقیحها ولا شرح العبارة ولا تصحیحها ... ووضعت الرسالة لهذه المقالة ... وسمیتها العین فی سقی المتبایعین .

انجام : وهدانا الی الصدق المحقق بنور التوفیق وقد فرغ من تسویده فی سوان

الليل ... مؤلفه ... بهاءالدين محمدالحسيني ـ في منتصف الليلة الثانية والعشرين من ربيع الاول اول ربيع السنة الثانية والعشرين بعد مائة والف ـ في دارهجرتي جعفرآباد من مزارع اصفهان حفظهاالله وساير بلاد الايمان من آفات الدوران وحوادث الزمان.

٥ ـ نهاية البداية لبداية الهداية (١٠٧ پ ـ ١٢٩ر) از همين ناييني و گزيده‌اى از بداية الهداية شيخ حرعاملى است در يك مقدمه و كتابهاى فقهى را دارد تا تجارت بالفزوده‌هائى از خود او وازروى وسائل عاملى با جز آن كه ناييني در هامش نشان داده است.

آغاز: بسمله. الحمدلله على الهداية من البداية الى النهاية اما بعدفان مختصر شيخنا ... الشيخ محمدبن الحسن الحرالعاملى ـ المسمى ببداية الهداية مولف حسن... فشرعت بالتماس ... محمدبن ابى الفتح الاصبهانى ـ في تلخيصه و تهذيبه ... وسميته نهاية البداية لبداية النهاية.

انجام: فصل يحرم التكسب بالمحرم تجارة ... ويسقط الخيار بشرط سقوطه والتصرف (ناقص است)

٦ ـ قبالة قبيلة ورساله ارتجالية في بيان استقبال الميت وتوجيهه الى القبلة (١٣٠ پ ـ ١٣٣ پ) از همين ناييني در سه فصل.

آغاز: بسمله. الحمدلله الذي جعل الكعبة البيت الحرام قياماللناس ... اما بعد فيقول ... بهاءالدين محمدالحسيني ... هذه قبالة قبلية ورسالة ارتجالية في بيان استقبال الميت وتوجيهه الى القبلة.

انجام: يجب بقوله لابد وقال في شرح القواعد (ناقص درفصل ٣).

٧ ـ المطرز في اللغز (١٣٤ پ ـ ١٥٥ر) از همين ناييني در دوقسم و در شوال ١١١٨ نوشته است.

آغاز: بسمله... الحمدلله الذي خلق الانسان وعلم البيان والتبيان وهدانا الى حل شكال الاشكال ... اما بعد فيقول ... بهاءالدين محمدالحسيني ... ان اللغز قسمان بين

اهل اللسان احدهما لفظي اعرابه مشكل والاخرمعنوي معناه مفصل وقدجمعت طرفا وافيا ... من القسم الثاني من الالغازفي شرحي على الفوائد الصمدية في علم العربية فحلت عنه محل الطراز ناريت ان اجمع شيئاً من القسم وبعض مالايتعلق بالاعراب من الثاني وسميته بالمطرز في اللغز ورتبته على قسمين: القسم فيما يتعلق بالاعراب ...

انجام: تحقيق الحق واصابة الصواب و كتب مؤلفه ... بهاءالدين محمدبن باقر الحسيني النائيني ... في شوال لعام ثمانية عشروماية بعدالف ١١١٨.

٨ ـ اجازه بملامراد كشميرى (١٥٦ر ناقص).

٩ ـ اجازه به حاج محمودبن اميرعلى ميمدى (١٥٩ پ ناقص).

١٠ ـ اجازهٔ مجلسى دوم بهمين كشميرى مورخ ج١/١٠٨٦ درطوس (١٦١ر).

١٨٦٠/

نسخ مؤلف، عنوان شنگرف، حواشي نستعليق، نسخه نيمهٔ دوم باب يكم است تا پايان رساله. ١٦×٩/٥×١٥، ٢١×١٥/٥×٢٦، كاغذ سپاهانى ـ جلدليتاج ثريا كى.

رسالة ارث

ازبهاءالدين محمدبن محمدباقرحسينى ناييني.

آغاز: دزام وزوجين پس جايز نيايد نقص ميراث ايشان از نصيب ادنى. صنف دويم آنكه نصيب اومختلف شود وگاه مزايد وگاه ناقص شود ليكن هميشه صاحب فريضه نيست.

١٨٦١

نستعليق سدهٔ ١١، عنوان شنگرف، متن زيرخط سرخ، برگهاى آخرتوأمين، حواشي دارد، درهامش خط شيخ ابوالقاسم گيلانى با نشانه «ا ب على عنه» ديده ميشود، درصفحه عنوان خط نياكان نگارندهٔ روضات ديده ميشود.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران library.ut.ac.ir

پایان رسالهٔ ارث ش ۱۸۶۰

۲۴ س/۶/۵×۱۶/۵ ، ۳۴۲ ص ۱۴×۲۵/۵ ، کاغذ سیاهالی ـ جلد روغنی با گل و بوته در زمینه سرخ آراسته با پیکرههای پرندگان درهر دو رو.

شرح التجرید

شرح قوشچی است بر تجرید طوسی.

۱۸۶۲/

نستعلیق سده ۱۴ ، عنوانها سرخ ، گویا هروشماره بخط مؤلف است.
۱۱س/۵/۹×۱۶ و ۸س×۸/۵/۱۴ ، ۳۶۴ ص ۱۳/۵×۲۲ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج قهوهای مقوایی.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱ـ نفس مثمر در ترجمهٔ ولتر (۶۰ص) از اعتماد السلطنه محمدحسین بن علی مراغی ـ درسر گذشت ولتر فیلسوف فرانسوی بنام ناصر الدین شاه و غلامحسین معتمد السلطان.

آغاز: بسمله تبارك وتعالی ـ طالب حقایق اخبار امم ودقایق اسرار حکم محب مفخم حکما وملاذ معظم فضلا جناب شوکت نصاب معتمد السلطان و مؤتمن الخاقان آقای غلامحسین خان رکیب خانهٔ دولت علیهٔ ایران دام اقباله العالی.

انجام: سال عمر ولتر نودوچهارسال شمسی وسه ماه وده روزمیباشد.

۲ـ هدیة البریة فی التعرفة الولتریه (۶۷ص) از همو که در ۱۳۰۴ درسر گذشت ولتر بنام همان دوتن ساخته است.

آغاز: ـ بسم الله تعالی : اخاك اخاك ان من لااخاله کساع الی الهیجاء بغیر سلاح این چاکر خانه زاد اعتماد ابن اعتماد حسن بن علی المراغی صانهالله عن نکبات الاشرار.

انجام: واگر هیچ فایدهٔ دیگر بر این عقیده مترتب نشود بهمین قناعت مینماییم وراضی میباشیم.

۱۸۶۳/

نستعلیق سدهٔ ۱۱ ، عنوان ونشان شنگرف ، جدول زر ولاجورد ، شکلها ودایره ها شنگرفی ، نسخه تراشیدگی دارد و حک واصلاح شده ودرهامش عبارتهایی افزوده شده، نشانه‌حواشی درتر جمی جاها « منه‌ایده‌الله » است ، سرلوحی در زمینهٔ آبی و آراسته بزر وزرآغار هست ، دو صفحهٔ تذهیب میان سطرها زراندود ، برگهای پایان نسخه پاره ورسالی شده وبسیاری ازعبارتها رفته‌است، تاریخ تملک ۱۵ رجب ۱۲۱۶ و ۱۲۵۵ دارد .

۱۵س×۶/۵×۱۴/۵ ، ۴۱۱ک ۱۳×۲۲ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج مشکی مقوایی.

مفتاح‌الحقایق

یك دوره کلام شیعی‌است‌بفارسی درپاك مقدمه وچهارباب و خاتمه ازمحمدیادر جابری نایینی مؤلف مفاتیح‌الحدایق ومصابیح‌الدقایق بعربی که این یکی‌را در۱۰۷۶ آغاز کرده است . شعرهای مؤلف در کتاب در بسیاری از جاها آمده‌است . فهرست کتاب درآغاز نسخهٔ ما هست .

انجام : خاتمه ... واحادیث وارده در وصف جنت ونار . . . ومنبع عیون انهار جنت است و آمرون بمعروف (افتاده)

۱۸۶۴/

نسخ سدهٔ ۱۱ ، عنوان ونشان وشکل شنگرف ، ش۲و۳ نشانهٔ «بلغ مقابلة» دارد ، در هامش رساله‌ها حواشی ریزه مبشور بانشانهٔ «منه مدظله ، منه دام ظله العالی» پاره ای از حواشی باید از خود مؤلف‌رساله ها باشد، برگ آخر ورجح است بفارسی ولولویی ، نسخه ازان عرضی‌بن‌روح‌الامین مختاری حسینی بوده است درصفر ۱۱۱۸.

۴۰س×۶/۵×۱۴/۵ ، ۲۴۲ک ۱۳×۱۹ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج سرخ مقوایی .

مجموعه

۱ـ اثبات الواجب فی اثبات الواجب (۱ پ ـ ۸۸ پ) از فاضل هندی بهاءالدین

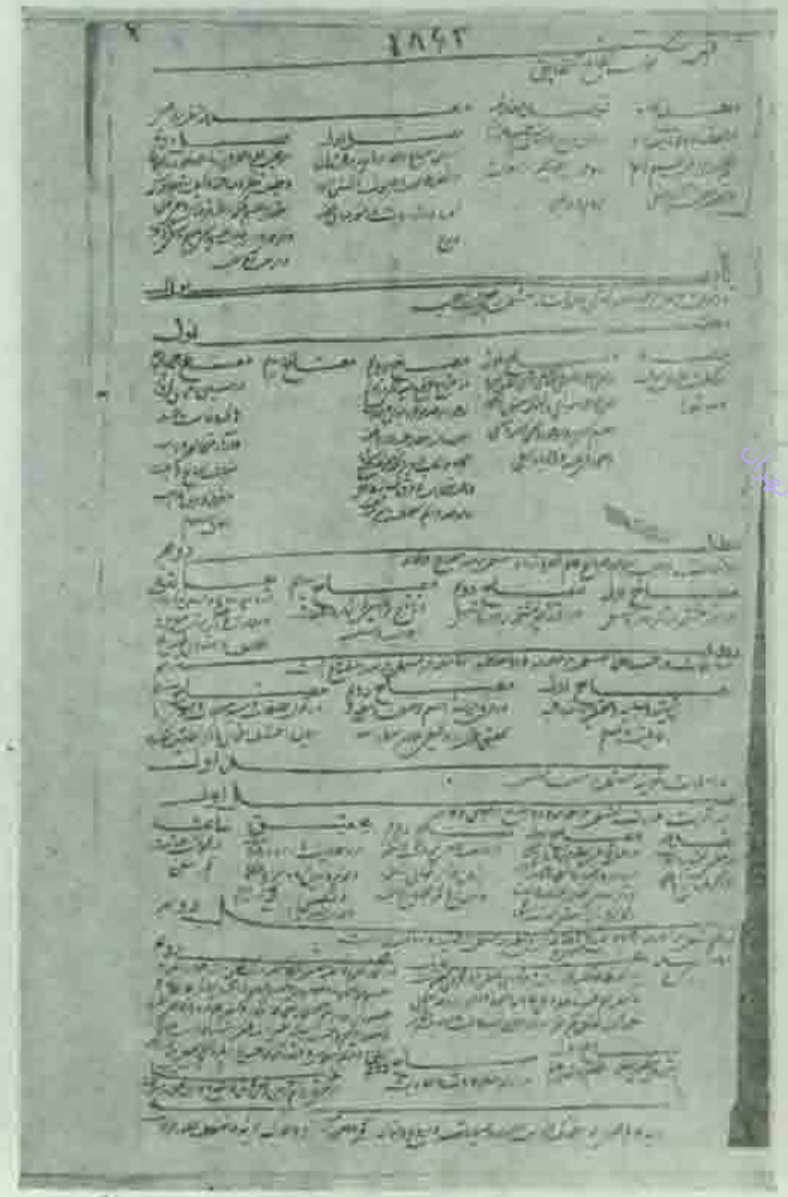

فهرست مفتاح‌الحقایق ش۱۸۶۳

کتابخانه تخصصی تاریخ دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

فهرست مفتاح الحقایق س ۱۸۶۳

فهرست مفتاح الحقایق س ۱۸۶۳

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

آغاز مفتاح العقایق ش ۱۸۶۳

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
Library of the University of Tehran

پایان مفتاح العقایق ش ۱۸۶۳

محمدبن حسن سیاهانی (۱۰۶۲-۱۱۳۷) (۱) که در زمان شاه سلیمان صفوی در لیلة الرغائب سال ۱۰۸۰ ساخته شده است. گویا همان است که در روضات بنام «رسالة فارسیة فی اصول الدین سماه کلید بهشت کما فی البال» یاد شده است. رساله در دیباچه «اثبات الواجب فی اثبات الواجب» نامیده شده و در هشت مقدمه و دو مقصد است.

آغاز: بسمله. سبحان من ثبت وجوده علی صفحات اللیل والنهار... اما بعد فهذه خودة خریدة اولؤلؤة فریدة فی اثبات اوجب ما یثبت فی صفحات الجنان وتدلك و جنات اللسان.

انجام: وقع الابتداء بابداع هذا الکتاب للیلة الرغایب من السنة الثمانین بعد الالف والحمدلله العالمین.

۲ـ قراح الافتراح (۸۹ پ ـ ۱۱۱ ر) در اصول نحو است ازهمو ومنطق نحو است و گریدهٔ الافتراح سیوطی وبسیار سودمند.

آغاز: بسمله. اما بعد نحو نحو صمد الحمید علی الاطلاق وشکر شکور مشکور بکمال الاستحقاق... فهذه رسالة قراح الافتراح الهادیة للعقل الصراح الی اصول النحو الوضاح هذبت فیها رسالة الاقتراح التی اقترحها... جلال... الدین السیوطی... و الرسالة مترتبة علی مقدمة و سبعة کتب.

انجام: ولیکن هذا آخرما اردنا ان نملاه منه الاقتداح من قراح الافتراح سقی الله منه قرایح الطلاب ونفع به کل من اخطا اواصاب والحمدلله رب العالمین.

۳ـ حکمة خاقانیة (۱۱۱ پ ـ ۱۶۲ پ) درسه فن: منطق وطبیعی والهی است بفارسی از همو وبدین نام برای محیی الدین محمد اورنگ زیب بهادر عالمگیر پادشاه غازی ساخته است.

آغاز: بسمله. الحمد لمن انطق الموجودات بآیات وجوب وجوده... اما بعد

۱ـ ف ۲۰۶۸ ـ مجلس ۴:۹۷.

چنین گوید راجی فضل وجود ربانی محمد مشهور ببهاء الدین اصفهانی که این رساله ایست درمعرفت سه علم که ارفع وارقی وانمی واعلی واولی از جمیع علومند.

انجام: وازین معلوم شد که متصف است بجمیع صفات کمال والله اعلم بالصواب والیه الذهاب والایاب هذا آخر الکلام فی ایضاح المرام و الحمدلله علی التمام انه هو المفضل المنعام والحمدلله رب العالمین.

۴ـ سر التمحیص یا ملخص التلخیص (۱۶۳ ر ۱۹۳ پ) در معانی وبیان وبدیع درچهارباب ازهمو که درروز آدینه ۲۱ ع ۱۰۷۳/۲ در ۱۱ سالگی پس از تمحیص التلخیص براثر خوابی که میرسید شریف را دیده بود ساخته است. درروضات او آن یاد کرده.

آغاز: بسمله. الحمدلمن اودع روایع المعانی فی بدایع المبانی و دفن جواهر الخواص والمزایا فی معجزات الفاظ المثانی... و بعد فیقول العبد الداخل فی اول العقد الثانی محمدبن حسن بن محمد الاصبهانی انی کتبت رسالة تمحیص التلخیص

انجام: وقلنا فی المتن هذا آخرما اردنا فی علم المعانی والبیان والبدیع والحمدلله علی التوفیق للختم والتتمیم وقد فرغ من تألیفه یوم الجمعة الحادی والعشرین من شهر ربیع الآخر من شهور سنة الف وثلث وسبعین وانا ابن عشر سنین متوسطا فی الحادیة عشر والحمدلله رب العالمین.

۵ـ موضح اسرار النحو (۱۹۶ پ ـ ۲۴۱ پ) در یك مقدمه وسه باب است (تا نوع ۱۳ حروف شرط) ازهمو.

آغاز: بسمله الحمدلله الذی عرفنا لغة العرب وبقایقها وعلمنا معانیها وحقایقها... اما بعد فاعلموا اخوانی... انه قد التمس منی بعض خلانی... ان اکتب له کتابا فی علم النحو... واردت ان اسمیه بعد ان اتممه بموضح اسرار النحو. مشتمل علی مقدمة و ثلثة ابواب.

انجام: النوع الثالث عشر حروف الشرط وهی ثلثة... واما افیها للتفصیل.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
Library of the University of Tehran

١٨٦٥/

نسخ محمدبن علیرضا ناصرعیلمانی (؟) دربابان رمضان ٨٥٦ ، عنوان شنگرف، بلاغ قرات مقابله دارو درچندجا .

١٧س×٨/٥×١٣ ، ٣٢٠١ ص ١٤×١٩ ، کاغذ سمرقندی - جلدتیماج میشن ضربی متوالی.

کشف المراد فی شرح تجرید الاعتقاد

شرح علامهٔ حلی است بر تجرید خواجهٔ طوسی (ف ٦٧٢)

١٨٦٦/

نسخ سدهٔ ٩ ، حواشی استعلیق، درصفحهٔ عنوان وهامش اسمه خط محمدرحیم شریف سبزواری دیده میشود و او گواهی میدهد که خط فاضل هندی در صفحهٔ عنوان هست، درهامش برگ دوم هم حاشیه ایست گویا ازهمین فاضل هندی وبخط او .

١٥س×٧/٥×١٢ ، ٣٣٤ ص ١٢/٥×١٩ ، کاغذ سیاهابی - جلدتیماج قهوه‌ای ضربی متوالی.

رؤیة الهلال

ازمحمد جعفربن محمدباقر شریف سبزواری خراسانی است

بسمله : - الحمدلله المظهر للحق بقدرته والمدمر للباطل بسطوته الذی جعل الاهلة مواقیت بعض الاحکام وصیر رویتها معالم للفطر والصیام وصلی الله علی خاتم انبیائه محمد المبین للحلال والحرام وعلی اله الذین هم الهداة الی سبیل السلام (وبعد) فانی رایت من بعض فضلاء تلامذة والدی العلامة طاب ثراه رسالة منقرذة قد بذل جهده فی تتمیم مرامه من المقال متعلقة علی بعض مباحث الذخیرة المتوط برؤیة الهلال قبل الزوال وبعد ذکر کلام ابی ره علی ما اختاره من الاعتبار اورده علیه وجوها من الشکوک التی لیس بزعمه عنها الفرار ولما وجدت شکوکه مندفعه بالتامل الکافی فی الا... ویمکن

التوصل بتهذيب هو مصباح الانتصار و يستغنى من لايحضره الفقيه من الاستخبار اردت ان اذكر ما خطر ببالى القاصر فى دفع ما اورده على المذهب المختار مراعيا فيه سبيل المروة والانصاف مجتنبا من طريق البغى والاعتساف بتحرير وافٍ وتوضيح شافٍ لبيان منتهى المطلب فى هذا المقام و تقرير مقنع للقدر المعتبر للارشاد الى مسالك المرام ليكون ذلك وسيلة جامعة لمعرفة مختلف بعض الاحكام وتذكرة وذكرى لمن كان له مدارك فى جمل الكلام و نسئل الله ان يجعل ذلك ذخيرة المعاد وبالله التوفيق و هو حسبى ونعم الهاد .

انجام : وفى كلامه ايضا بعض مناقشات جزئية لم يتعرض لذكرها لان المطلب معلوم (قدتم هذه الرسالة الشريفة من مؤلفات الفاضل المستجمع لقوانين الاصول والفروع مولينا محمد جعفر بن محمد باقر الشهير بالخراساني المعروف بالسبزواري) .

١٨٦٧ /

نسخ سدهٔ ١١ ، عنوان ونشان شنگرف ، اضافه‌های صحت وسقم احادیث ورهامش ویادداشتها وحاشیه‌ها از «اسمعیل المازندرانی علی عنه» است که همان حواشیی بایدباشد، الاغ قرائت داره در چندجا وگویا از مجلسی باشد ، نسخه ارجمند است تا پایان جزو پنجم در نکاح .

١٩س/٥×١١/٥ ، ١٧/٥×١٨/٥ ، ٣٦٣ ، ٣٥ ، کاغذ سپاهانی - جلدتیماج سرخ مطرایی با برگردان .

تهذیب الاحکام

از شیخ طوسی است .

١٨٦٨ /

نسخ ونستعلیق نیمهٔ نخستین سدهٔ ١١ ، عنوان شنگرف ، ص١ بخط عبدالغفار بن محمدبن ملایحیی رشتی است ازروی نسخهٔ اصل باحواشی «منه مدظله العالی» ، منه دام ظله العالی» ، ص٣ هم در زمان

مؤلف نوشته شده است ، ص٣ بخط بیك محمد بامراد است ، در پایان ص ١ اجارهٔ قرائت و روایت سیدوامادست بنویسندهٔ آن (٥٤ر) .

١٨س/٥×٦/٥ ، ١٢/٥×٨/٥ ، ٤٣ ، ١٣٤١ ، ١٢/٥×٨/٥ ، ٢٠×١٣ ، کاغذ سپاهانی - جلدتیماج مشکی .

مجموعه

١ـ السبع الشداد (١ پ ـ ٥٣ ر) ازمیرداماد (ش١٨٣٧/٦) .

٢ـ المعلقات على السبع الشداد (٥٤ پ ـ ٥٨ ر) بك حاشیه است برآن .

آغاز: بسمله قوله و العبادة الواحدة غير متبعضة بالوجوب و الاستحباب الى آخره . اجمع العلماء و الفقهاء على ان عبادة واحدة طهارة كانت اوصلوة اوصوما اوغير ذلك لايكون بعضها واجبا و بعضها مندوباً .

انجام : و هذا لك ضرب من البسيط و التفصيل كانا قد اوردنا فى كتاب عيون المسائل (منه ادام الله على وسادة الافادة)

٣ـ حاشية شرح المواقف (٥٩ پ ـ ١٣١ ر) ازملامیرزاجان .

آغاز: بسمله فعلى هذا لايكون الخ اما اولان فلان الظاهر المتبادر من قولهم مالايختص بقسم (ش٦١ ج٢ شرح شریف برمواقف چاپ ١٣٢٥) .

انجام : والله اعلم بحقيقة الحال والمقال (تمت هذه النسخة المنيرة للمحقق... المشهور فى الدوران ملاميرزا جان... على يد... بيك محمدبامراد) .

١٨٦٩ /

نسخ علی بن احمدبن سلیمان بلادی بحرانی در ٢٢ ج٢/١٠٩٣ ، عنوان شنگرف ،
٢٠س/٩×١٤ ، ١٦٨ ، ١٥×٢١ ، کاغذ فرنگی - جلدتیماج ترباکی ضربی مطرایی با لولا .

کشف المراد فی شرح تجرید الاعتقاد

ازعلامه حلی است .

۱۸۷۰/

نسخ محمدنصیر بن شیخ امین‌الدین حسن نجفی در لیلهٔ روز یکشنبه ۲ ذی‌حجهٔ ۱۰۹۹ ، عنوان و نشان شنگرف، جدول زر ولاجورد، حواشی نستعلیق با نشانهٔ «منه ، منه مدظله» و با حواشی لغوی، ارجی حواشی باید از مؤلف باشد ، سی و هفت جزو و یک ارجک است .

نسخه در ۱۳۶۸ از آن محمدبن محمدعلی موسوی بوده و خط و مهر او در صفحهٔ عنوان هست و از آن رضای جمال‌الدین موسوی در ۱۳۲۳ .

۱۴س۷×۱۴ ، ۳۴۹ص ۱۵×۲۴ ، کاغذ سپاهانی - جلد لیماج مقوایی بیرون سرخ درون مشکی هره و زر کوب آراسته .

اللئالی البقریة فی شرح القصیدة الحمیریة

شرحی است از فاضل هندی که در روز پنجشنبه ۷ صفر ۱۰۸۹ بپایان رسانده و در روز مولد رسول آغاز کرده بود (ش ۱۵۴۳) .

آغاز: بسمله . اعلی قافیة قفوة الاقاویل وقفیة مقالة قالة الاراجیل مفتتح لاسن الاناجیل ومختتم الدعوة فی الظل الظلیل اعنی حمد جلیل لیس کمثله جلیل .

انجام: هذا اخر ما یکی القلم متسما فعادی الفادی بدموعه متنسما فی کتاب اللالی البقریة فی شرح القصیدة الحمیریة وقد اتفق الفراغ منه یوم الخمیس سابع صفر مولد امام الجن والبشر ابی الحسن موسی الکاظم صلوات الله علیه وعلی آبائه الزهر الغر وابنائه الائمة المعصومین اولی الایدی والبصر عن عام الف وتسع وثمانین من هجرة خیر من هجر مسحور الشجر والحجر صلوات الله علیه و آله الائمة المعصومین وعترته الاخیار الطهر المیامین وقد وقع الابتداء به فی مولد الرسول الامین علیه و آله الهادین للعمیین من الصلوات ما هو بهم فمین فلیهنأ کتابی شرف الطرفین وحیازة الشرفین و کتبه بانامله الجانیة الفانیة مؤلفه العاید بربه من الزیانیة محمد بن الحسن الاصبهانی المعروف ببهاء الدین شفع الله فیه نبیه و آله یوم الدین (قد وقع الفراغ من تسوید هذه النسخة فی

اول زوال یوم الاحد ثانی شهر ذی حجة الحرام من شهور سنة تسع وتسعین بعد الف من الهجرة النبویة المصطفویة صلی الله علیه و آله علی ید اقل العباد واحوجهم الی رحمة ربه الغنی محمدتقی بن شیخ زین الدین حسن النجفی عفر الله له ولوالدین ولجمیع المؤمنین.

۱۸۷۱/

نسخ و نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، حواشی با نشانهٔ «نوری» که باید از ملا علی نوری باشد و بخط او که میگوید بیشتر آنها اعتراضات برمتن است گرچه راه حلی هم دارد ، در صفحهٔ عنوان و پشت آن شعرهایی بخط همین محشی ، نسخه لیمه کاری و گداشته شده.

۲۰س۱۴×۲۴ ، ۲۳۷ص ۲۲×۳۴ ، کاغذ فرنگی کبود - جلد لیماج مشکی درون سرخ.

شرح الزیارة

از شیخ احمد احسایی است.

۱۸۷۲/

نسخ علی بن عبدعلی نجفی محاوبلی در ۲۳ صفر ۱۱۲۵ - عنوان و نشان شنگرف ، حواشی نستعلیق با نشانه «منه علی عفی عنه» که گویا رمز نام میرزا محمدصادق پسر مولانا محمد سراب کتکابنی (روضات ص ۵۳۶) باشد و خط او است که در صفحهٔ عنوان دیده میشود ، در آنجا یادداشت تاریخ سفر از ۱۱ ذی‌قعدهٔ ۱۱۳۱ تا ۱۵ رجب ۱۱۳۴ دیده میشود ، نیز چنین تاریخی بعربی هست و تاریخ ۱۱۳۶ تا ۱۱۳۹ که همه باید بخط او باشد ، نسخه در ۱۳۰۱ وقف شده است .

۱۸س۱۱×۱۸ ، ۱۵۸ص ۱۸×۲۵ ، کاغذ سپاهانی - جلد لیماج سرخ .

بحار الانوار

از مجلسی دوم است و این نسخه فصل زیارات امام موسی و محمدبن علی (کاظمین) است که در بر گشت از حج در شب سبت ۲۷ رجب ۱۰۸۱ ساخته است.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۸۷۳/۱

نسخ محمدبن طرخان در ۲۲ محرم ۸۷۰ در ش۱ از روی نسخهٔ علی‌بن محمدبن یونس بیاضی مورخ چاشت روز دوشنبه ۲۳ محرم ۸۴۰ که از روی نسخهٔ مغلوطی نوشته و پاره‌ای از مطالب را هم انداخته بوده؛ ش ۲ هم بهمین خطاست؛ عنوان شنگرف ؛ حواشی بدارد ؛ در پایان ش۱ اجازه‌ایست از حسن‌بن علی حائری مورخ ۱۵ محرم ۱۰۴۱ و بلاغ قرائت بخط او .

درصفحهٔ عنوان شعرهایی است و نظری از علی‌بن محمدبن یونس بیاضی .

۱۸س×۹/۵×۱۳ ؛ ۱۴/۵×۴۴ ؛ ۱۹×۱۴/۵×۴۴ ؛ کاغذ سمرقندی ـ جلد مقوا .

مجموعه

۱ـ النتایج الالهیة فی‌شرح الکافیة البدیعیة فی‌مدح خیر البریة (۱پ ـ ۲۶پ) که شرحی است از ابن ابی‌سرایاصفی‌الدین عبدالعزیزبن سرایای حلی (۶۷۷ـ۷۵۰) برارجوزهٔ بدیعیهٔ خودش در ۱۴۵ بیت شامل ۱۵۱ نوع بدیع (ذریعه ۷۶:۳ـ صفی‌الدین الحلی تألیف جواد احمد علوش چاپ بغداد در ۱۳۷۶ ص ۲۹۰) تاریخ فن بدیع در دیباچه هست

آغاز نظم:

ان حثّ سلعافسل عن جیرة العلم

و اقرا السلام علی عرب بذی سلم

انجام :

فان سعدت فمدحی فیك موجبه

و ان شقیت فذنبی موجب النقم

آغاز: بسمله . الحمدلله الذی جاء لنا سحر البیان و جعل تکفیه بالعقول مشاهدا بالعیان ... وبعد فان احق العلوم بالتعلیم ... فهم ماانزل فی‌الذکر الحکیم ... ولاسبیل الی ذلك الابعد علمی البلاغة و البدیع.

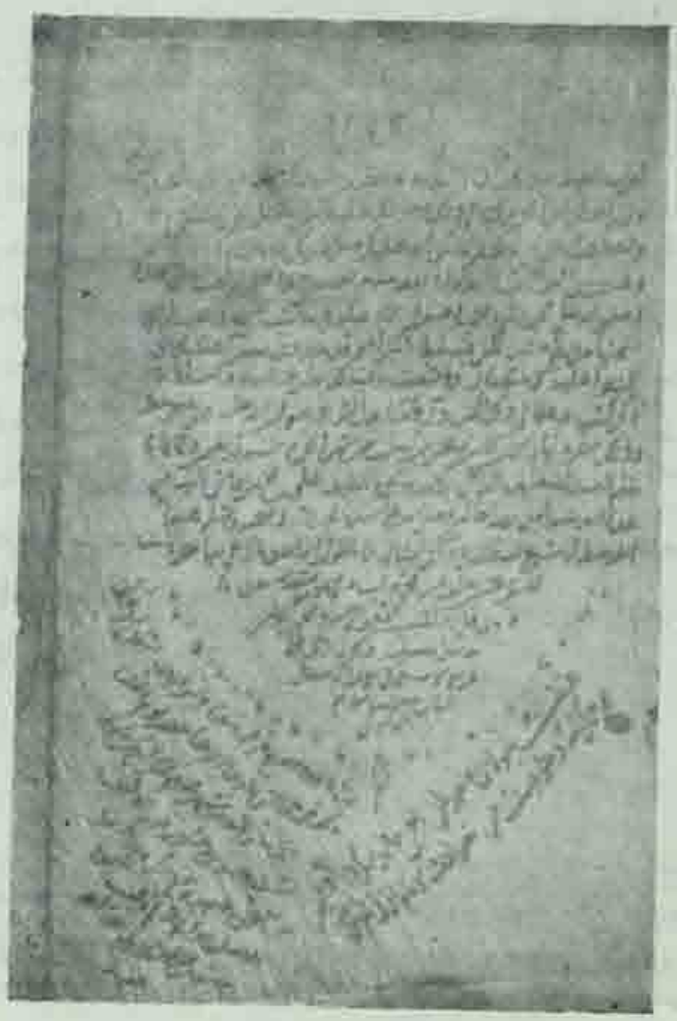

پایان النتایج الالهیة ش۱/۱۸۷۳

انجام : وهذا اخر الانواع المذکورة بعدختام القصیدة و الحمد لواهب العقل وحده وصلواته علی محمد و آله وصحبه وجنده

... و انا اقول انه اتفق فراغی عنها ضحوة السبت لاثنی و عشرین خلت من محرم ایضا من شهور سنة سبعین وثمان مائة و کتب الفقیر الی الله تعالی محمد المودن حامدا ومصلیا ... ونعم الوکیل.

۲ـ جنگ نظم ونثر : بندهایی از احتجاج طبرسی (۲۷ ر ـ ۳۰ ر) ـ شعرهایی بعربی (۳۰ روپ) ـ گزیده‌ای از المدهش ابن جوزی (۳۱ر ـ ۳٤ر) ـ شعرهایی از ابن جوزی وامرء القیس وفارابی (۳٤و۳۵) ـ قصیدهٔ عینیهٔ ابن‌سینا (۳۵روپ) ـ شعرهای سهروردی (۳٦ر) ـ گفتگوی فخررازی و نجم‌الدین الدین رازی در بارهٔ خداشناسی (۳٦ر) همانکه در (ف ٦۹٦) یاوشده است ـ جدول طرفة الطرفا فی‌تاریخ الخلفا (۳٦پ) وقصیده‌ای بعربی دربارهٔ چهار خلیفهٔ نخستین وستایش از آنها بنظم وستایشی بنظم از عمروعلی وروویهم میشود چهارقصیده (۳۷ر ـ ٤۰پ) نظمی در «ذکر بحور الشعر الستة عشر» (٤۰پ) فرایندی از دیوان صفی‌الدین حلی (٤۱ر ـ ٤٤پ) درپایان (٤٤پ) نیایش ابن‌سینا است (ف ۵۱۲ س ۳).

۱۸۷٤/

نستعلیق سدهٔ ۱۱ ، نشان شکرف ، دیباچه چاپ سنگی ۱۳۱۰ ق را ندارد ونا س۹ س۳۳۵ چاپی است ویك صفحه وتیمی را ندارد ، حواشی دارد وخی بالنیابة «منه دام ظله العالی» ، منه مدظله العالی» درصفحهٔ عنوان خط ومهریست بدینگونه : «صاحبه ومالکه جمال‌الدین محمد» .

۲۰ س ۱۱/۵×۱۷۵ ، ۳۲۵ ص ۱۸×۲۴/۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد لیماج مشکی ضربی مقوایی.

مشارق الشموس فی شرح الدروس

شرح آقاحسین خوانساری است بردروس شهید یکم (ف ۱۸۷۷).

۱۸۷۵/

نستعلیق اصل متنی ، حواشی «منه» دارد.

۱۲ س ۸×۱۳ ، ۲۷٦ ص ۱۲×۲۲ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد لیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی .

مصابیح القدس وقنادیل الانس

حواشی ومعلقات احمدبن زین‌العابدین علوی عاملی است برامورعامهٔ حواشی قدیمهٔ گویا ازجلال‌دوانی که درزمان شاه‌عباس صفوی در ۱۰۲۲ ساخته‌است

۱۸۷٦/

نستعلیق ابوالقاسم‌بن محمدبن میرزاعلی‌گلپایگانی درروز شنبه دهة بازدهم ماه رمضان سال ۱۰۴۴ درمدرسهٔ شیخ‌لطف‌الله درسپاهان باحواشی بخط او بالنیابة «نعم» (ـ عمیدالدین) ورویز، عنوان شنگرف .

۹ س ۴/۵×۱۱/۵ ، ۱۵۰ ص ۱۰×۱۷ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدلیماج قهوه‌ای مقوایی با لولا.

تهذیب الوصول الی علم الاصول

ازعلامهٔ حلی است.

۱۸۷۷/

نستعلیق مؤلف ، عنوان وترجمه‌هاشنگرف، حواشی بالنیابة «منه» ، نسخه در ۱۴۰۹ از ابوالحسن حسینی خاتون آبادی بوده است ، یادداشت تاریخ تولد ۱۲۷۹ دارد.

۱۵ س ۸×۱۴ ، ۲۴۴ ص ۱۵×۲۴ ، کاغذ سپاهانی رنگارنگ ـ جلدلیماج قهوه‌ای مقوایی کناره حنایی.

ریاض المجتهدین

ازمحمد رضی مستوفی رضی‌الدین محمدبن محمد شفیع است بفارسی در پانصد مقدمه

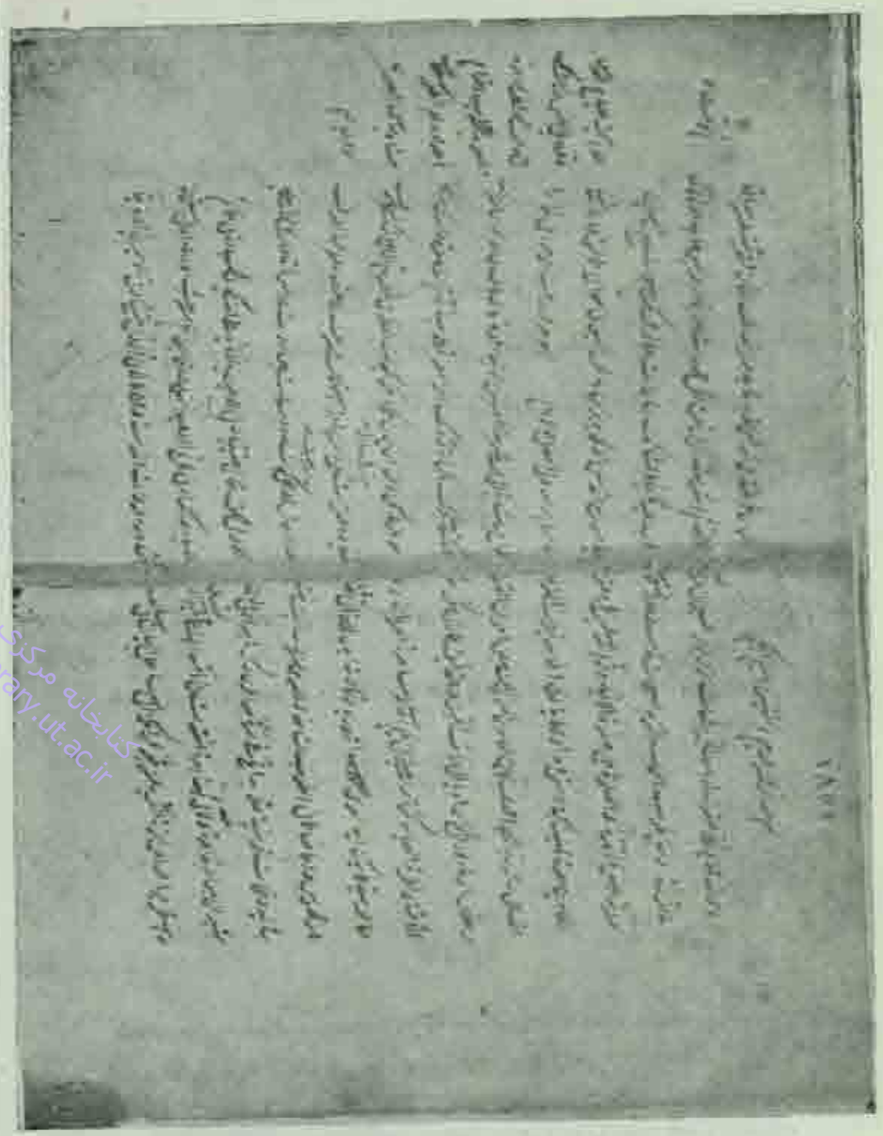

آغاز مصابیح القدس ش ۱۸۷۵

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

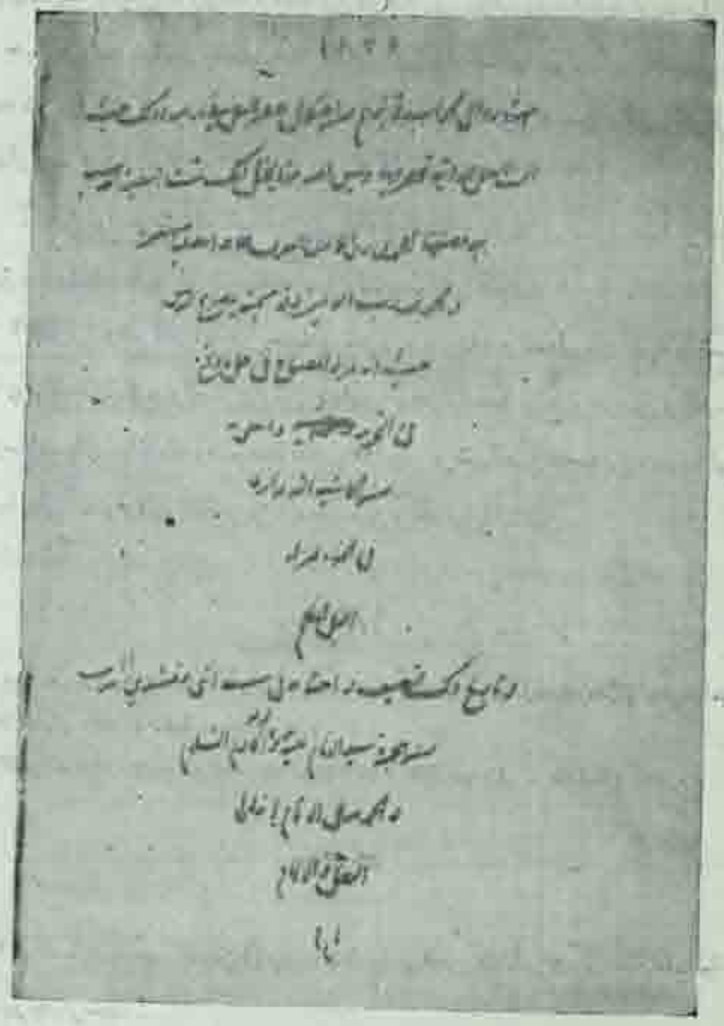

پایان مصابیح القدس ش ۱۸۷۵

درچهارشمیمه وسیس ٥ روضه : نخستین در سه نهر دومی در سه شجره سومی در سه قطعه چهارمی سه خیابان پنجمی سه گلبن . فهرست مطالبها در دیباچه هست و دعاها ترجمه شده و کتاب در « الصلوات اللیلیة والعبادات السریة » است وآن رادرسیاهان دربامداد روز یکشنبه ۲۷ج۲/۱۰۷۹ ساخته است (ذریعه ۱۱:۳۳۵).

آغاز: لوامع سواطع حمد وثنایی که درمصباح سویدای معارف نما از جارحهٔ دل حق ... مشعله افروزان شبستان ایمان ... ومتلالی گشت .

انجام: وقع الفراغ عن رسمه و تحریره و رشقه و تسطیره و کتبه و تسویده صبیحة یوم الاحدالسابع والعشرین من جمادی الآخرة لحجة تسع و سبعین و الف . . . بمحروسة اصبهان ـ نامقه ومسوده مؤلفه ... الشهیر برضی الدین محمدبن محمدشفیع ... و مسلما علی آله واولاده الطاهرین المعصومین و العاقبة للمتقین .

۱۸۷۸/

نسخ شب دوشنبه ۱۰۹۶/۱۰۴۷ عنوان شنگرف درش ۱، تعلیق چلیپا از محمدرمضان بن جانی علی طباطبایی در روز ۲۵ شعبان ۱۱۲۰ باحاشیهٔ «منه» در ش ۳ .

۲۲س ۷×۱۳/۵ رچلیپا ۷×۱۲ ، ۱۶۰ ک ۱۲×۱۹ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدلیقاج مشکی .

مجموعه

۱ـ المعارف یا اصول الدین (۲پ ـ ۱٤٦ ر) از فیض کاشانی و گزیدهٔ از علم الیقین او است در چهارمقصد .

۲ـ اثبات الواجب (۱٤۷ پ ـ ۱٦۰ ر) از محمدبن عبدالفتاح سراب تنکابنی .

آغاز: هو . بسمله . الحمدلله الذی ابان ما یجب معرفته من وجوده و صفاته لارباب العقل و النهی بالدلایل الیقینیة و البراهین القاطعة . . . فیقول . . محمدبن عبدالفتاح التنکابنی انی کنت قد ذکرت فی سالف الزمان برهان اثبات الصانع فی

کتاب الفته فی اصول الدین .. وظهرلی بعد مضی مدة من تالیفه اصل متین ... فخطر ... ان اؤلف رسالة فی تأسیس هذا الاصل و بیان بعض فروعاته .

انجام: اوالی بعض الکتب المعتبرة المدونة فی هذا المطلب .

۱۸۷۹/

نسخ روز سه‌شنبه ۴ ذی‌قعده ۸۱۴ درمدرسهٔ وبنیهٔ حلهٔ سیفیه ، عنوان شنگرف درش ۱، ش ۳ هم بهمین خط است و ثابات ۳ قسم ۳ والدکی از فصل ٦ را دارد وناقص است ، در صفحهٔ عنوان ش ۱ «اطال عمره» آمده چون نسخه دررمان او فهد نوشته شده است .

۱۹س ۸/۵×۱۳ ، ۱۵۸ ک ۱۲×۱۸ ، کاغذ سمرقندی نخودی ـ جلدمقوا عطفهٔ میشن .

مجموعه

۱ـ عدة الداعی ونجاح الساعی (۲ پ ـ ۱۵۳ ر) از ابن فهد حلی در گذشتهٔ ۸٤۱ درشب دوشنبه ۱٦ ج ۱/۸۰۱ .

۲ـ آداب الداعی (۱۵۳ پ ـ ۱۵۸ پ) که گزیده‌ایست از همین عدة الداعی گویا از همو .

آغاز: بسمله . رب یسر واعن یا الحمدلله موضح الرشاد و مرشد العباد . . . وبعد فهذه نبذة تشتمل علی ما لابد منه من آداب الداعی اختصر ها من کتاب العدة و فیها ابواب .

انجام: فصل وان کان الوقت علیك ضیقا .. انا الذی اذا تاملت حسناتی (افتاده درفصل ٦ قسم ۲ باب ۳)

۱۸۸۰/

نسخ محمدبن الحسین بن محمد درهران درشب دوشنبه ذی‌حجهٔ ۸۲۳ در ش ۱ درشت‌تر ، عنوان مشکی درشت باشنگرف، تاریخ روز چهارشنبه ۷ ذی‌قعده ۸۱٦ درپایان قسم یکم ش ۳ ک ۱۹۹ پ دیده میشود .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران library.ut.ac.ir

ودرپایان همین شماره هم تاریخ هست وخوانده نمیشود ، ش۴ مقابله وتصحیح شده ، همهٔ شماره‌ها بیك خط است .

۱۴س×۷/۵ (ش۱) و ۴۲س×۸/۵ (دیگر شماره‌ها) ، ۱۴/۵×۲۱ ، ۳۶۱ ک ، ۱۳×۲۲ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد لیماج قهوه‌ای سیرخرمایی مقوایی آراسته .

مجموعهٔ ۴۵

۱ـ منازل السائرین (۳پ ـ ۴۴پ) از خواجه عبدالله انصاری با حواشی کاتبی و تلمسانی .

۲ـ شرح منازل السائرین (۴۵ ر ـ ۱۶۷ ر) از مولی عبدالرزاق کاشانی .

۳ـ اصطلاحات الصوفیة (۱۶۸ پ ـ ۲۲۳ ر) ازهمین کاشانی وهردوقسم درآن هست .

۴ـ اعلام الهدی وعقیدة ارباب التقی (۲۲۴ پ ـ ۲۳۹ پ) از شیخ شهاب الدین سهروردی صوفی (فهرست ادبیات ص۳۲) .

۵ـ الوصیة (۲۲۹ پ ـ ۲۴۰ پ) ازشیخ سهروردی عارف (ف۴۵۰ش۲) .

۶ـ مقالة فی السلوك (۲۴۱ ر) از همو .

آغاز: بسمله سبحانه ومن مقالاته ایضا قدس‌الله روحه العزیز ایها العبدالصالح المتطلع الی احوال الصالحین المتشوق الی سلوك طریقهم .

انجام: فی ادنی ساعتك والله تعالی الموفق المعین .

۷ـ مقالة فی الوصیة (۲۴۱ پ ـ ۲۴۲ ر) ازهمو .

آغاز: بسمله تعالی . و من مقالاته ایضا رحمه الله استوصاء بعض الفقراء قال رضی‌الله عنه : الوصیة اولا بملازمة التقوی وهی وصیة‌الله تعالی لعباده .

انجام: معانا محفوظا والله یتولی الصالحین .

۸ـ مقالة فی التفسیر (۲۴۲ ر ـ ۲۴۳ ر) ازهمو .

آغاز: ومن مقالاته قدس سره فی قوله‌تعالی نحن نقص علیکم احسن القصص الایة ، القاری اذا تلا القرآن حق تلاوته فکان جمیعه احسن القصص .

انجام: وهذا من احسن مایقال فی هذا المعنی واعز مشروح فیه والله تعالی اعلم .

۹ـ السیر والسلوك وشرح نعمة الفقر (۲۴۳ پ ـ ۲۵۰ ر) گویا از سهروردیست درهشت فصل ۱ـ نعت الفقیر السالك ۲ـ علامة محبة‌الله ۳ـ حقیقة دخول الفقیر فی الخلوة وشرح آدابها ۴ـ معرفة النفس ۵ـ نصیحة الفقیر ۶ـ تفضیل الفقیر علی ماسواه ۷ـ صفة الدنیا وحقیقتها ۸ـ صفة طریقة‌الله .

آغاز: بسمله . وبه نتوکل . الحمدلله الذی یعلم مکائیل البحار و مثاقیل الجبال .. سالتنی وفقك‌الله عن شرح بعض ماعطانی‌الله تعالی من نعمة الفقر .

انجام: وماسواه میت ثم قال الشیخ لنفسی انشدت فی وصف حالی وزبدة مقالی .

هذه الابیات: نصیحتکم یااخوتی کلکم

لاتنظروا فی زی تلبیسی

. . . . . .

نفسی ابلیس فجربتها

تعوذوا من شر ابلیسی

تمت الرسالة والحمدلله رب العالمین .. وصحبه اجمعین آمین امین

۱۰ـ رسالة العقاید (۲۵۰ پ ـ ۲۵۲ پ) از ابن خفیف شیرازی که درص۲۸۴ـ۳۰۸ سیرت ابن خفیف بچاپ رسیده است .

۱۱ـ رسالة العقاید (۲۵۳ پ ـ ۲۵۶ ر) از شیخ ابواسحق کازرونی که ترجمهٔ گسترده‌ای ازان درفردوس المرشدیه باب ۳۱ آمده است .

آغاز: بسمله . الحمدلله المحمود علی فعاله . . اما بعد فقد بلغنی ان الاخوان یؤثرون ان اعرفهم جملا مما اتفق اهل السنة علی اعتقاده وانفرض به اهل العصور واجمع علیه اصحاب الحدیث فرنا بعد فرن .

انجام: وباجماع الامة والائمة المهتدیة وفقنا‌الله الاقتداء بهم والتمسك بحبلهم

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران library.ut.ac.ir

انه الحنان المنان (تم اعتقاد الشیخ العالم العارف الامام المرشد ابی اسحق ابراهیم بن شهریار رضی الله وارضاه).

۱۲ـ السین والسلوك (۲۵۶ پ ـ ۲۵۷ پ) از ابن خفیف شیرازی که درص ۲۷۴ـ ۲۸۳ سیرت ابن خفیف دیده میشود.

۱۳ـ الاصول العشرة (۲۵۸ ر ـ ۲۶۰ ر) از نجم الدین طامة الکبری در باره اقرب الطرق الی الله.

۱۸۸۱ /

نسخ ابراهیم بن زین العابدین حسینی مازندرانی در لیلة روز شنبه ۲۰ صفر ۱۰۷۱، عنوان و نشان شنگرف، جدول زر ولاجورد، باد و سرلوح زر و لاجورد و شنگرف، و صفحهٔ آغاز غرر و تکملهایمان سطرها زراندود، مقابله و تصحیح شده در روز دوشنبه ۲۳ رمضان ۱۱۰۸، ۳ گویا از روی نسخهٔ خط حسین بن حسن بن حسین زری مورخ روز پنجشنبه اواخر ج ۵۹۴/۱ نوشته شده است. حواشی بنسخ ریز تره فهرست در آغاز نسخه هست، شمارهٔ مجلسها در هامش، نسخه تا مجلس ۸۳ است که آخرین مجلس امالی سیدبوده و پس از آن بجع رفته است، تکمله (مسائل سلاریه) در آغاز نسخه ومورخ روز دوشنبه ۴ رمضان ۱۰۶۹، نسخه از محمدشریف بن محمدرضای لاهیجانی بوده است.

۹س ۱۰×۲۰، ۲۵۷ ص ۱۹×۲۹، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج زرکوب مقوایی دورن زره و عاکستری.

غرر الفوائد و درر القلائد

امالی سیدمرتضی علم الهدی موسوی بغدادی است.

۱۸۸۲ /

نسخ محمد صالح بن حاجی ملا قاسم در ۱۰۶۷، عنوان شنگرف.

۲۳س ۱۲×۱۹، ۳۱۰ ص ۲۰×۳۱، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج حنایی ضربی مقوایی.

التفسیر

از علی بن ابراهیم قمی است (ف ۳۲۹).

۱۸۸۳ /

استعلیق سدهٔ ۱۰، عنوان ورنگ و زرینهٔ زر پاشنگرفی، در پایان نسخه از تلیت رجل در شب دوشنبه ۳ ج ۸۶۱/۱ یادشده است، در پایان یادداشتی است از عبدالله متقی طبری که نسخه را در تهران بسال ۱۳۶۱ خریده است.

۲۱س ۱۲/۵×۲۴، ۱۴۱ ص ۱۶×۲۵، کاغذ سمرقندی ـ جلد مقوا.

مجموعه

۱ـ دیوان (۱ پ ـ ۱۰۷ پ) از مجیر الدین بیلقانی.

۲ـ دیوان (۱ پ ـ ۵۷ ر هامش) از اثیر الدین اومانی.

۳ـ دیوان (۵۷ ر ـ ۱۲۱ ر هامش) از ظهیر فاریابی.

۴ـ چنگ شعر های کمال اصفهانی، انوری، فلکی شروانی، ادیب صابر (۱۰۸ پ ـ ۱۲۰ پ متن).

۱۸۸۴ /

نسخ عبداللطیف بن محمدبن محمدبن طریف در روز ۷ شوال ۱۰۶۸ (پایان جلد ۱۱)، عنوان و نشان شنگرف، سرلوح زرین در آغاز، تاریخ ۱۰۷۸ در صفحهٔ عنوان هست، نسخه بدستور مولی احمد افندی بوسعد زاده قاضی قسطنطنیه نوشته شده است.

۳۱س ۱۰×۲۱، ۵۷۲ ص ۱۸×۳۰، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی.

محاضرات الادباء و محاورات الشعراء و البلغاء

از راغب اصفهانی دانشمند آغاز سدهٔ پنجم (۴۰۰ تا ۵۰۰) است (یادداشتهای قزوینی ۴:۲ـ۱۵ ـ چلبی ۳۸۹:۲ ـ معجم المطبوعات ص ۹۲۱).

کتابخانه دانشگاه تهران library.ut.ac.ir

۱۸۸۵ /

نسخ‌علیق سدهٔ ۱۱ ازسیدعلی حسینی‌گلباری بامهر۱۱۰۵ درصفحهٔ عنوان ، عنوان ونشان ورقم‌و جدول شنگرف ، حاشیه دارد. برخی بالتفاتهٔ «پیرجندی» .

۲۱س۱۴×۱۹ ، ۱۹۶ص ۱۹×۲۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج مشکی‌ترمه‌دار مقوایی.

زیج گورگانی

ازالغ بیك است (ف۸۹۱) .

۱۸۸۶

نسخ‌علیق سدهٔ ۱۱ ، عنوان و رقم وشکل شنگرف ، جای برخی ازشکلها سفیدمانده‌است.

۲۱س۱۴×۱۸ ، ۱۱۱ص ۱۹×۲۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج قهوه‌ای ضربی روروئی .

تحریر المجسطی

ازخواجهٔ طوسی است .

۱۸۸۷ /

نسخ‌مقابله شده در روز پنجشنبه ۸۴۴/۳ ، عنوان «قوله» شنگرف ، حواشی دارد ، صفحهٔ یکم نوتویس .

۴۴×۱۰×۱۷ ، ۱۹۵ص ۱۵×۲۴ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدتیماج ترباکی ضربی مقوایی‌گردحنایی.

شرح مفتاح‌العلوم

شرح سعد تفتازانی است برقسم سوم مفتاح‌العلوم سکاکی (مجلس ۳۴۵:۴ ـ طوس ۶۳:۳) .

آغاز: خیرخبر توشح به صدرالکلام واحسن حدیث یرشح لمقتضی‌المقام حمد الله‌الذی خلق‌الانسان .

انجام : الحمدلله علی کل حال وعلی رسوله محمد قامع‌الضلال الصلوة وعلی آله وصحبه خیرصحب وآل.

۱۸۸۸ /

نسخ کهن ۹ ، لفافهٔ بلاغ دارد ، بلاغ قرائت وسماع مصنف هم در پایان آن دیده میشود؟! مظفرین ابی‌اسحق عمروارالدهٔ نسخه بوده وخط اورروصفحهٔ عنوان هست .

۲۲س۱۱×۱۷ ، ۱۰۷ص ۱۴×۱۹ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدتیماج مشکی‌ترمه‌دار مقوایی.

المجالس

شیخ‌احمد غزالی در گذشتهٔ ۵۲۰ را وعظها وپندها است که دربغداد املانموده وصاعدبن فارس لبان درهمین شهربخط خود گردآوری کرده و روهم‌سی و سه مجلس میشود دردومجلد یا چهارمجلد (چلبی ۳۷۸:۲ ـ سبکی ۵۴:۴) .

نسخهٔ ما گویا ازاونباشد چه درآن چنانکه خواهیم دید ازعبدالوهاب نام گرد ابی‌عبدالله یاد شده است واوشاید همان ابوزرعه عبدالوهاب‌بن محمدبن ایوب اردبیلی شاگرد شیخ کبیر ابی‌عبدالله محمدبن خفیف که در ۴۱۵ در گذشت باشد(۱).

در کتاب که بیش از۳۶مجلس تفسیرعرفانی‌دارد روایاتی ازعلی وبسیاری ازصادق وشعری ازاودرآخرمجلس۹فصل التبکیت‌دیده میشود .

درمجلس ۱۸ فصل‌النکت والاشارات دارد : «الامام اسحق» .

درمجلس ۳۱ فصل النکت و الاشارات : «الامام ابی عبدالله، شیخنا ابا عبدالله رحمه‌الله ورضیه‌وست» .

۱ـ شدالازار۲۲۳ ـ انساب سمعانی۲۴ پ ـ شیرازنامه ۱۰۳ـ نفحات‌الانس۲۹۴ـ فارسنامهٔ ناصری ۲ ، ۱۵۷ـ آثار العجم ۴۶۳ـ طرایق الحقایق ۲ : ۲۲۱ـ دانشمندان آذربایجان ۲۳ .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.utac.ir

درمجلس ۱۳ فصل التبکیة داره : «ابوعبدالله» .

درمجلس ۱۹ فصل النکت والاشارات : «شاذبان، نوش‌خور» .

مؤلف درمجلس ۲۸ دردوجادرفصل البساط وفصل الاخبار والحکایات از «کتاب السئوات» خود یادمیکند. درآغاز پاره‌ای ازمجالس مانند ۳۱ دارد : «اعلم ایدک‌الله» یا «اعلم» ولی درمجلس ۱۸ ومجالس دیگر داره «قال رحمه‌الله اعلم» درآغاز مجلس ۳۰ آمده : «قال الاستاذ الامام رحمه‌الله اعلم» درآغازمجلس‌های ۳۳و۳۴و۳۵ و۳۶ داره : «قال الاستاذ عبدالوهاب رضی‌الله عنه (رحمه‌الله) اعلم» .

شماره آیات را خود مفسر معین میکند و خود او در هرمجلس میگوید که ازآغاز سوره تا این آیه چندآیت است .

فهرست مجالس :

۱ـ ولما جاء موسی لمیقاتنا (اعراف۱۴۳) .

۲ـ واذاخذربك من بنی آدم (اعراف ۱۲۱) .

دنبالهٔ فصل الاحکام والحقایق این مجلس وفصلهای دیگر آن وتاآغازفصل الاخبار والحکایات مجلس سوم (میان بر کهای ۹و۱۰) افتاده است .

۳ـ خذالعفو (اعراف۱۹۹) .

۴ـ یاایهاالذین آمنو ان کثیرامن الاحبار والرهبان (برائة۳۴) .

۵ـ ان عدة الشهورعندالله (برائة ۳۶) .

۶ـ وآخرون اعترفوا (برائة ۱۰۳) .

۷ـ ان‌الله اشتری من‌المؤمنین انفسهم (برائة ۱۱۱) .

۸ـ وبشرالذین آمنوان لهم قدم صدق عندربهم (یونس۲) .

۹ـ انمامثل الحیوة الدنیا (یونس۲۳) .

۱۰ـ والله یدعوا الی دارالسلام (یونس۲۴) .

۱۱ـ قل بفضل‌الله وبرحمته (یونس۵۷) .

۱۲ـ ومامن دابة فی‌الارض الاعلی‌الله رزقها (هود۵)

۱۳ـ لقدکان فی‌یوسف واخوته (یوسف۶) .

۱۴ـ ولقدهمت وهم بها (یوسف۲۳) .

۱۵ـ انزل من‌السماء ماء فسالت اودیة (رعد۱۶) .

۱۶ـ الذین آمنوا وتطمئن قلوبهم بذکرالله (رعد ۲۷) .

۱۷ـ یمحوالله مایشاء ویثبت (رعد ۳۸) .

۱۸ـ الم‌تر کیف ضرب الله مثلا (ابراهیم ۲۴) .

۱۹ـ یثبت‌الله الذین آمنوا بالقول الثابت (ابراهیم۲۶)

۲۰ـ ولاتحسبن‌الله غافلا (ابراهیم۴۱) .

۲۱ـ یوم تبدل الارض غیر الارض (ابراهیم۴۷) .

۲۲ـ وان جهنم لموعدهم اجمعین (الحجر۴۳) .

۲۳ـ نبیء عبادی انی انا الغفورالرحیم (حجر ۴۸) .

۲۴ـ وان تعدوا نعمة‌الله لاتحصوها (نحل۱۸) .

۲۵ـ واوحی ربك الی النحل (نحل۶۸) .

۲۶ـ ان‌الله یامربالعدل والاحسان (نحل ۸۹) .

۲۷ـ واوفوا بعهدالله اذاعاهدتم (نحل۹۱) .

۲۸ـ سبحان‌الذی اسری بعبده لیلا (بنی‌اسرائیل۱) .

۲۹ـ دنبالهٔ فصل النکت والاشارات مجلس پیش وهمه این مجلس بجزدوسطری ازفصل تبکیه افتاده است .

۳۰ـ وقضی ربك ان لاتعبدوا الاالله (بنی‌اسرائیل۲۳) .

۳۱ـ یوم ندعوا کل اناس بامامهم (بنی‌اسرائیل۷۱) .

۳۲ـ ومن‌اللیل فتهجد به نافلة لك (بنی‌اسرائیل۷۸)

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

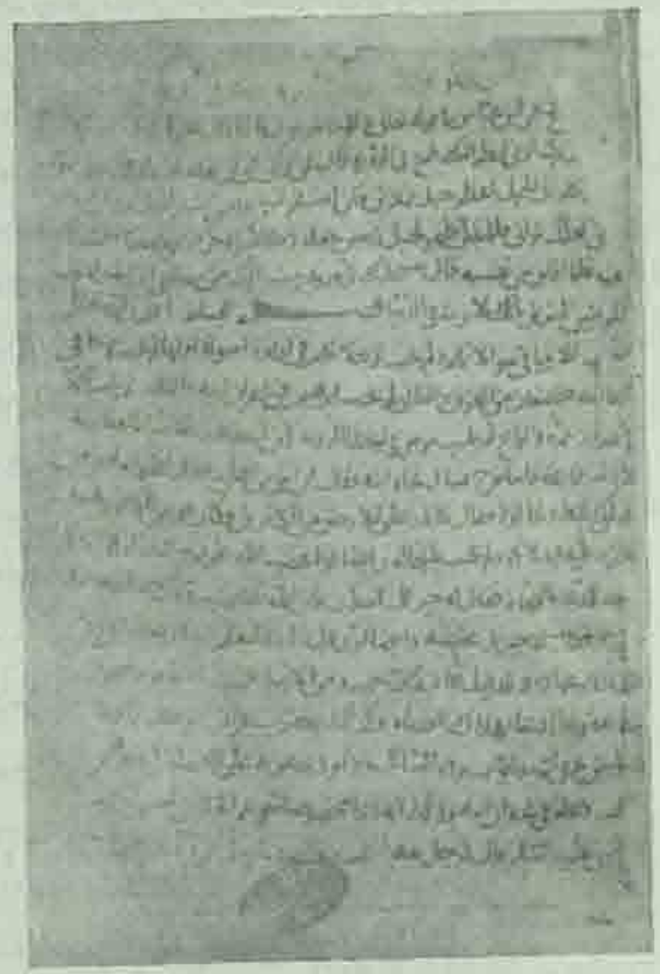

آغاز مجالس ش۱۸۸۸

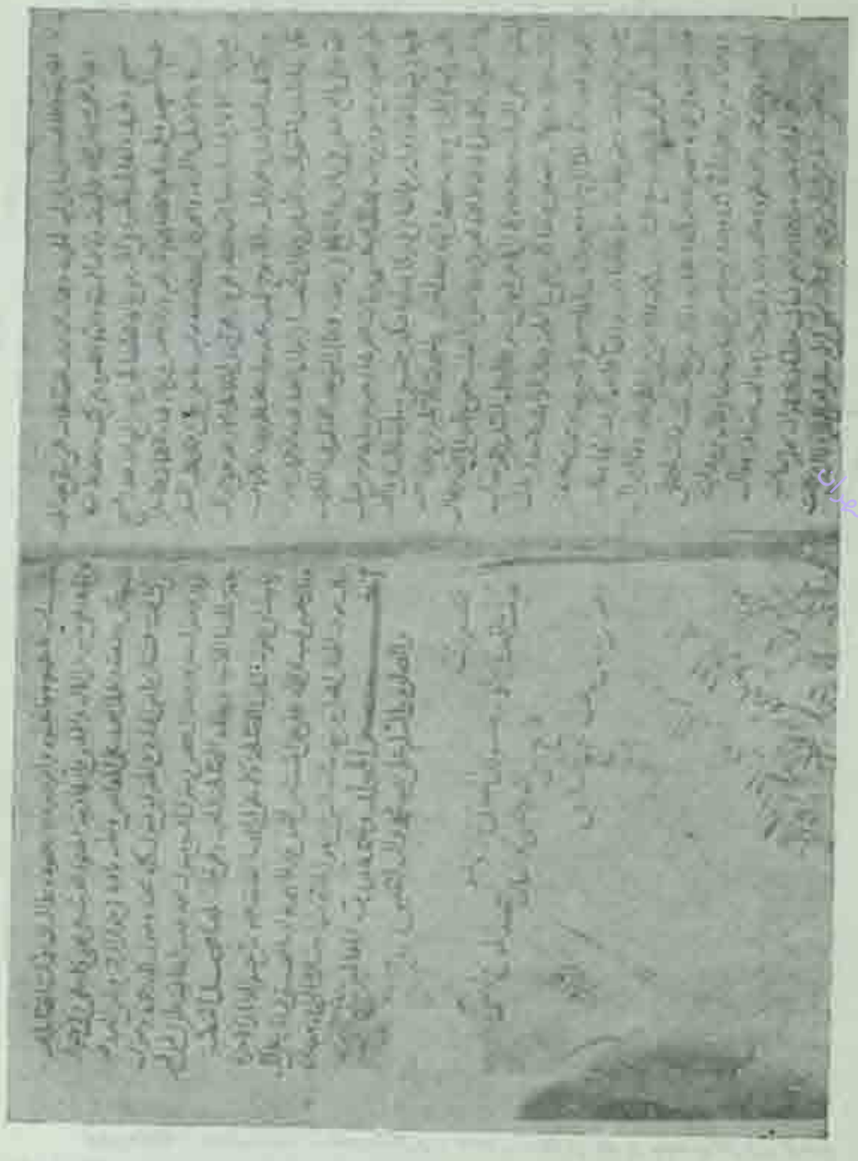

پایان مجالس ش۱۸۸۸

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۳۳ـ ونتزل من القرآن ماهوشفاء ورحمة (بنی اسرائیل۸۲) .

۳۴ـ ام حسبت ان اصحاب الکهف والرقیم (کهف۸) .

۳۵ـ واصبر نفسك مع الذین یدعون ربهم (کهف ۲۷) .

۳۶ـ المال والبنون زینة الحیوة الدنیا (کهف۴۵) .

عنوانهادرحرمجلس :

۱ـ قوله تعالی (آیاتقرآن) ۲ـ فصل البساط (تفسیرمبسوط ووجوه احتمالات) ۳ـ فصل الاخبار والحکایات (اخباربااسنادوحکایات) ۴ـ فصل الوجوه والنظائر (معانی مختلفلغوی ونظائرآیه) ۵ـ فصل النکت والاشارات (تفسیرعرفانی) ۶ـ فصل الاحکام والحقائق (تفسیرآیات) ۷ـ فصل التبکیة (گریزمانند است) .

نسخهٔ ما ازآغازافتاده وبوسطرصفحهٔ نخستین هم رفته ودرست خواندهنمیشود وچنیناست :

عن ابی عباس فی قوله تعالی ولماجاء موسی لمیقاتنا ... فصل البساط ، اعلم ان الله تعالی اجاب الانبیاء فی سؤالاتهم ولم یجب اربعة منهم فی اربعة اسئولة .

انجام : امافصل التبکیة فیاویك من یفوته الباقیة الصالحة ولا یبقی له الدنیا الفانیة فهوممن خسرالدنیا والاخرة وقال یحیی بن معاذ الله عفی عن المسیئین الیس قدفاتهم ثواب المحسنین ثم قال علی کل حال فوت الجنان اهون من عقاسات النیران نعوذ بالله منها ونسأله النجاة منها آخر المجلد والحمدلله رب العالمین والصلوة والسلام علی نبیه محمد وآله اجمعین .

۱۸۸۹

نسخ۵۳۸/۱۶ ، عنوان ورشت ، نشان شنگرف ، نسخه را مظفربن عمربن محمدمیافارقی برای شیخ رئیس ابی الکرم بن یوسف رومی شاگردوسید اجل عالم اوحدذهبة الله ان علی قیلسوف نویسانده است ، حواشی بسیخ ریز فروتاره تربانقانهٔ قطب ، نشان کراسه‌های ده‌برگی تاکراسهٔ ۱۵ در نسخه دیده میشود ، سیاره برگ آغاز نو نویس ، نسخه کتاب نخستین است .

۱۷س۱۵×۲۹/۵ ، ۲۴۴ گ ، ۲۷×۴۱ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدلیماج مشکی مقوایی .

پایان قانون ابن‌سینا س ۱۸۸۹

القانون

از ابن‌سینا است.

۱۸۹۰

نسخ ۱۶ رمضان ۵۴۴، عنوان درشت، دوازده برگ در آغاز نوازیس، برشهاب‌الدین خوانده وتصحیح شده، حواشی فارسی وعربی دارد، نسخه در ۵ تا ۶ کتاب چهارم است.
۹س۱۱×۱۷/۵، ۲۲۹ گ ۱۷×۲۵، کاغذ سمرقندی ـ جلد لیماج ترباکی ضربی مقوایی.

القانون

از ابن‌سینا است.

۱۸۹۱

نسخ زیر نظر احمدبن محمدبن زیدبن حسن‌بن علی‌بن‌العباس درروز سه‌شنبه ۲۵ محرم ۶۹۷، شانزده برگ آغاز و چندبرگی درمیانه نوازیس.
۱۶س۷/۵×۱۱/۵، ۱۹۷ گ ۱۳×۱۸، کاغذ سمرقندی ـ جلدلیماج مشکی ضربی مقوایی.

عوارف المعارف

از شیخ شهاب‌الدین ابی حفص عمربن محمد سهروردی (۵۳۹ ـ ۶۳۲) است (چلبی ۱۳۹:۲ ـ معجم‌المطبوعات ص۱۰۶۰).

۱۸۹۲/

نسخ سدهٔ ۶و۷، عنوان شنگرف، بلاغ مقابله دارد درمیانهٔ نسخه وبااصل معتمدی در پایان ذی‌حجهٔ ۷۰۲ مقابله شده است چنانکه درپایان نسخه آمده است، تصحیح شده، حواشی دارد، نسخه از آن احمدی خلیل در قسطنطنیه دررجب ۹۴۷ واز آن شکرالله‌بن فوزی الفندی بوده است.
۴۲س۱۴×۲۰، ۳۴۷ گ ۱۹×۲۷، کاغذ سمرقندی ـ جلدلیماج مشکی مقوایی.

پایان قانون ابن سینا ش ۱۸۹۰

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

پایان عوارف المعارف ش ۱۸۹۱

شرح الخلاصة الالفية

شرحی است از علامه ابن ام قاسم شمس الدین حسن بن قاسم مرادی (م ۷۴۹) بر خلاصه الفیه ابن مالك (چلبی در الفیه).

آغاز: بسمله. اللهم صل علی محمد وآله. الحمدلله و الشکرله وصلواته علی خیر نبی ارسله سیدنا محمد خاتم النبیین و علی آل محمد والتابعین وبعد فهذا توضیح لمقاصد الفیة ابن مالك رحمه‌الله یجلو امعانیها علی طلابها ویظهر محاسنها الخطابها.

انجام: وانشد علیها عان باخراها طویل الشغل ثم ختم الکتاب بحمدالله والصلوة علی نبیه صلی الله علیه وسلم فقال «فاحمدالله مصلیا علی محمد خیر نبی ارسلا ـ وآله الغر الکرام البررة ـ وصحبه المنتجبین الخیرة» تم والحمدلله رب العالمین وصلی الله علی سیدنا محمد خاتم النبیین والکل وسائر الصالحین (بلغ مقابلة باصل معتمد فی تواریخ آخرها سلخ ذی قعدة سنة اثنتین و سبعمائة).

۱۸۹۲

نسخ ابوعلی الحسن بن ابراهیم سلماسی در ۶۴۱، عنوان شنگرف یا مشکی درشت و برخی بخط کوفی، فهرست در آغاز هست، نسخه را برای خزانهٔ نوشروان بن مسعود بن محمد بن بهرامشاه بن داود بن منکوجك نوشته‌اند، ورداله، صفحهٔ عنوان نام او هست.

نسخهٔ قسم دوم (جلد ۶و۶) کتاب الدرتاج بیماریها ازسر تا پا است تا مقالهٔ ۱۷ (قولنج).

۳۵ر۱۹×۴۴، ۳۴۵ ص، ۴۴×۳۲، کاغذ سمرقندی ـ جلدهٔ اصلی گاو تیره

ذخیرهٔ خوارزمشاهی

از سید اسمعیل جرجانی است.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

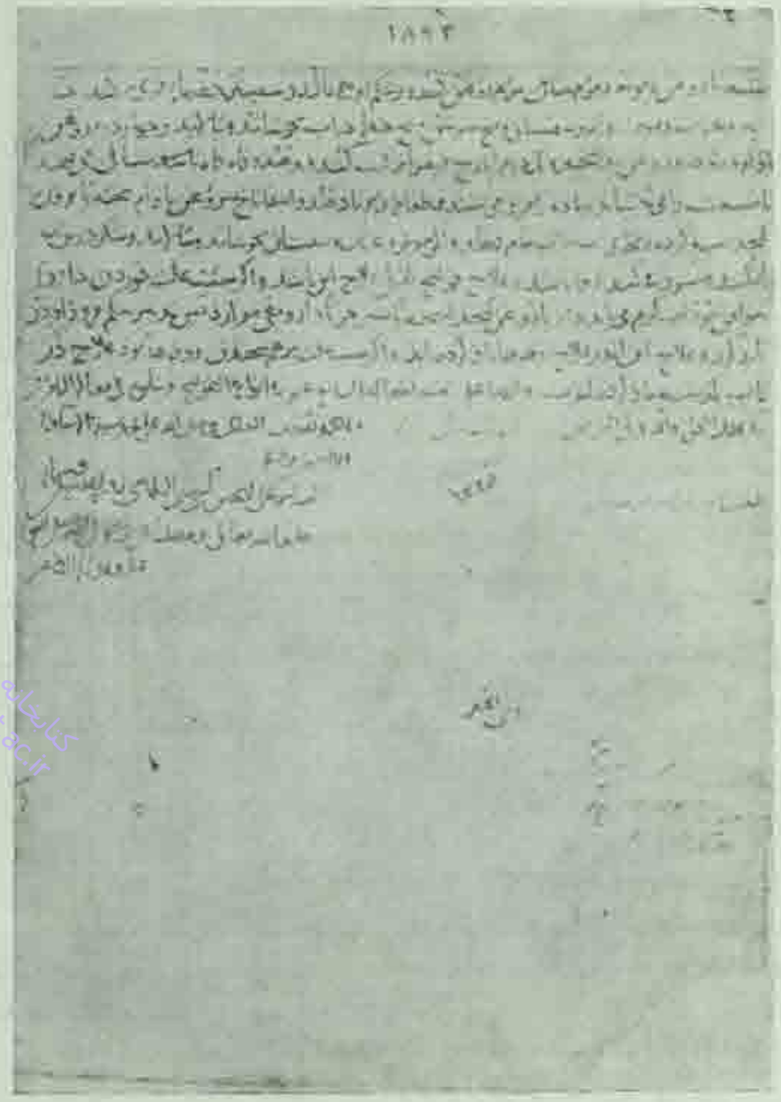

پایان ذخیرهٔ خوارزمشاهی ش ۱۸۹۳

۱۸۹۴

استعلیق عبدالله انجدانی در ۱۳۳۳ در ش۱، یادداشت محمد ابراهیم قزوینی درمحرم۱۳۴۱در سعایش‌ازان در پایان، با عبارت «بلغ قبالا من اوله الی آخره».

نسخ محمدعلی حسینی‌ابن مهدی ورسنهٔ ۱۳ ورش۳، نسخه در ۱۳۳۱ ازان همان قزوینی بوده است (صفحهٔ عنوان ش۱).

۲۵س۹/۵×۱۵ و ۱۷س۱۰×۱۵ ، ۳۱۵۷ ×۱۵ ، ۲۰ ، کاغذ فرنگی ـ جلدلیماج قهوه‌گردآن زرد درون حنایی.

مجموعه

۱ـ زبده با تمهیدات (۲ پ ـ ۴۸ پ) از عین‌القضات همدانی (ف۲۶۴۶).

۲ـ منهاج‌العابدین (۵۰ پ ـ ۱۵۶ پ) سبکی وعید روسی ودیگران آن را ازغزالی دانسته‌اند ولی ابن‌العربی درمحاضرة الابرار (۱ : ۱۲۵) آن راازابوالحسن علی مسفرسبتی پنداشته است (فهرست بوئیژش۶۴).

۱۸۹۵

نسخ ابو عمرو زکریابن محمدبن محمودکمولی قزوینی در ۶۳۹ ، عنوان درشت‌تر و درهامش شنگرف.

نسخه در ۱۳۴۳ ازان سردار کابلی بوده است ، از «صدع» است تا «خلق» (جزو ۵).

۱۷س۱۱/۵×۱۷/۵ ، ۱۶۶ ×۱۷ ، ۲۴/۵ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد لیماج قهوه ای ضربی ملوانی با لولا.

الصحاح

از جوهری لغوی است.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۸۹۵

پایان مصاح‌ش ۱۸۹۵

۱۸۹۶/

نسخ عبدالمنعم بن محمدبن علی بن ابراهیم شهیر بفریان در چاشت روز یکشنبه ۱۲ شعبان ۷۰۴، دوان شنگری و زعفرانی یامشکی درشت.

۲۳س ۱۲×۲۰ ، ۱۲۵ ف ۱۸×۲۸ ، کاغذ سمرقندی - جلد لیماج قهوه‌ای مقوایی.

نهج الحق و کشف الصدق

از علامهٔ حلی است (ف ۶۳۵).

۱۸۹۷/

نسخ محمدبن احمدبن زین العابدین در سنهٔ ۷۵و۸ و تاریخ داشته و پاره شده است، عنوان درشت.

۲۹س ۱۳×۱۸ ، ۱۵۲ ف ۱۸×۲۸ ، کاغذ سمرقندی - جلد مقوا عطف میشن.

مطالب السئول فی مناقب آل الرسول

از کمال الدین ابو... الم محمدبن طلحهٔ شافعی (۵۸۲ - ۶۵۲) که پس از زبدة المقال فی فضائل الآل نوشته و در ۱۷ رجب ۶۵۰ درحلب بپایان رسانده است (صفحهٔ عنوان) کتاب بچاپ رسیده است (چلبی - معجم المطبوعات ۱۴۷).

۱۸۹۸/

نسخ محمودبن محمدبن محمود خدابادی در رمضان ۷۷۵ ، تصحیح ومقابله شده ، متن زیرخط شرح ، حواشی دارد ، درآغاز وانجام فوائدی نحوی است.

۳۱س ۱۲/۵×۲۴ ، ۲۴۷ ف ۱۸×۲۹ ، کاغذ سمرقندی - جلد لیماج مشکی ضربی مقوایی.

شرح لباب الاعراب

شرحی است از رکن الدین محمدبن عثمان زوزنی حنفی بر لباب الاعراب تاج الدین

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

بايان نهج الحق ش ١٨٩٦

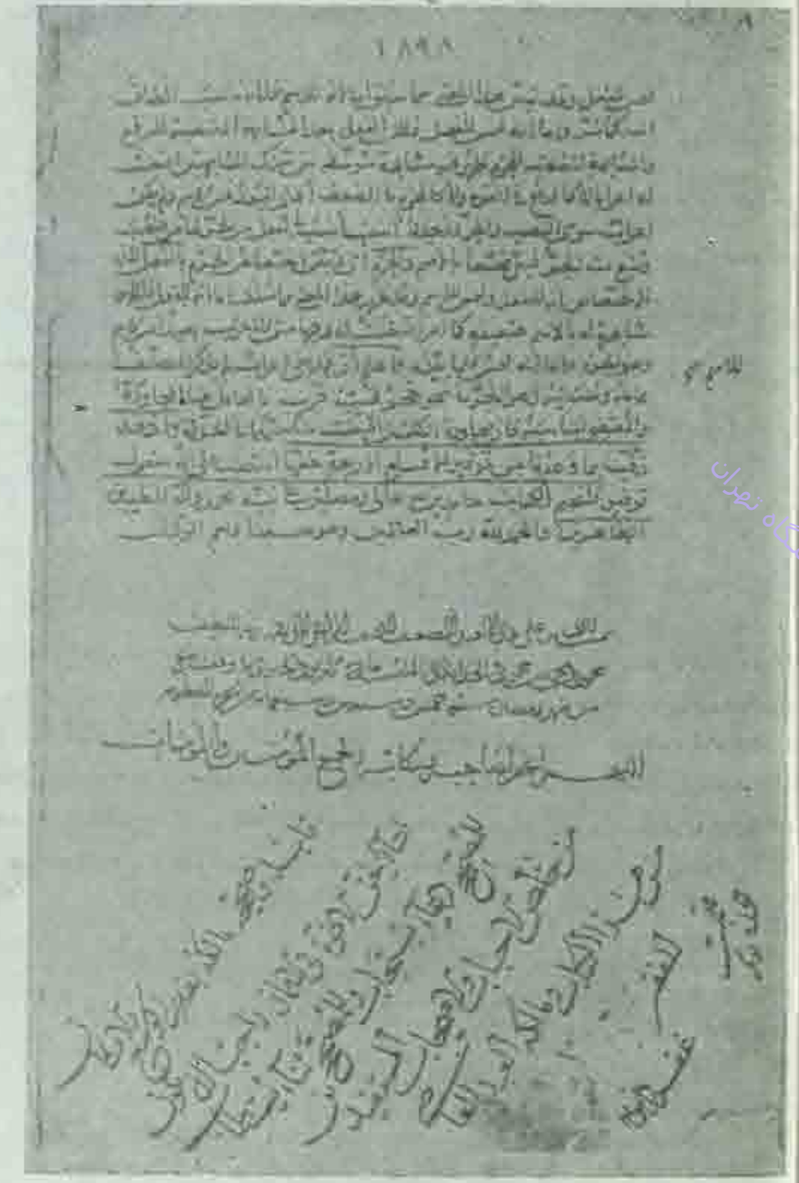

بايان شرح لباب ش ١٨٩٨

محمدبن محمدبن احمدبن سیف‌فاضل اسفوایینی در گذشتهٔ ۶۸۴ که در ۷۱۲ در شیراز بپایان رسانده است (چلبی درلباب).

آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین و شرایف صلواته علی سید البشر محمد وآله الطاهرین و اصحابه المهتدین یقول ... محمدبن عثمان‌بن محمدابی علی‌الفرغانی الزورنی ... جمعت حواشی الامام ... تاج‌الملة والدین محمدبن محمدبن احمدالسیاوشانی الاسفراینی المعروف بالفاضل ... علی کتابه المسمی باللباب و تعلیقه علیه و نوادر اخری من مصنفاته کاعراب الفاتحة و غیره و من غیر مصنفاته ... واکثر کتابی هذا من شرح الفاضل الکامل العلامة نجم‌الملة والدین الرضی تغمده‌الله برضوانه للکافیة والشافیة وکلماجری ذکر الشرح فالمراد شرحه

۱۸۹۹

نسخ سید حسین حمدانی در ۱۰۳۱، عنوان بزر باشنگرف، جدول زر و لاجورد، ورقها دوبرگ آغاز وانجام پیکرههای جانوران وعروسی نگارشده و بزرآراسته، سرلوح در زمینهٔ زر بزرآراسته بشنگرف و لاجورد درآغاز، در صفحهٔ عنوان خط و مهر مورخ ۱۱۵۰ محمد شاه هندی با میشود واولسخه را در ۱۱۶۱ لقرراند خود محمد باقر بخشیده است و خط ومهر پسرش محمد باقر هست، ابوالقاسم حسینی درکتکده از آقامحمد باقر صاحب تاجرشیرازی در شوال ۱۲۶۳ خریده است ۲۵ش‌ه ۱۱/۵×۲۴، ۳۶۰ف ۲۲×۳۴، کاغذ هندی ـ جلدلیماج مشکی، رکوب مقوایی.

مجالس المؤمنین

ازقاضی نورالله شوشتری است.

۱۹۰۰

نسخ ۶۵۱ ور ش۲، عنوان ونشان شنگرف.

ش۱ نویس سدهٔ ۱۰ ه و ناپایان افتاده است

ش۲ ازنیمهٔ دوم فصل الغرو والمغزی ازباب ۴ قسم۱ آغاز میشود.

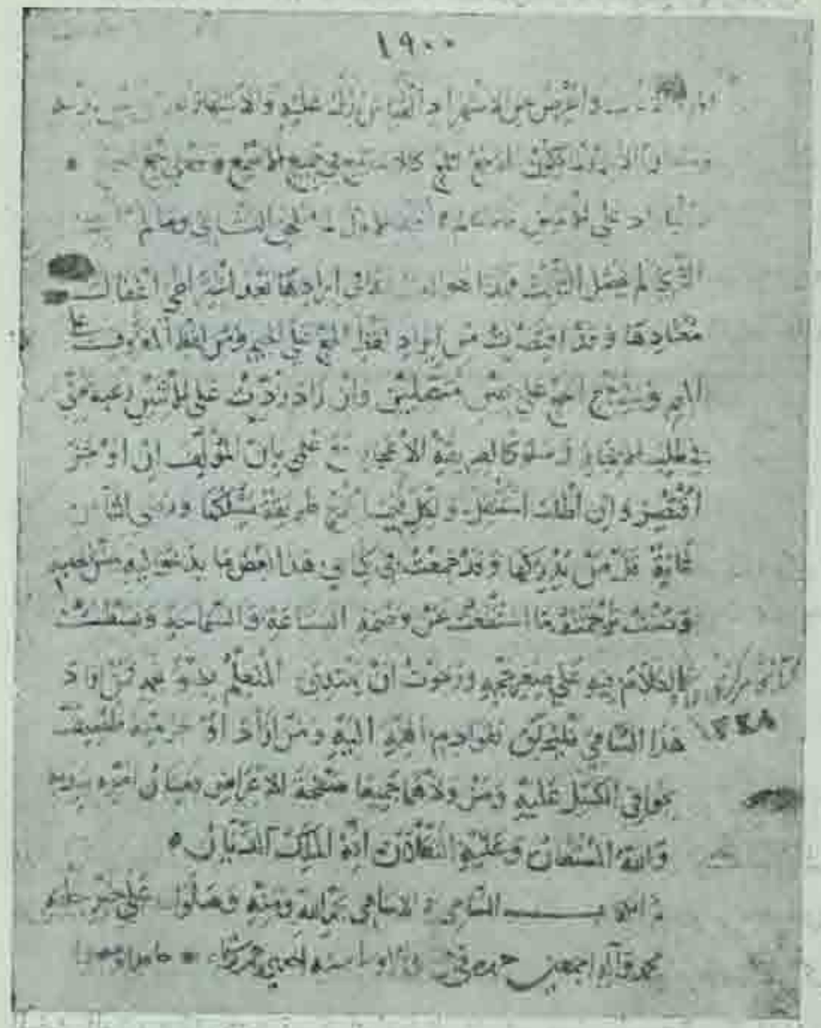

۱۹۰۰

پایان السامی فی الاسامی ش۲/۱۹۰۰

۱۴س×۹/۵ س ۱۳ ، ۱۴۳ ک ۱۴×۱۹ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج گرپاکی ملوانی.

مجموعه ۵۵

۱ـ کفایة الأسماء (۱ پ ـ ۶ پ) که گویا نسخهٔ ناقصی از الاسمی فی الاسماء پسر میدانی ابوسعد سعید باشد (فرهنگنامه ها ص۳۸).

۲ـ السامی فی الاسامی (۷ ر ـ ۱۴۳ پ) از احمدبن محمدبن احمدبن ابراهیم میدانی نیشابوری در گذشتهٔ ۵۱۸ که در ۱۴ رمضان ۴۹۷ ساخته است (فرهنگنامه‌ها ص۳۱).

۱۹۰۱

نسخ مدة ۷ ، عنوان شنگرف و درشت ، در صفحهٔ عنوان عبارت « من کتب مولانا المفوکل علی‌الله » دیده میشود ، نسخه در ۶۲۴ از آن علی‌بن مسعود و در ۶۳۵ از آن محمدبن عبدالله بوده‌است .

۲۱س۱۲×۱۷ ، ۲۲۴ ک ۱۸×۲۷ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج سبز ملوانی.

القانون

از شیخ ابوموسی عیسی بن یللبخت جزولی بربری مراکشی در گذشتهٔ ۶۱۵ در مراکش است و بنام المقدمة الجزولیة خوانده میشود و شرحها بر آن نوشته‌اند (جلبی در مقدمه) از آنها دو شرح علامهٔ حلی است (خلاصه ص۲۴ـ اجازات بحار ص۳۰ و ۵۰).

آغاز: بسمله والحمدلله وحده وصلی علی محمد وآله . الکلام هو اللفظ المرکب المفید بالوضع ... کل جنس قسم الی انواعه او الی اشخاص انواعه او نوع قسم الی اشخاصه فاسم المقسوم صادق علی الانواع والاشخاص والاقلیت باقسام له .

انجام: باب من حروف التصدیق والایجاب نعم ... فقلت خیرا شیء ابنی من ذلک انه ... تم کتاب القانون بحمدالله و منه فله الحمد کثیرا و صلواته علی و آله و صحبه المقربین وسلامه وحسبنا الله ونعم الوکیل.

صفحهٔ عنوان قانون جزولی ش۱۹۰۱

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

الكلام هو اللفظ

الفاعل

واحر الكلم لاختلاف العوامل الاعراب والبناء

واصل الاعراب

آغاز قانون جزولی ش۱۹۰۱

وعلى آله وصحبه المنزهين تمت

پایان قانون جزولی ش۱۹۰۱

١٩٠٢

نسخ محمد رضا بن علی رضای عباسی قاش و حوشنویس زمان شاه عباس صفوی از رمضان ۱۰۷۱ تا شب دوشنبه ج۲/۱۰۷۳ ، عنوان شنگرف ، نشان زر وشنگرف ، جدول زر ولاجورد وشنگرف ، باچندین سرلوح در زمینهٔ زر ورنگارنگ ، حواشی با نشان «ص» ، صالح ، ملاصالح ، رام غلام ، از ملا صالح مازندرانی ، کلیهٔ یکی از حاشیه‌هاکه بخط همواست درریحانةالادب (۲۸۵:۶) گراورشده‌است. دردوصفحهٔ آغاز حاشیه بزر آراسته است .

درنسخه آغاز اصول کافی است تا عشرت و دعا وایمان وکفر واذکی‌ازحجت. پس‌ازجهاد آمده است و ازفروع درآن ظهور وصلوة وحج وصوم است .

۳۷س۱۲×۲۲ ، ۴۳۰ص ۲۱×۳۲ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج سوخت درکتب ملوایی‌آراسته .

الكافي

ازابوجعفر محمدبن یعقوب کلینی است .

١٩٠٣

نسخ آغازسال ۵۹۶ .

۶س۱۰×۱۴/۵ ، ۳۱۵ص ۱۵×۲۱ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدتیماج سرخ ملوایی.

مجموعة كيميائية

بشدی بنظم درآغاز هست وبك منظومه از محمدبن امیل مصری در کیمیا .

آغاز: قال الشیخ الامام الحکیم الفاضل ابو بکر محمدبن امیل المصری رحمةالله علیه .

اثارالبین وجدك والحنینا — عشیة ودع المتحملونا
فابدا دمع عینك کل وجد — کتمت مخافة الرقباء حینا

انجام :

من الحکم التی ملکه ملوك — ملوك الارض عنهم عاجزینا

سپس چند منظومهٔ دیگر بقافیه قاف و کاف و لام ومیم و نون و واو و ها و یا بدینگونه :

۱ـ آغاز:

ایها الطالب الذی هام فیها تعشقا
هذه الغولة التی لا یخیب المخرفا

انجام :

مثلها یشبهی لها ان تضافا و تعشقا
بنت سنتین بعد ها سنة کاعب اللقا

۲ـ حرف الکاف ، آغاز:

بسیناء شمس یبهر الشمس والکا
کما یبهر البدر النجوم الشوابکا
لها جد لوتوقد النار حقبة
علیه لما نادی من الکون مالکا

انجام :

اذا رامه ذو حکمة کان واقداً
و ان لمسه ذو عزة کان شایکاً
لقد بارك الرحمن فیها فحق ان
یصلی علیها دایماً و تبارکا

۳ـ حرف اللام

آغاز:

خلقت امرأ لا اخلط الجد بالهزل
ولا اتخطی القول الا الی الفعل

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

ولا تتخطا بنى الى الـرد همتى
ولايز دهينى جب نعم ولا جمل

انجام :

فصنه بصنك الله ان نلت علمه
عن الفاجر المحتال والكافر النذل
ولا تطع العذال فيه فانما
يطيب الهوى فى كثرة اللوم والعذل

٤ـ حرف الميم :

آغاز:

لعمرك ما ليل المجد بنايم
ولا يومه فيما يسؤوم بصايم
فلا ترج بالراحات حالت طالب
فما نال منها طايل غير حايم

آغاز:

و اوبر شيطابيل من حوله
يردد انفاسا لمعطس راغم
بهذا على الاحمال تدبيرادم
بناوضح ايجاز لا فصح ناظم

٥ـ حرف النون :

آغاز:

ان كنت تبغى الفوز بالامن
فـركب الزبيـق بالدهـن
وليك دهنـاً خـالعاً ظاهـراً
من شايب الكدرة و الا فـن

انجام :

يـا لك من طـائرة مالهـا
غير رمادا البريش من ركن
كـانت لنـا بيضاً فصـارت
فتى يزيد فى الجود على معن

٦ـ حرف الواو :

آغاز:

اغلط مهما شئت لذى ام خالد
كانى خلى من محبتها خلبو

انجام :

و ما بين قولـى حاجبيك هاربا
باقرب مما طال سفليه العلـو

٧ـ حرف الهاء :

آغاز:

حجارتنا فى اللون يشبه غيرها
و لكنها فى فعلها ما لها شبه

انجام :

لظاهـره مراى قبيح و انـه
على قبحه من حسنه كله وجه

٨ـ حرف الهاء ايضاً :

آغاز:

بيـال الفتى بـالجد ما يتمناه
و يدر كـه بالحر ما يتوفـاه

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

انجام :

ولا یعتصم مما عشت الابخله

فمن یعتصم بالله مولاه نجاه

۹ـ حرف الیاء

آغاز:

اقول لقوم تاهیاً حین اعرضوا

عن الذهب المحفور لو نفع النهی

انجام :

ولا یولین فیه فقیراً فانهم

یقولون فی الامثال لیس له رای

۱۰ـ حرف الیاء ایضاً:

آغاز:

اذا کنت من سر الجواهر خالیا

مما انت من سر الصناعة حالیا

انجام :

والا فلا ترفع بها فهی روضة

قد امتلات للوارد‌ین افانیا

(تمت بحمدالله تعالی ... وسلم).

۱۹۰۴

نسخ جدة ۷ ، عنوان درشت .

۲۷ س ۱۲×۱۹ ، ۱۴×۱۸ـ۲۵ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد مقوا .

شرح دعوة الاطباء

شرحی است از ابن البردی (اتردی) علی بن هبة‌الله بن علی بغدادی بر دعوة الاطباء ابن بطلان ابوالحسن یوانیس مختار بن حسن بن سعدون بن عبدون نصرانی بغدادی که بساخت کلیله ودمنه و در ۱۲ قسم است . او آن را در دیر قسطنطین بیرون قسطنطیه در ۴۵۰ ساخته است . همین متن در مصر بچاپ رسیده است . شرح بروش پرسش و پاسخ در مسائل طباعی (۸) و کحالی (۳) وجراحی (۴) وفصد (۸) وضیدلانی ومسئله‌های دیگر (رویهم ۱۹) ودر ۵۰۷ ساخته شده است (چلبی ۱:۴۹۳) نسخه‌ها هم بهمین روش و باید از ابن البردی باشد.

شارح شرح را برای ابی‌العلاء محفوظ ساخته است (خزرجی ۱:۲۷۶ و ۲۹۷).

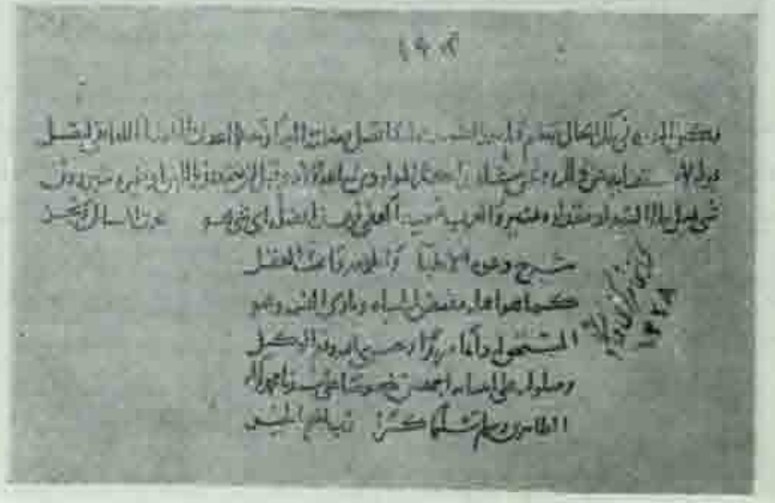

پایان شرح دعوة الاطباء ش ۱۹۰۴

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

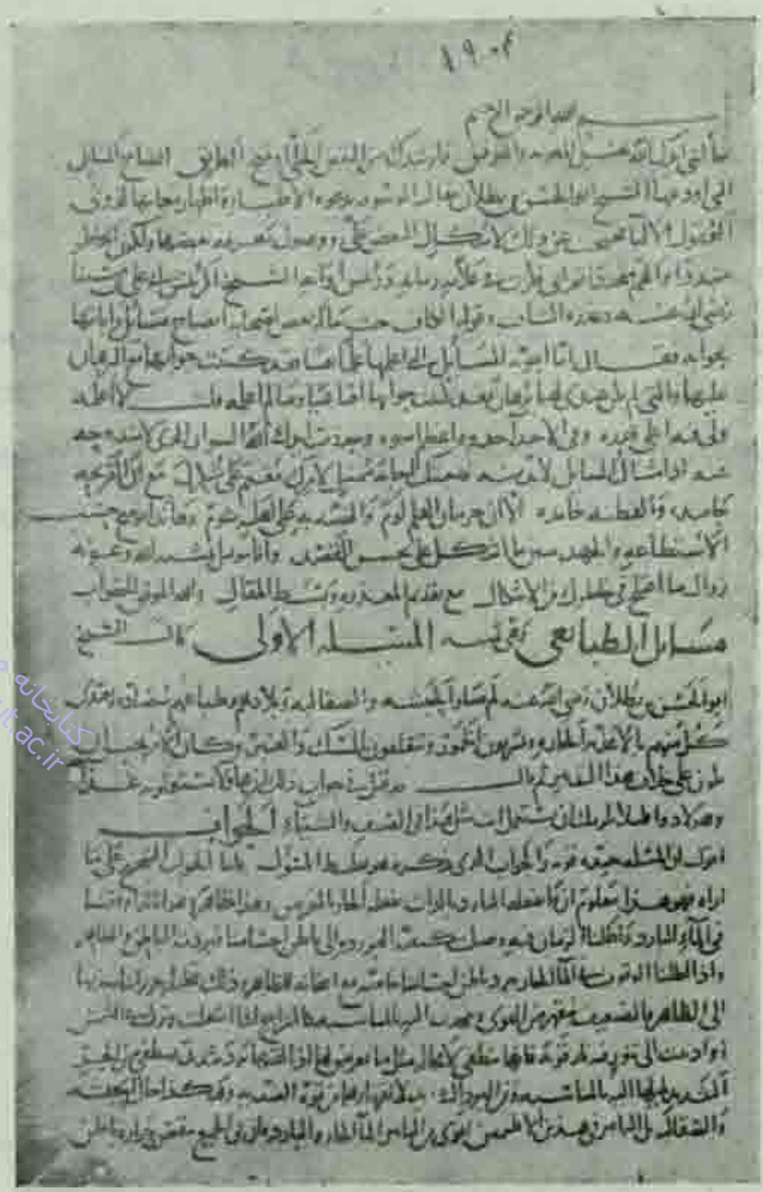

۱۹۰۴

بسم الله الرحمن الرحیم

مسائل الطبائعی یعنی المسئلة الاولی

آغاز شرح دعوة الاطباء ش ۱۹۰۴

۱۹۰۵

نسخ محمد شریف بن عبدالغنی تنوی در روز پنجشنبه ۱۲ ج ۱۱۰۳/۸ ، عنوان آیات و نشان و شماره‌ها شنگرف ، و جدول صفحات شنگرف و لاجورد ، سرلوح زرد و رنگهای دیگر در آغاز ، دائره‌ای زرین و آراسته در وسط آن نام کتاب در صفحهٔ عنوان ، حواشی تعلیق در هامش و میان سطور و برگهای چسبیده بنسخه با نشان «ج» ، چلپی ، شیخ‌الاسلام» علامه» ، میرمحمدبن حاج علاءالدین در گزینی دارالدهٔ نسخه بوده و آنرا خوانده و تصحیح و تحشیه کرده ، یادداشت تملک او در صفحهٔ عنوان هست و در پایان نسخه می‌نویسد که من آن را در روز آدینه ۱۱۰۶/۲ ج ۲۲ خوانده‌ام.

۲۲ س ۱۴ × ۳۲ ، ۶۴۶ ق ، ۲۰ × ۳۵ ، کاغذ ـ جلدسوخت مشکی ضربی ملوایی عطف حنایی دروس سرخ زرکوب .

انوار التنزیل

ازقاضی بیضاوی است

۱۹۰۶

نسخ احمدبن حسن بن محمود در روز آدینه ۷۸۴/۳ ج ۸ ، عنوان شنگرف و ورشت ، بلاغ قرآن و حواشی دارد ، در پایان نسخه خط یحیی‌بن محمد شیخ دربارهٔ کتابت این نسخه و در صفحهٔ عنوان و پایان نسخه خط و مهر حجةالاسلام شفتی هست و نسخه در حرانهٔ او بوده است ، نسخه در ۱۲۳۷ ازان محمدبن سید خلیفهٔ موسوی و دیگری و در ۱۲۷۰ ازان سید محمد باقر موسوی (شفتی) بامهر او) و در ۱۲۴۰ ازان محمد شفیع اصفهانی و همچنین ازان محسن اعسم بوده است ، کراسه‌ها و وارونه برگ و پس از هرشش برگی نشان « ه » در گوشهٔ چپ زیرین برگها دیده میشود و رویهم ۲۵ کراسه و نیم است .

۳۷ س ۱۴ × ۲۰/۵ ، ۴۰۶ ق ، ۱۷ × ۲۶ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدلیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی .

ذکری الشیعة فی احکام الشریعة

از شهید اول است و در روز سه شنبه ده روز مانده از ماه صفر ۷۸۴ بپایان رسانده است (ف ۱۸۸۲) .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

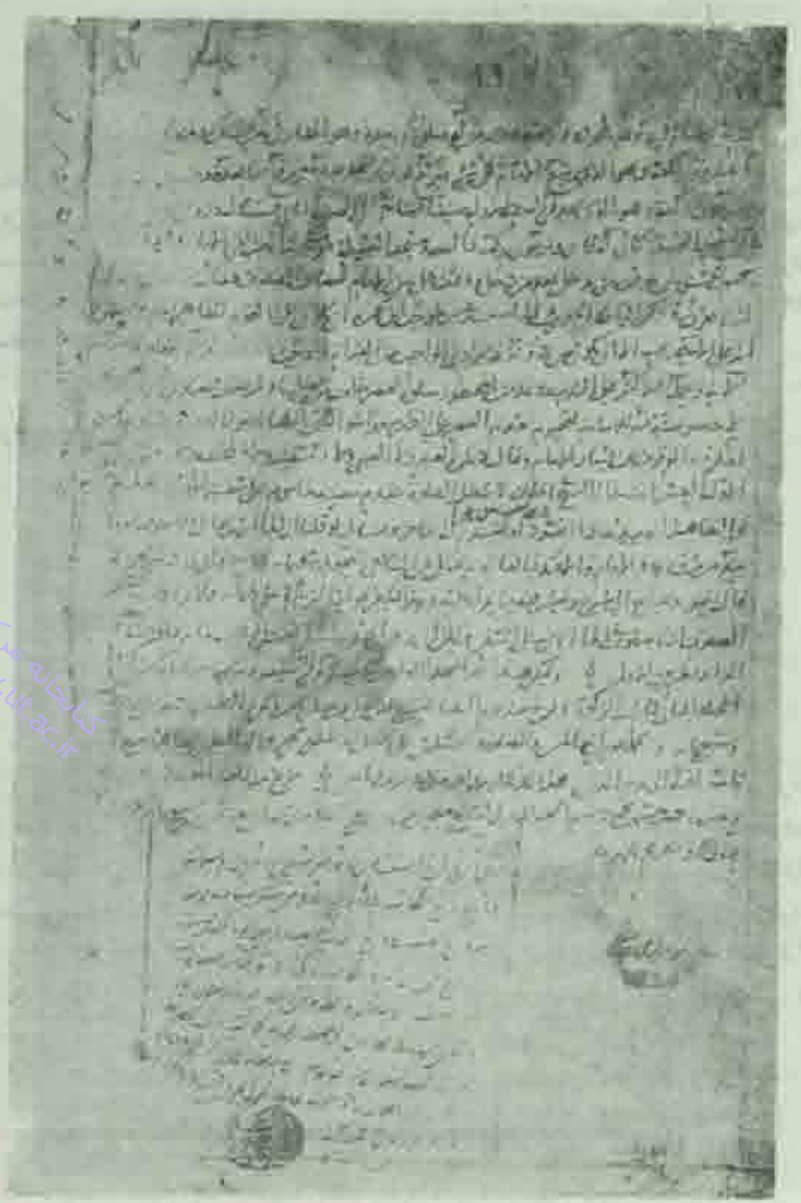

پایان انوار التنزیل ش ۱۹۰۶

۱۹۰۷

نسخ سدهٔ ۱۳ ، تصحیح شده گویا از خود مؤلف ، عنوان ونشان شنگرف ، حواشی نستعلیق ، در آغاز قصیدهٔ سوم پایان آمده : «قفل الکتائب عن ایات احرز» ، درشش برگ مانده پایان نسخه عبارتی از مؤلف هست ، نسخه از آن احتشام الدوله خانلرمیرزا بوده است .

۱۴ ف ۸ × ۱۴ ، ۳۸۴ ص = ۱۴/۵ × ۲۲ ، کاغذ فرنگی نخودی ـ جلد تیماج سیر لبره ضربی مقوایی .

کنز المسافر فی الادب من الاشعار والخطب

از علی‌بن لطف‌الله حبشی‌بن عبدالله که ۱۲۴۰ ساخته و درچهارفصل است :

۱ـ فی الخطب البلیغة والکلام الفصیح .

۲ـ فی المراسلات الوجیزة المستغربة .

۳ـ فی الطرائف العجیبة والنوادر المضحکة .

۴ـ فی الاشعار الرائقة الحسنة .

آغاز: بسمله الحمدلله الذی فصل محمدا علی سایر النبیین ... اما بعدفیقول... علی‌بن لطف‌الله الحبشی ابن عبدالله ان کتب الاداب من اعظم الاسباب لتصفیة العقول وتزکیة الالباب ... فاحببت ان اجمع کتابا یحتوی علی کل فن من هذه الفنون ... و سمیته کنز المسافر ورتبته علی اربعة فصول

انجام :

رب یوم بکیت فیه فلما ... صرت فی غیره بکیت علیه

ولنختم ماارد نا تالیفه .. لمؤلفه علی‌بن لطف‌الله ... سنة اربعین ومائتین بعدالالف ۱۲۴۰ (پس ازین سه قصیدهٔ عربی است).

۱۹۰۸

نسخ علی‌بن عیسی‌بن الحسن الشهرزوری در حلب در دههٔ میانین ماه رجب ۶۶۸ درزمان پادشاهی

ملك ظاهر درخدمت ملك‌العلما ضیاءالدین ابی العجمی ، عنوان درشت ونشان شنگرف ، سی‌گرامهٔ ده برگی‌است ، هشت برگ دیگر و رویهم باید ۲۰۸ برگ باشد ولی از هشتمین گرامه تا برگ سوم گرامهٔ هشتم کمی نارساست و بخط دیگر که آنهم کهنه است این افزوده هم شمارهٔ گرامهٔ ده برگی دارد و رویهم ۲۴ برگ است ، نسخه رویهمرفته تا پایان بچند شیوه نوشته شده است ، نسخه اصلی از باب پیش از الباب الثانی فی تقسیم الالفاظ را دارد تا پایان کتاب .

۲۳ س ۱۲×۱۸ ، ۳۹۴ ص ۱۶×۲۵ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد لیماج مشکی ضربی ملوانی.

المحصول

از امام فخر رازی است (ف ۲۷۸۲ ش ۱۲۴۰ ـ ملوس ۲ ۲۱۰ ـ حقوق ۱۴ ج)

۱۹۰۹

نسخ سلطان بن بدربن معبوق جزایری دورقی درسنهٔ ۱۳ ، ابویحیی محمدبن حسین بن سالم آن‌را در ۱۳ شوال ۱۱۹۶ با اصل مقابله کرده و نسخه ازان افزوده است و خط و مهر او در صفحهٔ عنوان هست ، نشان شنگرفی .

س ۹×۱۶ ، ۱۰۵ ص ۱۵×۲۰ ، کاغذ فرنگی ـ جلد لیماج ترباکی .

لؤلؤتی البحرین فی الاجازة لقرتی العین

از شیخ یوسف بن احمدبن ابراهیم درازی بحرانی که در روز ۱۱ ع ۱/۱۱۸۲ ساخته است (منزوی ۷۴۴:۲).

۱۹۱۰

نسخ سدهٔ ۸ و ۷ ، نشان شنگرفی ، حواشی نازه‌تر ، دو برگ اخیر لؤلؤتین از بخط علاءالدین حسن‌بن محمد قاضی زمجی سیاهالی .

۱۹ س ۱۰/۵×۱۶ ، ۹۵ ص ۱۳/۵×۲۰ ، کاغذ سمرقندی موریانه خورده ـ جلد لیماج قهوه‌ای ملوانی‌قرمزده .

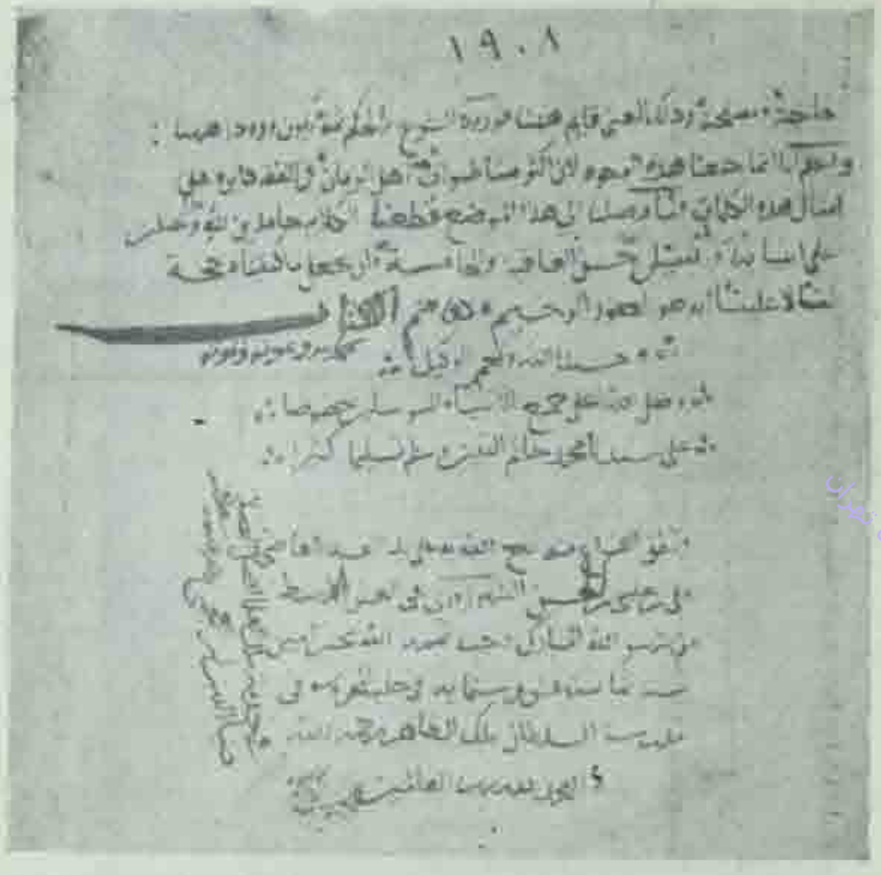

پایان المحصول ش ۱۹۰۸

۱۹۱۱

پایان الحدائق الندیة ش ۱۹۱۱

منهاج العابدین

ازامام غزالی است (ش۲/۱۸۹٤).

۱۹۱۱ر

نسخ سدهٔ ۱۱ ، عنوان و نشان شنگرف ، خط خورده و تصحیح شده و بحاشیه رقعه‌است، باید نوشتهٔ خود شارح باشد ، در صفحهٔ عنوان عبارتی است از « محمدجواد بن علی صدر الدین المخاطب بسیدعلیخان» پسر شارح بخط ومهر او . کلیشه پایان نسخه در ریحانة‌الادب (۳۲۵:۶) دیده میشود، نسخه از آثار محمد صادق بن زین‌العابدین بوده ومهر او مورخ ۱۲۹۱ درآغاز و انجام نسخه هست ، او باید برادر نگارندهٔ روضات باشد .

۲۷-۸×۱۶/۵ ، ۴۴۲گ ۱۴×۲۲ ، کاغذ هندی ـ جلدتیماج حنایی ضربی ملوانی.

الحدائق الندیة فی شرح القواعد الصمدیة

ازسیدعلیخان مدنی است وآن را درباهمداد روزدوشنبه ۱٤ج۲/۱۰۷۹ در هند ساخته است (ف۲۳۲۲).

۱۹۱۲

نسخ سدهٔ ۷ ، عنوان ونشان شنگرف ، ۳۷ برگ آغاز نسخه تازه‌تر است ، ازبرگ ۲۸ تا ۱۶۹ تا عبارت « اشارة الی قیام المساوات الله ربما» کهنه است ، تصحیح شده درهامش ومطالبی بحاشیه رقعه و متن خط خورده است ، نسخهٔ اصل را می‌ماند ، کراسه‌های آن هشت برگی است ازبرگ سوم کراسهٔ سوم را دارد تاکراسهٔ ۱۲ .

۲۱س۱۰×۱۴ ، ۱۷۱گ ۱۵×۲۰ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدملوانی با لولا .

حل مشکلات الاشارات

ازخواجهٔ طوسی است

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۹۱۳/

نستعلیق سلیمان هاشمی درسدهٔ ۱۴ ، عنوان و نشان شنگرف ، جدول و سرلوح زر و لاجورد، حواشی با نشان «مختصر» در ش۱ ؛ ش۳ را شیب‌الاشراق سیداسمعیل رهدی در ۱۳۸۴ نوشته (پایان روضه ۳) ، حواشی «منه» دارد ، بخط نستعلیق است با عنوان شنگرف .

۱۱س۵×۱۱/۵ و ۱۷ س ۴/۵ × ۱۷ ، ۲۱۶گ ۱۸/۵×۱۰/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلدلیماج ترباکی زرکوب ملوانی دورو.

مجموعه

۱ـ تلخیص‌المفتاح (۳ پ ـ ۷۷ ر) از خطیب دمشقی است

۲ـ الریاض الخاقانیة (۷۸ پ ـ ۱۱۴ ر) از حسن‌بن حاج عثمانی در تلخیص تلخیص‌المفتاح در سه روضه :

۱ـ در علم معانی درهشت زهره .

۲ـ در علم بیان در سه فن .

۳ـ در علم بدیع دردوزهره .

هریك ازین سه روضه رادیباچه‌ایست و در زمان سلطان عبدالعزیزخان‌عثمانی وبرای او ساخته شده‌است . نام مؤلف دربایان کتاب ونام سلطان درآغازروضه۱و۲و۳ آمده است .

آغاز: بسمله . منه الحمد لذاته الربانیة والصلوة علی الربدة الانسانیةوالمؤید بالبلاغة القرانیة ... وبعد فان تلخیص المفتاح انفس عایتانی بالاجتراح .

انجام : وعما تکمل من ضربه‌بنصف ثلثة مالا . والحمدلله اولا وآخراوالصلوة علی نبیه وعلی آله باطنا و ظاهراً .

۱۹۱۴/

نستعلیق روز یکشنبه ۲۴ محرم ۱۳۵۶ ، نشان شنگرف .

۲۰س۹×۱۵ ، ۳۴۵گ ۱۵×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلدلیماج مشکی ضربی ملوانی

مجموعه

۱ـ برهان‌الکفایة بفارسی (۲ پ ـ ۱۲۰ پ) از علی‌بن محمد شریف بکری (ف ۷۳۸ ـ استوری ۲ : ۴۸) .

۲ـ کفایة التعلیم (۱۲۱ پ ـ ۲۴۴ ر) از ابوالمحامد غزنوی (دیباچهٔ تبصرهٔ سماوی و دیباچهٔ دورساله در آثار علوی از نگارنده ـ استوری ۲:۴۶) .

۱۹۱۵/

نسخ نزدیك نیمهٔ شب آدینهٔ ۱۷ رجب ۱۰۴۴ ، شعرها و عنوان شنگرف ، چند برگ در آغاز وسالی شده وعبارات رفته است ، نسخه در۱۲۷۴ ازان محمود طباطبایی بوده‌است .

۲۵س۱۰×۱۵ ، ۴۷گ ۱۶×۲۰ ، کاغذ سیاهالی ـ جلدلیماج زردخرایی .

المنح المکیة فی شرح الهمزیة

شرحی است از ابن حجرمکی هیثمی (۹۰۹ ـ ۹۷۴) برارجوزهٔ همزیه وبچاپ رسیده است (معجم‌المطبوعات ص۸۴) .

آغاز: بسمله . رب یسروا عن الحمدلله الذی اختص‌نبینامحمدا . بکتاب اخرس الفصحاء و اعجز البلغاء .

انجام : و کلما غفل عن ذکرك و ذکره الغافلون . آمین . آمین . آمین . (وقع‌الفراغ من قرب نصف لیلةالجمعة سابع عشر رجب المرجب سنة اربع و ثلاثین و الف ... فی مصر القاهرة بالجامع الازهر فنسال‌الله الموت علی دین الاسلام)

۱۹۱۶/

نسخ سدهٔ ۸ ، عنوان و نشان شنگرف در ۱ ر و ۱۰ پ ـ ۱۳ ر شعرهای عرفانی است ، ش ۳

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

نوشتهٔ محمدبن علی‌بن محمد عاملی است درجزین و تصحیح شده ومقابله شده با نسخهٔ اصل در ۸۶۶ ، شماره های دیگرهم بهمین خط است ، در پایان بیتها ایست از پایان التبیان حسن بن شجاع تولی و پراکنده‌های دیگر .

۲۴س۱۱×۱۶ ، ۳۲ک ۱۴/۵×۱۸/۵ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدتیماج مشکی.

مجموعه

۱ـ منتخب‌العلل‌والنحل (۱پ ـ ۱۰پ) که گزیده‌ایست ازملل ونحل‌شهرستانی از سر گذشت عیسی‌بن صبیح مردار تادین هند .

۲ـ روح المرید في شرح العقد الفرید فی نظم التجوید (۱۳ پ ـ ۲۸ پ) متن و شرح هردو از محمد بن محمدبن محمود بن محمد شریف سمرقندی همدانی (صفحهٔ عنوان و دیباچه) است ، ونام شارح و کتاب در دیباچه آمده است .

آغاز: بسمله . اللهم وفق لاتمامه . الحمدلله الذی خلق الانسان فی‌احسن‌تقویم و ارسل الیه‌الرسل لیهدیه الی‌الصراط المستقیم ... و بعد یقول ... محمدبن محمودبن محمد الشریف‌السمرقندی المجتهدالهمدانی المولد ... ان الواجب علی‌العبدالمکلف اولا ان یعرف عبده .

انجام : محمد الهادی علیه‌الصلاةوالسلام و کل‌الآل والصحب کملا ـ تم العقد بمن‌الله ... ببلد جزبن حماهاالله من‌الحدثان ونکبات الدهرالحران علفها مشقاالعبد.. محمدبن علی‌بن محمدبن الموحر الکوبنی العالی (؟) عفاالله عنه وعن‌المؤمنین آمین .

آغاز: نظم

اسبح‌لله الکریم مبسملا ... واهدی‌تحیاتی‌الی‌اشرف‌الملا

۳ـ عمدة المقید و عدة المجید فی‌معرفة التجوید (۲۹ر ـ ۳۰ر) ازامام‌سخاوی.

آغاز: بسمله . هذه عمدة المقید و عمدة المجید فی معرفة التجوید للامام السخاوی رحمه الله .

یامن‌یرومتلاوة القرآن ... و یرود شاوٴائمة القرآن

انجام :

واعلم یاالك جاهر فی‌ظلمها ... ان قستها بقصیدة الخاقان

ستون بیتا عدها مع اربع ... نظم‌السخاوی‌العظیم‌الثانی

۴ـ رموز القراء و رواتهم (۳۰ پ) از یعقوب‌بن بدران درنه بیت.

آغاز: رموز القراء ورواتهم.

وعاك‌بیان‌الرمزفی‌تسع‌ابیت ... علی‌الوزن‌وهوالمفرداحفظ‌لیسهلا

انجام :

وانظها یرجوآ نجاة و رحمة ... من‌الله‌یعقوب‌بن‌بدرابن ذی‌العلا

۵ـ رموز القراء و رواتهم ازابی مزاحم خاقانی (۳۰ پ).

آغاز:

ابج وهزحطی کلم یصنع‌فضق‌دست ... لکل امام حرف رمز تحصلا

انجام :

و حمزة ایضا و الکسائی بعده ... اخوالحذق‌بالقران‌والنحووالشعر

(لابی‌المزاحم‌الخاقانی‌عفاالله عنه)

۶ـ قصیدة فی تجوید الفاتحة (۳۱ پ) از سمرقندی.

آغاز: فی تجوید الفاتحة للسمرقندی .

حمد الاله المستعان توسلا ... وبالصلوات‌الزاکیات توسلا

انجام :

وضامد عدل مدلین لعارض ... فهذاهوالتجویدفاعلم‌لتعملا

(تمت ... قوبلت ... فصحت)

۱۹۱۷/

نستعلیق سدهٔ ۱۱و۱۲ ، عنوان والقاب شنگرف ، چهاربرگ پایان تازه است.

۱۷س۱۱×۱۹ ، ۸۳ک ۱۹×۲۹ ، کاغذ سپاهانی آهارمهره ـ جلدکالینگورمتوابی‌عطف میشن.

کتابخانه دیجیتالی طبرستان library.tabarestan.ac.ir

هفت اقلیم

تذکره‌ایست ازامین احمد رازی (سپه ۲:۴۸۲)

۱۹۱۸ /

نستعلیق سدهٔ ۱۱ .
س۱۱×۱۴/۵ ، ۲۰۷ ص ۱۴/۵×۲۰ ، کاغذ فرنگی ـ جلد مقوا .

کشکول

جنگی است بعربی در فلسفه و خبر و فقه گردآوردهٔ محمدبن عبدالله‌بن علی بلادی بحرانی وبخط او .

۱۹۱۹ /

نسخ محمد طاهربن‌علی‌اکبر تبریزی‌لکنه درلیمهٔ روز پنجشنبه ۲۷ رمضان ۱۰۹۴، عنوان‌شنگرف.
س۸×۱۳ ، ۱۶۵ ص ۱۴×۲۰ ، کاغذ فرنگی ـ جلدلیماج ترباکی ضربی.

معارف الهیه

از پیرزاده محمد رفیع زاهدی است (ف۳۶۱) .

۱۹۲۰ /

نسخ ۱۱۵۰ خود مؤلف درش۱ ، نستعلیق سدهٔ ۱۴ درش۲ .
۱۴و۱۲س۷×۱۴ ، ۳۷۵ ص ۱۱×۲۰ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدلیماج حنایی ضربی.

مجموعه

۱ـ کنزاللغة (۲ پ ـ ۵۹ پ) ازمحمد علی‌بن محمد رضا ولغت فارسی‌بعربی وترکی است و او آن را در هفتاد سالگی در ۱۱۵۰ ساخته است .

آغاز: بسم‌الله العلی الاعلی . سبحان‌الذی جعل لسان الانسان آیة علی‌ایجاده... اما بعد چون معلوم است که هرصنفی از اصناف انسان بلغت صنف خود عالم و بلغت غیرصنف خود جاهل است .

انجام: بامت دعای خیر کرداناد ختم فی سنة ۱۱۵۰ .

۲ـ منتخب‌اللغة (۶۰ پ ـ ۷۳ ر) ازعبدالله خاکسار که در ۱۱۶۳ از فرهنگ سروری آنچه دبیران و نویسندگان را می‌باید گزین کرده است .

آغاز: بسمله . حمدله . اما بعد غرض اصلی ومطلب کلی از ترتیب‌وتحریر این نسخه آنکه اکثر اوقات منشیان ذیشان و نگارندگان ارقام واحکام در حین تحریرمراسلات ـ محتاج بلغات فارسی می‌شوند .

انجام: الیاء یاری آشنایی و دوستی .

۱۹۲۱ /

نسخ محمد جعفربن مختار مازندرانی درمدرسهٔ بافریهٔ سپاهان وروزشنبه صفر ۱۰۸۸، عنوان مطلبها شنگرف ورمتن وهامش .
۱۵س۵×۱۱ ، ۲۲۶ ص ۱۰×۱۷ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدلیماج حنایی مقوایی.

اثولوجیا

گزیده تاسوعات افلوطین است وازارسطوبنداشته اند .

۱۹۲۲ /

نسخ سدهٔ ۱۳ درش ۱ ، نستعلیق و عنوان شنگرف درش۲ که ناقص است ، نسخ محمدحسین‌در ش۳ ، نسخ وعنوان شنگرف با حواشی از شرح جمع‌الجوامع درش۴ که آنهم ناقص است ، همهٔ اینها درسدهٔ ۱۳ نوشته شده است .
۱۴س۵×۹/۵ و ۱۸ س ۶/۵×۱۱ و ۸س۵/۵×۹ و ۱۳ س ۵/۵ × ۱۱ ، ۱۵۶ ص ۱۱×۲۶ ، کاغذ فرنگی ـ جلدمقوا عطف میشن.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

مجموعه

۱ ـ منظومة فی الکلام (۲ پ ـ ۴۳ ر) از علی رضا بن طالب ، سردار کابلی دارندهٔ پیشین نسخهٔ ما در صفحهٔ عنوان آن مینویسد که ناظم نزدیک سال ۱۲۹۰ زنده بوده است .

آغاز: من مد الکون استمد التوفیق و العون . المنهج الرابع فی الطبیعیات وفیه مقاصد . المقصد الاول فی تحقیق حقیقة الجسم الطبیعی . دقیقة فیما صدر فیه من المتکلمین والحکماء من الاقوال والاراء .

کلام ارباب الکلام القدما خالف فی الجسم کلام الحکما
الی وجود الجزء جهلا مالوا ثم علی اصولهم قد قالوا

انجام :

و ربما ذی سمیت متصلة اذن فالاولی سمیت مجملة

۲ـ رسالة فی معنی الصلوة علی النبی و آله (۴۷ پ ـ ۶۵ پ) از عبدالخالق بن عبدالرحیم یزدی .

آغاز: بسمله . حمدله ... فیقول ... ابن عبدالرحیم الیزدی عبدالخالق .

انجام : الفائدة الثالثه فی ان فیما لهم فیه الترقی هل هو لعلمهم ع ام لا ..

۳ـ النفلیة (۶۶ ر ـ ۱۳۵ ر) از شهید اول .

۴ـ لب الاصول (۱۳۶ ر ـ ۱۵۲ پ) همان رسالهٔ ش ۱۵۴۲/۴

۱۹۲۳/

نسخ ، عنوان و بخش شنگرف ، ش۲ درچاشت روز چهارشنبه ۱۲۳۷/۱۰/۲۶ نوشته شده است ، ش۱و۲ فهرستی است از دارندهٔ نسخه سردار کابلی . در ص ۳۳۱ ـ ۳۳۵ رسالهٔ رساله ایست بعربی در پارهٔ نصف النهار و قبله ، ش ۴ تصحیح و مقابله شده در ۱۳۵۷ ، حاجی محمدعلی مازندرانی در تهران در ۱۲۷۴ نسخه را داشته بود .

۱۹س۸×۱۴ ، ۱۶۴ ص ۴×۲۰/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلد روغنی ضربی با گل و بوته و پرنده و ماهی .

مجموعه

۱ـ بیست باب (ص ۲ ـ ۳۰) از بیرجندی (استوری ۲ : ۸۱) .

۲ـ شرح بیست باب بیرجندی (ص ۳۲ ـ ۲۸۷) از ملامظفر گنابادی (ف ۹۰۵ ـ استوری ۲ : ۸۸) .

۳ـ رساله در استخراج خط نصف النهار ومعرفت قبله (ص ۲۹۰ـ۳۲۹) ازهمین گنابادی (استوری ۲ : ۸۸ ـ سپه ش۳/۷۴۶۸ و۸/۸۳۶۰) .

آغاز: افتتاح کلام در هر مقام و اختتام مقام در هر حال حمد وثنای قادی را سزد . اما بعد این رساله ایست در استخراج خط نصف النهار ومعرفت سمت قبله مشتمل بر مقدمه وپنج باب .

انجام : و فراسخ ارضیه در جدول ثبت کردیم و رساله را بر آن ختم کردیم والله الهادی ... وهو بالهدایة والایصال حقیق .

۴ـ تشریح الافلاک (ص۳۳۸ ـ ۳۵۰) از بهایی .

۱۹۲۴/

نسخ علی بن محمدبن نورالدین بن نعمت الله بن عبدالله موسوی جزائری شوشتری که در ش ۳ نام او آمده و این ش۴ پایان کتابی است در نجوم در سه صفحه تألیف احمدبن محمد مهدی شریف در نزدیک پایان ع ۱۱۲۶/۱ ، ش ۴ از پایان افتاده است ، در صفحهٔ عنوان در یادداشت تملک وارد از شوشتریها ودریکی آمده که در ۱۲۹۱ حشمت الدوله باعبدالله حاکم شوشتر بوده است .

۱۷س۸×۱۴ ، ۱۵۳ ص ۴×۲۰ ، کاغذ فرنگی ـ جلد مقوا عطف میشن .

۲۰۱

مجموعه

۱ـ طلسم سلطانی (۲پ ـ ۹۶ر) که شرحی است بفارسی بر غایة الحکیم مجریطی .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران library.ut.ac.ir

در گذشتهٔ ۳۹۵ که از ۲۲۴ کتاب بر گزیده و شش سال در آن کار کرده بود ۳۴۸ آنرا پایان رسانده است. این شرح بدستور پادشاه ساخته شده است.

آغاز: بسمله. کشایش طلسم سخن، بنام قادریست ذوالمنن تعالی شانه که ستایش ذات محامد صفاتش مونس ایجد نوآموزان دبستان شعور و اتفاق غرایب صنع ایجاد برروزنت حکمت قدرت کاملهاش دلیلی است درغایت ظهور. رصد بندعقل یونانی، با آنهمه فطانت که میدانی براشراقات انوار جمالش مبهوت ورصدخانهٔ فکرت انسانی از سطوع تجلیات شمشعهٔ جلالش اوهن من بیت العنکبوت.

انجام: فصل ۵۲ ایضاً ذکر نموده که چون قمر درسنبله بتثلیث عطارد و از نحوست بری باشد یك مثقال موم شمع عروسی را باصد قیراط موم پاك دریك درم نقره مضبوط نموده نگاه دارند غلبه برهمهٔ خصوم اورا روی دهد وزبان دشمنان بسته شود فصل ۵۳.

۲ـ تذکره یا تاریخ شوشتر (۹۷پ ـ ۲۰۰ ر) ازسید رضی الدین عبدالله شوشتری که در کلکته بسال ۱۳۴۳ بچاپ رسیده است (هشار ۳۲۱).

۱۹۲۵/

نستعلیق چلیپای سدهٔ ۱۱ (۱۲/۵×۶/۵) در ش۱، و پس از آن پراکنده‌ها است؛ نستعلیق محمد مهدی در ش۳، مورخ ۱۰۷۱ درش۳، لیرچلیپا در ش ۴ و ۱۷۵۶، مورخ ۱۰۸۱/۷/۱ در ش ۵، مورخ ۱۰۷۳ درش۱۰.

۱۶س×۱۲، ۱۱۸ف، ۱۰×۱۷، کاغذ ـ جلد.

مجموعه

۱ـ رسالة فی نفس الامر (۲ ر ـ ۳ ر) ازخواجهٔ طوسی (ف۳۰۵).

۲ـ اوصاف الاشراف (۴ پ ـ ۲۳ پ) از همو.

۳ـ صناعیه (۳۰ پ ـ ۷۶ پ) از میرفندرسکی.

۴ـ گفتار انصاری.

آغاز: من کلام خواجه عبدالله انصاری. روزی در غرور جوانی بسر خود نظر کردم.

انجام: الهی توفیق فقروفنا کرامت کن.

۵ـ رسالهٔ نفس یا روانشناسی در شانزده فصل (۷۸ ر ـ ۹۴ ر) از ابن‌سینا که یکبار بکوشش محمود شهابی در تهران بسال ۱۳۱۵ خ و بار دیگر بکوشش د. کنن موسی عمید در تهران بسال ۱۳۳۱ خ بچاپ رسید (هشار ص۸۴۵).

۶ـ حکمة الموت (۹۴ ر ـ ۹۵ ر).

آغاز: در بیان حکمت مرگ. مرگ فعل حق است وفعل حق باطل نبود.

انجام: واگرچه حکمتها برآن بسیار است.

۷ـ شرح خبر کمیل (۹۵ پ ـ ۹۶ ر) از عزالدین کاشی (ف۴۶۱ ش۲).

۸ـ پاسخ ابن‌سینا به مبهتی (۹۶ پ ـ ۹۷ ر) (ف ۱۷۴ ش ۷).

۹ـ رسالة فی تحقیق کلمة التوحید (۹۸ پ ـ ۱۰۱ ر) از شمس الدین محمد استرابادی در پنج مبحث.

آغاز: بسمله. و علیك توکلی فی کل امری یا کریم الحمدلله لمن تفرد وتعالی ان یوحد .. وبعد فهذه مباحث متعلقة بکلمة التوحید.

انجام: ولاتجعلنا فی سلك الغاوین. والحمد لولیه اولا وآخرا والصلوة علی سید انبیائه محمد وآله واولاده ومن تمسك اخلاصه بجنانه (تمت).

در دنبال این یکی درنسخه گفتاریست در بارهٔ همین کلمه از احمد بن حسین رومی وعبارتی ازغایة الامکان فی درایة الزمان قیصری.

۱۰ـ رسالة فی تحقیق کلمة التوحید یا الرسالة التهلیلیة (۱۰۲پ ـ ۱۱۸ ر) از دوانی (ف۲۲۴۶ ش۷).

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۹۲۶/

نسخ سدهٔ ۷ ، عنوان و نشان شنگرف ، لمعه از پایان افتاده است .

۱۹س/۸/۵×۱۴ ، ۱۴۰ ک ، ۱۱/۵×۱۶ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد لیماج سرخ‌رنگ .

بحر الفوائد

از نجم‌الدین علی‌بن عمر کاتبی دبیران قزوینی است (بروکلمن ۱: ۶۱۴ ـ دیباچهٔ منثوری بر ایضاح المقاصد) .

۱۹۲۷/

استعلیق در متن و هامش و در جدول زرین و لاجورد در ش ۱ ، در ۵ ر ـ ۱۷ ر پراکنده ها است از اخبار و ابر کامل بهایی ، استعلیق جلیپا در ش ۲ و ۴ و ۴ ، جورح ۱۳۶۴ در ش ۴ ، در ۴ ب ۱۷۶ ر ۱۷۷ پ وشتام جامی است بشیوه یغلم ، همهٔ شماره‌ها بخط استعلیق سدهٔ ۱۴ است .

۱۱س/۷×۹۲ ، ۲۵۹ ک ، ۱۱×۱۶ ، کاغذ فرنگی ـ جلد لیماج لاکی ضربی مذهب آراسته دورنی قهوه ای .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

محتوی

۱ـ رسالهٔ حسنیه (۱ ر ـ ۷۳ پ) از مولی ابراهیم‌بن ولی‌الله استرابادی (نسخهٔ ما) که در ۹۵۸ بدستور شاه طهماسب صفوی بفارسی در آورده است (فهرست ادبیات ص ۲۰۸) .

۲ـ رساله در کلام شیعی (۷۴ ر ـ ۹۴ ر) از یوحنای اسرائیلی مصری نصرانی که آیین شیعی را در آن ثابت کرده است . (ش ۱۹۲۹/۷ ـ سپه ۲۱۶۳/۳ ـ فهرست ادبیات ص ۲۹۰) .

آغاز: بسمله . حق (سبحانه) تعالی ببرهان تحقیق حجاب تقلید از خواطر همگنان مرفوع گرداند .

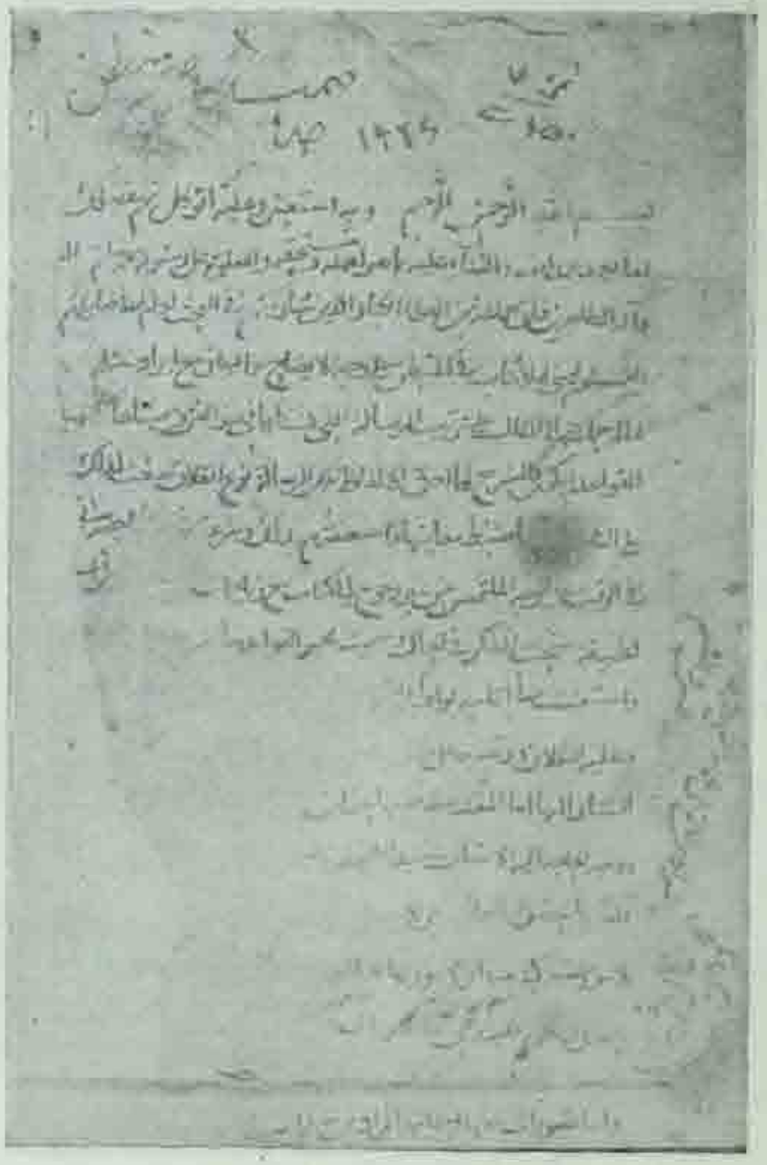

آغاز بحر الفوائد ش ۱۹۲۶

۱۹۲۶

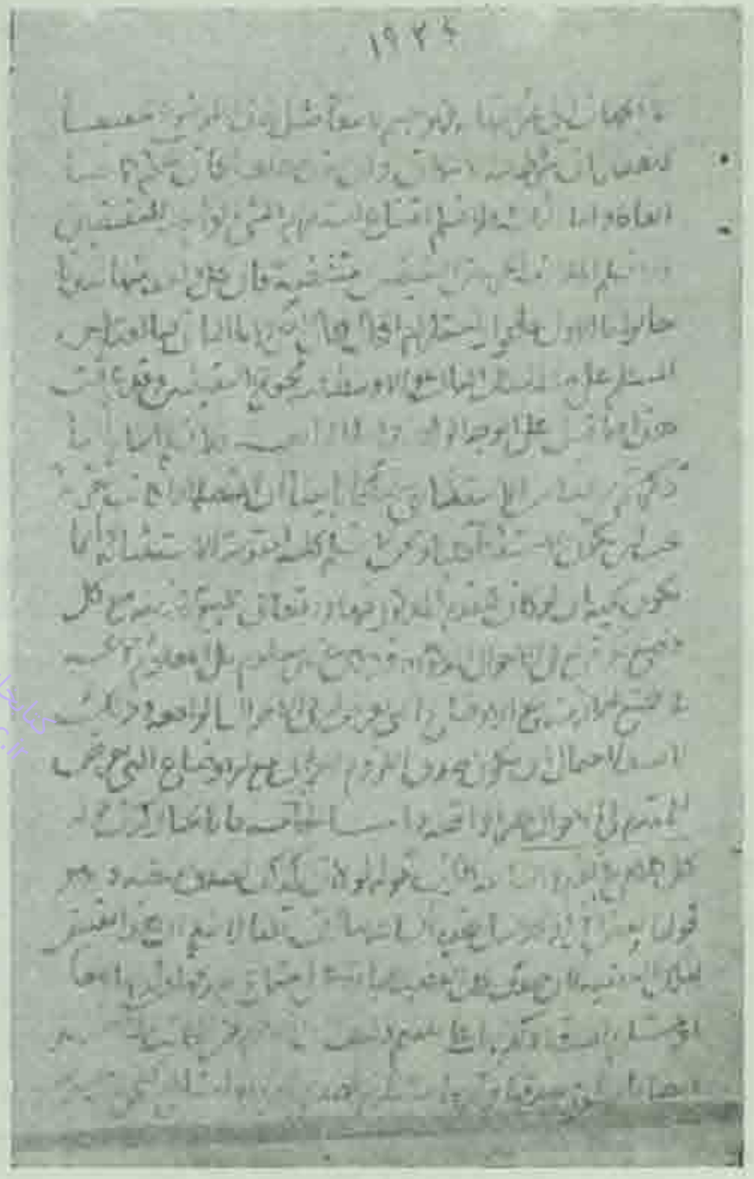

پایان بحرالفوائد ش۱۹۲۶

انجام : ازحق عدول نخواهیم نمود بعدازین (تمام شد) .

۳ـ منظومهٔ کلامی و فقهی شیعی بفارسی (۹۴ پ ـ ۹۷ ر) ازحافظی

آغاز: بسمله .

ایدل اول بگو تو بسم الله — کن ادا شکر نعمة الله

بعد حمد خداوتعت رسول — بگشا لب بمدح زوج بتول

انجام .

حافظی نظم کرد این ابیات — در بهشتش خداوهد درجات

هر که خواند دعاطمع دارم — زانکه من بندهٔ طمع کارم

۴ـ تذکرة الائمة (۹۷ پ ـ ۱۷۵ پ) از محمد باقر لاهیجی (ذریعه ۴ : ۲۶ ـ مشار ۳۷۷) .

۵ـ رساله در غیبت مهدی (۱۸۰ پ ـ ۲۴۳ ر) .

آغاز: بسمله . درذکر بعضی از کسانی که شرف ادراك فیض خدمت آن رجعت ایشان حاصل شد .

انجام : درآن توقیع نوشته شده ودعا درحق او کرده .

۱۹۲۸

شکسته نستعلیق صفی‌الدین محمدبن غیاث علی‌بن ابراهیم زواری دربشهد طوس (ص۱۰-۲۴۰-۲۷۹ ـ ۳۰۶ ـ ۳۲۱) ، ش۶ نوشتهٔ جمال‌الدین محمدحسینی است ودیگر شماره‌ها همه‌بخط همین‌زواری، نسخه ۳۵۰ ص است ، در۱۴۳۴ از آن سردارکابلی بوده است .

۱۶س۶×۱۱ ، ۱۷۹ص۹×۱۵ ، کاغذسپاهانی ـ جلدتیماج قهوه‌ای ضربی زرکوب ملوانی‌درون زرکوب مشکی رنگ پریده .

مجموعه

۱ـ الزوراء (ص ۲ ـ ۱۰ مورخ ۹۴۴) از محقق دوانی (ف۲۷۱) .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

٢ـ شرح خطبة الزوراء (١٢ ـ ١٨ نوشتهٔ دههٔ سوم ذی قعدهٔ ٩٤٤) از خوددوانی (ف٢٨ش٢).

٣ـ شرح الزوراء (٢٠ ـ ٣٨ نوشتهٔ ١ ذی حجهٔ ٩٤٤) از خود دوانی (ف٢٧٩ ش ١).

٤ـ الرسالة الوجودية (٤٠ ـ ٤٣) از عبدالرحمن جامی (ف٥١٧).

٥ـ الدرة الفاخره رسالة فی تحقيق مذهب الصوفية و الحكماء و المتكلمين (٤٤ ـ ٧٠ نوشتهٔ رمضان ٩٤٥) از همان جامی (ف١٣٥و٢٦٢).

آغاز: الحمدلله الذی تجلی بذاته لذاته (مانند دوشمارهٔ دیگر).

انجام: اكثر من واحد كما ذهب اليه الصوفية الموحدة (جز آن دو نسخه).

٦ـ رسالة فی الرد علی الدوانی (٧٢ ـ ١٠١ نوشتهٔ جمال‌الدین محمد حسینی در ذی قعدهٔ ٩٤٨) از منصور بن محمد حسینی شیرازی وخرده گیری سختی است از دوانی در مسئلهٔ توحید و تجرید که در زوراء و دیگر کتابها یاد کرده است.

آغاز: بسمله. اعوذ بالله من الشيطان الرجيم ... نسالك اللهم التجريد عن غواشی الجلال و التفريد ـ و بعد يقول ... منصور بن محمد الحسينی الشيرازی هذه اشارات هادية للضالين.

انجام: ولما صاحب الزوراء ... لم يتيسر له تقديره واضطر لخطر اراه اصرارا و هذا دليل علی انه (تمت الحاشية النفيسة المنصورية فی المشهد الرضوية علی يد جمال‌الدين محمد الحسينی علی سبيل الاستعجال فی تاريخ شهر ذی القعده سنة ٩٤٨ ...)

٧ـ شرح الزوراء للدوانی (١٠٤ ـ ٢٤٠ نوشتهٔ زواری در ٩٤٦) از کمال بن محمد لاری.

آغاز: بسمله. وبه نستعين فی التتميم. الحمد لمن هو محمود بلسان كل حامد بل يرجع الی جناب كبريائه جميع المحامد ... اما بعد فيقول ... كمال بن محمد بن

فخر بن علی اللاری ... لما كانت الرسالة المشهورة الموسومه بالزوراء ... باوجز الفاظ وابلغ عبارات ... صنعها ... جلال الحق والعرفان ... محمد.

انجام: فان الاحكام تختلف باختلاف الحيثيات و الاعتبارات تم بحمدالله و توفيقه.

٨ـ رسالة فی حل شبهة الجذر الاصم دريك فاتحه وواسطه و خاتمه (٢٤٢ـ٢٧٩ مورخ ٩٤٦) (جزو ش ١٥و١٤/١٢٥٧ ص٢٦٦٨ف).

آغاز: بسم‌الله الرحمن الرحيم وبه نستعين فی التتميم يا كريم اما بعد حمدالله مفاتح مفاتيح المعضلات فتاح مغاليق المشكلات والصلوة والسلام علی سيد البريات و آله ومحبه فی محاويج البركات فاقول اخوانی من طلاب اليقين سلام عليكم لا نبتغی الجاهلين هذه نهاية الكلام فی حل المغالطة طالما تمارت فيه انظار الائمة الاعلام.

انجام: وبذلك ينحل الشبهه ولااستبعاد فی ان يكون الكلام مع قطع النظر عن الخصوصيات محتملا للصدق والكذب وبالنظر اليها لا تحتملها فان الاحكام يختلف باختلاف الحيثيات و الاعتبارات تم بحمدالله و توفيقه.

٩ـ رسالة فی حل شبهة الجذر الاصم (٢٨٠ ـ ٣٠٦) از صدر شیرازی (جز ش ١٢٥٧/١٦ ص٢٦٦٩ف).

آغاز: بسم‌الله الرحمن الرحيم وبه نستعين. بعد حمد من عليه تيسير العسير يسير والصلوة علی النبی بعلم الاولين والآخرين خبير فقير حقير بصدر الشيرازی شهير قد سئلت عن المغلطة المشهورة التی تحير فيها عقول العقلاء ولا يقدر علی افتضاضها فحول الاذكياء ... فاذكرها الفاضل العلماء فيها مع ما عليه اولا ثم احلها.

انجام: غاية الامر ان ما هو شرط صحة الاتصاف بالضد هنا ليس قول غير المخبر وفی المبحث قوله ولا اثر لذلك فی المرام عند ذوی الافهام فاعرف ذلك وتامل فی الكلام فان هذا المقام من مزالق اقدام افهام الاعلام و لم آل فيه مقامات السهر حتی قفيت

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

من حق تحقیقها الوطر وبالغت فی التبیین والایضاح حتی امرت بان اطف المصباح فقد طلع الصباح ومن الله الهدایة والتوفیق وهو یهدی الی سواء الطریق (تمت بحمدالله و حسن توفیقه والصلوة علی محمد وآله اجمعین الی یوم الدین بیدالفقیر صفی الدین).

۱۰ـ رساله در تحقیق در عدالت بفارسی (۳۰۸ ـ ۳۲۱ مورخ ۹٤٦) از دوانی (ف ٦٦٩)

۱۱ـ تحفهٔ روحانی (۳۲۲ ـ ۳٤۹) دراسرارحروف ازدوانی (ف ۲٦۷۱).

۱۹۲۹

تعلیق عنوانها درشمارهٔ ۶ مورخ ۱۱۱۵ است و نام نویسنده در آن یاد شده است.

ش۹مورخ ۱۱۸٦.

۲۴س۱۰×۱٦ ، ۲۲۳ ش۱۵×۲۰ ، کاغذ فرنگی ـ جدتیماج سبز تیره.

مجموعه

۱ـ منتهی المطلب (تنها کتاب الحج ازفصل ۱۰۷ پ ـ ۲۸ پ) ازعلامه حلی.

۲ـ تهذیب العقائد فی بیان المعارف والمقاصد (۲۹ پ ـ ۳۱ پ) از محمد بن روح الله طبیب در پنج مقصد در اصول دین.

آغاز: قادرالمجیب،محمدبن روح الله الطبیب بتسویداین ذریعه وتالیف این وثیقه خودرا متذکر خاطرلؤلؤ مقاطر نواب فلک جناب ... بنتیجهٔ اخفاءسیدالمرسلین...امیر سلطان مراد خان الحسینی ... میگرداند ... این رساله است مسمی بتهذیب العقاید فی بیان المعارف والمقاصد.

انجام : پس معاء بدنی حق باشد والسلم علی من اتبع الهدی.

۳ـ فرائدالغة فی بیان اللغات المأنوسة (صفحهٔ عنوان) (۳۱ پ ـ ۳۳پ) فرهنگ عربی بفارسی است.

آغاز: بسمله وبه نستعین ... اما بعد این رساله ایست در بیان الفاظ که کثیرة الوقوع ومانوسة الاستعمال است ... وبرحروف تهجی ترتیب داده شد وعدد ابواب بعدد حروف آن.

انجام : حرف الیاء یمین دست راست...یرحم الله عبده رحمت کناد خدای تعالی بربندهٔ خود...

٤ـ الرسالة النوروزیة (۳۳ پ ـ ۳٤ر) در سه فصل.

آغاز: فایده . نحمدك یارحمن ونحمدك یا رحیم این مجلیست در بیان شرافت روزنوروز ازقول ائمة الاطهار وعلماء الاخیار وفقهاء عالیمقدارحسب الاشاره... میرزا احمد.

انجام :

الهی تا بود آفاق و انجم میاد انام نیکت درجهان گم

(علی ید اقل عبادالله الغنی فلان بن فلان الحسینی تم).

۵ـ معالجة النفس چنانکه درصفحهٔ عنوان نامیده شده است (۳٤ پ ـ ۳٦ر).

آغاز: بسمله. حمدله ...ای عزیزمن بدان وآگاه باش که تو مسافری ومجموع سفرت از ابتداء تا انتها شش منزل است.

انجام : هر که این رابرزبان اندچنان باشد که صدوبیست وچهارهزار پیغمبر دریافته باشد (تم).

٦ـ رسالة فی الموعظة بفارسی (۳۷ پ ـ ۱۰۸ر).

در ۵۳ فصل است.

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی شمس بشموس شرقیة شعلة الشرار من الشجر... وهذا الکتاب مرتب علی ثلث خمسین فصلا الفصل الاول روی عن النبی ص انه قال خمس.

انجام :

خداوندا مران مارا زدرگاه که هستی توقفی ماجمله درویش

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

اگر رحمت کنی فضل تو باشد ندارم هیچ طاعت جز دل ریش

تم والحمدلله رب العالمین فی یوم الثلثا من العشر الثانی الاثنی عشر شهر محرم الحرام سنة ١١١٥ کتبه ... المرتضی ابن میرعزیزالله الحسینی ... برحمتك یاارحمن الراحمین.

٧ـ رسالهٔ در کلام شیعی (١٠٨ ر ـ ١١٣ پ) ازیوحنای معمری.

آغاز: مانند ش ١٩٢٧/٢.

انجام: ومن شهادت آوردم اشهدان لااله‌الله ... ومن بدین شمام وبرین بمیرم وبرین زنده شوم آمین یارب العالمین.

٨ـ مرقاة الادب (صفحهٔ عنوان) (١١٣ پ ـ ١١٨ پ) فرهنگ عربی بفارسی است وجز آنچه که در فرهنگنامه‌ها (ص١٨٣) شناسانده شده است.

آغاز: بسمله. الحمدلله مبدع الاشیاء بقدرته ... وبعد فهذه صحایف تتضمن اسماء مترجمة .. وهی تشتمل علی اثنی عشر باباً ...

انجام: وبالممکن قلیلاً وقدینزل منزلة وجدت فیقال لیت زیدا شاخصا.

٩ـ النوروزیة (١١٨ پ ـ ١٢١پ).

محمدتقی‌بن محمد رضای رازی برای شاه سلطان حسین ساخته وخبرمعلی‌بن خنیس را درآن آورده است.

آغاز: بسمله جواهر حمد وسپاس وزواهر ثنای بی قیاس قادری را ... اما بعد مرآت ضمیر ارباب فهم و دانش عکس‌پذیر باد که گاهی بعضی از اخوان‌الصفا. استفسار حقیقت وشرافت روزنوزسلطانی از فقیر ... ابن محمد رضا محمد تقی‌الرازی مینمودند ... اشارت‌رفت که این‌لآلی‌مکشوفه‌را که مانند بنات‌النعش متفرق‌است چون عقد ثریا منتظم گرداند بمقتضای المامور معذور ملتزم اطاعت گشته این رساله‌را که محتوی است برشرافت این روز فیروز وآنچه از اعمال درنیروزیجا بایدآورد درسلك انتظام درآورد مشتمل برمقدمه وسه فصل وخاتمه.

انجام: ازنانها که زنجبیل وروغن وشاهدانه داشته باشد ... وقد وقع الفراغ من‌تسویده فی‌یوم السبت سادس عشرشهرذی‌الحجه ١١٨٦.

١٠ـ ترجمهٔ سه‌بندشعر ازابن‌سینا(١٢١ پ ـ ١٢٢ر) بنظم ازحکیم‌الدین صوفی متخلص بعارف معاصر سلطان ابراهیم خان.

آغاز: بسمله.

حمد بیحد هست مخصوص خدای مهربان

مالك روز جزا دانندهٔ غیب و نهان

انجام:

نیست چیزی بنفس‌ازآن‌بدتر که طعامی خورند فوق طعام

چنین است آن سه بندابن‌سینا:

١ـ **آغاز:**

توق‌اذااستطعمت‌اوخال مطعم علی‌مطعم من‌قبل‌فعل الهواضم

انجام:

فان بها اوصی الحکیم ثیاذق لذی‌القرنین‌ذاالعدل‌ملك‌الاعاجم

٢ـ ارجوزة فی‌الطب (مهدوی ش١٦) که چهارده بیت است.

آغاز:

اسمع جمیع‌وصیتی واعمل‌بها فالطب موضوع بنص کلامی

انجام:

فالحل تبدیل المزاج و عقده یشفی المریض بها و بالاوهام

٣ـ دوبیت بیش نیست:

فقلل ان اکلت و بعد اکل تجنب فالشفاء فی الانهضام

ولاشیء علی النفوس اشدباسا من ادخال‌الطعام علی الطعام

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۹۳۰

نسخ سید نعمت‌الله درویش در سدهٔ ۹، عنوان و نشان شنگرف، در ش ۱ و ۴ تاریخ ع ۸۳۵/۱ دارد.

۱۷س×۹/۱۹ × ۱۴/۳۶۱×۲۲، کاغذ سمرقندی نخودی - جلد گالینگور سرخ.

مجموعه

۱ـ انیس‌العشاق (۱ پ ـ ۳۲ ر) ازرامی. (ادبیات ص ۳۵)

۲ـ مثمن مولانا کمال‌الدین غیاث ویاسخ منشی بچه باو وشعرهایی از جدیدی (۳۲ پ ـ ۳۴ ر).

آغاز:

بجان خدارا بیانگارا　　جهان بیارا بحسن زیبا

انجام:

منشی بچه‌ای بر کان ما منتظر　　دارد فزونتر امیدواری

پس ازین بیتها است از جدیدی ودو شاعر دیگر.

۳ـ گلشن راز یا پاسخ محمود شبستری بپرسشهای امیرحسینی (۳۴ ر ـ ۶۱ ر مورخ ع ۸۳۵/۱).

۴ـ شعرهای «حضرت سید قاسم مدالله ظله» (۶۱ پ) گویا شعرهایی که در کف ۱ ر هست وبرای سراینده آنها «مدالله ظله» داره ازهمو باشد.

آغاز:

ای مظهر جمال تو مرآت کاینات　　وی جنبش صفات تو از مقتضای ذات

انجام:

گر تو بیمار عشق جانانی　　قاسمی لاطبیب الا هو

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

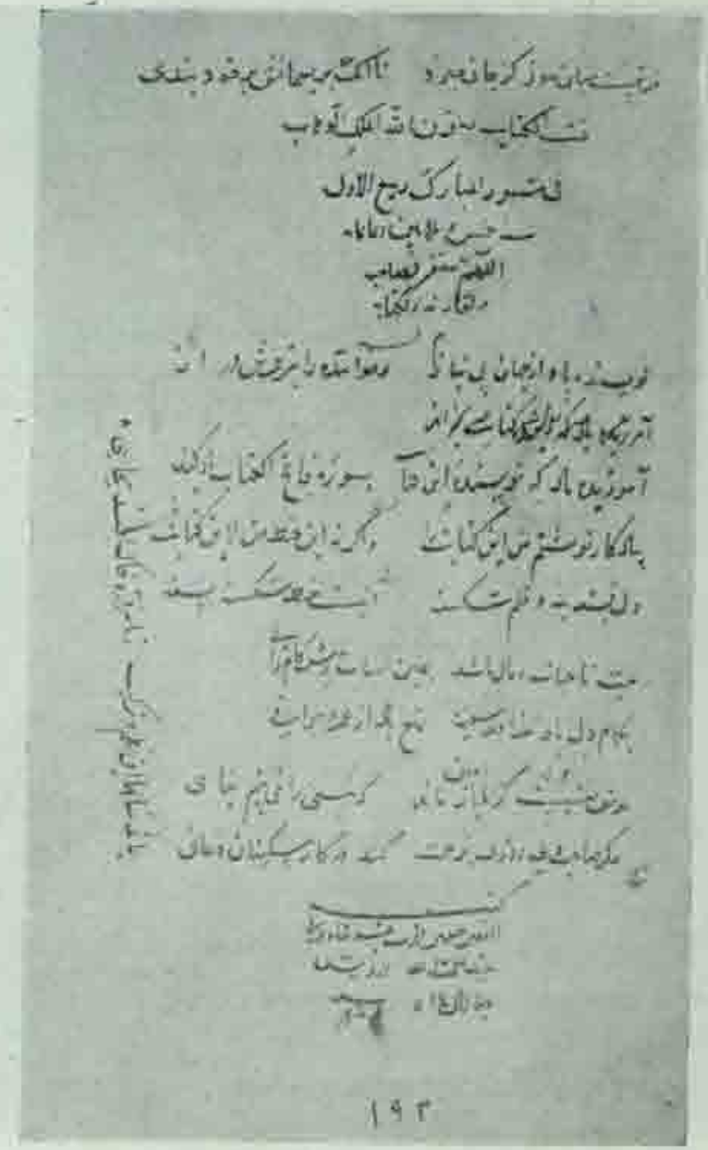

پایان انیس‌العشاق ش ۱/۱۹۳۰

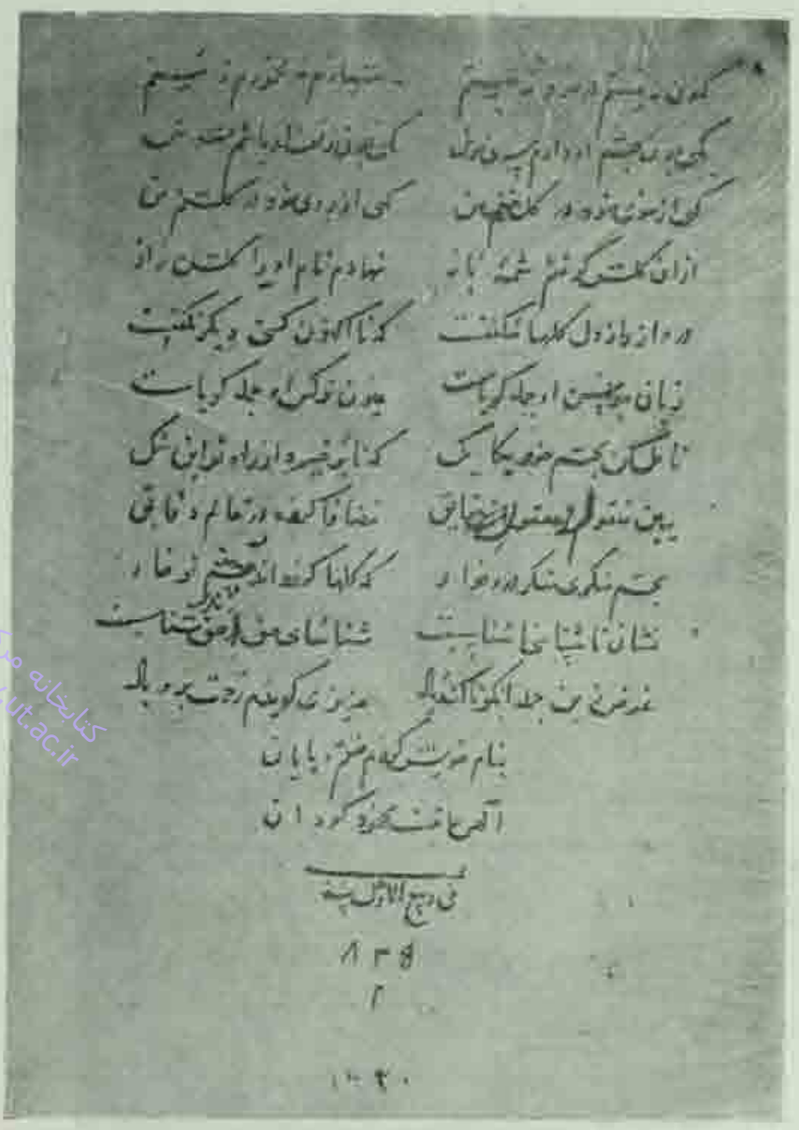

پایان گلشن راز ش ۱۹۳۰/۳

۱۹۳۱/

نسخ محمد مهدی‌بن محمد باقر یزدی دوروز سه‌شنبه ۱۹صفر ۱۲۵۹ بدستورحاج محمدابراهیم گرپاسی، جزوششم است درسرگذشت علی.

۳۰س۹×۱۴/۵ ، ۳۵۱ ک ۱۵/۵×۲۲ ، کاغذ فرنگی ـ جلد روغنی مشکی زرکوب مقوایی.

۱۹۳۲/

نسخ همو دردوز شنبه ۱ ذی‌قعدة ۱۲۵۶ ، عنوان ونشان شنگرف ، جزوسیزدهم در سرگذشت خلفا.

۳۰س۹×۱۵ ، ۳۸۷ ک ۱۵/۵×۲۱/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلد روغنی مشکی زرکوب مقوایی.

۱۹۳۳/

نسخ همو در روز دوشنبه۲۳محرم ۱۲۵۸بدستور حاج شیخ محمدحسن ، عنوان ونشان‌شنگرف، جزو ۳۸ است در «احوال‌العالم العلوی من اللوح والقلم والعرش والکرسی والحجب والسرادقات و سدرة المنتهی».

۳۰س۹×۱۴ ، ۳۸۶ ک ۱۵/۵×۲۱/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلدروغنی مشکی زرکوب مقوایی.

۱۹۳۴/

نسخ محمد حسین‌بن جعفر واعظ عقدایی در روز سه شنبه۳ شعبان ۱۲۵۶ ، جزو ۴۰ است در «احوال‌الملائکه واصنافهم وشئونهم وعلاماتهم وصفاتهم وسائرمایتعلق بها» .

۱۹س۹×۱۵ ، ۱۰۹ ک ۱۵/۵×۲۱/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلدروغنی مشکی زرکوب مقوایی.

عوالم العلوم والمعارف و الاحوال
من الآیات والاخبار والاقوال

ازعبدالله‌بن نورالله بحرانی (ف۲۷۶۲ ـ مجلس ٤٤:٤ـ٤٧) همه این شماره‌هایی ۱۹۳۱تا۱۹۳٤ همین کتاب‌است.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۹۳۵

لبتعلیق محمدامین بن رحمة‌الله‌وولت آبادی در روز ۱۰۳۰/۹/۱۴ در ش ۱ با حاشیهٔ «منه ره» و «منه»، ۱۴ رمضان ۱۰۳۰ در ش ۳ با حاشیهٔ «منه سلمه‌الله‌تعالی»، «منه مدظله العالی»، «منه دام ظله‌العالی»؛ در ش ۴ هم حاشیه‌هایی است که بایدازخود بهایی باشد، درش ۵ حاشیهٔ «لمحرره‌روحه‌الله» دارد، همه شماره‌ها بیاك خط است.

۱۹س۷×۱۲، ۵۲ک ۱۳×۱۹، کاغذ سیاهالی ـ جلدتیماج سبزرکوب ملوایی.

«مجموع»

۱ـ حاشیه زبدةالاصول (۱ پ ـ ۵۰ پ) ازخود شیخ بهایی.

آغاز: قوله یبتنی‌بان یکون کالاساس له.

انجام: ان لم تشترط القطع فی الاصول کما هوالاظهر.

۲ـ لغزالزبدة (۵۰ پ ـ ۵۳ ر) از شیخ بهایی (منزوی۲:۴۴۱۰).

۳ـ لغزالقانون (۵۳ ر ـ ۵۳ پ) از شیخ بهایی.

آغاز: بسمله. و به توکلی. یقول اقل الانام بهاء الدین محمد العاملی ... ایهاالاصحاب ... ان لی حبیبا جالینوسی المشرب.

انجام: ومن کیاته الثنائیات تاریخ اتمامه لغزطبیبیانهٔ بی‌عدیل =۱۰۰۲.

۴ـ لغز (۵۴ر) گویا ازشیخ بهایی وپرسش وپاسخ است برمتن.

آغاز: ایهاالولد المؤید... اخبرنی عن اسم آخراوله آخرالحروف‌وآخرثانیه بهذا الوصف معروف.

انجام: وبثانی ثانیةینتهی القایل والقال.

۵ـ الحبل المتین (۵۴ پ ـ ۵۶ ر) بخش مواریث است و از شیخ بهایی (ف ۱۰۲۷۹).

۶ـ رسالة فی وجوب شکرالمنعم (۵۶پ) از شیخ بهایی.

آغاز: بسمله. یقول الفقیرمحمد المشتهر ببهاءالدین العاملی ... مما استدل‌به اصحابنا ... علی ان شکرالمنعم واجب عقلا.

انجام: والذهن القویم مایرضاهما والسلام علی من اتبع الهدی وصلی‌الله‌علی محمد وآله اجمعین الی یوم‌الدین.

۱۹۳۶

نسخ وتعلیق، ۱۱ سطر، عنوان، رقم وجدول شنگرف، صفحه بکم تو تویی.

۱۰س۱۰×۱۷، ۴۶ک ۱۴/۵×۱۴/۵، کاغذ فرنگی موریانه خورده ـ جلد تیماج قرباقی.

ترجمهٔ تقویم‌التواریخ

تقویم‌التواریخ از حاج‌مصطفی ایکنجی خلیفهٔ چلبی قسطنطینی (۱۰۰۴ـ پایان ذی‌حجهٔ ۱۰۶۷) است که در دوماه سال ۱۰۵۸ آن را درمقدمه وخاتمه‌ای بترکی ومتن بفارسی پرداخته است.

این کتاب‌بفارسی‌ولاتینی وایتالیایی وعربی ترجمه شده وبچاپ هم‌رسیده‌است اوآن را درده‌ونسخه ساخت‌یکی درسه کراسه درهرصفحه‌ای پنجاه سال ودیگری‌دربه کراسه هرصفحه‌ای بیست سال وآن مانند فهرستی‌است برای کتب تواریخ وقذلکه و یادداشتی برای خود او وحوادث را ازهبوط آدم تا هجرت و ازآغاز هجرت تا ۱۰۵۸ در آن آورده و اختلاف تواریخ یزده گردی و اسکندری و هجری را در آن یاد کرده. خود او در کشف‌الظنون مینویسد که تقویم‌التواریخ ترکی است.

نسخهٔ ما ترجمه‌آنست وتاحوادث تاریخ ۱۲۰۰ را دارد وپیداست که دیگران افزوده‌اند وهمهٔ آن بفارسی است.

(ش۱۲۷ ب کتابخانهٔ ادبیات ش۱۳۴فهرست ـ مجلس ۱۳۷:۲ـفهرست ترکی قاهره ۱۹۴ ـ بلوشه ۲۲۹۳:۴ ـ ریو۱۳۷:۱ ـ استوری۱۲۸:۱ و۱۲۴۲).

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۹۳۷

نستعلیق رجب ۱۰۵۴ ، جای عنوانهای «قوله» سفیدمانده ، حواشی باالشار «منه مدظله» نسخه در ۱۲۴۸ بتولیت حاج محمد ابراهیم گویاکرباسی وقف شده است .

۲۴س×۶×۱۳ ، ۱۷۹ ×۱۲۵ ×۱۹ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج تریاکی مقوایی.

حاشیة حل مشکلات الاشارات

از آقاحسین خوانساری است (ف ۲۳۸).

۱۹۳۸

نسخ محمد مؤمن بن سالک الدین یزدی در ۱۵ رجب ۱۰۵۳ در ش ۱ ، ۱۴ پ ـ ۳۶ ر و ۵۳ ر ـ ۵۷ ر پراکنده‌های نظم و نثر است ، ش ۲ بهمین خط و مورخ ۱۰۵۴ با حواشی «منه سلمه الله» ، ش ۳ بهمین خط با حاشیه و ورسپاهان نوشته شده است ، ش ۴ نیز بهمین نسخ با عنوان شنگرف و ۸ لاغ مقابله دارد.

۱۵س×۷/۵×۱۳ و ۲۳س×۷×۱۴ و ۲۲ س×۸/۵×۱۵/۵ و ۱۸س×۷/۵×۱۳/۵ ، ۶۶ ×۱۲۵ ×۱۸/۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدمقوا عطف میشن.

مجموعه

۱ـ الرضاع (۲ پ ـ ۱۴ ر) از محقق کرکی است (ف ۱۹۰۰)

۲ـ رسالة فی مقدمة الواجب (۲۶ پ ـ ۵۱ پ) از محقق خوانساری آقاحسین (سپه ۱:۵۷۷).

۳ـ فوائد فی تحقیق مشترکات الرجال (۵۷ پ ـ ۵۸ پ) در صفی (ص ۱۴۰ و ۳۶۸) از دو مشترکات یاد شده که گویا این یکی نباشد. مؤلف میگوید که کتاب رجال استرابادی گرچه خوب است ولی برای معرفت مشترکات پسنده نیست و من هنگامی که بکتابهای تهذیب و استبصار می نگریستم باین نکات برخوردم و ضمن چند فائده ای آوردم .

آغاز: بسمله . الحمدلله الحمید المجید المبدی المعید .. وبعد فلایخفی ان بعد المعرفة معرفة رواة آثار اهل البیت .

انجام: اخری اذا ورد الحسین بن سعید عن القسم .. هذا ماوقفت علیه الآن ولو وفقنی الله تعالی علی غیر ذلك لالحقته به ان شاء الله وهو الموفق للصواب والیه المرجع والمآب تمت فی اول الجمادین سنة الف واربع و خمسین فی دارالسلطنة اصفهان .

۴ـ رسالة فی معرفة مشایخ الشیعة باتعداد اسماء المجتهدین (۵۹ پ ـ ۶۶ ر) که از «الشیخ علی بن ابراهیم بن هاشم صاحب الامام الحسن العسکری» آغاز شده و در پایان میرسد بشهید ثانی و گویا از حسین بن عبدالصمد جبعی (۹۱۸ـ۹۸۴) باشد (مصفی ۱۴۷).

آغاز: بسمله رب یسر واعن یا معین الحمدلله رب العالمین .. وبعد فهذه رسالة فی معرفة مشایخ الشیعة .. منهم الشیخ علی بن ابراهیم صاحب الامام الحسن العسکری.

انجام: ومنهم الشیخ الاجل ... الشهید الثانی زین الدین ... العاملی له مصنفات کثیرة و قتل فی سنة وستین وتسعمائه قتل الله قاتله تمت بحمدالله وحسن توفیقه الرسالة الشریفة باتعداد اسماء المجتهدین والحمدلله رب العالمین .

۱۹۳۹

نستعلیق احمدبن قاسم حسینی مشهدی در روز دوشنبه دهة یکم ماه یکم سال ۱۰۹۷ ، عنوان شنگرف ، حواشی دارد.

۸س×۷/۵×۱۲ ، ۸۰ ×۱۲۵ ، ۱۹/۵×۱۳ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج حنایی.

فهرست تهذیب الاحکام

محمدجعفر برای تهذیب شیخ طوسی در ۱۰ شوال ۱۰۹۶ این فهرست را نوشته است .

این فهرست از محمد جعفر استرآبادی (۱۱۹۸ـ۱۲۶۳) (مصفی ۱۰۹) شارح

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

دومشیخهٔ تهذیب واستبصار نیست بلکه از محمد جعفربن محمدحنفی قارسی زندهٔ در ۱۰۴۷ (مصفی ۱۱۰ ـ ف ۱۸۱۶ و ۲۱۰۰) اشکه فهرستی برای کافی هم نوشته (ف۱۴۴۹) و این یکی را در ۱۰ شوال ۱۰۹۶ بانجام رسانده است.

آغاز: بسمله. فهرست ابواب تهذیب الکلام فی الفقه من تصانیف .. الطوسی.

انجام: وقتل المؤمن فی ارض الشرك ثم والحمدلله رب العالمین ... تسلیما کثیراً. تم فی تاریخ العاشر من شوال سنة ستة و الف و مائتان (۱۰۹۶) ... فی ید محمدجعفرعفی‌الله‌عنه بجوده‌و کرمه(تاریخ‌درنسخه‌بحروف ورقم‌چنین‌است که‌می‌بینیم ولی بگواهی تاریخ تحریر نسخه که بحروف آمده است « یوم الاثنین من العشر الثانی من الشهر الاول من العام السابع من العشر العاشر به والالف» همان رقم(۱۰۹۶)درست‌است نه‌آنچه بحروف آمده است.

۱۹۴۰ر

نستعلیق چلیپای سدهٔ ۱۱،عنوان وکلمات شنگرف ، از ۷۷ تا ۸۱ پ اکنده ها است، ۱۷س۱۰×۱۵ ، ۱۸×۱۲/۵ـ۳۸۱ ، کاغذ سپاهانی رنگارنگ ـ جلدمقوایی عطف میشن.

مجموعه

۱ـ رسالهٔ فلسفی فارسی (۱پ ـ ۸ر).

آغاز: بسمله. وبه‌نستعین. اگرصور موجودات درذات‌واجب باشد واجب‌فاعل آن صور بود.

انجام: ورسیدن یا بهشت که اول آدم در آنجا بوده است والله اعلم بالصواب.

۲ـ الامالی الفلسفیة (۸ پ ـ ۱۳پ) از نظام‌الدین احمد دشتکی درحشرجسمانی مورخ شب‌یکشنبه ۱۷ج۲/۱۰۰۶ وللذت جسمی وعقلی‌مورخ روزچهارشنبه‌ج۲/۱۰۰۷ ومعاد جسمانی مورخ شب پنجشنبه ۱۳ج۲/۱۰۰۰ نیز مورخ روز آدینه ۲۵ ذی حجهٔ

۱۰۰۹ وفرق میان تناسخ و حشر بفارسی مورخ روز پنجشنبه ۱۶ج۲/۱۰۱۰ و تجرد باری مورخ روز پنجشنبه ج۲/۱۰۱۱.

آغاز: رساله درتحقیق حشر جسمانی از مصنفات میرنظام‌الدین احمددشتکی رحمة‌الله علیه. بسمله. فی‌لیلة‌الاحد ۱۷ شهر جمادی‌الثانی سنة ۱۰۰۶ استفدتها من کلام ابی‌الحسن‌العامری فی‌بعض رسائله الغادیة(؟) فی‌اثبات الحشر الجسمانی‌علی ما نطق به الشریعة الحقة.

انجام: لایدلن یکون مجرداالاجسما ولاجسمانیافافهم.

۳ـ الصلوة (۱۴ ر ـ ۲۰پ) از ابن‌سینا (ف۲۳۹۵ ـ مهدوی ش۸۵).

۴ـ نامهٔ کمال‌الدین عبدالرزاق بر رکن‌الدین‌علاء الدوله (۲۳ر ـ ۲۶پ).

۵ـ شرح خبر کمیل (۲۶ پ ـ ۲۸ پ) ازعبدالرزاق کاشی (ف۴۶۲ش۳).

۶ـ نامهٔ رکن‌الدین علاءالدوله بکمال‌الدین عبدالرزاق کاشی (۲۹ر ـ ۳۱ر) درنفحات‌الانس جامی (سر گذشت عبدالرزاق) ایشدونامه بچاپ رسیده و در مجالس المؤمنین (سر گذشت عبدالرزاق) ازآن یاد شده است (مجله دانش س ۳ ش۱ص۳۰ ـ درسیه ش۷/۷۵۱۸ نامهٔ کاشانی درپاسخ آن هست)

۷ـ روضة‌الجنان (۳۱ پ ـ ۳۲ر) مولانا ابوالحسن کاشی (بخشی‌ازان و فلسفی است بعربی)

۸ـ نامهٔ غزالی به شیخ امام زاهد ابی‌الفتح احمد سلامة‌الدهمی بعربی(۳۵ر ـ ۳۶پ) و پند است.

آغاز: بسمله. رسالة للغزالی ... الی‌بعض معارفه من اهل الورع و الدین لقد بلغنی علی لسان من اتفق به من حسن سیرة فلان.

انجام: فهذا سببه (کذا) علی المنهج الحق واستیفاء ذلك علی الوجه التام‌فی کتاب قواعد (العقاید) فلیطلب منه والسلام.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۹ـ نامه بعمادالدین عبدالعزیزفارسی (۳۷ ر ـ ۳۸ پ) عرفانی است.

آغاز: بسمله. الی ولیی فی‌الله الفقیه عمادالدین عبدالعزیز ... آدمی که افتاد وبخواب رفت.

انجام: پس انفع چیزی مارا درین سلوك احکام عقیدهٔ ایمان است لاجرم.

۱۰ـ نامهٔ بشمس‌الدین ابی‌سعید (۳۸ پ ـ ۴۰پ) عرفانی است.

آغاز: بسمله. الی ولیی فی‌الله وحبیبی فی‌الله الامیرالحاج شمس‌الملة والدین ابی‌سعید استشکالی که فرموده بودیدورین سخن که درلسان اهل تصوف می‌باشد

انجام: وبرای دیگران باز گذاشتند (تا۵۵ پ بند های عرفانی فارسی است گویا و مربوط باین نامه نباشد)

۱۱ـ شرح بیتی ازمثنوی بفارسی(۵۷ر ـ ۵۸ر) گویاازلاهیجی نوربخشی درشرح این بیته:

«عاشقان دردمی دوعید کنند ـ»

۱۲ـ شرح بیتی ازمثنوی ازلاهیجی‌نوربخشی (۵۸ر ـ ۵۹پ) درشرح بیته

«چونکه بی‌رنگی اسیررنگ‌شد...»

پس ازاین پرا کنده‌های عرفانی وفلسفی است (۶۰ر ـ ۶۶ر)

۱۳ـ جبروقدر(۶۶پ ـ ۷۶ پ تا نیمهٔ فصل۸) ازخواجه طوسی و بفارسی‌است دردہ فصل (ف۲۲۲).

۱۹۴۱/

نسخ سدهٔ ۱۱، عنوان شنگرف.

۱۵س۲×۱۳ ، ۱۹/۵×۱۳/۵س۳۷۹ ، کاغذ فرنگی نخودی ـ جلدمقوا عطف میشن.

«مجموعه»

۱ـ التحفة القوامیة فی فقه‌الامامیة (۱ پ ـ ۴۳ پ) ازسیفی قزوینی. این‌نسخه

بانسخهٔ دیگر ما (ف۱۸۲۱) اندکی جدایی دارد وتاعمره است.

۲ـ نان وپنیر (۴۳ پ ـ ۳۲ردرهامش از چپ براست) ازمحمد رفیع‌بن محمد مؤمن گیلانی. درفهرست دانشگاه (منزوی ۲ : ۲۲۸ و ۲۸۹ ـ دانش ۲۳۷۱) آمده که نان وپنیر ازبهایی است وچاپ شده است.

آغاز: بسمله. این خورده ریزه‌است که در بعضی اسفار بدست آمده و چون طباع را بعد ازاستماع نان وحلوای حضرت شیخ قدس سره رغبت بشنیدن آن میشود مسمی گردید بنان وپنیر و مخاطب کسانی‌اند از معتقدین حکمت و منکرین آن که ورقی چند از کتب فلاسفه گردانیدندآن را احاطه‌وتنقیح‌نامیده‌اند وبرحقیقت‌یابطلان آن حکم کرده بنظم درآورد العبد محمد رفیع‌بن محمد مؤمن‌الجیلانی...

ایکه روز وشب زنی از علم لاف

هیچ بر خجلت نیاری اعتراف

انجام:

پس مدار کار با عقلست عقل

گر نداری باور اینك راه نقل

۳ـ نان وحلوا (۴۴ پ ـ ۵۶ر) از شیخ بهایی (ف۲۳۷۱)

۴ـ چهل‌سورهٔ‌نورات(۶۹ پ ـ ۷۶پ) که آن را ترجمهٔ علی(ع) پنداشته‌اند.

۵ـ شیروشکر (۷۶ ر ـ ۷۹ ر بادیباچهٔ عربی) از شیخ بهایی (ف۲۳۰۸).

۱۹۴۲/

نسخ درشت سدهٔ ۹و۱۰ ، عنوان ونشان شنگرف ، صفحه پایان نوشتن ، نسخه ازان علی‌بن سیف‌الدین ابرانی‌المسعود شارمیانی حنفی ازهری بوده است.

۱۳س۱۱×۱۳ ، ۱۷/۵×۱۳س۴۲ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدمقوا عطف میشن.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

الخلاصة الالفية

از ابن مالك است.

١٩٤٣ر

نستعلیق ١٠٣٣/١٤١، عنوان شنگرف، نسخه را بشارت هندی بدستور خواجه حاجی سیف الدین محرر نوشته، تاعنوان باب ۴۸ در آن دیده میشود، آغاز و بیاچه افتاده است.
١٩س٦×١٢ ، ٣٠٥س١٣×١٨ ، کاغذ هندی نخودی ـ جلد مقوا عطف میش.

مختارنامه

از شیخ فریدالدین عطار است در پنجاه باب (مجلس ٣:٥٨٦).

١٩٤٤ر

نسخ سدهٔ ٩، ٩٨، عنوان شنگرف، وقف شیخ عمر برای مدرسه (قطعهٔ عنوان).
٧س٨×١٢ ، ١٠٢س١٤×١٨ ، کاغذ سمرقندی نخودی ـ جلد لیماج مشکی.

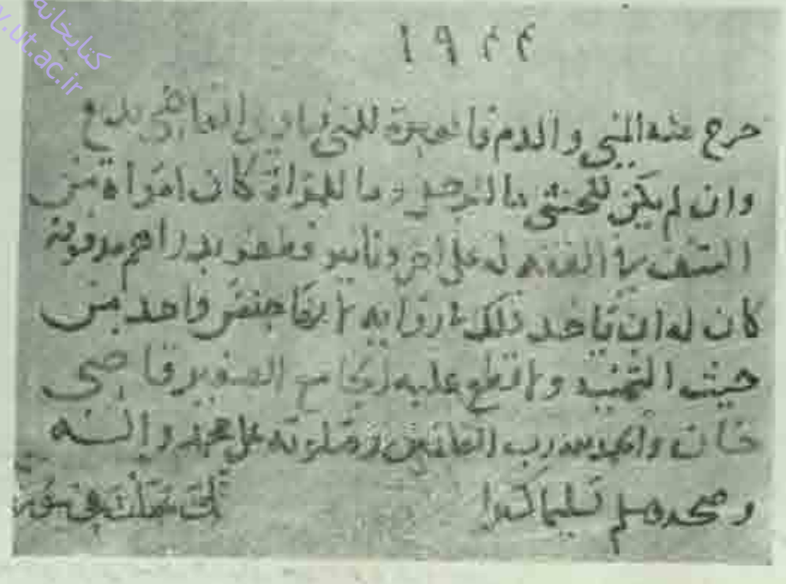

پایان ادب القضاء ش ١٩٤٤

آغاز ادب القضاء ش ١٩٤٤

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

ادب القضاء

ازمحیی‌الدین ابوالعباس احمدبن صدرالدین ابی‌اسحاق ابراهیم‌بن احمدبیروجی حرانی حنفی قاضی قضاة قاهره (٦٣٧ ـ ٧٢٠) است (الجواهر المضیئة ١:٥٣)

درآن از قاضیخان (م٥٩٢) وازالجامع الصغیریاد شده است.

١٩٤٥/

نسخ عبدالمحسن‌بن بدیع‌الدین در٢٩ ذی قعدهٔ ٧٤٥ ، عنوان و نشان شنگرف ، حواشی ربراز بارمز « ه،مصطفی» ، نسخه ازمیانه‌های حجاست تاقرایش ، ازآغاز ٤٧ برگ افتاده ، برگشماردارد از ٤٧ تا ٢٢٤ .

٩س٨×١١ ، ٣١٧٨گ ١٣/٥×١٨ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدتیماج مشکی ضربی ملوانی .

مجمع البحرین فی ملتقی النیرین

درفقه حنفی است ازمظفرالدین احمدبن علی‌بن ثعلب ابن الساعاتی حنفی بغدادی درگذشتهٔ ٦٩٤ که در ٨ رجب ٦٩٠ ساخته است (الجواهر المضیئه ١:٨٠)(١)

آغاز: الذی‌طاف افلها ... فصل فی‌الجنایات علی‌الاحرام اذا طیب‌المحرم‌عضوا یجب علیه دم ،

انجام: ثم قسم الباقی علی سهام من بقی منهم والله اعلم بالصواب قال‌المصنف رحمه‌الله هذا آخر مجمع‌البحرین و ملتقی‌النیرین وقداتیت به علی‌ماالتزمته من‌تلك القواعد واجتهدت فی التوفیق بین‌المسائل الشوارد ولم اترك من الکتابین الا مسائل یسیرة طرحتهاعمدا ومسائل اخر غیرت صیغها قصدا اوزدت فیها قیدا ایثارا للاصح من المذاهب والاقوی وتحریا للاحتیاط فی‌الفتوی وانامتلتمس ممن ینقله ان لایهمل‌واجب

١ـ جمال‌الدین عبدالرحیم‌بن‌حسن‌اسنائی قرشی‌شافعی درگذشتهٔ ٧٧٢ مجمع‌البحرین فی‌تناقض الخبرین دارد (چلبی٢:٥٨٣) .

الاعراب فان المتشابه فیه جمة و خصوصا فی جناساته الخطیة فان الاحتیاط فیها حتم والله هو المشکور علی افاضة نعمه والمسئول خاتمة السعادة بفضله و کرمه و صلی‌الله علی سیدنا محمد و آله وصحبه وسلم تسلیما کثیرا.

١٩٤٦/

نسخ سدهٔ ١٠ ، عنوان شنگرف ، ش٢ را ملك‌حسین‌بن ملك علی تبریزی در تبریز ١٥ ع٩٩٣/١ نوشته است ، درنسخه نشان بلاغ قرائت وتصحیح دارد وشیخ بهایی‌آن را دیده است ، همه شماره‌ها باید بخط همان تبریزی باشد ، برش ٣ قیمی ازحدیث ٤٠ در پایان افتاده است .

١٥س٤×١١/٥ ، ١٥س٧×١٢ و ١١س٨×١٣/٥ ، ٣١٤٧گ ١٢ × ١٩ ، کاغذ حنایی ـ جلد تیماج مشکی ضربی‌ملوانی.

مجموعه

١ـ الاعتقادات (٣ پ ـ ٧٥ پ) ازابن‌بابویه.

٢ـ الاربعون حدیثا (٧٧ ر ـ ١٠٧ پ) ازشهید بکم که‌باغیبت نعمانی‌در١٣١٨ ق بچاپ رسیده است در پایان آن اجازهٔ شیخ بهایی است بمولانا جمشید مورخ ١٤ ج٩٩٣/١).

٣ـ الاربعون حدیثا (١٠٨ ر ـ ١٤٥ پ) از شیخ حسین‌بن عبدالصمد پدر شیخ بهایی که درزمان استاد خود شهید ساخته است.

آغاز: بسمله . الحمدلله علی نعمه الغزار ... اما بعد فیقول ... حسین بن عبدالصمد الحارثی.

١٩٤٧/

نسخ روزآدینه ٢٥ محرم ٩٦٣ با حواشی نستعلیق در ش١ ، نستعلیق با حواشی عربی با نشانهٔ «من‌المحرر‌الشافعی» در ش٣ ، عنوان در همهٔ اینها شنگرف ، نسخ ذی‌حجهٔ ٩٢٣ در ش٣ .

١٤س٧/٥×١٥ و ١٦س٧/٥×٩/٥ ، ٩٨ گ ١٣/٥×١٩ ، کاغذ سیاهانی ـ جلدتیماج زرد.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

مجموعه

۱ـ شرح جواهر الفرائض طوسی (۱پ ـ ٦٣ پ) از ابوالحسن ابن احمد (ف ۱۹۳٦).

۲ـ فرائض منظوم فارسی (٦٤ پ ـ ۷۵ پ) از ابن حسام شاعر در ۷۲۵ (فرهنگنامه‌ها ص۱۵٦).

آغاز:

پس از تحمید ذات پاك یزدان
درود مصطفی و نعت یاران
فرائض خوان که تعلیم فرائض
بقول مصطفی هست از فرائض

انجام:

همین حکم است درفوت حرفی
که روشن کرده‌اند در فصل غرفی
دوشنبه آخر شهر مبارك
بآخر آمد این نظم مبارك
پس از هفتصد گذشته خمس عشرین
خدایا رحم کن بر جمله آمین
چو هست ابن حسام این نظم را خاص
بروح او بباید خواند اخلاص

۳ـ کتاب حساب الفرائض (۷٦ر ـ ۷۹ر).

آغاز: کتاب حساب الفرائض. المقصود من ذلك تسهیل الامر کتبة وذکرا و السبیل فیه تخریجها من اقل المخرجین.

انجام: فاعط کل واحد من کل درهم ماذکرناه والله اعلم (تم کتاب حساب الفرائض).

٤ـ الصحیفة الرضویة (۸۰ ر ـ ۹۷ پ) حدیثهای روایت شدهٔ از امام‌رضا است (ف۱۳۹٦ ش ۹٦٤).

۱۹٤۸

نستعلیق ۱۲۲۱، عنوان شنگرف.

۱۹س×۸ ـ ۲۴/۵×۱۴/۵ ـ ۳۱×۱۶/۵ ـ کاغذ فرنگی ـ جلد لیماج سبز مقوایی گرو آن مشکی.

کفایة التعلیم

از ابوالمحامد غزنوی است.

۱۹٤۹

نسخ ۲۰ رجب ۱۳٦۹ که برای یکی از دیوانیان نوشته شده است، عنوان شنگرف.

۱۰س×۸ـ۱۵×۱۴ـ ۲۴۶ـ ۲۱×۱۴ ـ کاغذ فرنگی ـ جلد لیماج سرخ.

التحفة المهمة

از نورالدین علی بن محمد ابن الصباغ صفاقسی مکی مالکی در گذشتهٔ ۸۵۵ که در ایران سال ۱۳۰۲ بچاپ رسیده است (چلبی ـ معجم المطبوعات ص۱٤۲).

۱۹۵۰

شکسته نستعلیق محمدبن حاج‌عبدالرحیم وفایی در روز پنجشنبه ۲۸ محرم ۱۲۴۸، عنوان و نشان شنگرف، نسخه در ۱۲٦۸ از آن محمد حسین بوده است، کتاب در آغاز نسخه «تحفة الحسینیه» نامیده شده است.

۹س×۸ـ۱۵×۲۴۹ـ ۱۴/۵×۲۰/۵ ـ کاغذ نخودی ـ جلد لیماج مشکی مقوایی عطف پارچه.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

روضهٔ حسینیه

از احمدبن محمد حسینی است درسر کشت حسین بن علی(ع) در ۱۸ باب بفارسی که بنام میرزاخان مظفر ساخته وباین نام نامیده است (دیباچه).

آغاز: هذا کتاب تحفة الحسینیه فی ذکر احوال سید الشهداء علیه السلام. بسمله. الحمدلله الذی نور قلوب اولیائه لولاء الحسین... اما بعد چنین گوید... احمدبن محمد الحسینی که چون در دیباچهٔ کتاب موسوم بکتاب سرورالمؤمنین فی مناقب علی بن ابی طالب امیرالمؤمنین ... بزبان قلم خجسته رقم وعده شده بود که... بعد از انجام تمام ده مجلدآن کتاب. بتألیف وتصنیف چند کتاب پردازد... ودرین اوقات که پنج کتاب مجلد ازان کتاب صورت اختتام پذیرفته.

انجام: بزیات... حسین... بروه برای اولاد است.

۱۹۵۱/

نسخ سردارکابلی از روی نسخه‌ای مغلوط در روز سه‌شنبه ۲۶ ذی‌قعدهٔ ۱۴۲۶، عنوان شنگرف، ۱۹س۸×۱۶، ۳۴۸گ۱۴×۲۲، کاغذ فرنگی - جلد مقوا.

الخصائص العلویة

از امام ابوعبدالرحمن احمدبن شعیب نسایی (۲۱۵ - ۳۰۳) دانسته اند و در مصر بسال ۱۳۰۸ بچاپ رسیده است (معجم المطبوعات ص ۱۸۵۱).

۱۹۵۲/

نسخ محمدصالح بن محمد درویش سمرقندی دردوروزدوشنبه ۴ ج۲/۱۳۰۲ ازروی نسخهٔ مورخ ۲۶ ج۲/۱۱۰۴.

۳۱س۸×۱۵، ۱۷۲گ۱۴×۲۲، کاغذ هندی - جلدتیماج مشکی ضربی مقوایی.

جذب القلوب الی دیار المحبوب

تاریخ مدینه است بفارسی از عبدالحق بن سیف الدین ترک دهلوی بخاری در ۱۷ باب و فهرست آنها در دیباچه و درپایان نسخه هست. او تسوید این کتاب را در مدینه بسال ۹۹۸ آغاز و دردهلی بسال ۱۰۰۱ آن را به بیاض برده است (دیباچه).

آغاز:

صد شکر که از تشنگی غم رستم
چون قطره بدریای کرم پیوستم
بر کشتی توفیق ازل بنشستم
در زمزم قدس چهر دل شستم

الحمدلله وسلام علی عباده... حمدی که سزاوار جناب الهی آید.

انجام: مسموع سمع رضای آن حضرت شده باشد سبحان ربك رب العزة... والحمدلله رب العالمین.

۱۹۵۳/

نسخ محمد رضایی مولانا علی شریف کوکدی گلپایگانی درروز آدینه ۱۰ رمضان ۱۲۶۴ وعنوان ونشان شنگرف و در صفحهٔ عنوان شعر هایی است بعربی در ستایش از مصباح الشریعه نیز در پایان همین رساله (ش۱)، ش۲ مورخ ۱۷ رمضان ۱۲۶۷ است، در۲۳ر تقسیم علوم است از اخلاق ناصری و از فیض وویلکزان، ش۴ نسخهٔ اصل با حواشی «منه علی عنه»، ش۴ بخط کوکدی است مورخ۴ ذی‌حجهٔ ۱۲۶۴ و تا۲۳ر پراکنده‌ها است، ش۵ بخط محمدبن حسین موسوی است مورخ ۱۲۷۳، ش۶ بخط محمدتقی پسر کوکدی است مورخ روز پنجشنبه رجب ۱۲۶۸، ش۷ نیز بخط همواست مورخ روز چهارشنبه ۱۶ شعبان ۱۲۶۹ با حواشی کوکدی (محمد رضاعته) یا یادداشتهٔ «منه قدس سره»، ش۸ نسخ محمد رضای کوکدی پست مورخ روزشنبه ۶ رمضان ۱۲۷۰ باحاشیهٔ «محمدرضا علی عنه»، ش۱۰ خط خورد گی دارد و اصل است.

۳۱س۱۱×۱۶، ۱۱۷گ۱۵×۲۲، کاغذ فرنگی - جلدتیماج مشکی مقوایی.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

مجموعه ۵۴

۱ـ مصباح الشریعة و مفتاح الحقیقة (۱ پ ـ ۲۲ ر) در ۱۰۱ باب که از جعفر صادق بنداشته‌اند.

۲ـ الاعتقادات (۲۲ پ) از خواجهٔ طوسی.

۳ـ حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة (۲۴ پ ـ ۲۸ ر) حاشیهٔ محمد رضا بن مولاعلی شریف کوکدی کلیایگانی است بر باب بیع صرف این شرح.

آغاز: بسمله . و به نستعین . الحمدلله الذی تعین بذاته .. فیقول ... محمدبن علی الرضا الشریف الکوکدی ان هذه حاشیة ... علی خاتمة باب بیع الصرف من الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة .

انجام : او کاشف عنه فلامنافات فتامل .

۴ـ رسالة فی الشك فی الطهارة فی الحدث (۲۹ ر ـ ۳۲ پ) از شهید ثانی .

۵ـ کشف الریبة عن احکام الغیبة (۳۳ پ ـ ۴۷ پ) از شهید ثانی.

۶ـ رسالة فی جواز اخذ الارش من غیر النقدین (۴۸ پ ـ ۵۹ ر) از محمدرضا بن محمد علی اسفرجانی در دههٔ دوم ع۲/۱۲۵۸

آغاز: بسمله . الحمدلله الذی تعزز بالبراءة عن النقص والعیب . . . وبعد فلما رایت مسئلة جواز اخذ الارش من غیر النقدین .

انجام : بون غیرهما الحمدلله اولاوآخرا قدفرغ من تالیفه . . . ابن محمد علی محمد رضا الاسفرجانی الجربادقانی . . . فی العشر الثانی من شهر ربیع الثانی من سنة ۱۲۵۸ ثمان وخمسین ومائتین بعدالالف من الهجرة.

۷ـ رسالة فی مسئلة الشرط فی ضمن العقد (۵۹ پ ـ ۷۰ پ) گویا از شهید ثانی یا محقق اردبیلی .

آغاز: بسمله . حمدله . وبعد فلما کان مسئلة الشرط فی ضمن العقد المتداولة فی السنة العلماء .. من مشکلات الفن .

انجام : مع مقاومتها لها بحسب السند والدلالة والاعتضاد والله ولی العصمة و الرشاد وصلی الله علی .. محمد وعترته الاطهار الامجاد الی یوم المعاد.

۸ـ الفوائد (۷۰ پ ـ ۷۹ پ و ۸۱ ر ـ ۸۷ ر) از نراقی است . در این نسخه نخست مسئلهٔ «الشرط فی ضمن العقد» ومسئلهٔ «العقود تابعة للقصود» است بر ابر با ص۴۱ـ ۵۵ چاپ سنگی ۱۳۲۱ ایران سپس مسئله فرعهٔ است بر ابر با ص۲۲۲ـ ۲۳۲ همین چاپ.

۹ـ کشف الغطاء (۸۸ پ ـ ۱۰۴ ر) از شیخ جعفر نجفی است و تامبحث عموم را دارد.

۱۰ـ التقریرات (۱۰۵ پ ـ ۱۱۶ ر) از محمد تقی اردکانی و درسهای او که محمدرضا بن علی کوکدی کلیایگانی درسیاهان از اوشنیده ودراین نسخه نوشته است .

آغاز: بسمله . الحمدلله الذی وفق اقویاء العقول لاجراء عین التحقیقات

انجام : لیست معاملة اجباریة .

۱۹۵۴/

نسخ سدهٔ ۱۳ ، عنوان شنگرف ، ش۱ نوشتهٔ قاسم بن حسین بن علی کلیدوار لجنی است در مکه در ۱۵ج۲ ۱۱۰۵ ، ش۲ تاریخ آن پاره شده و بهمین خط است ، خط دارندهٔ نسخه سیدعبدالله بن محمد رضای شبر در صفحهٔ عنوان هست ، درویش قبلان در ۱۱۴۴ و سردار کابلی در ۱۳۱۷ دارندهٔ نسخه بوده‌اند .

۱۹س۱۰×۱۴/۵ ، ۱۶۰×۱۵۰/۳ـ ۲۰ ـ کاغذ فرنگی ـ جلدنیماج مشکی ضربی متوالی .

مجموعه ۵۵

۱ـ تمهید القواعد الاصولیة لتفریع فوائد الاحکام الشرعیة (۱پ ـ ۱۵۱ ر) از شهید ثانی که در روز آدینه ۱ محرم ۹۵۸ ساخته است.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران library.ut.ac.ir

۲ـ فهرست تمهید القواعد (۱۵۱ پ ـ ۱۷۰ر) از شهید ثانی که نخست کشف الفوائد من کتاب تمهیدالقواعد نوشته سپس چون دید که آن دشوار است این فهرست را در شب سه شنبه ۸ رجب ۹۵۸ ساخته است (ف۲۱۶۸).

۱۹۵۵

نستعلیق ۱۲۳۶ در ش۱ ، مورخ ۱۹ ذی‌حجه ۱۲۳۸ در اردوباد از حسین ملاخان محمدشیع‌الاسلام اردوباد در ش۲ ، مورخ روز پنجشنبه ۱۰ رجب ۱۲۳۴ در مدرسهٔ ظهیریهٔ اردوباد به در ش۳ ، در ۶۸ ر پایان گلشن راز است. بهمین خط مورخ ۱۲ ذی قعدهٔ ۱۲۳۷ در مدرسهٔ صادقیه ، ش۴ نیز بخط شماره‌های پیش است ، عنوان و نشان شنگرف .

س۸×۱۵ ، ۱۶×۳/۱۲۱ × ۲۳ ، کاغذ فرنگی سفید و کبود ـ جلد ملوا، عطف میشن.

مجموعه

۱ـ شیروشکر (۱ پ ـ ۶ر) از شیخ بهایی (فهرست ادبیات ص۱۶۳).

آغاز:

ای مرکز دائرهٔ امکان — وی زبدهٔ عالم کون ومکان

انجام:

پیوسته خجسته پیامش کن — مقبول زخاص وزعامش کن

۲ـ نان وحلوا (۶ر ـ ۱۶پ) از همو.

۳ـ گلشن توحید (۱۷ر ـ ۱۱۷پ) که گزیده‌ایست از ابراهیم ددهٔ شاهدی پسر صالح مغلوی در گذشتهٔ ۹۵۷ از مثنوی در ۶۰۰ بیت با ۳۰۰۰ بیتی در شرح آنها ودر ۹۴۰ سروده است . او پس از هر بیتی از مثنوی که میآورد آن را بشعر شرح میکند (منزوی ۲۲۲:۲ ـ ذریعه ۴۹۸:۱۱ ـ مجلس ۶۳۲:۳).

آغاز افتاده:

این خیالی بوه اندردل مرا — کار تباطی باشد اندو سینه‌ها

.....

تا بهر بیتی بگویم پنج بیت — هم بوجه ما رمیت از رمیت

من بششصد بیت گفتم سه هزار — ماند ازمن عاشقان را یادگار

چونکه باعون خدا کردم تمام — گفتم اورا گلشن توحید نام

هین بیا بنگر که رعنا گلشنست — اندر الفاظش معانی روشنست

این کتاب شاهدی و مولوی — گشت مفتاح کنوز مثنوی

.....

باب این گلشن همیشه باز باد — هر که می آید همی یابد مراد

هر که خواند این کتاب معنوی — یابد استعداد او با مثنوی

.....

مثنوی را کلیدی ساختم — در میان عاشقان انداختم

هر که او می یابد این مفتاح را — از کرم احسان کند ما را دعا

دیباچه مفردات مثنوی در آن تاریخ که اختیار کردم و گفتم بسمله ، وبه نستعین

بشنو این بلبل چه افغان میکند — قصهٔ هجر گلستان می کند

انجام:

شاهدی که ناظم این گلشنست — چشمهاش از نور عرفان روشنست

خود نوشت وختم کردش آن زمان — نهصد و چل سال بد تاریخ آن

۳ـ روضة المحبین (۱۱۸ ر ـ ۱۴۱ پ) که در ع ۷۹۴/۱ سروده شده است. گویا از این عماد خراسانی شیرازی در گذشتهٔ ۸۰۰ که در تهران بسال ۱۳۱۴ خ بچاپ رسیده است (ذریعه ۳۰۳:۱۱ ـ مشار ص۸۵۹).

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

آغاز:

الحمد لخالق البرایا — و الشکر لواهب العطایا

ای نام تو صدر هر کتابی — آرایش فصل هر خطابی

انجام:

القصه مه ربیع الاول — این نظم بدیع شد مکمل

.....

منظوم بسال عقد پروین — موسوم بروضة المحبین

از مدت هجرت محمد — رفته نود و چهار و هفتصد

(کویا افتاد گی دارد).

۵ـ جنگ (هامش نسخه) شعرهایست از سعدی، ملاعلی اکبر امرایی، حاتم کاشی، ولی دشت بیاضی، ملارضا، محمد، خلیفه محمد کرمرودی، صفا تخلص شهید مثنوی، مولانا نباسی، داماد، مولوی، شاه صفی، بهایی، خیام، فیض، فریدون، شمس تبریزی، لطفعلی بیک آذر، میرزا طوفان، نوایی، مجمر، جامی، حافظ، طلسم. دعاهای برآورده شدن نیازها هم در آن هست

۱۹۵۶/

نستعلیق محمدرضا بن کمال الدین در ۸ ذی‌قعدة ۱۱۷۵، متن زیر خط سرخ، تصحیح شده‌است، دیباچه را ندارد.

۳۶س۹×۱۷، ۱۲۹گ ۱۳×۲۱، کاغذ سپاهانی ـ تیماج ترباکی مقوایی.

شرح التجرید

از قوشچی است.

۱۹۵۷/

نسخ شب دوشنبه ۱۸ ذی‌قعدة ۱۰۸۶، عنوان شنگرف، حواشی دارد.

۴۴س۱۰×۱۵، ۳۱۷گ، ۱۵×۲۱، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی.

کتاب لیلة النصف من شعبان

از شیخ نجم‌الدین محمد غیطی شافعی که در ۲۷ محرم ۹۶۸ آن را ساخته‌است.

آغاز: بسمله و صلی الله علی سیدنا محمد و سلم قال شیخنا الامام ... مولانا محمد نجم‌الدین الغیطی الشافعی خادم حدیث النبوة ... الحمدلله الذی عظم حرمة شعبان بلیلة نصفه الفاضلة.

انجام: مایستحقه من العقوبات آمین اللهم آمین قال ذلك سیدنا ... سید عبدالوهاب الشعرانی عفی الله عنه و کان الفراغ من تالیفها یوم السبت سابع عشرین من الاول سنة ثمان وستین وتسعمائة بمصر ... استغفر الله العظیم.

۱۹۵۸/

نسخ سدة ۷، آیه ها با سرخ، نشانهٔ کراسه‌های ده برگی دارد، ازسورهٔ طه است تا آیهٔ «قل للمؤمنین یغضوا...» (جزو ۷).

۱۲س۱۱×۶، ۲۴۷گ ۱۶×۲۳/۵، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج ترباکی.

مجمع البیان

از شیخ ابوعلی طبرسی است.

۱۹۵۹/

نستعلیق محمدبن حسن مطلب در ۱ محرم ۸۵۵، متن نسخ درشت، عنوان بخط خوش درشت، حواشی نستعلیق، تاریخ سیلی که در ۸۸۵ آمده‌است وطالع ملاعلی رضا در ۱۳۵۴ در نسخه دیده میشود، علی رضایی زین‌العابدین قمی در ۱۳۴۸ نسخه را داشته بود، محمدباقر بن عبدالقادر حسینی آن را خریده است.

۳۱س۱۱×۱۸، ۱۶۶گ ۱۸×۲۵/۵، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

حل الموجز

شرحی است برموجز قانون ابن نفیس از آقسرایی (ف ۷۲۱۰)

۱۹۶۰

نستعلیق محمد مؤمن حسینی ارغندی در ۱۰ ع ۱۰۶۹/۱، عنوان و نشان شنگرف، در پایان پنج صفحه‌ای دربارهٔ معجونها است، نسخه جلد یکم است، نسخه از آن محمدصادق بن محمد رضا بوده‌است.
۱۸ س ۱۲ × ۱۷، ۱۸/۵ × ۳۲/۳ × ۲۵، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج لرپاکی ضربی مقوایی.

اختیارات بدیعی

از حاج زین العطار علی بن حسین انصاری که در ۷۷۰ ساخته است (ف ۷۱۵ ـ ره آورد ص ۸)

۱۹۶۱

نسخ سدهٔ ۹، عنوان شنگرف، مقابله و تصحیح شده، در پاره ای از حواشی از خط شیخ رئیس نقل شده است، اجازاتی از عیسی بن ممیح بن عیسی و ابی‌الحسن هبة‌الله بن صاعد دارد، تاریخ مقابله و قرات آن ۵۵۴ است، تملک محمدبن علی‌بن حسین علوی حسینی مطلبی در ۵۵۵ در میانه هست، پاره‌ای از برگها تازه‌کار است نسخه از مبحث سموم مشروب (نیمهٔ کتاب چهارم است) تا پایان کتاب پنجم.
۳۱ س ۱۱ × ۱۹، ۱۸۰ ص ۱۷ × ۳۶/۵، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج سرخ زرکوب مقوایی تازه.

القانون

از ابن سینا است.

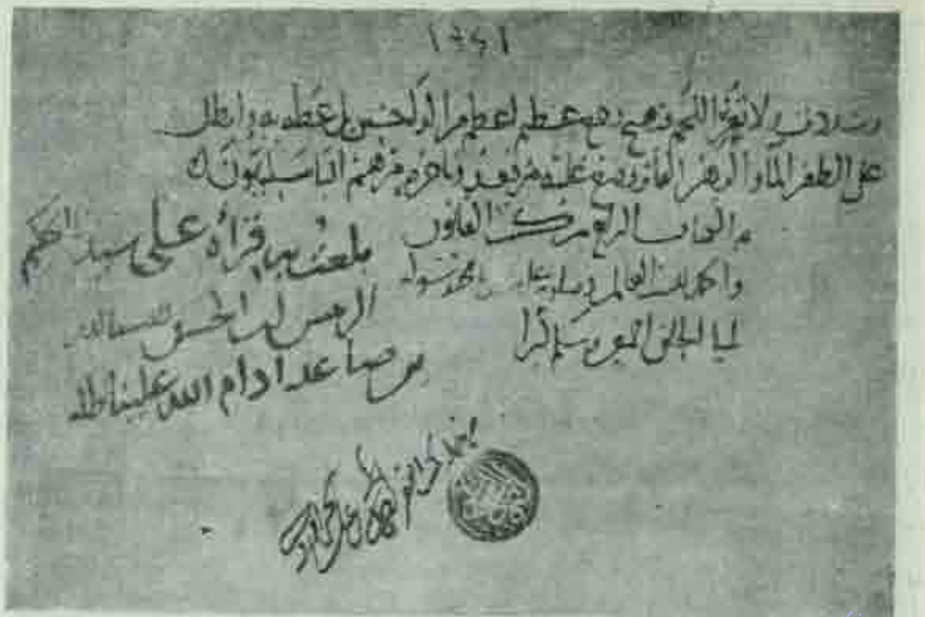

پایان القانون ش ۱۹۶۱

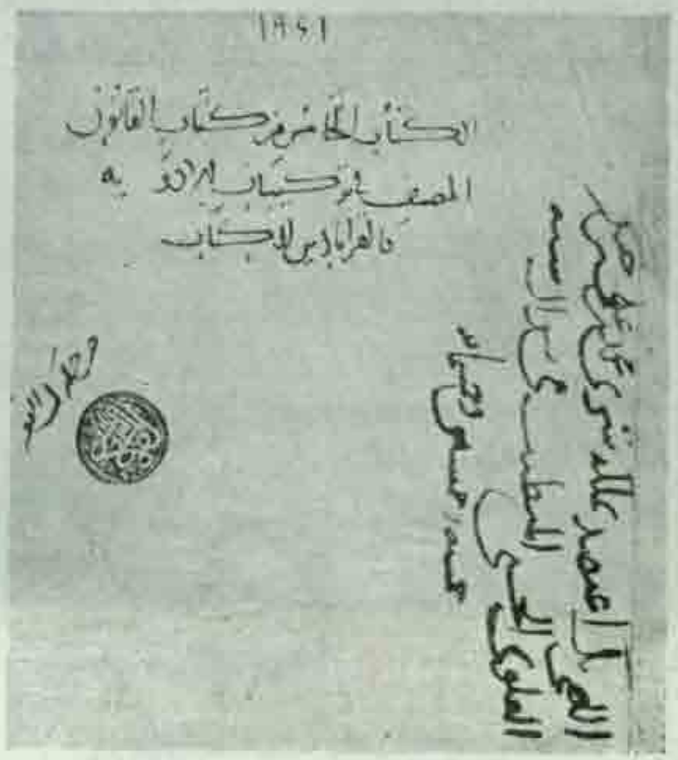

از القانون ش ۱۹۶۱

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

پایان القانون ش ۱۹۶۱

۱۹۶۲/

نسخ سدهٔ ۱۱ و ۱۲ ، عنوان شنگرف ، در حواشی مطالبی است بخط حسین بن محمد بحرانی مؤلف النجوم الزاهرة که در چاپی ازان پاک میکند ، برگ یکم تازه است ، نسخه در ۱۳۴۵ از ان سردار کابلی بوده است ، نسخه جزو یکم است .

۳۵ س ۱۴×۱۹ ، ۱۸۲ ب ۱۹/۵×۲۴/۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد لیماج ترباکی مقوایی.

مدارك الاحكام فی شرح شرایع الاسلام ـ

از سید شمس الدین محمد بن علی بن ابی الحسن حسینی عاملی جبعی (۹۴۶ ـ ۱۰۰۹) است که جزو یکم را در روز شنبه ۱۳ ذی قعدهٔ ۹۸۹ بپایان رسانده و در ۹۹۸ بدان میپرداخته است (سبه ۱ : ۴۵ ـ طوس ۵ : ۴۹۵ و ۶۱۱).

۱۹۶۳

نسخ محمد بن عبدالرحمن بن علی بن عبدالرحمن عبدروس زبیدی در ۶ ذی حجهٔ ۱۱۸۸ ، عنوان شنگرف ولاجورد .

۱۱ س ۴×۷ ، ۱۲۳ ب ۷/۵×۱۱/۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد لیماج ترباکی ضربی مقوایی با لولا

مجمع دقائق الدعاء

گردآورده نویسندهٔ نسخهٔ ما است

۱۹۶۴/

نستعلیق سدهٔ ۱۱ ، عنوان شنگرف ، ش ۱ ناقص است ، ش ۲ از اواخر بیتاب ۶ است تا آخر .

۹ س ۶×۷ ، ۶۰ ب ۹/۵×۱۴/۵ ، کاغذ سپاهانی نخودی ـ جلد لیماج ترباکی.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

مجموعهٔ ۶۵

۱ـ کوی وچوگان با حالنامه (۱ پ ـ ۲۷ پ) از عارفی هروی است در ۵۰۰ بیت که در ۸۴۳ سروده وبچاپ رسیده است (ذریعه ۹:۶۷۱ ـ مشار ۱۳۲۶).

۲ـ انیس العشاق (۲۸ر ـ ۶۰ر) ازشرف رامی، کلمان هوارت M.Cl.Huart آن را بفرانسه ترجمه کرده ودرپاریس بسال ۱۸۷۵ در ۱۱۰ ص بچاپ رسانده است.

۱۹۶۵/

نستعلیق ابوالقاسم جعفر بن حسین حسینی موسوی سیاهانی ۱۳ایگانی نیای نگارندهٔ روضات که درلجّ روز پنجشنبه ۱۹ شوال نوشتن آن را آغاز و درروز آدینه ۴ ذی‌حجه ۱۱۴۵ بانجام‌رسانده است، عنوان ورشت، حواشی بانشان «منه رحمه‌الله».

۱۷ص۶×۱۱، ۱۰۵ ص۱۱/۵×۱۶/۵، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج زردضربی.

حاشیهٔ حاشیهٔ شرح التجرید

ازمحمدمسیح‌بن‌اسمعیل‌قدشکوبی‌فسایی شیرازی (ف۱۳۳) است وحاشیه‌ایست برحاشیهٔ محقق خفری برشرح تجرید قوشجی.

آغاز: بسمله نحمدك یا من هولسلوك مقاصد التجرید نصیر ... وبعدفیقول ... محمد مسیح‌بن اسمعیل القسوی انی کنت برهة من الزمان مشغولا بمطالعة‌الحواشی التی علقها العلامة الخفری علی‌المقصد الثالث من الشرح الجدید للتجرید.

انجام: یظهران البدت‌للمعترله‌فتأمل.

۱۹۶۶/

نسخ علی‌بن محمدحافظ در۲۸رمضان ۹۷۲، عنوان شنگرف، حواشی‌نستعلیق بانشانهٔ «ره»، نسخه در۱۰۴۷ ازآن محمدامین‌بن عبدالوهاب طباطبایی اردستانی بوده است.

۱۱ص۵×۱۱، ۹۳ص۶۸×۱۵، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج قهوه‌یی مقوایی.

النقایة

ازشهید ثانی است.

۱۹۶۷/

نستعلیق رجب ۱۳۰۷ که برای حاجی احمد نوشته شده است، عنوان شنگرف.

۱۲ص۶×۱۴، ۱۳۸ص۱۱×۱۷، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج ترباکی عطف پارچه.

مجموعهٔ ۶۶

۱ـ فرس نامه (۱ ر ـ ۸۵ ر) در بیطاری است و اسب شناسی در چهل‌باب‌در برگزیدن اسب وپرورش آن.

آغاز از دیباچه افتاده: باب بیست‌ویکم در فرق میان مادیان دراز صورت و سیرت ... باب اول درآفرینش اسبان.

انجام: وبدین سخن کتاب بآخررسید تیمنا وتبرکا.

۲ـ فرس نامه (۸۵ ر ـ ۱۳۸ر) در بارهٔ درمان بیماریهای گوناگون اسب در شصت باب بفارسی و فهرست آنها درآغاز هست.

آغاز: فهرست‌ابواب شصت گانه باب اول در معالجهٔ اسبی که درسرعلت‌داشته باشد ... اما علامتی که در سراسب باشدآنست پیوسته از بینی او پلیدی آید.

انجام: واین از خواص غریبهٔ است.

۱۹۶۸/

نستعلیق قاضی محمد مفیدبن ابی‌البقاء شریف سپاهانی در۱۷ تا ۲۱ رمضان ۱۰۸۶ ازروی‌نسخهٔ دارای خط مؤلف در چهار سالم‌بن صقر کنکی در ش۱ و روزدوشنبه ۲۰ رمضان ۱۰۸۶ در همان‌چهار در ش۲ ودر روز دوشنبه ۲۱ رمضان درسفر حج تا روز دوشنبه ۲۸ رمضان ۱۰۸۶ دربرگشت‌بمیهن‌در ش۳، عنوان ونشان شنگرف، نسخ ونستعلیق وگویا نوشتهٔ دیگری درش۴، نستعلیق ۱ ج۲ و عنوان

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران library.ut.ac.ir

شنگرف‌گویا ازدیگری در ش۵ ؛ نیریخط نستعلیق در ش۶ ؛ بهمان نسخ شماره‌های نخستین در ش۷ ؛ در ۲۳۳ ر ـ ۲۳۷ پ پراکنده‌ها است بعربی وفارسی؛ نسخه نخست ۲۳۷ برگ بوده‌است .

۱۴س۶×۱۱ ؛ ۳۱۷۸ ؛ ۱۰×۱۴/۵ ؛ کاغذ سیاهابی ـ جلدتیماج قرباکی.

مجموعه

۱ـ السهام المارقة من اعراض الزنادقة (۱پ ـ ٤٤ ر) از شیخ علی‌بن‌محمدبن حسن‌بن زین‌الدین شهید ثانی دردوازده فصل و یك خاتمه در رد صوفیان که در ۹ ج ۱۰۷۰/۱ ساخته است (طوبی ٤:۱٦٤)

آغاز: بسمله . و به نثقی . الحمدلله منیر الحق و اهله و مبیر الباطل فرعه و اصله ... فیقول ... علی‌بن محمدبن الحسن‌بن زین‌الدین ... انی بعد ما کتبت مابرز من شرح اصول الکافی المسمی بالدر المنظوم من کلام المعصوم جمعت ما کان باقیا عندی مما اجبت به بعض الاخوان فی سئوالهم عن احادیث مشکلة وغیرها ... وسمیته بالدر المنثور من الخبر المأثور ... و کان من جملتها الحدیث الآتی ... فافردته فی هذه الرسالة وسمیتها بالسهام المارقة من اعراض الزنادقة وجعلتها مشتملة علی اثنی عشر فصلا وخاتمه .

انجام : فان هذا دعاء یشمل البشر او الحمدلله وحده ... صلوات الله علیهم اجمعین

۲ـ ملحقات السهام المارقة (٤٤ پ ـ ٦۰ ر) که از کتابها بر گزیده شده در ردصوفیان : از کتاب الرد علی اصحاب الحلاج مفید و کشکول منسوب بعلامه ونهج الحق وعمدة المقال و کفر اهل الضلال شیخ حسن بن علی بن عبدالعالی کرکی ومطاعن المحرمیة وبیان الملل والادیان ابی المعالی تالیف ٤۸۵ و شرح مشکات طیبی ونفحات الانس و تصفیة القلوب عزیز نسفی وفتوحات وفوایح وشرح نهج ابن ابی الحدید وحدیقة الشیعة ملااحمد وتحریم السماع امام ابوبکر طرطوسی و ادب القضاء شافعی واغاثه اللهفان و الاحتجاج وتاریخ ابی‌ریحان بیرونی .

آغاز: بسمله . و به تستعین هذه ملحقات بهذه الرسالة یشتمل علی مارایته من کلام علمائنا ... وغیرهم مما له مناسبة بالمقام .

انجام : انتهی ما یتعلق بالحلاج من کلام ابی الریحان .

۳ـ طب الائمه (٦۱ پ ـ ۱۲۳ر) روایتهای شیعی است در پزشکی (ف۷۸۷).

٤ـ رسالهٔ رجعت (۱۸۳ پ ـ ۲۱۹ ر) ترجمهٔ چهارده حدیث است از مجلسی دوم (ف۱۲۰۳)

۵ـ اختیارات (۲۱۹ پ ـ ۲۲٦ پ) از مجلسی دوم بفارسی درسه فصل و یك خاتمه

(فهرست‌سپه۳:۷۳ ش۱/٦۳۱و۳/۲۱۳٤ و ۵۲٦۱ و ۷۳۸۵)

آغاز: بسمله . الحمدلله رب‌العالمین ... اما بعد چنین گوید ... محمدباقربن محمدتقی ... که این رساله‌ایست در بیان آنچه از احادیث معتبره اهل‌بیت رسالت ... معلوم میشود از سعادت ونحوست ایام هفته وماه .

انجام : ومرد فاجر فاسقی دعوی پادشاهی کند .

٦ـ رقعهٔ مسجعی است بعربی (۲۲۷ ر ـ ۲۳۰ پ) .

آغاز: بسمله . افتتح القول بحمدالحکیم . الحمدلله فتاح القلوب بمتاح العیوب

شربنا علی ذکر الحبیب مدامة سکرنا بها من قبل ان

انجام : و محیطات افعالنا برحمتك یا اله العالمین (این رقعه که بندگان عالی حضرت ... میرزا سیدعلی خلف مستوفی موقوفات سابق متصدی سابق آن نوشته بودند) .

۷ـ رساله فی تعیین المخالفین لامیر المؤمنین (۲۳۱ ر ۲۳۲ پ) از شیخ علی‌بن عبدالعالی که بدستور پادشاه نوشته است .

آغاز: بسمله . الحمدلله حق حمده ... قدبرز الامر العالی المطاع ... وانفذ الی

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران library.ut.ac.ir

بتعیین المخالفین لامیر المؤمنین ... و الاشارة الی شیء من احوال مخالفیهم الموجبة لاستحقاقهم الطعن واللعن.

انجام: و هذا القدر کاف ... فی ضبط احوال المخالفین علی سبیل الاجمال ومعرفة استحقاقهم للطعن واللعن علی السنة اهل الایمان والحمدلله رب العالمین وصلی الله علی سیدنا محمد وآله الطاهرین.

این رساله نفحات اللاهوت فی لعن الجبت والطاغوت او در یك مقدمه و سه فصل وخاتمه (طوس ٤:٢٦٥) نیست.

۱۹۶۹/

نسخ سدة ۸، عنوان درشت، نسخه از تتمهٔ بیماریهای سراست تا بیماریهای دردراغوردویا.
۱۵س×۸/۱۲ ، ۱۹۱ص ، ۱۰/۵×۱۵ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدلیماج مشکی مقوایی.

رسالة فی الطب

در درمان بیماریها است وپس ازیاد کردن نشانه های آنها ودادن عنوانی بآنها دو گونه تدبیر وعلاج یکی تدبیر ملکی وشاهانه ودیگری آسان و سهل در آن آمده بادوعنوان «التدبیر الملکی، التدبیر السهل الوجود».

آغاز افتاده: والرازیانج والکمون یطبخ جیدا ... الورم الحار فی الرحم

انجام: تنقیة البدن بالقی وادرار البول والله اعلم.

۱۹۷۰/

نستعلیق، عنوان شنگرف، رومی مورخ رجب ۱۲۸۵.
۹س×۱۰/۱۴۴ص ، ۱۱×۱۷ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد لیماج حنایی مقوایی.

مجموعه

۱ـ سراج منیر (۳ پ ـ ۱۴۰ ر) (ف ۶۶۵).

۲ـ صدپند لقمان (۱۴۰ پ ـ ۱۴۳ پ).

آغاز: صد پند لقمان. بسمله. حمدله. این صد پند سودمند که حضرت لقمان پسرخود را ... وصیت کرده قبلة الکتاب ملامیرعلی ... صورت کتابت آن باین ترتیب بجهت یاد کار نوشته. ای پسرخدای ... را بشناس

انجام: ونجات بخشندهٔ هر بنده (کتبه ... هدایت الله شیرازی فی شهر رجب ۱۲۸۵)

۱۹۷۱/

نسخ مؤمن موسوی قمی، عنوان و نشان شنگرف در سه شماره، مورخ ربیع ۱۲۸۵ در ش ۱ و ۱۲۷۴ در ش ۲.
۱۵س×۷/۱۴ ، ۹۵ص ، ۱۱×۱۷/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلدپارچهٔ ترمهٔ مقوایی گردآن لیماج مشکی.

مجموعه

۱ـ الثمرة فی احکام النجوم (۱ ر ـ ۱۱ پ) از بطلمیوس (ف ۸۵۶).

۲ـ رسالة فی الاسطرلاب (۱۳ پ ـ ۵۵ ر) از ابوریحان بیرونی است در ۶۷ باب.

آغاز: بسمله. قال الاسطرلاب اشرف الالات المستعملة فی صناعة النجوم.

انجام: علی حسب ما تقدم حذو القذة بالقذة والله العالم بالصواب والیه المرجع والمآب.

۳ـ رسالة فی معرفة سمت القبله (۵۵ پ ـ ۵۶ ر).

آغاز: فی معرفة سمت القبله یعنی بسمت القبله ههنا نقطة فی الافق

انجام: هو المسامت للقبلة والله العالم بالصواب.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۴ـ فصل فی استعمال الاسطرلاب (۵۶ر ـ ۵۹ر).

آغاز: فصل فی استعمال الاسطرلاب اذا اردنا معرفة اشکال الفلك تعلق الاسطرلاب بالیمین.

انجام: فهوخط السمت وهذا آخر الفصل (تم الکتاب فی استعمال الاسطرلاب).

۵ـ العمل بالکرة الفلکیة (۶۱ پ ـ ۹۴ ر) از قسطابن لوقای یونانی است که برای ابی‌الصقر اسمعیل‌بن بلبل در ۶۷ باب ساخته است (عنوان آغاز).

آغاز: قال کل فاضل اعزك‌الله فمحبته واجبة والفاضل من الناس من کان عندالله تعالی مفضلا.

انجام: وعندما بین العلامتین فما بلغ فهوقوس نهار یومك.

۱۹۷۲/

نستعلیق سدهٔ ۱۲، شعرها نسخ ریزخط سرخ، دوبخش دارد.
۱۵س۶×۱۰، ۶۰ص ۱۰×۱۵، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی.

شرح دیوان انوری

از ابوالحسن فراهانی است (ش۱۳۴۷ ـ ادبیات ۳۳۱)

۱۹۷۳/

نسخ سدهٔ ۱۱، عنوان شنگرف، جدول زر و لاجورد، دربالای صفحهٔ یکم وروم خط ثبری دیده میشود.
۱۴س۶×۱۳، ۱۲۶ص ۱۱×۱۵/۵، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج سرخ مقوایی درون و بیرون زر آراسته.

مزامیر

دراین نسخه ۱۵۰ مزمورازمزامیر داود است بایك مزمورهمو به ما بازار و ده تسبیحهٔ موسای پیامبرهمه اینها بزبان عربی است

۱۹۷۴/

نسخ ۱۲۷۳، عنوان و نشان شنگرف،
۱۱س۵×۱۱، ۴۰ص ۱۰×۱۶، کاغذ فرنگی ـ جلدمقوا.

رساله‌در موسیقی

رساله‌ایست بفارسی دریك مقدمه و ۱۷ باب و درپایان نسخهٔ ما عمل و قول یا آهنگهای بسیاری از موشیقی‌دانهای مشهورآمده است.

آغاز: بسمله. وبه ثقتی. حمد بی حد ودرود وسپاس مرخداوندی را که‌خلق را ازعدم‌بوجوه‌آورد... بدانکه دربیان کتاب اعلام میرود که علم موسیقی علمی‌است بی نهایت و کیفیتی است بطبع وروحانیت تعلق دارد.

۱۹۷۵/

نستعلیق ترکی سدهٔ ۱۱، عنوان و نشان شنگرف، نسخه در ۱۱۱۸ ازان حاجی مصطفی افندی (مولف ش۱) وسپس در۱۱۳۴ ازآن پسر اومحمدبوده‌است.
۱۵س۷×۱۱، ۴۰ص ۱۱/۵×۱۶/۵، کاغذ فرنگی ـ جلدمقوا عطف‌میشن.

مجموعه

۱ـ قیافت نامه (۷پ ـ ۳۳ر) ازحاجی مصطفی‌بن اورنوس که بترکی‌وبدستور سلطان سلیم عثمانی ساخته است، مصوراست و در نسخهٔ ما شش تصویربی‌رنج هست. ترجمه‌ایست از رساله‌های عربی و فارسی دریك مقدمه و چند باب و برای هر عضوی فصلی است وبیشتر این رساله دربارهٔ دست است.

آغاز: بسمله. الحمد لمن یستحق الحمد لهویته... اما بعد بلکل کم‌سلطان سلیم... حضرت دی اجرای شریعت ده.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

انجام: تصویر بود و الله اعلم.

۲ـ اربعین حدیث با ترجمهٔ منظوم ترکی (۳۴ پ ـ ۳۷ ر).

آغاز: قال رسول الله ... من نقل الی ... اربعین حدیثا.

انجام: قلب مؤمن وسیع عرش الله.

۱۹۷۶/

تعلیق سدهٔ ۱۰، عنوان شنگرف، با سرلوح زرین آراسته بالاجورد شنگرف.
ص۶×۳۱۰/۵، ۱۵/۵×۱۱/۵، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج سرخ مقوایی.

منشآت

دستورنامه نگاریست بفارسی.

آغاز: اگر بوی بقاء تیای دون را ... ظل ظلیل خداوندی اعظمی که برمفارق عالمیان.

انجام: در سلک عبارت کشید و من الله الاعانة والتوفیق مختصری مفید در بن رساله ذکر میشود ... مشتمل است بر هفده فصل و مقدمه.

انجام: تا اثرها و نتیجه‌هایی مشاهده کند والله اعلم بالصواب و الیه المرجع والمآب سنهٔ ۱۲۷۳.

سپس عنوانهای: دوبت خواجه عبدالقادر ـ قول دو گاه سلطان احمد ـ قول راست سلطان احمد ـ عمل خواجه عبدالقادر در دو گاه ـ عمل دو گاه خواجه عبدالقادر ـ عمل دو گاه عمر ـ عمل خواجه عبدالقادر در دو گاه ـ عمل خواجه در دو گاه حجاز ـ باز گشت ـ عمل خواجه عبدالقادر در عشیران ـ عمل خواجه عبدالقادر در حسینی ـ عمل خواجه در حسینی ـ باز گشت ـ عمل خواجه در حسینی ـ عمل خواجه در اصفهان ـ از ابن محمد لالا در اصفهان ـ عمل در دو گاه حجاز محمد لالا ـ عمل خواجه عبدالقادر

در نوا ـ عمل سید محمد در نوا ـ عمل خواجه در عراق ـ عمل استاد نور شیخ در عراق ـ عمل خواجه در حجاز صورپیش ـ عمل خواجه در زنگله ـ عمل خواجه در زاولی ـ عمل در نوروز خارا از سلطان احمد ـ عمل سید قطب الدین در نوروز خارا ـ عمل خواجه در نیریز ـ باز گشت ـ عمل خواجه در چهار گاه ـ عمل در چهار گاه از استاد علی سه تایی ـ عمل خواجه در مبرقع ـ باز گشت ـ عمل در مبرقع از سلطان احمد ـ باز گشت ـ عمل خواجه در سه گاه ـ باز گشت، دیده میشود.

۱۹۷۷/

نستعلیق، عنوان و نشان و رقم و جدول شنگرف، مورخ نیمه‌های ج ۹۱۸/۲ در ش ۱، بهمین خط در ش ۳، بخط دیگر از سدهٔ ۱۳ در ش ۴ که نسخه اصل است و بخط مزاف و خط خوردگی دارد، دوبند شعر از جامی در ۲ر دیده میشود، در ۳ ر (ص۵) شعریست از قفائی گویا بخط او، یادداشت محمد رمان که در ۱۰۹۶ از سنندان سپاهان میرفته است در ۴ پ دیده میشود، نسخه در ۱۳۲۹ از آن سردار کابلی بوده است.

۱۲س۷×۱۰، ۸۲گ، ۱۲/۵×۱۸/۵، کاغذ سمرقندی در ش ۱ و ۲ و سپاهانی در ش ۳ ـ جلد مقوا گردآن تیماج قرباغی.

مجموعه

۱ـ رساله در بیان هیئت افلاك ووضع کرهٔ خاك (۳پ ـ ۳۱ر) از مولی علی دوست پسر قرایوسف در ۳۲ باب هریك ۱۲ فصل که برای خواجه شاه حسین غلام شاه ولایت ساخته است.

آغاز: بسمله. خجسته ترین رقمی که مهندسان دیوان قضا بر کتابهٔ قصر نه ایوان افلاك ثبت نمایند ... حمد وثنای رفیع الدرجاتی است ... اما بعد این رساله‌ایست در بیان هیئت افلاك ووضع کرهٔ خاك ومعرفت ارقام تقویم ... که ... علی دوست ابن قرایوسف تحریر وتالیف نموده تحفة للحضرة ... الدستور ... صاحب السیف و حامی

کتابخانه موزه دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

اهل القلم ... واین رساله مشتمل‌است بردوباب هریابی متضمن دوازده فصل

انجام: واختیارات برفهم‌سلیم وذهن مستقیم کفایت باشد والله اعلم بالصواب تحریرا فی‌اواسط شهرجمادی‌الاخری سنهٔ ۹۱۸ .

۲ـ الخطب‌السبعة (۳۲پ ـ ۵۷ پ) مقالهایست ازبلیناس بفارسی درستاره‌پرستی و کیمیا .

آغاز: خطب سبعه‌در حکمت الهی مقالهٔ بلیناس . سزاوار حمد ذات قیوم ناقدیست که بسبب امر به اتصال کاف و نون را باجمیع مکونات دردایرهٔ ظهور مبدأ موالیدثلاث‌وارکان‌اربعه ساخت ... خطبهٔ زحل . چنین میگوید زبدة الحکماء‌الکبار بلیناس درخطب سبعه بسبیل حکایتی ازآنچه شنیده از اصنامی درخواب یکی‌ازآنها خطبهٔ زحل‌است میگوید که‌بخواب دیدم که ما که حکماییم مجتمع شدیم درصحرای اندلیوس .

انجام: شکلی مثل شکل برادرخوشخس والحمدلله رب العالمین

۳ـ رایچهٔ طالع امیرزاده محمد رضا بیکا که درشب دوشنبه ۱۵ شعبان ۱۱۲۰ (بارس‌ئیل) در دارالسلطنهٔ اصفهان زاده شده‌است (۵۸ پ ـ ۷۶) پایان آن‌جدول است .

انجام: بسمله . حمدله . اما بعد چنین تعیین فرمودند که ولادت مقرون بسعادت امیرزاده ... محمد بیکاخلف .. ابوالمعصوم خانا .

پس ازجدول پایان‌رایچه دربرگ ۷۶پ ـ ۸۱ پ بندیست و باید دنبالهٔ همین رایچه باشد .

آغاز: الشروع فی الاحکام چون بتوفیق ایزدی ... قسم اعمال بطریق اجمال وتسییراوتاد .. باتمام‌رسیدمجملی‌ازاحکام قوی وحوانی ومنسوبات بیوت اثنی‌عشریهٔ طالع سمت می‌پذیرد ... احکام بیت الطالع و منسوباته خانه طالع بیت الحیوة است و دلالت دارد براحوال عمر .

انجام: و گوسفند ونتایج ایشان منتفع شود والله اعلم احکام بودن کواکب درخانه های دوازده گانه . مشتری در دوم توانگر و مال دار ... انهدام شود

۱۹۷۸

نسخ سدهٔ ۸ و۹ و تاریخی درپایان‌نسخه نوده و پاک‌کرده‌اند ، عنوان ونشان شنگرف ، استنساخ محمدبن شکربن معلی‌بن شکردیری‌گرد‌آورندهٔ دیوان است ، در صفحهٔ عنوان شعرسلیمان عاملی است شیخ عباس‌بن حسین العاملی نجفی در ۱۱۷۴ نسخه راداشته است .

۱۱س×۸ ، ۱۵×۳۸۰/۵×۱۳ ، ۱۸/۵ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدتیماج قهوه‌ای ضربی .

الدیوان

از ابن الخیمی شهاب الدین محمدبن عبدالمنعم بن محمد خیمی انصاری یمنی مصری (۶۰۳ ـ ۶۸۵ در ۸۲ سالگی) است (فوات الوفیات ابن شاکر ۸۷:۲ ـ ۹۵) ودرمصر بسال ۱۲۸۳ بچاپ رسیده است .

آغاز: بسمله . وهو حسبی قال الشیخ الفقیه الامام العالم الاوحد شهاب الدین محمدبن عبدالمنعم الخیمی یمدح النبی (ص) :

الی هذه الاضواءتخاس الغیاهب — وفی‌هذه‌الاهواء تقاس‌السواکب

و تبذل منا انفس و نفایس — وتشقی قلوب بالسری و قوالب

انجام:

یاصاحب رحلی‌قف‌فقلبی‌هذااللحی — کنا انا والشباب و الوصل ومی

افنی امد الفراق دمعی و دمی — بالله علیك فابك منی و علی

وهذاآخرماوقع من شعره الی الآن فان وقع شیء آخراضیف الید وبالله التوفیق

کتبه محمدبن شکربن معلی‌بن شکر الدیری ... (پاك شده) .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۹۷۹/

نستعلیق قاسم‌بن محمد شیرازی ذهبی در شیراز بسال ۱۱۹۹ ، عنوان و نشان شنگرف.
۱۹س۸×۱۴ ، ۳۹۸ ک ۱۲/۵×۱۸ ، کاغذ فرنگی ـ جلدمقوا.

تمهیدات

ازعین القضات همدانی است (ف۲۶۴۶).

۱۹۸۰/

نستعلیق صادق‌بن قاسم خوانجانی درسنهٔ ۱۱۱۶ ، متن نسخ وشنگرف ، حواشی نستعلیق با نشانهٔ ز ع ب ، م ، ه ، س ، ل س ، لمخرره م ه العلوی عفی عن جرائمه ، پاره‌ای ازحواشی بخط «مولانا محمد هادی» است.
۲۰س۱۰×۱۹ ، ۳۳۷ ک ۱۴×۲۱ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج ترياکی ضربی‌مذوایی.

الرعایة فی علم الدرایة

شرحی است از شهید ثانی بر البدایة فی علم الدرایة خود او (ف ۱۶۶۰ و ۲۶۷۸).

۱۹۸۱/

نسخ سدهٔ ۱۰، عنوان شنگرف ، جدول زرولاجوردی ، سراوح درزمینهٔ زر ولاجوردبرنگارنگ آراسته ، نسخه در۱۳۵۰ ازآن سردارکابلی‌بوده است.
۱۴س۵×۱۰ ، ۱۱۳ ک ۱۲/۵×۱۹ .

خواص الآیات

خواص آیات سورقران است ازحکیم تمیمی ومیگوید که من درهند ازپارسایی هندی بهره بردم.

آغاز: بسمله. قال الشیخ‌الامام العالم الحکیم الفاضل التمیمی رحمه‌الله‌مازلت اطوف علی‌الامور الحقیقیة وابحث علی‌المنافع و الخواص.

انجام: فظن ولیس له حفظ البتة وتم‌الکتاب بکماله والحمدلله رب‌العالمین.

۱۹۸۲/

نستعلیق ترکی ، عنوان شنگرف ، ش دوم بخط عارف محمدبن عبدالولی افندی‌بن شیخ محمد افندی دررروز دوشنبه ۱۷ صفر ۱۱۸۹ وحواشی «منه» دارد ، ش ۳ مورخ ۱۲۰۳ است ، ش۴ و ۵ هم درهمین سال نوشته شده است ، مصطفی‌نامی درترکیه نسخه را وقف‌کرده است.
۱۹س۸×۱۵ ، ۳۵۴ ک ۲۰/۵×۱۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلدمقوا.

مجموعه

۱ـ رسالهٔ عروض (۱ ب ـ ۱۴ ر) ازجامی بفارسی.

آغاز: بسمله. سپاس وافر قادری را که حرکت سریع دوایر افلاك را سبب ازدواج اصول و امتزاج ارکان گردانیده ... وبعد بدانکه ارباب صناعت عروض بنای اصول اوزان شعررابرسه رکن نهاده‌اند.

انجام: هردم آید سویت باشد بینم رویت فعلن فعلن فعلن.

۲ـ المفاتیح الدریة فی اثبات‌القوانین‌الدریة (۱۴ر ـ ۲۰ر) ازمصطفی‌بن‌ابی‌بکر سیواسی است و دستورزبان فارسی بتازی.

آغاز: هذا مفاتیح الدریة لابن ابی‌بکر سیواسی مصطفی بسمله. سبحان‌الذی اخلص الانسان بالنطق من‌عالم الجماد.

انجام: فصل فی‌الحروف راهرا ... ورهندهی.

۳ـ العمل بالربع المجیب (۲۱ پ ـ ۷۵ر) از جمال‌الدین عبدالله بن خلیل‌بن یوسف ماردینی دریك مقدمه وبیست باب.

آغاز: رسالة جیب‌لماردانی. بسمله. حمدله ... اما بعد فهذه رسالة فی‌العمل

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

بالربع المجیب من کلام شیخنا ... جمال‌الدین عبدالله بن خلیل بن یوسف‌الشهیر بالمارداني ... مشتملة علی مقدمة وعشرین بابا فالمقدمة فی تسمیة رسومه قاول ذلك المرکز.

انجام: بالاجزاء التی جرت بها قطرقمه.

۴ـ کفایة الوقت‌لمعرفة‌الدائرة وفضله (۲۵ پ ـ ۳۳ پ) ازمصطفی‌بن‌علی‌موقت خاقانی بترکی در ۱۲ باب.

آغاز: بسمله. و به نستعین. الحمدلله الذی جعل علی‌البحر الاخضر للفلك قناطیر المقنطرة مستقیمة‌الی سموت الاهتداء الی‌طریق الحمد ... وبعده‌بو... مصطفی‌بن علی‌الموقت بالجامع الخاقانی‌السلیمی ... ایدردیلد مکه مقنطرات.

انجام: طرفنه واقع اولدی.

۵ـ الربع المجیب (۳۳ پ ـ ۵۲ پ) از مصطفی‌بن علی موقت بترکی در ۲۱ باب.

آغاز: بسمله. وبه ثقتی. الحمدلله عالم الغیب ... وبعده بو ... مصطفی‌بن علی الموقت بالجامع الخاقانی السلیمی ... ایدردیله مکه ربع مجیب.

انجام: زراع اولمش اولدی.

۱۹۸۳/

نسخ محمدبن فتح‌الله بسطامی درمدرسهٔ رزم سارية قزوین در روز آدینه ۲۴ شعبان ۱۰۰۵، عنوان شنگرف، حواشی نستعلیق، برخی ازحاشیه‌ها بخط شیخ‌بهائی است واو ازخود درصفحهٔ عنوان چنین یاد میکند: «العبد بهاءالدین محمد العاملی»، نشان بلاغ قرائت او در نسخه هست، نسخه در ۱۳۲۴ ازآن سردارکابلی بوده است.

۱۷س×۷×۱۳ ، ۱۹۱گ، ۱۳×۱۹ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدمقوا ـ عطف میشن.

ارشاد الاذهان الی‌احکام الایمان

ازعلامهٔ حلی است.

۱۹۸۴/

نسخ محمدبن زین‌العابدین، عنوان شنگرف، همهٔ شماره‌ها بیك خط در ۱۳۴۴، در ۹۳ پ ـ ۱۰۰ پ نسخه‌ها ومجربات است بفارسی‌گویا ازملاك ش۱ ولام نویسنده وتاریخ ۱۳۴۴ دراینجا ۱۰۰پ) دیده میشود، در۱۰۴ ر ـ ۱۰۴ ر «باب اول درمنافع مراهم» است.

س۸×۱۴، ۱۱۷گ×۱۴×۲۰/۵، کاغذ فرنگی ـ جلدلیماج سرخ مقوایی.

مجموعه

۱ـ تدبیرمسافرت (۱ پ ـ ۹۳ پ) از محمد مهدی‌بن علی‌نقی شریف‌است که برای میرزا اسماعیل ساخته است وطرز درمان بیماریها را درسفر که پزشکی درآن نیست دراین رساله آورده ودرمطلب‌دیگر آن هست:

۱ـ تدبیرمسافر وقوانین حفظ صحت.

۲ـ معالجهٔ صنفی چند ازامراض.

آغاز: بسمله. سپاس افزون از خواهش بیماران بشفا وستایش متجاوزازشوق دردمندان به لقا نثار بارگاه طبیبی است مهربان.

انجام: که دل آزرده شوی ورنه سخن بسیاراست.

۲ـ ترجمهٔ برء الساعة (۱۰۵ ر ـ ۱۰۹ ر) ترجمه‌ایست از رسالهٔ رازی پزشك جز ترجمه‌ای که پیش‌ازین (ف۷۳۳) شناخته شده است.

آغاز: بسمله. چنین گوید حکیم کامل و فیلسوف فاضل محمدبن زکریاء الرازی ... که روزی در مجلس ابوالقاسم بن عبدالله که یکی از وزراء بود نشسته بودم.

انجام: ودرماند کی و تعب زایل شود.

۳ـ ذهبیه (۱۰۹ ر ـ ۱۱۷ پ) منسوب بامام رضا

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۹۸۵

نسخ سدهٔ ۸ و ۷ ، عنوان شنگرف ، له‌ز۴۰ از پایان نسخه وروازده برگ از میانهٔ آن افتادگی است ، آغاز افتاده و ازمباحث ابرائ است تا پایان شرح .
۴۱س×۸ ، ۱۵ ، ۱۸۴ ب ، ۱۴×۱۹ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدتیماج سرخ مقوایی بالولا.

شرح الاشارات

شرح امام رازی است بر اشارات ابن‌سینا .

۱۹۸۶/

نسخ و نستعلیق سدهٔ ۱۱ ، محمدرضای ضیای گلپایگانی نواقص آغاز و میان وانجام نسخه را در ش۱ درشب پنجشنبه پایان رجب ۱۱۳۷ کامل نموده است ، عنوان شنگرف ، ش۱ را او مقابله کرده و حواشی نوشته است .
۴۱س×۸ ، ۱۳ ، ۲۱۵ ب ، ۱۴×۱۹/۵ ، کاغذ سپاهانی و فرنگی ـ جلدمقوا .

مجموعه

۱ـ الخصال (۲ پ ۲۹۰ ر) از شیخ صدوق است .

۲ـ ترجمهٔ حال کلینی وابن‌بابویه بفارسی(۲۱۰پ ـ۲۱۳ر) ازهمان گلپایگانی نویسندهٔ نسخه است ودرآن از اصول اربعمائه هم یاد کرده ولی رساله را کامل کرده است .

۱۹۸۷/

نستعلیق محمدحسین بن محمد باقر طبیب که ناتمی در پایان الطب الکلی ش۹ مورخ روز دوشنبه ۱۰۷۵/۱۰۴۶ و پایان القرابادین ش۱۱ مورخ ۱۰۷۵/۱۰۴۶ زیده میشود ، عنوان شنگرف .
در۶۰پ از «عمده فی علم الجراحة» مسیحی است ، در۹۷ پ ـ ۱۰۱ر دفن ملتقطات المرحوم میرزا محمد ، در۲۱۴ پ ـ ۲۲۰ ر و۲۲۱پ و۲۵۱ ر ـ ۲۵۴ ر و ۲۹۵ پ ـ ۲۶۳ پ (این یکی گویا ازجابرباشد)

براکنده‌های پزشکی وکیمیائی است ، در۲۴۴ ر «فصل فی الاطلیة از خط مرحوم میرزا محمد» بعران ، ۴۴س×۸/۵ ، ۱۵ ، ۲۶۴ ب ، ۱۲/۵×۲۲ ـ کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج سرخ مقوایی .

مجموعه

۱ـ منافع الاغذیة ودفع مضارها (۱پ ـ ۶۰ر) از رازی (نجم آبادی ۱۷۶) .

۲ـ الطب الملوکی(۶۱پ ـ۸۳ر)ازرازی که برای علی‌بن وهسودان فرمانروای طبرستان ساخته‌است . دردیباچهٔ نسخه‌ما آنچه کهن کتب نجم آبادی(ص۱۶۸)نشان داده است از کتابهای خودرازی یادنشده است و آغاز آن هم با آنچه او آورده است یکی نیست .

آغاز: کتاب الطب الملوکی لمحمدبن زکریا للملك السیدالاروب ... من عبده وخادمه محمدبن زکریا و بعد انه لم یزل سنة العلماء جاریة باتحاف الملوك بذخایر علومهم ... ووسمت مقالتی هذه بالطب الملوکی .

انجام: و کنت قدجمعت هذه کلها من جمیع ما وقع الی وقتی هذا من کتاب اوسماع اوتجربة فی کتاب سمیته بکتاب الخواص فرایت ان ذکرها هاهنا. فصل وانا اسئل الله تعالی ان ینفع الملك اطال الله بقاءه وادام عزه وعلوه بمقالته و یجعل .

۳ـ قوانین ترکیب الادویة القلبیة من کلام الفاضل السمرقندی رحمه‌الله(۸۵ر ـ ۸۴ پ چلیپا وازچپ براست) .

آغاز: الادویة المستعملة فی المفرحات لتستعمل علی انحاء من التراکیب.

انجام: والکزبرة الیابسة والنیلوفر و رب الرمان .

۴ـ من کتاب الاسرار (۸۴ پ ـ ۸۳ پ مانند شمارهٔ پیش) .

آغاز: فصل الاوجاع التی یهیج من الدم .

انجام: فانظر الی اقرب فانسب الیه . والسلام (تمت فواید کتاب الاسرار).

۵ـ معرفة البول (۸۵ پ ـ ۸۹ ر) از اسحاق بن حنین .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

آغاز: بسمله . حمدله . اعلم ان الناس وان کانوا متفقین علی مدح العلم و ذم الجهل .. وقد کنت تکلمت فی کتاب قبل هذا ذکرت فیه البول ولم اشرحه و الان اذکره ذکرا واضحا .

انجام: شبه القطن المندوف فافهم ذلك وتفهمه ان شاءالله وحده .

۶ـ مقالة فی انه لماذا یحس النائم من البرد مالا یحس الیقظان (۸۹ پ ـ ۹۱ر) ازرازی . همین نسخه را آقای دکتر نجم آبادی در کتاب خود (ص ۲۲۶ـ۲۲۸) عکسی چاپ کرده اند .

۷ـ مقالة فی سبب قتل السموم (۹۰ ر ـ ۹۱ ر) ازرازی . این رساله هم دراین کتاب (۱۹۶ـ۱۹۸) عکسی چاپ شده است .

۸ـ مقالة فی الفصد (۹۱ ر ـ ۹۷ر) از رازی (نجم آبادی ۲۱۷) ورساله ایست که درفهرست مجلس (۲۵۲:٤) نشان داده شده است .

آغاز: بسمله . هذه مقالة فی الفصد مشتملة علی عشرة ابواب . الباب الاول فی حدالفصد ... الفصدهوتفرق اتصال ارادی یتبعه استفراغ کلی من العروق خاصة وبتوسطها من جمیع الجسم .

انجام: وهوالزلفی عندالله سبحانه تعالی التی هی اوفی من جمیع ما رعیناه فیه .

۹ـ الطب الکلی (۱۰۱ پ ـ ۲۱٤پ) از ابی سهل مسیحی در دومقاله نخستین ۳۹ باب دومی ٤۱ باب (ش ۱٤۰۹) .

۱۰ـ من کتاب جوامع جالینوس فی اسرار النساء (۲۲٤ پ ـ ۲۲۶پ) .

آغاز: من کتاب جوامع جالینوس فی اسرار النساء ترجمة حنین بن اسحق الطبیب . ذکر الادویة التی اذا استعملها النساء اللواتی لم تدرکن لم ینبت علی کرسی اوحامین الشعر وینعم الموضع ویصیره رطبا .

انجام: والاطرح ذلك فی دهن لها تدهن به ولاتعلم .

۱۱ـ القرابادین (۲۲۷ پ ـ ۲۵۱ر) ازابن تلمیذ در ۲۰ باب .

آغاز: اقربازین منتزع من عدة اقرابادینات وهو عشرون بابا الاول فی الاقراص .

انجام: والآس و ورق الکمثری والتفاح (تم الاقربادین وهو عشرون بابا) .

۱۲ـ صنعة الترياق الکبیر المعروف بالفاروق (۲۵٤ ر ـ ۲۵۶ پ) بعربی .

آغاز: وجمیع ثمانامة انما یصدر عن خاصیة یتبع صورته الحاصلة عن امتزاج بسایطه بتقویته الحار الغریزی والروح .

انجام: من ان یحدث فی البدن شیء من الامراض (سپس «عمل الاقراص المتخذه بلحوم الافاعی ـ اقراص الغصل ـ الاقراص المسماة باندرو خون» آمده است و گویا دنبالهٔ این رساله نباشد) .

۱۳ـ متفرقات منتخبة من کتاب الخواص الکبیر لابی موسی جابر بن حیان الصوفی (۲۵۶ پ ـ ۲۵۹پ) .

آغاز: ذکر بعض الفلاسفة الذین عنوا فی الزمان ان عصارة الاترج و الماء الذی یطبخ به اذا سقی منه النساء اذاهاجت بهن الشهوة الغالبة وجاوزت القدر سکن ذلك وهدا .

انجام: وهواغرب من سقوطه والله وحق سیدی فاعمل به ترى ماتحب واذقد اتینا علی ما وعدناك وزیادة عمله فلیکن الآن آخرهذه المقالة ان شاءالله تعالی وحده العزیز .

۱۹۸۸/

تعلیق سدهٔ ۱۳ .

۱۴س۷×۱۳/۵ ، ۱۲۴ ، ۱۵/۵×۲۰/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی ، رکوب آراسته منوایی

دیوان

ازوصال شیرازی است .

آغاز:

وصف تو جز این نیافت عارف دانا　　کز همه وصفی منزهی و مبرا

انجام:

بر گیر تمتع از جوانان　　چون نیست تمتع جوانی

۱۹۸۹/

نسخ اسماعیل بن محمدکاظم حسینی مکی برای میرزا ابوالمعالی حسینی درمکه در روضهٔ دوم ماه دوم سال ۱۲۰۶.

۱۲س×۱۰×۱۸ ، ۲۶۰×۱۵×۳۴ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد مقوا.

رسالة فی الرجعة

ازسیدمحمد مؤمن حسینی استرابادی که درمکه در پایان رجب ۱۰۶۹ ساخته است. این تاریخ تالیف درنسخهٔ ما دیده میشود (ف۱۳۱۸)

۱۹۹۰/

نسخ سدهٔ ۱۰ درجدول زر ولاجورد باسرلوح زرین در ش۱ ، نسخ باعنوان شنگرف وباحواشی تعلیق ومورخ ۲۲ ع۹۹۷/۲ در ش۲ ، نسخ مورخ ۱۹ ج۹۹۷/۱ در ش۳ ، نام نویسنده در ش ۲ و ۳ عبدالحی بن قاضی رشی الدین حسینی خراعی آمده است، در۷۸ پ آمده : «وکرانسب محمدالمصطفی ص من کتاب راشی افرا (۱) از تالیف شیخ الامام السعید ابی عبدالله الحسین المختار النیشاوری المحدث» وهمین عنوان است درین وچوری پس ازان نوشته شده است.

در۳۴ ر و ۴۵ پ ر۴۶ ر و ۴۵ پ و ۴۶ ر و ۷۸ پ شعرها وپراکنده هاست. و یك رباعی که در بالای آن دارد «لکاتبه»، نسخه در۱۳۴۶ وقف شده است.

۳۰س×۱۳×۱۸ ، ۲۷۹/۵×۱۶/۵×۲۴۰ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد مقوا.

۱ـ ذریعهٔ ۱۰: ۵۹ و ۶۱

۱ـ تفسیر سورة الکهف (۱پ ـ ۲۵ر).

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی انزل علی عبده الکتاب اتنی الله تعالی علی نفسه بانعامه علی خلقه وخص رسوله ... بالذکر لان انزال القران علیه کانت نعمة علیه

انجام: وذکر وهب بن منبه ان ذالقرنین کان.

مفسر ازین دانشمندان روایت میکند:

۱ـ «اخبرنا محمدبن عبدالله بن ابی توبة».

۲ـ «اخبرنا ابوالقسم عبدالله بن محمدالحنفی».

۳ـ «اخبرنا عبدالواحدبن احمدالملیحی».

۴ـ «اخبرنا ابوالحسن الرخصی».

۵ـ «اخبرنا اسمعیل بن عبدالقاهر».

۲ـ الاعتقادات (۲۶ پ ـ ۴۵ ر) از ابن بابویه قمی وسندآن در این نسخه چنین است:

حدثنی ابومحمدالحسن بن احمد بن محمد الهیثم العجلی المجاور قال حدثنا محمدبن علی بن ... بابویه القمی الفقیه وحدثنی ابوعبدالله الحسین بن موسی بن بابویه الفقیه عن اخیه ابی جعفر ... بن بابویه الفقیه.

۳ـ منهاج الکرامة فی معرفة الامامة (۴۶ پ ۷۸ ر) از علامهٔ حلی.

۱۹۹۱/

نسخ سدهٔ ۹؟ ، عنوان شنگرف ، درپشت برگ ۴ اجازهٔ روایتی است از شیخ محمدبن عبدالفتاح تنکابنی برای مولانا محمدمحسن بن حسن گیلانی مورخ ع۱۱۰۷/۱ بخط خود تنکابنی ، در ۱ و فهرست است.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

نسخه در ۱۲۳۶ وقف شده است ، در ۱۲۳۷ از آن سردار کابلی بوده‌است ، نسخه ازعاهارة است تا میراث وارپایان افتاده دارد.

۳۵س۱۱×۱۸ ، ۳۰۴گ ۱۸/۵×۲۴/۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج تریاکی مقوایی.

کفایة الفقه

ازعلامهٔ محقق ملا محمدباقر سبزواری است (ف ۱۰۹۰) .

۱۹۹۲/

نسخ حاجی ادریس بن عبدالله بن عبدالخالق صوفی که در ۶۷۹ هج رقمه بود واین نسخه‌را برای همسفرخود ملقب‌الطریقه نظام‌الدین که درهمین‌سال‌درسفر حج با اوبوده است نوشته ودرروز چهارشنبه ۱۱ رمضان ۶۸۰ پایان رسانده است ، عنوان‌شنگرف ، این‌نسخه از اصالات است تاپایان الزاخرف‌ودر آن‌آمده‌که تفسیراین سوره درروزچهارشنبه ذی‌حجهٔ ۶۰۳ بانجام رسید ،

۴۳س۱۳×۱۸ ، ۳۰۸گ ۱۷/۵×۲۶ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدتیماج تریاکی خرمایی مقوایی.

مفاتیح الغیب

امام فخرالدین ابوعبدالله محمدبن ضیاءالدین عمربن حسین بن علی تبرستانی رازی (در گذشتهٔ ۶۰۶) دانشمند متکلم وفیلسوف ایرانی برقران این تفسیررانوشته است . چنانکه ابن‌خلکان (ش ۵۷۲) می‌نویسد رازی‌آن را بانجام رسانده و بنوشتهٔ چلبی (۴۷۷:۲) شیخ نجم‌الدین ابوالعباس احمدبن محمد مکی قمولی تکمله‌ای‌برای آن نوشته وخوددر۷۲۷ در گذشت . قاضی شمس‌الدین ابی‌العباس احمد بن خلیل بن سعادة خوئی دمشقی‌هم نقص‌آن را کامل ساخت واودر۶۳۹ مرده‌است. ازنسخهٔ‌شمارهٔ ۲۱۳ سپهسالار (فهرست۱۵۵:۲) برمیآید که‌ازعنکبوت ببعد ساخته همین‌خوئی‌است. سیوطی نیزتفسیری بنام مفاتیح‌الغیب دارد که ازسورهٔ سبح است تاپایان قران(چلبی) درفهرست سپه (۱۵۶:۲) پنداشته شد که این هم مکمل تفسیررازی است.

درخود این تفسیرتاریخ نگارش تفسیربسیاری ازسوزبدینگونه دیده‌میشود:

سورهٔ آل عمران درروز پنجشنبه ۱ ع۲/۵۹۵ (۱۸۸:۳) .

سورهٔ انفال درروز یکشنبه رمضان ۶۰۱ (۴۸۱:۴) .

سورهٔ یونس درروز شنبه رجب ۶۰۱ (۵۰:۵)

سورهٔ هود پیش‌از بامداد شب دوشنبه رجب ۶۰۱ (۱۴۹:۵)

سورهٔ یوسف روزچهارشنبه ۷ شعبان ۶۰۱ (۲۵۸:۵) .

سورهٔ رعد یکشنبه ۱۸ شعبان ۶۰۱ (۳۱۳:۵) .

سورهٔ ابراهیم درمیابان بغداد در روز آدینه نزدیك بپایان شعبان ۶۰۱ (۵ : ۳۷۲)

سورهٔ نحل شب سه‌شنبه هنگام خفتن (۵۴۰:۵) .

سورهٔ بنی‌اسرائیل درغزنین روزسه‌شنبه میانهٔ‌نیمه ویسین روز ۲۰محرم۶۰۱(۵ : ۶۷۲)

سورهٔ کهف درغزنین روزسه‌شنبه ۱۷صفر ۶۰۲ (۷۶۲:۵) .

سورهٔ صافات چاشت روزآدینه ۱۷ ذی‌قعدهٔ ۶۰۳ (۱۷۲:۷)

سورهٔ ص روزپنجشنبه ۲۰ ذی‌قعدهٔ ۶۰۳ (۲۲۶:۷) .

سورهٔ زمر شب سه شنبه پایان ذی قعدهٔ ۶۰۳ (۲۸۹:۷) .

سورهٔ مؤمن درهرات روزشنبه ۶ذی‌حجهٔ ۶۰۳ (۳۴۵:۷) .

سورهٔ فصلت (سجده) نیمهٔ روز ٤ذی‌حجهٔ ۶۰۳ (۳۸٤:۷) .

سورهٔ شوری پایان‌روز آدینهٔ۸ذی‌حجهٔ ۶۰۳ (٤۲۷:۷) .

سورهٔ زخرف روزیکشنبه۱۱ذی‌حجهٔ ۶۰۳ (٤۶۲:۷) .

سورهٔ دخان نیمهٔ شب سه‌شنبه ۱۲ذی‌حجهٔ ۶۰۳ (٤۷۸:۷) .

سورهٔ جاثیه پس‌از نمازروز آدینهٔ ۱۵ذی‌حجه ۶۰۳ (٤۹۳:۷) .

سورهٔ احقاف روزچهارشنبهٔ ۲۰ ذی‌حجهٔ ۶۰۳ (۵۲۱:۷) .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
Library ut.ac.ir

سورهٔ فتح روز پنجشنبهٔ ۱۷ ذی‌حجهٔ ۶۰۳ (۵۸۱:۷).

پس باید تا سورهٔ فتح را بیگمان خود رازی ساخته باشد ولی در تفسیر آیهٔ «حورعین ... جزاءً بما کانوا یعلمون» درسورهٔ واقعه(۶۸:۸) عبارت «وفیه مسائل المسئلة الاولی اصولیة ذکرها الامام فخرالدین رحمه‌الله فی مواضع کثیرة ونحن نذکر بعضها» آمده و این میرساند که دیگری گردآورنده این بخش ازاین تفسیر میباشد اگرچه درسورهٔ جن در دنبال آیهٔ «ومن یعص الله ... خالدین فیها ابدا» (۸ : ۳۲۸) بسورهٔ بقره باز گردانده‌شده‌ودرسورهٔ نباء در دنبال آیهٔ «الم نجعل الارض مهادا» (۴۲۹:۸) بهمان سورهٔ بقرهٔ آیهٔ «جعل لکم الارض فراشا» ودرسورهٔ طارق در دنبال آیهٔ «خلق من ماء دافق» (۵۳۱:۸) ودرسورهٔ اعلی در دنبال آیهٔ «الذی خلق فسوی» (۵۳۸:۸)، ودرسورهٔ کافرون (۷۲۵:۸) بجاهای پیش بر گردانده شد ولی‌این باز گشتها درست نمیرساند که‌ترتیب دهندهٔ بخش آخر این تفسیر خود رازی باشد شاید یکی ازپیروان اومانند خویی وقمولی این کار را از عنکبوت ببعد کرده یا اینکه یادداشتهای خود رازی را دراین زمینه گردآورده باشند بخصوص اینکه ازعنکبوت ببعد تاریخهایی می بینیم که نمیتوانیم بگوئیم اصل این قسمتها ازقمولی یاخوئی یا دیگریست بلکه باید گفت اصول و یادداشتها ازرازی است وانها اگر کاری کرده اند همان گردآوری بود وبس(۱).

امام رازی درنامه‌ای که به صدرالدین علی‌بن ناصر سرخسی نیشاپوری می‌نویسد ازاین تفسیر بزرگ خودیاد میکندومی نویسد که آن بهزارویانصد جزء یا بیشتر میرسد ومباحثی دقیق درآن آورده‌ام (ف ۷۰۳ ـ نیرطوس ۴۹۹:۴)

۱۹۹۳/

نسخ سدة ۱۱ ، عنوان شنگرف ، ش۱ از آغاز کم دارد واز ش ۵ درحرکت وزمان است تاپایان کتاب ، ش۳ تنها جزو۳ کتاب است .

۲۴س×۱۰/۵×۱۶/۵ ، ۴۴۳ گ ۱۸×۲۵/۵ ، کاغذ سیاهالی ـ جلدمقوا عطف میشن .

---

۱ ـ آقای سیدمحمد باقر سبزواری در دیباچهٔ الرسالة الکمالیة چاپ ۱۳۳۵ دانشگاه سخنانی دراین زمینه دارند .

مجموع ۵۵

۱ـ المنقص فی شرح الملخص (۲ر ـ ۲۰۴پ) که شرحی است از کاتبی بر ملخص امام رازی ودر دوشنبهٔ ۲۸ شعبان ۶۷۱ بانجام رسانده است (چلبی ۵۱۶:۲ ـ طوس ۲۶۰:۴ ش ۱۰۶۱ ـ حبیه ش ۸۳۸۱ ـ ف ۳۷۷ ـ دیباچهٔ ایضاح الفوائد ص ۸ ـ بروکلمن ۴۶۶:۱ وپیوست آن ۸۴۵:۱).

۲ـ المعتبر (۲۵۵ پ ـ ۳۳۱ر) ازابوالبرکات بغدادی درگذشتهٔ ۵۴۷ است و در دکن در سه جزو بسال ۱۳۵۷ بچاپ رسیده و سر گذشت او در پایان انتخاب آمده‌است

۱۹۹۴/

نسخ اسماعیل‌بن محمدقاسم درزی‌قعدة ۱۱۲۰ ، عنوان ونشان شنگرف ، فهرست مطلبها در آغاز هست .

۲۴س×۱۳/۵×۲۱ ، ۲۱۸ گ ۱۹/۵×۲۸ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج حنایی متوالی فرسوده‌یا برگردان

کمال‌الدین وتمام‌النعمة فی‌اثبات‌النبیة و کشف‌الحیرة

ازابن‌بابویه قمی رازی ایلاقی است (ف ۱۵۰۷)

۱۹۹۵/

نسخ نظام‌الاسلام بن عبدالله جرایری مورخ روزشنبه ۱۹ رجب ۱۰۹۴ ، حواشی لسمعلیق،عنوان شنگرف صفحات فقره‌افشان ، در۳ر خط نیاکان نگارنده روضات‌الجنات است ، نسخه از آن سید عبدالمناف (در ۱۱۵۸) وابوالقاسم‌بن سیدحسین موسوی بوده است.

۱۴س×۷/۵×۱۴ ، ۱۰۹ گ ۱۳×۲۲/۵ ، کاغذ سیاهالی رنگارنگ ـ جلدتیماج سرخ‌ضربی‌متوالی.

الحماسة

ازابوتمام حبیب‌بن اوس طائی است .

۱۹۹۶/

نسخ سدهٔ ۱۰، متن شنگرف، در پایان فی‌سوم امضای شیخ‌بهایی دیده میشود، نسخه اردیباچه تا نیمهٔ یکم باب ۵ فی‌۱۴است.

۲۵س×۹/۱۶، ۳۴۲۹ ک، ۱۳/۵×۲۲/۵، کاغذ سیاهابی ـ جلدتیماج مشکی‌متوابی.

العشق

شرحی است بر موجز قرشی از سدیدالدین کازرونی (ف۶۷۹۲).

۱۹۹۷/

استعلیق سدهٔ ۱۱، عنوان شنگرف، تاریخ ۱۱ محرم ۱۱۰۵ (گویا ۱۱۰۵) در۴۵ر دیده میشود، نسخه تاریخ ۱۰۸۳ دارد تا ۱۰۸۶، در۴ر «تفصیل‌محلات و مساجد قسطنطنیه» آمده است بدینگونه:

محلات مسلمانان	محلات گبره	محلات یهودان	مسجدجامع
۲۳۹۹۳	۴۵۸۵	۶۴۴۰	۹۸۵

مسجد محلات	عمارات که طعام خیرات میدهند	معلم‌خانه	خانقاه
۱۸۹۴	۱۲۲	۱۱۴۰	۱۵۴۰

راویه	چشمهٔ آب	قلان	حمام	دباغانه
۲۴۲۵	۹۴۸	۱۶۴۰	۱۱۸۴	۴۵۴۴

قهوه‌خانه	قلاع‌خانه	کلیسیا	خبازی	آسیاب‌اسب
۴۲۰	۵۸۹	۶۴۸	۳۰۰۶	۱۵۸۵

سبالاخانه	شمال‌خانه	دکان تمردوزی	دکاکین‌سوای مذکورات
۵۸۹	۱۴۵۹	۱۰۴	۱۱۷۹۰۰

ارقام بعددوحروف هردوآمده‌است، فهرست رساله‌ها در۲پ هست.

۱۵س×۹/۵×۱۷، ۳۴۱۰ ک، ۱۵/۵×۲۴/۵، کاغذ سیاهالی ـ جلدمقوا عطف‌میشن.

مجموعه

۱ـ فال ضمیر (۳ ر ـ ۲۵ ر) بنام جعفر صادق از روی جدول اعداد و دائرهٔ

سورقرآن و آیات سور که در برابر آنها استخراجاتی که از آنها میشود بفارسی آمده است (مانند ش۱/۲۰۱۸).

آغاز: بسمله. الحمدلله رب‌العالمین ... اما بعد بدانکه این فال ضمیر بغایت خوب و مجرب و معتقد به است از قول دربردار ... ابوعبدالله جعفربن محمد الصادق السلام‌علیه که‌قریب‌پنجاه‌سال‌خاطر بزرگواربربن گماشته‌وتجربه گرفت‌تافال‌را از کلام ربانی استخراج فرموده ... بدانکه خلفاء بغداد ... بهروقتی که ایشان‌را مشکلی‌پیش آمدی دربن ضمیر نگاه کردندی ... وهیچ‌آفریده را ازملوك و سلاطین از این نسخه آگاهی نبود ... خلیفه خواست که جهت سلطان محمود تحفه فرستد ... این فالنامهٔ ضمیر بفرستادند وسلطان بپسندید.

انجام:

یا بنی اذهبوا فتحسسوا کاردین‌ودنیا گشاده‌شود

تمام شد این فالنامه بتاریخ عاشرشهرجمدی‌الاول سنهٔ۱۰۸۳.

۲ـ اختلاجات اعضا (۲۵ پ ـ ۲۶پ).

آغاز: اگرسربجهد در میان خلق عزیز گردد واگرقابل پادشاهی باشدپادشاه شود والا ببزرگی رسد.

انجام: اگرسینه‌بجهدسه سفر کندومقعد جهیدن اندیشه ودولت‌نیز گفته‌اند والسلام علی من‌اتبع‌الهدی.

۳ـ ترجمهٔ تقویم پیمبر (۲۷ر ـ ۲۹پ).

آغاز: بسمله این ترجمهٔ تقویم‌است که حضرت سید کاینات ... محمد ... وضع کرده‌است ... روزاول ازهلال ... درآن‌روزآدم راخلق کرده است.

انجام: واگردراین روز کسی بیمارشود بعنایت‌الله تعالی زودشفا میشوداین چند کلمه بتاریخ۱۰۲(=۱۰۰۲) شهرجمادی‌الاول سمت تحریریافت بید ... رضاعلی موافق سنهٔ ۱۰۸۳.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

٤ـ در کیفیت سکر بلدوزن کیفه (٢٩پ).

آغاز: رویت اهله هر گاه ماه نورا کسی خواهد که به بیند میباید که به بیند قمردر کدام برجاست بدین موجب رعایت کند

انجام: خطوط پادردفتر ویا کتب (تم).

٥ـ خاصیت ومعادن جواهرات (٣٠ ر ـ ٣٢ ر).

آغاز: مروارید در مفرحات ومعاجین دل را قوت دهد واندوه ازدل ببرد

انجام: جزع بدانکه وی ازمعدن یمن است .. واوچندنوع است سفیدوسیاه‌فام نیزباشد ونیز هست که رنگ بسرخی میزند

٦ـ حدیث درخصلت کلاب (٣٢ ر).

آغاز: بدانکه کلب را ده خصلت است که هر که این ده صفت‌را بکمال‌رساند ازجملهٔ مؤمنان بوده باشد.

انجام: دهم اگرروبجانب او کنند التفات نکند واین صفت محذوبان است

ای نفس شوم ازسگ کمتر شرمت بادا شرمت بادا!

٧ـ رشحهٔ دهم از کلمات قدسیهٔ حضرت خواجه (٣٢ ر و پ).

آغاز: که بنای طریقت انسان بر آنست وآن هشت کلمه است اول هوش دردم

انجام: بیت

گهی بگریه در آیند وگاه خنده کنند

چه‌شعله‌هاست که‌آزاده‌خاطران دارند

تم بالله التوفیق.

٨ـ توحیدنامه (٣٣ ر و پ) بنظم است

آغاز:

ابتدای هر سخن گویم ز نام کردگار

رازق روزی رسان و خالق لیل و نهار

انجام:

سال تاریخش هزارویکصدوهفتادوهشت

نظم شد این قصه درماه رجب ای‌هوشیار

٩ـ زبدة الطب (٣٤ ر و پ) از علاءالدین محمود سبزواری.

آغاز: عن طب علاء الدین محمود سبزواری مسماة بزبدة الطب صاحب جامع اللذات در کتاب خویش آورده است که هر که برجماع کردن حریص باشد باید که رعایت ده چیز را بکند وازآن اجتناب نماید.

انجام: تنبیه مخفی نماند که ضعف باه بسبب ضعف شهوت بود .. علامتش آن بود که منی بوقت خروج الذك بود علامت قلت منی یبوست‌آلات منی بود علامت (افتاده).

١٠ـ حساب ساعات یومیه (٣٥ ر و پ)

آغاز: علامت گردش آسمان‌وستارگان‌شمس قمر مشتری مریخ زحل‌عطارد زهره باید که حرمت ایشان نگاهداشت

انجام: اگر ماه تمام باشد در سنبله است بدین نوع عمل کند حمل ثور ـ جوزا . سرطان . اسد سنبله . میزان عقرب قوس ـ جدی دلو ـ حوت.

١١ـ اختیارات ایام (٣٦ پ ـ ٤٥ ر) ازمحمد باقرمجلسی بفارسی (سپه٣:٧٣).

آغاز: بسمله‌حمدله‌والصلوة‌والسلام‌علی‌سیدالمرسلین‌محمد وعترته‌المعصومین اما بعد چنین گوید ... محمد باقربن محمد محمدتقی .. که این رساله‌ایست در بیان آنچه دراحادیث معتبرهٔ اهل‌بیت رسالت ... ازسعادت نحوست ایام وماه بجهت‌ارتکاب اشغال واعمال بروجه‌اختصار مرقوم میگردد.

انجام: وهرسال که درماه ذی‌الحجه ماه بگیرد مرده‌بزرگی درمغرب بمیرد ومردفاجر وفاسقی دعوی‌پادشاهی کند(تمت).

در ٤٥ ر ـ ٤٦ پ نظم ونثرهای پراکنده‌است.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۲ـ دیباچهٔ گلزار ابراهیم مولانا ظهوری در تعریف ابراهیم عادلشاه (۴۷ر ـ ۵۳ر).

آغاز: خرمن چمن سخن بطراوت حمد بهاربیرایه‌ایست که گلزار ابراهیم دررخسار یوسف طلعتان بشعروی نخوت رسانیده

انجام: غیرت گلزار ابراهیم باد زین دعاها براجابت منت بسیارباد (دیباچهٔ گلزار ابراهیم مولانا ظهوری درتعریف ابراهیم عادلشاه بتاریخ ۶ شهر جمادی‌الثانی مرقوم .. گردیدحسب‌الفرمودهٔ: کلبعلی پروانه کالانتر کهدم دردارالسلطنهٔ اصفهان بید .. رضاقلی سنهٔ ۱۰۸۳).

۱۳ـ دیباچهٔ نورس مولانا ظهوری (۵۳ ر ـ ۵۸پ).

آغاز: سرودسرایان عشرتکده قال که بنورس سرا بستان حال کارو کام زمان ساختند بشهد ثنای صانعی عذب‌البیانند... اما بعد مژده شنیدن را بگوش‌سخن‌شهنشاه سخنور نکته پرور نغمه پرداز ترانه طراز عرش طارم افلاك خیم کیوان همم برجیس شیم مریخ حشم خورشید علم ناهید نغم عطارد رقم قمرخدم خلیل توال یوسف جمال داودالحان سلیمان مکان عدل افزای ظلم کاه ابراهیم عادلشاه.

انجام:

هم بوفق مدعایش رسم و قانون زمان

زین دعاها بر اجابت منت بسیار باد

ختم فی تاریخ ۱۵ من شهر جمادی الثانی موافق سنهٔ ۱۰۸۳ من الهجرة نبوی صلوات علیه وسلم.

۱۴ـ خوان خلیل مولانا ظهوری (۵۹ ر ـ ۷۰پ).

آغاز:

ای از تو بر اهل تخت و اکلیل سبیل

گر ذکر جمیل است و گر قدر جلیل

نطق از تو بمهمانی ارباب سخن

انداخته خود خوان از خوان خلیل

شکرموهبت خلیلی که حضرت ابراهیم خلیل یکی از پیشکاران خوان فطنت اوست.

انجام:

تادرین مهمان‌سراخوان خلیل آمدبپاه

میزبان خلق ابراهیم عادلشاه باشد

(تم‌بالخیر).

۱۵ـ دیباچهٔ بیاض از گفتار جناب آقا حسینا غفرالله (۷۱ ر ـ ۷۴پ).

آغاز: سبحانه‌الله این‌چه گوهر گرانمایه واختر بلندپایه‌است که‌آشنایان‌زبان وحی والهام بسخنش موسوم کرده‌اند.

انجام: پس دراین‌صورت اگرمهربرلب دوات نهم قصوری نیست و اگر بند برزبان قلم گذارم دوری نه(تم‌الکتاب بعون‌الملك الوهاب).

۱۶ـ فقره‌ای چند درتعریف بهاراز گفتارجناب‌آقاحسینا (۷۵ ر ـ ۷۶پ).

آغاز:

بازاین چه‌جوانی وجمال است جهان را

زین‌حال که‌نو گشت زمین‌را وزمان را

الحمدلله و المنة که این جان غمدیدهٔ سردو گرم روزگار کشیده ... که مدتی مدید .. از بیدلی شحنهٔ دی چله نشین زاویهٔ محنت و زندانی تنگنای مشقت گردیده بودند ... درین ایام سعادت فرجام که مرغان صبا ... آوازهٔ نزول اجلال نوروز سلطانی درشش جهت درافکندند.

انجام: باعطرفروشی شاخ نسرین اگر کسی از عودقماری دم زندباخته‌است

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
libraries.ut.ac.ir

ودرهوای فرح‌بخش این چنین هر کز باده خواری پرهیز نماید ساخته است.

بیت:

حاشا که من بموسم گل ترك می کنم
من لاف عقل میزنم این کار کی کنم (تم)

۱۷ـ سواد رقعه‌ای که جناب معزی‌الیه بمیرذوالفقار نوشته (۷۶پ ـ ۷۷پ).

آغاز: باآنکه دراین ایام‌بوری‌پیوسته خارخارنامه پردازی ازهربن‌سوی‌خامه درجوش است و آهنگ بلندپروازی ازهرنای بال کبوتر آرزومندی درخروش.

انجام: وقیاس بر شعرشعرای تازه نفرمایند تخن فن فهمیدن هنراست.

۱۸ـ دیباچه‌ای که بندگان آقاحسینا برمطلع‌الانوار ملا محمد باقر یزدی بنام‌شاه صفی نوشته است (۷۷پ ـ ۸۰ر) و نام کتاب ومحمدباقربن زین‌العابدین درآن یاد شده است.

آغاز: حمدی فزون از میزان عقول وحواس وسپاس بیرون از مقیاس واندازه وقیاس سزاوار فایض‌الانواراست.

انجام: پیرتوالتفاتی این‌صحیفهٔ ناچیزرشك فرمای آیینهٔ عالم‌آرای سکندری وغیرت افزای جام جهان‌نمای جمشیدی گردد وانه علی کل شئی قدیروبالاجابة‌جدیر چون‌طریق‌استنباط امورمذکوره محتاج‌به بیان وانضاح بود رساله‌ای‌دراین‌باب‌مرتب مشتمل برمقدمه وسی‌باب وخاتمه (نم‌تم).

۱۹ـ سواد رقعه‌ای که جناب‌آقاحسینا نوشته‌اند (۸۰ پ ـ ۸۱ر).

آغاز: بصدق‌ویقین‌سوگند که‌اگربالفرض مشاطهٔ نوبهارچهرهٔ شاهد سخنوری بصدآب ورنگ بیاراید

انجام: و بجرم ننوشتن جواب سئوالی وازه نخواهد ساخت العذرعند کرام الناس مقبول‌العبد ۱۰۳۰۷-۲۰۳۰۲۰.

۲۰ـ رقعه‌ای که‌نواب‌آصفجاهی درحین حیات بخدام سیادت وفضائل و کمالات پناه میرابوالقاسم قندرسکی بخط خود نوشته (۸۰ پ ـ ۸۱ ر هامش).

آغاز: آغازوانجام هر کاری بخیروخوبی وسعادت قرین‌باد.

انجام: ایزد تعالی ازمخادع این مردم واین نفوس صیانت کناد‌بالنبی‌وآله.

۲۱ـ رقعه‌ای که خان خانان درپرسش‌بیماری مولانا عرفی نوشته (۸۱هامش).

آغاز: یارفطنت ووسعت‌فطرت‌مولانا عرفی از کوفت ظاهری خود کلفت‌باطنی قرین خاطرقدردان تصور نمود.

انجام: اکنون صحت شما مطلوب است ماسول روزی بادبالنبی وآله‌الامجاد.

۲۲ـ رقعه ای که مولانا عرفی علیه الرحمة در جواب رقعهٔ خان خانان نوشته (۸۱ ر ـ ۸۲ ر هامش).

آغاز: امداد زمان گفت وشنید حاضرانه مورد سوادادب گردیده.

انجام: وازایثارجواهر کمال برفرق استعداد یافتگانش عرفی‌مثلت‌بحق‌محمد وآله الامجاد.

۲۳ـ مقاله درعشق (۸۱ر ـ ۸۴ر) ازحسین‌بن نعمت‌الله.

آغاز: بسمله‌حمدحبیبی‌را که عاشقان جمال‌وطالبان وصال‌را ازشرم‌آب‌بحرجهم ویحبوبه جام شوق محبت داد.

انجام:

ای طبیب افسون حکمت نیك میدانی ولی
درمندان محبت را دوای دیگر است

(تمت هذه الرسالة فی‌اسعد الساعة بالخیروالظفر).

۲۴ـ دربیان خواب وبیداری (۸۴ر ـ ۸۷پ).

آغاز: خواب ردوقسم‌است طبیعی وغیرطبیعی قسم طبیعی که مقصود و مبحوث

عنه دراین مقام است عبارت است ازترك نفس استعمال حواس را طلباللراحة واسباب آن چهار است.

انجام: ورای محقق اهل شرع آنست که نفس بعدازشواغل بدنی بسبب تفاوت مراتب صفا و کدورت واقف ازبعضی ازمسطورات لوح محفوظ شده اطلاع بامور کاینه درمکمن غیب می‌یابد. والله اعلم بحقایق الامور (سپس بندیست درچهارمرتبهٔ عاشقی درهشت سطربفارسی).

۲۵ـ من مقالات مولانا جلال‌الدین (باپك حکمت) (۸۷ پ ـ ۸۸ر).

آغاز: بدانکه ... (یك کلمه درست خوانده نمیشود) معنی است که اگر در اجزای ممتزجهٔ عنصری ظاهرشودآن را اعتدال مزاج خوانند ودرحرکات ظاهرشود آن را.

انجام: محل ترحم واعانت است نه جای‌تعرض انکار و نیکوکاران و غیر اندیشان هر گروه را دوستارباشند.

۲۶ـ حکایت شیخ علی دقاق وضمیر گفتن او (۸۸ر).

آغاز: روزی چندنفربدیدن‌شیخ علی دقاق میرفتند بایکدیگر گفتند که‌اگر شیخ مردی حق است جهت ماچنداناراترش میآورد.

انجام: گفت درمیان رمز وایماء سه گره درمیانهٔ دوابروی‌شیخ‌دیدم دانستم که انار ترش میباید (سپس یك روایت است بفارسی).

۲۷ـ رقعه‌ای که‌نصیرای همدانی بعزیزی نوشته (۸۸ ر و پ) درفهرست‌برای شماره های ۲۷ـ۳۱ آمده‌است: «رقعجات که در طلب تسبیح وعینك وغیره‌نوشته‌اند».

آغاز:

کنون کز نشاط هوا درچمن — طرب ریزد از خندهٔ یاسمن

انجام: بیت:

اگر بسیر چمن میروی قدم بردار — که‌چون خزان فنامیرودبهارازدست

۲۸ـ رقعهٔ دیگر (۸۸ پ ـ ۸۹ ر).

آغاز: برای‌بندگان خدام عالیمقام پوشیده نماند.

انجام: متوقع‌است که چون‌رقعه بحضورشریف میرسدحسینی‌وار ازراه‌راست درآمد نمایند واین کمینه را ازدود چنبرهٔ گردانی بیرون آرند.

۲۹ـ رقعهٔ دیگر که در طلب تسبیح نوشته (۸۹ ر و پ).

آغاز: سبوح قدوس رب الملائکه والروح.

قطعه:

ولی من‌ازتوتمنای حاجتی دارد — اگرروانکنی‌میکشی پشیمانی

انجام: ودرپیش‌خلوتیان‌هم‌ذکر دودوستان‌هم‌فکر بتسبیح‌سبزی که‌دارندسرخ‌رو سازند درهیچ مطلبی روی زردی نکشند.

۳۰ـ رقعهٔ دیگر که در طلب عینك نوشته (۸۹ پ).

آغاز: اللهم احرسه بعینك التی لاتنام وا کنفه برکنك الذی لایرام‌چندانکه مهر وماه محتاج است.

انجام: و کمالات صوری و معنوی از اصابت عین الکمال مصون باد بمحمد وآله الامجاد.

۳۱ـ رقعه‌ای که جناب آقاحسینا بمیرذوالفقارنوشته (۸۹ پ ـ ۹۰پ).

مکررشمارهٔ ۱۷ (۷۶پ ـ ۷۷پ).

۳۲ـ رسالهٔ نوریه از تصنیفات مست بادهٔ محبت رب‌العالمین پیر کیا علاءالدین قدس سره (۹۰ پ ـ ۹۶پ).

آغاز: الحمدلله حمد الشاکرین و صلی‌الله علی محمد و آله الطاهرین اما بعد

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

چون برادر حقیقی قدوة المرشدین زبدة الواصلین افتخار المکاشفین مست بادهٔ سبحانی شیخ اسحق ... جمیع مراتب و مقامات معنوی را بکرات مشاهده فرموده است ازین حقیر اسراری چند در بیان احوال واصطلاحات این طایفه التماس مینمود هر چند این حقیر خودرا درصدد آن نمیداشت که متعرض این نوع امورشود لیکن دنیا بی‌اعتبار بود ومشارالیه عازم مکهٔ مبارکه بواسطهٔ ملتمس برادر حقیقی چند حرفی مرقوم خواهد افتاد در بیان احوال این طایفه برسبیل اجمال واختصار مبنی برهشت باب.

باب اول درتفاوت مراتب سالکان.

باب دوم دربیان اطوار وانوار سبعه.

باب سیم دربیان مراتب عوالم کلیه.

باب چهارم در بیان سیر سالکان درعوالم کلیه.

باب پنجم دربیان رؤیا ومکاشفات ومشاهدات و معاینات.

باب ششم دربیان مراتب تجلیات.

باب هفتم دربیان کیفیت عالم مثال وحقیقت آن.

باب هشتم دربیان کیفیت لباس سیاه.

انجام: توفیق سعادت معرفت رفیق مکاشفان مرتاض بادبحق خاتم النبوة و الولایة (تمت الرسالة).

۳۳ـ رسالهٔ نوریه حضرت نوربخش قدس سره (۹۶ پ ـ ۱۱۸پ).

آغاز: حمد بی‌حد وغایت وثنای بی‌عد ونهایت حضرت مطلقهٔ نور الانوار ... برقاید جادهٔ شریعت و مرشد سجادهٔ طریقت سیدانبیاء محمد مصطفی باد ... امابعد... شیخ شهاب الدین ادام‌الله‌بر کاته ... پرسیدازانوار وتفصیل آن واجب نمود چند کلمه‌ای نوشتن که سالکان را درساختن هر نوری دستوری باشد بدان ای مرشد سالکان ... که نوربسه معنی وارد است وجود وعلم وضیاء.

انجام: حضرت الله تعالی جمیع مکاشفان را بکمال عرفان برساناد و جمیع عارفان را مظهر کشف وایمان گرداناد بحرمت کل اولیائه من الاقطاب والافراد (م).

۳۴ـ فرق متصوفه (۱۱۳ پ ـ ۱۱۴ پ حاشیه) درست مانند آنچه که درحدیقة الشیعه ومانند آن آمده است.

آغاز: شیخ الاجل نجم‌الدین اعم (؟) خرقانی رحمة الله علیه فرماید که بباید دانست که تصوف چیست واهل تصوف کیانند وچند گروه‌اند.

انجام: بحال اصحاب تصوف واقف گشتی باید که ... طریقه‌ای را که برحق‌اند تعظیم کنی و باایشان صحبت [کنی] وبریشان یار گردی واز گروه غیر اجتناب ... الله‌الله (تمت بعون الملک الوهاب).

۳۵ـ یک حکایت و داستانی در بارهٔ جلال عضد یزدی و محمد مظفر عکی (۱۱۸پ)

آغاز: دوستی بدوستان موافق کن که دوستی بدوستان کاینه کیسه (؟) یاری یاران بیاله ونواله را اعتبار نباشد.

انجام:

با من این فرسه صفت هست چه می درباید
تربیت از تو که خورشید جهان آرائی

تتمه محمد مظفر را لطافت شعر وحسن خط سیدزاده خوش آمده هزاردرم بدو بخشید وهمگی خاطر تربیت استکمال او داشت.

دولت همه از خدای بیچون آید
تا درحق هر بنده‌ای نظرچون آید

۳۶ـ شعر سرور رشتی (۱۱۹ر).

آغاز:

زهی باز فرخنده شهریار — که سیمرغ صید است ونسرین شکار

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

انجام :

بگردش بود تا در آفاق مهر　　بفرمان او باد باز سپهر

۳۷ـ کتاب فرهاد و شیرین مولانا وحشی (۱۱۹پ ـ ۱۶۲ر) . (مجلس ۳ : ۶۱۰)

آغاز:

الهی سینه‌ای ده آتش افروز　　در آن سینه دلی و آن دل همه سوز

انجام :

اگرچه صد نوا خیزد ازین چنگ　　چه نیکو بنگری باشد یک آهنگ

(تمام شد فرهاد وشیرین وحشی بعون الله الملك المعطی فی ۲۷ شهر جمادی الاخر) .

۳۸ـ وقفنامچه‌ای که بندگان آقاحسینا بجهت میرزا رضیا نوشته‌اند (۱۶۲ر ـ ۱۶۷پ) .

آغاز: بسمله وبه‌نستعین آب ورنگ گلستان سخن‌پردازی و گلگونهٔ بهارستان معنی طرازی وقف چهرهٔ دل آرای شاهد صمد پیرایی است که منظر رفیع نه فلك پست‌ترین غرفه‌ای از ایوان ابداع اوست .

انجام : پس اگر کسی بخلاف این ادعا نماید باطل وعاطل و ازدرجهٔ اعتبار ساقط خواهد بود و بمقتضای قواعد شرع شریف فاسد وغیرمحکوم به والسلام علی من اتبع الهدی (تمام شد خسرو شیرین وحشی ووقفنامچهٔ عالیجناب افضل العلماء آقاحسینا خنساری فی یوم یکشنبه هشتم شهر رجب المرجب سنهٔ ۱۰۸۳ در ... اصفهان ... در حجرهٔ اکابر ملاذی شهریاری ... بجهت ... محب علی بیك بن کلب علی بیك ... علی بد ... حیدری ابن لاچین سلطان محمودی محمدی اللهم اغفر لهما) .

۳۹ـ احکام حالات قمر (۱۶۸پ) .

آغاز: شرف نیك است ازبرای خریدن وتزویج .

انجام : بین النحسین کار را تشابد الاحرب و قتل . نیك است . . . ونوبریدن وپوشیدن .

۴۰ـ رساله درنجوم (۱۷۰ر) بنظم .

آغاز: حمل گوسفند بره‌است وآتشی ومنقلب .

انجام: عقرب وحوت بود آبی دیگر سرطان

۴۱ـ جهت جامه بریدن (۱۷۰پ) .

آغاز: موافق حدیث هر که روزیکشنبه جامه ببرد یا بپوشد وی را غم نرسد وجامه مبارك نبود .

انجام : هر که روزشنبه جامه ببرد ویا بپوشد بیمار شود تا آن جامه درتن بوده باشد باید که آن جامه را بکسی دهد یا بفروشد .

۴۲ـ رقعهٔ ملامحمدحسین کتابدار (۱۷۳ر) .

آغاز: بسمله ملامحمد حسین قمی کتابدار حضرت امیر ببعضی فضلا نوشته: سرو جویبار دانش ونباهت بلبل گلزار فصاحت و بلاغت .

انجام : مقرر دور باقی مباد هر که نخواهد بقای تو والسلام علیکم .

۴۳ـ من نفایس الفنون درقلع آثار جامه وحیلتها وعلم فراست و کمیت اعمار اسهان وظرف ومطایبات (۱۷۴ ر ـ ۱۷۲پ) .

۴۴ـ من نزهة القلوب درقلع آثار جامه (۱۷۴ر) .

۴۵ـ درباب شناختن اسب ازنسخهٔ دیگر (۱۷۵ پ ـ ۱۷۷ر هامش) .

آغاز: ای پسر اگر اسب خری هوشیار باش تابرتوغلط نیفتد که جوهر اسب و آدمی یکی است .

انجام : وبگاه گشن باید که آب بسیار نخورد وباید که لاغر گردد و نرباید سیرعلف باشد . الله اعلم بالصواب .

۴۶ـ خلاصة التنجیم وبرهان التقویم (۱۸۳ر ـ ۱۹۲پ) ازمیرغیاث علی سپاهانی است که در ش ۱۴۰۲/۳ شناخته‌ایم .

آغاز: معرب ازطرف اورا جنوب گویند ... حکم اول آنست که چهار برج را منقلب گفته اند .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

انجام : وسه روز بدلو تعلق دارد والسلام من اتبع الهدی .

٤٧ـ سواد چندین نوشتجات (١٩٣ر ـ ١٩٥پ متن و حاشیه) پس ازین عنوان چند نامه دوستانه است وچند نامهٔ تعزیت وپاسخ آن ودستورنامه نگاری است.

آغاز: پیوسته ظلال عالی رافت وعطوفت برمفارق داعیان صادق العقیدة راسخ المعبودیة گسترده باد .

انجام : چون غرض منحصر بود اطناب ننمود ایام بکام و سعادت بدوام باد وله ایضاً .

٤٨ـ معرفت تقویم (١٩٥ پ ـ ١٩٩پ) از عبدالقادر رویانی است در دوباب و خاتمه (حقوق ص ٦١).

آغاز: بسمله وبه نستعین الحمدلله العلی الولی والصلوة علی النبی الامی امابعد این مختصری است در معرفت تقویم خالی از اطناب و مشتمل برمقدمه ودوباب وخاتمهٔ کتاب بندهٔ جانی عبدالقادر رویانی برسم مطالعه عزیزان درقلم آورده .

انجام : هر کوکبی کاری را شاید که منسوب بود بآن کوکب و قمر بادتب باکید میان دو نحس طریقهٔ محترقه و خالی السیر خاصه از نحس منصرف شود هیچ کاری نشاید (بمنه بتاریخ ٩ شهر صفر بسنهٔ ١٠٨٦ موافق شکل یونس باتمام رسد. چون فقیر را در دانش این علم مهارتی نبود موافق نسخه قلمی شد معذوردارند).

٤٩ـ من کلام خواجه عبدالله انصاری (٢٠٠ پ ـ ٢٠٣پ) .

آغاز:

مست توام و از جرعه و جام آزادم
مرغ توام و از دانه و دام آزادم
مقصود من از کعبه و بتخانه توئی
ورنه ازین هر دو مقام آزادم
الهی بعجز خود آگاهم وبه بیچارگی خود گواهم .

انجام : و بخت از ازل برآید وصبح وصال بردرآید و در سعادت بگشاید و آفتاب جمال اللهی روی نماید (بتاریخ ٣ شهر صفر بسنهٔ ١٠٨٦ قلمی شد العبد الحقیر ١٠٣٠٧٠٢٣٠٢٠).

٥٠ـ دراحکام طالع ترکان (٢٠٤ پ ـ ٢٠٧ر) .

آغاز: بسمله . دراحکام طالع ترکان برافاویل حکمای ترکان‌تر کستان و آن دوازده فصل است ووضع آن بروز گاردانیال پیغمبر است علیه‌السلام واحکام آن را تأثیری عظیم است وحکمای ترکستان بتجارب بسیار روشن کرده‌اند و قانون آن بر دوازده برجست بنام دوازده حیوان بطالع سال یعنی سرسال موش نهاده‌اند و تحویل سال ایشان هم از نوروز است .

انجام : فصل دوازدهم چون طالع سال ترکان خوك بود دلیل کند که دراین سال دختران بسیار زایند وبیماری بزرگان بود وجوروآفت رسد وزمستان بگاه آید ودراز کشد واندرمیان سلاطین خلاف پدید آید وغارت وخون ریزش و شمشیر های مختلف آمیخته شود و هلاکت گوسفند بود و نعمت تیر زیر برف بماند و تحویل مردمان بود ازجایی بجایی وویرانی رعیت شود وهرمولود که در اول این سال متولد شود بدخوی وبدفعل وجهانسوز بود وخودرا دانی شمرد واگردرآخرسال زاید بدطبع و عوداربود وسفرش نسازد واگرسفر کند دررنج و زحمت افتد وزحمت بسیار بیند والله اعلم بالصواب

١٩٩٨/

نسخ محمد محسن بن محمد سمیع که ش١ را در١١١٨ نوشته وش٢و٣ هم خط اوست عنوان در همهٔ اینها شنگرف است ، ش١و٣ حاشیه دارد با نشانهٔ «منه» ، ش٣ بخط نستعلیق محمداسمعیل بن محمد کاظم گرازی است مورخ ١٢١٩ عنوان شنگرف ، درش٣٥٩ فائدهٔ رجالی است ازشیخ بهایی ، نسخه را آقامحمد حسین بن ملامحمدمحسن بابت ثلث پدرخود در١٢٤٨ وقف کرده است ، از آن سردار کابلی بوده است.

١٨س×١٠/٥×١٦ درش١٧٠٣س×٩/٥×١٧ ، ١٣١ گ ١٦/٥×٢٣/٥ ، کاغذ فرنگی سفید و کبود ـ جلد تیماج مشکی ملوانی عطف زرد ـ

مجموعه

۱ـ الوجیزة (ص۲ـ۵۴) درو رجال ازمجلسی دوم که درراه خراسان که بسپاهان میآمد درچند روزی درربیع ۱۰۸۶ ساخته است (نسخهما).

۲ـ الاوزان والمقادیس (۵۵ ـ ۶۸) ازمجلسی دوم که در ۵ ج۲/۱۱۰۲ بپایان رسانده ودرآن ازروضةالمتقین پدرش بهره برده است.

نسخهای که درفهرست کتابخانهٔ دانشکدهٔ ادبیات ص۳۷ شناسانده شده تاریخ تألیف ع۲/۱۰۶۳ دارد مانند ش ۲۰۹۹/۴ ما.

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی ارتفع عن مطارح الافهام فلا توزن صفات عظمته بمیزان العقول ... امابعد فیقول ... ابن محمدتقی محمدباقر... انی لماالفیت کثیرا من مهمات المسائل الشرعیةمبتنیة علی معرفة الاقدار.

انجام: سبعة من هذه ولیکن هذاآخر ماارادناایراده فیهذه الرسالةوالحمدلله اولاوآخرا والصلوة علی سیدالمرسلین ... معادن الحکمة والشرف و النبالة.

۳ـ رسالهٔ رضاع بفارسی (۶۸ ـ ۹۱) ازمجلسی یکم (ف۱۹۰۱).

۴ـ رسالهٔ حدود ودیات (۹۴ـ۲۵۸) ازمجلسی دوم (ف۱۸۷۲).

۱۹۹۹

نسخ سدهٔ ۱۰و۱۱ ، عنوان شنگرف ، نسخه ازپایان جلدیکم وآغاز جلددوم افتادگی دارد.
۲۸ س ۱۴×۱۹ ، ۳۳۰گ۱۷×۲۳/۵ ، کاغذ هندی موریانه خورده ـ جلد تیماج مشکی ضربی زرکوب عطف حنایی .

مالایسع الطبیب جهله

ازابن الکبیر (الکتبی) یوسف خویی (خوبنی) است (ف۸۰۵ وص ۷۷ بازپسین سخن بخش دوم).

۲۰۰۰/

نسخ علیق خوش سدهٔ ۱۰ ، جدول زر، دوسرلوح شنگرف وزرین وبرنگارنگ آراسته وسنونها زرین .
۱۸س۹×۱۹ ، ۹۳گ۱۵/۵×۲۴/۵ ، کاغذ سپاهانی متن و حاشیه ـ جلد تیماج حنایی زرکوب ملوانی .

تحفة العراقین

ازخاقانی شروانی است و گزیدهای ازان (منزوی ۱۲۹:۲ ـ سپه۳۶۳:۲و۵۹۰).

۲۰۰۱/

نسخ علی محمدبن محمدحسین سپاهانی درروزسهشنبه ۲۸ شوال ۱۲۶۷ ، عنوان شنگرف.
۲۵س۹/۵×۱۷/۵ ، ۳۱۲گ۱۶/۵×۲۶/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج حنایی ضربی ملوانی.

غیث الادیب الذی انسنجم فی شرح لامیة العجم

ازصلاح الدین خلیل بن ایبك صفدی است (مجلس ۱۶۹:۲ ـ معارف ۱۷۳:۱).

۲۰۰۲

نسخ روانقشاه بن محمدبن علی نوشابادی دربغداد که تفسیر سورهٔ بقررا در۲۵ذی حجهٔ ۶۸۰ نوشته ودرشهرروزدرروزچهارشنبه ۱۹محرم ۶۸۱ مقابله نمود ، درپایان هم تاریخ روزدوشنبه۲۵ذی حجهٔ ۶۸۰ دارد، درآن آمده که اونسخه را درهمان شهرروزشب یکشنبه ۲۴محرم ۶۸۱ مقابله نموده است ، درپایان بندی هست مورخ ۶۸۸ ، عنوان شنگرف وآیهها درهامش بشنگرف ، یکبرگ ازآغاز افتاده است.
۲۱س۱۰×۱۷ ، ۲۵۱گ۱۶×۲۴/۵ ، کاغذسمرقندی ـ جلدتیماج حنایی ضربی ملوانی.

الکشاف

اززمخشری است.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

كتبها الرحمن بيده قبل أن يخلق الخلق بالفي سنة من قرأها
بعد العشاء الآخرة أجزأته عن قيام الليل فإن قلت
هل يجوز أن يقال قرأت سورة البقرة أو قرأت البقرة
قلت لا بأس بذلك وقد جاء في حديث النبي صلى الله
عليه من آخر سورة البقرة وخواتم سورة البقرة وعن
علي رضي الله عنه خواتيم سورة البقرة من كنز تحت العرش
وعن عبد الله بن مسعود رضوانه عنه أنه رمى الجمرة ثم قال من
ههنا والذي لا إله غيره رمى الذي أنزلت عليه سورة
البقرة ولا فرق بين هذا وبين قولك سورة الزخرف
وسورة الممتحنة والمجادلة وإذا قيل قرأت البقرة لم يشكل
أن المراد سورة البقرة كقوله واسئل القرية وعن بعضهم
أنه كره ذلك وقال يقال قرأت السورة التي يذكر فيها
البقرة عن النبي صلى الله عليه السورة التي يذكر فيها
البقرة فيسطاط القرآن تعلموها فإن تعلمها بركة
وتركها حسرة ولن يستطيعها البطلة قيل وما البطلة قال السحرة

انتهى المراد من كلامه

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

پایان تفسیر سورهٔ بقره از الکشاف ش ۲۰۰۲

پایان الکشاف ش۲۰۰۲

۲۰۰۳/

نسخ بهاءالدین بن محمدتقی حافظ عبدالعظیمی در روز پنجشنبه ۱۳ ج۲/۱۰۹۶ ، عنوان شنگرف ، متن زیرخط سرخ ، حاشیه با نشانهٔ «منه» بخط نستعلیق .

۱۴س×۹×۱۵ ، ۳۴۵س۱۷×۲۴/۵ ، کاغذ سپاهانی - جلدلیماج زرد ضربی مقوایی درون‌مشکی.

منهاج الولایة من کتاب نهج البلاغة

جمال السالکین مولی عبدالباقی دانشمند خطاط صوفی تبریزی در گذشتهٔ ۱۰۳۹ نهج‌البلاغه را در دوازده باب گذارده و برحسب موضوع دوازده بخش کرده و بفارسی شرح نموده است (سبه ۳:۱۳۱ـ معارف ۱:۱٤٦ و ۱٤۷ ـ طوس ش ۲٦٤ اخبار ـ مستدرک ۳:۵۱٤) .

فهرست بابها :

الباب الاول : فی تحمیدالله تعالی وتوحید ذاته و اسمائه و صفاته العلی و بیان عجایب صنایعه وتبیان غرایب بدایعه .

الباب الثانی : فی نعت رسول الله وآله ومناقب ماجاء به من نعوت القرآن واوصاف الاسلام علیه وعلیهم الصلوة والسلام .

الباب الثالث : فی شرف العلم والهدی واوصاف اصناف العلماء .

الباب الرابع : فی التقوی وصفات المتقین وشعار الاولیاء والصالحین .

الباب الخامس : فی طرایف الحکم ولطایف الامثال والاداب و الشیم .

الباب السادس : فی الوصایا والنصایح الشافیة والتذکیر والزواجر البالغة .

الباب السابع : فی الاعراض عن الدنیا الفانیة والاقبال علی الاخرة الباقیة .

الباب الثامن : فی مذمة الکبر والفخر والحسد وتوبیخ المتکبرین والمتفاخرین .

الباب التاسع : فی مذمة الظلم والظالمین و کل من خالف الهدی والدین .

الباب العاشر : فی قوانین العدالة والحکم والسیاسة المدنیة .

الباب الحادی عشر : فی المعاد واحوال الموت والقبر واحوال الحشر والقیامة و دخول الجنة والنار .

الباب الثانی عشر : فی الادعیة وبالدعاء ختم .

آغاز: بسمله . نحمدك اللهم علی ما استوی کافك علی نوننا فبدأ ما فی اعیاننا لعیوننا انت الظاهر بکمالاتك من بطوننا ونحن کما کنا بطون فی اکنان کمونتا رمزت بتر کیب الکاف والنون فی امر التکوین الی سر مکتوم قد کلت فی نیله الاوهام وحارت فی درکه الفهوم ... امابعد این نخبه‌ایست از عرایس عبارات و اشارات فرقانی بینات ارباب علم تنزیل وفهم تأویل ونسخه‌ایست ازنفایس کلمات نبوت در ایات علماء امتی کانبیاء بنی اسرائیل که باناملِ تأمل وتدقیق درسلك تلفیق کشیده درشرح مشکلات وفتح مغلقات وحل معضلات و توضیح رموز و اشارات کلامی جامع جلی المنافع علی المواقع بدیع التراکیب لطیف الاسالیب ... وسمیته بمنهاج الولایة من کتاب نهج البلاغة...

انجام: ... اللهم انی اعوذبك ان تحس فی لامعة العیون علانیتی و تقبح فیما ابطن لك سریرتی محافظاً علی رثاء الناس من نفسی بجمیع ماانت مطلع علیه منی فابدی للناس حسن ظاهری واقضی علیك بسوء عملی تقرباً الی عبادك و تباعداً من مرضاتك (تمت).

۲۰۰٤/

نسخ حسین بن عمار بصری نویسندهٔ امان الاخطار ش ۱۸۳۸ رای خزانة الکتب مصنف ، عنوان درشت ، ش۱ مورخ روز آدینه ۷ ج۲/۶۶۳ است ودارای ۴۱ کراسهٔ ده برگی وچهاربرگ ، ش۴۲م بهمین خط است واران دوکراسه و۴ برگی مانده‌است ، درمیانه در ۳۰۷ پ ـ ۳۱۱ر دعای علی بن الحسین است و خبری از کمال الدین وتمام النعمة بخط محمدبن حسین جدید الاسلامی مورخ روز آدینه ۱۱ ع۱/۷۱۹ ، برگهای ۱ و۲ و۵ نو نویس است ، نسخه در ۱۳۲۱ از آن سردار کابلی بوده‌است.

۱۷س۱۲×۱۸ ، ۳۴۵س۱۷×۲۴ ، کاغذ سمرقندی ـ لیماج مشکی ضربی مقوایی تازه.

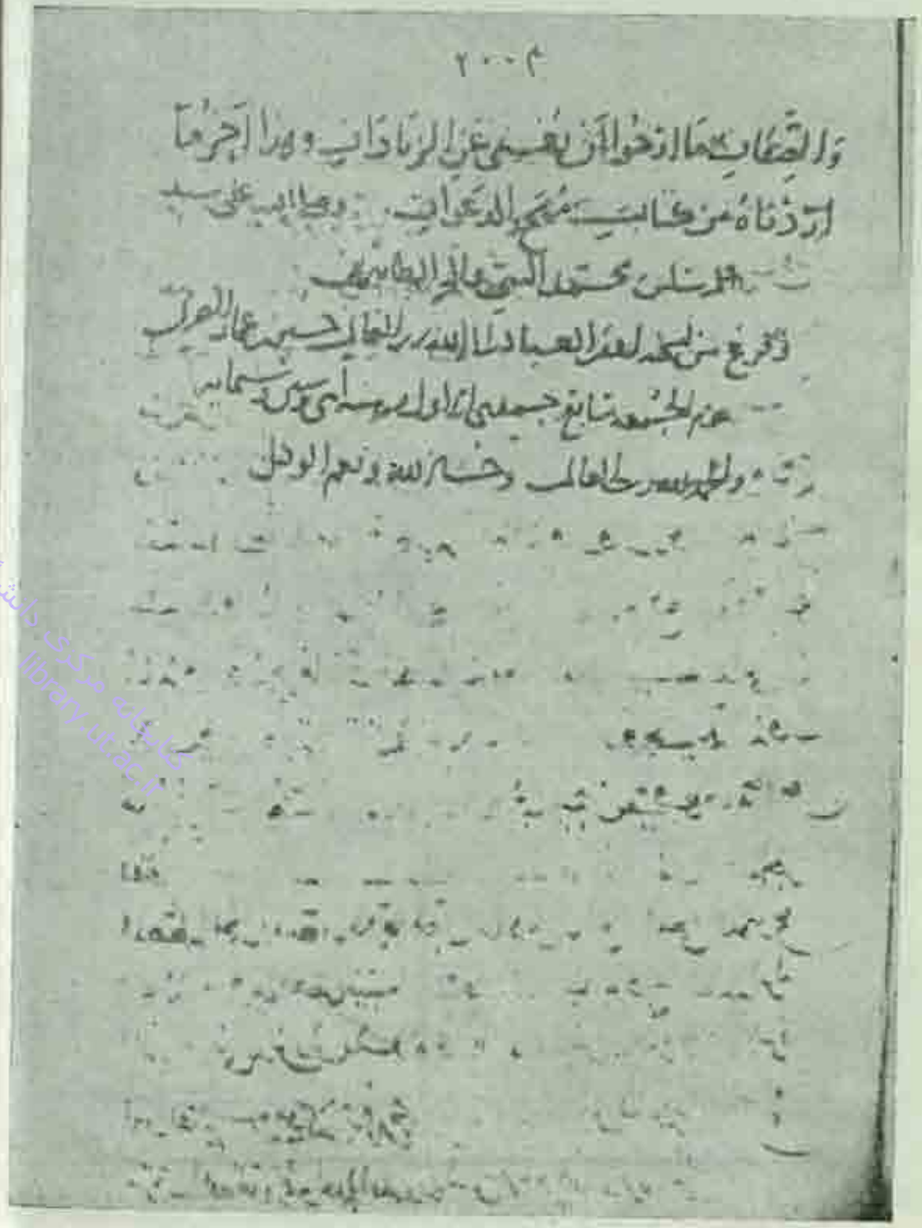

پایان منهج الدعوات ش ۲۰۰٤/۱

مجموعه

۱ـ منهج الدعوات ومنهج العنایات (۱پ ـ ۳۰۷ ر) ازرضی الدین ابوالقاسم علی بن طاوس (منزوی ۲۲٦:۱).

۲ـ المجتنی من الدعاء المجتبی (۳۱۲ پ ـ ۳۳٤پ) ازهمو(منزوی ۱۹٤:۱).

۲۰۰۵/

نسخ محمدبن یوسف بن محمدبعلی حنبلی در ۴ج ۹۰۳/۱ ، عنوان شنگرف ، حواشی ریز تر، خط ابوعلی ماجدبن هاشم در صفحهٔ عنوان هست .

۲۱س ۱۳/۵×۱۹/۵ ، ۳۲۱۲گ ۱۸/۵×۲۵/۵ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج حنایی ضربی مقوایی.

مغنی اللبیب عن کتب الاعاریب

ازابن هشام است .

۲۰۰۶/

نسخ رزیر ابراهیم بن عبدالله مورخ روز ۱۸ ج ۹۰۳/۱ ، نسخه در ۱۳۵۰ از آن سردار کابلی بوده است.

۳۸س ۱۰/۵×۱۷/۵ ، ۳۱۱۷گ ۱۸×۲۵/۵ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج زرد ضربی مقوایی.

المائة

المائة یادیوان الطب ازابی سهل عیسی بن یحیی مسیحی است (ف ۸۰٦) . نسخهٔ ما ٦۰ کتاب را دارد از کتاب ٤۱ تا کتاب ۱۰۰ است .

۲۰۰۷/

نسخ عبدالجیش بن محمد سیودکوی (؟) در ۲۸ محرم ۱۰۲۹ ، عنوان شنگرف .

۱۵س ۸/۵×۱۸ ، ۲۰٦گ ۱۴×۲۵/۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج مشکی مقوایی موریانه خورده

ذخیرة الملك

درده باب است وبفارسی درسیاست واخلاق ازمیرسیدعلی همدانی .

آغاز: حمدوسپاس وثنای بی‌شمارملکی راکه اسباب معاش سکان خطهٔ ملك دنیوی را بتمهید قانون سیاست حکمی نظام داد حکیمی کـه عرصهٔ ملك معنوی را باستحقاق قواعد مکارم اخلاق ومحامداوصاف بنای انتظام بنهاد قاهری کهسطوت‌قهر اورقاب جباران ظالم رایست گردانیدعادلی که‌آثاررأفت عدلش ادعیهٔ مظلومان ضعیف را... قبول رسانید .

انجام : وکثرت‌اقتراف‌معاصی آب روی مابریخت نسال‌الله‌العفوالغفورالمنان ان یعاملنا بما هواهله‌وان‌یستر قبایح‌اعمالنا کمایقتضیه کرمه انه قریب‌مجیب‌والحمدلله رب‌العالمین والصلوة والسلام علی‌محمد وآله اجمعین .

۲۰۰۸/

نسخ سدهٔ ۱۱ ، عنوان ونشان شنگرف ، فهرست مطالب ش۱و۲ درآغازهریك هشت‌خط‌سردار کابلی ونسخه در۱۳۵۸ ازآن اوبوده‌است، درآغاز ومیانه وانجام نسخه پراکنده‌های نجرمی‌است.
۱۸س۸/۵×۱۸ ، ۳۲۰۵ف۱۵×۳۶ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج‌سبزمقوایی عطف قهوه‌یی .

مجموعه

۱ـ سی‌باب درمعرفت کره (ک۴ پ ـ ۲۱ ر ، س۲ ـ ۳۵) ازخواجهٔ طوسی.

آغاز: بسمله . حمدله ... اما بعد بدانکه این مختصریست در معرفت کره که هر که برین عمل واقف شود از اسطرلاب مستغنی گردد ... واین مختصر مشتملست برسی‌باب .

انجام : اینست تمامی سخن در معرفت کره .

۲ـ شرح بیست باب درمعرفت اسطرلاب (۲۲ پ ـ ۱۶۵پ ـ س۱ـ۲۷۷) از عبدالعلی بیرجندی (ف۹۰۴) که در۸۸۹ ساخته است .

۳ـ زبدةالحساب (۱۶۷ پ ـ ۲۰۰ پ) از ملاعلی قوشچی درسه‌مقاله،۱ـ حساب اهل‌هند دریك‌مقدمه‌ودوباب، ۲ـ حساب‌اهل تنجیم دریك‌مقدمه‌وشش‌باب، ۳ـمساحت دریك مقدمه وسه باب، همانکه بنام میزان‌الحساب بچاپ رسیده‌است (ادبیات۵۰۷) .

آغاز: بسمله . الاعتصام بکرمه العمیم الحمدلله رب‌العالمین ... اما بعد این رساله‌ایست درعلم حساب مشتمل برسه مقاله .

انجام‌نسخه‌ما: ضرب قاعده درارتفاع او (باب سوم درمساحت اجسام) .

۲۰۰۹/

نسخ سدهٔ ۱۱ ، عنوان و نشان شنگرف ، در ۳ و شعر هایی است از عبدالحسین بن محمدبن عبدالمحسن جدحنضی بحرانی بخط خود او ، در ۳ پ نثری است ازاو ، در ۳ رخط و مهراو و تملك اواست در ۱۱۳۷/۶/۶ ق و خط محمد معصوم حسینی منصوری که چنین نوشته است : « اخذمن‌الافاغنة فی‌اوان القدرة ... فی‌دارالعلم شیراز ، حرره محمدمعصوم‌الحسینی المنصوری فی‌سنة ۱۱۳۵» ، نسخه‌در ۱۱۷۵ ازآن‌سیدمحمدبن سیدشرف‌بن سیدابراهیم‌بن یحیی صندیدی حسینی ودر۱۳۴۲ ازآن سردارکابلی اوده است ، نسخه‌از «التحائة فی‌الوصیة» درپایان چهارصفحه‌ای دارد وسپس افتاده‌است.
۱۷س۷/۵×۱۷ ، ۳۴۹۵ف۱۲/۵×۲۵ ، کاغذسپاهانی ـ جلدتیماج آبیاکی ضربی‌مقوایی.

جامع‌الاسرار

ازسید حیدرآملی است .

۲۰۱۰/

نسعلیق پایان ج۱۳۲۹/۱ در ش۱ ، نسعلیق محمدجوادبن‌آقارضای‌اصفهانی در ج ۱۳۹۰/۱ با حاشیهٔ «منه» درش۲ ، وبهمین‌خط مورخ ۱۳۹۸ در ش۳ ، نسخ‌مورخ ۱۳۹۷/۱۲/۴ ازهمودرش۴ ، عنوان ونشان شنگرف .
۱۹س۱۰/۵×۱۵ ، ۳۱۶۱ف۱۸/۵×۲۴ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج زردعطف مشکی.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
Library of Tehran

مجموعه

۱ـ مجمع البحار (۲ ر ـ ۴۷ ر) ازمیرزا تقی کرمانی مظفرعلی‌شاه است در یک مقدمه و دو مقصد و خاتمه و بفارسی و در ۱۵ رجب ۱۲۰۸ ساخته است (مشار ۱۳۸۰).

آغاز: بسمله. حمدله ... وبعد چنین گوید ... مظفرعلی‌شاه نعمت‌اللهی ... که چون فقیر بنظم مثنوی بحرالاسرار در تفسیر سورهٔ فاتحة‌الکتاب ... موفق گردید چنان مناسب دید که مطالب کلیهٔ آن کتاب مستطاب را که بطریق منظوم ... بر قلب این ضعیف ... فایض گردیده بود درین کتاب مستطاب که مسمی است بمجمع البحار تکرار نماید.

انجام: والحمدلله رب العالمین فدفرغ من تسوید وتحریره وتألیفه مؤلفه محمد تقی بن محمد کاظم ملیب الملقب بمظفرعلی نعمة اللهی فی لیلة الاحد ۱۵ شهر رجب المرجب من شهور ثمان وماتین بعدالالف.

۲ـ عبرة الناظرین لتکمیل الناقصین (۵۰ ر ـ ۱۱۳ ر) از عبدالله بن محمد در صرف ونحو بعربی ومطالب کلامی وفقهی ورمل‌هم در آن هست.

آغاز: بسمله. ان هذا عبرة للناظرین الحمد لله الفرد الازل الابد والشکرلله الواحد الاحد الصمد الذی لم یلد ولم یولد والذکرلله الذی هو خالق الزمان و الدهر والسرمد وهو الذی قامت السموات بامره بلاعمد و الصلوة والسلام علی حبیبه ونبیه و خیرته من بریته وهو اول العدد وعلی الائمة من بعده و علی سائر النبیین و الاوصیاء والمؤمنین الراشدین الحافظین باعدل الجدد اما بعد فیقول العبد المحتاج العاصی المترصد الی التفات‌الله و عنایته عبدالله بن المحمد الساکن فی الاقلیم الرابع ان هذا المختصر فی علم الصرف والنحو موسومة بعبرة الناظرین لتکمیل الناقصین من العلوم.

انجام: ـ فهذه العبادة عبادة المحب للمحبوب بالانقطاع والوداع ممن سوا مظاهر وباطناً ولعالم یکن وظیفینا الا البلاغ علیك فاستحضرناك بقدر المحال ان درکت وعملت فطوبی لك والا فلاولاحول ولاقوة الا بالله العلی العظیم.

۳ـ اسرار الصلوة (۱۱۴ ر ـ ۱۴۲ ر) بفارسی است.

آغاز: ـ بسمله بدانکه بنص کتاب وسنت و برهان عقل و حکمت نخستین جلوه که خداوند فرمود حقیقت نورمحمد وآل محمد صلواة‌الله علیهم بود و چون آن نورساطع الظهور آیت یکانگی پرورد کار وجلوهٔ احدیت کرد گاراست لهذا در ابتدای صدور وظهور نوری بود یگانه.

انجام: و سلام از تسلیم است و رحمت و فیض خداوند و عطای الهی است چنانکه گذشت وبرکت زیادتی وفزایش درجان ومال وقدرومقام وملك واحتشام است وچون سخن بدینجا رسید سفری پیش آمد ومجال تفصیل نماند لهذا اواخر این رساله درنهایت اجمال است وبهمینجا ختم شد.

۴ـ تاریخ اهل العصمة (۱۴۳ ر ـ ۱۶۱ ر) بنظم است از شیخ محمدبن حسن حر عاملی بعربی.

آغاز: بسمله.

الحمدلله علی الهدایة	الی سبیل الحق والولایة
ابان اعلام الهدی للامة	واوضح النص علی الائمة

انجام:

فقل فی الا له فاکا	اذ کنت فی مدح الوری افاکا
مدح الائمة الهداة الحسن	و انه من کل فعل احسن
علیهم الصلوة والسلام	ولهم الاجلال و الاکرام
والحمدلله علی الاتمام	فهو ختام اشرف الختام

۲۰۱۱/

نسخ سدهٔ ۱۰، عنوان شنگرف ولاجورد، آیات ونشان شنگرف، نسخه را علی‌بن ابی‌طی‌دیده و خط او در ۱و۲ ر وهامش برگهای دیگر دیده میشود، سرگذشت او در کنی والقاب (۳۴۴:۱) هست، نسخه از آن محمدبن علی‌بن ابی‌طی و پدرش بوده‌است، نیز از آن سردار کابلی در ۱۴۴ ق، یادداشت مورخ ۸۹۹ در ۲ر هست، نسخه از آغاز است تا آیهٔ سورهٔ احقاف.

۲۳×۱۲س ۱۹×۱۶۷/۳ ۱۸/۵×۲۵/۵، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی عطف زرد با لولا

تأویل الآیات الظاهرة فی فضائل العترة الطاهرة

ازشرف‌الدین‌بن علی‌حسینی استرابادی‌نجفی محدث‌امامی‌است (ذریعة۳:۳۰۴ـ طوس ش ۵۸ تفسیر ـ منزوی ۱:۲۴).

۲۰۱۲/

نسخ عنایت‌الله‌بن فتح‌الله رومی سمنانی در دهۀ سوم‌ماه رمضان ۹۸۰ در خورکتاب و مورخ ۱۷ شوال۹۸۰ درطوس درپایان مشیخه ، درجزوسوم‌هم تاریخ شعبان ۹۸۰ دیده میشود ، حواشی‌بنسخ ریزتر ، شیخ‌علی‌بن‌سلیمان بحرانی‌نسخه‌را دیده ونشان بلاغ قرات اوهست واواجازه‌ای برای‌شیخ‌نجیب محمدبن عمادالدین محمود در پایان کتاب پیش‌ازمشیخه نوشته است ، اجازۀ او مورخ شعبان ۱۰۶۳ است ، تولیت نسخه در۱۲۳۶ با شیخ محمد بحرانی بوده است ، نسخه ازابواب‌القضایااست تاپایان‌کتاب.

۳۱س۱۱×۱۸ ، ۱۸۰۳۱۹۸×۳۴، کاغذسپاهانی ـ جلدتیماج مشکی مقوایی.

کتاب‌من‌لایحضره‌الفقیه

ازابن‌بابویه قمی رازی ایلافی‌است.

۲۰۱۳/

نسخ سدۀ ۱۱ ، عنوان ونشان شنگرف ، یک صفحه درآغازوپنج‌صفحه درپایان نونویس‌است.

۱۳س۹/۵×۱۹ ۰ ۳۷۷ ۰۳۶×۱۶ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج‌ضربی‌زرکوب سوخت‌مقوایی‌درون سرخ.

درر الحکم و درر الکلم

ازعبدالواحدبن محمدآمدی‌است.

۲۰۱۴/

نستعلیق محمدبا قرورشاهجهان‌آباد دررو آدینه ۱۱۴۷/۴۱۳ ، عنوان ونشان شنگرف ، نسخه جلدیکم است.

۱۹س۱۰×۲۱ ، ۱۶۰۳۱۱×۲۷ ، کاغذ هندی ـ جلدتیماج مشکی زرکوب مقوایی.

۲۰۱۵/

همان نستعلیق همان نویسنده درهمان شهرومورخ ۱۳ رجب ۱۱۲۸ ، نسخه جلددوم‌است، این دونسخه در۱۳۱۴ ازآن سردارکابلی‌بوده است.

۱۹س۱۰×۲۱ ، ۱۶۰۳۲۸۵×۲۷ همان‌کاغذ وجلد.

طب اکبری

از حکیم محمداکبر عرف محمدارزانی‌بن میرحاجی محمد مقیم معروف‌بشاه ارزانی بفارسی در۲۸ فصل‌وترجمه‌ایست‌ازالاسباب والعلامات سمرقندی باافزوده‌هایی ازاومورخ ۱۱۱۲.

(مجلس ۲ : ۳۰۱ ـ مشار ۱۰۸۵ ـ ره‌آورد س۳۱۸ ـ طوس ۳:۲۹۴).

۲۰۱۶/

نسخ سدۀ ۱۰۶ عنوان شنگرف ، وقف محمدتقی‌شهیر بملاپروانه‌عباسی صفوی‌در۱۰۵۳، نسخه از تفسیرسوره سبأ است تاپایان قران وجزوپنجم‌آن.

۱۹س۱۱/۵×۱۸/۵ ، ۱۶۰۳۰۱×۳۳/۵ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدمقواعطف‌میشن.

الکشاف

اززمخشری است.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۲۰۱۷/

نسخ سدهٔ ۱۳ ، عنوانها سرخ ، جدول زرین ولاجوردی ، نسخه از برگ ۶ و ۱۰ است تا ۲۰۲ و افتادگی دارد.

۱۰ س ۱۴×۶/۵ ، ۱۹۲ ، ۱۸×۱۴/۳ ، کاغذ هندی موریانه خورده ـ جلد تیماج قرباکی ضربی مقوایی گردزرد.

گزیدهٔ نسخهٔ شاهجهانی

درطباخی وخوراك پزی است و گزیده ایست ازنسخهٔ شاهجهانی که درمدراس در۱۹۵۶ بچاپ رسیده است .دراین گزیده‌بجای اوزان هندی وزن ایرانی آمده(۱) و جز نسخهٔ ش۲۰۱۸/۲ است.

آغاز افتاده : بعد جغرات وآب ادرك و دارچینی آمیخته بادست لت کند که آبله برآید و چهار کهری دم دهد ... نان جوارنرم‌آرد جوار را بآب خمیر کند و در هاندی ازخس ته داده برته اورانهاده یك بخارآتش دهد باز سرد کرده بدست‌لت‌داده نان پزد نرم شود (ص۴چاپی).

انجام: دال ماش شسته دال سیزده سیرتبریزی ... سابیده انداخته دم کند ـ مقابله نموده شد از اول تا آخر ـ لوزسیصد سیب شش سیر . شیربرنج دوده سیرشیر برنج یکسیرویکسیرقند و سه مثقال نمك پنج قاب لبریزمیگردد و در کیارتی اگر گلاب هم قدری ومشك هم رسانند بد نخواهد بود . تم الکتاب . (درنسخهٔ تا ص ۱۳۷ چاپی هست وچگونگی ساختن لوزسیب وشیربرنج را افزوده دارد و از۱۳۸ تا ۱۴۴ چاپی درنسخهٔ ما دیده نمیشود).

۱ـ مادةالحیوة ص۲۶۱ درمجلهٔ فرهنگ ایران زمین دفتر۳ جلد ۱

۲۰۱۸/

نسخ سدهٔ ۱۳ در ش ۱ ، نسعلیق سدهٔ ۱۳ درمتن وهامش باعنوان شنگرف درش۲، صفحه‌شمار دارد ، ش ۳ هم بهمین خط درمتن وهامش وسلید دارد ونسخه اصل است . ش ۴ بخط نسعلیق سدهٔ ۱۴ است ، یادداشت ۱۳ ج۱۳۸۳/۱ درنسخه هست.

۱۵ س ۱۴/۵×۷/۵ در ش ۱و۲و۳ ، ۱۹ س ۲۰×۱۰ در ش ۴ ، ۳۵۲۱، ۱۴×۲۴ ، کاغذ هندی ـ جلدتیماج مشکی ضربی مقوایی.

مجهول

۱ـ فالنامه (۳ ر ـ ۲۲ پ) از جعفرصادق مانند ش۱۹۹۷/۱ .

آغاز: بسمله . الحمدلله حق حمده والصلوة والسلام علی رسوله محمد و آله و اصحابه اجمعین قال النبی صلی‌الله علیه و علی‌آله وسلم اتقوا فراسة المؤمن فانه ینظر بنورالله تعالی قال علیه السلام نعم الفال قال القران امابعد بدانکه این‌ضمیرفال بغایت خوب و مجرب است و معتمد از قول دربارصدر جهان مقتدای اهل ایمان امام همام الناطق بالحق بین‌الانام

انجام: یانبی اذهبوافتحسسوا ایحسبون انمانمدهم،توانگری ومال بسیاریابند. (تمت تمام شد).

۲ـ گزیدهٔ نسخهٔ شاهجهانی (۲۳ پ ـ ۴۳ پ) برابر با ص۱ـ۱۲۲ چاپی واین گزیدهٔ دیگربست جز نسخهٔ ش ۲۰۱۷ ولی وزنها درآن همان وزنهای هندی است.

آغاز: نان پزی میده‌یاوبالایك آثارروغن شش دام شیرپاوآثارمادهٔ‌خمیربکدام اول درمیده پنجدام روغن داده بمالد بعده ماده برادر شیرآمیخته میده را خمیر کند یکتوله نمك‌وعد بعده روغن باقی داده جواله‌نرم‌بسته نان بطرزروغنی‌خیکی آراسته.

انجام: نشاسته را میده کرده در روغن بریان کند از آتش فرو کوفته سرد

کند باز اندك اندك شیر گرم اندازد ولت کند باز بر آتش نهاده جوش دهد چون نیم پخت شود شیرشکر را اندازد چون طیارشود مصالح سائیده بیامیزد طریق پخش کچری درشیشه باید که برنج وماش را معه آب موافق درشیشه اندازد و قدری روغن بریزد و بر آتش تیه تخته خواهد شد وشیشه نخواهد ترقید.

۳ـ عجائب الطبقات (٤٤ ـ ٤٩٧ ر) ازمحمد طاهر بن ابی القاسم در هفت طبقه دروصف شهرها وسر گذشت شاعان هند بفارسی.

آغاز: بسمله. غایت سعادت ابدی ونهایت کرامت سرمدی حمد کریمی است که منظرهفت آشام اجرام رابکمال صمدیت مطبق برافراشت واین ایوان صوامع انس شاهروان مجامع قدس را درفضای قدرت معلق داشت از وجود بغایت موجودات علوی وسفلی را خلعت بوده لباس وجود پوشانید.

انجام: دلاورجنگ از حضور عنایت شد خبررسید که باسکومکی حجتبار سر کاربیگم شمرومعه بیکم مذکور مردمان بلین فید کرده وظفریاب خان پسرشمرو معه بیگم مذکور نشانیدند بگذرانید شاه نظام الدین عرض نمود که نادهوراونراین پیشوبتاریخ سیزدهم ربیع الثانی سنهٔ ۳۷ ازبالای بام افتاده سرش بشکست وفوت شد.

٤ـ تاریخ قاجار (٤٩٨ ر ـ ٥٢٥ر) بفارسی.

آغاز: بذکر نسب این طایفهٔ قاجار عموبی ما وحسب نسب جلیلهٔ جلادت شعار خدیو کامکار خصوصاً حکایت گذاروقایع نگار است آنچه از تتبع سیرواخبارمعلوم ومستفاداست ودانشوران تر کمانیه دشت قپچاق را نیزخلفا عن سلف دریاد این است که درنواحی تر کستان قصبه‌ای بودمسمی بتر کستان این طایفهٔ جلیله بااتباع خود در آنجای سکنا داشته‌اند و ایشان پنج برادر بوده‌اند و بمقتضای شهامت پیوسته زبان بمنظوم این مضمون میکشاد که:

ما پنج برادری که از یك پشتیم
در پنجهٔ روزگار پنج انگشتیم

چون فرد شویم در نظرها علمیم
چون جمع شویم در دهن ها مشتیم

انجام: یکی از باریافتگان دربار معدلت مدار به تبلیغ برلیغ بلیغ و اتمام فحوای فرمان قضا تبلیغ درر کاب شاهزادهٔ والاتبارپی سپار آمد وتتمیم این حکایت در موضع خود خواهد رفت اکنون مصراع:

همانا فرض ترزین کارد ازم

ذکر عزیمت جعفرقلی خان.

۲۰۱۹/

نسخ سدهٔ ۱۱، عنوان شنگرف، جدول زر ولاجورد.
۲۱س×۱۰×۱۹، ۱۳۱ ف ۱۶×۲۴، کاغذهندی ـ جلدتیماج ترباکی خرپی مقوایی عطف مشکی.

المدح المنقح من فن المرشح

ستایشی است بنظم از عفیف الدین عبدالقادر بن شیخ عیدروس (ریحانة الادب ۴۹۶:۳) مؤلف النور السافرعن اخبار القرن العاشر (۹۷۸ ـ ۱۰۳۷) که در ۱۰۱۶ در احمدآباد میزیسته است درهمین تاریخ وسراینده گویا نظام الدین احمد حسینی پدر سید علیخان مدنی باشد.

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی وشح الریاض لنعمائه الهاطلة ورشح الالفاظ لشکر ایادیه المتواترة المتواصلة... اما بعد فانه لما کان عام ستة عشر بعد الف من سنی هجرة خیر العباد قضی لی الدخول الی الهند احمدآباد فاجتمعت بها بکریم الاباء و الاجداد... عفیف الدین عبدالقادر بن شیخ العیدروس.

انجام: جدك العالی علی الامجد انه مسك الختام

٢٠٢٠

نسخ روز دوشنبه ٩٥٤/١٤٣٥ ، شعرها شنگرف، نسخه در ١٣٤٩ از آن محمد سعید در ١٣٥٨ از آن سردار کابلی بوده است ، در ٣ پ ـ ١٣ پ شرح ابیات مشکله است بدینگونه .

آغاز : هذه عدة ابیات اشکل قائلها اعرابها ورقی فی غامض الصنعة صوابها فکانت ظواهرها فاسدة قبیحة وبواطنها جیدة صحیحة .

انجام : وقد یقال آخر «یا احمق الناس ویا محمقهم ویا محمق الناس» وفیه محذوران... بمعنی حفظ والنون نون (اقاوه) .

١٨س×٩/٥×١٣/٥ ، ٧٣گ×١٦×٢٢ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد لیماج سرخ ضربی.

شرح البردة

شرح ابی شامه عبدالرحمن بن اسمعیل شافعی در گذشتهٔ ٩٦٥ است بر قصیدهٔ برده (چلبی ١ : ٢٢٧) .

آغاز: بسمله . سبحان من اخفی سبحات وجهه بحجاب عجاب الانوار ... وبعد فان القصیدة المشهورة بالبردة للامام ... البوصیری.

انجام : واروم افعل تفضیل من رام.

٢٠٢١

نستعلیق محمدبن احمد گیلانی در لاهور و مورخ ١٠٧٧ در ش ١ و ٣ و ٨ و نیمهٔ رمضان ١٠٧٧ در ش ٧ ، عنوان و نشان شنگرف ، ش ١ حاشیهٔ «منه» دارد و در شب آدینه ماه ذی‌حجهٔ ١٠٧٧ نوشته شده است ، در ش ٢ حاشیه‌ها است با نشانهٔ «منه ، جذوات» ، نسخه از آن محمد یوسف لاجی وداعی الاسلام بوده است.

١٩س×٧/٥×١٦ ، ٢٠٨گ×١٤×٢٣/٥ ، کاغذ هندی موریانه خورده ـ جلد لیماج سرخ زرکوب درون قهوه‌ای.

١ـ رسالة فی حدوث العالم (١ پ ـ ٨٣ ر) ازشمس الدین (شمسا) گیلانی که در ذی‌قعده ١٠٤٥ ساخته است (ف ٢٤٧) .

٢ـ لبراس الضیاء وتسواء السواء فی شرح باب البداء (٨٤ پ ـ ١٤٣ پ) از محمدباقر داماد.

آغاز: بسمله . سبحانك اللهم وبحمدك تعالی جدك وتعاظم مجدك . . . اما بعد فان ... محمدبن محمد یدعی باقر بن داماد الحسینی ... یقول .

انجام : وجنبتی الاولیة والاخریة بالنظر الی جناب الاعلی .

٣ـ رسالة فی خلق الاعمال (١٤٤ ر ـ ١٤٦ ر) ازسیدداماد که درذی‌قعدهٔ ١٠٢٥ ساخته است (طوبی ٤ : ١٢٧).

٤ـ رسالة فی توجیه کلام الشیخ فی ان الواحد لایصدر منه الاالواحد (١٤٦ پ ـ ١٤٧ ر) ازمیرزا ابراهیم همدانی .

آغاز: رسالهٔ میرزا ابراهیم همدانی در توجیه کلام شیخ در اثبات «لایصدر من الواحد الاالواحد» یقول الفقیر الفانی ابراهیم الحسینی الهمدانی بسره الله بغیوب نفسه جعل یومه خیراً من امسه نقل ان بهمنیار لما طلب البرهان من الشیخ علی ان الواحد الحقیقی لایصدر عنه الاالواحد کتب الشیخ له .

انجام : ولایتضح حقیقة الحال الا بترك الجدال وقصر الهمة علی تحصیل مساعدة التوفیق من ذوی الافضال. تم...

٥ـ شرح خطبة البیان (١٤٨ ـ ١٥٧ ر) بفارسی وداستان این خطبه که میگویند علی آنرا هنگامی که معاویه ازاودرخواست بیعت کرده بود ساخته است در آن آمده است (١٤٨ ر).

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

آغاز: هذا شرح لخطبة البيان وهي خطبة لعلي عليه السلم اذ طلب معاوية عليه اللعنة عن امير المؤمنين عليه البيعة والانقياد نقل جماعة من الثقات ـ بسمله. الحمدلله العلي المستعان ثم الصلوة على النبي اولي الامان من بعد هذا اعلم بان المرتضى قدقال في تفضيله خطبة البيان ... روايت است باسناد متصل.

انجام: واجب الوجود است لاحول ولاقوة الا بالله العلي العظيم وصلي الله علي محمد وآله الطيبين الطاهرين.

٦ـ شرح خطبهٔ شقشقيه (١٥٧ پ ـ ١٦٩ ر) از شرح نهج البلاغه ملافتح الله.

٧ـ الحديقة الهلالية (١٦٩ پ ـ ٢٠١ پ) از شيخ بهائي و حديقهٔ ٤٣ حدائق الصالحين است. او آن را درقزوين آغاز و در بغداد درمشهد كاظمين آغاز ج ١٠٠٣/٢ بانجام رسانده است.

٨ـ رسالة في الامامة (٢٠٢ پ ـ ٢٠٨ پ) از شيخ حسين بن عبدالصمد عاملي است (ف ٦٢٧).

آغاز: رسالة في الامامة بسمله وبه نستعين الحمدلله على ما انعم به فكفى والصلوة والسلام على عباده الذين اصطفى محمد النبي الامي واهل بيته ذوي الكرم والوفا.

انجام: واتضحت له حقيقة الحال وصار من خواص الشيعة ولله الحمد اولا وآخرا وظاهرا وباطنا وصلي الله علي سيدنا محمد وآله الطاهرين الي يوم الدين ثم فقه احوج المفتاقين الي رحمة ربه الغني الشيخ محمد بن احمد الجيلاني عفا الله عنها بمحمد و آله الطاهرين ١٠٧٧.

٢٠٢٢/

نسخ سدهٔ ١٣ ، عنوان شنگرف ، متن زير خط سرخ ، نسخه از آن سردار كابلي بوده است.
٢١س×١٠/٥×١٥/٥ ، ١٧٧ ، ٢١×١٥/٥ ، كاغذ فرنگي ـ جلد تيماج سرخ ضربي مقوايي.

شرح كشف الغطاء

شرح ديباچهٔ كشف الغطاء است از شيخ حسن پسر شيخ جعفر مؤلف متن (١٢٠١ ـ ١٢٦٢) در دو جلد و در اصول است (مستدرك ٤٠٢/٣).

آغاز: بسمله. حمدله ... فيقول ... حسن بن الشيخ جعفر انه قد التمسني بعض الاصحاب ان اشرح مقدمة كشف الغطاء المشتمل على المطالب الاصولية.

انجام: ومن ملاحظة الاخبار و كلام العلماء الابرار وصلي الله على محمد ... العالمين.

٢٠٢٣/

نسخ رضايي علي محمد مازندراني كه ش١ را در روز سه شنبه ٢ شعبان ١٠٦٢ نوشته است، عنوان شنگرف ، ش١ را ضياء الدين محمد موحد پسر جمال الدين محمد علوي حسني فلسفي يماني در ١٠٩٤ تصحيح كرده است و او دارندهٔ نسخهٔ هم پوره است (صفحهٔ عنوان) ، در پايان نسخه خط و امضاي شيخ احمد ابن زين الدين احسايي و در ١ر خط و مهر پسر اوست ، صفحهٔ آخر لوليس است.
١٨س×١٥/٥×٧/٥ ، ٢٠٩ ، ١٤ × ٢٥/٥ ، كاغذ سمرقندي ـ جلد تيماج قرباقي سوخت مقوايي حاشيه دار.

مجموعه

١ـ الفوائد الملية في تنقيح الرسالة النفلية (١ پ ـ ١٥٨ ر) از شهيد ثاني است.

٢ـ التنبيهات العلية على وظائف الصلوة القلبية (١٥٨ پ ـ ٢٠٨ ر).

٢٠٢٤/

نسخ محمد بن احمد يوسفي حنفي در ٢ شوال ٩٦٠ ، عنوان و نشان شنگرف ، در پايان خط احمد

كتابخانه مركزي دانشگاه تهران
Library.ut.ac.ir

عبدالله‌بن محمد ازهری حنفی دیده میشود ، نسخه از آن محمد مؤمن خراسانی و دیگران بوده است (صفحهٔ عنوان) .

۲۵س۱۰×۱۴/۵ ، ۳۱۲ ف ، ۲۰/۵×۱۵ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج تریاکی ضربی مقوایی.

دیوان الصبابة

از ابن ابی حجلة شهاب‌الدین ابوالعباس احمدبن یحیی تلمسانی در گذشتهٔ ۷۷۶ است در یک مقدمه وسی باب و خاتمه ودر ۱۲۹۱ بچاپ رسید (مجلس ٤ : ۳۷۱ ـ معجم المطبوعات ص ۲۸).

۲۰۲۵

نسخ ، عنوان واشعار شنگرف ، هر دو شماره که پس و پیش گذاشته شده است یک خط است وش ۳ که باید ۱ باشد مورخ ۴ صفر ۹۶۳ است ، ش ۱ از پایان وش ۳ از آغاز افتاده است.

۱۹س۱۰×۱۴/۵ ، ۳۹۹ ف ، ۲۰/۵×۱۵/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج سرخ ضربی مقوایی .

مجموعه

۱ـ شرح قصیدهٔ عبدالعزیزبن تمام (۷۱ پ ـ ۱۱۰ پ) ازمحمدبن تمیم مقاماتی (فهرست سیگل ص ۲۱ ـ قاهره ۵ : ۳۸٤) .

آغاز: بسمله . قال العبد ... محمدبن تمیم المقاماتی رحمه‌الله تعالی الحمدلله وحده ... هذا کتاب جمع فیه من التعالیق ماهو زبدة کل کتاب ... فما کان لغیری ذکرته مسطورا وما کان لی فاذکره واجعل علامته «ق» بالاحمر وشرحت معنی الشعر ... قال عبدالعزیزبن تمام .

.....

و ذات دل لها الحاظ و سنان

وریح مسک وجید الاغید الغانی

ق هذه الابیات مشتملة علی ذکر الحجر الکریم.

انجام : فمن کان منکم راضیا بالمطل فلیدخل (افتاده) .

۲ـ رسالهٔ کیمیائیة (۱۲ ر ـ ۷۰ ر) در آن عنوان المقالة الثانیة فی وصف الحیوان» (۱۷ پ) و« المقالة الثالثة فی تدبیر المعدنیات» (۳۶ ر) دیده میشود . در آن آمده « ابوبکر الرازی» (۲۱ ر) و « ذکر شیخنا ابوموسی » (۲۵ ر) و « صدیقنا ابوالطیب الیسع » (۳۹ پ) .

آغاز افتاده: المستحصفة الطاهران یتحلل الهوی . (اماما کثر فیه البخار الدخانی وقلت فیه الاجزاء الارضیة) فانه یحدث من اصناف الکباریت .

انجام : فاما المکتوب الیه فمستوص الیه والسلام علی من اتبع الهدی رحمة‌الله وبرکاته والحمدلله رب العالمین.

۲۰۲۶

نسخ هدایة‌الله‌بن محمدرضای گلپایگانی در ۱۲۷۷ ، ش ۹ مورخ ۱۱ رمضان ۱۲۷۷ ، ش ۲ و ۴ و ۵ از پایان افتاده ، ش ۳ و ۴ و ۶ تاریخ ۱۲۷۷ و ش ۸ تاریخ ۱۴ رمضان همین سال را دارد.

۱۷س۸/۵×۱۴ ، ۱۸۴ ف ، ۲۳×۱۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی.

مجموعه

۱ـ حاشیهٔ بر کتابی در اصول (۱ پ ـ ۵۸ ر) ازمحمدباقر بهبهانی .

آغاز: بسمله . بالافعال . ان قلت الافعال فعل المعصوم علیه السلام وهو حجة کقوله والعلم فی الاحکام الشرعیة الفرعیة فقه فکیف یخرج عن تعریف الفقه.

انجام : وبالجملة اذا قال بان التی کذا فلابد من الحکم بعدم کونه کذا شرعا من الثبوت من الشرع بلاشبهة نعم فی الموقتة اولانی الذی لیس کل(؟) ووجهه واضح الحمدلله اولا وآخرا وظاهراً وباطناً .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

٢ـ رسالة فی الاصول (٥٨ پ ـ ٦٠ر).

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین والصلوة والسلام علی خیر خلقه محمد وآله اجمعین فیقول الاقل الاذل محمد باقر بن محمد اکمل عفی عنها هذه فواید یشتمل علی بعض مسائل الاصول الفقهیة . الحکم الشرعی توقیفی موقوف علی النص من الشرع.

انجام : والاصل عدم التغییر بالنسبة الی من لم یتمکن من الشرایط الزاید مثل سایر الشرایط ایضاً والاصل عدم زیادة شرط فی وجوب صلوة الظهر مع ان بعض المجتهدین یدعی ان هذا الاصل لادلیل علی حجیته فی امثال المقام فلابد من التامل التام ولما اشرنا الیه.

٣ـ رسالة فی القیاس (٦٢ ر ـ ٦٣پ) ازهمو .

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین والصلوة والسلام علی خیر خلقه محمد وآله اجمعین فهذه تحقیق فی القیاس خطر بالخاطر الفاتر القاصر وانا العبد الاذل محمد باقر بن محمد اکمل وهو تتمة حاشیة کتبتها علی الذخیرة .

انجام : وربما توضح الحال ازید من هذا فی موضع الاحتیاج انشاءالله.

٤ـ اصالة فساد المعاملات (٦٣ پ ـ ٦٥ر) ازهمو(ف١٧٧٧).

٥ـ حاشیهٔ بر کتابی در اصول (٦٦ پ ـ ١١٣پ) گویا ازهمو .

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلوة والسلام علی محمد و آله اجمعین اعلم ان الله تعالی لم یخلق الخلق عبثاولااهملهم سدی بل خلقهم بقدرته .

انجام : وفی ترجمته عن جش فامانوادره فهی کثیرة لان الرواة

٦ـ رسالة فی النسخ (١١٤ پ ـ ١٣٣ر) گویا ازهمو.

آغاز: بسمله هوالباقی الحمدلله الذی لم ینسخ من آیة الاوقداتی بخیر منها او مثلها والصلوة والسلام علی نبیه محمد وعترته المعصومین فی قولها وفعلها فان من ادعی التفقه فی الشرعیات التی هو معالم الدین لم یعرف الناسخ من المنسوخ کان مثل الحمار فی الطین .

انجام : نسختها آیة السیف .

٧ـ کشف الایات (١٢٣ پ ـ ١٣٧ ر) از میرزا محمد رضای نصیری طوسی (ش ٦٨ـ ج حقوق ـ منزوی ١ : ٤٥ـ٤٧ ـ مجلس ٤ : ١٧ـ ذریعه ٤ : ٢٣٦) .

آغاز: بسمله کشفت نقاب عذار عذراء المقال باسم الله الکبیر المتعال.

انجام : یاتمرون یامر.

٨ـ مسکن الفؤاد عند فقد الاحبة والاولاد (١٣٨ پ ـ ١٨٣ پ) از شهید ثانی .

٢٠٢٧/

نسخ وعنوان شنگرف وبیك خط ورهمة شماره‌ها ، ش٣ مورخ ٢٤ذی‌حجة ١٢٢٤ ، ١٩س٩/٥×١٤ ، ٣٨٠٤ف ١٥×٢١ ، کاغذ فرنگی ـ جلدلیماج سرخ متوایی.

مجموع ٥٥

١ـ المقنع (١ پ ـ ٥٣ پ) از ابن بابویه قمی (معالم ش٩٩ـ نجاشی ص٢٧٦ـ مستدرك ٣٦٧ ـ چاپ شده در الجوامع الفقهیة) .

٢ـ المسائل المنسوبة الی العویص فی الاحکام (٥٥ پ ـ ٦٤ ر) از شیخ مفید است (ف١٩٤٧) .

٣ـ المراسم (٦٦ پ ـ ١٠٤ر) از سلار است (ف٢٠٠٩) .

٢٠٢٨/

نسخ درشت ع٨٣٩/١وعنوان شنگرف باحواشی بنسخ ریز تر در ش١ ، نسخ ریز تر وعنوان شنگرف با حواشی همه در ش٣ که باید نوشتهٔ نویسندهٔ ش١ باشد ودیگر شماره‌ها هم بهمین خط است.

در آغاز و پایان همه شماره‌ها خط ومهر محمدبن حیدربن نورالدین حسین عاملی است (بامهر ١٠٥٠) ومهر محمد شفیع مورخ ١٠٨٦ وخط علی بن جعفر سیاهانی در ١٣١٠ با مهر ١١٩٩ زیر مهر محمد حسین هست .

٢١س٩٥×١٣و٢٢س٩/٥×١٥ درش٣ ، ٣٩٧ف١٤×١٨ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدمقوا.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

مجموعه

۱ـ حاشیة المطول (۱ پ ـ ۷٤ر) ازخطائی (منزوی ۲ : ۳۷٦).

۲ـ حاشیة التلویح (۷۵ پ ـ ۷۷ پ) ازمولانا علی قوشچی ودرصفحهٔ عنوان آمده «فوائد مولانا علی القوشجی بر تلویح».

آغاز: قوله ولاشك انه مكرر ، ذهب ابن الحاجب الی ان حصول العلم بالاحكام عن الادلة فيكون بطريق الضرورة .

انجام: ان لايبقی هناك غير معلوم . هذه فوائد لمولانا علی القوشچی .

۳ـ حاشية فلسفية (۷۸ ر ـ ۸۰ پ) .

آغاز: قوله ويمكن الجواب بانه ای الفعل المقدور داخل فی حد القبيح.

انجام: علی حدوث امر معدوم كالايقاع ، من فوائد مولانا علی القوشجی.

٤ـ حاشية فلسفية (۸۰ پ ـ ۸٤ پ) .

آغاز: قوله صحة انتقال الجسم عنه الی غيره ، ای مع بقاء المنتقل عنه والية بحالهما .

انجام: ولو كان معناه كذلك متعناه (تم من فوائد القوشجی) .

۵ـ حاشية فلسفية (۸٤ پ ـ ۸۷ پ) .

آغاز: قوله فالقدح فی الحسيات يؤل الی القدح فی البديهيات ، فيه بحث لان الحسيات يوجب استعدادا للنفس لحصول البديهيات .

انجام: مثل جزمه فی صور الغلط .

٦ـ حاشية فلسفية (۸۸ ر ـ ۹٦ر) .

آغاز: قوله المعرف ما يستلزم ، الخ ان المص ذكر تعريف المعرف هنا .

انجام: وارزقنا اجتنابه .

همهٔ این شماره‌ها از ۲ـ٦ باید ازقوشچی باشد.

۲۰۲۹/

نسخ حمزة ابن حسين ابن يحيی بن متوكل درروز دوشنبه درشهر جيران بسال ۸۸۰ ، عنوان شنگرف، حواشی دارد درهردوشماره ، ش۱ دیباچه را ندارد ، ش۲ تيرور ۸۸۰ نوشته شده است ، در۱۸۱ر ـ ۱۸۳ پ پراکنده‌های نظم ونثراست بعربی .

۱۸س۷×۱۲ ، ۱۸۳ ش۱۳×۱۸ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدتيماج مشکی ضربی متوالی.

مجموعه

۱ـ معراج الوصول الی شرح منهاج الوصول الی علم الاصول (۱ پ ـ ۱۳۵ ر) ازمجدالدين ايكی در۷۷۳ (ف۲۳۵۲) .

۲ـ منهاج الوصول الی علم الاصول (۱۳۸ پ ـ ۱۸۰ پ) ازبيضاوی.

۲۰۳۰/

نسخ ۸۵٪ ، عنوان شنگرف ، در ۱۴ پ شعری است بعاری ازابن‌سينا وشمارهٔ آيات وكلمات و حروف قرآن، در۱۴ر شعرهای عربی است وشمارهٔ گناهان حجاج ازكشته‌ها ورندانيها، در۲۵پ فوائدی هيوی بعاری ، ش۳ حاشيه دارد ونوشتهٔ حسين بن علی شيبی مدنی است، ش۵ نوشتهٔ روز پنجشنبه ۱۰ ع۱/۸۵۷ است .

۲۴و۱۷و۱۴ س۷×۱۲ ، ۳۷۰ ش۱۳/۵×۱۸ ، کاغذسمرقندی ـ جلدمقوا.

مجموعه

۱ـ الكافية فی النحو (۱ پ ـ ۱۲ پ) .

۲ـ الرسالة الشمسية فی القواعد المنطقية (۱۳ پ ـ ۲۵ پ) از كاتبی.

۳ـ مراح الارواح (۲٦ پ ـ ٤۲ ر) ازاحمدبن علی بن مسعود .

٤ـ غريب القران بترتيب تهجی (٤٤ ر ـ ۵۲ پ) .

آغاز: استحوذ ای غلب عليهم واستولی .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران library.ut.ac.ir

انجام : ورحلة السيف الى اليمن الياء .

٥ـ المقدمة المطرزية في النحو (٥٣ پ ـ ٧٠ ر) (چلبی ٢ : ٥٠٧) .

آغاز: بسمله . اقسام الكلام ثلثة اسم و فعل و حرف جاء لمعنى و لكل واحد منها خواص يختص به .

انجام : اوعلة مكررة منعته من الصرف فافهمه وقس عليه توفق .

٢٠٣١/

نسخ اسفندیار مازندرانی در ١٠٣١/٤٩٦ (پایان) عنوان شنگرف، نسخه در ١٣٢١ از آن سردار کابلی بوده است.

١٤س×٦/٥×١٢/٥ ، ٤٩٦ ص ، ١٢×٣٠ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد لیماج حنایی ضربی مقوایی.

مجموع ٥

١ـ معرفة مايدل عليه الراس والذنب وذوات الذوايب بكونها في البروج (٣ پ ـ ٦ ر) از ابی معشر .

آغاز: باب في معرفة مايدل عليه الراس والذنب وذوات الذوايب بكونها في البروج في حين طالع السنة لابي معشر اذا كان الراس في الحمل استعلى العظماء والاشراف .

انجام : انما يكون بتلك السنة فاعلمه و تفقه . تم الكتاب الثاني بحمدالله وعونه .

٢ـ من كلام ابی معشر في دلالات الاشخاص العلوية (٦ پ ـ ١٩٩ ر) .

آغاز: بسمله . وصلى على سيدنا محمد . من كلام ابی معشر رحمه‌الله في دلالات الاشخاص العلوية الدالة على الاحداث الكائنة في عالم الكون والفساد من جهة محلها

عند طوالع البوادی القرانية وغيرها وهو ثمان مقالات وثلاثة وستون فصلا . المقالة الاولى في كيفية النظر من جهة القرانات لظهور الانبياء .

انجام : و فرداریة القمر ط سنين ط سنين انتهى كلام ابی معشر و هو آخر كلامه .

٣ـ الانتهاءات من سنى العالم للكندی رحمه‌الله (١٩٩ ر ـ ٢٠١ ر) (دیباچهٔ رسائل کندی از ابوریده ص ح) .

آغاز: قال كان بين سنة القران الدال على الملة الاسلامية من الهجرة ح غير شمسية سنة .

انجام : وذلك في السنين المذكورة .

٤ـ القضاء على الكسوفين الشمسي والقمری (٢٠١ ر ٢٣٦ ر)

آغاز: باب في القضاء على الكسوفين الشمسي و القمری . اعلم ان المستولي على طالع وسط الكسوف وعلى تلك النصبة فان كان تحسادل على الفساد .

انجام : مع كثره المطر السمك ومرور الانهار .

پس ازین چندین باب است وباید از کتابی مفصل در احکام نجوم باشد ودر آنها سخنان ابومعشر وخوارزمی آمده است (٢٣٦ ر ـ ٤٣٩ پ) چنین است:

باب في عدد ذوات الذوائب واسمائها وصفاتها .

باب زعم ابن ابی الرجال انه صح له هذا الباب بالتجربة .

باب لعلماء الهند في طلوع الميازك .

باب اذا مر كوب بقلب الاسد في تحويل سنة مات ملك اهل ذلك البلاد .

ذكر الآيات والعلامات الكائنة في زمن المتوكل

دلائل الشمس بكونها في كل برج من البروج .

باب دليل السنة .

نبذ من كلام هرمس .

من كتاب الامثال وهو كتاب النوادر في تحاويل السنين .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

باب فی اجتماع الکواکب فی البروج .

باب من قرانات الکواکب .

باب فی نزول المریخ فی البروج .

باب لماشاءالله فی القرانات وتأثیراتها .

باب فی دلالة اقتران الکواکب .

باب فیما تدل علیه الکواکب السیارة والجوزهر فی المقارنة .

باب النظر فی الحروب من کتاب ابی علی الخیاط .

باب فی معرفة حال الملك .

باب من کتاب العرش لهرمس .

باب من کتاب ماشاءالله فی تحاویل السنین

باب فی تشریق الکواکب وتغریبها وفی الحروب .

باب فی النظر للملوك من الکتب الاول .

باب فی معرفة الحوادث و القتال ای ناحیة یکون .

باب فی الحکم علی التحاویل فی الحروب وغیرها .

باب للکندی فی الحروب وغیرها .

باب فی تحاویل السنین

باب فی النظر فی امر العالم

باب الوقت فی الحوادث متی یکون علی حسب مایدل علیه اصل السنة .

باب اذا رایت فی تحاویل السنین الامر الذی یخاف منه .

باب فی دلالة الحروب والخوارج .

باب فی دلالة خاصیة الکواکب ودلایلها .

باب من النظر فی تحویل السنة .

باب فی معرفة دلیل السنة للعالم .

باب فی دلالات الکواکب للکندی .

باب فی ظهور عطارد و کون الشمس فی برج برج .

باب تشریق عطارد فی منازل القمر .

باب فی الحکم علی نزول سایر الکواکب منازل القمر .

باب فی الحکم علی طلوع البروج فی وقت التحویل .

باب فی الحکم علی تحویل السنة .

باب فی تحویل السنة .

باب فی دلائل الکواکب فی تحویل السنة والارباع .

باب فی دلاله البروج فی تحاویل السنین .

باب فی امور الملوك .

باب فی اجتماع الکواکب .

باب فی تحویل سنی العالم .

باب فی الحکم علی تحاویل السنین .

باب فی دلائل زحل فی التحویل .

باب فی دلالة دلیل الملك فی التحویل .

باب فی النظر فی دلالة الشمس .

باب فی الحکم علی ارباب البیوت فی وقت التحویل .

باب فی الحکم علی الکوکب فی ربع السرطان .

باب فی ولایة الکواکب .

باب فی دلالة رجوع الکواکب .

باب فی الحکم علی کون بعض الکواکب فی بعض درج البروج علی الملوك

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

باب فی الحکم علی القران.

باب فی معرفة اجناس القرانات التی للکواکب السبعة.

فصل ذکر الاسبجی.

ذکر ابوالعباس التنوخی.

آغاز: باب فی عدد ذوات الذوائب واسمائها و صفاتها و طبائعها و دلالتها قال بطلمیوس ان عدد ذوات الذوائب تسعة.

انجام: وعند عودة القران لموضعه الاصلی.

۵ـ مقالة فی حوادث القرانات (٤٤٢ پ ـ ٤٦٥ر) از ابی العباس فضل بن حاتم نیریزی.

آغاز: مقالة النیریزی فی حوادث القرانات. من کلام ابی العباس الفضل بن حاتم النیریزی فی القرانات والکسوفات الدالة علی الفتن والحروب وماتدل علیه الی آخر سنة ٦٠٠ للهجرة ومابعدها. قال ابوالعباس النیریزی ان الذی حدانی علی استخراج مادونته فی هذه المقالة و ذکرته من مقارنات الکواکب العلویة والکلام علی ظهور الفتن بالمغرب وماتصل بذلک من الکلام علی الدول والملل والحوادث المستدل علیها من القرانات والکسوفات هو امتثال امر مولانا المکتفی بالله امیر المؤمنین ابی محمد علی ابن المعتضد بالله امیر المؤمنین اطال الله بقاءه وعزه فنقول.

انجام: الی تمام سنة ٦٠٠ للهجرة و الحمدلله رب العالمین. استفتاح کلام الفضل بن حاتم النیریزی رحمه‌الله فیما تقدم له من القرانات وتحاویل السنین (٤٥٨ر) ... ظفر فی غزوات بجنود وجیوش کمل القول بحمدالله ومنه.

٦ـ رسالة فی البروج (٤٦٥ پ ـ ٤٧١ پ).

آغاز: بسمله. البروج النارية الشرقية. برج الحمل له وسط الجنوب و هو المرکز العاشر.

انجام: وبحر الیمن وجرجان والشام والله الموفق للصواب.

۷ـ اسماء المدن والبلدان المعروفة (٤٧١ پ ـ ٤٧٤ر) از احمد بن کثیر حاسب دربارهٔ هفت اقلیم

آغاز: الفصل التاسع من کتاب احمد بن کثیر الحاسب الصغری فی اسماء المدن والبلدان المعروفة فی کل اقلیم ویبتدی بها من جهة المشرق.

انجام: علی العقالبة وینتهی الی بحر المغرب (والحمدلله وحده نفع الله به صاحبه ویرحم کاتبه).

۸ـ رساله فی صناعة النجوم (٤٧٤ پ ـ ٤٨٢ر) از امام فخر رازی.

آغاز: قال الشیخ الامام ... فخر الدین ابوعبدالله محمد بن عمر الخطیب الرازی ـ هذه امور یجب ان یکون محفوظة علی خاطر من یعانی صناعة النجوم.

انجام: وسفر البرو الفصد واخراج الدم.

پس ازاین (٤٨٢ ر ـ ٤٩٤ پ) عنوانهای زیر دیده میشود:

الاسرار التی کانت حکماء الهند والیونانیین یکتمونها ولا یختارون اظهارها.

باب فی اللعب بالجوکان و الکرة (در این باب از ابن الخصیب سخنی آمده است).

اختیار فی التزویج وعقد النکاح للقرشی.

فایده بباید دانست که قران ... که اصل جمیع طوالع است (تنها این یکی فارسی است).

۲۰۳۲/

نسخ محمدعلی بن محمدمهدی گلپایگانی در ۱۲۴۱، عنوان شنگرف.

۱۵س×۷ ـ ۱۵، ۱۴۰×۲۰/۵، کاغذ فرنگی ـ جلد لیتاج مشکی مقوایی.

کتابخانه دیجیتالی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

اللهوف على قتلى الطفوف

ازابن طاوس است درسه مسلك.

٢٠٣٣/

نسخ سدهٔ ١١ ، نشان شنگرف ، جدول زر ولاجورد ، متن زیر خط سرخ ، حواشی با لشالهٔ «منه» سرلوح آراسته ، درصفحهٔ عنوان وروی برگ پیش‌ازان نظم ترکی است.
٢١س٧×١٤/٥ ، ٣٤ گ ١٤×٢١/٥ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج ترياکی زرکوب.

شرح الرسالة الحسنية

شرحی است ازمحمدبن عمر درندی ودرآداب مناظره است.

آغاز: بسمله. الحمدلمن قدر الوظائف على احسن النظام ... وبعدفانی‌قداتيت فيما مضى على شرح الرسالة الحسنية ... بحاشية ... فاستحسنها الفحول ... ثم كان يخالج صدری ان ناتی للمتن بشرح غنی عن الشرح ... (يامن وفقنا) عدل عن المشهور تنبيها على كفاية ذكرمايتبى‌ء عن الصفة الكمالية ... (لوظايف البحث فی التحريرات والتحقيقات) المراد بالوظائف اماالموجهة اوالاعم منها.

انجام: ولافی العشرة جزما يقول ... محمدبن عمر الدرندی هذاآخرمايتعلق بالرسالة الحسنية فی‌الآداب على وجه يكشف عن وجوه فرائدهافتناع الاحتجاب‌ويفتح عن كنوزفرائدها قلاع الارتياب ومن‌الله التوفيق لاظهار الصواب و اليه الرجعی وحسن مآب.

٢٠٣٤

نسخ سدهٔ ٨و٧ ، عنوان ونشان شنگرف ، تاریخ ٥٠٤ در پایان دیده میشود ولی درستی آن روشن‌نیست . نسخه ازعمالهٔ ٣ فی تدبیرآلام المعدة از فن ٣ است تا بمعالجات اوجاع المفاصل ، در

صفحهٔ عنوان شعرهاایست بلهجه طبری و یادداشت مالکی در حلب بسال ١٠٠٤ و یادداشت ابونصربن شهاب‌الدین کوبنانی دراینجا ودرپایان مورخ ٩٠٣ درتبریز.
٢٧س١٨×٢٥ ، ٣٤ گ ١٧×٢٤/٥ ، ٣٢/٥ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدتیماج مشکی مقوایی.

القانون

ازابن‌سینا است.

٢٠٣٥/

نسخ سدهٔ ١١و١٢ ، عنوان ونشان شنگرف ، درصفحهٔ عنوان خط و مهر شیخ مرتضی انصاری است ، نسخه ازنجارن است تا نکاح وناقص ، در١٣٦٤ وقف شده است.
٣٣س١٢/٥×٢٤ ، ٤٠٣ گ ٢١×٢٠/٥ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج سرخ ضربی مقوایی.

مسالك الافهام

شرحی است ازشهید ثانی برشرایع محقق حلی.

٢٠٣٦/

نستعلیق سدهٔ ١١ ، عنوان شنگرف ، جدول زر ولاجورد ، بالای صفحهٔ یکم سرلوح زرین است برنگارنگ آراسته.
١٥س١٢×٢١/٥ ، ٤٤٥ گ ٢٠×٢٩ ، کاغذ هندی ـ جلدتیماج قهوه‌ای زرکوب مقوایی.

نزهة الابدان

بفارسی است وطب ولی هم خوانده میشود.

آغاز: بسمله. حمدوسپاس حضرت کبریای حکیمی بیچون که سرشت‌وطینت ابدان جمیع انسان از تحت الثری ماء وطین و ظلمات نهانخانهٔ نیستی برآورده... و انتخاب نسخهٔ طب نزهة الابدان که مسمی‌است به طب ولی.

انجام: گرمی وسردی و تری و خشکی است ... و گویند طبیعت روان شد والله اعلم بالصواب.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۲۰۳۷

نسخ سدهٔ ۱۱و۱۲ ، متن زیرخط سرخ ، جدول زر ولاجورد ، دوسرلوح زرین و لاجوردی و برنگارنگ آراسته درنسخه هشت ، مهر «مهدی‌بن محمدصالح» دارد .

۳۵س۱۰×۲۰/۵ ، ۲۷۳ گ ۱۸×۳۱ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج قهوه‌ای مقوایی.

شرح الکافی

ازمولانا محمد صالح مازندرانی که شرح کتاب عقل را در ۱٤ صفر ۱۰٦۳ و وشرح کتاب توحید رادرروزپنجشنبه ۱۷ رمضان ۱۰٦٤ پانجام‌رسانده‌است (نسخه‌ها).

۲۰۳۸

نسخ روزروشنبه ۹ج۱۰۱۶/۲ ، عنوان شنگرف ، نسخه در ج۱۰۸٦/۱ از آن‌صفی قلی فرمانروای پیشین ایروان‌بوده‌است.

۲۳س۱۱×۱۹/۵ ، ۲۹۳ گ۱۹×۳۲ ، کاغذ هندی ـ جلدتیماج مشکی درون سرخ و سوخت و زرکوب با برگردان.

تاریخ اکبری

ازشیخ ابوالفضل ناگوری است (فهرست دانشکدهٔ ادبیات ص٥٦).

۲۰۳۹

نسخ سیدنجم‌الدین‌بن سید محمد جزایری در۲ج۱۰۸۵/۳ درجزو ۳و۱۰۹۴ ذی‌قعدهٔ ۱۰۸۵ در پایان کتاب ومحرم ۱۰۸٦درحاشیه ، عنوان شنگرف ، حواشی برمز «نجم» از نویسندهٔ نسخه و رمز «م ق ر سلمه‌الله» ، «ه ره : سلطه ره» ، نشانهٔ بلاغ بخط سیدنعمةالله جزایری درهامش هست ، او برای همین نویسنده سه اجازه دراین‌نسخه نوشته است: مورخ ۲ج۱۰۸۵/۳ ذی‌قعدهٔ ۱۰۸۵و۱۰۸٦/۱(ریحانةالادب ۳۲۹:٦) . نسخه را سردار کابلی در۱۳۵۰ داشته‌است.

۳۰س۱۱×۱۹ ، ۲۹۹ گ۳۰/۵×۳۰ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج سرخ کناره زرد و ضربی و مقوایی.

کتاب‌من‌لایحضره‌الفقیه

ازابن‌بابویه قمی رازی ایلاقی است .

۲۰٤۰

نسخ محمدقاسم‌بن محمدتقی درماری در ۱۹ج۱۰۲۹/۱ ، عنوان ولقاب شنگرف .

۴۴س۱۱/۵×۴۴ ، ۱۳۱ گ۱۸/۵×۳۳ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدمقوا با برگردان.

مرصادالسبادالی‌المبده والمعاد

ازنجم‌الدین دایهٔ رازی است (ف۶۷۸ ـ مشار۱٤۲۹).

۲۰٤۱

نستعلیق محمد صادق‌بن حسن حیام دامغانی درقلعهٔ استرابادِ در روز سه‌شنبه ۱۷ صفر ۱۰۸۸ و رخاتمهٔ‌آن مورخ ۹ج۱۰۸۸/۴ است ، عنوان شنگرف ، درپایان شعرها ایست بخط سرایندهٔ‌آن‌علی‌اکبربن قایم‌مقام حسینی.

۳۵س۱۳×۲۲/۵ ، ۳۷۸ گ۲۰×۳۳/۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج حنایی‌ضربی مقوایی.

فرهنگ جهانگیری

از عضدالدوله جمال الدین حسین‌بن فخرالدین حسن اینجوی شیرازی که‌بنام ابوالمظفر نورالدین محمد جهانگیر پادشاه غازی درشش‌سال ساخته ودر۱۰۱۷ بانجام رسانده است.

(مجلس ۲ : ۲۷۵ ـ طوس ۳۷۲:۲ ـ سپه ۲۱۲:۲ ـ مشار۱۱۷۳ـادبیات۳٦۷)

۲۰٤۲

تعلیق سدهٔ ۱۱و۱۲ ، عنوان شنگرف ،جدول زر و لاجورد ،کنار دوصفحهٔ نخستین آراسته پر

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

آغاز منشآت فتوحی ش ۲۰۴۲

پایان منشآت فتوحی نسخهٔ ش ۲۰۴۲

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

و لاجورد و رنگهای دیگر ، سرلوح دارد ، انجام افتاده ، برگهای ۶-۷ و ۹-۱۰ و ۱۱-۱۲ و ۱۳-۱۴ باهم ربطی ندارند و میانهٔ آنها افتاده است .

۱۲س×۱۹ ، ۱۴س ، ۹ × ۲۹/۵ ، کاغذ سپاهانی - جلد مقوا .

منشآت

بفارسی است از روح‌الله منشی فتوحی شیرازی خوشنویس و مستوفی عصر صفوی و زندهٔ در ۱۰۲۷ که از اسناد تاریخی و اجتماعی آن زمان است . نسخهٔ دیگری از آن کاملتر و بیشتر در این کتابخانه هست (ش ۳۲۱۳) و نسخهٔ دیگری هم نزد آقای شهشهانی هست(۱).

فهرست این نسخه :

۱ـ قاعده . مرتبهٔ مکتوب الیه اعلی از مرتبهٔ کاتب باشد

۲ـ قاعده : مرتبهٔ مکتوب الیه اسفل از مرتبهٔ کاتب باشد

۳ـ قاعده : منشی باید صاحب طبع سلیم باشد

٤ـ قاعده : اظهار شوق و آرزومندی

٥ـ قاعده : سطرهای مکتوب . . . باید طاق باشد

٦ـ قاعده : اگر مساوی نسبت بمساوی بنویسد

۷ـ عریضه به نواب شاه ولی سلطان از جانب یکی از اکابر علماء

۸ـ عریضه به نواب کامکارخان احمد پادشاه گیلان

۹ـ در تهنیت فتح به درگاه از جانب شاه ولی سلطان

۱۰ـ بخدمت نواب عالی‌جاه نظامشاه از جانب میرزا حسین کلیم .

مقالهٔ دوم که حکام به اعالی و اعالی به اسافل نویسند .

۱۱ـ از جانب نواب ابراهیم به نواب مستطاب نظام‌الملک پادشاه هند .

۱۲ـ جواب کتابت نواب چنگیزخان که جیغهٔ مرصع به جهت نواب ابراهیم خان فرستاده بود .

۱۳ـ به نواب سلطنت پناه ابراهیم خان حاکم‌لار از جانب نواب ابراهیم خان حاکم شیراز و اظهار فتوحات شاهی (فتح گرجیان) .

بقیهٔ حاشیه پس از این است تا صفحه ٦٦٨

. . . . . .

۱٤ـ از جانب نواب ابراهیم‌خان حاکم شیراز بنواب سلطنت مداوحاکم لار .

۱٥ـ به نواب سلطنت پناه مشارالیه در جواب خطاب .

۱٦ـ به نواب اعتمادالدوله قاضی جهان از جانب نواب ابراهیم‌خان .

۱۷ـ از جانب نواب ابراهیم‌خان به نواب علامی امیرسیدشریف .

۱۸ـ جواب کتابت نواب علامی امیرسید شریف از جانب نواب خانی .

۱۹ـ بنواب مستطاب علامی از جانب نواب‌خانی در جواب خطاب مومی‌الیه .

۲۰ـ جواب کتابت نواب میرزاشرف جهان در فصل بهار از جانب نواب نامدار .

۲۱ـ جواب نامهٔ نواب علامی از جانب نواب نامدار ابراهیم خان .

۲۲ـ از جانب نواب خانی به نواب علامی و اظهار کثرت اشتیاق .

۲۳ـ درطلب قانون مملکت از نواب مستطاب علامی امیرسیدشریف باقی

۲٤ـ درجواب کتاب نواب علامی در استدعای وصال .

۲٥ـ به نواب مستطاب شاه نعمة‌الله از جانب نواب ابراهیم‌خان .

۲٦ـ جواب کتابت نواب مستطاب شاه نعمة‌الله که بامیوهٔ یزد فرستاده بودند .

۲۷ـ جواب کتابت نواب مستطاب که با مفرح همراه حضرت کلیم فرستاده بود .

۲۸ـ درجواب نامهٔ نامی نواب مستطاب شاه نعمة‌الله در باب حضرت امیرشهریار .

۲۹ـ هم به نواب مستطاب ارشادپناه نعمة‌الله در باب اقمشه وامتعه .

۳۰ـ در استدعای آمدن نواب مستطاب مومی‌الیه به شیراز که برامجرد آمده بودند .

۳۱ـ جواب کتابت نواب اعلی حضرت شریف‌حسن پادشاه مکهٔ مکرمه که به نواب کامکار امیرالامرای فارس امت خان باسه راس اسب ارسال فرموده بودند (بعربی) .

۳۲ـ حضرت اسحاق خلیفة‌العجمی بنواب اعتمادالدولة الخافانیه نوشته .

۳۳ـ هم اسحق خلیفة‌العجمی در فصل بهار بخدمت نواب میرزا نظام‌الملک نوشته .

۳٤ـ حضرت اسحاق خلیفه بحضرت امیرزادگی آید مورولد خلیفه شمخال نوشته

۳٥ـ بنواب نامدار خانی از جانب حضرت اسحق خلیفه درجواب کتاب .

۳٦ـ اززبان حضرت اسمعیل بیك شیخ بنواب علامی شاه فتح‌الله .

۳۷ـ جواب خطاب عتاب آمیز نواب میرزا نظام‌الملک از جانب اسحق خلیفه .

۳۸ـ پرسش نامهٔ قضیهٔ نواب اعتمادالدولة العلیه به نواب میرزا نظام‌الملک ازجانب اسحق خلیفه

۳۹ـ یکی از اکابر به نواب مستوفی الممالك که اولا منشی الممالك بودند .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

. . . . . .

٤٠ـ به نواب وزارت و نظارت پناه میرزا احمد ازجانب یکی‌ازاکابر شیراز .

٤١ـ بحضرت مقرب السلطنه میرزالطف‌الله در تهنیت منصب .

٤٢ـ تهنیت منصب اشیفا به نواب منشی‌الممالك میرزامحمد

٤٣ـ به نواب مستطاب شاه ابوالولی قاضی‌عساکرازجانب یکی از اکابر .

٤٤ـ در پرسش تعزیت و اداء تهنیت نواب حاکم لار بنده را مأمور ساخت

٤٥ـ حضرت سیادت پناه قوام‌الاسلامی به‌نواب سلطنت پناه درپرسش تعزیت واداء تهنیت سلطنت .

٤٦ـ یکی ازاکابر شیراز به نواب نامدارشاه علی خلیفه سارو شیخلو نوشته .

٤٧ـ ازجانب‌نواب آصف‌جاه درتهنیت سلطنت‌میرزاعلاءالملك خان‌حاکم‌لار نوشته .

٤٨ـ به نواب شاه‌نعمت‌الله ولد نواب میرمران که از اسب افتاده بودند از جانب نواب نامدار خالی .

٤٩ـ ازجانب نواب به حضرت امارت پناه آقابیك سلطان .

٥٠ـ نواب ابراهیم خان در طلب میوه بشهریاری خواجه عبدالرشید ابرقوهی نوشته‌اند .

٥١ـ نواب مخدوم زادگی مصطفی بیك امرفرمودند که‌جواب کتابت خواجه محمد مبارك منشی که یك فقره تزریق نوشته بودند نویسند و اظهار توبه در ایام بهار .

٥٢ـ نواب شاه ولی‌سلطان به نواب حاکم لار درخبر اسلام عیسی‌خان گرجی

٥٣ـ جواب کتابت نواب سلطنت پناه ابراهیم‌خان ازجانب نواب شاه‌ولی سلطان .

٥٤ـ به نواب اعتمادالدوله امیرسیدشریف ازجانب نواب شاه ولی سلطان ودرهر کلمه التزام حرف«میم»شده .

٥٥ـ پرسش نامه‌بنواب علامی‌درباب فوت امیرحبیب‌الدین محب‌الله مخدومزادهٔ نواب مشارالیه .

٥٦ـ جواب کتابت نواب سلطنت پناه حاکم لار ازجانب نواب ولی سلطان

٥٧ـ بنواب اعتمادالدوله علیه درسفارش کلوعبداله مداح تبریزی .

٥٨ـ بنواب مرتضی‌قلی سلطان که میوه بجهت نواب ولی سلطان فرستاده بوده .

٥٩ـ ازجانب ولی‌سلطان به نواب حاکم‌لار که میوه‌فرستاده طاس‌وطبق‌طلبیده‌اند

٦٠ـ ازجانب ولی سلطان بحاکم سیستان واظهار محبت قدیمی .

٦١ـ بنواب مستطاب میرمیران که چاووش ازجانب ولی سلطان برده بود .

. . . . . .

٦٢ـ نواب ولی سلطان بنواب مستطاب علامی امیر معین الدین اشرف شریفی نوشته .

٦٣ـ ازجانب نواب‌ولی سلطان به عالی‌حضرت میرزانورالهدی شریفی .

مقالهٔ سیوم در مکاتبات اعیان بخدمت حکام عالیشان .

٦٤ـ ازجانب عالیحضرت شاه فتح‌الله درجواب طلب نواب عادل‌شاه .

٦٥ـ جواب نواب امیر صدرالدین محمد از زبان مشتاقی حسین قصه خوان متضمن اسامی منسوبات امیرحمزهٔ صاحب قران .

٦٦ـ بحضرت خواجه شیخ محمد مستوفی از زبان قصه خوانِ مزبور به طرز قصه واشیفا .

٦٧ـ رسالهٔاخری که بنده روح‌الله منشی در فصل بهار از پای قلعهٔ گلستان شروان بخدمت خدام حضرت وزارت پناه میرزا عنایت‌الله نوشته است

٦٨ـ رسالهٔ اخری به خدمت شاه طاهر وکیل‌پادشاه هند به‌زبان مولاناغیاث الدین منصب درجواب

٦٩ـ درجواب خطاب مولانا محمدمومن به هند .

٧٠ـ بخدمت حضرت مستوفی‌الملکی اززبان مولانا غیاث الدین منصب .

٧١ـ رسالهٔ دیگربه حضرت قاسم بیك از زبان مونالا غیاث الدین منصب .

٧٢ـ رسالهٔ اخری به‌یکی ازاکابر علماء .

٧٣ـ رسالهٔ اخری به‌یکی از اکابر نوربخشیه .

٧٤ـ رسالهٔ اخری هم به‌یکی‌ازاکابر نوربخشیه .

٧٥ـ رسالهٔ اخری‌بخدمت حضرت میرزاعنایت از زبان امیرقوام‌الدین‌محمد معمار .

٧٦ـ رسالهٔ اخری اززبان جمعی بحضرات .

٧٧ـ رسالهٔ اخری برسبیل تجنیس به یکی از افاضل سادات نوشته .

مقالهٔ ثالثه ازاخوان الصفا و ارباب محبت و وفابه امثال واکفا

٧٨ـ نامهٔ اول ازجانب حضرت خواجه جلال‌الاسلام بحضرت قاسم بیك کلیم .

٧٩ـ نامهٔ ثانیه در تعزیت خلیفة العجمی از جانب جلال الاسلامی بمقرب الحضرة العلیه قاضی‌عمادالدین محمود .

٨٠ـ نامهٔ ثالثه از جانب حضرت میرزا عنایت‌الله بحضرت مقصود بیك .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

. . . . . .

۸۱ـ نامه رابع به حضرت خواجه عبدی بیك که بمجاهد مسمی و به زین العابدین مشهور است .

۸۲ـ نامهٔ خامس از زبان بنّایی به مطلوبهٔ او

۸۳ـ نامهٔ سادسه از جانب حضرت امیر محب‌الله دست غیب بمولانا زاده علاء محمدا .

۸٤ـ نامهٔ سابعه که بنده روح‌الله درجواب خطاب عزیزی نوشته .

خاتمه درمنشورات ومکتوبات واحکام مختلفه که دردوفصل مفصل شده

فصل اول :

۸۵ـ اولا منشوریست دردعای دولت نواب کامیاب اعلی خاقانی ودعای نواب خانی حسب الاستدعاء مشعله‌دار بنواب خاقانی .

۸٦ـ ذکر منشوریست بجهت شیخ زاده غیاث الدین مقصود راست گو که از هند آمده درترتیب کتب خانه

۸۷ـ جواب نواب نظام الملك وحضرت شاه طاهروقاسم بیك حکیم زاده نوشته شده است (۹٤۹)

۸۸ـ دیگر کتابتی است که در بازگشت ازصوب روم به خواجه حسینعلی عطرفروش در فنون صورت و عمل بی بدلست نوشته .

۸۹ـ کتابتیست که از جانب عزیزی به یکی ازاعزهٔ او نوشته شده .

۹۰ـ کتابتیست که اززبان میرزا کافی شیر بتداو بمطلوب اودختر بچهٔ برغه نوربخش نوشته .

۹۱ـ دیگر اززبان خواجه محمد کلید دار خزینه بجمعی .

۹۲ـ دیگر کتابتیست اززبان مقربان نواب نامدارخانی به آقاشاهی دلخك که بلاررفته بوده نوشته .

۹۳ـ دیگر کتابتیست اززبان آقاشاهی دلخك به آقای موالی مسخره .

۹٤ـ دیگر کتابتیست اززبان آقاشاهی دلخك بمسخره جوالاق

فصل دوم دراحکام .

۹۵ـ حکم اول در داروغگی ولی بك پروانچی باشی ولدمراد آقا درباغ حکم آباد .

۹٦ـ حکم دوم در داروغگی حضرت علی خلیفه آیجی .

. . . . . .

۹۷ـ حکم سیوم در کلانتری شهریاری خواجه تاج الدین محمد .

۹۸ـ حکم چهارم در تقدم مولانا یشهٔ قصه خوان برمعرکه گیران .

۹۹ـ حکم پنجم در تقدیم سیادت‌مآب امیر کمال‌الدین هاشم کمانچه برافران

(دراین حکم اصطلاحات موسیقی آمده مانند چالچی باشی جالچیان) .

۱۰۰ـ حکم ششم دراحتساب حضرت امیر محب‌الله دست غیب .

۱۰۱ـ حکم هفتم درفتح نامه ومراجعت ازرومیه و ختم مکاتیب واحکام برین شدتاانتهاء آن باب مطابق ابتداء باشد ۹٦۹

مقطعات

۱۰۲ـ قطعه‌ای که درماندگی الاغ عرض شده (منظوم)

۱۰۳ـ قطعه ایست که در بیستون کوه بخدمت کوه شکوه درماندگی الاغ عرض شده (منظوم) .

۱۰٤ـ درعرض تحفة الخیر .

۱۰۵ـ در تاریخ خلیفة العجمی معینا محمدا صاغدیا .

۱۰٦ـ درتاریخ وفات امیر شاه یحی انجو (شعر) .

۱۰۷ـ درتاریخ کوری حضرت شهریاری .

باب دوم در رقم آنچه در ایام فرخنده انجام نواب . . . مدار عدالت ستار سپهر اقتدار ولی الامثالی شاه ولی سلطان صورت بیان یافته از پروانجات ومکاتبات وغیره وفتح الباب این باب به توفیق مفتح الابواب ازپروانجات شود .

۱۰۸ـ پروانچهٔ داروغگی دشتستان بحضرت حیدر بیك .

۱۰۹ـ پروانچهٔ حضرت کاظم قلی بك مهردار .

۱۱۰ـ پروانچهٔ داروغگی جوانمرد آقاجبه‌دار .

۱۱۱ـ پروانچه کرك براقی فریدون آقا .

۱۱۲ـ پروانچه درباب امارت شاه وردی محبت ترخان سپاه منصور .

۱۱۳ـ پروانچهٔ استیفا به اسم حضرت مستوفی الملکی شمسا محمدا غیاثا .

۱۱٤ـ پروانچهٔ صاحب‌عیاری خواجه روح‌الله جوهری .

۱۱۵ـ پروانچهٔ داروغگی محمد بیك سفره‌چی .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۱۶- پروانچهٔ داروغگی تنغا و قصابخانه باسم حضرات مخدوم زادهها وفرزانهٔ انوارحدایق اقبال ابراهیم بك وخلیل بك و رجوع وکالت برشاه محمدآقا .

۱۱۷- درتخفیف اصناف.

۱۱۸- پروانچه درباب تخفیف بدر بیضا باسم امیر مسعود شاه .

۱۱۹- پروانچهٔ تقدم بهرزاده علی معین سرتراش برسلاح و سلیمانی .

۱۲۰- در تخفیف پیش کش جنسی فایدان شولستان .

۱۲۱- پروانچهٔ کلانتری فیروزآباد (قشقایی) بنام شهریاری امیریوسف شاه کمال

۱۲۲- درطلب امیر هاشم کمانچه .

۱۲۳- پروانچهٔ کلانتری خواجه غیاث الدین عطاءالله .

۱۲۴- جواب کتابت خواجه محمد میرك منشی که بخدمت مصطفی بیك نوشته از خراسان ویك فقره از آن تزریق بود بنده ازخدمت آنحضرت نوشته بخراسان فرستاده شده.

۱۲۵- تذکره که حسب الامر بعضی درنیك نفسی نوشته شده واستدلال برفرمودهٔ حضرت شیخ مصلح الدین سعدی:

همای برسرمرغان از آن شرف دارد که استخوان خوردوجانور نیازارد .

۱۲۶- گواهی بنده روح الله منشی .

۱۲۷- مکتوبی که بخدمت نواب مستطاب ملایك رقاب شاه نورالدین نعمت‌الله ثانی حسب الامریکی از حضرات نوشته .

۱۲۸- تذکره دردوندگی شاطرعلی که از شاطر مسجدی(؟) گذرانیده .

۱۲۹- تذکره درباب فضلیت مآب مولانا شهاب الدین احمد نقاش که تعریق کشتی را مخصوص قلم گردانیده ببالغه بعضی که متابعت ازامرایشان لازم بوده نوشته شده .

۱۳۰- شهادت خسرو بیك امیرآخورباشی .

۱۳۱- چون عهدهٔ ارباب فهم و ذکاء مولانا عالی دربن باب قطعه‌ای فرموده و مشارالیه را ضعف چشمی درعین ظهور بنابر مقدمهٔ مزبور تصدیق او منظور شده .

۱۳۲- تصدیق میرشاهنامه خوان .

۱۳۳- تصدیق مولانا انیسی .

۱۳۴- تصدیق مولانا کمتری .

۱۳۵- در نصیحت عزیزی نوشته شده .

۱۳۶- مکتوب بخدمت حضرت مستوفی الملکی میرزا جانی .

۱۳۷- بخدمت حضرت میرزا محمدزمان .

۱۳۸- بخدمت حضرت نظاماحمدا .

۱۳۹- بخدمت شاه نعمة‌الله .

۱۴۰- پروانچه درباب تقدم حضرت سیادت پناه امیرابوالقاسم برحکما .

۱۴۱- در تخفیف پیش کش مسلمیات سادات.

۱۴۲- مکتوب بحضرت معدلت وستگاه حاکم لاردرعرض اسلام عیسی خان ولدبوند(؟)

۱۴۳- درجواب کتابت نواب مومی الیه که حضرت مولانا جلال الدین محمد بخدمت نواب نامدار آورده .

۱۴۴- مکتوب دیگر جهت سفارش مهم سازی به یعقوب بیك نوشته .

۱۴۵- بخدمت نواب علامی والتزام «میم» درهر کلمه .

۱۴۶- در تهنیت اسلام عیسی‌خان میرزا نوشته .

۱۴۷- جواب علامی در پرسش تعزیت فرزند مومی الیه.

۱۴۸- بنواب سلطنت پناه حاکم لار.

۱۴۹- نواب علامی درپرسش تعزیت از زبان شاه خلیل‌الله فرموده .

۱۵۰- بنواب عدالت و سلطنت پناه از زبان حضرت آصف جاه .

۱۵۱- پروانچهٔ داروغگی مرو دشت بحضرت شاه علی خلیفهٔ ذوالقدر .

۱۵۲- مکتوب به نواب سلطنت پناه حاکم لار که سفید پاره به جهت نواب فرستاده بوده.

۱۵۳- جواب نامهٔ حاکم لار بالوطه شیب پنج(؟) فرستاده بودند ازجانب آصف جاه .

۱۵۴- جواب سلطنت پناه ازجانب آصف جاه .

۱۵۵- مکتوب که بنده روح‌الله منشی به حضرت جمال الدین محمد در جواب خطاب آنحضرت نوشته .

۱۵۶- عرضه داشت منظوم که درمقابل بنده نوازی خانی نوشته .

۱۵۷- مکتوب که درسفارش کلوعبدالله مداح به حضرت نواب علامی نوشته .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

. . . . . .

۱۵۸ـ پروانچه در باب رفع داروغگی قناد و عطار و صراف و زرگر

۱۵۹ـ مکتوب که بنده به خدمت حضرت میرزامحمد مقیم نوشته‌ام .

۱۶۰ـ جواب خطاب حضرت رفیع مقام مولانا محمد نظام وکیل نواب سلطنت پناه

۱۶۱ـ بخدمت حضرت قاضی محمد نوشته .

۱۶۲ـ بخدمت حضرت منشی الممالک میرزا کافی

۱۶۳ـ مکتوبی ازجانب شمسا محمدا تاجا علیا تمغاچیا بخدمت نواب نامدار مرادخان که اولا به ملک عنایت الله موسوم بود و مشارالیه بقرابت ما مخصوص .

۱۶۴ـ عریضه که به استدعای مولانا انیسی بخدمت سرادقات نوشته .

۱۶۵ـ در نصیحهٔ سیده نوشته شده .

۱۶۶ـ تذکره که بجهت ابوالقاسم فلهوری در داد، لعن مخالفین نوشته .

۱۶۷ـ به نواب سلطنت پناه حاکم لار از زبان میرزا عنایت‌الله .

۱۶۸ـ بخدمت یکی از اکابر یزد اززبان یکی از امرا جهت سنگ مرمر .

۱۶۹ـ بحضرت صدارت پناه مولانا نظام الدین محمود از زبان منصور بیک نوشته در باب آنکه اسب یلفلی(؟) تبدیل کرده .

۱۷۰ـ به حضرت افادت پناه زینا علیا نوشته .

۱۷۱ـ به عزیزی نوشته .

۱۷۲ـ قطعه بخدمت حضرت آصف در عرضحال .

۱۷۳ ـ قطعهٔ حضرت محمد بیک قرامانلوو ذکر برادران در بیت‌اول .

۱۷۴ قطعه به نوشاد آقا .

۱۷۵ـ قطعه به شاه وردی بیک ترخان.

۱۷۶ـ غزلیات ، معمیات ، قردیات ، رباعیات ، باسم جامی وتاج و فتاح و هارون و عبدبیک و لیلی ومجنون و محمد وامان وسهراب و جمال .

این فهرست‌را دوست گرامیم آقای غلام‌رضا فرزانه پوراز روی نسخهٔ آقای شهشهانی نوشته‌اند و دراینجا آورده شد، نیز بنگرید به یگفتار ایشان در راهنمای کتاب ص۳ ش۳ س۳۲۳

درمنشآت ش۲۱ ب کتابخانهٔ دانشکدهٔ ادبیات باید بندهائی ازاین کتاب باشد (مانند شماره ۱۱۰ ـ ۱۱۵ و ۱۷۷ ـ ۱۹۴ و ۳۱۱ ازاین منشآت در فهرست ادبیات ص۴۴۳ ـ ۴۵۸) دراین کتاب شعرهای خودفتوحی هم بهمین تخلص دیده میشود (مانند ص۱۱۰ ش ۳۲۱۳) شعرهای میرزا نظام و مصطفی یاقی اوغلی هم در آن آمده است (ص۲۱) ودرنسخهٔ دوم ما در ص۵۸ تاریخ رمضان ۱۰۳۷ آمده است ، درص۶۱ سه ماده تاریخ است : از یکی ۱۰۰۹ وازیکی ۱۰۲۳ بیرون میآید . در ص۶۶ تاریخ ذی حجهٔ ۱۰۲۷ در ص۸۰ تاریخ ۹۹۶ است . ودرنسخهٔ آقای شهشهانی (بندد۸۷و۱۰۱ ص۶۶۴ و ۶۶۵همین‌فهرست) تاریخ ۹۴۹ و ۹۶۱ هست .

آغاز: بسمله . هنگامی که بفرحضور و شرف صحبت واهب الفیض و السرور مشرف ومسرور بود .

انجام : وقاعده دره پروری ورابطه مهر گستری را (افتاده) .

فهرست عنوانها دراین نسخه :

۱ـ جواب کتابت مستطاب شاه نعمةالله که با میوهٔ یزد فرستاده بودند.

۲ـ جواب کتابت نواب مستطاب که با مفرح همراه حکیم فرستاده بودند .

۳ـ هم جواب نامهٔ نامی نواب مستطاب شاه‌نعمت‌الله درباب حضرت‌امیرشهریار

۴ـ هم بنواب مستطاب ارشادپناه .

۵ـ دراستدعای آمدن نواب مستطاب مومی الیه بشیراز که برامجرد آمده بودند .

۶ـ جواب کتابت‌نوابت اعلیحضرت شریف حسن‌پادشاه مکهٔ مکرمه که‌بنواب کامکارامیرالامراء فارس امت‌خان با سه رأس اسب فرموده بودند (بعربی) .

۷ـ از جانب نواب ابراهیم خان بحضرت امیرعلی غلیان حاکم‌جزایرعرب.

۸ـ کتابت ازجانب نواب ابراهیم‌خان بحضرت سید عاصر .

۹ـ جواب کتابت حضرات مخدوم‌زاده‌های نواب صدارت پناه .

۱۰ـ رسالهٔ اخری هم با کابرنوربخشیه .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۱ـ رسالهٔ اخری بخدمت حضرت میرزا عنایت‌الله اززبان میرقوام‌الدین محمد معمار.

۱۲ـ رسالهٔ اخری که اززبان بعضی ببعضی حضرات نوشته شده.

۱۳ـ رسالهٔ اخری که برسبیل تجنیس بیکی ازا کابرسادات نوشته.

مقالهٔ ثالثه ازاخوان الصفاواربابِ محبت ووفابامثال وا کفاء واین مقالهمتضمن چند کتابت‌است.

۱۴ـ نامهٔ اول از جانب حضرت خواجه جلال‌الاسلام بحضرت قاسم‌بیك حکیم نوشته.

۱۵ـ نامهٔ ثانیه درتعزیت خلیفة العجمی که از جانب جلال الاسلامی به مقربه الحضرت العلیة قاضی عمادالدین محمود نوشته.

۱۶ـ جواب خطاب حضرت رفیع مقام مولانا نظام و کیل سلطنت پناه.

۱۷ـ بخدمت حضرت قاضی محمد نوشته.

۱۸ـ بخدمت حضرت منشی‌الممالك میرزا کافی.

۱۹ـ مکتوبی از جانب شمسا محمدا و تاجاعلیا تمغاچیا بخدمت نواب نامدار مرادخان که اولا بملك عنایت‌الله موسوم بودومشارالیهما بفرامین مشارالیهامخصوص.

۲۰ـ تذکره که بجهت خطیب ابوالقاسم ظهیری دربارهٔ لعن مخالفین نوشته.

۲۱ـ بنواب سلطنت پناه حاکم لار اززبان میرزا عنایت.

۲۲ـ رسالهٔ اخری بیکی ازا کابرعلما.

۲۳ـ رسالهٔ اخری بیکی ازا کابر نوربخشیه.

چنین است فهرست مطالب درنسخهٔ دوم ما ۳۲۱۳:

۱ـ نامهٔ هرمز خلیفه بشمس‌الدین سلطان گرجی ص۱.

۲ـ اسحق خلیفه به علی‌خان ص۲.

۳ـ شیخ اسمعیل بشاه فتح‌الله دانشمند ص۴.

۴ـ جواب میرزا نظام به اسحق ص۵.

۵ـ درتعزیت اعتمادالدوله بنظام‌الملك ص۶.

۶ـ جواب مستوفی‌الممالك ولد منشی‌الممالك ازجانب یکی ازا کابرص۷.

۷ـ بنواب نظارت پناه میرزا احمدخان ص۹.

۸ـ بنواب اعتمادالدوله ولد میرزا لطف‌الله ص۹.

۹ـ تهنیت منصب‌استیفا به میرزامحمد منشی‌الممالك ص۱۰.

۱۰ـ بشاه ابوالولی اینجوقاضی‌عسکرص۱۱.

۱۱ـ تهنیت وتسلیت‌بنواب‌نورالدین‌خان ص۱۲.

۱۲ـ شاه قوام‌الدین حسین بنواب سلطان میرزا علاء الملك ص۱۳.

۱۳ـ بنواب سلطان شاه علی خلیفه از جانب یکی ازا کابر شیراز ص۱۵.

۱۴ـ بعلاءالملك ازجانب نواب آصفجاه ص۱۷.

۱۵ـ تبریك بنواب شاه نعمت‌الله وپرسش مبارکی ص۱۸.

۱۶ـ نواب علیخان بیوسف سلطان ص۱۹.

۱۷ـ نواب ابراهیمخان بخواجه عبدالرشید کلانتر ابرقو ص۲۰.

۱۸ـ مصطفی بیك ساقی اغلی بخواجه میرك منشی خراسان درجواب اوص۲۱.

۱۹ـ آقاشاهی دلخك بمولائی مسخره متضمن هزل وشوخی ص۲۳.

۲۰ـ ازهموبه‌مسخره وجوالاق تبریزی ص۲۴.

۲۱ـ ازهموبحضرت آصفجاه وزیرلارمشتمل بربندبازی وحقه بازی‌ص۲۵.

۲۲ـ شاه ولی سلطان حاکم لاردرباب اسلام عیسی خان گرجی ص۲۹.

۲۳ـ جواب کتابت مذکورابراهیم‌خان حاکم لارص۳۱.

۲۴ـ جواب شاهولی سلطان بامیرسیدشریف باقی ص۳۲.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۲۵ـ ازربان یکی از ا کابر بشاه نظام‌الدین‌تقی ص۳۳.

۲۶ـ نواب ولی سلطان بحا کم لار ص۳۴.

۲۷ـ به اعتمادالدوله ص۳۵.

۲۸ـ نواب ولی سلطان بمرتضی قلی سلطان فرستاده و طماس و طبق طلبیده ص۳۶.

۲۹ـ هموبحا کم سیستان ص۳۸.

۳۰ـ بنواب میرمیران ص۳۹.

۳۱ـ بمیرزا مخدوم شریفی ص۴۰

۳۲ـ بمیرزا نورالهدی شریفی ص۴۱.

۳۳ـ نامهٔ مولانا حسین قصه خوان درجواب امیرصدرالدین محمد واسامی قصهٔ امیرحمزه را بمناسبت آورده ص۴۲.

۳۴ـ روح‌الله فتوحی درجواب شاه ابوتراب ص۴۴.

۳۵ـ از گلستان ارم که حوالی قلعهٔ شماخی است بمیرزا عنایت‌الله ص۴۶.

۳۶ـ از شیخ مرشد مذهب بنواب شاه فتح‌الله ص۴۸.

۳۷ـ جواب کتابت نواب علامی ص۴۹.

۳۸ـ بمستوفی الملکی ازمولانا غیاث‌الدین مذهب ص۵۱.

۳۹ـ ازجانب مولانا عنایت بقاسم بیک ص۵۱.

۴۰ـ پروانچهٔ کلانتری خواجه تاج‌الدین محمد از جانب محمد ابراهیم خان ص۵۲.

۴۱ـ پروانچهٔ تقدم ملایشهٔ قصه خوان ازجانب نواب ص۵۳.

۴۲ـ پروانچهٔ تقدم امیرهاشم کمانچه نواز ص۵۶.

۴۳ـ پروانچهٔ احتساب شاه محب‌الله ازجانب ابراهیم خان ص۵۵.

۴۴ـ از هموباعتضادخان ص۵۶

۴۵ـ پروانچهٔ داروغگی کاظم‌قلی ص۵۸و۶۶.

۴۶ـ منظومه درتعریف اسب از فتوحی ص۵۹.

۴۷ـ ماده تاریخ فوت معین‌الدین محمد واسیرسابجی ص۶۱

۴۸ـ پروانچهٔ تخفیف بدربیضا بامیرمسعودشاه ص۶۲.

۴۹ـ پروانچهٔ تقدم پیرزاده علی معین سرتراش ص۶۲

۵۰ـ پروانچهٔ تخفیف پیشکش قایدان شولستانی ص۶۴

۵۱ـ پروانچهٔ کلانتری فیروزآباد بنام یوسفشاه ص۶۵

۵۲ـ درطلب امیرهاشم کمانچه نواز مورخ سنه ۱۰۲۷ ص۶۵

۵۳ـ پروانچهٔ جوانمردآقای جیه‌دارص۶۶.

۵۴ـ ازجانب شاه ولی ص۶۷ ـ ۶۸

۵۵ـ پروانچهٔ کر کیراقی فریدون‌آقا وپروانچهٔ شاهوبردی بیک ص۶۸.

۵۶ـ پروانچهٔ استیفاء میرزا خواجگی ص۷۰

۵۷ـ پروانچهٔ صاحب عیاری خواجه روح‌الله جوهری از جانب ولی سلطان و داروغگی محمد بیک ص۷۲.

۵۸ـ پروانچهٔ داروغگی‌تمغاخانه وقصابخانه‌وصابونپزانشاه محمدآقا کر کیراق ص۷۳

۵۹ـ انشاء درباب نیکنفسی وتفسیرشعرهمای بوسرمرغان از آن‌شرف داره ص۷۷

۶۰ـ نامه بنواب شاه نعمت‌الله ثانی ص۷۹.

۶۱ـ تذکره درباب‌دوندگی‌شاطرمسیحا درروزشنبه ۷ شعبان سنه۹۹۶هجری ص۸۰.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

٦٢ـ تذکره در باب مولانا شهاب الدین نقاش و شهادت چند نفر (بمناسبت اصطلاحات کشتی را آورده ازخود فتوحی) ص٨٢ .

٦٣ـ نامه بخسرو بیك امیر آخورباشی ص٨٣.

٦٤ـ میرشاهین ومولانا امینی ومولانا کمتربن ص٨٤.

٦٥ـ درنصیحت عزیزی ص٨٥ .

٦٦ـ بمستوفی الممالك میرزا کافی خافی ص٨٦

٦٧ـ نظاما احمدا شاه نعمةالله ص ٨٨ .

٦٨ـ پروانچهٔ تقدم شاه ابوالقاسم حکیم برحکما ص٨٩.

٦٩ـ شاه ولی سلطان حاکم لار درباب اسلام عیسی خان میرزا ص ٩١ .

٧٠ـ جواب جمال الدین محمد بابراهیمخان حاکم لار ص٩٣

٧١ـ سفارش یعقوب بیك لواجی درباب مستعری ص ٩٥ .

٧٢ـ جواب میرسید شریف باقی ازشاهولی سلطان والتزام کلمهٔ «میم» ص٦٦

٧٣ـ بنواب علامی ازشاه ولی سلطان بحاکم لار ص٩٧.

٧٤ـ تعزیت بنواب علامی ص٩٨.

٧٥ـ بنواب عدالت وسلطنت پناه اززبان آصفجاه ص١٠٢ .

٧٦ـ پروانچهٔ داروغگی مرودشت بشاه علی خلیفهٔ ذوالقدرص١٠٣.

٧٧ـ مکتوب بسلطنت پناه حاکم لارص١٠٤.

٧٨ـ جواب نواب سلطنت پناه حاکم لار ص١٠٤.

٧٩ـ مکتوب بسلطنت پناه حاکم لار ازجانب حضرت آصفجاه ص١٠٥.

٨٠ـ نامه‌مؤلف (روح‌الله‌منشی فتوحی)بمولانا محمدوکیل سلطنت‌پناه درپاسخ او ص١٠٧و١٠٩.

٨١ـ نامهٔ منظوم مؤلف بحاکم‌لار ودیگری ص١١٠.

٨٢ـ نامه بحضرت قاضی محمد ص١١٠.

٨٣ـ بمنشی الممالك میرزا کافی ص١١١ .

٨٤ـ ازجانب شمس‌امحمدآقاناجاتمغاجیابمرادخان که بملك‌عنایت‌الله‌معروفست ص١١١ـ١١٤

٨٥ـ باستدعای مولانا انیسی بمرادخان ص١١٤.

٨٦ـ درتبصرهٔ سیدهٔ ضعیفه که چشمش بعد از کوری بیناشده بود ص١١٦ .

٨٧ـ ابوالقاسم ظهیری مشهوربخطیب درلعن مخالفین ص١١٧ .

٨٨ـ اززبان میرزا عنایت بحاکم لار ص١٢٠.

٨٩ـ از طرف یکی از امراء در طلب سنگ مرمر بیگی از اکابر یزد نوشته ص١٢٢.

٩٠ـ اززبان منصوربیك به نظام‌الدین محمود ص١٢٤.

٩١ـ نامه بحضرت اقاوت‌پناه‌زینا‌علیا ١٢٤

٩٢ـ قطعات منظوم اثرطبع خودفتوحی ص١٢٥.

٩٣ـ بخدمت آصفجاه دربیان شدائد روز گارص١٢٦ .

٩٤ـ بخدمت محمدبیگ قراامللو ص ١٢٧ .

٩٥ـ بنوشادآقا وشاهوبردی بیك ص١٢٨.

٩٦ـ غزلیات ومعما اثرطبع فتوحی ص١٢٨.

٩٧ـ فردیات ص١٣٣.

٩٨ـ رباعیات ص١٣٦.

٩٩ـ معمیات بنام اشخاص ص١٣٥.

١٠٠ـ شاه محب‌الله وست غیب بعلازادهٔ فارس ص١٣٦ .

١٠١ـ جواب کتاب شاه نعمةالله ص ١٣٧.

١٠٢ـ جواب کتابت عزیزی ص١٣٨.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۰۳ـ منظومه درجواب نواب اعتماد الدوله اززبان امیرشاه محمود جبه‌دار ص۱۳۹.

۱۰۴ـ اززبان یکی ازاکابر بنواب اعتمادالدولة ص۱۴۱

مقالهٔ چهارم در اخوانیات ص۱۴۱.

۱۰۵ـ بخواجه حسین علی عطری ص۱۴۳.

۱۰۶ـ منظوم ومنثوردرجواب امیرعمادالدین شریف ۱۴۳

۱۰۷ـ اززبان میرزا کافی شربتدار بمعشوقهٔ او که دخترترکه است بنظم ونثر ص ۱۴۵.

۱۰۸ـ بیکی ازسلسلهٔ نوربخشیه ص۱۴۶.

۱۰۹ـ ازجانب امیرقوام‌الدین محمدمعمار بخدمت مستوفی الممالک میرزا عنایت‌الله که الفاظ درآن سیاق بکاررفته ص۱۴۷.

۱۱۰ـ اززبان جمعی سادات ص۱۴۹.

۱۱۱ـ برسبیل تجنیس بخدمت نواب شاه محب‌الله ص۱۴۹.

۱۱۲ـ پرسش تعزیت ازجانب حضرت شاه خلیل‌الله بنواب اعتماد الدوله امیر سید شریف ص۱۵۰.

۱۱۳ـ ازجانب حضرت میرزا خواجگی صاعدی بنواب اعتمادالدولة قاضی‌عماد دربیان فوت خلیفه ص۱۵۱.

۱۱۴ـ ازجانب میرزا عنایت‌الله بمنصوربیگ ص۱۵۳.

۲۰۴۳/

نسخ سدهٔ ۹ نوشتهٔ محمدبن عمرکرمانی در۹صفر ۷۰۵ چنانکه درصفحهٔ عنوان آمده ولی مشکوک می‌نماید، عنوان ولقبان شنگرف ، جدول شنگرف ولاجورد ، سرلوح آراستهٔ رنگارنگ ، در نسخه در صفحهٔ عنوان آمده که برای خواجو «دام‌الله فضله» نوشته‌شده‌است ، نسخه از آغازاست تافصل۳باب۱۹.

۲۵س۱۰×۴۴ ، ۴۱/۵گ۴۴×۳۱ ، کاغذ سپاهانی نازک ـ جلدمقوا.

مفاتیح القلوب ومصابیح الندوب

ازخواجوی کرمانی و گزیده‌ایست‌ازاوازشعرهای خود اوبدستورپادشامروزگار خود او ابی‌المظفر محمدبن المظفر ودر۲۸ باب.

آغاز: الحمدلله الذی انزل علی عبده الکتاب المبین (وبعدیقول ... ابوالعطا محمود بن علی بن محمود المسترشدی المشتهر بخواجو الکرمانی (دیباچه بعربی است)

انجام :

چون درآن منزل فرخنده عنان باز کشیدی

خیمه زن بر سر میدان نگاری که تو دانی

۲۰۴۴

نسخ سدهٔ ۹و۸ ، آیه‌ها درشت‌تر ، عنوان شنگرف ، نسخه راکه افتادگی داشته است در سدهٔ ۱۱ کامل ساخته‌اند ، جلد۱و۲ و۳ درنسخه هست .

۲۵س۱۲/۵×۲۴ ، ۲۴گ۱۷/۵×۲۹ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدمقوا .

روض‌الجنان وروح‌الجنان

ازجمال الدین‌ابوالفتوح رازی‌است (دیباچه وخاتمهٔ نخستین چاپ‌آن‌ـاستوری ۱۹۱۱و۱۹۱۴ ـ ذریعه۱۱:۲۷۴ ـ مشار ص ۸۵۷ ـ ادبیات ۵۴۰).

۲۰۴۵/

نسخ کهن مغرب از سدهٔ ۶و۷ ، درمیانه‌کتاب اسرارالصلوة و اسرارالزکوة بخط دیگری آمده که باصل درگ۲۲و۲۳/۵۵۱ متابله شده است ولی مشکوک می‌نماید ، عنوان شنگرف، درنسخه‌فوائد العقاید واسرارالطهارة والصلوة والزکوة والحج هست.

۲۵س۱۷×۱۶۱/۲۵گ۲۴×۳۱/۵ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدلیماج قهوه‌ای‌متوایی‌گردرزیردرون مشکی.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

احیاء العلوم

از امام محمد غزالی است (فهرست موریس بوئیز).

۲۰۴۶/

نسخ محمد علی حاجی‌بن ملامحمد گلپایگانی در ۳ صفر ۱۲۳۱ ورش ۱ و ۹ صفر ۱۲۳۱ ورش ۴ و ۳ ع ۱۲۳۱/۱ ورش ۴ و پایان ذی‌حجهٔ ۱۲۳۱ ورش ۵ ؛ همه‌شماره‌ها یک خط است ؛ عنوان شنگرف‌خط و مهر محمدرضابن محمد علی حاجی دارد ؛ سرآغاز ابن میثم درآغاز هست .

۳۱س۱۴×۲۵ ؛ ۲۶۶ک ۲۲×۳۴ ؛ کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج مشکی زرکوب مقوایی .

مجموعه

۱ـ اختیار مصباح السالکین لنهج البلاغة (۳ پ ـ ۱۵۰پ) که گزیدهٔ ابن میثم بحرانی است از کتاب خوداوودرپایان شوال ۶۸۱ بانجام رسانده‌است (منزوی ۲: ۱۵۰ـ حقوق ۲۳۶) .

۲ـ هالة کلمة (۱۵۰ پ ـ ۱۵۳ر) ازعلی (ع) باترجمهٔ فارسی (منزوی ۲: ۱۵۷).

۳ ـ انوار العقول من اشعار وصی الرسول (۱۵۳ پ ـ ۱۸۲ ر) (ف ۱۱۰۸ و ۱۳۱۴).

۴ـ الدرالمکنون‌من کلام امیرالمؤمنین (۱۸۲ پ ـ ۱۸۵ر) کلمات‌قصارمنسوب به علی (ع) ازحرف الف تا یاء باترجمهٔ فارسی (ترجمهٔ نثراللالی ف ۱۵۸۹) .

۵ـ غررالحکم ودررالکلم (۱۸۶ پ ۲۶۶ پ) از آمدی (منزوی ۲: ۱۶۰).

۲۰۴۷/

نستعلیق عبدالحلیم‌بن ابی‌الخیراحمدی شیخ عبدالرحمن قاری درلاهور درمحرم ۱۰۵۴، عنوان شنگرف ، جدول لاجورد وزرین ، مقابله شده ، دو سرلوح زرین آراسته برنگارنگ دارد درآغاز هر جزو ، نسخه در ۱۳۱۶ از ارمحمدفرهیمی بوده است، نیرازآن شیخ حسین‌بلاغی درسیاهان ومحمدعلی‌بن

شیخ عباس بلاغی نجفی، نسخه ازجز ۱۱ است تا ۲۰ .

۳۱س۱۴×۲۲ ؛ ۳۷۵ک ۲۲×۴۴/۵ ؛ کاغذ سیاهانی ـ جلد تیماج مشکی‌ضربی زرکوب‌درون‌سرخ

شرح نهج البلاغة

از ابن ابی‌الحدید مدایتی معتزلی است.

۲۰۴۸

نستعلیق ابو محمد سرهندی درماه صفرسنهٔ ۱۲ ؛ عنوان شنگرف ، تصویردارد ، جدول سرخ وآبی .

۴۱س۸/۵×۲۰ ؛ ۴۰۵ک ۱۶/۵×۲۹/۵ ؛ کاغذ هندی ـ جلد روغنی ضربی‌مقوایی .

ترجمهٔ مجانب المنطرقات

ترجمهٔ فارسی کتاب زکریای قزوینی است.

۲۰۴۹

نسخ سنهٔ ۸ ؛ عنوان درشت مشکی وشنگرف ، صفحهٔ یکم نولویس ولیمهٔ آخرنازه‌است، در ۹۶ پ اجازه‌ایست بخط فیروزآبادی برای رکن‌الدین زین الاسلام ابی علی مورخ شوال ۷۷۶ (ریحانة الادب ۶: ۳۴۷) ولی مشکوک مینماید، نسخه ازآغاز است ناهدی.

۴۳س۲۰/۵×۳۱ ؛ ۳۴۶ک ۲۶×۳۷ ؛ کاغذ سمرقندی ـ جلد مقوا .

القاموس

ازفیروزآبادیست

۲۰۵۰

نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، عنوان شنگرف ، سرلوح وحاشیهٔ دوصفحهٔ نخستین زر ولاجوردورنگهای دیگر آراسته ، میانهٔ سطرهای این دوصفحه زراندود، جدول زر وسرخ وآبی ومشکی .

۲۲س۱۸×۳۱/۵ ؛ ۴۵۰ک ۲۷×۴۲ ؛ کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج مشکی مقوایی.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

حماسهٔ حیدری

منظومه‌ایست دربارهٔ جنگهای پیامبر وعلی (ع) که مولی بمانعلی (مانی)راجی کرمانی در گذشتهٔ میان ۱۲۳۷ و۱۲۴۱ سروده است.

(ذریعه ۹۱:۷ و۳۴۵:۹ ـ مشار۵۸۷ ـ حماسه سرایی ص۳۶۱).

آغاز:

بنام خداوند دادار فرد — که ازخاك آدم پدیدار کرد
ز صلصال ناچیز آدم کند — بمزم قبولش مکرم کند
یکی گوهر تابناك آورد — که ازنور اوآب وخاك آورد
وزآن‌پس‌نگاردارآن‌آب‌خاك — زقدرت بسی گوهر تابناك

انجام:

مراورا زهر گونه‌از کجروبست — دراین‌پرده‌هر گونه‌جادو گریست
به یزدانیان بد نهادی کند — بیزدان ز کین دیوزادی کند
بداور همه مهر و کین آورد — فسون با جهان آفرین آورد
ندانم از این گردش روزگار — ز کردار دوران ناپایدار

۲۰۵۱

نسخ سدهٔ ۸و۷ ، عنوان ورئوس، درچندجا بلاغ سماع مؤلف درهامش نوشته شده ، عبدالمؤمن محمدشریف اردستانی در رمضان ۷۹۵نسخه را وقف نموده است چنانکه درصفحه‌عنوان‌جزو۳دیده‌میشود و عبارت «وقف لصفة‌الله» در آن آمده است ، محمدرضابن محمد صدرشیرازی در ج ۱۱۴۹/۳ دارالدولة نسخه بوده است ، شش برگ آغازافتادگی است ، نسخه ازآغازاست تاتفسیرسورهٔ ناس و پایان کتاب

۳۳س۱۲/۵×۱۹/۵ ، ۲۸۰ـ۱۸/۵×۲۹ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدمقوا.

التبیان فی اعراب القرآن

ازابی‌البقا عبدالله‌بن‌حسین عکبری (۵۳۸ ـ ۶۱۶) است (سبه ۹۶:۱).

۲۰۵۲

نسخ کهن ، عنوان شنگرف ، درصفحهٔ عنوان دوتاریخ هست که یکی پاك شده ودیگری یادداشت تملك عبدالرحمن است در۸۸۶ ، نیزدارد «فی‌لوبة محمدبن محمدالمالکی» اصل نسخه ۲۱ گرامافتاده‌برگی باقیست برگ دیگرمیبایستی باشد ، جزو۳ است از «صلک» تاپایان حرف فاف وپایان همین جزو.

النهایة فی غریب الحدیث والاثر

ازابن اثیرجزری است (ف۶۰۶ه).

۲۰۵۳

نسخ سدهٔ ۱۳ ، تصویر ش۳ ص۵) دایره‌ایست درآن سرآدمی و جانور وازدها و خورشید و جزاینهااست ودور وشنگرف ولاجورد آراسته است باندازهٔ ۱۰/۵×۱۰/۵ ،

۱۷س۸/۵×۱۵/۵ ، ۳۱۰۱ـ۲۸×۲۲/۵ ، کاغذ فرنگی-جلدتیماج سرخ مقوایی.

مجموعه

۱ـ مرآت العجائب (۳ ر ـ ۲۳ر) بفارسی.

آغاز: بسمله . حمد وسپاس سزاوار خالقی است که منفرد است ببقاء و مقهور کرده است عباد خود را بفناء . . . بدانید ای برادران حقیقت که من طالب بودم علم صنعت را.

انجام: ظاهرنماید اسرارآن را درنظر اهل و مستحق این کتاب والله یرزق من یشاء بغیرحساب.

۲ـ درمنظومه و اسرارمکتومه (۲۳ر ـ ۳۴ر).

آغاز: بسمله . الحمدلله الذی مکون الاکوان وخلق الانسان علمه البیان . . . بدانکه چون من نظر کردم در این علم شریف ... پس من واضح کردم انها را دراین رساله ونامیدم آن را بدرمنظومه.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

انجام : بآن تزویج نماتاملاحظه نمایی نتیجه‌را ... ازبرای جوهر احمر. فافهم ترشد . و کمل .

۳ـ انوارالدرر درایضاح حجر (۳٤ ر ـ ۹۰ ر) بفارسی.

آغاز: بسمله . حمدوسپاس بی‌قیاس خداوندی‌را که‌سزاوارخداایست که مقدس است ذات او از ترکیب وتحلیل وشبه ومثال . . . چون باین داعی واضح شد اشارات اراده کرده بسوی ایضاح آنچیزهایی که مستور کرده‌اند ... وتامیدم این کتاب‌رابانوار الدرر درایضاح حجر.

انجام : منهلا و مشرعا وقدآن ان تختم الکتاب بعون‌الله الملك الوهاب ولله الحمد والمنة وبه‌التوفیق والعصمة وصلی‌الله علی نبی‌الرحمة و کاشف الغمةمحمدوآله الطیبین الطاهرین والحمدلله رب‌العالمین.

٤ـ ریاض (۹۰ پ ـ ۱۰۰پ ناقص)بفارسی.

آغاز: بسمله . حمدله ... ابتداءمیکنم بتدبیرحجر کریم ومختصرمینمایم‌شرح طویل قدیم را .

انجام : اجساد ومجرای‌آن از اول .

۲۰۵۴/

نسخ اسمعیل‌بن محمد علی درشعبان ۱۳۳۱ ، متن زیرخط سرخ ، عنوان وفهان شنگرف، جزو یکم تاریخ ۲۷ رجب ۱۳۳۱ دارد ، درپایان فوائدی است اصولی بعربی وسپس فوائدی تاریخی دربارهٔ همین‌کتاب بخط آخوند ملاعلی رضابن ابوالقاسم .

۱۸س‌ن۸/۵×۱۳/۵ ، ۳۴۸گ ۱۴×۲۰ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج سرخ ملوانی.

منیة اللبیب فی‌شرح التهذیب

ازعمیدالدین دانسته‌اند .

۲۰۵۵/

نسخهٔ اصل و بخط نستعلیق ریز وورشت۱۱۲۴، عنوان شنگرف،کلیشه صفحهٔ آخراین نسخه‌وررسالة الادب (۲۷۳۰۶) ویدمیشود .

۱۷س‌ن۷/۵×۱۴/۵ ، ۹۷گ ۱۳ × ۱۹ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج ترباکی زرکوب آراسته ملوانی.

تحفهٔ حسینیه درترجمهٔ صحیفهٔ ادریسیه

شرح وترجمه‌ایست از افندی میرزا عبدالله‌بن میرزا عیسی‌بیك‌بن میرزامحمد صالح بیك‌بن حاج‌شاه مولی ولی‌بیك‌بن حاج‌میرمحمدبیك‌بن خضرشاه جیرانی‌تبریزی سپاهانی (نزدیك۱۰۶۷ـ۱۱۲۰واندی) نگارندهٔ ریاض‌العلماء (ص۳۰۰فهرست‌ادبیات) که بدستور شاه سلطان حسین ساخته است . درآغاز چند فائده است در سر گذشت ادریس ازروی کتب شیعی وسنی . ازاین کتاب نصل و آگاهی افندی پیداست.

آغاز: بسمله . عطرآمین حمد وثنایی که مستعدان عالم صورومعانی که نکته پردازان انجمن دانش وبینشند باظهارآن نغمه پرداز گردیده برصفایح لیل ونهارثبت ودرج‌نمایند ... اما بعد چون‌خاطرملکوتی مناظرقدوسی مآثر بندگان نواب کامیاب سپهر رکاب مرتضوی انتساب سلطان سلاطین امم . . . شاه سلطان حسین . . . همواره متعلق بتفسیرآیات قرآنی وترجمهٔ اذکار وادعیهٔ ربانی . . . وبیان صحف معجزنظام آسمانی ... می‌باشد ... وبعرعرض اقدس رسیده بوده که بدست این گمنام ... عبدالله‌بن عیسی‌بیك‌بن محمد صالح بیك‌الاصفهانی‌درعرض‌این مدت درعالم سیاحت‌سی‌چهل‌ساله وعالم گردی پاره‌ای ازنسخه‌های عجیب لطیف وقدری از صحیفه‌های غریب شریف‌در نزدخودجمع وتحصیل‌نموده . . مانند صحیفهٔ شریفهٔ حضرت‌ادریس نبی... این‌ذره . . . را بترجمهٔ این صحیفهٔ شریفهٔ ادریسیه بلغت فارسیه ... سرافراز و مامور ساخت . . .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
libran.ut.ac.ir

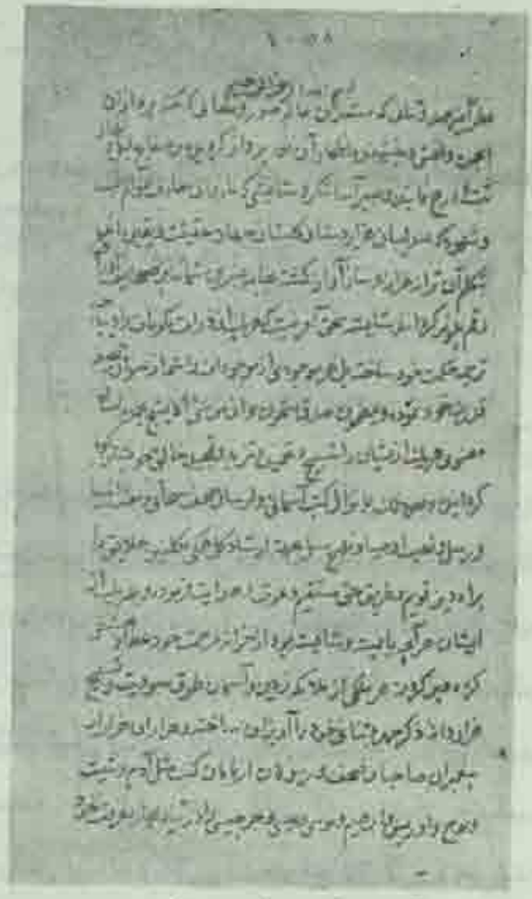

آغاز تحفهٔ حسینیهٔ افندی ش۲۰۵۵

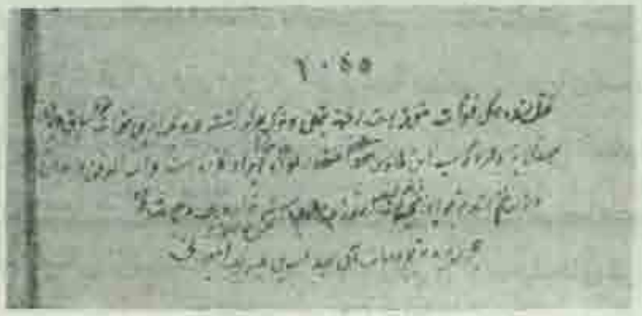

پایان تحفهٔ حسینیهٔ افندی ش۲۰۵۵

والحال همان فراهم آوردهٔ خود را برسالهٔ «تحفهٔ حسینیه درترجمهٔ صحیفهٔ ادریسیه» نامیده.

انجام: ایراد نکرده است والله الموفق والمعین وبثواب ختم شد ترجمهٔ این صحیفهٔ شریفهٔ ادریسیه درروز عید مولود درشهر ربیع الاول هزار ویکصد وبیست و دو هجری برید مترجم ومؤلف آن عبدالله بن عیسی بیک اصفهانی.

۲۰۵۶/

نسخ سدهٔ ۱۳، نشانها شنگرف، مورخ روز پنجشنبه ۱۵ ذی‌قعدهٔ ۱۳۶۷ درش۳، و ج۱۳۶۸/۳ درش۳.

۲۲س۵/۸×۱۵ درش۱و۱۲و۱۷س۹/۵×۱۵ درش۳، ۱۳۴ش، ۱۵/۵×۲۱، کاغذ فرنگی- جلد تیماج مشکی ضربی عنوابی.

مجموع ۵۶

۱- رسالهٔ عرفانی سید کاظم رشتی (۲ پ - ۱۴ر) در تفسیر گفتار امام رضا: «قدعلم اولوالالباب ان الاستدلال علی ماهناك لایعلم الابماهینا».

۲- رسالهٔ عرفانی سید کاظم رشتی (۱۴ ر - ۳۷ر) درپاسخ سید محمود مفتی بغداد دربارهٔ آفرینش جهان درده‌روز وچهار روزوشش روزوشرح آیات مربوط باینها

۳- شرح دعاء الصباح (۳۷ پ - ۱۳۳پ) ازمحمد اسمعیل بن حسین بن محمد رضای مازندرانی خواجویی‌در گذشتهٔ ۱۱۷۳ (ف ۷۵و۵۹۹).

آغاز: بسمله. نحمدك اللهم یا من اذهب اللیل مظلما بقدرته... وبعد یقول... «محمدبن الحسین بن محمد رضا المشهور باسماعیل... هذا الدعاء الشریف الموسوم بدعاء الصباح الموصوف بمفتاح الفلاح و مصباح النجاح قد اشتهرت نسبته الی... امیرالمؤمنین... ونحن وان لم نجده بسند صحیح متصل الی ذلك الجناب المستطاب لکن

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

نقل بعض الاصحاب انه وجده باسانید صحیحة وروایات صریحة متصلة الیه ومع قطع النظر عن ذلك فعباراته الشافیة وکلماته الوافیة ومضامینه العالیة وتضمنه الغریب و اسلوبه العجیب ادل دلیل واعدل شاهدعلی صدوره من ذلك المصدر الاعلی ... فقصدت ان اشیر الی جملة مافی فقراته و عقدة مافی کلماته اجابة لالتماس من ینبغی اجابة التماسه .

انجام : فاکتفیت فیه بذکر هذا القدرالقلیل ... سوده فی عنفوان شبابه ونقله من السواد الی البیاض ... وکان السبب الفائق له من ذلك امورشرحهایوجب الاطناب ونقلها یدهش الالباب و یشوش الاحباب و الی [الله] المشتکی ثم الی رسوله و الائمة الهدی العبدالحقیر الآنس بمولاه الجلیل محمد ابن الحسین ابن محمد رضاء المازندرانی الشهیر باسمعیل عفی الله عن جرائمهم بمحمد وآله وقائمهم صلی الله علیه وآله یامحمد صلی الله علیه وآله (قدتم هذه الاوراق بعون الملك الوهاب فی شهرجمادی الاخرمن شهور سنة ١٢٦٨).

٢٠٥٧

استعلیق سدهٔ ١٣ ، عنوان شنگرف .

١٣س×١٠×١٦ ، ٣٣گ ، ١٤/٥×٢٢ ، کاغذ هندی ـ جلدتیماج قهوه‌ای ضربی ملوانی .

منشآت

از هر کرن پسر منیراداس کنوه ملتانی در هفت باب بفارسی که درهند ساخته است .

آغاز بسمله . بعدازحمد وثنالی مرحضرت ایزدمتعال قادر متعال . . . آنکه پس از ادای وظایف درود وتحیت بر آن نبی مختار . . . آنکه بنده . . . هر کرن ولد منیراداس کنوه ملتانی روزی درد ارالخلافت بلدهٔ هنرابصحبت یاران نشسته بود بعضی از

دوستان گفتند که توتامدتی درخدمت نواب مستطاب غفران پناه حاتم زمان نوشیروان عصر غفارخان منشی بوده‌ی وعمرخود دادرفن انشا صرف کرده‌ی چیزی بطریق یاه گاری بنویس ... بحکم اشارت آن عزیز این خطی چند بعبارت شکسته ودلبسته درقلم آمد که طالبان این فن را روزمره بکار آید مشتمل بر هفت باب: باب اول سلاطین بسلاطین نویسند ، باب دوم در اصدارفرامین، باب سیوم درشرح پروانجات، باب چهارم درنوشتن عرایض، باب پنجم درمکتوبات که ابنای روزگار بایکدیگر نویسند، باب ششم درخط قبالهٔ شرعی، باب هفتم درنوشتن دستك وسرنامه وغیره .

انجام : سرنامه بمطالعهٔ حضرت قبلهٔ گاهی صاحب مدظله العالی بگذرد (تمت بالنون والصاد)

٢٠٥٨

شکسته استعلیق سدهٔ ١٣ ، عنوان درشت .

١٨ س×٩/٥×١٦ ، ٧٢گ ، ١٦×٢١ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج سبز .

گلدستهٔ اندیشه

انشای فارسی است از محمد امین بن عبدالفتاح وفاری یزدی دردوازده برگ. درپایان نسخهٔ ما چندین نامه است گویا جزو همین رساله است .

آغاز: بسمله نخستین غنچه‌ای که از گلبن خامهٔ دبیران سخن‌پرداز گلشن‌راز شگفتن آغازنماید ، ونورس شکوفه‌ای که درچمن نامهٔ پروانه نویسان خرد خورده‌دان بانگاه آگاهی پدیدار آید، آفرین سخن آفرینست که زادگان آخشیجان را یکان یکان یارای گفتارارزانی داشته ... چنین گوید گوشه نشین کلبهٔ خاکساری ابن عبدالفتاح محمد امین الوفاری الطبسی یزدی که درنوبهار جوانی وروز گار زندگانی هر گاه از دیدن وشنیدن سخنان دانشوران و خواندن و نوشتن فرهنگ ودانش هنرپروران باز

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

میپرداختم چرمهٔ خامه را در اره‌وگاه نوشته‌های رنگا رنگ اسپریس نگارشهای گوناگون میساختم ... واین گل رنگ‌آمیز را دوازده برگ نموده همرنگان‌رادر پهلوی هم جا دادم وناعش « گلدستهٔ اندیشه » نهادم بعون‌الله تعالی.

انجام : جزاینکه بر آن صبروتسلیم پویم وتسلی وتسکین جوییم‌چه‌میتوان کرد (ولو کانت‌الدنیا تدوم باهلها ـ لکان رسول‌الله فیها مخلداً) ازجزع وسوگواری فایده‌ای نیست.

فهرست برگها :

برگ اول درد‌یباچه جات.

برگ دوم درنکاح نامجات.

برگ سیم درمستشهدات ومحضرها.

برگ چهارم‌درنوشته جات نسبت به پادشاهان.

برگ پنجم درمکاتبات مشتمل بردو... اول نسبت بافاضل و اعالی دوم نسبت بمصاحبان.

برگ ششم درجواب مکاتیب.

برگ هفتم درتهنیت منصب ومولود.

برگ هشتم درتعزیت متضمن بدوغنچه.

غنچهٔ اول درپرسش وغنچهٔ دوم دراظهار.

برگ نهم در مکاتیب وعرایض که اززبان دیگران نوشته شود.

برگ دهم دررقعات بهر کس.

برگ یازدهم درمکاتیب بمعشوق.

برگ دوازدهم دررقعات ظرافت‌آمیز.

۲۰۵۹/

نسخ سدهٔ ۱۱ ، عنوان شنگرف ، همهٔ عنوانها بیك خط ، ش۹ مورخ ۶رجب ۱۰۵۴.
۲۳ص۷/۵×۱۵/۵ ، ۱۸۶+۳×۱۴+۳×۲۳ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدمقوا عطف وگوشه‌ها میشن‌مشکی.

مجموع ۵۵

۱ـ فقه اللغة (۱ پ ـ ۷۹ پ) ازثعالبی.

۲ـ مختصرفی‌اللغة (۸۱ پ ـ ۱۰۲ پ) درچند باب‌است وفرهنگ‌عربی‌برحسب معانی.

آغاز: بسمله. حمدله ... هذا کتاب مختصرفی‌اللغة و مایحتاج الیه من غریب الکلام اودعناه کثیرا من‌الاسماء والصفات و جنبناه حوشی الالفاظ و اللغات و اعریناه من‌الشواهد... وصنفناه ابوابا.

انجام: وهی الشعیلة ایضا وجمعها شعائل.

۳ـ نظام‌الغریب (۱۰۵ پ ـ ۱۷۵ پ) ازعیسی‌بن ابراهیم ربعی‌بستی(م۴۸۰) و بچاپ رسیده است (فهرست ادبیات‌ص۵۱۰).

۴ـ المثلث‌فی‌اللغة(۱۷۶پ ـ ۱۸۲پ) از قطرب وجزنسخهٔ ش۷۵/۲ج‌انشکدهٔ حقوق است.

آغاز: هذا ما الفه ابوعلی قطرب‌بن احمد البصری رحمه‌الله تعالی علی‌ثلث‌لغات قال ابوعلی محمدبن المستنیر‌المعروف بقطرب‌بن احمدالبصری هذاالکتاب المعروف بالمثلث وهو اسم واحد فی الکتاب واثبته علی ثلاثة اوجه : فمن ذلك الغمر و الغمر و الغمر.

انجام : واماالسوار بالضم فخارش المجم (تم مثلث قطرب).

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

٥ـ المثلث فی اللغة (١٨٣ ر ـ ١٨٥ر) از ابی‌اسحق زجاجی (معجم المطبوعات ٩٦٤).

آغاز: بسمله. هذا ما الفه ابواسحق الزجاجی فی المثلث علی مثال کتاب قطرب. الحباب و الحباب و الحباب فاما الحباب بالفتح فالطرائق علی الماء اذا ضربته الریح تراها مثل الامواج.

انجام: وان یاتک الاعداء بالجهد اجهد (تم مثلث ابی‌اسحق الزجاجی بحمدالله وحسن توفیقه وصلی‌الله علی رسوله ... وسلم).

٢٠٦٥/

نسخ عمر علیف بن عبدالکریم بن عبدالله در پایان شوال ٨١٩، متن زیر خط سرخ، حواشی زیر قرمز مهر موزخ ١٠٠٣ در نسخه هست، در ١٩٠١ از آن محمد بن احمد مدرس مدرسهٔ سلیمان صوباشی دور ١٣١١ آذن سردار کابلی بوده‌است.

٢٥س٩/٥×١٦ ، ٣١١ف ١٦×٢٤ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج ترباکی ضربی مقوایی آراسته

شرح المفتاح

شرح میرسید شریف گرگانی است بر مفتاح سکاکی موزخ ٨٠٣ (منزوی ٤١٦:٢).

٢٠٦١/

نسخ سدهٔ ٩و١٠، نشان شنگرف، متن زیر خط مشکی، در صفحهٔ عنوان دربارهٔ شارح «رحمه‌الله» آمده و نوشتهٔ زمان اونیست، حاشیه‌ها با نشانهٔ «سید، حسن چلبی» م است و از خود نقدار اتی نیست، در برگ پایان شعرهای عربی است.

١٧س٩×١٣ ، ١٥٧ف ١٤×١٧/٥ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی.

المختصر

شرح کوچک سعد تفتازانی است بر تلخیص المفتاح قزوینی.

٢٠٦٢/

نسخ سدهٔ ٩و٨ ، تاریخ ٧٧٠ در قندهار در پایان دارد ولی گویا بخط دیگری جز نویسندهٔ نسخه باشد، عنوان درشت، مقابله شده، لطفعلی صدرالافاضل دانش در گذشتهٔ ٦ شعبان ١٢٥٠ دارندهٔ نسخه بوده وسی و سه برگ آغاز نسخه را بخط نسخ نوشته و عنوانهای بالای صفحات هم نوشتهٔ اوست، شریف بن عبدالله خراسانی در هرات بسال ٨٠٣ نسخه را داشته‌است.

١٥س١٠×١٤ ، ٣٠٢ف ١٤×١٤/٥ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج مشکی دورون قهوه‌ای مقوایی.

المقرب فی ترتیب المعرب

از ابی‌الفتح ناصر بن عبدالسید مطرزی در گذشتهٔ ٦١٠ (معجم المطبوعات ص ١٧٦٠).

٢٠٦٣/

نستعلیق محمدصالح بن محمد سعید حسینی که ش ٣ را در ٢٢ ذی‌قعدهٔ ١٠٨٠ نوشته است، عنوان و نشان شنگرف، در ٦٤ پ ـ ٦٦ پ فوائد نجومی است بفارسی: عمل سهم السعاده، احکام بست، احکام سکر یلدوز، دائرة طلوع وغروب ماه.

١٣س٨/٥×١٢/٥ و ١٧س٦/٥×١٢/٥ ، ٣٩٦ف ١٤×١٤/٥ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج ترباکی.

مجموعه

١ـ الهدایة (١ پ ـ ٣٤ر) در نحو بعربی (چاپ شده در جامع المقدمات ـ چلبی ٦٥٤:٢ ـ معجم المطبوعات ٣٠٨ و ٢٠٢٤).

آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فهذا مختصر مضبوط فی النحو جمعت فیه مهمات النحو مبوبا مفصلا بعبارة واضحة مع ایراد الامثلة فی جمیع مسائلها من غیر تعرض للادلة والعلل ... وسمیته بالهدایة.

انجام: فلزم التقاء الساکنین علی غیر حده وهو غیر حسن (تم الکتاب).

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۲ـ حل‌التقویم(۳۶ پ ـ ۴۶ر) از ابوالخیر محمد تقی‌بن محمدفارسی‌دانشمند سدهٔ نهم (ف۸۳۰).

آغاز: بسمله درخشنده‌تر ستاره وفرخنده‌تر سیاره که از افق مقال اهل کمال طالع ولامع گردد حمد حکیمی وثنای کریمی است که سقف رفیع سمارابی‌انتظام‌عماد واعتماد برافراخت وبجواهر زواهر کواکب ودرردرزای لوامع ثواقب مزین ومرصع ساخت ظلمت سرای عالم خاکرا بانوار مصابیح نیرین منور گردانید و بر قامت نوع انسان حلهٔ خلت وتکریم وخلعت خلقت احسن تقویم پوشانید ... وبعد چون متلاحق افکار ارباب از منه واعصار بر تقویم اهل تنجیم فواید وزواید الحاق شده بود وفصول وابواب قدیم که در شرح آن ترقیم نموده بودند بحل آن واقی و کافی نبود فقیرحقیر ابوالخیر محمدالتقی الفارسی درین رساله بدن تقویمی که مقبول قلوب انام ومستانس خواص وعوام است تشریحی کرد ورموز ونکات قدیم وجدیدآن را تفصیلی و شرحی داد ونام آن «حل‌التقویم» نهاد وچون معرفت اکثر معارف تقویم بربعضی ازمسائل‌هیئت موقوف بود مختصری ازهیئت درصدراین رساله ایراد نمود وبعد ازاتمام بمجلس سامی ومحفل گرامی عالیحضرت سلطان العلماء برهان الحکماء استاد البشر العقل الحادی عشر المتقبس من الانورضیاء الشمس وانوار القمرلازال ناصردولته منصوراًوحاسدحضرته مخذولامقهوراً مشرف گشت بلکه درآن وقت تمام شد.

انجام: و ختم کلام برین نظم بلاغت نظام که اشارت بوصف حال مؤلف این مقاله‌تواند بودمینماید (نجوم کلامم بسی لامع‌اند ـ ولیکن چه حاصل که بی‌طالع‌اند) والحمدلواهب العقل ومفیض العلم والصلوة والسلم علی محمد محیط دایرة العدالة و والحلم وآله الطیبین و عترته الطاهرین فی اثنی عشرین شهر ذی قعدة الحرام سنة ثمانین الف کتبه العبد الجانی محمد صالح ابن محمد سعید الحسینی غفرالله لهما آمین.

۲۰۶۴/

نستعلیق سدهٔ ۱۱ ، عنوان شنگرف ، ش۱در۱۱۸۴ مقابله شده وفوزاصغردرآن تالیفهٔ فصل ۱۰ مسئله ۴ است .

۱۷س/۴/۵×۱۳ ، ۱۷۷ک ۱۰×۲۰ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدلیماج قهوه‌یی مقوایی دورن‌سبز.

مجموعه

۱ـ الفوزالاصغر (س ۱ ـ ۱۱۳) ازمشکویهٔ رازی است (ف۳۱۴).

۲ـ طهارة الاعراق (س ۱ ـ ۲۳۴) ازهمو.

۳ـ الاعتقادات (س ۲۳۴ ـ ۲۳۷) ازخواجهٔ طوسی (ف ۵۳۱ ـ مدرس۲۹۹ـ مدرسی ص ۱۹۱).

۴ـ الاعتقادات (۲۳۷ ـ ۲۳۹) ازهموو جزآن یکی.

آغاز: رسالة شریفة فی‌العقایدالمنسوبة الی‌المحقق‌الطوسی . بسمله . الحمدلله باری‌ء الموجودات والصلوة علی اشرف القدسیات محمدوآله‌ا کمل‌الذریات وبعد فهذه منفعة (؟) فی‌الواجبات لخصتها لذوی ... (سفید) فنقول یجب علی کل‌مکلف ان‌یعرف ان الله تعالی موجود .

انجام: والعفوجائزلانه حقه تعالی واحسان (تمت‌الرسالة المنسوبة‌الی‌سلطان المحققین ونصیرالحق والدین الطوسی قدس سره).

۲۰۶۵/

نسخ میراسمعیل‌بن حاجی میرابوالهادی قاینی در ۱ ذی‌حجه ۱۲۰۶، متن زیرخط سرخ ، نسخه در۱۲۵۰ نزد سردارکابلی‌بوده‌است .

۲۵س/۸/۵×۱۵ ، ۹۵ک ۱۵×۲۱ ، کاغذ فرنگی آب دیده ـ جلدلیماج‌حنایی‌ضربی.

کتابخانه دیجیتالی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

المواهب الشريفة فی شرح دعاء التوبة من الصحيفة

از میرزا محمدمحسن‌بن عبداللطیف که در ۱۱ ذی‌حجهٔ ۱۱۷۹ آن را بانجام رسانده است.

آغاز: بسمله. سبحانك اللهم یا من شرح صدورنا بانوار معرفته ... و بعد فیقول ... محمد محسن‌بن عبداللطیف ... انه قد استعد فی السنة الماضیة شهر رمضان اجابة لالتماس بعض الاخوان بمدارسة الدعاء الاحد و الثلثین من ادعیه الصحیفة ... الملقبة بزبور آل‌محمد وانجیل اهل‌البیت ... فجاء بحمدالله شرحاً کاملا ... و سمیته بالمواهب الشریفة فی شرح التوبة من الصحیفة.

انجام: ای ما سالتك علیك سهل یسیر لتحقق القدرة التامة العامة. قد وقع الفراغ من الشرح صباح یوم‌الاربعاء حادی عشر شهر ذی‌حجة‌الحرام من شهور سنة تسع وسبعین ومائة بعد الالف ۱۱۷۹ من الهجرة ... والصلوة والسلام.

۲۰۶۶/

نسخ سدهٔ ۱۰ ، عنوان وجدول ورقم شنگرف.

۱۹س×۷/۵ ۱۳ ، ۳۱۶گ ۱۲/۵×۱۹ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدتیماج قهوه‌یی مقوایی‌گرد آن‌زرد.

مفتاح الحساب

ازغیاث الدین جمشید کاشی است.

۲۰۶۷/

نسخ محمدسعیدبن ابی‌الحسن درشعبان ۱۱۰۹ ، عنوان شنگرف ، جدول‌زر و لاجورد ، سرلوح دارد ، نسخه را در ۱۲۴۵ حسین‌بن رضای اخرجی حسینی واشعه وخط و مهر او درآن هست.

۱۹س×۷/۵ ۱۴ ، ۲۵۱گ ۱۳×۲۱ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج قهوه یی زرکوب مقوایی عطف مشکی.

تحفة الزائر

محمد باقر مجلسی این کتاب را در یك مقدمه و دوازده باب در صفر ۱۰۸۵ ساخته است.

۲۰۶۸/

نستعلیق سدهٔ ۱۲ ، عنوان شنگرف ، متن‌زیرخط سرخ ، حواشی دارد، نسخه دیباچه را ندارد وامورعامه‌است.

س×۶/۵ ۱۵/۵ ، ۱۵۸گ ۱۳×۲۲ ، کاغذ هندی ـ جلدتیماج سرخ مقوایی.

شرح التجرید

ازقوشچی است.

۲۰۶۹/

نسخ سدهٔ ۱۱ ، عنوان شنگرف ، در۱۰رجب ۱۳۳۴ ازآن سردار کابلی بوده‌است.

۲۳س×۷/۵ ۱۸/۵ ، ۲۶۴گ ۱۲/۵×۲۴ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج حنایی‌مقوایی.

الاحتجاج

ازطبرسی است.

۲۰۷۰/

نستعلیق سدهٔ ۱۱ ، نشان شنگرف ، مهرمورخ ۱۱۵۷ درصفحهٔ عنوان‌هست، نسخه در۱۳۳۱ ازآن سردار کابلی بوده است ، ش۴ ناقص‌است ،

۲۳س×۶/۵ ۲۰/۵ ، ۱۵۴گ ۱۱/۵×۱۶ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج تریاکی،

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران library.ut.ac.ir

۱ـ مشارق انوارالیقین فی حقائق اسرار امیر المؤمنین (۲ پ ـ ۱۴۵پ) از حافظ رجب برسی‌است (ادبیات ۴۲۵).

آغاز: الحمدلله المتفرد بالازل والابد والصلوة علی اول العدد.

انجام: وبه ختم مقالی والی هذا الختام انتهی امدالکلام من کتاب مشارق انوارالیقین فی‌حقایق اسرارامیر المؤمنین علیه‌افضل الصلوة والسلام والتحیةوالاکرام امین یا رب‌العالمین.

۲ـ الصلوة علی محمدوآله (۱۴۵ ر ـ ۱۴۸ر) گویا ازهمو.

آغاز: بسمله حمدله...الحمدلله‌علی ماجری‌قضاءك‌فی اولیائك الذین‌اصطفیتهم لنفسك.

انجام: لاارضی بواحدة حتی اضیف الیها الف‌آمینا.

۳ـ لوامع انوارالتمجید (۱۴۸ر ـ ۱۵۳ پ) ازهمو (ادبیات ۴۰۷).

آغاز: بسمله وبه نستعین بحمدلله الفرد لامن قلة الموجود لامن علة والصلوة علی المبعوث باشرف سنة وملة وآله‌النجوم و الاهلة.

انجام: یادیان العباد وزاداً لیوم الحشر والتناد انك‌الکریم الجوادواعظم‌من سئل فجاء برحمتك‌یاارحم‌الراحمین.

۴ـ تفسیرسورة التوحید (۱۵۳ پ ـ ۱۵۴پ) از همو (ذریعه۴ : ۳۳۵ ـ سپه ش۱۷۸۸/۲ و ۱۷۹۰/۳ و ۸۲۲۷/۲).

آغاز: بسمله. وبه نستعین. الحمدلله رب‌العزة والکبریاء والصلوة علی سید اهل الارض والسماء محمدوآله.

انجام: فکونه متحیرا محال

انجام نسخهٔ ما: قوله وله ماسکن فی‌اللیل‌والنهاروذلك.

۲۰۷۱

نسخ رجب ۱۲۵۶، عنوان شنگرف.

۱۵ـ۱۵/۵×۸/۵، ۲۹۲ گ، ۲۱/۵×۱۵/۵، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج حنایی‌ضربی‌مقوایی.

انیس‌الموحدین

دریك مقدمه و۱۵باب و کلام‌فارسی‌است. درذریعه (۴۶۶:۲) ازانیس‌الموحدین ملامهدی نراقی که درپنج باب‌است وچندبار بچاپ رسیده است (مشار۱۷۷)یاد گردید درنسخهٔ ما نام مؤلف پاك شده ودانسته نشد از کیست.

فهرست بابها:

باب اول در ذکر مراتب خودشناسی.

باب دوم درذکر مراتب خداشناسی.

باب سوم درذکر موجبات هلاکت بدن و روح.

باب چهارم درذکربطلان مذهب یهودونصارا ومذهب مجسمه ازفرق اسلام.

باب پنجم درذکربدا.

باب ششم درذکراقوال علمای امامیه درمذهب بدا.

باب هفتم درذکرتحقیق معنی قضا وقدر.

باب هشتم درذکربطلان مذهب جبری.

باب نهم درذکرشبهات ابلیس.

باب دهم درذکرجواب شبهات آن لعین.

باب یازدهم درذکراسماء الهی وشرح معانی هریك.

باب دوازدهم درذکرفلیلی ازمراتب عظمت صنع وآثاررحمت خداوندعالمیان

باب سیزدهم درذکرآنکه‌خداوندصاحب جلال وعظمت را ممالك‌بسیارمیباشد

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

که ازین فضا وفیه بیرون است بلکه ازعالم ملکوت است.

باب چهاردهم ودرذکر ملائکهٔ سموات وارض واصناف سکان اطباق سموات و مدبرات عالم علوی وسفلی وذکر احوال هریك.

باب پانزدهم درذکر احوال مؤمن درقبر وسؤال نکیرومنکر.

آغاز: بسمله وبه‌نستعین. زیباترین کلامی که گلچینان بوستان حدایق معرفت را خارشبهه و ریب از گلدستهٔ گلهای رنگارنگ ایمان بغیب تواند ربود... حمد معبودیست.

انجام: چنانکه درحدیث ابوذرغفاری مذکوراست.

۲۰۷۲/

نستعلیق جلیپا مورخ ۱۲۷۲/۲۶۹ (- ۱۲۷۰) در ش۱ ویهمین خط در ش۷، شماره‌های دیگر بخط دیگریست: مورخ ۱۲۴۶ عصر امیرنصرالله بهادرخان درش۲ (در ۴۷ پ - ۴۹ر «فصل سی‌وپنجم درپیان خواندن نماز فی‌ه زوال» است با دائرهٔ نجومی فی‌ه زوال و نظم صدرالشریعه دربارهٔ همین فی‌ه همه بفارسی و مورخ ۱۲۴۶) ش۶ مورخ صفر ۱۲۵۵، ش۵ مورخ ۲۷ محرم ۱۲۴۹ -
سطرالدایره۳۰و۳۱و۳۲ون ۱۶۳گ۱۵×۲۵ کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سبز با ترنج سرخ وحوالی.

مجموعه

۱- جنگ ستایش امامان شیعی(۱ر-۲۰ر) بنظم‌فارسی ازمیرزا رضی ارتیمانی ومیرزا محمدعلی محرم وملك‌الشعراء وجوهری وحکیم‌الممالك کشمیری و صباحی ومیرزا معزفطرت وخموش.

آغاز:

ای آنکه فوق عرش قدم گاه پست تست
برمسند دنی فتدلی نشست تست

انجام:

چند برین غمکده باشم مکین
صحبت ازین حجره برآوبین

تمام شد درشب یکشنبه ۱۲۷۲/۲۹/ع.

۲- شرح الخلاصة (۲۰ پ - ۴۷ ر) دراصول وفروع حنفی است بعربی.

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی رفع قاعدة الفقه حتی وفقنا علی مرادخیر التابعین ابی حنیفة ... امابعد فلما ارتحل من هذه الدار خیار هذه الامة الابرار ... فی هذین العلمین المولانا لطف‌الله النسفی المشهوربین المتبحرین بالفاضل الکیدانی ... لانه قدجمع مما بین فی‌هذین الفنین انموذجاراً مضبوطاً نافعاً فی‌الدارین ... فصرفنا الی‌شرح له کاف للمهمات.

انجام: من‌الجر الافتتاح بالاختتام ... لعله یقول منهن اولا هن صوالح الاعمال یوم‌العید سنة سبع‌واربعین‌وتسعمائة من اعوام والسنین ارجوابهذه التتمة حسن‌العاقبة والخاتمة.

۳- شرح‌الخلاصة (۵۰ پ - ۷۰ پ) ازسعد تفتازانی بعربی.

آغاز: رب‌یسر ولاتعسر. بسمله. معنی‌التسمیة بالفارسیة علی‌التحقیق بنام‌خدای بی‌همتا آغاز میکنم ... سماع است از استاد طلب‌الله ثراه که کتابیست در لغة خواجه ابوحفص کبیر را که آنرا تخریج‌الروح نام کرده است ... (چهارسطر فارسی و سپس عربی).

انجام: استخراج‌الاحکام والمحیط والفتاوی الخانیة والکبیری والهدایة و حاشیتها والمتفق ومیزان‌الاصول واللباب (تمت‌شرح خلاصة من‌تصنیف علامة‌التفتازانی. سنه ۱۲۳۶).

۴- الخلاصة (۷۱ پ - ۱۷۷ر) متن دوشرح پیش.

آغاز: بسمله وبه نستعین. حمدله. والعاقبة‌للمتقین ... اعلم‌ان‌العبد مبتلی‌بین ان‌یطیع‌الله‌تعالی فیثاب وبین‌ان‌یعصیه فیعاقب ... فنقول‌بالله‌التوفیق: المشروع‌علی‌اربعة

انواع فرض وواجب وسنة و مستحب.

انجام : الباب الثامن فی المفسدات ... و عمل الکثیر بلااصلاح و ترك الفرض من الفرایض بلاعذر ولوظهر فوته بدون اختیاره وتعهده الحدیث (تمت).

۵ـ هشت بهشت (۷۹ پ ـ ۱۰۷پ).

درمعرفت نفس است از یوسف قراباغی محمد شاهی بفارسی.

آغاز:

هست بحق از تو رهی مستقیم

باتو چه گویم که ما چه نه‌ایم

الهی‌حمد وثنای تو گویم ترسم وا گر هیچ‌نگویم ترسم وازین گفتن‌هم‌ترسم.. سبب تحریراین رساله اینست که مدتی دربلدهٔ فاخرهٔ بخارا .. در گوشه ها حیران و سر گردان می‌بودم ولیکن گاه گاه بملازمت . . خواجه رحیم خواجه سعد . . گاهی بالتفات های غریبه این‌فقیرحقیررا بخصوص گردانیده وبعضی ازسخنان‌می‌پرسیدند . . روزی‌فرمودند که کیفیت‌خواب‌دیدن‌ماچیست . . درجواب سؤال آن‌عالیقدری رساله‌ای ترتیب‌نموده شد مشتمل‌بهفت جنان تابخطبه هشت جنان‌شود تاتوان اوراهشت‌بهشت گفت‌وهرجنانی مشتمل‌برچندحجره . امیدست که‌ناظران وخوانندگان این‌رساله این خاکسار . . . اعنی یوسف قراباغی محمد شاهی را درمیان نیارند وهدف تیر اعتراض نسازند.

انجام : خوشا شاگردواستادی که نیتش دانادن و یادانستن باشد نه غرضها وامورهای دیگر . . بطل الباطل کماهوالحق.

۶ـ خیالات العشاق (۱۰۸ ر ـ ۱۵۶ر) بسمله الحمدلله لااله الاهو، درود بیحد بر آن ظهور که شهود ذات ومقصود صفات است ... بعداز درود نامعدود کلمه‌ای‌چند از

الهامات نه ازعقلیات ازجوش نه از کوش ازبرای ذوقیات اهل ذوق تحریریافت تادر عقدهٔ عشق ره نمون شود . . . ازین معنی « خیالات العشاق » نام‌نهاده شد .

انجام : ... من‌عاشق معشوقم ومن مستم‌وبیباکم ... من هستم‌هرجایم.

۷ـ جنگ (۱۵۶ پ د ۱۶۶ر) ستایش امامان ونکوهش از دشمنان آنها است بنظم بطورقصیده یاهفت بند ازچند شاعر که نام برخی‌ازآنها برده نشده است ازآنها هفت بند ملاحسن کاشی وپاسخ آن.

(این‌شماره‌وشمارهٔ یکم‌بیاك خطاست ودرمحیط شیعی‌نوشته شده ولی‌شماره‌های دیگرهم رساله‌های سنی‌مشربان است وهم درمحیط سنی نوشته شده است).

۲۰۷۳/

نسخ سدهٔ ۱۲ ، عنوان شنگرف ، آغاز وانجام ش۱ ناقص وبرگ‌آخرآن‌هم بریده شده‌است. ۱۲س×۹/۵ ، ۱۲/۵×۱۵/۳×۲۰ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی.

مجموعه

۱ـ ثواب الاعمال (۱ پ ـ ۱۲۶ر) ازابن‌بابویه قمی رازی ایلاقی.

۲ـ عقاب‌الاعمال (۱۲۶ پ ـ ۱۶۵ر) ازهمو.

۲۰۷۴/

نسخ سدهٔ ۱۲ ، عنوان شنگرف ، حاشیه‌ها با نشانه « م و ب عفی عنه » لمحرره مؤمن‌عفی‌عنه، وبرخی هم فارسی است ، نسخه از داستان خسروویاذان است تالیفهٔ نخستین باب۲۰ ، دارنده سردار کابلی در۱۳۴۴.

۲۴س×۹/۵ ، ۱۷/۵×۱۵/۳×۲۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج ترباکی ضربی‌مقوایی.

الخرائج والجرائح

ازقطب راوندی است.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران library.ut.ac.ir

۲۰۷۵/

نسخ سید رضای بدیع‌بن سید مصطفی توفیقی سیاهانی ورب امامی در روز دوشنبه ۷ صفر ۱۲۷۶ تا روز آدینه ۹ ج۲/۱۲۷۶ ، عنوان شنگرف ، نسخهٔ نیمه نخستین انوارالربیع است.
۲۹س×۹/۵×۱۷ ، ۱۷۱ ص ۱۶×۲۵/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج سبز ضربی مقوایی.

۲۰۷۶/

بهمان خط از روز شنبه ۲۰ ج۲/۱۲۷۶ تا نهشوال ۱۲۷۶ ، نیمه دوم کتاب ، انجام اندکی افتاده ، بهمان اندازه و کاغذ و جلد.

انوارالربیع فی انواع البدیع

از سیدعلیخان مدنی شیرازی که در ۱۰۷۷ ـ ۱۰۹۳ ساخته است (ش۲/۱۷۷۷)

۲۰۷۷/

نسخ محمد حسین بن مولانا باقی در مدرسهٔ شیبانی‌خان در سمرقند در سال هزار، عنوان شنگرف، حواشی با نشانهٔ «س‌م» ، تاریخ تملک ۱۸۹ (ـ ۱۰۸۹) دارد ، محمدقاسم بن مولانا شکرقلی تاشکندی در ۱۳۱۳ دارندهٔ نسخه بوده است ، ورق ۲ رمعانی «الشهر الظهر...» آمده است.
س۹×۱۶/۵ ، ۱۵۱ ص ۱۸×۲۴/۵ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی.

مجموعه

۱ـ المختصر (٤ پ ـ ۱٤۹ ر) از سعد تفتازانی است و شرح کوچک او بر تلخیص المفتاح.

۲ـ الوصیة (۱٤۹ پ ـ ۱۵۰ ر چلیپا).

آغاز: بسمله. کتاب الوصیة من الامام الاجل الاعظم ابی‌حنیفة ره لاصحابه...

لما مرض ابوحنیفة ره قال اعلموا اصحابی واخوانی ... ان فی مذهب اهل السنة والجماعة اثنا عشر نوعا من الخصال.

انجام: اولئك هم فیها خالدون و الله اعلم بالصواب (تمت الرسالة الشریفة سنة ۱۰۰۸).

۲۰۷۸/

نسخ سدهٔ ۱۱ ، عنوان و نشان شنگرف ، ش۱و۲ گویا اصل خط شارح است ، ش۳ بلاغ قرائت در حاشیهٔ خط مجلسی دارد ، ش۴ کتاب صید است ، ش۵ تفسیر فاتحه است و قدری از بقره ، ش۶ از آغاز است لایحه‌های حرق یاء.
سطر و اندازه گوناگون ، ۲۱۰ ص ۱۹×۲۵ ، کاغذ سیاهانی ـ جلد تیماج ترباکی مقوایی.

مجموعه

۱ـ شرح الخلاصة الالفیة (۷۱ پ ـ ۱٤۹ پ).

آغاز: (قال محمد هو ابن مالك ... لی وله فی درجات الاخرة) محمد اسم الناظم و هو جمال الدین ابو عبدالله محمد... الاندلسی الاقلیم الجیانی المنشاء الدمشقی الدار.

انجام: ارتوی ای ما دام الماء ریان.

۲ـ شرح الخلاصة الالفیة (۱۵۰ پ ـ ۱۸۲ پ).

آغاز مانند شمارهٔ پیش ولی دو کتاب است.

انجام: انتهی وفیما ذکره غرابة.

۳ـ بحارالانوار (السماء والعالم) (۱۸۳ پ ـ ۲۰۳ پ) از مجلسی دوم.

٤ـ مجمع الفائدة و البرهان فی شرح ارشاد الاذهان (۲۰٤ پ ـ ۲۱۱ پ) از محقق اردبیلی است.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۵ـ الکشاف (۲۱۲ ر ـ ۲۶۱ پ) اززمخشری است.

۶ـ مغنی‌اللبیب (۲۶۲ پ ـ ۲۸۱ پ) ازابن هشام.

۲۰۷۹/

نسخ سدهٔ ۱۰ ، عنوان ورشت ، نشان شنگرف ، دارندهٔ نسخه عبدالغنی در۱۱۶۱ و عبدالعظیم در۱۱۴۵ ، نسخه ازکهف است تاپایان قران.

۲۴س۱۰×۱۶/۵ ، ۳۴۵ف ۱۸×۳۶ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدتیماج ضربی زرکوب مقوایی درون سرخ .

جوامع الجامع

ازابوعلی طبرسی طوسی است (ف۱۳۹۸) که درروزشنبه ۱۸ صفر۵۴۲ آغازودر شش روزماندهٔ ازمحرم ۵۴۳ بانجام رساند (پایان نسخهٔ ما).

۲۰۸۰/

نسخ سدهٔ ۹ ، تاریخ ساختگی ۷۴۰ دارد ، عنوان شنگرف ، ازحمیات است تاپایان کتاب و از میانه افتادگی دارد .

۱۹س۱۲×۱۹ ، ۳۹۸ف ۱۹×۳۶ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدتیماج مشکی مقوایی.

القانون

ازابن سینا است.

۲۰۸۱/

نسخ فضل‌الله‌بن محمد در سدهٔ ۱۱ که درصفحهٔ عنوان از بهائی مانند زنده یاد میکند ، عنوان شنگرف ، باحواشی «منه، منه‌مدظله» ، باحاشیهٔ سردار کابلی در ش۱ ، نسخ همورد ش۳ از روی خط بهائی ورسیاهان ودربارهٔ بهای دربایان همین شماره «عداله تعالی عمره» مینویسد ، در ۴ پ ـ ۶ ر فهرست است ، دارندهٔ سردار کابلی در۱۳۴۸ .

۱۲س۱۲/۵ × ۱۶/۵ و۱۰س ۱۲ × ۱۷ ، ۱۰۲ف ۱۹/۵×۲۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج قرباقی

«مجموعه»

۱ـ الحبل المتین (۶ پ ـ ۹۶ ر) ازشیخ بهائی است (در ۲ ر ـ ۳ پ فرائض است وازهمین کتاب باید باشد) .

۲ـ الوجیزة فی الدرایة (۹۷ پ ـ ۱۰۱ پ) ازهمو.

۲۰۸۲/

نسخ محمد مؤمن جرقارقانی (گلپایگانی) که نامش در ش۲ آمده ورسالهٔ یکم را ازروی خط شهید ثانی وشیخ بهایی نوشته و ش ۱ را در ۱۰۵۹/۱/۱۵ وش۶ را در روز شنبه محرم ۱۰۵۹ بانجام رسانده است ، ش۸ مورخ محرم ۱۰۶۴ است ، ش۱۰ بخط نستعلیق تازه‌تریست درکاغذ فرنگی ، در۹ر « می خط زین‌الملة والدین» دارد .

۱۹س۱۴×۱۷ درش۱ـ۹وش۱۵س۹×۱۶ درش۱۰ ، ۳۱۸ف ۱۷/۵×۲۱/۵ ، کاغذسپاهانی ـ جلدمقوا.

«مجموعه»

۱ـ مصباح‌الشریعة ومفتاح‌الحقیقة (۱ پ ـ ۲۱ ر) که ازامام صادق‌دانسته‌اند ونیست . نسخهٔ ما از روی خط شهید مورخ روز یکشنبه ۹۳۳/۲ع۴ نوشته شده‌است .

۲ـ آداب المتعلمین (۲۱ پ ـ ۲۵ر) که از خواجهٔ طوسی دانسته اند ولی از زرنوجی است وهمان تعلیم‌المتعلم او (فهرست‌ادبیات س۸ ـ حقوق۲۲۹) این‌رساله‌در مجلهٔ‌معهدالمخطوطات العربیة‌مجلد۳جزو۲س۲۶۷ـ۲۸۴ نیزبنام خواجهٔ طوسی‌چاپ شده ودرآن آمده (س۲۸۰ حاشیهٔ۱) که «محمدبن‌الحسن» که‌درفصل۶و۷ازآن‌یادشده است «محمدبن الحسن المهدی» است که از ترس دشمنان پنهان شده است . از این حاشیه پیداست که گروهی درپرداختن این رساله بنام طوسی‌دست‌اندر کار بوده‌اند .

۳ـ نصیحت نامه(۲۵پ ـ۲۶ر) بفارسی‌از گفتارعلی(ع) وپیامبر(ص) وفاطمه(ع)

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

٤ـ کلمات قصار (۲٦ پ ـ ۲۹ر) از پیامبر (ص).

آغاز: بسمله‌حمدله ... انه‌قال‌الله ... لااله‌الاالله حصنی ومن دخله امن‌من‌عذابی قال افضل الذکرافضل‌الدعاء.

انجام: انه قال: دعاء اطفال امتی مستجابة مالم یقاربوا الذنوب.

٥ـ باب النوادر (۲۹ پ ـ ۳۱پ).

آغاز: باب النوادر روی عن ابی سعید الخدری قال اوصی رسول‌الله ص علی‌بن ابی‌طالب ع فقال یاعلی اذا ادخلت العروس بیتك فاخلع خفیها.

انجام: هذا کله رایت.

٦ـ صحیفة الرضا (۳۲ ر ـ ٤۰پ).

۷ـ الاحادیث القدسیة (٤۳ ر ـ ٤۷ر) که پیامبر درشب معراج از خدا شنیده است بروایت ازصادق.

۸ـ التوریة (٤۷ر ـ ٥۸ر) چهل سوره گزیدهٔ شده از تورات است بزبان عربی که میگویند علی (ع) یا کعب‌الاحبار آنها را ترجمه کرده‌است.

۹ـ دعائم‌الاسلام وشرایط الایمان گویا ازابوحنیفه شیعی‌اسماعیلی(٦۱پ ـ٦٥).

آغاز: من کتاب دعائم‌الاسلام وهو کتاب جلیل کبیر اکثره فی احادیث الباقر و الصادق (ع) رایته فی قریة علی نصف مرحلة من‌صنعاء الیمن یسمی حلیة. بسمله. حدث الحسین‌بن علی‌الرازی قال حدثنی ابوعمر الزبیری عن جعفر الصادق بن محمد الباقر... قال قلت ایها‌العالم اخبرنی‌ای الاعمال افضل عندالله قال مالایقبل‌الله‌عملاشیئا الایه.

انجام: العلی‌العظیم. تم کتاب شرایط الایمان والحمدلله کثیراً وصلی‌الله علی سیدنا محمد وآله وسلام. (طوس ش۱۱٥و ۱۱٦ اخبار)

۱۰ـ بحارالانوار (٦٦ ر ـ۱۸۰ پ) جلد ۱۷ «مواعظ الله فی‌القرآن».

۲۰۸۳/

نسخ محمدبن حسین‌بن باقرحسینی خراسانی درروز چهارشنبه دهة یکم ماه دوم ۱۳۳٥، عنوان ونشان زعفرانی، حواشی دارد، نسخه جزو دوم است.

۳۱ص۸/٥×۱۷/٥ ، ۱٥ص۳/۱٥۰×۱٥ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج قهوه‌یی ضربی متوالی.

شرح‌الزیارة

ازشیخ احمد احسایی است.

۲۰۸٤/

نسعلیق محمدتقی‌بن محمدمجید یزدی درسپاهان درسنة ۱۲ درش۱، درش۲ پاره ای از جاها (شکلها) سفیدگذاشته شده است، ش۳ نسخ وحاشیه دارد، ش۴ نسخ، ش٦ نیز نسخ و نسعلیق و درزمان خوانساری و ناظم نوشته شده وناقص است درپایان.

در ۱۲ پ آغاز رساله ایست بفارسی در مناظرهٔ سید محمدبن محمد باقر حسینی خاتم با ملا عبدالرحمن بهرزی افندی بغدادی دربغداد.

در۳۷ پ ـ ۳۸ پ «فائده فی العتق ....» است بعربی.

دربرگهای دیگرهم پراکنده‌ها است.

۲۲ص۱۲×۳۱ ، ۱٥ص۳/٥۷×۲۳/٥ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدمقوا.

مجموعه

۱ـ مناظرهٔ ابن‌ابی‌جمهوراحسایی با دانشمند سنی هروی (۱ پ ـ ۱۲ ر) (ف ٦۲٥).

۲ـ میزان الصنایع (۱۳ پ ـ ۱۸ پ) دربارهٔ اصطرلاب ساخته محمد حسین‌بن محمد باقر یزدی ازمحمد حسین یزدی پسر اوبفارسی.

آغاز: بسمله. وبه نستعین. حمدله ... فقیرمحمد حسین‌بن محمد باقریزدی را بخاطر رسید که چون والد فقیر درساختن اسطرلاب اختراعی چند فرموده‌بودندو دستورها وضع نموده بودند که بسیار آسان تر و بهتر بود از طریقه ای که در کتابها

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

مذکور است رساله‌ای بنویسد ... ودست بهم نمی‌داد درسنهٔ ۱۰۷۲ توفیق احرام زیارت آستان ملك آشیان روضهٔ رضویه ... درعرض راه ... نوشتن این رساله میسر شد موسوم به میزان الصنایع مشتمل برمقدمه وخاتمه و سه باب.

انجام : وازبرای صبح و شفق بطریقی که مقنطراست تحت (افتاده).

۳ـ خواص چوب چینی وقهوه وچای (۱۹ پ ـ ۲۷ر) ازقاضی بن کاشف الدین محمد یزدی که بدستور شاه عباس صفوی ساخته است در سه باب (زه آورد ص۱۹۵).

آغاز: بسمله . وبه نستعین . حمدله ... اما بعد چون بتوجه خاطر... شاه عباس صفوی... هرعصری ... تنقیه یافته ... بخاطر... این ذرهٔ بی‌مقدار قاضی بن کاشف الدین محمد رسید که آنچه به تتبع وتجربه . معلوم این بنده شده باشد بفارسی بنویسد.

انجام : و ثواب آن بروزگار فیض آثار نواب همیون عاید شوه و بالله التوفیق بعون الله وحسن توفیقه.

٤ـ خلاصة الحساب (۳۱ پ ـ ٤۳پ) از شیخ بهایی.

۵ـ دوازده بند محتشم کاشانی با دیباچه بنثر (٤۵ ر ـ ٤۷ر).

٦ـ ستایش از آقاحسین خوانساری بنظم (۵۳ ر ـ ۵۷ پ) در ۷ قصیدهٔ عربی.

آغاز:

یا غزالا لحظه للصارم القتال نال

مهجتی من حب هذا طرفك المکسال سال

انجام :

رهط النبی الذی لولاه مایزغت

شمس الوجود علی اشباح امکان

هم خیره (افتاده).

۲۰۸۵

نسخ سدهٔ ۱۱ سلیمان فورچی مرزاق ، عنوان زر وشنگرف ، جدول زر و شنگرف و مشکی ، تصویرها با رورنگارنگ ، نسخه از آغاز وانجام افتاده است.
۱۲س×۱۵/۵×۸/۵ ، ۳۴۴ ص ۲۲/۵×۱۷ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج حنائی متوالی.

توپسازی

در این رساله طرز ساختن توپ آمده وتصویرهای وپیکره‌های چندی (از افزارهای توپسازی و کورهٔ آهنگری و طرز ساختن آن) در آن دیده میشود.

آغاز نسخه: دوری چوبین بهمان اندازه که مذکور شد.

انجام : وباز میل را باحتیاط بپیچند تا ته آن گشاده شود. (کمترین بندگان درگاه سلیمان فورچی مرزاق).

پس از این دو صفحه تصویر است و دوصفحه نوشتهٔ متن کتاب که باید از میانهٔ آن باشد بدینگونه: « آن بگذرانند ... اگر نشانها غلط ».

چنین است فهرست مطلبها درنسخه:

فصل دوم در طریق ساختن تنوره.

فصل پنجم در ساختن سه پایه های آهن جهت پایین تنوره‌ها.

فصل ششم در ساختن قالب سندان و سندان.

فصل هفتم درطریق قرار دادن بازوبن توپ.

فصل هشتم در باب انداختن حلقه بتوپ.

فصل نهم در ساختن کلهٔ سم.

فصل دهم درساختن ناودان جهت ریختن مصالح توپ بتنوره.

باب دوم در کندن چاه وچیدن تنورها درچاه وقرار دادن میل درمیان آن مشتمل برچند فصل است.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

فصل اول درطریق کندن چاه جهت تنوره وجهت ریختن توپ.

فصل دوم درسه‌پره‌وبردن‌تنوره‌هاوسندان بچاه وچیدن درچاه‌بربالای‌یکدیگر.

فصل سیم در قراردادن میل در میان تنوره.

باب سیم در ساختن کوره و گداختن مصالح توپ و ریختن بتنوره مشتمل بر شش فصل.

فصل اول در ساختن کوره.

فصل دویم دروزن مصالح واجناس آن.

فصل سیم در هیمهٔ کوره.

فصل چهارم در گداشتن ناودان.

فصل پنجم در گداختن و ریختن مصالح بتنوره.

فصل ششم درساختن کوره دیگرجهت احتیاط.

باب چهارم درییرون آوردن توپ از چاه وبیرون آوردن میل میان ازدرون آن مشتمل بردوفصل.

فصل اول درییرون آوردن توپ از چاه.

فصل دوم درییرون آوردن میل از درون‌توپ.

باب سیم در باب ساختن سه تیره یعنی هیئتی که از گل سازند بشکل مدور بجهت آنکه ته توپ درمی کن آن قرارباید.

فصل چهارم در طریق ساختن میل میان و تنورهٔ مذکوره.

۲۰۸۶/

نسخ سدهٔ ۱۱ ، متن زیر خط سرخ ، نسخه از دیباچه افتاده و تا نیمهٔ فصل ۳ مقالهٔ ۹ است .

۱۴س۸×۱۱ ، ۳۳۴گ۱۲×۱۷/۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج مشکی‌مقوائی .

شرح‌قانونچه

از حسین‌بن محمدبن علی استرابادی است‌ودرده مقاله.

آغاز افتاده : وتمسك فی تحقیق عباراته بذیل العدل و الانصاف . . . المصنف رحمه‌الله بعدالتسمیة (الحمدلله) یقول . . . الحسین‌بن محمدبن علی‌الاسترابادی افتتح کتابه بالتسمیة والتحمید.

انجام افتاده: کما یکون فی‌الجرب (وسببها خلطمالح بخالطه دم صفراوی).

۲۰۸۷/

نسخ محمدمهدی در سدهٔ ۱۱ ، عنوان ونشان‌شنگرف .

۱۵س۶×۱۳/۵ ، ۲۷۹گ۱۲×۱۸۵ ، کاغذسپاهانی ـ جلدتیماج قهوه‌ئی مقوائی.

مرآة العقول

ازعلی‌رضابن محمد باقر کرمانی است دراخلاق و بعربی ، نام کتاب در دیباچه آمده ودریك مقدمه و دومقصد است.

آغاز: اللهم ... (دو کلمه پارمشده) یستغیث المذنبون ویا من الیه‌ذکر احسانه یفزع المضطرون .. اما بعد فیقول ... علی رضا بن محمد باقر الکرمانی ... هذا مقام من اعترف بسبوغ النعم.

انجام : وکلته الی نفسه لم ابال فی ای وادهلك.

۲۰۸۸/

نسخ سدهٔ ۱۰و۱۱ ، عنوان شنگرف.

۲۱س۶×۱۰/۵ ، ۱۷۹گ۱۲/۵×۱۸ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج مشکی مقوائی.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

القواعد و الفوائد

ازشهید بکم است (ف ۱۹۷۸).

۲۰۸۹/

نستعلیق ، عنوان و نشان شنگرف ، ش ۱و۳یک خط است ازسدهٔ ۱۱ ، ش۳تا۷ هم یک‌خط‌است ازعصر سدهٔ ، ش۳ از آغازافتاده است .

۱۰س‌ر۴/۵×۱۰و۱۵س‌ر۵/۵×۱۲،۲۱۱ف×۱۷ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدمقوا .

«مجموعه»

۱ـ ایساغوجی (۱ پ ـ ۸ پ) ازابهری است.

۲ـ الاعتقادات (۹ ر ـ ۱۲ پ) درتوحید و عدل و نبوت و امامت ومعاد است ودانسته‌نشد از کیست.

آغاز: بسمله . اذاسئلك سائل وقال ماالایمان قل هو التصدیق .

انجام : فیثبت اعادة الاجسام .

۳ـ اثبات الواجب القدیم (۱۳ ر ـ ۴۳ پ باحاشیهٔ «منه») ازدوانی.

۴ـ حاشیهٔ اثبات‌الواجب القدیم للدوانی (۴۴پ ـ ۷۹ پ ، حاشیهٔ «منه»دارد) ازمولی حنفی.

آغاز: بسمله . الحمد امن تقدس جنابه عن ان یکون شریعة لکل وارد.

انجام : هذا آخرما قصدنا ایراده فی شرح رسالة اثبات الواجب .

۵ـ حاشیهٔ اثبات الواجب القدیم للدوانی وحاشیة الحنفی (۸۰ ر ـ ۱۴۰پ) از میرزا جان حبیب‌الله باخنوی تالیف نیمهٔ ذی حجه ۹۸۳ (پایان‌نسخه) نویسنده‌نسخهٔ‌ما میگوید که درنسخهٔ میرمحمد باقر داماد دیده ام که این حاشیه در آغاز ع۱۰۱۳/۱ تألیف‌شده است.

آغاز: بسمله . قوله منهم من زعم ان جمیع براهین هذا المطلب یتوقف علی ابطال الدور والتسلسل،فیما ذکره ره اشارة الی الرد علی هذاالقائل الغیرالفارق.

انجام : حبیب‌الله الشهیر بمیرزاجان الشیرازی.

۶ـ اثبات الواجب الجدید (۱۴۱ پ ـ ۱۷۱ پ باحواشی و نسخهٔ بدل پ) از دوانی.

۷ـ حاشیة حاشیةالحنفی‌علی‌اثبات‌الواجب القدیم للدوانی (۱۷۲ پ ـ ۲۱۱ پ) از مولی جهانشاه .

آغاز: قوله اذ کل ممکن فله علة قیل اعلم ان المقدمة المذکورة انمایتم.

انجام : لیست منافیة بسلب اختلاف الجهة فتامل تفهم.

۲۰۹۰/

نسخ علی‌ابن حمدالله (ش۴) درسدهٔ ۱۱ ، عنوان ورئوس مشکی‌وشنگرف ، همه‌یک خط است، ش۳ ازروی نسخهٔ مقابله شده باصل وتصحیح شده وعورخ روزآدینه ۲۶ج۱/۷۱۳نوشته‌شده‌است، ش۴مورخ دههٔ سوم رمضان ۱۰۶۰ و دوباره مقابله وتصحیح شده بکوشش علی‌گیلانی ازروی نسخهٔ مقابله شده با نسخهٔ خط شهید دوم ، در۱۲۶پرسشهای امام زین‌العابدین‌است ازشبلی درمکه واسرارحج درآن آمده است ومنشاء واستانی است که درکشف‌المحجوب ودیوان‌ناصرخسرودربارهٔ پرسش ازکسی که‌ازحج‌آمده بود میباشد، نسخه در۱۲۸۴ ازآن محمدبن‌زین‌العابدین موسوی ودر۱۲۴۳ ازآن محمد علی‌بن‌ابوالحسن ونیزازآن علی‌بن محمدالحسینی الاصفهانی (بامهراو) بوده است .

۱۷س‌ر۶×۱۲/۵و۱۸س‌ر۶/۵×۱۲ ، ۱۲۶ف×۱۲×۱۸/۵ ـ کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج‌مشکی.

«مجموعه»

۱ـ التوحید (۲ پ ـ ۵۰ پ) بروایت مفضل .

۲ـ الاهلیجلة (۵۱ پ ـ ۸۰ر).

۳ـ مصباح‌الشریعة ومفتاح‌الحقیقة (۸۱ پ ـ ۱۲۵ر).

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۲۰۹۱

نسخ مورخ ۲۷ج۱/۱۱۳۰ ورش۱، اوشنهٔ محمدعلی‌بن حسن‌بن لدا ورصفر۱۱۱۹ درش۳، نسخ ورش ۳و۴ ، نستعلیق ورش۵و۶ ، نستعلیق‌مورخ روزیکشنبه ۴ج۱/۱۱۱۸ درمسجدجامع شهر کهنه بدستورمحمد زکی ازمحمدنامی ورش۸ ، نسخ ورش۹ ، شکسته ورش۱۰ ، نستعلیق ورش۱۱ ، تاریخ ۱۰۱۴ در ش۶ دیده میشودوآنرا محمدشریف‌بن حافظ سامی مشرف دامغانی ایروانی درخدمت شمس الدین آقارضای اصفهانی اوشته است .

سطروانداز۳۰گونا۳گون ، ۱۸×۱۳س۱۲۸ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج خاکستری‌ملوانی.

مجموعه

۱ـ التحصین (۱ پ ـ ۱۲ ر) ازابن فهدحلی .

۲ـ استقصاء النظرفی البحث عن القضاء و القدر (۱۳ پ ـ ۳۳) از علامهٔ حلی (۳۱:۲و۳۲) درنسخهٔ ما چنین نامیده شده است (ادبیات ص۲۷ـ حقوق ص۲٤٤) .

۳ـ رسالهٔ‌جبرومقابله(۳٤ پ ـ ٦۷ر) از ملك محمدبن سلطان حسین اصفهانی (ف۸۷٤).

٤ـ رساله درخطائین وجبر (٦۷پ ـ۷۱پ) ازحمزةبن علی مشهوربسعدبیهقی وملحق است به شمسیةالحساب نیشابوری (ف۲۳۰٦) وجز ذیل خود نیشابوری است برشمسیه .

آغاز: رسالة الحقها بعض الفضلاء بشمسیة الحساب مشتملة علی ستة مسائل جبریة و علی مایمکن استخراجه بخطاءواحد من المسائل . بسمله یقول ... حمزةالعلی المشتهر بسعدالبیهقی لما ساعدالقدرعلی بلوغ الامل من اتمام جماعة من الطلاب قراءة هذاالمختصر التمس بعضهم منی ان الحق بذیله ما اهمله الاستاد المصنف من استخراج تلك المواد الست من المسائل والحاق فصل فیما یمکن استخراجه بالخطاءین مجردا عن الدلائل .

انجام : وثلث حصل عشرة هذا آخرما اردنا الحاقه بالمخلص فلنحمته حامدین ثه تعالی مفیض الجود و مصلین علی نبیه افضل الناس فی الوجود و علی آله الطیبین الطاهرین .

۵ـ رساله درنماز آدینه (۷۲ر ـ۷۸ر) بفارسی.

آغاز: بسمله . بدانکه نمازهایی که دراصل شرع واجب است پنج است.

انجام : ودرنظرداردکه ... رساله‌ای در ... باب نمازجمعه تألیف نماید و بالله الاستعانة.

٦ـ جام گیتی‌نما (۸۰ ر ـ ۸۹ پ) بنام غیاث‌الدین منصور (سپه ۲۹۱۱/۲۱ـ ذریعه۲٦:۵) درست مانند ش۲۰۹۷/٤ و۱/۲۵۳۱ که ازقاضی میرحسین میبدی‌دانسته شده است وجزجام جهان نمای ش۶۱۷/۲ مجلس درفهرست که از کسی دانسته‌نشده وبایدازشیخ‌محمدشیربنی‌مغربی‌باشد(طوس۵۸:٤) . بگواهی چلبی‌وطوس(٦۰:٤)باید ازهمان میبدی باشد (مدرس۳۲٦) .

آغاز: رسالهٔ‌جام گیتی‌نما من‌مصنفات میرغیاث‌الدین منصورعلیه‌الرحمة بسمله سپاس حکیمی‌را .

انجام : وبدرجهٔ یقین رسد انشاءالله تعالی اللهم ارنا الحق‌حقا و ارزقنا اتباعه وارنا الباطل باطلا وارزقنا اجتنابه بحق الحق و اهله.

۷ـ خطبهٔ فارسی (۹۰ پ ـ ۹٤پ) که بنام شاه عباس ساخته شده .

آغاز: بسمله وبه نستعین .

دیباچهٔ دیوان چونگارد سخن آرا
باید که کند برسر آن حمد توانشا
شد نام تو مفتاح در گنج معانی
برصفحهٔ اندیشه بود اسم تو طغرا
جواهر زواهر حمد وسپاس که عنقای قاف عقول فکرت انسان

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
www.ut.ac.ir

انجام : قرون دیگر زتوهم نمیکند طیران .

۸ـ نامه بسلطان حسین صفوی (۹۶ر)

آغاز: بسمله . بخدمت نواب کامیاب فلك جناب .

انجام : وبتوقیع رفیع آن اعلی حضرت موشح گردید.

۹ـ رساله درنذر تصدق (۹۷ پ ـ ۱۱/۱ر) ازمولی محمد سراب تنکابنی (فهرست صفحهٔ عنوان) وبنام پادشاه گویاشاه سلطان حسین .

آغاز: بسمله . حمدله ... چون خاطر ملکوت ناظر نواب کامیاب همیون اعلی خلدالله ملکه وسلطانه متعلق بتحقیق مسئلهٔ نذر تصدق وغیره بود.

انجام : خروج آن ازاصل مال وضوحی ندارد (تمه) .

۱۰ـ قبالهٔ فارسی (۱۱۸پ) بنام فاطمه بیگم دختر حاجی یوسف قناد اصفهانی که کابین خود را به آقامحمد پسر حاجی محمد زمان دربرابر یك دینار فلوی اصفهان بخشید . نویسندهٔ قباله آقاسید احمد نداف اصفهانی است .

۱۱ـ رساله فی سهوالنبی (۱۲۱ پ ـ ۱۲۸پ) در چند فصل ومؤلف منکرسهو پیامبر است وباید ازقدماباشد.

آغاز: بسمله . الحمدلله الذی اصطفی محمداً لرسالته ... و بعد فقد وقفت ایها الاخ ... علی ما کتبت به فی معنی ماوجدته لبعض مشایخك بسنده الی الحسن بن محبوب عن الرباطی .

انجام : ولاسکن الی احد سواهما فی.

۲۰۹۲۷

استعلیق محمد یوسف بن محمد حسین طالقانی که ش۱ را درشوال ۱۰۵۷ از روی نسخهٔ مورخ روز سه شنبه ۴۹۹/۱ق۴ نوشتهٔ منصوربن محمدبن علی بن حمزه نوشته است (نیز ش۴) ، عنوان شنگرف،

ش۳را اواز روی نسخهٔ اصل بهایی نوشته است دهمهٔ شماردها یك خط وبرخی هم چلیپا است. ش۶هم تاریخ ۱۰۵۷ دارد ودر ۳۰ ر مساحت کره است بروش ابی ریحان بفارسی . درپایان آمده که من (همان طالقانی) ازروی نسخهٔ مورخ روز یکشنبه ۴۹۹/۱ق۹ نوشتهٔ علی بن محمدبن علی شنگرفنوشته ام .

۱۶ص۶×۱۱ ، ۳۴۰×۱۰×۱۷ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج حنایی.

مجموعه

۱ـ رسالة فی الاسطرلاب (۳ پ ـ ۲۵ پ) از کیا کوشیاربن لیان بن با شهری گیلی بعربی .

آغاز: قال الکیا کوشیاربن لیان بن با شهری الجیلی رحمه الله الاسطرلاب کلمة یونانیة واشهر ماقیل فی معناها انها میزان الشمس وهی آلة شریفة .

انجام : ونختم الکتاب بهذاالفصل والفصل بهذا الباب .

۲ـ رساله در معرفت اسطرلاب آفاقی (۲۶ پ ـ ۲۷پ) بفارسی.

آغاز: رساله در معرفت اصطرلاب آفاقی . بسمله . وبه ثقتی . چون ابتدا کنی بطالع گرفتن اسطرلاب آفاقی .

انجام : ولکن طالع برخط (تمت).

۳ـ طریقة استعلام تقویم الشمس بالاسطرلاب (۲۷ پ ـ ۲۸ پ) ازشیخ بهایی بعربی .

آغاز: بسمله . وبه ثقتی . طریقة استعلام تقویم الشمس بالاسطرلاب علی ماذکر المحقق الطوسی .

انجام : عن طبع وقاد و ذهن نقاد (تمت ... والاصل بخطه نورالله مرقده).

۴ـ عیون الاصول فی الحساب (۳۰پ ـ ۳۵ پ) ازهمان کوشیار گیلی در ۱۲ باب .

درصفحهٔ عنوان آمده : « کتاب عیون الاصول فی الحساب تألیف کیا کوشیاربن لیان الجیلی ».

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

آغاز: الجبروت لله . بسمله . قال کوشیار بن لبان بن باشهری الجیلی هذه مقالة عملتها فیما یحتاج الیه من الحساب الهندی فی صناعة النجوم وفی سایر المعاملات .

انجام : فهذه اصول کافیة فی جمیع الحساب النجومیة والمعاملات التی تجری بین الناس و نختم المقالة بهذا الباب والحمدلله والسلام علی نبیه محمد وآله و تاریخ منتسخ اصله کما تقدم فی رسالة الاسطرلاب وتاریخ کتابته هکذا (تمت) .

۵ـ المساحة (۳۶ ر ـ ۳۷ ر) .

آغاز: ابواب من المساحة ومقدماتها . معرفة الجذر بافرب التقریب .

انجام : مساحة بسیط قطعة من الکرة (تمت بعونه) .

۶ـ فائده در اعداد اصم (۳۷ پ ـ ۳۸ ر) .

آغاز: هر عدد که اول او دو بود یا سه بود یا هفت بود یا هشت بود هر گز جذر ندهد و جذر اصم بود .

انجام : مثالش نه و بیست و پنج هر دو درهم .

۲۰۹۳/

تعلیق شوال ۱۳۱۹ در ش۱ ، همهٔ شمارهها بیت خط، شکلها شنگرف، سومی از پایان افتاده است.

۱۴س۵/۸×۱۴/۵ ، ۳۵س۵×۱۵/۵ ، ۴۱/۵ ، کاغذ فرنگی کبود ـ جلد تیماج حنایی ضربی.

مجموعه

۱ـ تحفهٔ نظامیه[1] (۱ پ ـ ۲۹ پ) از عبدالقادر بن حسن رویانی لاهیجی که برای سلطان یحیی کیا ساخته وبجای شرح سی فصل است ودرمعرفت تقویم وبفارسی

۱ـ جزمختصر درمعرفت تقویم او است (ش۲/۶۳۳ سپهسالار ـ ۳۲/۳ ج کتابخانهٔ دانشکدهٔ حقوق).

در چهل فصل (ش۱/۲۰۹۷) نام کیا ونام کتاب در دیباچه هست .

آغاز: بسمله . وبه نستعین . حمد بی عدوشکر بی‌حد مر خالق احدرا کمعاون ومدد انسان را براحسن تقویم آفرید ... وبعد چنین گوید ... عبدالقادر رویانی.

انجام : هیچ کاری را نشاید کرد .

۲ـ اختیارات مسیر القمر (۳۰ ر و پ ناقص) بفارسی از خواجهٔ طوسی (فهرست حقوق ۱۱ ـ استوری ۲:۵۴).

آغاز: الحمل هر کهی اید بتقدیر خدای لم یزل

جرم مه در خانهٔ مریخ یعنی در حمل

انجام افتاده : المیزان ـ مه چو در میزان .

۳ـ المدخل المنظوم فی احکام النجوم (۳۱ پ ـ ۶۳ پ) از عبدالجبار خجندی بفارسی[1] (فهرست حقوق ۱۸۶)

آغاز: بسمله وبه نستعین الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فهذا کتاب مسمی بالمدخل المنظوم فی احکام النجوم الفه الامام الحکیم ملک الکلام افتخار الانام عبدالجبار الخجندی رحمة الله علیه. توحید باری تبارک وتعالی.

مرد دانا سخن ادا نکند تا بنام حق ابتدا نکند

* * * * * * * *

پور تشریف خویش اول این کردم از مدحت جمال الدین

بوالمجاهد محمد احمد که بقدراست برتر از فرقه

* * * * * * * *

از فضولی کنون ببر دازم حاصل مدح مدخل آغازم

انجام :

هر که این راتمام برخواند چون بتقویم بنگرد داند ...

۱ـ نه ازخواجهٔ طوسی چنانکه در ف۸۴۴ ومدرس۲۲۸ آمده است.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

.....

باد از ما درود بر مهتر پس بر اصحاب و اهل او یکسر

۴ـ سی فصل در معرفت تقویم (۶۴ پ ـ ۹۵ پ) از خواجهٔ طوسی.

۲۰۹۴/

نسخ آدینه ۱۰۳۹/۱ع۲ و حواشی نستعلیق و عنوان و رقم و جدول و دائره شنگرف و شکل زرد در ش۱ ، پس از این یکی « سبب زیادت و نقصان ماه » است از معینیهٔ طوسی و پراکنده‌های نجومی و کلامی (۱۷ـ۳ و ۱۸) ، دارندهٔ نسخه علی‌بن عبدالفتاح طیسی گیلکی است که ش ۲ را در بزرد درشبها نوشته و در ۱۰۶۸/۱ع۳۷ بانجام رسانده است ، عنوان و شکل در آن شنگرف .

۱۲س۶/۵×۱۰/۵ و ۳۰س۶/۵×۱۳/۵ ، ۱۳ـ۳۱ ، ۹×۱۳ـ۳۱ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد لیماج قهوه‌یی ضربی مقوایی.

مجموعه

۱ـ تشریح الافلاک (۳ پ ـ ۱۶ پ) از شیخ بهائی .

۲ـ اشکال التاسیس (۱۹ پ ـ ۳۱ ر) از شمس‌الدین سمرقندی در ۳۵ شکل (ف۹۰۲) .

آغاز: بسمله . حمدله ... وبعد فان جماعة من الفضلا... التمسوا منی رسالة تکون مقدمه وآلة فی اقتناء براهین العلوم الحسابیة کالاعمال الجبریة و المساحیة .

انجام: الذی هو مربع ج .

۲۰۹۵/

نستعلیق سدهٔ ۱۱ ، عنوان شنگرف ، برگ نخستین و بازپسین لوله‌یی.

۳۱س۹/۵×۱۷ ، ۱۳ـ۳۱۶۵×۳۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد مقوا عطف میشن.

دیوان سیف اسفرنگی

ازسیف‌الدین اعرج اسفرنگی خوارزمی (۵۸۱ ـ ۶۶۶) است (فهرست ادبیات ص ۲۵۶) .

آغاز:

ای زاده در سخنت عقد ثریا طومار نویس قلمت صاحب جوزا

انجام:

رفتی ودرجهان سخنت یادگار ماند چون تیغ کوه کلک عطاردت کارماند

۲۰۹۶/

نستعلیق سدهٔ ۱۱ ، عنوان شنگرف .

۱۵س۶×۱۲ ، ۱۳ـ۳۱۱۱×۱۸/۵ ، کاغذ سپاهانی جلد لیماج سرخ ضربی.

مجموعه

۱ـ رسالة فی تحقیق الذات الاحدیة (۱ پ ـ ۴ ر و ۳۸ ر ـ ۴۱ پ ، دوبار آمده) از شیخ عبدالرزاق کاشی

آغاز: من کلام شیخ عبدالرزاق کاشی فی تحقیق حقیقة الذات الاحدیة وحقایق الاسماء ولاتناهیها . بسمله . اعلم ان هذه مقدمات ثلثة تحتوی علی اصول فصوص حکم هذه الکلمات قدمتها امام الکلام .

انجام: ولیس وراء عبادان قریة

۲ـ رسالة فی تحقیق مافعل آصف بن برخیا من حصول عرش بلقیس عندسلیمان . (۴ ر و ب یکباز و ۴۱ پ ـ ۴۲ پ پارهٔ دیگر و کامل) .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

آغاز: تاویل وتحقیق فی غایة النفاسة . عالم الانس هواصف بن برخیا و هو مع فنون علومه کان مؤیدا من عندالله .

انجام : من الاعمال الشاقة الخارجة من قوة البشر والخارق للعادة بحسب الفکر والنظر. کاشی.

۳ـ ترجمهٔ قصهٔ سلامان و ابسال (۵ ر ـ ۱۱ پ) از مولانا حسن گیلانی ازروی گفتار خواجهٔ طوسی .

آغاز: بسمله . النمط التاسع فی مقامات العارفین بدانکه عارفان را اندرزند گی دنیا درجاتی ومقالی است.

انجام : وباقی را خود استخراج میتواند نمود والله الموفق المعین.

۴ـ رسالة القضا والقدر (۱۲ ر ـ ۲۹پ) از شیخ عبدالرزاق کاشی درده فصل .

آغاز: بسمله . رب افض علم التحقیق وسددرائی بالتوفیق الحمدلله الذی احاط علمه بالاشیاء جملة وتفصیلا... بعدفقدسالتنی من عزت علی مسائلته ... ان املی ماحضری فی القضاء والقدر .

انجام : فان بیده تیسیر کل عسیر وهوالمستعان وعلیه التکلان انه هوحسبنا ونعم الوکیل .

۵ـ رسالة فی بیان قوله تعالی « الراحمون یرحمهم الرحمن ارحموا من فی الارض یرحمکم من فی السماء .

(۳۰ ر ـ ۳۳ پ) ازهمو.

آغاز: بسمله هذه رسالة لولی الارض کمال الحق والدین عبدالرزاق الکاشی قدس سره فی بیان قوله (ص) : « الراحمون یرحمهم الرحمن ارحموا من فی الارض یرحمکم من فی السماء » اعلم ان الاسماء الالهیة یتباین باعتبار المعانی الوصفیة .

انجام : ولاخطر علی قلب بشر والله اعلم بحقایق الامور(کاشی) .

۶ـ رسالة فی ان العلم بالکشف لابالتحصیل (۳۴ ر ـ ۳۷ پ) .

آغاز: بسمله . الحمدلله وسلامه علی عباده ... امابعد فانا نحمدالیك.

انجام : لم یمکن الایمان به وهذا تمام الرسالة والحمدلله رب العالمین .

۷ـ تحقیق من کلام الغزالی فی حدوث النفس مع البدن (۴۳ ر ـ ۴۴ر).

آغاز: تحقیق نفیس من کلام الغزالی رحمةالله علیه الحق ان الارواح البشریة حدثت عن استعداد النطفة للقبول .

انجام : کذلك کان الاختلاف محالا (من غزالی رحمه‌الله).

۸ـ نهایة البیان فی درایة الزمان (۴۴ ر ـ ۶۰ر) از داودبن محمودبن محمد رومی قیصری . فهرست مطالب در (ف ۵۱۰) آمده و آغاز نسخهٔ ش ۱۰۸۸/۵ ما دیباچه را ندارد .

آغاز: الحمدلله الاول والاخر لابابتداء الوجود وانتهائه ... وبعدیقول داودبن محمودبن محمد الرومی القیصری مولداالساوی محتدا لمایدنی التوفیق بتحصیل علوم الحقایق والدقایق .

انجام مانندآن شماره :... والله اعلم بالحقایق واسرارها .

۹ـ اساس الوحدانیة ومبنی الفردانیة (۶۰ پ ـ ۷۱ پ) از قیصری در اینکه وحدت خدا شخصی وجنسی و نوعی نیست.

آغاز: بسمله . الحمدلله الاحدی بالذات الواحدی بالصفات . . . وبعد یقول ... داودبن محمود بن محمد الرومی القیصری لما وجدت اکثر مقلدی علماء العصر و حکماء الدهر ... ظانین ان وحدة الحق ... وحدة شخصیة .

انجام : ومظهرحقه محمد و آله الطیبین الطاهرین اجمعین وقع الفراغ علی یدمؤلفه داودبن محمودبن محمد الرومی القیصری احسن‌الله خاتمته .

۱۰ـ تفسیرسورة الحمد (۷۱ پ ـ ۱۰۱ پ) بروش عرفانی.

آغاز: بسمله الحمدلله الحامد المحمود الواحد الموجود الشاهد المشهود

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

...وبعدفهذا بعض ماستح بی من المفتوحات والمکاشفات العینیة فی معنی الفاتحة.

انجام: وسیلة الاهتداء للمجتهدین ذریعة الاجتناء الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی نبینا محمد المصطفی صلوة دائمة النور الی یوم النشور و سلم تسلیما دائما ابدا حمدا کثیرا.

۱۱ـ رسالهٔ عرفانیه (۱۰۱ پ ـ ۱۱۰ر) از رجال روایت مؤلف پیداست که از قدما باید باشد.

آغاز: بسمله. سالت عن معنی النطفة التی اطلعها اهل المعارف من الجمع و التفرقة وشرحها فاعلم انه من العلوم المکتوبة.

انجام: و بلغنا الی مراتب الصادقین بفضله وسعة رحمته انه قریب مجیب الحمدلله رب العالمین وصلواته علی المصطفی محمد وآله الطیبین واصحابه الاکرمین.

۲۰۹۷/

نسخ وعنوان شنگرف درهمه شماره‌ها، ش۱ مورخ ذی‌حجهٔ ۱۱۱۷.

۱۵و۱۶س×۱۲/۵×۱۹، ۵۷ک ۱۲×۱۹، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج مرغ.

مجموعه

۱ـ تحفهٔ نظامیه (۳ پ ـ ۳۳ پ) از عبدالقادر رویانی (ش۲۰۹۳۱).

۲ـ رسالة الرضا الی المامون (۳٤ ر ـ ٤۰پ) (ف۱۳۲۷).

۳ـ ضرب توشیح بعربی (٤۱پ ـ ٤٤ر).

٤ـ جام گیتی (٤۵ پ ـ ۵۷ ر) از قاضی میر حسین میبدی (چلپی ـ مدرس ۳۲۶) که برای شاهزاده‌ای در یك فاتحه وسی مقصد ویك خاتمه نوشته ودرفلسفه است

همان نسخهٔ ش۲۰۹۱/۶ که ازمیرغیاث‌الدین منصور دانسته شده است. وجزش۶۱۷/۲ مجلس که همان جام جهان نمای شیخ محمد شیرین مغربی است (طوس ۵۸:٤)

آغاز: رسالهٔ جام گیتی نما تألیف قاضی میرحسین. بسمله. وبه نستعین. سپاس حکیمی را که افکار حکماوانظارعلما درمعرفت کنه اومتحیروپریشانند... معروض ارباب الباب (عقل) آنکه تمیزنوع انسان ازسائر انواع حیوان بفضیلت تعقل است.. واین مختصر مسمی بجام گیتی‌نما بر وفق مشرب متاخرین حکما بن صحائف ظهور نگاشت.

انجام: وبدرجهٔ یقین برسد.

۲۰۹۸/

نستعلیق ابوطالب در۲۳ مهرماه سال ۹۷۴، آغاز افتاده، نام کتاب درصفحهٔ عنوان بخط تازه‌ای نوشته شده است.

۱۵س×۸/۵×۱۱، ۴۰ک ۱۳/۵×۱۹، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج ترباکی ضربی مقوایی.

رساله درباه

این رساله درصفحهٔ عنوان بخط تازه‌ای مفاتیح‌النشاط نامیده شده و دربارهٔ باه وداروهای آن وبدستورپادشاه زمان از روی چهارصد وچهار کتاب پزشکی وفلسفی در ۱۲ باب ساخته شده ومؤلف میگوید که این داروهارا نخست آزمودم وسپس آنهارادر اینجا آوردم.

آغاز افتاده: ظاهر گشت وآفتاب اقبال سپهردولت او بر من بتافت و من بنده باندیمان خدایگان نزدعشرت می‌باختم... ودرین باب اشارت فرمود که کتابی تصنیف کرده درباه ومجامعت واز هرنوع دارو واخلاط آمیختن. شرط بندگی وخدمتکاری بجای آوردن دراین احقایق ودقایق این کتاب جهد تمام کرده شد.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

انجام : وتن او درون خانه آنگاه مجامعت نماید درزمان بارگیرد (تمام شد این کتاب بتاریخ مهرماه سنهٔ ۹۷٤ و کاتب این کتاب ابوطالب والله اعلم بالصواب).

۲۰۹۹/

نستعلیق وعنوان شنگرف در ش۱ ، نستعلیق سید مرتضی بن ابی طالب حسینی کاشانی در روز سه‌شنبه ۲۹ ذی‌حجهٔ ۱۱۰۱ در ش۲ ، لعن چهارضرب محمدتقی مجلسی بفارسی در۱۴۷ ر دیده میشود، نام همین مرتضی کاشانی نویسندهٔ نسخه درپایان شرح(نوشتهٔ ازروی خط مؤلف)و ٦ هم‌دیده‌میشود، ش ۱۲ درنیمهٔ روز دوشنبه ۳۰ع۱۱۰۱/۱ وش۱۴در ۱۱۰۱ نوشته شده است، ش۱۵ هم مورخ ۱۱۰۱ است و نوشتهٔ ازروی‌نسخهٔ سه سال پس‌از تألیف شهید،ش۱٦ تصحیح‌ومقابله شده‌است وگویا بخط‌دیگری‌باشد، ش۱۸بخط خوشتر ازشماره‌های دیگراست وگویا نوشتهٔ کس دیگرباشد ، همهٔ شماره‌ها بخط‌نستعلیق‌است باعنوان درشت مشکی یا شنگرف وگاهی هم جلیپا نوشته شده است ۱۸۴ پ - ۱۷۷ پ حدیث است ، اندازه بیاضی است.

۲۵تا۳۸سطر،اندازه۳گونا۳گون، ۱۸۴ص۱۱×۲۵ ، کاغذ سپاهانی - جلدنیماج ترباکی ضربی.

مجموعه

۱ـ فهرست‌مصنفات فیض (۱۷۳پ ـ ۱۷۷ر) از خود فیض ودومین فهرست او است (دیباچهٔ مجلد هفتم س‌ج) .

۲ـ رساله در نمازآدینه (۱٤۸ پ ـ ۱۷۳ر) از جمال الدین محمدبن الحسین خوانساری که بدستور شاه سلیمان صفوی موسوی حسینی بفارسی در یك مقدمه وسه فصل ساخته است (دیباچه) .

آغاز: بسمله . وبه ثقتی واعتمادی حمد بی‌حد وثنای بی عد واجب الوجودی را سزد .. چون همواره بمعاضدت تاییدات ربانی ومعاونت توفیقات سبحانی.

انجام : اینست‌آنچه بنظر رسید ازدلایل قول بوجوب عینی و بحمدالله ضعف آنها تمام بوضوح پیوست و الصلوة و السلام علی خاتم الرسالة و آله اولی الهدایة و الدلالة.

۳ـ شرح خبر کمیل (۱٤٦ ر ـ ۱٤٤ پ) از کمال الدین عبدالرزاق کاشانی (ف٤٦٢ش۳) .

٤ـ الاوزان و المقادیر (۱۳۹ ر ـ ۱٤٤ر) از مجلسی دوم مورخ ۱۰٦۳ مانند نسخهٔ‌انتشکدهٔ‌ادبیات(س۳۷)نه مانندنسخهٔ ش۱۹۹۸/۲ما که‌تاریخ ۵ج۱۱۰۲/۲داره .

۵ـ اجوبة المسائل الفقهیة (۱۳٦ ر ـ ۱۳۸ پ) پرسنده سید شرف الدین سماکی وپاسخها از شیخ زین‌الدین شهیدثانی‌است وسه مسئلهٔ فقهی‌است.(حقوق۲۳۱)

آغاز: بسمله . الحمدلله حق حمده . . . و بعد وصلت رسالتك ایها المولی الجلیل .

انجام : فحمله علی الامرین هو الوجه .

٦ـ حرمان الزوجة من اعیان التر که (۱۲۹ پ ـ ۱۳۵پ) از شهید ثانی (ف ۱۸۷٤) خاتمه‌ای داره که‌نویسندهٔ نسخهٔ ما درپایان‌آن‌آورده است .

۷ـ الحبوة (۱۲۲ ر ـ ۱۲۹ر) ازهمو(ف۱۸٦۹).

۸ـ طلاق الغایب (۱۱٦ ر ـ ۱۲۲ر) ازهموتألیف ۹۵٦ و در مجموعهٔ رسائل او بچاپ رسیده است.

۹ـ الحج (۱۱۵ پ ـ ۱۱٦ر)

آغاز: بسمله . الحمدلله رب العالمین ... اذا عزمت علی سبیل الحج و قطعت العلایق فقف علی باب بیتك وانوالحج

انجام : لوجوبه قربة الی‌الله کفی والله الکافی و حسبنا الله و نعم الوکیل و الحمدلله وحده ... وسلم.

۱۰ـ الحج (۱۰۷ ر ـ ۱۱۵ر) گویا ازشهید ثانی باشد و در پایان تاریخ تالیف روزآدینه ۱۷ رمضان ۹۵۰ داره ولی در (ف۱۸۷۱) ازمیرزای قمی‌دانسته‌شده ودرست نیست .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۱ـ قصر الصلوة للمسافر (۹۹ پ ـ ۱۰۷ر) ازشهید ثانی تالیف ۷ رمضان ۹۵۰.

آغاز: بعد حمدالله تعالی علی نعمه العظام و آلائه الجسام . . . فهذه جملة من الکلام فی تحقیق مسئلة فقهیة شهیرة فی الفتوی .

انجام: واشرف احبائه محمد وآله الطاهرین من ابنائه اللهم اختم بخیر کما فتحت بخیر .

۱۲ ـ المحدث المجنب اثناء الغسل (۹۵ر ـ ۹۹ر) از همو و بچاپ رسیده است .

۱۳ـ الشك فی سبق الطهارة و الحدث (۹۲ پ ـ ۹۵ر) از همو و بچاپ رسیده است .

۱٤ـ صلوة الجمعة (۹۱ پ ـ ۹۲ر) گویا ازهمو

آغاز: بسمله مقالة فی البحث عن صلوة الجمعة ارسلتها الی المؤمنین بالتماس بعض الاصحاب اعلم ان صلوة الجمعة من اعظم فرایض الاسلام .

انجام: وهاانا فدادیت امانة ... وماتوفیقی الا بالله علیه توکلت و الیه انیب و الحمدلله وحده وصلی الله علی سیدنا محمد وآله وصحبه وسلم تسلیما کثیرا .

۱۵ـ صلوة الجمعة (۷۸ پ ـ ۹۱ر) ازهمو مورخ ۱ع/۹٦۲ وبچاپ رسیده است درپایان نسخه بندیست ازشهید دراین باره در ۱۲ سطر.

۱٦ـ الوجیزة فی الرجال (۷۷ ر ـ ۷۷ر) ازمجلسی دوم .

۱۷ـ حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة (٥٦ پ ـ ٦٤ر) در آن از ماتن بنام صاحب دروس وذکری وبیان و ازشارح بنام صاحب روض الجنان و مسالك یاد شده است . محشی شیخ جعفر قاضی اصفهان است (ذریعه ٦:۹۲) وبچاپ رسیده است

آغاز: بسمله . نحمدك اللهم یا الهی و نصلی علی نبیك الهادی و آله الهداة ونستعین بك علی الامور ونستقیل الیك (قوله) فی الحاشیة الظرف المستقر ما کان متعلقه عاما ای من الافعال العامة

انجام: وهی لیست بصلوة او (ناقص نوشته شده) .

۱۸ـ اعتقادات (۲۳ پ ـ ۲ ر) از آقا جمال خوانساری بفارسی که برای شاه سلطانحسین دریك مقدمه و پنج باب نوشته است (ش ۱/۲۵۷۰).

آغاز: رسالهٔ اعتقادات از افادات خاتم المجتهدین آقا جمال رحمه‌الله . بسمله . ثمرهٔ شجرهٔ عبارت آرایی حمد و ثنای حکیم حکمت آفرینی است که شاهد زیبای یکتایی ذات منزه صفات بی‌مثالش در آینهٔ خدایی نمای عالم صورت ... چهره گشای ظهوروشهود گردیده .

انجام: طلب فرزندی که میراث ببرند نکنند (تم کلامه طاب ثراه وجعلت الجنة مثواه).

۲۱۵۵

شکسته نستعلیق چلیپا از مرتضی قلی شاملو ازروی خط اسعادش شفیعای شکسته نویس درسیاهان درع ۱۳۲۸/۱ ، جدول زروشنگرف ولاجورد ، اندازه بیاضی است.

سطر چلیپا ۹×۱۷/٥ ، ۴۴گ/٥×۱۰/۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلدفرنگی متوایی.

جنگ

درآن شعرهایی است که مرتضی قلی شاملو کرده آورده است .

فهرست نام شاعران درآن چنین است :

ناصرعلی هندی(مثنوی) ـ میر سیدعلی مشتاق ـ خواجه حافظ ـ مولانا جامی ـ مرتضی قلی شاملو ـ رامی ـ والهی قمی ـ شیخ علی نقی کمره‌ای ـ محمدعاشق ـ مولانا محتشم ـ آقارضا منشی ـ میرزا ابراهیم صفای دشتکی(مثنوی) ـ آقا تقی صهبا ـ مولانا عرفی ـ سعدی ـ مولانا ابن حسام مخفی ـ میرزا محمد جعفر عبرت ـ جنونی ـ رفیق ـ مولانا کاتبی ـ امیر خسرو دهلوی ـ قاضی امینی تهاونندی ـ میرزا عبدالباقی ـ طبسی ـ میر سایکی

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

کرمانی ـ فنائی ـ حاجی لطفعلی بیك ـ خلاق‌المعانی ـ شیخ بهاء الدین محمد ـ ملا مکتبی.

۲۱۰۱/

نستعلیق وعنوان شنگرف ازابوتراب حسینی در۱صفر۱۲۴۹ ودرش۱، در ش۳ تاریخ ۱۲۵۸ داده میشود.

۱۶س۷۵×۱۴و۱۸س۹×۱۶ ، ۱۴/۵×۳۸۴×۲۰/۵، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج کبود.

مجموعه

۱ـ سراج منیر (۱ پ ـ ۴۹ پ) (ف۶۶۵).

۲ـ بحرالجواهر فی علم الدفائر (۵۰ پ ـ ۸۱ر) در سیاق است بفارسی ازسید عبدالوهاب‌بن محمدامین شاهشاهانی حسینی سپاهانی در دوبحر وبك ساحل (منشار س۲۰۵).

۲۱۰۲/

نستعلیق گویا از کلهر ، عنوان ورقم شنگرف ، زمینهٔ عنوان زر ، جدول‌زرولاجورد ، حواشی زرین ، دوسرلوح وکنارهٔ دوبرگ نخستین بزرولاجورد آراسته‌است.

۳۱س۱۳×۱۱و۱۶/۵×۱۴/۵×۱۳ ، کاغذ فرنگی ـ جلدمقوا.

تقویم

بفارسی دیرای سال ۱۲۵۸ ق = ۱۲۱۱ یزد گردی.

۲۱۰۳/

نسخ سدهٔ ۹و۱۰ ، عنوان شنگرف ، درص ۱۴۴ آمده : «مالکه محمد مکی بن الشریف محمدبن شمس‌الدین بن الشریف حسن من ذریة الشریف الشهید محمدبن شرف‌الدین مکی العطلبی العاملی سنة ۱۱۵۷» اوراق

خاندان شهید اول بوده است ، در ص۱۵۰ نیز نوشته : یاولدی‌محمدبدرالدین افهم هذه‌الکلمات واجمع بینهاوبین کلمات امیرالمؤمنین علیه‌السلام» درص ۱۵۲هم چنین چیزی هست . درصفحهٔ عنوان وص۷۲هم نام‌اوهست، درص۱۶ فهرست ادبیات نام شرف‌الدین محمد مکی‌آمده‌که دارندهٔ جنگ شمارهٔ ۹۰ د آن کتابخانه در ۱۰۵۵ بوده است واین‌یکی بایدنواده‌آن یکی باشدکه نسخهٔ مارا داشته است ، لبخه ۱۶۷ صفحه‌شمار دارد ، ازپایان افتاده است .

۱۵س۹×۱۴/۵×۳۸۴ ، ۱۸×۱۳/۵ ، کاغذسمرقندی ـ جلدمقواعطف‌عیشی.

آداب الفلاسفة و نوادرهم

این رسالهٔ‌جزنوادرحنین‌بن‌اسحق‌است وشاید از پسرش ابویعقوب اسحاق‌عبادی ترجمان (در گذشتهٔ ع۲/۲۹۸) باشد چه :

۱ـ درآن آمده که من این سخنان رااز کتابهای کهن سریانی بعربی‌درآوردم (س۲و۱۵ نسخهٔ ما که در کلیشه می‌بینیم) .

۲ـ درآن آمده « کنت سمعت هذه الحکایة من یوحنا ابن بختیشوع‌المطران » (س۱۶۵) این یوحنا مطران موصل بوده ودر۲۸۵ (۸۹۸ م) میزیسته‌است(۱) .

۳ـ دردوجای این کتاب از حنین‌بن اسحاق یادشده است (س ۱۵۹ و ۱۶۱) اگرچه درآن هیچ اشارتی نشده که پدر مؤلف است .

۴ـ میدانیم که اسحاق «تاریخ الأطباء» دارد وآن درمجله اریتس (ش۱ج۷ سال ۱۹۵۴) بچاپ رسیده است . اودرآغاز این رساله از «ابی‌الحسین» (اصل: ابی‌الحسن) ولی‌الدوله یاد کرده ودراین نوادر نسخهٔ ماهم چنین آمده است : « نسخة فصل کتبت (اصل: کتب) به الی ابی‌الحسن ایده‌الله ...» وازنامه‌ای اخلاقی و فلسفی یادشده که او بدونوشته‌است (س۱۶۵) این ابی‌الحسین همان ولی‌الدولة قاسم‌بن‌عبیدالله‌بن‌سلیمان‌بن وهب است که در۲۸۸ پس‌ازمرگ پدر وزیرمعتضدشده وتامرگش در۲۸۹ دروزارتش

۱ـ احوال نصاری بغداد فی‌عهدالخلافة العباسیة ازرفائیل بابواسحق، بغداد ۱۹۶۰ ص۱۹۴و۲۲۴.

بوده و سپس وزیر مکتفی (۲۸۹ ـ ۲۹۵) گشته و تاپایان زندگی خود وزیر او بوده است(۱).

این اسحاق تاریخ‌الاطباء را درسال ۲۹۰ برای این وزیر ساخته‌است، دورهم نیست که آن نامه را باونوشته و دراین کتاب خود آورده باشد. افسوس که نسخه در انجام افتادگی دارد واین نامه بپایان نمیرسد.

خزرجی (۲۰۱:۱) سرگذشت اورا آورده واز این کتاب «آداب الفلاسفة ونوادرهم» آورده کتاب ذکر فیه ابتداء صناعة الطب واسماء جماعة من الحکماء و الاطباء» همانکه بنام «تاریخ‌الاطباء» چاپ شده یاد نموده است. اودرجاهای دیگر (۷۱:۱ و۷۵ و۷۶) بندهایی از کتاب دوم را آورد ولی‌دریك جای دیگر (۳۶:۱) یك بند ازاسحاق آورده که درتاریخ الاطباء نیست ودراین آداب الفلاسفه نسخهٔ ماهم نیافته‌ام.

باری این کتاب اگر از خود اسحاق باشد از نسخه های نادر دانشگاه بشمار خواهد آمد واگرهم نباشد باز کتابی‌است لطیف وبرای تاریخ فیلسوفان یونانی‌بسیار ارزنده است. دربیشتر جاها سخنان ثمسطیوس آمده و گویا بیشتر ازشرح اوبر کتاب النفس ارسطو که خود اسحق بعربی درآورده است (ابن ندیم ص ۳۵۲) این سخنان آورده شده باشد(۲).

سخنان بسیاری از فیلسوفان یونانی دربرخی ازمسائل مهم فلسفی در آن دیده میشود.

چنین است فهرست پاره‌ای از مطالب مهم‌این کتاب:

۱ـ ابن طقطقی ص۲۳۱ ـ تجارب السلف ۱۹۵-۱۹۶ ـ اریس ص۷۲.

۲ـ درص۱۴۸ آمده: «وقال ثمسطیوس فیماقرء من کتاب ارسطاطالیس فی النفس» نیز: «قال ارسطاطالیس فی کتاب النفس».

۱ـ دربارهٔ توحید وخداشناسی وزستاخین وپیامبری که رسالهٔ جداگانه ای را می‌ماند (ص۲).

۲ـ دربارهٔ فضائل ورذائل (ص۱۶).

۳ـ اقسام موجودات و تعاریف برخی ازآنها (ص۲۰).

۴ـ عوالم عالیه وعالم نفس وعقل وربوبیت (ص۲۸).

۵ـ صورافلاطونی (ص۳۰).

۶ـ فرق فلاسفه (ص۵۵).

۷ـ موسیقی ونغمه (ص۵۶).

۸ـ سخنان فیلسوفان وحکما واهل رای وزهد (۶۸).

دراین بخش نامه‌ای که انوشیروان بموبذان موبذ نوشته است آمده است (ص ۷۵) سخنان منسوب بفیثاغورس دررسالهٔ ذهبیه وجزآن هم درآن فراوان است.

۹ـ تعریف فلسفه (ص۱۲۳ـ۱۳۸) دراینجا ازاجتماع دربیت‌الذهب که ونوادر الفلاسفه حنین مانندآن آمده‌است یاد گردید (ص۱۳۴و۱۳۷).

۱۰ـ از اخلاق النفس جالینوس ترجمهٔ حنین بن اسحق در آن بند هایی دیده میشود (ص۱۵۹و۱۶۱).

دراین رساله تعریفی است ازسه گونه نفس ازافلاطون (ص۱۶۰) آمده که‌مانند آن را نسبت بامیرمؤمنان علی داده‌اند (ف۲۵۹و۴۶۰).

۲۱۰۴/

نسخ عبداللطیف بن عبدالله‌بن محمود درروز سه شنبه ۲۵ رمضان ۷۱۴، عنوان شنگرف، ۱۸ص ۴/۵×۱۵/۵ ، ۲۷۸ ، ۲۱/۵×۸/۵ ، کاغذسمرقندی ـ جلدمقوا.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران library.ut.ac.ir

اعنه وامنه على ما استحسنوه في عقولهم فامروهم بفعله و
اما ما استقبحوه في عقولهم فامروهم بالعدول عنه وكانت
عقولهم صائبة واخلاقهم وامنه وكان كل واحد منهم يؤدي
جزئي من تقدمه ويتدرك بطله ويتبع له الفكر وجودة الرجم
عا يفتح من الحكمة والسنن والنواميس للعامة واما امتنع
من قبول الانبياء عليهم السلام فانه لم يظهر في الدهانية
ذكر ولا اجد على عدهم معجزة الامة وكان التقويد في
الاعصار الا يجوز في العقول ولم يظهر لهم معجزة من
اجلها المشاهدة والعاينة فلهذه العلة امتنعوا من قبول
الانبياء عليهم السلام وكذبهم ع واما حكاية ما حكى عنهم
وشرح اقوالهم فانى وجدت في كتب قديمة سريانية قد
نقلت من الرومانية من كلام هؤلاء الشرقيين منهم
الفيلسوف وغيرها من الامريقية ونسبت كل فصل الى صاحبه
الذي اوجد عنه وهذا حين حصلت المعاني بأوضح ما قدرت على
من العبارة العربية واسأل الله ان يرزقنا واياكم السلامة

في الدين والدنيا والخلاص من الاثم والعار والنجاة مع
الذين عرفوه بقلوبهم وعبدوه بعقولهم بصلوات الاخيار
الابرار آمين ع تمت الرسالة وحسبنا الله ونعم المعين
قال فيثاغورس الفضايل الانسية اربع الحكمة والرحمة
والجود والفضل فبالحكمة اقتنت الصحة وبالقامة
الجيدة ظهرت القدرة وبجود الرحمة كملت النية وبقبول
الفضل وجبت العبادة وقال سقراط من المواهب الالهية
اربع العقل والعافية والامن والكفاية فبالعقل يتجدد الرب
وبالعافية تكتسب الحيوة وبالامن تسكن النفس وبالكفاية
يقع الغنى وقال افلاطون الفضايل العملية اربع العدل والعفة
والشجاعة فبالعدل يظهر الحق وبالحلم تكسب المحبة
وبالعفة تملك المروة وبالشجاعة تنير الشهوة وقال ارسطاطاليس
اركان السياسة اربع العدل والعفة والعمود العقوبة
فبالعدل تكثر الخيرات وبالعفة تظهر المحبة وبالعقوبة تحرس
القدرة وبالعقوبة تحرس الديانة وقال اغرد طيس

جامعه علوم اسلامی

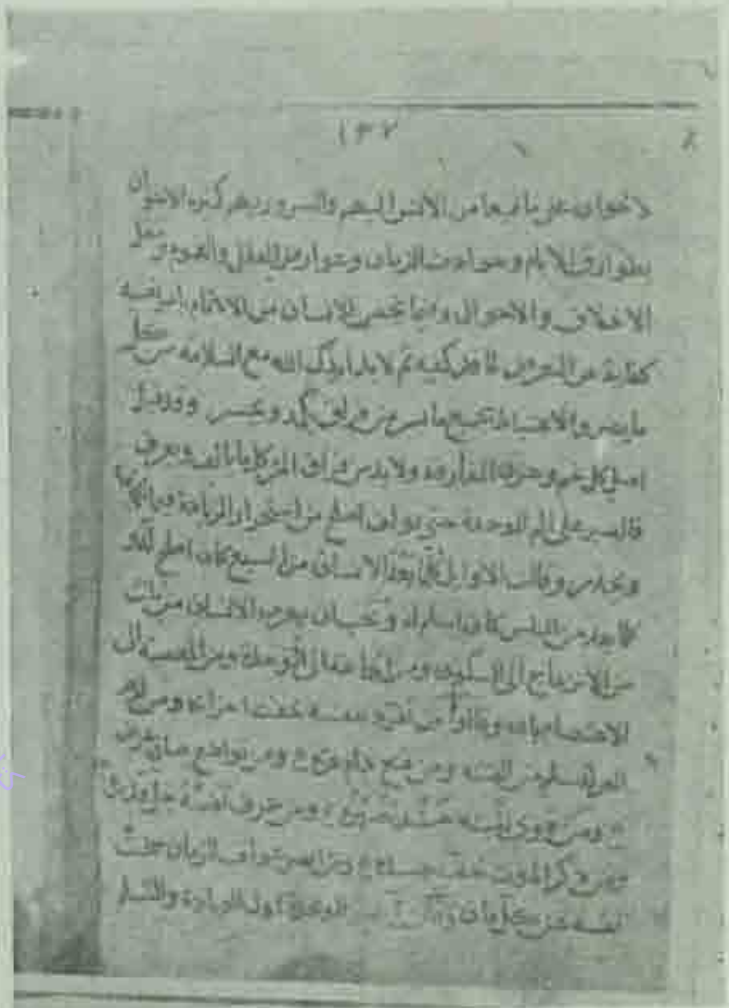

پایان آداب الفلاسفة و نوادرهم ش ۲۱۰۳

ایضاح الاسرار فی شرح المنهاج

چلبی (۵۵۵:۲) از ایضاح الاسرار زین‌الدین خنجی درشرح منهاج بیضاوی که برای شمس‌الدین وزیر ساخته است یادنموده ونسخهٔ ما همانست.

۲۱۰۵

نسخ عبدالوهاب جدتبدالایمان که نامش درش۳و۴ آمده وش۴ را درمکه‌در ع۱۰۷۸/۲ نوشته است ؛ عنوان ولقان شنگرف ؛ بر۳۵شماردارد باحروف ابجد وبرس یکم افتاده.

س۵/۶×۱۱/۱۱×۱۵ ؛ کاغذ سپاهانی - جلدتیماج قهوه‌ای ضربی.

مجموعه

۱- داستان جزیرهٔ خضراء (بر ـ ید ر) بروایت از فضل‌بن یحیی‌بن علی طیبی بعربی وجز اقبال نامهٔ نسخهٔ سپهسالار (تن ۷۵۵۸/۲) و دانشگاه (ف ۱۰۹۸) است و جز داستان فارسی دیگر دانشگاه (منزوی ۵۵۷:۲).

آغاز: بسمله. وجدت بخط الشیخ الامام العالم الفاضل الفضل ابن یحیی بن علی الطیبی قدس الله نفسه وطهر رمسه ماهذا حکایته قال العبد الفقیر الی الله تعالی الفضل بن یحیی بن علی الطیبی عفی الله عنه برحمته کنت سمعت من شمس الدین بن نجیح الحلی ومن جلال الد. عبدالله بن الخوام الحلی بالمشهد الشریف الحایری ... وقت زیارة النصف من سنة تسع وتسعین وستمائة ما سمعوه من ... زین الدین علی بن فاضل المازند بمشهد مولانا امیر المؤمنین.

انجام: قال الشیخ علی بن فاضل ورایت السید شمس ال بین الظهر والعصر فقلت له یامولای ان الشیعة فی تلك الایام یفعلون ومن لاشغل له اذا فرق بینهما جاز و کلاهما.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

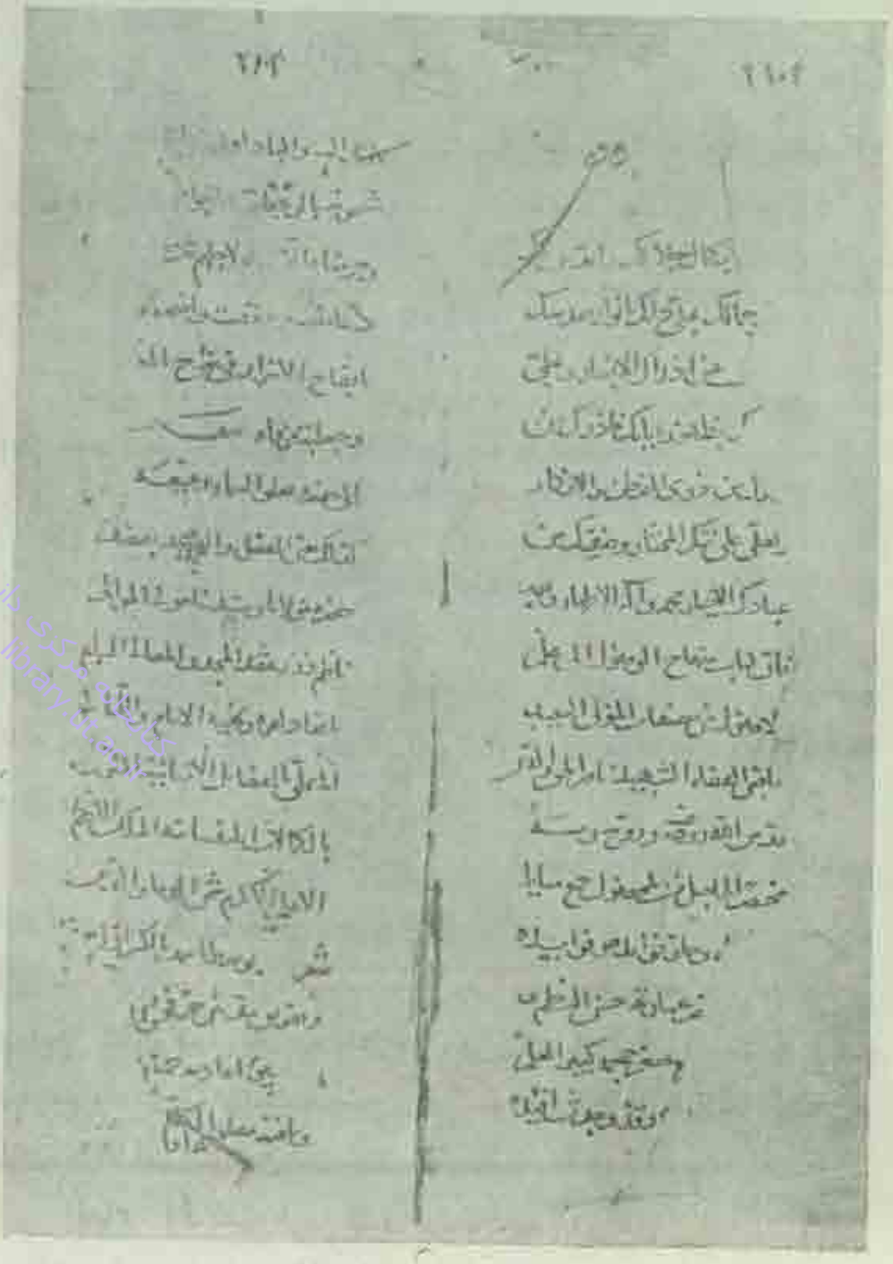

آغاز ایضاح الاسرار ش ٢١٠٤

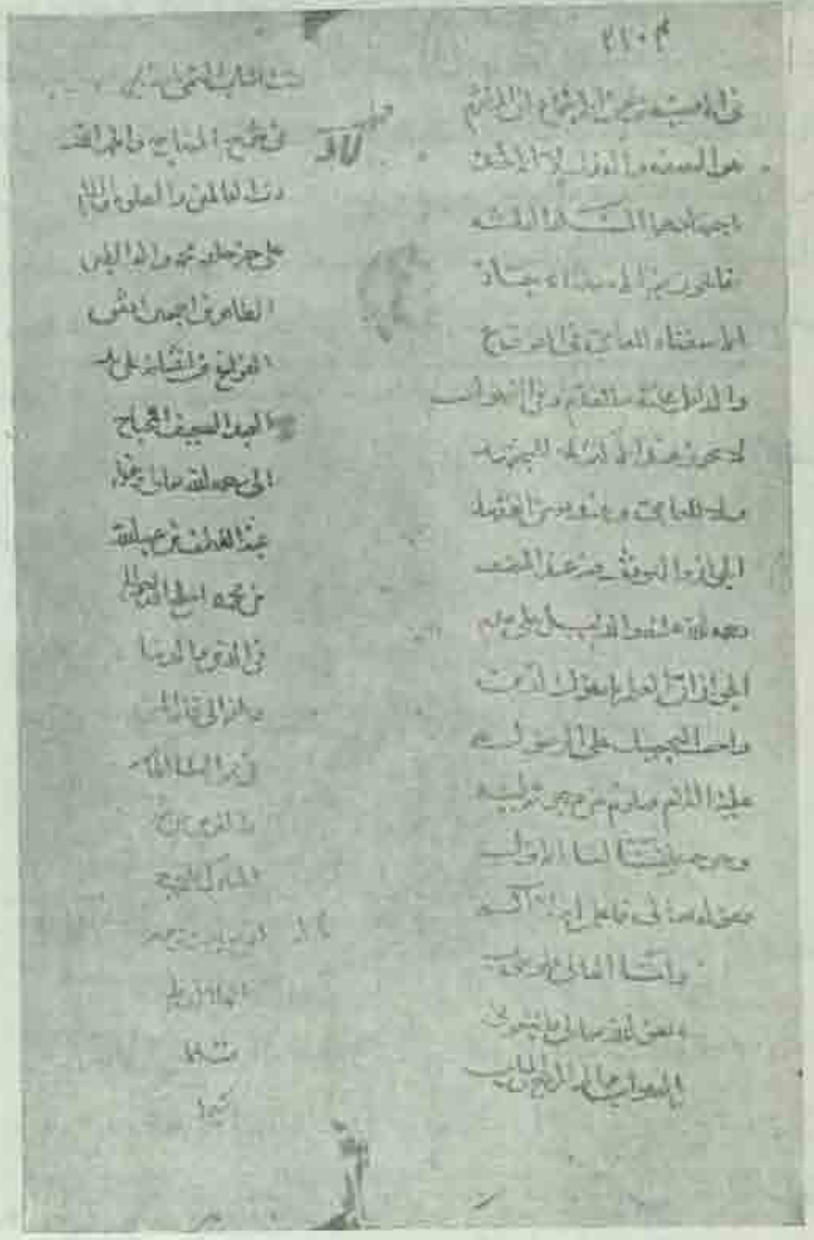

پایان ایضاح الاسرار ش ٢١٠٤

له من حیث کان فی تلك البقعة الشریفة المقدسة الی تاریخ اجتماعی به بالحلة السیفیة وقد تقدم ذکره ثمان سنین ونصف ولله الحمد علی اجتماعی به من لفظه و تمتعی بمن نظر الی تلك الجهة الشریفة والمذکور فماعلیه امارات التصفیة ولا تضعیف الالفاظ (؟) لان سیماء الخیر لائحة علیه واضحة والصلاح بین من حدیثه وحرکته و الصدق کل ما ذکره مظنون وحیث مضی من الحلة سمعت انه اقام ایاما فی السهلة و کان لموعد والله اعلم وهذا الشیخ علی بن فاضل من اقلیم مازندران من بلد پریم من قریة یعرف بتیدامزه کوه وذکران وصوله الی تلك الجهة الشریفة فی رجب سنه تسعین وستمایة .

۲ـ وسیلة الوراث (ید پ ـ لپ ر) ارجوزه ایست بعربی از تاج الدین کاظمی عاملی در ارث .

آغاز:

یقول راجی ربه المعین — المذنب المسیء تاج الدین
الکاظمی نسبا و مقتدی — العاملی مسکنا و مولدا
الحمدلله المبید الوارث — الدائم الباقی المعید الباعث
سمیتها وسیلة الوراث — باصاح فی معرفة المیراث

انجام :

وآله الاطهار انوار الهدی — ما حمد الله و ما توحدا

۳ـ رسالة الرضا الی المامون (کپ پ ـ لا ر) در فقه است (ف ۱۳۲۷) .

٤ـ اثبات الحرمة نسبا ورضاعا (لپ پ ـ لج ر) از ماجدبن فلاح شیبانی.

آغاز: بسمله یقول الفقیر الی الله تعالی ماجدبن فلاح الشیبانی وفقه الله لمرضاته انی قد اطلعت علی بعض عبارات الفقهاء فوجدتهم لایختلفون فی ان الرضاع و ان من صارت به احدی المحرمات نسباً او مصاهرة کامه من الرضاع واخته وبنته وخالته الی

غیر ذلك من المحرمات نسبا و کزوجة ابنه من الرضاع وام زوجته و اختها الی غیر ذلك من المحرمات مصاهرة .

انجام : ولو کان متاخرا فالطلاق والله اعلم بالصواب والیه المرجع والمآب .

۲۱۰٦/

نستعلیق سدهٔ ۱۱ ، عنوان شنگرف ، ش آغاز افتاده .
۱۹س ۱۳×۴/۵ ، ۱۴۰ ب ۹ ، ۱۹/۵×۹ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد لیماج زرباکی مقوایی .

مجموع ۵۵

۱ـ الحدود (۲ ر ـ ۱٤ ر) از ابن سینا .
۲ـ اقسام الحکمة (۱٤ پ ـ ۲۲ ر) ازهمو .
۳ـ العشق (۲۲ پ ـ ۳٦ پ) ازهمو .
٤ـ المبدء والمعاد (۳۷ پ ـ ۱۲۹ ر) ازهمو .
۵ـ الارجوزة فی المنطق (۱۲۹ پ ـ ۱۳٦ ر) ازهمو .
٦ـ الخطبة التوحیدیة الغراء (۱۳٦ پ ـ ۱۳۸ ر) .
۷ـ اختلاف الناس فی امر النفس رسالة الی الکیا الجلیل ابی جعفر محمد بن الحسین بن المرزبان (۱۳۸ پ ـ ۱٤۰ ر) ازهمو .

۲۱۰۷/

نسخ ۷ ج ۱۰۵۱/۱ در ش ۱۹ ، مورخ روز آدینه نیمهٔ ج ۱۰۵۱/۴ در ش ۳ ، ایندو بیك خطاست ، نسخ ابوالقاسم بن امیرصدرالدین محمد حسینی لاجوردی کاشانی در ۱۱۱۸/۱۲/۱۷ در ش ۴ ، نسخ دیگر در ش ۴ که از پایان افتادگی دارد ، عنوان ورقم وشکل شنگرف .
۱۷س ۹/۵×۴/۵ در ش ۱ و ۳ و ۱۱س ۱۰/۵×۶/۵ و ۱۱س ۱۱×۵/۵ ، ۱۴۰ ب ۱۸×۱۱ کاغذ سپاهانی ـ جلد لیماج سیر .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

مجموعه

١ـ تحریر الاکر لثاوذوسیوس (١ پ ـ ٢٨ پ) از خواجهٔ طوسی که در ج/٦٥١ ساخته است در سه مقاله و ٥٩ شکل .

٢ـ تحریر الکرة المتحرکة لاوطولوقس (٢٩ ر ـ ٣٣ ر) از طوسی در یك مقاله و ده شکل .

٣ـ میزان الحساب (٣٤ پ ـ ٨١ ر) از قوشچی در سه مقاله :

١ـ حساب هندی در یك مقدمه و دو باب .

٢ـ حساب تنجیم در یك مقدمه و شش باب .

٣ـ مساحت در یك مقدمه و سه باب .

در ١٢٦٦ (١٨٥٠) بجاب سنگی رسیده است (مشار ١٥٣٨) .

٤ـ خلاصة الحساب (٨٢ پ ـ ١٤٠ پ) از شیخ بهایی .

٢١٥٨/

نسخ رحیم بن محمد در شوال ١٢٩١ در ش ١ و محمدبن غلامرضای بلوچردی در ١٢٩٣/٢ع در ش ٢ و مورخ ٨ج ١٢٩٣/٣ در ش ٣ ، ش ٤ از آخر ناقص ، فاقد مورخ ١٢٩١ است ، عنوان سرخ ، خط در همه بنسخ است .

١٦س ٦/٥×١٢/٥ ، ١٦٠ ف ١٠×١٧ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج قهوه‌یی ضربی مقوایی .

مجموعه

١ـ کیمیاء السعاده فی ابطال کیمیاء العادة (١ پ ـ ٢٦ ر) از زین العابدین محمد عمری مرصفی ، نام کتاب در دیباچهٔ آمده است .

آغاز: بسمله . هذا ما فتح الله به من فیض فضل الله و کرمه ... علی مؤلفه محمدبن

محمد الملقب زین العابدین العمری سبط العارف ... علی بن خلیل المرصفی ... الحمدلله الذی جعل کیمیاء السعاده کلمتی الشهادة .

انجام : وفی یوم المآب وصلی الله علی سیدنا محمد دایما ابدا الی یوم الدین .

٢ـ درر الانوار (٢٨ پ ـ ٧٣ پ) از شیخ علاءالدین محمد قمری .

آغاز: بسمله وبه نستعین الحمدلله الذی خلق الکاینات من نور الانوار وجعل ادوار السموات خزائن الاسرار ... وبعد فانی قد تحیرت فی و ادوغیر ذی زرع کالعوام متعمداً علی ظاهر اقوال الحکماء نحو سبعة اعوام ط و ما حصل منها الا اضاعة الحال والعمر والایام ط و لکن وفقت فی عمل الحجر المکرم ط الی تمام التفصیل بواسطة سیدی احمد الصرخانی من تلامیذ الواصل الکامل علی المرجوشی الاعمی .

انجام : و علیکم تلاوة السورة الشریفة بالغدو والآصال وبالتعظیم و الاجلال سبحان ربك ذی الجلال والاکرام .

٣ـ جواهر الاسرار فی معارف الاحجار (٧٤ پ ـ ٩٥ ر) از همو .

آغاز: بسمله . الحمدلله الملك القدوس السلام والصلوة علی نبینا محمد سید الانام و علی آله و اصحابه الکرام بعد فانی اخرجت فی بحر العوارف لطایف درر المعارف و نظمتها فی سلك جواهر کنوز الصحایف و رتبتها فی هذا الکتاب المسمی بجواهر الاسرار فی معارف الاحجار علی الفصول والابواب .

انجام : قال ارباب المعارف ان ذهب القوم من احد هذه الاجساد لما فیه من العرض و الانبساط .

٤ـ الدرة البیضاء فی صناعة الیاقوتة الحمراء (٩٨ ر ـ ١٠٨ پ) از همو ...

آغاز: بسمله الحمدلله الذی خلق العالم من الدرة البیضا وجعل اللوح المحفوظ من الیاقوته الحمراء و کان عرشه علی الماء وصیر الارض من کثیفه ومن دخانه السماء ... اما بعد فان هذه الرساله المسماة بالدرة البیضا فی صناعة الیاقوتة الحمراء مرتبة علی الالواح القدسیة والفواید الحکمیة .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

انجام : وهذا الاقرب نهاية الحكمة ومراتب.

٥ـ الاكسير (١١١ ر ـ ١١٥ر) از جعفرصادق.

آغاز: بسمله و به نستعين قال الامام جعفر الصادق بن محمد الصادق رضي الله عنهما اعلم ان الاكسير من فضة وذهب.

انجام : وحرضوا على كتمانه تم و كمل و الحمدلله رب العالمين سنة ١٢٩١.

٦ـ الدرة النقية فى علم الصناعة المضية (١١٥ ر ـ ١٤٤ ر) از محمد بن اميل تميمى.

آغاز: بسمله الحمدلله الذى تصرف فى ملكه عن خلقة واوجدهم من عدم من غيرحاجه منه اليهم فالاله‌الاهو الكبير المتعال... وبعد فاقول والله المستعان بعد ان اقسم بالله تعالى على من وقف على هذه الرسالة المسماة بالدرة النقية فى‌علم الصناعة المضية ان يكتمها عن الجهل.

انجام : فهذه سبعة عن العمادلها كل الفلاسفة فيها سرهم بطناً.

٧ـ الكلام فى الطرح (١٤٤ ر ـ ١٤٦ب).

آغاز: الكلام فى الطرح و هوان تاخذ من الاكسيرجزء من ايهما ثبت اى‌من الاكسير فاطرح ذالك على ثمانية اجزاء من الفضة الخالصة.

انجام : فانه مفيد بقيدين هى‌انتهى.

٨ـ الطريق الاقرب المختصر على وجه آخر ينسب لامير المؤمنين (١٤٦ ب ـ ١٤٨ب).

آغاز: بسمله‌الطريق الاقرب المختصرعلى وجه آخر ينسب لامير المؤمنين‌على ابن ابى طالب رضى‌الله عنه قال يوخذ الذكر مقدار و يستحق ويهرق عليه من روحه مثله.

انجام : فقد تمت فائدةالحمرة والله‌الاعلم تمت والحمدلله رب العالمين.

٩ـ كتاب الصرف (١٤٨ ب ـ ١٥١ر) ازجابروجز كتاب التصريف او.

آغاز: بسمله وبه نستعين الحمدلله الذى لا اله الاهو تبارك اسمه و تعالى جده وصلى‌الله‌على‌سيدنامحمدنبيه وعبده وآله‌ومجيد(؟)والعترة الهادية‌من‌اهل‌بيت‌نبيه‌وسلم وتسليما كثيراً اعلم ان كتابنا هذايا اخى الغرض به ان تريك كيف تصرف هذاالشئ الواحد فى وجوه التدابير وصرفه من وجه الى وجه.

انجام : ولنتله بما بعده انشاءالله تعالى وبالله توفيقنا وهوحسبنا ونعم‌الوكيل.

١٠ـ سر كتاب اللباب فى شرح قصيدة العقاب (١٥١ ر ـ ١٦٠ر) از مراكشى.

آغاز: بسمله وصلى‌الله على سيدنا محمد وعلى آله وصحبه وسلم وبعد فهذا سر كتاب اللباب فى شرح قصيدة العقاب وضعتها لذوى الالباب فتوحا من الكريم الوهاب ان‌الله يرزق من يشاء بغيرحساب.

انجام : وعهما كان غيرتدبيرهذه الكبريت من تدابيرالكبريت‌فهومحال‌والله اعلم.انتهى.

٢١٠٩/

نسخ علی‌بن محمدبن علدم در ٩٧٣ و باچهارنسخهٔ مصحح مقابله و تصحیح‌شده‌است، عنوان‌زرین، جدول وسرلوح زر ولاجورد.

١١س×٦/٥ ، ١٢×٦/٥ ، ١٤٦ ، ١١/٥×١٧ ، كاغذ سمرقندى ـ جلدنیماج زرکوب مقوایی.

الصحيفة السجادية

دعاهائى كه ازامام چهارم دانسته‌اند.

٢١١٥/

نستعلیق رجبعلی‌بن خواجه‌علی مازندرانی درهمهٔ شماره‌ها که یک خط است، ش ١ تنها یک صفحه از مقالهٔ یکم است وقدری از مقالهٔ دوم هم افتاده ودرپایان نیزمانند نسخهٔ طباطبایی‌است،ش

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۲ را او در سپاهان در ۱۰۵۰/۴۶۲ نوشته است ؛ ش ۳ ناقص است و تاس ۱ ص ۲ چاپ ۱۴۴۵ و کتابدار دارد ، ش ۴ همان پایان رساله است با اندازهٔ یک صفحه.

۱۷ س ۴/۵ × ۱۳/۵ ، ۳۸۵ ص ۱۰/۵ × ۱۹/۵ ، کاغذ سپاهانی - جلد تیماج زرد زرکوب مقوایی درون سرخ یا لولا.

مجموعی ۵۵

۱ـ جوامع المقالات الثلاث لافلاطون فی النوامیس (۲ پ ـ ۱۶ ر) که جزء تلخیص فارابی است از نوامیس افلاطون که در لندن بسال ۱۹۵۲ بچاپ رسیده است. نسخه‌ای از این کتاب در مجموعهٔ شماره ۶۹۲ مجلس (ش ۱) با شرح فصوص فارابی هست و در پایان مانند نسخهٔ ما است و کم دارد. نسخه‌ای دیگر هم در جنگ‌های دارای دوازده رسالهٔ ارسطو و فارابی و ابن‌سینا و ابن هیثم و ابن هندو و اسکندر در مجلس هست بشمارهٔ ۱۳۶۷ طباطبائی (ش ۱) و آن یک صفحه‌ای بیشتر دارد و در آن (س ۱۷۵) «فقر التفت و جمعت عن افلاطون فی تقویم السیاسة الملوکیة والاخلاق الاختیاریة» هم که باید گزیده‌ای از سیاست یا جمهوری افلاطون باشد هست (ف ۳۲۳).

این رساله گویا ترجمه‌ای از گزیده‌ها و جوامع جالینوس باشد و با تلخیص فارابی یکی نیست (۱).

۱ـ بنگرید به : الحکمة الخالدة ـ مختار الحکم ـ نوادر حنین ـ گفتار خوبی در باب در مجلهٔ دانش س ۱ ش ۲ ص ۹۳ س ۱۳ ـ خزرجی ۱:۵۳ س ۲۴ و آخر و ۱:۱۰۱ س ۱۰ و ۲: ۱۴۰ س ۴ ـ ابن جلجل ص ۱۲ ـ قفطی ص ۲۸۴ و ۳۲ و ۱۸ و ۱۴ ـ فهرست بیرونی ش ۱۰۷ ـ صاعد ص ۳۶ ـ ابن العبری ص ۹۰ ـ ذریعه ۵:۲۵۲ ـ اشکوری ص ۴۳ و ۹۶ ـ ابن ربن در فردوس الحکمة ص ۸۹ ـ طبری ترنجی در معالجات بقراطی مقاله ۱ فصل ۱۶ و ۵۰ ـ ملل و نحل شهرستانی ـ الجمع بین الرایین فارابی ـ مروج الذهب (فهرست نامها) ـ التنبیه والاشراف ص ۱۰۰ و ۱۱۴ و ۱۳۸ ـ تاریخ یعقوبی ۱:۹۶ ـ سر گذشت ـ برو کلمن ۱:۲۰۶ تیمائوس و جمهوری و نوامیس ترجمهٔ حنین) و ۱:۲۱۱ تلخیص نوامیس فارابی ش ۱۳۲۹ لیدن که بچاپ رسیده است و ذیل آن ۱:۶۵/۲۴۵ ـ الفرق بغدادی ص ۱۰۶ (نوامیس جاحظ)

آغاز: (جوامع المقالات الثلث لافلاطون فی النوامیس) قال افلاطون ـ انه [لما] کانت اسباب الارادة مختلفة و کانت الارادة تابعة لاقواها و اظهرها علی سائرها ولم یکن من الاضطرار فی عالم التر کیب ان یغلب الافضل منها الاخس و کان الجهل وسوء الارتیاض ربما عدلا بها عن طاعة الافضل عظمت الفائدة الی النوامیس .

انجام: اولی الناس بالصدقة واحقهم بها ضعفاء طبقة المتصدق لان اهل الطبقة للشخص هم اخص به من سایر طبقات الناس کما ان اعضاء البدن اخص به من سائر الاجسام الموجودة فی المسکنة فهی سوء یقع فی بعض طبقات الناس کما یکون البشرة فی العضو. فان لم یحسمها بحسن التدبیر والاسرت فی ذلک العضو (فاتلفته و کان العکر والعاید فی تلک الطبقة اخس به ... وعار الظلم و ... المربع المصدر وعند) (۱)

۲ـ هادی آراء اهل المدینه الفاضلة (۲۱ پ ـ ۷۶ پ) از فارابی با فهرست مطالبها در آغاز آن.

۳ـ تحصیل السعاده (۷۷ پ ـ ۸۲ ر) از همو.

۴ـ نکت مما یصح ومالا یصح من احکام النجوم (۸۳ ر) از همو.

۲۱۱۱

نسخ قطعشاه‌ی عمرشاه در سپاهان روز آدینه ج ۱/۷۲۷ ، عنوان شنگرف ، جدول سرخ ، مهر «محمد شفیع ۱۰۹۹ دارو» ، آغاز افتاده است.

۱۴ س ۸ × ۱۴/۵ ، ۳۹۴ ص ۱۲/۵ × ۲۱ ـ کاغذ سمرقندی ـ جلد روغنی رمینه زرد و بر نگار رنگ آراسته درون دو در رمینهٔ سرخ با گل و بوته.

نظام التواریخ

از ناصر الدین ابو سعید عبدالله بن فخر الدین ابی القاسم عمر بن ابی الحسن علی بیضاوی که

۱ـ آنچه میان دو کمانه گذارده‌ام و باندازهٔ دو صفحهٔ نسخهٔ ما خواهد بود در نسخهٔ مجلس (ش ۱۳۶۷) و نسخهٔ خصوصی ملکی دیگر دیده میشود.

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

برای شمس‌الدین محمد جوینی ساخته ودر۲۱ محرم ۶۷۶ بانجام رسانده‌است (مشار ص۱۵۸۵).

۲۱۱۲/

نسخ سدهٔ ۱۰، عنوان برر وسرح ولاجورد، در هر برگی ۱۱ سطور، جدول‌بندی شده برر و لاجورد وشنگرف ومشکی، نسخه ازلحاظ است تاریخ وپیش از برگ آخری‌هم افتاده وبرابراست با ص۳۴۴چاپی وصفحهٔ آخر مربوط است بوصایا، نسخه‌ازمیان هم‌آشفتگی دارد، حاشیه‌ها بانشانهٔ «ع ل».

۲۴ص۸/۵×۱۶ ، ۴۱۰گ۱۵×۲۵/۵ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج قرباغی رنگ پریدهٔ مقوایی درون سوخت زرگون.

قواعدالاحکام

ازعلامهٔ حلی‌است.

۲۱۱۳/

نسخ احمدبن شمس‌الدین حسینی بحرانی در۹ ذی‌قعده ۱۰۹۳ در حیدرآباد و مقابله و تصحیح شده دربر ش۱، عنوان شنگرف، ش۲ هم بهمین خطاست.
۱۵ص۷×۱۴/۵ ، ۳۳گ۱۳/۵×۲۳ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد مقوا.

مجموعه

۱ـ ایضاح دقایق النواصب (۱ پ ـ ۲۶ر) ازابن شاذان (ف۱۱۲۹).

۲ـ الاربعون حدیثا (۲۷ پ ۳۲ر) ازشیخ ابراهیم‌بن‌سلیمان.

آغاز: بسمله. وبه ثقتی الحمدلله رب‌العالمین ... امابعد فیقول ... ابراهیم بن سلیمان هذه اربعون حدیثا وضعتها علی‌الاختصاروحذف‌الاسناد وخصصتها بما هو اعظم تکالیف.

انجام: فلیقل خیرا اویسکت. تمت‌الاحادیث. الطاهرین.

۲۱۱۴/

نستعلیق ۱۰۷۱ ـ ۱۰۸۰ ، عنوان درشت ، ش۱ شکسته نستعلیق تازه‌تر ، ش۳ مورخ ۱۰۷۱،ش۳ مورخ شعبان ۱۰۷۱ ، ش۷ مورخ ۱۰۷۲ وبانستعلیق درشت‌تر وحاشیه دارد ، ش ۸ مورخ روز دوشنبه ۱ رجب ۱۰۷۲ ، ش۹ مورخ روزپنجشنبه ۴ رجب ۱۰۷۲ ، ش۱۰ مورخ پایان رجب ۱۰۷۲، ش۱۲ مورخ ۱۰۷۲ ، ش۱۳ مورخ رجب ۱۰۷۲ ، ش۱۴مورخ پایان رجب ۱۰۷۲ ، گ۷۶ ولیالهٔ رساله‌ایست،ش۱۷مورخ پایان شعبان ۱۰۷۱، ش۲۲ مورخ ۶ محرم ۱۰۸۰ وحاشیه غلورودارد ، گ۲۲۴پ ـ۱۲۸ر پراکنده‌هااست.
۱۶ص۵×۱۲ ، ۱۳۰گ۱۴×۳۰/۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدمقوا.

مجموعه

۱ـ رسالهٔ عرفانی فارسی (۲ پ ـ ۳ ر) باعنوانهای النتیجة ، الخلاصة،الاشارة، الحقیقة ، النکتة ، المعذرة ، الانصاف ، الرمز.

آغاز: بسمله بحق بیت وبحق صاحب بیت بحق دل شکسته.

انجام: ملازمت آن جناب راباره‌یکر روزی این مخلص گرداناوبالنبی‌وآله الامجاد.

۲ـ ینبوع الحکمة فی زجر النفس لهرمس‌النبی (۳ پ ـ ۲۲ پ).

۳ـ النیروزیة (۲۴ پ ـ ۲۷ ر) ازابن‌سینا (ف۲۹۶ـ مهدوی ش۲۰۶).

۴ـ مقالة فی القوی الانسانیة واجزاءکاتها (۲۷ ر ـ ۳۰ پ) از ابن سینا (ف ۳۱۹).

۵ـ عهد عهد ابن‌سینا لنفسه (۳۰ پ ـ ۳۱ پ) (مهدوی ش۹۲/۱).

۶ـ الحدود (۳۲ پ ـ ۴۲ پ) ازهمو.

۷ـ الرسالة الوضعیة (۴۳ پ ـ ۴۶ر) از ایجی (ف۵۷).

۸ـ رسالة فی الاخلاق (۴۷ پ ـ ۵۲ پ) گویا از ایجی ودر چهار مقاله است (ف ۶۴۸ ـ سپه۸۷:۳).

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۹ـ رسالة فی تدبیر الجسد (۵۳ ر ـ ۵۸ ر) از ابی علی احمدبن عبدالرحمن‌بن مندویهٔ سیاهانی ازربان عبدالله‌بن اسحاق برای ابی‌مسلم محمدبن‌حسن .

آغاز: بسمله . وبه نستعین الحمدلله رب العالمین ـ رسالة لابی علی احمدبن عبدالرحمن بن مندویه الاصفهانی الی ابی مسلم محمدبن حسن عن لسان عبدالله بن اسحق فی‌تدبیر الجسد من‌حق السایة الکبراء و الملوك العظمی علی عبیدهم اخلاص المحبة وادامة الشفقة .

انجام : کان بها حفظ الصحة ان شاءالله تعالی.

۱۰ـ رسالة فی‌النفس والروح (۵۸ پ ـ ۶۱پ) از همو برای‌حمزةبن‌الحسن.

آغاز: بسمله . و به نستعین رسالة من ابی‌علی احمدبن عبدالرحمن‌بن مندویه الاصفهانی الی حمزةبن الحسن فی‌النفس والروح علی رای‌الیونانیین وهذا اوله: اوضح الله لك غوامض العلوم وانار خفیاتها ... علمتنی حاجتك الی معرفة ماقاله المتکلمون فی النفس والروح .

انجام : وینبغیك بمکانه ان شاءالله بعون‌الله تعالی.

۱۱ـ فائدة فی‌العلم (۶۱ پ ـ ۶۲پ) .

آغاز: فائدة اعلم انه وقع‌فی‌عبارات المتاخرین سیما اهل اصول الکلام‌والفقه تقسیم‌العلم الی الاستدلالی والکسبی .

انجام : والله اعلم بخفایاالاسرار وعلانیة الاظهار والسلام .

۱۲ـ فائدةفی‌القوة (۶۲ پ ـ ۶۴ر) .

آغاز: فائدة ان الاطبا قائلون بوجود قوة غیر القوة النفسانیة ای‌قوة الحس .

انجام : یحصل‌بعدالتردد‌والله اعلم بحقیقة الحال ه تمت‌الفائدة وتامل‌فیه فانه محل‌التامل سنة ۱۰۷۲ .

۱۳ـ القدر (۶۴ ر ـ ۶۵ر) ازمیرسید شریف.

آغاز: اعلم ان مسئلةالقدرفی الافعال الاختیاریة للعباد من الغوامض التی‌تحیر فیها الاوهام .

انجام : فخیرالامور اوسطها والله‌الملهم للصواب(تمت‌الفائده‌الشریفة‌الشریفة).

۱۴ـ اقسام الحکمة (۶۵ پ ۶۶ر) ازخواجهٔ طوسی (مدرس ۳۱۳) .

آغاز: فصل فی بیان اقسام الحکمة علی سبیل الایجاز من فواید نصیر الملة والدین روح‌الله روحه قال : الحکمة قسمان نظری وعملی فالعملی ثلاثة اقسام .

انجام : فخمسة وثلثون قسما والله اعلم :

۱۳ـ اجوبة الطوسی لامین‌الدولة (۶۶ پ ـ ۷۱ پ) دربارهٔ مطالب کتاب‌قانون و پاسخ اعتراضاتی که شده است (ف ۱۵۸ـ مدرس ۲۸۷) .

آغاز: بسمله . و به نستعین . هذه سؤالات ذکرها امین‌الدولة و اجاب عنها المحقق العلامة نصیر الملة و الدین محمد الطوسی طاب ثراه قال ذکر الشیخ الرئیس فی‌الفن العاشر من‌الکتاب الثالث من القانون کلاما کلیافی‌النفس .

انجام : خصوصاًابن‌زکریافی کتاب‌الاسرارواللهٔ اعلم .

۱۴ـ دفع الغم من‌الموت (۷۴ پ ـ ۷۵ پ) ازمشکویهٔ رازی (ف۶۶۱) .

۱۵ـ قصهٔ حی‌بن یقظان (۷۶ پ ـ ۸۱ پ) ازابن‌سینا .

۱۶ـ بیان رموزحی‌بن یقظان (۸۲ ر ـ ۹۱) بعربی ، ازابن زیلانیست‌نه مفصل و نه مختصرآن (ف۲۰۹و۲۴۰۵) .

آغاز: هذا بیان رموز قصة حی‌بن یقظان . بسمله . رب تمم ویسر . قوله انه‌قد تیسرلی اراد بقوله لی هوالنفس الناطقة .

انجام : واتصل به لینال حظه من ذلك والله اعلم (تم‌الشرح بحمدالله و حسن توفیقه .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۱۷ـ الانموذج (۹۲ پ ـ ۱۰۶ ر مسئله ٤ و ٥ و ۷ تا ۱۰) از دوانی (ف ۲۲٤۱) .

۱۸ـ رسالهٔ عرفانی (۱۰۷ پ ـ ۱۰۸ پ) از ابویعقوب یوسف‌بن‌ایوب‌همدانی بفارسی .

آغاز: بسمله . قال الشیخ الامام العالم المحقق العارف ابو یعقوب یوسف بن ایوب الهمدانی قدس روحه‌العزیز توحید گفتن وشنیدن آنکس را مسلم‌بود که‌محقق حقیقت توحید بود .

انجام : وایشست بیان ظهور حق بابطون حق والسلام (تمت الرسالة بعون‌الله تعالی) .

۱۹ـ شرح فصوص (۱۰۹ ر ـ ۱۱۳ ر) از سید علی همدانی و تنها مقدمه‌است.

آغاز: بسمله . حمد بی عنایت‌آن فاطر حکیم را که آثار انوارصبح وجود از قمرچاه ظلمت ابادعدم برآورد .

انجام : ورنه ز سرت ناقلمت اوست همه .

۲۰ـ اشعة اللمعات (۱۱٤ پ ـ ۱۲٤) از جامی (ص٤ـ۱۸چاپی) .

۲۱۱۵

نستعلیق ، عنوان و نشان شنگرف ، مورخ ۱۰۹۳ درحیدرآباد ، ش۱ مقابله وتصحیح‌شده ، ش۳ مورخ ۱۰۹۳ ، ش۴ مورخ ۷ج۱۰۹۳/۲ ، ش۴ مورخ۲۸ج۱۰۹۳/۲ مقابله شده در۱۹ شعبان ۱۰۶۳ بانسخه‌ای که شیخ بهایی‌آن را دیده واجازه‌ای مورخ ۹۹۴ برای‌کسی درآن نوشته بود .
۱۵س۷×۱۴ ، ۳۴۲ ، ۲۲/۵×۱۴/۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدمقوا.

مجموعه

۱ـ اربعون حدیثا (۱پ ـ۲ر) بروایت ازابن‌بابویه قمی‌درخصال، یك حدیث‌است وچهل وظیفهٔ‌انسان درآن آمده‌است .

۲ـ اربعون حدیثا (۲ ر ۳ ر) چهل حدیث نبوی است .

آغاز: قال النبی ص الاعمال بالنیات .

انجام : قال ع الدنیا مزرعة الاخرة .

۳ـ اربعون حدیثا (٤ پ ـ ۲۰ ر) ازفخرالدین طریحی .

آغاز: بسمله . الحمدلله الذی هدانا للایمان .. فیقول ... فخرالدین (وهوابن طریح) النجفی .

انجام : وحسن اولئك رفیقا .

٤ـ اربعون حدیثا(۲۱ پ ـ ٤۲ ر) ازحسین‌بن عبدالصمد عاملی (طوس٥:۱۳).

آغاز: بسمله و به نستعین . الحمدلله علی نعمه الغزار ... فیقول ... حسین بن عبدالصمد الحارثی .

انجام : ودع عنك فضول القول .

۲۱۱۶

نسخ سدهٔ ۷و۸ ، عنوان سرلیح ، جدول شنگرف ولاجورد ، قافیه‌ها یك درمیان مشکی‌وسرلیح، در صفحهٔ عنوان یادداشتی است بدینگونه : «بتاریخ سادس عشر ذی‌قعده لالث وخمسین وخمسمائة » و یادداشت احمدبن محمدبن اسفندیار ، آغازنسخه در ص۱۹۶ وپایان‌آن درص۱۵۱ چاپی دیده میشود.
۱۹س۱۰×۱۶ ، ۳۱۲ ، ۲۲/۵×۱۵/۵ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدمقوا .

دیوان معزی

از امیر معزی است ودراین‌نسخه عنوانها بعربی وقصاید هم بترتیب چاپ‌اقبال نیست .

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
Library.ut.ac.ir

آغاز دیوان معزی ش ۲۱۱۶ (س ۱۹۶ چاپی)

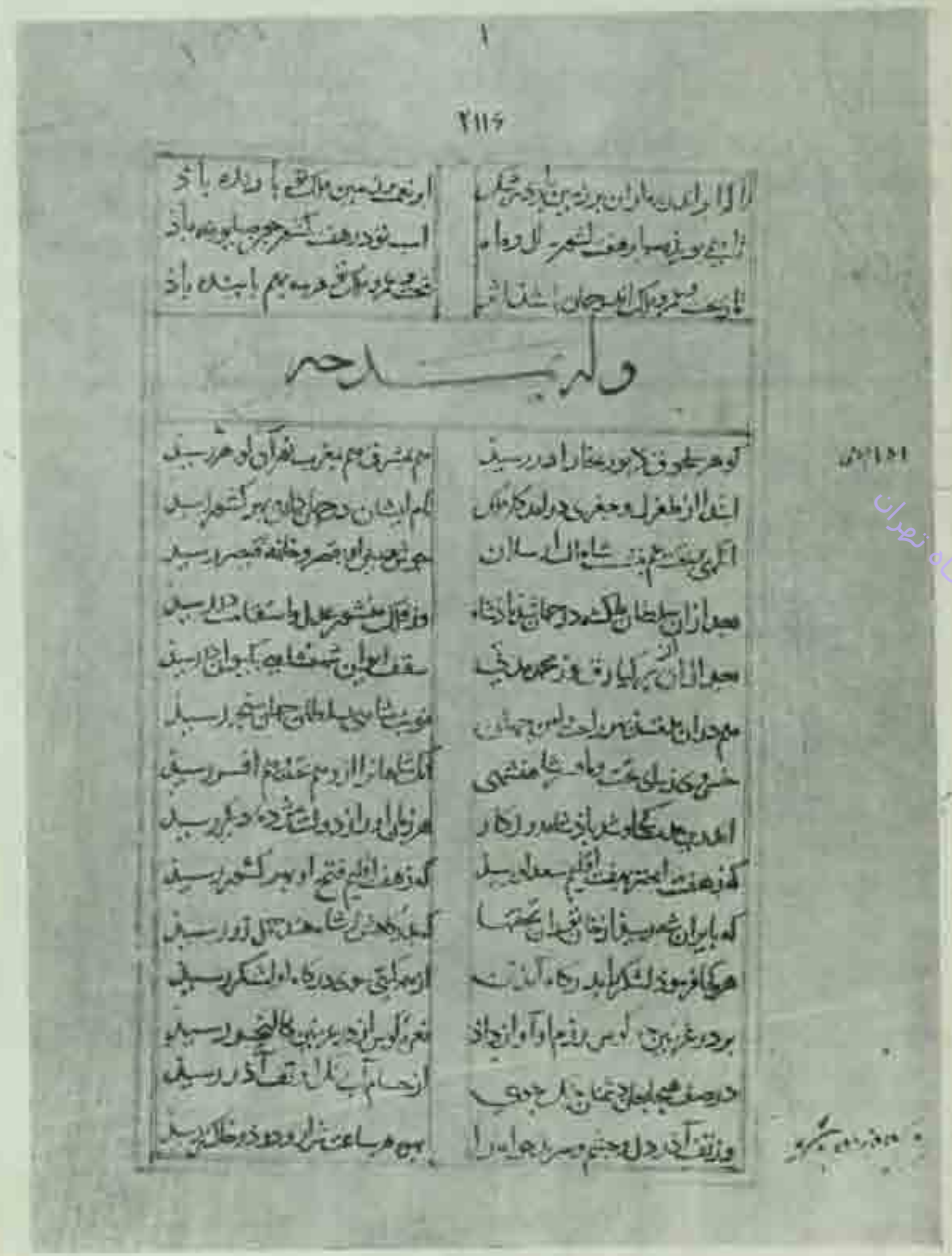

پایان دیوان معزی ش ۲۱۱۶ (س ۱۵۱ چاپی)

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

۲۱۱۷/

نسخ احمدبن شمس‌الدین حسینی بحرانی در ۱۰۹۳ ، عنوان شنگرف ، ش۱ را همو که دارندهٔ نسخه هم بوده است مقابله نموده وحواشی‌آن بخط نستعلیق است ، ش۳ مورخ ۲ج۱۰۹۴/۲ ، ش۴مورخ ۱۷شوال ۱۰۹۴ .

۱۵س۷×۱۴/۵ ، ۳۵۶ ، ۱۳/۵×۲۲/۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدمقوا.

مجموعه ۵۵

۱ـ اربعون حدیثا فی مناقب علی (۱ پ ـ ۲۲ ر) از عطاءالله‌بن فضل‌الله شهیر بعمادالدین محدث حسینی .

آغاز: بسمله . وبه‌نستعین ، الحمدلله شکرا لاشریك له ... فیقول .. عطاءالله‌بن فضل‌الله‌الشهیر بجمال‌الدین المحدث الحسینی .

انجام : آمین رب‌العالمین ... رب‌العالمین .

۲ـ اربعون حدیثا فی فضائل علی (۲۳ ر ـ ۳۲ ر) .

آغاز: بسمله الحمدلله الواحد القهار ... اما بعد فهذه اربعون حدیثا مکتوبة علی فضایل امیرالمؤمنین .

انجام : عن کل باب الف باب وصلی‌الله ... الطاهرین .

۳ـ اربعون حدیثا (۳۳ پ ـ ۴۰ ر) از اسعدبن ابراهیم‌بن حسن‌بن‌علی‌اربلی (ش۲۱۳۰/۱) .

آغاز: بسمله . قال ابوالحسن علی بن عیسی‌بن ابی‌الفتح الاربلی رحمه‌الله فی کشف الغمة عند صاحب الامر ووقع الی اربعون حدیثا .

انجام : والمهدی فی‌وسطها.

۴ـ اربعون حدیثا المستغنی بتعیین ما فیه عن المعین (۴۱ پ ـ ۵۶ ر) جهل

حدیث که مؤلف درچهل شهر روایت کرده است . در دیباچه تاریخی ازاربعین نویسی دارد . مؤلف درآن ازتاریخهای ۴۹۵ و ۴۹۷ و ۴۸۸ یاد میکند .

آغاز: بسمله . اما بعد حمدالله المنعم علی الانام المحسن الیهم .

انجام : تما لماجئت به .

۲۱۱۸/

نسخ سدهٔ ۸ و۹ ، عنوان وشکل‌ریاضی شنگرف، شکل ۱۶ دایره فلکی درنسخه مانده‌است. آغاز وانجام افتاده است .

۲۵س۱۰×۱۴ ، ۳۲۶ ، ۱۴×۱۸ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدمقوا.

کتاب فی الهیئة

نسخهٔ کهنی است از کتابی در هیئت .

درآن از صاحب التذکرة و بعض افاضل المتاخرین ولباب الاصول وسال ۶۲۰ یاد شده و عنوان « الباب الحادیعشر فی اختلاف المنظر برصد القمر بذات الشعبتین » و « الباب الثامن فی افلاك الکواکب العلویة والزهرة وحرکاتها الطولیة» درآن دیده میشود .

۲۱۱۹/

نسخ حسن در ۱۴صفر۱۳۲۵ ازروی نسخهٔ پدرش محمدمهدی‌بن علی‌بن یوسف حسینی طباطبایی مورخ ۱۳۱۹/۱/۲۶ از روی نسخهٔ حاجی‌نوری مورخ ۸ شوال ۱۳۷۹ ، عنوان شنگرف .

۲۳س۱۰×۱۹/۵ ، ۳۱۱ ، ۱۸×۲۵/۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج‌حنایی‌مقوا بی‌عطف‌قهوه‌یی .

مجموعه ۵۶

۱ ـ تواریخ موالید و وفیات اهل البیت و این دفنوا بروایة الشیخ الادیب ابی

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

محمد عبدالله‌بن احمدبن الخشاب عن شیوخه (۱ پ ـ ۵ ر) .

آغاز: بسمله . وصلی الله علی محمد و آله المعصومین اخبرنا السید العالم الفقیه صفی الدین ابوجعفر محمدبن سعد الموسوی فی العشر الاخیر من صفر من سنة ست عشرة وستماة قال اخبرنا الاجل العالم زین‌الدین ابوالعز احمدبن ابی‌المظفر محمدبن عبدالله‌بن محمدبن جعفر قرائة علیه فاقر به وذلك فی آخر نهار یوم الخمیس ثامن صفر من السنة المذکورة بمدینة السلام بدرب الدواب قال اخبرنا الشیخ الامام العالم الاوحد حجة الاسلام ابومحمد عبدالله‌بن احمدبن محمد الخشاب قال قرأت علی الشیخ ابی منصور محمدبن عبدالملك‌بن الحسن‌بن خیرون المقری یوم السبت الخامس و العشرین من المحرم سنة احدی و ثلاثین وخمسماة من اصله بخط عمه ابی‌الفضل احمدبن الحسن و سماعه عنه فیه بخط عمه فی یوم الجمعة سادس عشر شعبان من سنة اربع و ثمانین و اربعماة قال اخبرکم ابوالفضل احمدبن الحسن فاقر به قال اخبرنا ابوعلی الحسن بن الحسین‌بن العباس‌بن الفضل‌بن دوما قرائة علیه و انا اسمع فی رجب سنة ثمان وعشرین واربعمائه قال اخبرنا ابوبکر احمدبن نصربن عبدالله‌بن الفتح الذارع الغور وانی بها قرائة علیه و انا اسمع فی سنة خمس وستین وثلاثمائة قال حدثنا حرب‌بن محمد المؤدب قال حدثنا الحسن‌بن محمد القمی البصری قال حدثنی ابی قال حدثنی محمدبن الحسین عن محمدبن سنان عن محمدبن مسکان عن ابی بصیر عن ابی عبدالله الصادق جعفربن محمد علیهما السلام .

انجام : حدثنی محمدبن موسی الطوسی حدثنی عبیدالله بن محمد عن الهیثم عدی قال یقال کنیته الخلف الصالح ابوالقاسم و هو ذوالاسمین و صلی الله علیه و علی ابائه الطاهرین .

۲ـ تاریخ الائمة جمع الشیخ العلامة الجهظمی (۵ ر ـ ۸ ر) .

آغاز: بسمله : اخبرنا الامام الفاضل العلامة محب الدین ابو عبدالله محمدبن

محمود بن الحسن‌بن النجار البغدادی المحدث بالمدرسة الشریفه المستنصریة قال اخبرنا المشایخ الثلثة ابوعبدالله محمدبن عبدالواحد ابن الفاخر القرشی و ابو ماجد محمدبن حامدبن عبدالمنعم‌بن عزیز الواعظ وابومحمد اسعدبن احمدابن حامد الثقفی اجازة قالوا جمیعا اخبرنا ابو منصور عبدالرحیم‌بن محمدبن احمدبن الشرابی الشیرازی اذناً قال اخبرنا ابو مسعود احمدبن محمدبن عبدالعزیزبن شاذان الجیلی بخطه قال اخبرنی ابوعلی احمدبن محمدبن علی العمادی النسوی بنساء قرائة علیه اخبرنا ابوالعباس احمدبن ابراهیم‌بن علی الکندی بمکة سنة خمسین وثلاثمائة اخبرنا ابوبکر محمدبن احمد بن محمدبن عبدالله‌بن اسمعیل المعروف بابن ابی‌الثلج حدثنی عتبة‌بن سعدبن کثیر عن احمدبن محمد الفارنائی عن نصربن علی الجهظمی قال سئلت اباالحسن علی‌بن موسی الرضا .

انجام : ـ فقد احبنی ومن ابغضه فقد ابغضنی فبشره بذلك وصلی الله علی محمد وآله الطاهرین .

۳ـ اصل لبعض القدماء من الاصحاب (۱ ر ـ ۱۱ پ) .

آغاز: بسمله . حمدله . والصلوة والسلام علی محمد وآله الطاهرین ورحمة الله علی اشیاعهم المتقین و لعنة الله علی اعدائهم الملحدین من الان الی یوم الدین و بعد قال المصنف رحمة الله علیه من کلام الامام علی‌بن موسی الرضا علیه وعلی آبائه السلام عن محمدبن صدقه .

انجام : فکانت تزویج بنات العم .

۲۱۲۵

نسخ کهن ، نشان شنگرف ، ورجند جا «بلغ» دارد ، ودرپایان تاریخ ۴۴۴ دیده میشود بدینگونه: «تمت المقاله التاسعة من کتاب القیدس فی الاصول نقل اسحق بن حنین و اصلاح ثابت‌بن قرة الحرانی

فی سنة ثلاث واربعین وثلاث مئة من الهجرة ... شش برگ از کراسه ۱۲ است، نسخه از لیمهٔ شکل ك مقالهٔ ۷ است تا شکل لط آن که آخر آست .

۱۹س۱۲×۱۷/۵ ، ۳۶×۱۷ ، ۲۴ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد مقوا پوشیده با پارچهٔ زری

الأصول

اصل ترجمهٔ عربی اصول یا اسطقسات اقلیدس صوری بنقل اسحق بن حنین و اصلاح ثابت بن قره است نه تحریر آن .

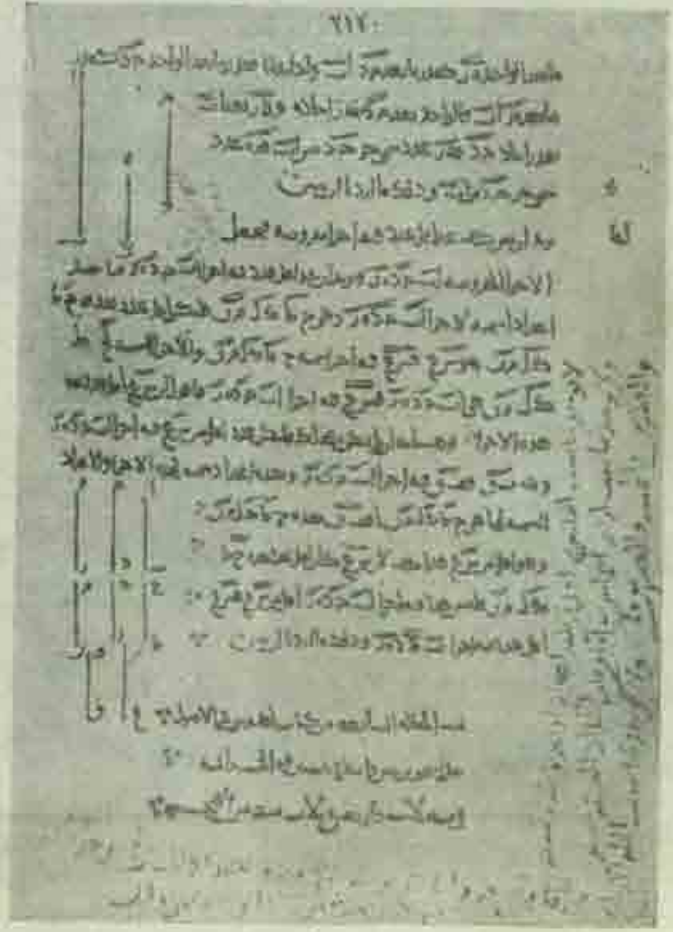

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

پایان الاصول اقلیدس ۲۱۲۰

99

Publications de L'Université
de Téhéran
669

فهرس

مخطوطات المكتبة المركزية بجامعة طهران

تاليف

محمد تقي دانش پژوه

Catalogue

Méthodique, descriptif, et raisonné

des Manuscrits

de la Bibliothèque Centrale de l'Université de Téhéran

Par

M.T. DANECHE-PAJOUH

مطبعة جامعة طهران
١٣٨٠

Imprimerie de l'Université
Téhéran 1961

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
library.ut.ac.ir